Frank Norris

CARACATIŢA

Povestire din California

Editor Aldo Press, Bucureşti

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României NORRIS, Frank

Caracatiţa / Frank Norris, trad. Mădălina Popovici – Bucureşti, Aldo Press, 2004

ISBN 973 – 701 – 051 – 5 I. Popovici, Mădălina (trad.)

821.111 (73) – 31 = 135.1

CARTEA ÎNTÂI

CAPITOLUL 1

Tocmai când trecuse de cârciuma lui Caraher de pe County Road, drumul care duce de la Bonneville spre sud, printre ranch-urile1 Broderson şi Los Muertos, Presley auzi deodată un şuier slab, prelung, care venea fără îndoială de la sirena atelierelor de cale ferată de lângă gara din Bonneville. Dimineaţa, când plecase de la ranch, îşi uitase ceasul şi acum se întrebă nedumerit dacă sunase de ora 12 sau de 1. Spera să fie numai 12. Dis-de-dimineaţă se hotărâse să facă o excursie mai lungă prin împrejurimi, în parte pe jos, în parte cu bicicleta, şi iată că sosise amiaza, iar el de-abia acum pornise la drum. După ce luase micul dejun, doamna Derrick îl rugase să-i aducă poşta din Bonneville şi

1 Ranch, cuvânt derivat din spaniolul *rancho*, este folosit spre a desemna marile ferme din vestul S.U.A. (n.tr.).

nu putuse s-o refuze.

Strânse zdravăn mânerele din plută ale ghidonului şi se strădui să pedaleze mai repede, drumul fiind stricat după strânsul recoltei, care abia se terminase. îşi zicea că, indiferent cât ar fi fost ora, nu se va opri să ia prânzul la ranch, ci se va grăbi să ajungă la Guadalajara, pentru a se delecta cu o masă spaniolă la Solotari, aşa cum plănuise de la început.

Anul acela recolta nu fusese prea îmbelşugată.

Jumătate din grâul lui Broderson nu legase rod, şi chiar Derrick abia scosese atât cât să-şi poată asigura sămânţa pentru semănăturile de toamnă. Deşi recolta fusese slabă, drumurile din împrejurimi ajunseseră într-o stare jalnică şi ultimele luni fiind secetoase, stratul de prai se îngroşase atât de mult, încât Presley se vedea mereu nevoit să descalece şi să-şi continue drumul, pe jos, împingând bicicleta.

Era a doua jumătate a lunii septembrie, când se sfârşea anotimpul secetos, şi întreg comitatul Tulare, toată vasta întindere a văii fluviului San Joaquín, de fapt, toată partea centrală a sudului Californiei era uscată, rumenită, pârjolită, secătuită, după patru luni de arşiţă în care soarele dogorâse năprasnic de dimineaţă până seara de-a lungul văii, de la Coast Range, în apus, până la colinele de la poalele Sierrei Nevada, spre răsărit.

Presley dădu în Lower Road, drumul care trecea de-a dreptul prin ranchul Los Muertos, spre Guadalajara. În acel loc se afla unul din rezervoarele de apă ale comitatului, un turn mare, din lemn, încins cu cercuri de fier, aşezat greoi la marginea drumului pe patru picioare de lemn. După ce fuse„r nr. iil.il, negustorii din Bonneville pictaseră fel de fel de llm: l, mu Im el IRezervorul era ca un punct de neper. Pe întinl în led. i, i câmpiei, literele albe scrise pe el puteau fi. În id 1.1… îi. v.) mile. Lângă rezervor se afla un jgheab şi, lundi i în II Lin* sete, Presley hotărî să se oprească o clipă

Se apropie de rezervor şi-şi sprijini bicicleta de gard. Doi oameni în halate albe pictau ceva, o reclamă, stând pe nişte platforme atârnate cu cârlige de marginea de sus a rezervorului. Reclama era aproape gata şi suna astfel: „S. Behrman – vânzări-cumpărări imobiliare, ipoteci, Main Street nr. 4, Bonneville, peste drum de poştă”. În partea umbrită a rezervorului, pe jgheabul din care se adăpau caii, se putea citea o altă inscripţie, pictată de curând: „S. Behrman are ceva să vă spună”.

Când Presley se ridică după ce băuse apă de la caneaua de la capătul jgheabului, zări o cisternă ivindu-se

de după cotul ce-l făcea Lower Road. Doi catâri şi doi cai, albiţi de praf, încordându-se în hamuri, păşeau agale, în timp ce urechile lor mlădii marcau cadenţa. Pe capra cisternei, sub umbrela de bumbac galben, stătea un om, iar Presley îl recunoscu pe Hooven, unul dintre arendaşii lui Derrick, un neamţ căruia toată lumea îi zicea Bismarck, un omuleţ supărăcios, veşnic nemulţumit, vorbind la nesfârşit într-o engleză stâlcită.

— Salutare, Bismarck! strigă Presley văzându-l că vine cu cisterna spre rezervor, ca s-o umple din nou.

— Tumnefostră est om pe care caut! strigă acesta, înfăşurând hăţurile în jurul frânei. Aşteptat un minut la mine, la? Freu să forpesc cefa cu tumnefostră.

Presley era nerăbdător să-şi continue drumul. Dacă mai întârzia cât de puţin, ziua era irosită de pomană. N-avea nimic de-a face cu administrarea ranchului, şi dacă Hooven îi cerea un sfat, ar fi însemnat, pur şi simplu, să-şi piardă timpul cu el. Aceşti muncitori şi mici fermieri necioplіţi, murdari de pământul pe care trudeau, îi erau mai mult decât antipatici. Nu găsea nimic să-i placă la ei: nici felul în care trăiau, nici modul în care se comportau, se căsătoreau, mureau, se certau, pe scurt, îi displăcea toată monotonia vieţii lor meschine.

— Hai, Bismarck, spune repede ce ai de spus, răspunse el sec. Şi aşa am întârziat la masă.

— Se. Acum. Tou minut şi fiu la tumnefostră.

Luă furtunul rezervorului, îl conecta la cisternă şi trase de lanţul care dădea drumul la apă. Apoi coborî de pe capră, puse un picior pe obada roţii, sări jos şi luându-l pe Presley de braţ, îl duse ceva mai încolo, pe drum.

— Uite, începu el, uite, aş fie s-am conferzaţ cu tumnefostră. Tumnefostră sinteţ der om pe care freu se-l fet. Uite, Caraher mi-a şpuz az-morgen, uite, mi-a şpuz că tomnu Terrick o să lucrez tot pemint el inzuş an fiitor. N-o să mai fi arentaş. Uite, Caraher mi-a şpuz că tot arentaş o să fii concediet. Tomnu Terrick o să muncesc tot pemint el inzuş, ei? Eu am ze fi concediet, ei? Tumnefostră aţ ausit de acesta? Spuneţ, eu fost la ranch sieben an... sept an. Şi

eu...

— Bismarck, despre asta trebuie să stai de vorbă cu Derrick sau cu Harran, îl întrerupse Presley, încercând să se îndepărteze. Eu n-am nimic de-a face cu treburile acestea.

Nu era uşor să scapi de Hooven. Cugetase, fără îndoială, toată dimineaţa asupra „conversaţiei”, alegându-şi cuvintele, pregătindu-şi frazele.

— Spuneţ, nu, nu! stărui el. La mine, eutoresc să remin pe loc. Şept an am ştat. Tomnu Terrick nu poate tori să ne concediet. Unde are să ajung den canal? Spuneţ, o să forpiţ cu ei, ca Bismarck să fie sigur c-o să remin der loc? Spuneţ, tumnefostră afet trecer la der governator? Siceţ un forpa pun pentru min.

— Harran are trecere pe lângă tatăl lui, Bismarck, răspunse Presley. Roagă-l pe el să vorbească pentru dumneata şi o să fie bine.

— Sieben an am stat! protestă Hooven. Cin o să aibă griji de canal, cin o să fată de fite?

— Bine! Vorbeşte cu Harran, replică Presiley dând să încalece pe bicicletă.

— Spuneţ, tumnefostră n-aţi auzit de ast?

— N-am auzit nimic, Bismarck. Nu ştiu absolut nimic despre felul în care e administrat ranchul.

— Und der reparat conduct şi éventuel trebefezi?! izbucni Hooven, aducându-şi deodată aminte de un argument uitat. Dădu din mână: Ah, contuct Mission Creek şi ţeva de apa la fite. Spuneţ, n-o să facă el inzuş toate, nu cret!

— Bine, vorbeşte cu Harran.

— Spuneţ, n-o se lucrez tot pemint de la ranch el inzuş. La mine freu stat aici!

Apa începu deodată să gâlgâie, revărsându-se prin supapa cisternei. Hooven fu silit să-şi îndrepte atenţia asupra ei, iar Presley profită de ocazie ca să-şi vadă de drum.

— O s-o am un conferzaţ cu Harran! strigă Hooven după el. El n-o se pot s-o fac inzuş tot, tomnu Terrick, ah,

nu! Ştiau la ranch se grijesc fite.

Se urcă pe capră, sub umbrelă, şi, în vreme ce-şi îndemna catârii, pocnind răsunător din biciul lung, se întoarse spre cei doi oameni în halate albe care pictau încă şi declară cu un ton oarecum sfidător:

— Şept an, la, tomnilor, şept an fost la ranch ăst. Dii, catâr, dii!

Între timp, Presley pornise pe Lower Road. Se afla acum pe pământul lui Derrick, pe lotul nr. 1 sau, cum i se mai spunea, pe ranchul Home, care făcea parte din marele ranch Los Muertos. Pe acolo drumul era mai bun şi, stropit de cisterna lui Hooven, praful se mai aşezase. După câteva minute ajunse la casa ranchului, cu un gard de scânduri albe, ascuţite la vârf, cu ronduri de flori şi cu păduricea de eucalipţi. Pe pajiştea din dreapta casei îl văzu pe Harran punând în funcţiune stropitoarea automată. La umbra casei, pe verandă, se aflau doi ogari, care făceau parte din haita de câini folosită la vânătoarea de iepuri. Printre ei era şi Godfrey, nepreţuitul câine al lui Harran pentru vânătoarea de căprioare.

Presley o luă pe alee şi-l ajunse pe Harran în dreptul grajdurilor de cai. Harran, fiul mai mic al lui Magnus Derrick, era un tânăr chipeş, între 23 şi 25 de ani. Avea o statură zveltă, la fel ca tatăl său. Era bine făcut şi moştenise nasul lui Derrick: acvilin, proeminent, care semăna cu nasul ducelui de Wellington din ultimele sale portrete. Era blond şi deşi muncea mai tot timpul în soare, în loc să se înnegrească, se rumenise doar mai mult în obraji. Părul lui bălai avea tendinţa de a se cârlionţa spre tâmple, în dreptul urechilor.

Lângă el, Presley făcea un contrast izbitor, părând să fie rezultatul unui amestec de rase şi să aibă o fire mai complicată, un temperament mai complex. Spre deosebire de Harran Derrick, era mai curând expresia unui caracter decât ajjnjjrţip-Soarele îl bronzase până îl înnegrise de tot. Ochii îi erau de un căprui-închis, iar fruntea sa era cea a unui intelectual, lată şi înaltă, cu un anume aer de superioritate, de certă spiritualizare, atestând educaţia sa

şi a înaintaşilor lui. Gura şi bărbia trădau o natură delicată şi nespus de sensibilă, având buze subţiri, pe care le ţinea întredeschise, iar bărbia îi era mică şi teşită. îţi făcea impresia că îşi dobândise rafinamentul în dauna puterii fizice. Părea să aibă un temperament nervos, introspectiv, şi se putea presupune că viaţa lui spirituală nu era de fel rezultatul impresiilor şi senzaţiilor percepute din afară, ci mai curând al unor gânduri şi reflecţii încolţite în interior. Deşi bolnăvicios de sensibil la schimbările petrecute în mediul înconjurător, reacţiona cu întârziere la asemenea senzaţii, nu era impulsiv, şi asta nu fiindcă ar fi fost apatic, ci doar pentru că avea o fire şovăielnică. S-ar fi putut spune că, din punct de vedere moral, făcea parte din acea categorie de oameni care nu fac rău dintr-un simţ estetic, din nehotărâre şi pentru nu au avut ocazii favorabile. Avea temperamentul unui poet. Când spunea că gândise asupra unei probleme, se înşela. De fapt, în asemenea cazuri doar visa.

Cu optsprezece luni mai înainte fusese în pericol de a contracta o tuberculoză şi, profitând de faptul că Magnus Derrick îl invitaèe adeseori la ranch, venise să stea ceva timp în climatul uscat din Valèa San Joaquín. Ave a 30 de anîşi era licenţiat „magna cum laude” al unei universităţi de pe coasta de est, unde se dedicase cu pasiune studiului literaturlîşi, maţales. poeziei.

Năzuinţa lui cea mai fierbinte era să scrie poezii, dar nu dăduse la iveală decât lucrări efemere, aşternute pe hârtie în grabă, câte o notă aici, alta dincolo, care fuseseră citite, oarecum, apreciate şi uitate. Era în căutarea unui subiect, a unei teme grandioase, nu ştia nici el prea bine ce anume, o temă vastă, formidabilă, eroică, neobişnuită, pe care s-o dezvolte în marşul tunător al hexametrilor.

Însă, orice ar fi scris şi indiferent de stil, Presley se hotărâse ca poemul lui să oglindească Vestul, aœl hotar mondial al romantismului, unde o nouă rasă, un nou popor, îndrăzneţ, viteaz, pasionat, punea bazele unui nou stat, unde viaţa Jumultoa. să fremăta cu înflăcărare din zori până în noapte, şi din noapie până înzori-simplu „brutal

„direct, fără teamă. Până atunci se făcuse ceva, deşi, după părerea lui, nu prea mult, pentru a zugrăvi această viaţă, dar poetul ei nu apăruse încă. Puţinele încercări răzleţe, aşa cum îşi spunea el, dăduseră doar tonul. Încerca să-şi acorde diapazonul pentru o cântare de mari proporţii, care să îmbrăţişeze o epocă, o întreagă eră, glasul unui întreg popor, care să oglindească toate neamurile şi legendele lor, folclorul lor, luptele lor, iubirile şi patimile lor, umorul lor direct, aspru, stoicismul lor, aventurile lor, averile agonisite într-o zi şi pierdute la joc într-o noapte, felul lor de a vorbi, deschis, fără ocol, mărinimia şi cruzimea lor, eroismul lor, credinţa lor în Dumnezeu şi spiritul lor profan, abnegaţia şi cinismul lor, o cântare care să descrie cu fidelitate şi îndrăzneală, sincer şi fără a face vreo concesie, o etapă trecătoare a istoriei; fiecare comunitate în mediul ei: vale, câmpie, munte, ranch, prerie, mină, toate acestea, toate tipurile de comunităţi, cu trăsăturile lor caracteristice, din Dakota până în Mexic, de la Winnipeg până la Guadalupe, strânse la un loc, contopite, sudate într-o singură cântare avântată: Imnul Vestului. La asta visa, iar între timp imagini fără nume, gânduri pentru care încă n-au fost create cuvinte, năluciri înfiorătoare, vedenii uriaşe, monstruoase, schimonosite, goneau prin închipuirea lui.

Harran îl întâmpină şi Presley se scotoci în buzunarele scurtei de vânătoare, decolorată de soare, să scoată un teanc de scrisori şi ziare.

— Poftim poşta. Şi acum o să-mi văd de drum.

— Dar mâncarea e gata, spuse Harran. Tocmai ne aşezam la masă.

Presley clătină din cap.

— Nu, mulţumesc, mă grăbesc, Cred c-o să iau o gustare la Guadalajara. Am să lipsesc toată ziua.

Mai zăbovi puţin, pentru a strânge o piuliţă slăbită la roata din faţă, în timp ce Harran recunoscând scrisul tatălui său pe unul dintre plicuri îl desfăcu şi aruncă o privire rapidă peste foile scrisorii.

— Guvernatorul se întoarce mâine dimineaţă cu

primul tren! exclamă el. Zice să vin cu şareta la Guadalajara şi… continuând să citească, şuieră printre dinţii încleştaţi: Am pierdut procesul!

— Ce proces? Ah, în privinţa tarifelor!

Harran dădu din cap afirmativ. Ochii îi scânteiau, iar faţa i se înroşise pe neaşteptate.

— Ulsteen s-a pronunţat ieri, continuă el, citind mai departe scrisoarea. A afirmat, vorbesc de Ulsteen, că preţurile pentru transportul cerealelor sunt atât de scăzute, încât noul tarif echivalează cu o confiscare a proprietăţii şi că pe o asemenea bază Calea Ferată nu poate lucra cu rentabilitatea la care are dreptul şi, întrucât el nu are căderea de a legifera în această materie, nu poate decât să aducă tarifele înapoi la nivelul anterior reducerii efectuate de Comisia căilor ferate. Ceea ce s-a şi făcut. Aici e tot mâna prietenului nostru S. Behrman, adăugă Harran, scrâşnind din dinţi. A rămas în oraş tot timpul cât s-a făcut noul tarif. Şi el, şi Ulsteen, şi Comisia căilor ferate au fost iuţi de mână, ca nişte tâlhari. A stat acolo toată săptămâna asta, ca să pună la cale manevrele murdare ale Căii Ferate şi să-l susţină pe Ulsteen. „Profitul legitim, rentabilitatea legitimă!” striga el. Dar noi putem oare să cultivăm grâu şi să ne alegem cu un câştig rezonabil când, pentru a-l transporta două sute de mile până la coastă, ni se impune un tarif de patru dolari per tonă, şi când grâul însuşi nu este cotat decât la optzeci şi şapte de cenţi? De ce nu ni se pune pistolul în piept şi nu ni se strigă: „Sus mâinile” şi cu asta, basta?!

Harran bătu cu piciorul în pământ, se întoarse brusc şi se îndreptă spre casă înjurând, cu răsuflarea tăiată de furie.

— A, era să uit! îi strigă Presley din urmă. Hooven vrea să-ţi vorbească. M-a întrebat ce ştiu despre intenţia pe care ar avea-o tatăl tău de a o scoate la capăt fără arendaşi anul acesta. Hooven ar vrea să rămână ca să întreţină sistemul de irigaţie şi să vadă de vite. I-am spus să stea de vorbă cu tine.

Harran, cu gândul în altă parte, dădu din cap în semn

că a înţeles. Ca să nu pară nepăsător la necazurile lui, Presley aşteptă până ce-l văzu dispărând în casă, apoi, suindu-se din nou pe bicicletă, porni iute şi, ieşind pe poarta cea mare, îşi continuă drumul pe Lower Road îndreptându-se spre Guadalajara. Conflictele acestea yjolente dintre jexmiexii din Valea Saruloaauin şi CompanlaJPacific & Southwestern Railroad” îl enervau şi îl oboseau. Pur şi simplu, nu-l interesau toate astea. Nu făceau parte din preocupările, din lumea lui. În tabloul romantic al Vestului imaginat de el, asemenea neînţelegeri constituiau o notă discordantă, care nu se încadra în marea sa viziune armonioasă. În ochii lui ele nu reprezentau decât ceva material, meschin, banal. Totuşi, oricât se străduia să închidă ochii şi să-şi astupe urechile, acestea persistau. În rest, tabloul romantic părea perfect, dar din pricina acestui detaliu se dezintegra într-un realism necruţător, hidos, neînduplecat. Totuşi, ca să fie cinstit cu el însuşi, şi acesta era cel dintâi punct al crezului său, a fi cinstit, de o cinste fără pată, nu putea să-l nesocotească. În mintea lui, toată măreaţa poezie a ranchurilor şi a văii aceleia părea eclipsată, stâlcită de acele realităţi implacabile. Presley nu prea ştia exact ce voia. Pe de o parte, ar fi vrut să zugrăvească viaţa aşa cum o vedea: direct, fără zorzoane, nu prin intermediul personalităţii sau temperamentului său. Pe de altă parte, ar fi vrut să vadă totul printr-un văl care să estompeze toate liniile aspre, toate nuanţele ţipătoare. îşi spunea că, făcând parte din rasa umană, iubea oamenii, simpatizând cu speranţele şi temerile lor, cu bucuriile şi necazurile lor. Totuşi, un om ca Hooven, murdar şi asudat, veşnic nemulţumit şi cu un orizont mărginit, îl irita. îşi luase sarcina să dea în mod cinstit, absolut cinstit, o expresie poetică vieţii ranchurilor, dar se lovea mereu de calea ferată ca de o îndărătnică barieră de fier, în faţa căreia romantismul lui se destrăma, se spulbera, ca un balon de săpun. Inima i se îndrepta spre popor, dar mâna lui întinsă dădea de mâna unui biet neamţ murdar, caraghios. Căuta cu înfrigurare adevăratul romantism şi, până la urmă, se

lovea de preţul cerealelor şi de i nechit a tea ta îi f e I o r de transport

— Totuşi, sursa e aici, murmură el, în timp ce roţile bicicletei sfârâiaul 3 podul de peste Broderson Creek. Romantismul, adevăratul romantism e pe undeva pe aici. Până la urmă o să dau eu de el.

Aruncă o privire de jur-împrejur, ca şi când ar fi căutat motive de inspiraţie. Străbătuse abia pe jumătate partea dinspre nord a ranchului Los Muertos, care în punctul acela avea o lăţime de aproximativ opt mile. Era încă pe ranchul Home. La câteva mile spre sud se distingea linia gardului de sârmă ghimpată care delimita tarlaua a treia. Spre nord se zărea, estompat şi albăstrui, din pricina pâclei şi a razelor soarelui care se ridicase în înaltul cerului, un lung şir de stâlpi de telegraf, marcând linia ferată şi hotarul de nord-est al ranchului Los Muertos. Drumul pe care mergea Presley ducea drept într-acolo. Înainte, departe, putea să desluşească uriaşul stejar de Virginia şi, lângă el, acoperişul roşu al hambarului lui Hooven.

De jur-împrejur pământul era neted pe mile întregi. Tocmai se terminase de strâns recolta. Nu mai rămăsese decât miriştea. Cu excepţia stejarului de lângă hambarul lui Hooven, nu se zărea nicăieri un petic de verdeaţă. Miriştea avea o nuanţă gălbuie, murdară, iar pământul, pârjolit, uscat, crăpat, era cafeniu, mohorât. Pe marginea drumului praful zăcea gros, iar pe laturi, până în zare, pierzându-se departe, în pâclă, se întindeau la nesfârşit liniile paralele ale gardului de sârmă ghimpată. Asta era tot. Asta, iar deasupra capului, albastrul arzător al cerului şi strălucirea neiertătoare a arşiţei.

Liniştea era desăvârşită. După seceriş, deşi recolta fusese destul de slabă, ranchurile păreau adormite, ca şi când glia, după zilele zămislirii, după muncile facerii, îşi dăruise rodul pântecului şi acum dormea istovită.

Era perioada dintre anotimpuri, când totul se odihnea, când elementele naturii păreau a sta în cumpănă. Nu ploua, nu bătea vântul, nu era nici vegetaţie, nici viaţă.

Mirişteа nu avea putere nici măcar să putrezească. Doar soarele se mai rotea pe cer.

În jur de ora două, Presley ajunse la gospodăria lui Hooven, alcătuită din câteva clădiri sure, în jurul cărora se învârtea o gloată de câini. Câţiva porci rătăceau fără rost de colo-colo. Sub şopronul de lângă grajd, o semănătoare stricată zăcea în rugină, se dărăpăna de tot. Stejarul uriaş, cel mai înalt copac din împrejurimi, se ridica măreţ. Pe scoarţa lui atârnau ciorchini de vâsc alb şi lungi plete de muşchi. Pe ramura cea mai de jos era prinsă lădiţa cu pereţi de sârmă, în care Hooven păstra carnea.

Gospodăria lui Hooven prezenta un interes special pentru că se afla în punctul unde Lower Road trecea peste canalul principal de irigare al ranchului Los Muertos, un şanţ lung, încă neterminat, pe care Derrick şi Annixter care exploata ranchul Quien Sabe, se apucaseră să-l construiască împreună. Canalul tăia şoseaua perpendicular, brăzdând adânc câmpul dintre gospodăria lui Hooven şi orăşelul Guadalajara, situat la vreo trei mile mai încolo. În afară de asta, canalul forma hotarul natural între două tarlale ale ranchului Los Muertos: prima şi a patra.

Acum Presley avea de ales între două drumuri. Ţinta lui era izvorul lui Broderson Creek, sus, pe colinele de la est de ranchul Quien Sabe. O potecă îl ajuta să scurteze drumul într-acolo. În timp ce trecea prin dreptul gospodăriei lui Hooven, nevasta acestuia se ivi în uşă, urmată de fata cea mică, Hilda, îmbrăcată într-o salopetă băieţească şi având nişte ghete greoaie, care i se agăţa de fustă. Pe Minna, fiica cea mai mare, o fată foarte frumoasă, ale cărei aventuri amoroase constituiau un permanent subiect de bârfă pentru cei de la ranchul Los Muertos, o zări printr-una dintre ferestrele casei spălând rufe, îndeletnicirea ei săptămânală. Doamna Hooven, o femeie ofilită, ştearsă, banală, între două vârste, nu se deosebea cu nimic de miile de femei din clasa şi felul ei. îl salută pe Presley şi apoi îl urmări cu o privire rece, strecurată pe sub mâna dusă streaşină la ochi.

Presley pedala de zor. Bicicleta lui parcă zbura. Hotărâse, în cele din urmă, să se ducă la Guadalajara. Trecu podul peste canalul de irigare şi ţâşni la vale pe porţiunea, din Lower Road, care despărţea gospodăria lui Hooven de oraş. Acum se afla pe a patra tarla a ranchului, singura pe care grâul crescuse frumos, ajutat, fără îndoială, de apa adusă de pârâiaşul Mission care o străbătea. Dar acum Presley nu mai părea atent la peisaj. Singurul lucru care-l preocupa era să gonească cât mai repede. Avusese de gând să-şi petreacă aproape toată ziua pe colinele împădurite, în colţul dinspre miazănoapte al ranchului Quien Sabe, citind, trândăvind, pufăind din pipă. Acum însă ar fi fost bucuros să poată ajunge acolo către sfârşitul după-amiezii. Curând se opri în faţa gardului care împrejmuia ranchul. Dincolo de gard era calea ferată, şi mai departe, peste linie, se zărea o îngrămădire de acoperişuri, micul orăşel Guadalajara. Aproape de tot, chiar în faţa lui Presley, se aflau magaziile de mărfuri şi staţia pentru pasageri a liniei „Pacific & Southwestern Railroad” vopsite în.r. prinşin şi gjh care păreau a fi culorile oficiale ale clădirilor companiei. Gara era pustie. La ora aceea nu trecea niciun tren. Presley auzi dinspre fereastra ghişeului de bilete ţăcănitul sacadat al telegrafului. Pe peron, în umbra unuia dintre cărucioarele de bagaje, pisica mare, gălbuie, a şefului gării, moţăia mulţumită de sine, cu lăbuţele strânse sub ea. Trei vagoane-platformă, încărcate cu maşini agricole vopsite în culori vii, zăceau pe o linie moartă mai sus de intrarea în staţie, iar pe o linie secundară, o uriaşă locomotivă de marfă, căreia îi lipsea grătarul de siguranţă, se odihnea pe roţile sale monstruoase, nemişcată, masivă, pufăind prelung, cu răsuflarea punctată de zgomotul ritmic, înfundat al pistonului.

Fără îndoială că în ziua aceea lui Presley îi fusese scris să fie mereu oprit din drum, fiindcă îndată ce apucă să-şi treacă bicicleta peste şine, auzi, cu mirare, că-l strigă cineva:

— Salutare, Presley! Ce plăcere!

Presley ridică repede privirea şi-l zări pe Dyke, mecanicul locomotivei, aplecat pe braţele împreunate la fereastra cabinei sale. Perspectiva unei noi întârzieri îl nelinişti mai puţin pe Presley. îl cunoştea de mult pe Dyke şi erau buni prieteni. Viaţa pitorească a mecanicului îl atrăgea pe Presley, şi de multe ori mersese şi el pe locomotiva lui Dyke între Guadalajara şi Bonneville, iar o dată făcuse un drum chiar la San Francisco.

Dyke locuia la Guadalajara într-o căsuţă de cărămidă, unde mama sa îi făcea menajul. Soţia lui murise de vreo cinci ani lăsându-i o fetiţă, Sidney, pe care o creştea cât de bine putea. Dyke era un flăcău arătos şi voinic, având aproape de două ori greutatea lui Presley, cu umeri laţi, braţe robuste, păroase, şi o voce tunătoare.

— Salutare! răspunse Presley, apropiindu-se de locomotivă. Ce faci aici la ora asta? Credeam că luna asta eşti în tură de noapte.

— S-au mai schimbat lucrurile, răspunse celălalt. Urcă sus, nu sta în soare. Aşteptăm dispoziţii, explică el în timp ce Presley îşi sprijini bicicleta, se urcă în cabină şi se aşeză pe scaunul de piele verde, uzată, al fochistului. Au schimbat itinerarul uneia din locomotivele rapide pentru trenurile de pasageri, au trimis-o la Fresno. S-a întâmplat nu ştiu ce accident la mama dracului, în sectorul Bakersfield, şi are mare întârziere. Cred că o să treacă pe aici zbârnâind. l-au dat cale liberă peste tot, până la Fresno. M-au oprit ca să-i dea drumul înaintea mea.

Scoase din buzunarul scurtei pipa veche din argilă, vopsită cu un lac negru, strălucitor, o umplu şi şi-o aprinse.

— Nu cred să-ţi pară rău că te-au oprit aici, observă Presley. Ai ocazia să-ţi vezi mama şi fetiţa.

— Aş! Tocmai azi şi-au găsit să se ducă la Sacramento, spuse Dyke. Aşa am eu baftă. S-au dus la familia fratelui meu. Ah, să nu uit, se pare ca fratele meu o să vină încoace, adică o să se stabilească aici şi o să se apuce să cultive hamei. A căpătat o opţiune pentru cinci sute de acri chiar în apropierea oraşului. Zice că se pot face bani buni cu hameiul.

Mai ştii?! Poate c-o să lucrez şi eu cu el.

— De ce? Nu-ţi mai place calea ferată?

Dyke pufăi de vreo două ori din pipă şi-i aruncă o privire lui Presley.

— Nu mai are ce să-mi placă. M-au dat afară.

— Te-au dat afară? Pe tine?! exclamă Presley întorcându-se brusc spre el.

— Da, chiar aşa, răspunse Dyke posomorât.

— Glumeşti? Cum aşa? Pentru ce, Dyke?

— Ei, poate o să-mi spui dumneata pentru ce! tună mecanicul mânios. Muncesc pentru ei de zece ani, de când eram un băieţandru, şi n-am auzit niciodată din gura lor vreo mulţumire. Ştiu bine, lua-i-al dracu', că, la drum, n-au om mai de nădejde ca mine. Şi mai mult decât atât, nici nu fac parte din sindicat. Când a izbucnit greva, am fost alături de ei, alături de companie. Ştii asta. Şi mai ştii, ceea ce ştiu şi ei, că atunci, la Sacramento, am condus trenul după orar, cu câte un pistol în fiecare mână, fără să fiu sigur că n-o să trec peste vreun podeţ minat, şi chiar era vorba să mi se dea un ceas de aur! La dracu' cu ceasurile lor de aur! Nu vreau decât dreptate. Şi să se poarte cinstit cu mine. Dar acum, când au venit vremuri grele şi scad salariile, ce fac ei? Fac vreo diferenţiere în cazul meu? îşi amintesc de omul care a rămas lângă ei, care şi-a pus viaţa în primejdie pentru ei? Nu! Mi-au scăzut salariul, aşa cum au făcut cu ultimul măturător. Mi l-au scăzut, ascultă aici, mi l-au scăzut ca şi celor trecuţi pe lista neagră, ca greviştilor pe care i-au primit înapoi la lucru pentru că aveau nevoie de oameni. Dyke pufăi cu furie din pipă. M-am dus la ei, da, am făcut-o şi p-asta. Am fost la direcţie, m-am înjosit! Le-am spus că sunt familist, că nu văd cum o să mă descurc de-acum încolo cu noul salariu şi le-am amintit ce am făcut pentru ei în timpul grevei. Porcii, mi-au răspuns că n-ar fi cinstit să se facă o excepţie în favoarea unui singur om, că reducerea trebuie aplicată tuturor salariaţilor, fără deosebire. „Cinstit!" exclamă el râzând. „Cinstit! „Să-i auzi pe cei de la „P. & S.W". vorbind despre cinste şi tratament egal. Straşnic, da,

da! Ei, şi m-am înfuriat. Cred c-am fost prost. Le-am spus, ca să nu-mi fie ruşine de mine însumi, că n-o să fac o muncă de clasa întâi pentru un salariu de clasa a treia. Şi ei mi-au răspuns: „Bine, domnule Dyke, dumneata ştii mai bine ce să faci!” Da, şi atunci le-am spus: „Vă rog să-mi daţi lichidarea pentru cât am muncit”. Şi mi-au plătit numaidecât, ca şi când s-ar fi bucurat că scapă de mine. Aşa că asta e, Presley. Asta-i „P. & S.W.”, Compania de căi ferate a Californiei! Acum fac ultima cursă.

— Ruşinos, declară Presley revoltat, de data aceasta fiind vorba de un prieten al lui. E ruşinos, Dyke. Apoi îi veni o idee şi adăugă: Asta nu înseamnă însă că n-ai să mai poţi lucra. Mai sunt în California şi alte căi ferate care nu aparţin Companiei „P. & S.W”.

Dyke se izbi peste genunchi cu pumnul.

— Spune-mi şi mie măcar una!

Presley nu răspunse. Nu avea ce să răspundă la provocarea lui Dyke. O vreme tăcură amândoi. Presley bătea toba în braţul scaunului, gândindu-se la această nedreptate, iar Dyke privea în depărtare spre câmpiile din jurul oraşului, tot mai încruntat, în timp ce scrâşnea din dinţi, strângând din pipă. Întinzându-se şi căscând, şeful staţiei se ivi în uşa gării, înaintea locomotivei, şinele, ce se pierdeau în zare, emanau unde vizibile de căldură. Telegraful ţăcănea necontenit.

— Aşadar, sunt pe picior de ducă, spuse Dyke după o bucată de vreme, când mânia i se mai potoli. O să iau ferma aia împreună cu frate-meu şi o să cultivăm hamei. Am făcut economii în ultimii zece ani şi hameiul, zice-se că, ar fi bănos!

Presley porni mai departe cu bicicleta, pedalând tăcut pe străzile pustii ale părăginitului orăşel mexican care agoniza. Era ora siestei. Nu se zărea ţipenie de om. Orăşelul lâncezea. Era prea aproape de Bonneville. Înainte de a-şi face apariţia calea ferată, în zilele când localnicii se ocupau îndeosebi cu creşterea vitelor, în oraş pulsa o viaţă trepidantă, strălucitoare. Acum viaţa agoniza, magazinul cu de toate, cele două restaurante, hotelul din colţul vechii

pieţe şi prăvăliile unde se vindeau” „curiozităţi” mexicane-ristjlorjveniţi, când şi când, dez acasta Atlanticului spre a vizita Misiunea „San Juan”, toate acestea concentrau întreaga activitate a oâaşului.

La micul restaurant al lui Solotari, situat în Piaza, peste drum de hotel, Presley îşi savura prânzul mexican mult amânat: omletă, preparată după moda hispano-mexicană, frijoles1 şi tortillas2, salată şi un pahar de vin alb. Într-un colţ al restaurantului, tot timpul cât prânzi, doi tineri mexicani, dintre care unul uimitor de frumos, în genul romanţios al naţiei sale, şi un bătrân în vârstă de o sută de ani, cumplit de senil, îngânară un nesfârşit cântec de dragoste, acompaniaţi de o chitară şi de o armonică.

Hispano-mexicanii, decăzuţi, pitoreşti, vicioşi şi romantici, îl interesau întotdeauna pe Presley. În Guadalajara mai rămăseseră câteva asemenea exemplare, care-şi iroseau vremea în restaurante şi în Piaza, rămăşiţe ale vechii lumi, exponenţi ai unei orânduiri diferite, trândavi fără de leac, trăind Dumnezeu ştie din ce, desfătându-se cu o ţigară, cu ghitara, cu un pahar de mescal3 şi cu nelipsita lor siestă. Bătrânul îşi amintea de Fremont, de guvernatorul Alvaredo, de brigandul Jesus Tejeda şi de zilele când Los Muertos era un vast fief spaniol, un adevărat principat, întins pe zeci de leghe, când de la Visalia până la Fresno nu existau nici garduri, nici drumuri pietruite. Presley îi oferi bătrânului un pahar de mescal, îndemnându-l să-şi depene amintirile. Se

Fasole neagră (n.tr.).

Lipie din aluat nedospit de mălai (n.tr.).

Rachiu preparat prin distilarea fructelor de agavă (n.tr).

Înţelegeau în limba spaniolă pe care Presley o cunoştea.

— Odinioară, domeniul Los Muertos îl ţinea de La Cuesta, un om foarte puternic, începu bătrânul. Avea drept de viaţă şi de moarte asupra celor dimprejur. Cuvântul lui era lege! Pe atunci, nici pomeneală de grâu, credeţi-mă. Pe vremea aceea oamenii se îndeletniceau numai cu creşterea

vitelor, oi, cai, juncani, nu prea mulţi, şi dacă bani erau puţini, în schimb mâncare se găsea din belşug, şi îmbrăcăminte de-ajuns pentru toţi, iar vin, ehei! cu butoiul, şi ulei, de asemenea. Călugării misionari aveau de toate. Ba era şi grâu, dar destul de puţin, pe câmpul de la miazănoapte de misiune, pe locurile unde se afla acum ranckul Seed. Da, pe acolo erau lanuri de grâu şi, de asemenea, o vie, toate pe pământurile misiunii. Grâu, măslini şi viţă-de-vie. Călugării le cultivau pe toate ca să aibă azimă, ulei şi vin pentru sfintele taine, înţelegeţi. Aşa au început treburile acestea în California, prin biserică. Ce-arzice azi, şi bătrânul ridică bărbia, ce-arzice azi Părintele Ullivari de grânele pe care le cultivă señor Derrick?! Zece mii de acri de grâu! Nimic altceva decât grâu de la Sierra până la coastă. Ei, mi-aduc aminte când s-a însurat de La Cuesta. N-o văzuse niciodată pe tânăra cu pricina, ci numai portretul ei, în miniatură, pictat, bătrânul ridică din umăr, nu ştie de cine, mititel, o jucărioară de ţinut în palmă. S-a îndrăgostit de miniatură şi a hotărât s-o ia de nevastă. S-a învoit cu părinţii fetei. Când a venit însă ziua în care mirele trebuia să se ducă la Monterey ca să-şi întâlnească mireasa şi să se cunune cu ea, pe neaşteptate, Jésus Tejeda a început să-i calce pe micii fermieri de lângă Terrabella. Nu era momentul ca de La Cuesta să mai plece, aşa că l-a trimis pe fratele lui, don Esteban, la Monterey, să se cunune cu fata prin procură. M-am dus şi eu cu don Esteban. Eram un regiment întreg, aproape o sută de oameni. De La Cuesta a trimis logodnicei în dar un cal de călărit, un cal alb, alb ca laptele, cu şaua din piele roşie.

Fruntarul, zăbalele, cataramele, toată lucrătura metalică era din argint curat. Cununia s-a celebrat la Misiunea „Monterey”, unde don Esteban i-a ţinut locul fratelui său. La înapoiere, De la Cuesta a ieşit călare în întâmpinarea noastră. Am întâlnit cavalcada lui la Agatha Dos Paloş. Niciodată n-am să-i uit privirile în clipa când a dat cu ochii de mireasă. Hm! îi fugeau ochii în toate părţile. Bătrânul pocni din degete. Numai eu l-am văzut, fiindcă mă aflam aproape de el. Privirile acelea nu înşelau.

De La Cuesta părea dezamăgit.

— Şi fata? întrebă Presley.

— Ea n-a bănuit lucrul acesta niciodată. Ei, De La Cuesta era un mare señor. Întotdeauna o trata ca pe o regină. Niciodată nu s-a văzut un soţ mai drăgăstos, mai curtenitor, mai cavaler. S-o iubească, însă?! Bătrânul îşi ridică bărbia şi închise ochii cu o căutătură atotştiutoare: Totul dovedeşte că n-o iubea! Aşa a fost, cum spun! S-au cununat încă o dată la Misiunea „San Juan de Guadalajara”, misiunea noastră, şi, o săptămână, tot oraşul Guadalajara a fost în sărbătoare. S-au dat lupte de tauri, chiar aici, cinci zile la rând, şi de La Cuesta a dăruit tuturor arendaşilor titulari câte un cal, un butoi cu untură, o uncie de argint şi o jumătate de uncie de pulbere de aur. Ehei… ce vremuri… veselă viaţă era pe-atunci… Astăzi, şi făcu un gest semnificativ cu mâna stângă, în ziua de azi totul s-a urâţit.

— Ai dreptate, confirmă Presley, mohorât, întristat de vorbele bătrânului.

În sufletul lui înviaseră toate îndoielile şi nesiguranţele. Niciodată n-avea să prindă din zbor subiectul marelui său poem. Acum viaţa era ştearsă, searbădă. Romantismul pierise. Se născuse prea târziu. Să scrie despre trecut? Nu-I încânta aşa ceva. Tânjea după viaţa reală, după lucrurile pe care le vedea cu ochii. Totuşi, cum să le împaci pe toate acestea cu romantismul? Se ridică, îşi puse pălăria şi oferi bătrânului o ţigară. Acesta o acceptă cu aerul unui nobil şi-i întinse tabachera cu tabac de prizat. Presley clătină din cap.

— M-am născut prea târziu pentru aşa ceva, declară el. Pentru aşa ceva, şi pentru multe alte lucruri. *Adios*!

— Ce faceţi astăzi, vă plimbaţi, señor?

— Dau o raită prin împrejurimi, ca să mă mai dezmorţesc, răspunse Presley. O să urc la Quien Sabe, pe platoul din jurul misiunii.

— A, la ranchul Quien Sabe?! Pe-acolo pasc oile săptămâna asta.

— Tânărul Annixter şi-a vândut miriştea oierilor,

explică Solotari, patronul restaurantului, arătând spre răsărit, către colinele de la poalele Sierrei. Turmele au coborât încă de duminică. Tare isteţ acest Annixter! A încasat bani buni pentru miriştea lui, pe care altfel ar fi trebuit s-o ardă, şi totodată îşi îngraşă pământul, fiindcă turma se mişcă din loc în loc. Un adevărat yankeu acest Annixter, un gringo6 din cap până în picioare.

După ce-şi sfârşi prânzul, Presley încalecă din nou pe bicicletă şi, lăsând în urmă restaurantul, traversă Piaza şi străbătu oraşul adormit, luând-o pe Strada Mare. Ieşi în şoseaua ce cotea brusc spre miazănoapte, ducând drept înainte printre câmpurile de hamei şi ranchul Quien Sabe spre Misiunea „San Juan".

Ranchul Home, de la Quien Sabe, se afla în micul triunghi mărginit la sud de linia ferată, la nord-vest de Broderson Creek şi la est de plantaţiile de hamei şi de pământurile misiunii. Era tăiat curciş şi curmeziş, aici de cărarea care ducea spre casa lui Hooven, colo de canalul de irigare, peste care Presley trecuse mai devreme, şi, mai departe, de şoseaua pe care înainta Presley. În centrul triunghiului se aflau casa şi acareturile lui Annixter, dominate de turla, ca o schelă, a puţului artezian care alimenta canalul e

Poreclă batjocoritoare dată anglo-americanilor de către spaniolii din America Latină (n.tr.).

de irigare. Mai departe, Broderson Creek era marcat de linia şerpuitoare a sălciilor verzi-cenuşii. Pe măsură ce Presley înainta, vechea Misiune „San Juan de Guadalajara", cu clopotniţa şi cu naosul acoperite de olane roşcate, începea să se ivească pe colinele scunde dinspre miazănoapte, deasupra coroanelor bătrânilor peri care se înşiruiau unul după altul în grădina misiunii.

La casa ranchului Presley îi găsi pe Annixter întins în hamac pe veranda din faţă, sub plasa care-l apăra de pişcăturile ţânţarilor, citind *David Copperfield* şi înfulecând prune uscate.

După ce-şi strânseră mâinile, Annixter se plânse că avusese colici îngrozitoare toată noaptea. Stomacul era de

vină, dar fireşte că ştia cum să se doftoricească. Cu prilejul ultimei crize consultase un medic la Bonneville, un indiszid pedant, care-l îndopase cu tot felul de fierturi, ce-i făcuseră şi mai rău. Se pricepeau şi medicii ăştia!… Oricum, cazul lui era special. Ştia el. Lui îi făcea bine dacă mânca prune uscate cât mai multe.

Annixter, care exploata [janchuj Quien Sabevreo patru mii de acri de argilă mănoasă şi humus, era tânăr, mai tânăr chiar decât Presley, şi, întocmai ca el, absolvise o facultate. Uscăţiv şi proaspăt ras, părea exact de vârsta pe care o avea. În ciuda înfăţişării tinereşti, avea un chip bărbătesc. Buza de jos proeminentă înainta ferm deasupra bărbiei mari, cu o gropiţă la mijloc. Studiile universitare mai curând îl căliseră decât îl şlefuiseră. Rămăsese un om simplu, aspru până la insolenţă, vorbind fără ocol, intolerant în opinii, bizuindu-se numai şi numai pe sine însuşi. În pofida tuturor acestor trăsături, avea o inteligenţă remarcabilă şi un spirit practic aproape genial. Muncea cu ferocitate, neîngăduindu-şi nicio plăcere şi cerând acelaşi lucru de la toţi cei ce depindeau de e! Era urât de mulţi, dar se şi bucura de multă încredere. Toţi îi criticau firea morocănoasă, arţăgoasă, fără însă a uita să-i laude de fiecare dată însuşirile, capacitatea. Avea în el demonul conducătorului, era un om dur, încăpăţânat, dârz, impulsiv, cu care nu te puteai înţelege uşor. Dar deştept, deştept foc! Nu exista omul care să-l îmbrobodească cu prilejul vreunei afaceri. Se trăsese asupra lui de două ori, dintr-un ascunziş, la ranchul lui Osterman, altă dată fusese cât pe ce să-l împuşte chiar unul din oamenii lui, pe care, pentru o neglijenţă gravă, îl zvârlise de pe platforma batozei. La universitate studiase finanţele, economia politică şi agronomia. După ce-şi luase licenţa, aproape în fruntea promoţiei, se apucase să studieze din nou, obţinând diploma de inginer. Apoi i se năzărise deodată că un bun fermier modern trebuia să posede neapărat cunoştinţe practice de drept. Muncise în opt luni cât alţii în trei ani, pregătindu-se pentru examenele de admitere în barou. Metoda sa de studiu era caracteristică. Făcuse

rezumate după toate manualele pe care trebuia să le studieze şi alcătuise apoi note sinoptice esenţiale după aceste rezumate, pe care le lipise pe pereţii camerei. În cămaşă, cu o ţigară ieftină între dinţi, cu mâinile în buzunare, dădea mereu roată camerei, încruntat, înverşunat, cu ochii la note, memorându-le, devorându-le, mistuindu-le. Din când în când, dădea pe gât câte o ceaşcă întreagă de cafea amară. La examen a reuşit în fruntea tuturor candidaţilor, primind felicitările profesorului examinator. Îndată după aceea însă l-a doborât o astenie nervoasă. Stomacul i-a jucat festa. S-a chinuit îndelung într-o pensiune din Sacramento, refuzând cu încăpăţânare să consulte vreun medic, căci îi socotea pe toţi o clică de şarlatani, şi doftoricindu-se singur cu pilule hepatice şi cu prune uscate.

Pentru a se restabili complet în urma bolii, făcuse o călătorie în Europa. Avea de gând să rămână un an pe vechiul continent, dar s-a întors după şase săptămâni, ocărând de mama focului bucătăria europeană. Petrecuse aproape tot acest timp la Paris. Din călătorie nu adusese decât două amintiri, două lucruri care-i stârniseră interesul: un cosor gal-vanizat şi o colivie goală.

Era bogat. Tatăl lui, văduv, făcuse avere speculând terenuri agricole şi murise abia cu un an mai înainte, iar Annixter, singurul fiu, îl moştenise.

Annixter îl admira nespus pe Presley, având o mare stimă pentru oamenii care ştiau să facă versuri, şi i se adresa ori de câte ori îl interesa ceva în legătură cu lucrările beletristice. Fireşte, poezia nu prea intra în preocupările sale. Cât despre proză, pentru el nu conta decât opejaluj-iclejtS în ochii lui, orice alte scrieri nu erau decât pălăvrăgeală, maculatură. Ca să poţi scrie un poem, trebuia însă să ai cap. Nu oricine putea „aşterne rime măiestre”, care să aibă totodată şi sens. Categoric, nu!

Încrederea lui în Presley constituia însă o excepţie. Annixter n-ar fi acceptat, fără rezerve, părerea altcuiva în nicio privinţă. Într-o discuţie cu el, era aproape imposibil să exprimi făţiş o opinie, oricât de lipsită de importanţă, pe

care s-o accepte cu una, cu două. Avea o adevărată pasiune pentru controversele violente. Era gata să dezbată orice subiect din aria cunoştinţelor omeneşti, de la astronomie până la tarifele vamale, de la înălţimea cailor până la concepţia predestinării. Niciodată n-ar fi admis că a greşit. Când era strâns cu uşa, bătea în retragere concesiv, dar nu prea: „Bine. Fie. Pe de o parte, ai dreptate; pe de alta, nu”.

Fapt cu totul ciudat, el şi Presley erau prieteni la cataramă. De multe ori Presley se mira de lucrul acesta, spunându-şi că nu avea nimic comun cu Annixter. Din tot cercul cunoştinţelor lui Annixter, Presley era singurul om cu care nu se certase niciodată. Păreau să aibă temperamente diametral opuse. Presley era domol; Annixter, vioi. Presley, visător incorigibil, era nehotărât, pasiv, cu o puternică înclinare spre melancolie. Tânărul fermier se dovedea un om activ, hotărât, combativ, al cărui singur gând orientat asupra propriei sale persoane era obsesia bolnăvicioasă în legătură cu capriciile stomacului său. În pofida tuturor acestor deosebiri, se întâlneau întotdeauna cu o plăcere împărtăşită reciproc, fiecare dintre ei manifestând un interes sincer pentru preocupările celuilalt, străduindu-se adesea să se ajute unul pe altul.

În sfârşit, Annixter pretindea că ar fi misogin convins, şi acest lucru nu pentru alte motive decât pentru faptul că era nespus de stângaci în preajma femeilor. Muieruşti! Fleacuri! Straşnic prilej pentru un bărbat de a-şi irosi timpul şi banii petrecând cu o muieruşcă sau alta. Nu, mulţumesc, nu vă fie cu supărare, nu-i ardea lui de aşa ceva! O singură dată se încurcase cu o fetişcană sfioasă dintr-o spălătorie de mănuşi din Sacramento, de care dăduse Dumnezeu ştie cum. După ce se întorsese la ranch, întreţinuseră amândoi o oarecare corespondenţă, Annixter având grijă, din exces de prudenţă, să-şi bată la maşină scrisorile şi să nu le semneze niciodată. Mai mult chiar, făcea copii după toate aceste scrisori, clasându-le cu grijă şi încuindu-le într-un compartiment al casei de fier. Ehei,

isteaţă ar fi trebuit să fie femeia care să-i sucească lui capul! Curând însă intrase în panică, temându-se c-a mers prea departe, şi rupsese orice relaţii cu fetişcana. Acesta fusese singurul lui roman de dragoste. După aceea îşi păstrase cu grijă libertatea. Nicio fustă n-avea să-l mai prindă în mreje vreodată. Hotărât!

În timp ce Presley se apropie de marginea verandei, împingând bicicleta înaintea lui, Annixter se scuză că nu se ridica, pretextând că îndată ce făcea acest lucru îi apucau din nou crampele.

— Ce vânt te aduce? îl întrebă el pe Presley.

— Am venit doar aşa, să te văd, răspunse Presley. Cum merge ferma?

— Ia spune, întrebă la rândul lui Annixter, e adevărat ce se aude, că Derrick are de gând să se descotorosească de arendaşi şi să muncească singur întreg ranchul Los Muertos?

Presley făcu un gest de nerăbdare.

— De azi-dimineaţă numai asta aud. Presupun că trebuie să fie adevărat.

— Hm! mormăi Annixter, scuipând un sâmbure de prună. Spune-i lui Magnus Derrick din partea mea că e un prost.

— Ce vrei să zici?

— Derrick îşi închipuie, pare-se, că încă îşi exploatează mina, şi ca să scoată grânele din pământ, poate aplica aceleaşi metode cu care scotea aurul. N-are decât să facă ce vrea, o să vadă el unde ajunge! Da, da, aceştia sunt fermierii dumitale din Vest! exclamă el dispreţuitor. Storc şi măduva din pământul lor, îl exploatează până îl secătuiesc! De odihnă, de asolament, nici pomeneală, şi când ogorul e sleit de tot, încep să strige că-s timpuri grele.

— După câte ştiu, Magnus socoteşte că pământul a avut suficient repaus în aceşti doi ani secetoşi, observă Presley. De doi ani n-a mai dat recoltă în adevăratul înţeles al cuvântului. S-a odihnit destul.

— Asta-i bună! Hm! îl contrazise Annixter nevoind să

se lase convins. Pe de o parte, s-a odihnit; pe de alta, nu.

Presimţind că s-ar putea încinge o discuţie, Presley nu răspunse nimic, pregătindu-se să-şi vadă de drum.

— Buck, zise el, dacă n-ai nimic împotrivă, aş vrea să-mi las bicicleta aici. Mă duc până la izvor şi drumul până acolo e prost.

— Când te întorci, rămâi să luăm cina împreună, îl invită Annixter. O să te delectezi cu vânat. Săptămâna trecută, unul din băieţi a vânat o căprioară. Sezonul a trecut, dar n-are importanţă. Eu nu pot să mănânc. Stomacul meu nu mai vrea să digere delicatese. Vino pe la şase.

— Bine, cred c-am să vin, acceptă Presley. Mulţumesc pentru invitaţie. Dar ce văd?! exclamă el. Ai şi început grai dul?

— Te cred. Peste vreo două săptămâni e gata.

— Ce mare e! murmură admirativ Presley, uitându-se după colţul casei, unde se ridica o bina înaltă.

— Mi se pare că, înainte de a depozita grânele în podul lui, o să-i tragem o dănţuială, făgădui Annixter. Aşa e obiceiul pe aici.

Presley plecă. Când ajunse la poartă, Annixter strigă după el cu gura plină de prune:

— Hei, aruncă în treacăt o privire şi la turma de oi. Paşte la răsărit de şosea, la vreo jumătate de milă de aici. Cred că e cea mai mare turmă pe care ai văzut-o vreodată. Poţi scrie un poem despre ele. Mioare… berbeci… oile pasc… zile însorite. Ce mai vrei?

Dincolo de Broderson Creek, pe măsură ce Presley înainta, în faţa ochilor lui se desfăşurau din nou aceleaşi întinderi nesfârşite de pământ cafeniu, presărat ici-colo cu mirişti, privelişte pe care i-o oferise şi ranchul Los Muertos. Spre răsărit, peisajul neted, trist, pârjolit de arşiţă se depăna ca un sul uriaş către licăririle zării îndepărtate. Din loc în loc, sumbra lui monotonie era întreruptă de câte un stejar răzleţ. Mărginind drumul spre apus, câmpia începea să unduiască, să se înalţe, devenind un platou, pe care se distingeau limpede clădirile vechii

misiuni şi perii de care erau înconjurate.

Dincolo de misiune, drumul cobora repede spre răsărit, de-a curmezişul ranchului Seed.

În punctul acela Presley părăsi drumul, luând-o de-a dreptul peste câmp. Nu se zărea nicio cărare. Era aproape ora 3. Discul mut, arzător al soarelui încă se rotea sus pe cer. Era istovitor să mergi peste hârtoape, peste bulgării arăturii, întinderea de pământ se învălura tot mai mult şi deodată, de pe un dâmb mai înalt, Presley zări oile.

Cea mai mare parte a turmei o lăsase în urmă, dâmbul i-o ascunsese vederii. Se întoarse pe jumătate, privind şerpuirile pârâului, care se zăreau foarte clar. Oile cele mai apropiate se aflau la vreo două sute de iarzi, dar în amăgitoarea licărire a văzduhului încins, marginea cealaltă a turmei părea că se găsea departe de tot, la câteva mile de acolo. Oile se risipiseră, parcă închipuind un 8, despărţite în două turme mai mari şi unite printr-una mai mică, şi, mânate spre miazăzi, se mişcau încet, păscând pe mirişte. Părea că turma nu avea sfârşit. Sute şi sute de spinări sure, rotunde, toate ca una, învălmăşite, îmbulzindu-se, mişcându-se vioaie, ascundeau pământul. Nu mai erau atâtea şi atâtea oi. Era o masă compactă, omogenă, care se deplasa încet, uriaşă, informă, ca o excrescenţă deasă de ciuperci, răspândindu-se pe pământ în toate direcţiile. Dintr-acolo se auzea o larmă nedesluşită, confuză, întretăiată, ca vuietul unei tălăzuiri îndepărtate, în vreme ce, de jur-împrejur, aerul, greu, era îmbibat de duhoarea caldă, amoniacală, a miilor de trupuri înghesuite.

Coloritul întregii privelişti era sumbru: pământul cafeniu; miriştea uscată, veşted-gălbuie; sumedenia de spinări unduitoare, cenuşie. Numai la o margine, drept, neclintit, o singură notă întunecată ca o pată, ca un punct, păstorul, singuratic şi grav, rezemat de un jgheab, atrăgea privirile.

Presley se opri în loc, dând roată cu ochii. În clipa când păşi înainte, se petrecu un lucru ciudat. Avea impresia că-l strigă cineva. Se opri. Ascultă. Nu se auzea

decât larma nedesluşită a turmei care se mişca. Îndată ce această primă impresie pieri, i se păru că i se făceau semne. Totuşi, de jur-împrejur nu se mişca nimic, în afară de silueta singuratică din marginea turmei nu se zărea ţipenie de om. Porni mai departe. După câţiva paşi se trezi uitându-se peste umăr. Fără să-şi dea seama de ce, privi spre păstor, apoi se opri şi se uită la el încă o dată şi încă o dată. Oare acesta să-l fi chemat? Presley era sigur că nu auzise un glas omenesc.

Deodată, atenţia i se concentra asupra siluetei îndepărtate, îşi duse mâna streaşină la ochi, spre a se feri de razele soarelui, şi privi dincolo de turmă. Nu încăpea nicio îndoială, îl chemase păstorul. O clipă după aceea, însă, tresări. Punctul cel negru din depărtare începuse să se agite. Făcea gesturi largi către el. Deşi mai înainte necunoscutul nu-i făcuse semn, acum era neîndoielnic că-l chema. Nespus de intrigat, Presley se întoarse brusc şi, fără să şovăie, se îndreptă iute spre păstor, ocolind turma, mirat că răspunsese la chemare atât de prompt, fără a sta pe gânduri.

Păstorul se apropie şi el de Presley, urmat de unul dintre câini. În timp ce veneau unul spre altul, Presley îl cerceta cu atenţie, întrebându-se nedumerit unde-l mai văzuse. Pesemne că-l întâlnise mai demult, cu prilejul uneia din vizitele precedente la ranch. Neîndoielnic, chipul şi întreaga făptură a păstorului aveau pentru el ceva familiar. Când se apropiară unul de altul şi Presley putu să-l vadă mai bine, această impresie, convingerea că-l mai văzuse cândva, crescu în intensitate, deveni şi mai vie.

Păstorul să tot fi avut 35 de ani. Era nespus de slab, de uscăţiv. Pantalonii cafenii, de pânză, îi vârâse în cizmele cu şireturi. Avea petrecută peste piept o cartuşieră fără niciun cartuş. Cămaşa de flanelă cenuşie, descheiată la gât, îi dezgolea pieptul ars de soare, bronzat. Era cu capul gol. Părul, foarte negru, îl purta destul de lung. O bărbuţă ţuguiată îi ascundea bărbia, firele de păr crescând netede, frumoase de pe obrajii scofâlciţi. Fără îndoială, umbla în mod obişnuit cu capul gol, fiindcă faţa îi era cafenie ca a

unui indian, un cafe-niu-bronzat, cu totul deosebit de măsliniul negricios al lui Presley. Pentru spiritul de observaţie ascuţit, obsesiv al acestuia, înfăţişarea cu totul neobişnuită a păstorului era deosebit de interesantă. Imaginaţia vie a lui Presley ar fi dorit să vadă în el un ascet, un pustnic, aproape un tânăr proroc. Aşa trebuie să fi arătat păstorii legendelor ebraice, tinerii profeţi ai lui

Israel, care sălăşluiau în pustietăţi, frământaţi de vedenii, visând necontenit, vorbind cu Dumnezeu, înzestraţi cu puteri stranii.

Când ajunse la vreo douăzeci de paşi de păstorul care se apropia, Presley se opri deodată, cu ochii aţintiţi spre acesta.

— Vanamee! exclamă el.

Păstorul zâmbi şi, întinzând braţele, păşi repede spre Presley.

— Mi-am închipuit că eşti dumneata. Când te-am văzut pe dâmb, te-am strigat.

— Nu cu glasul, răspunse Presley. Am simţit că vrea cineva să mă vadă. Da, am simţit Ar fi trebuit să-mi amintesc că ai darul acesta.

— Nu cred să fi dat greş vreodată. Mi-e de folos la oi.

— La oi?

— Oarecum. N-aş putea spune precis în ce chip. Deocamdată nu putem înţelege aceste lucruri. Uneori, când închid ochii şi-mi strâng tâmplele în pumni, opresc în loc toată turma aproape un minut. Poate că e doar o închipuire. Cine ştie?! Ce bine îmi pare că te văd din nou! Cât e de când ne-am întâlnit ultima oară? Doi, trei… aproape cinci ani.

De fapt, trecuse mai multă vreme. Erau şase ani de când Presley şi Vanamee se întâlniseră pentru scurt timp, cu prilejul uneia din revenirile vremelnice ale păstorului pe acele meleaguri. Vreme de o săptămână, el şi Presley stătuseră îndelung de vorbă, fiind buni prieteni. După aceea, tot atât de brusc, tot atât de misterios cum sosise, Vanamee se făcuse nevăzut. Într-o bună dimineaţă Presley nu-l mai găsise nicăieri. Aşa se petreceau lucruri e cu

Vanamee de şaisprezece ani. îşi trăia zilele singuratic, straniu, undeva în necunoscut, nimeni nu putea spune unde anume, în deşert, în munţi, pretutindeni, în nemărginitul şi enigmaticul sud-vest. Treceau trei, patru, – cinci ani. Păstorul era aproape uitat. În tot acest timp, la Los Muertos nu mai sosea nici cea mai vagă ştire despre el. Se mistuise în licărirea, în mirajul depărtărilor, pierise dincolo de zare, îl înghiţise deşertul năpădit de pelin alb. Apoi, pe neaşteptate, fără veste, se ivea iar din pustietăţi, răsărind din necunoscut. Pentru toţi era o enigmă. Prin părţile locului nu avea decât trei prieteni: pe Presley, pe Magnus Derrick şi pe pater Sarria, de la Misiunea „San Juan de Guadalajara”. Era pentru toţi un adevărat mister, trăind o viaţă pe jumătate reală, pe jumătate fantastică. În toţi acei ani nu părea să fi îmbătrânit nici măcar cu o singură zi. Presley ştia că împlinise 36 de ani, dar din prima zi când se întâlniseră, fizicul şi purtarea păstorului i se păreau neschimbate. Acum se uita la omul acesta pe care nu-l mai văzuse de atâţia ani. Pe chipul lui era întipărită o negrăită tristeţe, o durere cumplită, pecetea neştearsă a unei tragedii petrecute de mult, dar ale cărei urme rămăseseră încă vii. Presley îşi spunea că era cu neputinţă să priveşti mai multă vreme în ochii lui Vanamee fără a-ţi da seama că ai în faţă un om a cărui întreagă fiinţă fusese, cândva, zdruncinată, sfărâmată până în străfundurile sale, a cărui viaţă fusese curmată brusc într-o clipă anume a dezvoltării sale.

Cei doi prieteni se aşezară pe marginea jgheabului, urmărind din ochi turma care înainta încet spre miazăzi, păscând pe mirişte.

— De unde ai răsărit? întrebă Presley. Pe unde ai umblat atâta amar de vreme?

Vanamee făcu un gest vag cu mâna spre zare.

— Încolo, spre miazăzi, departe de tot. Am cutreierat atâtea locuri, că nu le mai ţin minte. De astă dată am parcurs Long Trail, cale lungă, nesfârşit de lungă. Am străbătut Arizona, Mexicul, apoi Utah şi Nevada mergând mereu către zarea îndepărtată, încotro vedeam cu ochii.

Întâi am intrat în Arizona prin trecătoarea Monument, apoi am luat-o spre miazăzi peste meleagurile locuite de triburile Navajos şi am ajuns la Agatha's Needle, un stei roşu, care străpunge deşertul ca lama unui cuţit. Apoi, mai departe, tot mai departe, prin Mexicuri, de-a curmezişul ţinuturilor de la sud-vest, după aceea am luat-o înapoi, făcând un mare ocol prin Chihuahua şi Aldama, până la Laredo, şi de acolo la Torreon şi la Albuquerque. De acolo, peste podişul Un compangre, în masivul Uintah. Apoi, în sfârşit, de-a dreptul spre apus, prin Nevada către California, spre valea San Joaquín.

Glasul lui depăna monoton cuvintele, ochii lui priveau fix, în gol. Povestea înainte, ca şi cum ar fi fost pe jumătate adormit, cu gândurile aiurea, văzând din nou cu ochii minţii întinderea deşertului şi a colinelor roşii, muntele de purpură, podişul neted de sare alcalină, albul lui lepros, pustietatea şi minunăţiile sălbatice din Long Trail.

O clipă uită de prezenţa lui Presley. Acesta îl asculta şi el numai pe jumătate, întoarcerea lui Vanamee îi trezise amintirile. I se perindau înaintea ochilor întâmplările din viaţa acestuia, retrăia drama îngrozitoare care-i cutremurase întreaga fiinţă, făcând din el un pribeag, un mizantrop, un pustnic. Vanamee avea, lucru destul de ciudat, studii universitare, fiind foarte citit şi posedând o inteligenţă sclipitoare. Totuşi, îşi alesese el însuşi acea viaţă de sihastru.

Cu o fire în multe privinţe asemănătoare aceleia a lui Presley, Vanamee avea însuşiri care nu puteau fi întâlnite la oamenii obişnuiţi. Trăind în sânul naturii, era poet din instinct, pe câtă vreme, Presley era poet prin formaţie. Viaţa pe care o ducea dezvoltase în el o mare sensibilitate pentru frumos, precum şi o receptivitate aproape nefirească pentru marile bucurii şi marile dureri ale vieţii: simţea, percepea totul intens, profund. Nu uitase niciodată nimic. O întâlnise pe Angèle Varian, când împlinise 18 sau 19 ani, perioada de formare şi cea mai impresionabilă a vieţii sale. Presley şi-o amintea vag. Era pe atunci o fată de 16 ani, nespus de frumoasă. Locuia cu o mătuşă vârstnică

la ranchul Seed, din colo de misiune. Presley încercă să-şi aducă aminte cum arăta. Avea un păr auriu care îi încadra faţa cu două codiţe, datorită cărora din fruntea boltită, albă, nu se vedea decât un triunghi. Ochii minunaţi, albaştri ca vioreaua, erau alungiţi uimitor spre tâmple, ceea ce dădea un straniu aer oriental chipului ei tulburător, plin de farmec. Buzele-i erau pline, ca ale vechilor egipteni, şi-şi legăna capul pe gâtul gingaş cu acea mişcare stranie a şarpelui când se pregăteşte de atac. Nicicând nu văzuse o frumuseţe mai radioasă ca a ei, o frumuseţe atât de ciudată, de tulburătoare, atât de ieşită din comun. Nu era de mirare că Vanamee se îndrăgostise de ea, şi cu atât mai puţin că dragostea lui fusese atât de profundă, atât de pătimaşă, atât de înrădăcinată în însăşi fiinţa lui. Angèle îl iubea tot atât de mult. Între ei se înfiripase una din acele pasiuni din poveşti, aşa cum numai rareori se întâmplă, idilică, nefalsificată de civilizaţie, care crescuse spontan, aşa cum cresc copacii, firească, aşa cum firesc cade roua, neclintită ca munţii.

Când o cunoscuse pe Angèle, Vanamee locuia la ranchul Los Muertos. Era student şi hotărâse să-şi petreacă acolo vacanţa. Stătea tot timpul în aer liber muncind, uneori, păzind vitele, alteori întorcând fânul, săpând cu cazmaua, sau despicând pământul cu dinamită în tarlaua a patra a ranchului, unde se făceau şanţuri de irigare, umblând călare pe dealuri, reparând gardul de sârmă ghimpată, căutând îndeobşte să se facă util. Deşi primise o educaţie universitară, era sănătos la minte şi la trup, îşi dorea să trăiască în sânul naturii, să muncească laolaltă cu truditorii pământului, să se bucure de plăcerile simple. Simţea nevoia de a munci zdravăn, de a mânca pe săturate, de a bea după pofta inimii şi de a dormi fără vise.

În fiecare seară punea şaua pe ponei şi se îndrepta spre grădina străvechii misiuni. Zidul care despărţise cândva grădina misiunii de ranchul Seed se năruise de mult şi hotarul dintre cele două proprietăţi era acum marcat numai de un şir de peri bătrâni. Acolo, sub peri, îl aştepta Angèle, acolo şedeau îmbrăţişaţi în serile calde,

liniştite, privind luna care răsărea deasupra colinelor, ascultând clipocitul fântânii năpădite de muşchi şi orăcăitul broaştelor care se prăsiseră în colţul umed de la miazănoapte al zidului împrejmuitor. Farmecul iubirii proaspete, minunate, pure, neprihănite umpluse cu dulceaţa ei vieţile amândurora de-a lungul verii întregi. Vara trecuse, vremea secerişului venise şi se dusese. Nopţile erau acum foarte întunecoase. În bezna adâncă de sub peri, aproape că nu se mai vedeau unul pe altul. Când venea la întâlnire, Vanamee o găsea bâjbâind prin întuneric cu mâinile. Nu-şi prea vorbeau. N-aveau nevoie de vorbe. În tăcere, îndată ce mâinile-i atingeau trupul ei cald, o îmbrăţişa, căutându-i gura cu buzele.

Şi, într-o seară, năpasta s-a abătut asupra lor din beznă, pe neaşteptate.

N-a fost cu putinţă niciodată să se afle în amănunt ce se petrecuse. În mintea Angelei, ceea ce mai supravieţuise din ea, întâmplarea aceea rămăsese pentru zilele care le mai avusese de trăit ca un stigmat hidos, o pată murdară, ceva confuz, îngrozitor. Fără îndoială că amândoi fuseseră pândiţi, ticăloşia izbutise prea bine spre a se presupune altfel. Într-o noapte fără lună, Angèle, pătrunzând sub bolta cufundată în întuneric a perilor mai devreme ca de obicei, găsise silueta aparent familiară aşteptând-o. Fără a bănui nimic, s-a dăruit îmbrăţişării a doua braţe necunoscute, iar când a sosit, câteva clipe mai târziu, Vanamee a dat peste trupul ei ţeapăn, fără cunoştinţă, în bezna de sub pomi.

Cine era celălalt? Angèle fusese dusă la ranchul Seed an delir, vorbind fără şir. Vanamee, cu pumnalul şi revolverul în mâini, alergase toată noaptea nebun de colo-colo. Nu era singur. Se ridicase în picioare tot ţinutul, indignat, plin de oroare. Echipe după echipe au pornit în toate părţile şi s-au întors fără să dezlege enigma. Nu putea fi aruncată asupra nimănui nici măcar umbra unei bănuieli. Celălalt se învăluise într-un mister de nepătruns. Şi aşa rămăsese pentru totdeauna. Nu fusese descoperit niciodată. Nu rămăsese decât amintirea transformată în

legendă a acestui nelegiuit al nopţii, a acestei stranii, nevăzute făpturi a întunericului, care răsărise deodată din beznă, se ivise şi pierise în aceeaşi clipă, lăsând în urma ei spaima şi moartea, mânia şi durerea nepieritoare. În mai puţin de un an, Angèle murise, dând naştere unui prunc.

Copilul îl luaseră părinţii dispărutei, iarx aceasta fusese înmormântată în grădina misiunii, aproape de vechiul cadran solar cenuşiu. Vanamee asistase la ceremonia funebră, dar aproape că nu-şi dăduse seama de cele ce se petreceau în faţa lui. În ultima clipă făcuse un pas înainte, uitându-se la chipul neînsufleţit, cu cosiţele-i aurii care nu lăsau să se vadă decât un triunghi din fruntea albă, boltită, privind din nou ochii închişi, cu uimitoarea lor linie, aduşi spre tâmple, orientali, ciudaţi, cu buzele pline ca acelea ale vechilor egipteni, cu gâtul delicat, subţire, cu mâinile fine, prelungi, apoi se întorsese brusc. Ultimii bulgări de pământ umpleau groapa, în timp ce Vanamee ajunsese departe, calul lui gonind spre deşert.

Timp de doi ani nu se mai auzise nimic despre el. Se credea că-şi făcuse seama. Vanamee nu se gândise însă la acest lucru. Doi ani încheiaţi rătăcise prin Arizona, trăind ca un schimnic, un nomad, un ascet, în deşert, în pustietăţi. Fără îndoială însă că toată inima lui rămăsese în micul sicriu din grădina misiunii. Până la urmă avea să se întoarcă acolo, într-o bună zi apăruse din nou în valea San Joaquín. Pater Sarria, care se întorcea de la Bonneville, unde vizitase nişte bolnavi, se întâlnise cu el pe Upper Road.

Trecuseră optsprezece ani de la moartea fiinţei iubite, dar firul vieţii lui Vanamee fusese rupt pentru totdeauna. Din el rămăsese numai un ghemotoc încâlcit. Vanamee nu putuse uita niciodată cele întâmplate. Durerea adâncă, suferinţa sfâşietoare făceau acum parte organică din făptura lui. Presley ştia acest lucru.

În timp ce dânsul se gândea la toate acestea, Vanamee povestea înainte. Presley ascultase în parte ceea ce-i spusese, în timp ce memoria reconstituia amănuntele dramei lui Vanamee, o altă parte a creierului său înregistra

repede, imagine după imagine, şuvoiul monoton al cuvintelor acestuia, parcă ar fi fost imprimate pe un sul ce se mişca necontenit. Rezonanţa numelor necunoscute, evocate în povestirea lui, stimulau imaginaţia poetului. Presley avea o pasiune poetică pentru nume expresive, sonore. Pe măsură ce răsunau şi piereau în psalmodia monotonă a lui Vanamee, ca nişte note armonice într-o compoziţie muzicală, Presley se delecta cu rezonanţa lor. Navajo, Quijotoa, Uintah, Sonora, Laredo, Un compangre erau pentru el tot atâtea simboluri. Era Vestul său, care defila, rula pe dinaintea ochilor minţii: nesfârşita panoramă a deşertului pârjolit de arşiţă. Mesa, ca un altar nemărginit, purpura maiestuoaselor apusuri de soare, tăcutele, uriaşele culmi, înălţându-se până la cer din abisul canioanelor, viaţa trepidantă, pătimaşă din oraşele răzleţe, uitate, pierdute, departe, dincolo de zare. Şi deodată în imaginaţia lui învie marele poem: Imnul Vestului. Simţea că se înfiripase în mintea lui. I se părea că peste o clipă va putea să-i dea viaţă.

— Da, da! exclamă el. Văd totul. Deşertul, munţii, totul elementar, primordial, neîntinat. Mult mi-ar fi plăcut să merg şi eu cu tine. Atunci poate că viziunea mea s-ar fi cristalizat.

— Viziunea dumitale?

— Marele poem al Vestului. O asemenea operă aş dori să scriu. O să pun toate acestea în hexametri, să fac să răsune o strună sonoră, de fier! Să cânt un grandios, un formidabil imn, imnul poporului, al pionierilor, al întemeietorilor!

Vanamee îl înţelese foarte bine. Dădu din cap cu gravitate.

— Da, e adevărat. Aici e Viaţa, viaţa primitivă, simplă, spontană, pasionată, tumultuoasă, da, acesta-i un subiect de epopee!

Presley prinse din zbor cuvântul lui. Până atunci nu-i venise în iminte.

— Ai dreptate: e un subiect de epopee. Este epopeea pe care o caut. Şi cum o mai caut! Nici nu-ţi poţi închipui.

Uneori, căutarea aceasta e un chin. De atâtea şi atâtea ori o simt aproape, aici, în vârful degetelor, dar niciodată n-am putut-o prinde din zbor. Totdeauna m-a ocolit. M-am născut prea târziu. Ah, să te întorci la acea primă viziune, limpede, să vezi ca Homer, ca autorii lui *Beowul P*, ca făuritorii *Cântecului Nibelungilor*. Aici viaţa clocoteşte aidoma ca atunci, lată poemul meu! lată Vestul meu! Viaţa primitivă, epică e aici, în faţa noastră, în deşert, în munţi, la fermă, pretutindeni, de la Winnipeg la Guadalupe. Lipseşte însă omul, poetul! Educaţia noastră ne-a ţinut departe de toate acestea. Ne lipseşte contactul cu realitatea epică. Nu suntem la acelaşi diapazon cu ea.

Vanamee îl ascultă până la capăt, cu expresia lui gravă, tristă, gânditoare, atentă, apoi se ridică.

— Mă duc la misiune, să stau de vorbă cu pater Sarria, spuse el. Nu l-am văzut încă.

— Dar cu oile ce faci?

— Au câinii grijă de ele, nu le lasă să se îndepărteze. Şi apoi am un băiat care mă ajută. E în latura cealaltă. Nu se vede de aici.

Presley se miră că lăsa oile fără o pază de nădejde, dar nu spuse nimic, şi o luară amândoi peste câmp, spre biserica misiunii.

— Da, într-adevăr, epopeea pe care o cauţi e aici.

1 Poem eroic anglo-saxon din sec. VII-VIII (n.tr.).

observă Vanamee, în timp ce mergeau. Dar de ce să o aşterni pe hârtie? De ce să n-o trăieşti? De ce nu te-ai căli în arşiţa deşertului, de ce să nu contempli măreţia apusului şi ceţurile albastre ale înălţimilor, ale canioanelor?

— Aşa cum ai făcut dumneata? Vanamee dădu din cap afirmativ.

— Nu, asta nu pot s-o fac, declară Presley. Aş dori să mă întorc în sânul naturii, dar nu pot merge atât de departe ca dumneata. Simt că trebuie să ajung la un compromis. Trebuie să găsesc o modalitate de exprimare. Nu pot să mă pierd eu însumi în deşertul dumitale. Când nemărginirea lui mă va copleşi, când frumuseţea lui mă va

fascina, când singurătatea lui mă va apăsa, va trebui să-mi consemnez impresiile. Altminteri, m-aş sufoca.

— Fiecare cu felul lui de a vedea viaţa, observă Vanamee.

Misiunea „San Juan”, clădită din blocuri cafenii, tencuită cu ipsos gălbui, ici-colo căzut de pe ziduri, se afla pe creasta unei coline, cu faţa spre miazăzi. În stânga era flancată de un peristil, pardosit cu cărămizi bombate, tocite de vreme, în care dădeau uşile chiliilor părăsite. Acoperişul misiunii era din olane semicilindrice, tăiate de-a lungul şi aşezate alternativ, un rând concav, altul convex. Naosul bisericii era aşezat în unghi drept faţă de colonada peristilului, şi la punctul de intersecţie cu acestea se înălţa clopotniţa, o veche campanilă, de unde răsunau cele trei clopote plesnite, dăruite de un rege al Spaniei. Alături de biserică erau grădina misiunii şi cimitirul, care domina ranchul Seed, aflat într-o vâlcea de partea cealaltă a colinei.

Presley şi Vanamee păşiră de-a lungul lungii colonade spre ultima uşă de lângă clopotniţă. Acolo, Vanamee trase de cureaua care atârna într-o scobitură a uşii, fixată la un clopoţel care sună undeva, înăuntru. Cu excepţia acestui zgomot, fiind duminică, totul era cufundat într-o tăcere, într-o linişte adâncă. Dar, din când în când, se auzea clipocitul unui havuz nevăzut şi gânguritul porumbeilor din grădină.

Pater Sarria deschise uşa. Era un omuleţ grăsuliu, cu faţa netedă, lucioasă. Purta o sutană cam soioasă, papuci şi o veche şapcă marinărească din stofă albastră, cu cozorocul din piele plesnită. Fuma o ţigară ieftină de foi, foarte groasă şi neagră.

Îl recunoscu îndată pe Vanamee. Faţa lui se lumină de bucuria surprizei. Părea că nu va mai sfârşi tot scuturându-i amândouă mâinile. În sfârşit, dădu drumul uneia dintre ele, îl bătu afectuos pe umăr şi, foarte expansiv, îi ură bun venit când în spaniolă, când în engleză.

Ia te uită! Se întorsese fiul rătăcitor, ars de soare ca un indian, zvelt ca un indian, cu părul negru şi lung ca al

unui indian. Nu se schimbase însă câtuşi de puţin. Barba lui nu crescuse cu o iotă. Aha! împieliţatul! Nu dăduse niciun semn de viaţă, picase aşa, pe nepusă masă! Sihastrul! Ca Sfântul Ieronim! Acolo, în Arizona, îl hrăniseră oare niscai lei, sau niscaiva corbi, ca pe prorocul Ilie? în orice caz, bunul Dumnezeu nu-l îngrăşase de loc, dar fiindcă venise vorba de asta, pater Sarria tocmai se pregătea să ia masa. Făcuse o salată de lăptuci din propria lui grădină. Va lua masa cu el, nu-i aşa? Căci pierdut a fost, şi l-a aflat.

Presley îşi ceru iertare, pretextând că avea treburi. îşi dădea seama că pater Sarria şi Vanamee voiau să vorbească între patru ochi despre atâtea şi atâtea lucruri. Iar Vanamee poate dorea să-şi petreacă jumătate din noapte înaintea preasfântului altar al bisericii.

Se depărta, gândindu-se la ciudata viaţă, la ciudata fire a lui Vanamee. În timp ce cobora de pe colină, tresări deodată, auzind un ţipăt prelung, răguşit, strident, supărător, repetat de trei ori la intervale regulate. Ridicând privirile, zări unul din papagalii lui pater Sarria, care se legăna pe sârma de sus a gardului, bâţâindu-şi coada lungă, întinzând gâtul, ţipând năuc, numai din dorinţa de a face zgomot.

Pe la ceasurile 4 după amiază Presley ajunse la izvorul de la intrarea micului canion din colţul de nord-vest al ranchului Quien Sabe, ţinta pe care şi-o alesese de dimineaţă. Locul acela nu era lipsit de farmec. Numeroşi stejari de Virginia străjuiau canionul şi malurile lui Broderson Creek care aici nu era decât un firişor de apă ce se rostogolea la vale răcorind aerul. În colţul acela vegetaţia supravieţuise secetei din anul precedent. Celelalte izvoare din apropiere secaseră cu totul, iar din Mission Creek, pârâul care străbătea ranchul lui Derrick, nu mai rămăsese decât o viroagă prăfuită, cu albia plină de lespezi, de clisă uscată şi crăpată de arşiţă.

Presley se caţără pe cea mai înaltă dintre crestele care mărgineau canionul, de unde putea să vadă la treizeci, cincizeci ba chiar şi la şaizeci de mile, şi,

umplându-şi pipa, pufăi alene mai bine de un ceas, fără a se gândi la nimic precis, lăsându-se pradă unei delicioase trândăvii şi somnolenţei, simţindu-se bine în locul unde stătea întins, încălzit tocmai de-ajuns de razele soarelui care se strecurau prin frunzişul stejarilor de Virginia, şi, savurând tutunul bun, asculta murmurul prelung al izvorului şi al pârâului. Încet-încet, simţământul propriei făpturi se toci, rotiţele, zimţii gândirii începură să se mişte tot mai alene, conştiinţa de sine scăzu treptat, până ce animalul din el se tolăni şi începu să toarcă. O dulce toropeală îi năpădise mintea şi trupul. Nu era nici treaz, nici adormit, era doar amorţit şi restituit stării originare de faun, de satir.

O clipă după aceea se ridică puţin, se lăsă pe partea cealaltă şi, scoţând din buzunarul scurtei de vânătoare un exemplar legat în piele de viţel al unei ediţii de buzunar din *Odiseea*, reciti din cartea XXI episodul în care, după ce, spre ruşinea lor, niciunul din pretendenţi nu izbutise să încordeze arcul lui Ulise, până la urmă acesta este dat în mâinile stăpânului său. Dramatismul povestirii îl trezi brusc din toro

—.

peală. Într-o clipă redeveni poetul cu nervii încordaţi, receptiv la orice senzaţie, reacţionând prompt la fiece impresie. Dorinţa de creaţie, de a-şi aşterne gândurile pe hârtie se înteţi în sufletul lui. Hexametrii făuriţi de imaginaţia sa îi răsunau tumultuos în minte. De mult nu-şi mai „simţise poemul”, aşa cum numea el această inspiraţie bruscă. O clipă se gândi că îl are în mână.

Fără îndoială, cuvintele lui Vanamee îi stimulaseră imaginaţia. Povestea despre Long Trail, cu deşertul şi munţii, cu cei care sălăşluiau între stânci, cu vestigiile împărăţiei aztecilor, povestea lui, plină de culoare, de dinamism, de romantism, i se perinda prin faţa ochilor, imagine după imagine. Epopeea defila pe dinaintea sa ca un alai, ca o procesiune, îşi aruncă încă o dată privirile în jur, parcă în căutarea inspiraţiei, şi de data aceasta o simţi. Se ridică şi privi de jur-împrejur şi jos în vale.

De unde se afla, domina împrejurimile ca de pe un pisc. Soarele scăpata spre asfinţit, şi tot ceea ce se afla în raza privirilor sale era scăldat într-o strălucire de aur.

Cel mai apropiat era ranchul Seed, situat în vâlceaua de dincolo de misiune, aşternută cu un covor de verdeaţă, aici mai întunecată, dincolo mai vie, ori mai pală, aproape gălbuie. Dincoace de ea era însăşi misiunea, cu venerabila ei campanilă, de ale cărei arcade erau aninate clopotele dăruite de regele Spaniei, sclipind roşietice în razele asfinţitului. Mai departe se putea desluşi casa ranchului Quien Sabe, turla puţului artezian, şi ceva mai departe, spre răsărit, vălmăşagul acoperişurilor de ţiglă ale Guadalajarei. Departe, către apus şi miazănoapte, se zărea foarte limpede oraşul Bonneville, cupola tribunalului profilându-se ca o siluetă de purpură pe cerul învăpăiat. Alte repere înotau într-o pâclă aurie, proiectând umbre albastre departe înaintea lor: uriaşul stejar de Virginia al lui Hooven se înălţa impunător, măreţ, crângul de eucalipţi, dincolo de care se afla casa ranchului Los Muertos, unde era găzduit Presley; rezervorul de apă, marele turn de lemn strâns în cercuri, aflat în punctul unde Lower Road se încrucişa cu County Road, apoi lunga perdea de protecţie, alcătuită din plopi, şi, în sfârşit, pe County Road, zidurile albe ale prăvăliei lui Caraher.

Toate acestea păreau însă doar un prim-plan, un simplu etalaj de accesorii, o masă de amănunte inexpresive. Dincolo de Quien Sabe, de Guadalajara, de Lower Road şi de Broderson Creek, spre miazăzi şi spre apus, se desfăşurau de la o zare la alta, nesfârşite, nemărginite, întinzându-se sub strălucirea asfinţitului, netede, vaste, neîntrerupte, ca un sul uriaş, întinsele tarlale ale ranchului Los Muertos, golaşe, curăţate bine cu prilejul ultimului seceriş. În apropiere erau crestele colinelor, dar spre îndepărtata zare de la miazăzi numai curbura globului terestru stăvilea vederea. Spre apus, învecinându-se cu Los Muertos, se întindea ranchul Broderson. Ranchul Osterman continua către miazănoapte vasta panoramă, neţărmuritul peisaj alcătuit din ranch

după ranch. Şi în închipuirea poetului, îmboldită de nesfârşitul lanţ de imagini, aceste mari întinderi de pământ se contopeau, formând un simplu prim-plan, în care jucau un rol secundar, în care nu reprezentau decât nişte detalii nesemnificative. Dincolo de linia subţire a orizontului, ascunse de curbura globului, umărul pământului, se aflau alte ranchuri, tot atât de întinse, după care urmau altele, şi apoi altele, şi altele tot mai întinse şi mai întinse, mereu mai multe şi mai multe. Toată acea vastă panoramă a văii San Joaquín se desfăşura la nesfârşit înaintea închipuirii sale mistuite de arşiţă, vibrând, licărind sub ochiul roşu al soarelui. Rareori o pală de vânt de la miazăzi trecea uşor peste netezimea pământului pârjolit, golaş, accentuând liniştea, punctând tăcerea. Parcă doborâtă de o adâncă oboseală, însăşi ţarina scotea un suspin prelung. Era după seceriş şi uriaşa glie, maica noastră, după ceasul zămislirii, după muncile facerii, după ce-şi dăruise rodul pântecelui, dormea istovită somnul unei fiinţe uriaşe, blajine, nemuritoare, puternice, care hrănea omenirea, întreaga omenire.

Da! Iată substanţa epopeii sale, iată motivele lui de inspiraţie, Vestul lui, tunătorul marş al hexametrilor săi. Un imbold subit, un simţământ de voioşie, de exaltare fizică îl făcu să sară în picioare. Ca de pe un pisc înalt, părea că domină un univers întreg, o masă nesfârşită de realităţi. Era buimac, ameţit, năuc. Morbida, suprasensibila lui imaginaţie era tulburată, intoxicată de simţământul imensităţii. Viziuni neobişnuite, pentru care nu găsea cuvinte, îi roiau prin cuget. Năluciri înfiorătoare, informe, imagini nedesluşite, uriaşe, monstruoase, hâde se perindau în galop prin faţa ochilor săi.

Încă ameţit, făcu cale întoarsă. Coborând dealul, ieşi din canion şi o luă de-a dreptul peste ranchul Quien Sabe, lăsând Guadalajara, departe, la stânga. Păşea repede, cu hotărâre, peste mirişte, cu capul vuind.

Inspiraţia nu fusese niciodată atât de aproape ca acolo, sus, pe creasta colinei. Chiar şi acum, deşi văpăile asfinţitului se stingeau, deşi întinderea vastă a văii se

ascundea încet-încet privirilor, inspiraţia îl însoţea mai departe. îi reveneau în minte tumultuos amănuntele, elementele componente ale poemului, semnele şi simbolurile Vestului. Erau aproape de tot, le simţise toată ziua în preajma lui: amintirile viu colorate ale bătrânului mexican; imaginea lui de La Cuesta, stăpân cu drept de viaţă şi de moarte peste locuitorii domeniilor sale, dăruite de coroana spaniolă; romantismul căsătoriei acestuia, calul alb cu şaua de piele roşie şi cu harnaşamentul bătut în argint, luptele de tauri de pe Piaza, pulberea de aur, caii şi untura dăruite oamenilor; povestea stranie a lui Vanamee, tragedia dragostei sale, Angèle Varian, minunata ei frumuseţe, buzele-i pline ca ale vechilor egipteni, ciudata croială a ochilor ei albaştri ca vioreaua, traşi în sus, stranii, orientali, fruntea albă, din care cosiţele aurii nu lăsau să se vadă decât un triunghi, misteriosul necunoscut, moartea ei la naşterea pruncului, fuga lui Vanamee în pustietate, povestea despre Long Trail, arşiţa, apusurile de soare în deşert, viaţa trepidantă, aprigă a oraşelor pierdute în depărtările de la sud-vest, muzicalitatea numelor neobişnuite: Quijotoa, Uintah, Sonora, Laredo, Un compangre; misiunea, cu clopotele ei plesnite, cu zidurile năruite, cu bătrânul cadran solar, cu havuzul şi vechea grădină, cu membrii misiunii, preoţi şi călugări, care semănaseră cei dintâi grâu pe meleagurile acelea, scoseseră ulei şi făcuseră vin pentru sfânta împărtăşanie, trei îndeletniciri de căpetenie, care-şi aveau obârşia în tainele bisericii.

Deodată, ca o adeverire a gândurilor sale, Presley auzi dinspre misiune un dangăt de clopot. Clopotul care bătea stârnea parcă amintirea Lumii Vechi, a feudalismului, părea un ecou de pe colnicele Europei medievale şi suna ciudat, nefamiliar, în ţara aceea nouă, la sfârşitul acelui veac.

Se întunecase de-a binelea. Presley iuţi pasul. Într-un târziu ajunse la gardul ranchului Quien Sabe. De jur-împrejur domnea o linişte adâncă. Cerul era spuzit de stele. În afară de dangătul clopotului care încă răsuna

departe în urmă, nu se auzea niciun zgomot. Când şi când, uriaşa glie suspina visătoare în somnul ei. De jur-împrejur părea să pogoare din stele, ca o binecuvântare, simţământul unei păci adânci, a liniştii, a siguranţei, a unei fericiri netulburate, împlinite. Frumuseţea poemului ce-l întrevedea, idila lui îl încântau: atât îi lipsise! Poate de aceea nu-i fusese hărăzită o asemenea bucurie până atunci. În sfârşit, era pe punctul de a avea viziunea deplină în faţa ochilor.

Gândurile îi fură însă curmate brusc. Sărise gardul ranchului Quien Sabe, dincolo de care trecea linia de cale ferată care-l despărţea de ranchul Los Muertos.

Abia apucase să coboare de pe terasament, când, cutremurând pământul, o locomotivă, singură, trecu în goană pe lângă el, vuind, răspândind o duhoare grea de ulei încins, împroşcând fum şi scântei, aruncându-şi departe înainte lumina roşie a ochiului său uriaş, ciclopic, tunând şi fulgerând, revărsând în noapte zăngănitul înspăimântător al copitelor sale de fier.

Presley îşi zise că era pesemne locomotiva aceea rapidă pentru trenuri de pasageri despre care Dyke îi povestise că fusese împiedicată să-şi continue cursa de accidentul din sectorul Bakersfield şi căreia îi dăduseră cale liberă până la Fresno.

Mai înainte ca Presley să se poată dezmetici din şocul provocat de irupţia locomotivei, în timp ce pământul mai vibra şi şinele mai zbârnâiau încă, locomotiva ajunsese departe, zvârlind ecoul galopului său frenetic de-a lungul întregii văi. O clipă vui în gol pe viaductul de peste Broderson Creek, apoi, înfundându-se într-un debleu, licărirea felinarelor pieri în noapte, iar vuietul ei se transformă deodată într-un duduit surd, îndepărtat. Totul amuţi. Locomotiva dispăruse.

În clipa însă în care zgomotul pierise în întuneric şi Presley tocmai voia să-şi vadă de drum, i se păru că pe urmele ei aude înălţându-se în noapte o larmă tânguitoare, ţipete prelungi de durere, gemete jalnice, sfâşietoare, cumplite.

Larma se auzea undeva aproape. Presley o luă la goană de-a lungul liniei, trecu peste podeţ, peste canalul de irigare, şi la capătul lungului rambleu, între canal şi podul metalic, se opri brusc, încremenit cu ochii spre pământ, spre liniile de cale ferată dimprejurul lui.

Oile lui Vanamee găsiseră o spărtură în gardul de sârmă ghimpată şi se urcaseră pe rambleu. Câteva dintre ele traversau linia chiar în clipa când trecuse locomotiva. Priveliştea, un masacru, un măcel al unor făpturi nevinovate, era de nedescris. Monstrul de fier se năpustise necruţător, neîndurător asupra turmei.

Micile trupuri ale oilor fuseseră zvârlite de o parte şi de alta a liniei pe toată întinderea pasajului. Spinările lor fuseseră zdrobite de stâlpii gardului, capetele sparte. Oile atârnau agăţate în sârma ghimpată. Priveliştea era îngrozitoare. Sângele negru licărea în lumina stelelor, scurgându-se peste zgura dintre traverse cu un gâlgâit prelung.

Presley întoarse capul înfiorat, zguduit deodată până în adâncul inimii de o milă copleşitoare pentru acea groaznică durere pe care nu putea s-o uşureze. Frumuseţea acelei seri dispăruse, simţământul de linişte, de siguranţă, de mulţumire deplină pierise. Prăpădul lăsat în urmă de locomotivă îi alungase din minte poemul. Inspiraţia i se risipise ca luată de vânt. Clopotul nu mai răsuna din depărtări.

Alergă pe câmpul ranchului Los Muertos, astupându-şi urechile, până ajunse destul de departe ca să nu mai audă tânguirea aceea aproape omenească. În sfârşit, se opri şi întoarse capul, trăgând cu urechea. Liniştea nopţii se aşternuse din nou. O clipă, ea domni adâncă, netulburată.

Apoi, şuierul slab, prelung al locomotivei se auzi dincolo de câmpul neted al ranch-ului, spre Bonneville. Din nou şi din nou, la intervale scurte, în cursa ei vertiginoasă, sirena fluiera rău prevestitor, răguşit, strident la pasajele de nivel, la curbele scurte, la poduri. În glasul sirenei răsunau accente de ameninţare, de sfidare. Şi deodată

Presley văzu din nou în închipuire monstrul înspăimântător de oţel cu un ochi roşu, ca de ciclop, gonind din zare în zare, învăluit în aburi. Acum însă vedea în el simbolul unei puteri nemărginite, uriaşe, îngrozitoare, care-şi zvârlea ecoul tunetului de-a lungul întregii văi, lăsând în urmă sânge şi prăpăd, Leviathanul cu gheare de oţel înfipte în pământ, forţa neînsufleţită, Puterea cu inimă de fier, Monstrul, Colosul, Caracatiţa.

CAPITOLUL 2

În dimineaţa următoare, Harran Derrick se sculă puţin după ora 6 şi, un sfert de ceas mai târziu, lua micul dejun în bucătărie, nemaiaşteptând ca bucătăreasa chinezoaică să pună masa în sufragerie. Avea o sumedenie de treburi şi se grăbea. El conducea de fapt ranchul Los Muertos. Ajutat de un administrator şi de trei supraveghetori de la tarlale, ducea pe umerii lui aproape întreaga gospodărie a ranchului, aplicând amănuntele planurilor tatălui său, executând dispoziţiile acestuia, semnând contracte, achitând notele de plată şi ţinând socotelile.

În ultimele trei săptămâni se lucrase puţin. Grânele, atâtea câte ieşiseră, fuseseră recoltate şi vândute, apoi urmaşe o încetinire generală a activităţii pentru mai bine de o lună. Totuşi, acum venea toamna, vremea uscată era pe sfârşite. După 20 ale lunii puteau fi aşteptate de pe o zi pe alta primele ploi, care aveau să înmoaie pământul, îngăduind începerea arăturilor. Cu două zile mai înainte, Harran ceruse supraveghetorilor de la tarlalale trei şi patru să trimită grânele puse deoparte pentru sămânţă. La tarlaua a doua grâul nici măcar nu încolţise, pe când la tarlaua întâi, la ranchul Home, care se afla sub supravegherea lui directă, sămânţa era gata sortată şi selecţionată.

Harran avea de gând să înceapă chiar în ziua aceea

— 51

stropirea cu piatră-vânătă, o operaţie delicată şi importantă, menită să prevină apariţia ruginii şi mălurei atunci când grâul avea să răsară. În afară de aceasta, voia

să-şi facă timp spre a-l întâmpina pe tatăl lui în gara Guadalajara, la trenul de dimineaţă. Ziua se anunţa încărcată.

Tocmai când Harran îşi sfârşea ultima ceaşcă de cafea, Phelps, supraveghetorul ranchului Home, care avea în grijă hambarele cu grâne, se prezentă cu şapca în mână la uşa din spate a bucătăriei.

— Aş vrea să vă vorbesc despre sământa de la patru, domnule, spuse el. N-a fost adusă încă.

Harran dădu din cap afirmativ.

— Am eu grijă de treabă asta. Ai primit toată piatra-vânătă de care ai nevoie, Phelps? Şi fără a aştepta răspunsul, adăugă: Spune-i grăjdarului să înhame caii către ora nouă. Vreau să mă duc la Guadalajara. Să-i înhame la şaretă. Murgii, bineînţeles.

După ce plecă supraveghetorul, Harran goli ceaşca de cafea şi, ridicându-se, trecu prin sufragerie, străbătu coridorul cu plafon de sticlă, pardosit cu lespezi de piatră, şi intră în cancelarie.

Cancelaria era centrul nervos al celor zece mii de acri ai ranchului Los Muertos. După înfăţişare şi mobilier, nu arăta însă câtuşi de puţin ca un birou de fermă. Încăperea fusese împărţită în două aproape prin mijloc cu o plasă de sârmă vopsită în verde şi bronz. Înapoia acestei plase se aflau pupitrele înalte pe care erau îngrămădite registrele, casa de bani, presa, clasoarele şi maşina de scris a lui Harran. Un plan topografic amănunţit al ranchului Los Muertos, cu fiece curs de apă, văiugi şi ridicături de teren, precum şi cu indicaţia grosimii diferitelor straturi de lut şi de humus ale solului, trasate cu îngrijire, atârna pe perete, între ferestre, iar telefonul se afla la îndemână, lângă casa de bani.

Fără îndoială că lucrul cel mai semni

MI-W

Icativ din birou era aparatul telegrafic. Acesta reprezenta o noutate în valea San Joaquín, o idee a agerului, inteligentului tânăr Annixter, pe care Harran şi Magnus Derrick o adoptaseră numaidecât, urmaţi de

Broderson, Osterman şi de mulţi alţi cultivatori de grâu din ţinut. Administraţiile fermelor aveau astfel legătură telegrafică directă cu San Francisco, şi prin centrala acestuia, cu Minneapolis, Duluth, Chicago, New York şi, în sfârşit, cu cel mai important dintre toate, cu Liverpool. Fluctuaţiile preţurilor grâului pe piaţa mondială, în timpul şi după încheierea secerişului, erau numaidecât, înregistrate în biroul ranchului Los Muertos, la fel ca şi în administraţiile fermelor Quien Sabe, Osterman şi Broderson. Cu prilejul unei crize la bursa grâului din Chicago, în august anul acela, care afectase şi bursa din San Francisco, Harran şi Magnus vegheaseră aproape o noapte întreagă, urmărind banda de hârtie albă care se desfăşura necontenit de pe rolă. În asemenea clipe simţeau că nu mai sunt singuri. Ranchul devenise o părticică dintr-un întreg uriaş, o unitate din vasta piaţă mondială a grâului, sensibilă la repercusiunile unor cauze care acţionau la mii de mile depărtare, o secetă în preriile din Dakota, ploi pe câmpiile Indiei, ger în stepele Rusiei, vânt fierbinte în pampasurile Argentinei.

Harran străbătu încăperea spre telefon şi învârti manivela de şase ori: apelul pentru casa tarlalei a patra. Aceasta era cea mai izolată din întregul ranch, aflându-se în depărtata extremitate de la sud-est, unde se ducea rareori careva, zărindu-se aproape de gară, ca un punctuleţ, o pată pierdută pe întinderea câmpiei. De la birou până acolo erau unsprezece mile pe şosea, iar pe drumeag, trecând pe la Hooven şi apoi pe Lower Road, în totul, nouă.

Când Cutter îi răspunse, Harran ai întrebă:

— Ce se aude cu sămânţa?

Cutter îşi ceru scuze pentru întârzierea inevitabilă şi adăugă că tocmai voia să plece spre birou, dar Harran îl întrerupse:

— Ai face mai bine să vii pe drumeag. Ajungi mai repede. Mă grăbesc. Pune sacii în samare, pe cai. Ascultă, Cutter, dacă-l vezi pe Hooven când treci pe lângă casa lui, spune-i că vreau să-i vorbesc. În drum aruncă, te rog, o

privire la capătul canalului de irigare. Interesează-te cum merge treaba acolo şi dacă nu cumva Billy are nevoie de ceva. Spune-i că aşteptăm cupele noi pe mâine sau poimâine, până atunci să lucreze cu ce are… Ce mai e nou la patru?… Atunci. e în ordine, da?… Când ajungi aici, dacă nu mă găseşti, predai sămânţa lui Phelps. Mă duc la Guadalajara să-l întâmpin pe tata. Se întoarce astăzi. Asta-i o grijă în plus. Am pierdut procesul, ştii? Am primit ieri o scrisoare de la tata… Da, am avut ghinion. S. Behrman ne-a făcut-o. Ei, la revedere, şi nu întârzia cu sămânţa, grâul trebuie stropit astăzi.

Terminând convorbirea Harran îşi puse pălăria şi plecă spre hambar după Phelps. Phelps spălase cada în care trebuia dizolvată piatra-vânătă şi în clipa aceea cerceta sămânţa. Şirurile de saci se aflau lângă zidul din spatele lui. Harran tăie legăturileacestora şi examina conţinutul cu grijă, luând din ei pumni de grăunţe pe care le prefira printre degete sau strângea un bob între unghii, încercându-i tăria.

Sămânţa, de foarte bună calitate, era din toate varietăţile albe de grâu, boabele fiind tari şi grele, rigide, pline de amidon.

— Ehei, domnule, dacă toate ar fi la fel… observă Phelps.

Harran ridică bărbia.

— Atunci pâinea ar fi cozonac, nu alta, răspunse el, trecând de la un sac la altul, examinându-le conţinutul şi cercetând etichetele prinse la gura lor. ia te uită, remarcă el, aici e grâu roşu. De unde vine sacul ăsta?

— Acesta este „Clawson” roşu, cu care am semănat parcela de la miazănoapte de Mission Creek, ca să vedem cum merge. Nu-i mare scofală.

— Cel mai bun lucru ar fi să rămânem la „White Sonora” şi la „Propo”, observă Harran. Cu ele am obţinut cele mai bune rezultate. Morarii europeni obişnuiesc să le amestece cu soiurile de grâu din răsărit, care au mai mult gluten decât ale noastre. Asta, bineînţeles, dacă vom avea recoltă anul viitor.

Îl apăsa un simţământ de descurajare. I se întâmpla aşa ceva, din când în când, şi câteva clipe starea aceasta sufletească era copleşitoare. Gândul: „La ce bun?” devenea uneori o obsesie. Toate împrejurările nefavorabile păreau să se unească pentru a scădea preţul grâului. Extinderea suprafeţelor cultivate cu grâu depăşea sistematic creşterea populaţiei. Concurenţa era an de an tot mai înverşunată. Câştigurile fermierului constituiau obiectul asalturilor ce se dădeau din toate părţile. Un cârd întreg de corbi se repezeau la pradă: intermediarul, cartelul proprietarilor de silozuri, grupul proprietarilor de vânturătoare, băncile, trepăduşii antrepozitelor, muncitorii agricoli şi, mai cu seamă, calea ferată. Achizitorii din Liverpool ofereau preţuri tot mai reduse, fiecare împrejurare, fiecare element al pieţii mondiale tindea să împingă preţul în jos, spre ultima treaptă la care puteai să exploatezi pământul cu o oarecare rentabilitate. De astă dată grâul ajunsese la optzeci şi şase de cenţi. Cu un asemenea preţ fusese vândută recolta anul acela! Şi când te gândeai că pe timpul războiului ruso-turc Magnus Derrick vânduse grâul cu doi dolari şi cinci cenţi!

După ce-i dădu lui Phelps ultimele instrucţiuni, Harran plecă înapoi spre casă, mohorât, deprimat, cu mâinile vârâte adânc în buzunare, întrebându-se unde aveau să ajungă. Rentabilitatea agriculturii scăzuse atât de mult, încât un an secetos însemna falimentul pentru fermierii mai mici din întreaga vale. Harran ştia foarte bine cât se agravase criza în ultimii doi ani. Situaţia arendaşilor de la ranchul Los Muertos era dezastruoasă. Derrick se văzuse silit, nici mai mult, nici mai puţin, decât „să-i ducă în spate” pe Hooven şi pe alţi câţiva. El însuşi nu realizase aproape nimic în anul acela. Încă un an asemănător, la care să se adauge scăderea continuă a preţurilor, ar fi însemnat, pur şi simplu, ruina.

Harran îşi făcu curaj. Doi ani de secetă, unul după altul, nu se pomeniseră încă în California. Un al treilea ar fi fost de necrezut. Şi apoi, faptul că în cea mai mare parte a ţinutului pământul nu rodise era o compensaţie. Nu

avuseseră niciun câştig, era adevărat, dar nici nu pierduseră nimic. Slavă Domnului, ranch-ul nu era grevat de nicio ipotecă. Un an bun ar fi însemnat mai mult decât recuperarea tuturor pagubelor.

Harran ajunse mai înviorat pe aleea principală care ducea spre casă, pe care o privi cu drag. Casă, înconjurată de un crâng de eucalipţi, stejari, chiparoşi uriaşi, se înălţa în mijlocul unei pajişti cu iarba pe cât de fragedă, pe atât de verde, îngrijită ca într-o grădină de la oraş. Pajiştea flanca o întreagă latură a casei. În partea aceea le plăcea alor săi să-şi petreacă cea mai mare parte a timpului. Pe latura cealaltă, de unde se zăreau oraşul Bonneville şi linia ferată, stăteau mai puţin. Spre pajişte se întindea o verandă spaţioasă pe toată lungimea casei. Pentru maică-sa Harran ridicase un chioşc sub ramurile unui stejar din preajma scării. Pe latura din stânga casei, spre County Road, se aflau o baracă, dormitoare şi o bucătărie pentru câţiva muncitori. De pe treptele verandei se deschidea perspectiva spre miazăzi, cât vedeai cu ochii. Nicio rămurică nu împiedica privirile. Acestea se opreau departe, în zare, la linia subţire, gingaşă, unde se întâlneau pământul şi cerul. Peisajul neted, monoton, fără garduri, era întrerupt doar de un punct ceva mai negru ca pământul, acoperişul casei supraveghetorului tarlalei a treia. Casa lui Cutter de pe tarlaua a patra nici măcar nu se zărea, se afla dincolo de orizont.

Când Harran ajunse aproape de casă, o găsi pe mama sa luându-şi micul dejun pe verandă. Doamna Derrick avea într-o mână ceaşca de cafea şi cu cealaltă ţinea deschise paginile unei cărţi, *Marius* de Walter Pater. La picioarele ei, Princess Nathalie, pisica albă de Angora, lucioasă, ghiftuită, alintată, şedea pe lăbuţele dinapoi, lingându-şi cu sârguinţă blana pe piept, în timp ce nu departe de ea, lângă balustrada verandei, Presley potrivea fitilul şi umplea cu ulei noua lampă a bicicletei sale.

Harran o sărută pe maică-sa, se aşeză într-un jilţ de nuiele pe verandă şi, luându-şi pălăria de pe cap, îşi trecu degetele prin părul bălai.

Soţia lui Magnus Derrick nu părea atât de vârstnică încât să fie mama unor vlăjgani ca Harran şi Lyman Derrick. Abia trecuse de 50 de ani. Părul ei castaniu îşi păstra strălucirea şi se mai putea spune despre ea că e o femeie drăguţă, în ochii ei mari stăruia o expresie de curiozitate inocentă, aşa cum te puteai aştepta să vezi la o fată tânără. Avea o fire retrasă, închizându-se în sine cu multă uşurinţă. Nu era făcută spre a înfrunta greutăţile vieţii. Totuşi, în tinereţe cunoscuse aceste greutăţi. Magnus se căsătorise cu ea când avea 21 de ani, după ce absolvise de câţiva ani şcoala normală a statului California, şi preda literatura, muzica şi caligrafia într-un pension din Marysville. Activitatea aceea continuă, încordată, peste puterile ei, o istovea. Totuşi, muncea cu sârguinţă, conştientă de faptul că nu avea alte mijloace de existenţă. Părinţii îi muriseră, astfel că trebuia să-şi câştige singură pâinea cea de toate zilele. Visul ei era să vadă Italia şi golful Napoli. Idealurile ei estetice în legătură cu literatura şi arta erau *Faunul de marmură*, madonele lui Rafael şi *Trubadurul*. Dorea nespus să viziteze Italia, Roma, Napoli şi marile centre de artă ale lumii. Fără îndoială că se căsătorise din dragoste cu Magnus, dar Annie Payne ar fi iubit pe orice bărbat care ar fi scos-o din rutina zgomotoasă, istovitoare a clasei şi a camerei de muzică. îl urmase fără nicio şovăială, mai întâi la Sacramento, în timpul agitatei sale cariere politice, apoi la Placerville, în comitatul El Dorado, după ce Derrick fusese cointeresat în perimetrul minier Corpus Christi, şi. În sfârşit, la Los Muertos, unde, după ce lichidase

O porţiune din participaţia sa la Corpus Christi, se apucase de agricultură, stabilindu-se pe noile pământuri de cultură devenite accesibile mulţumită căii ferate. Trăiau acolo de aproape zece ani. Totuşi, din ziua când privirile i se pierduseră peste acele întinderi nesfârşite, nu cunoscuse o clipă de mulţumire. În ochii ei frumoşi, larg deschişi, ochii unei tinere căprioare, se oglindeau permanent neliniştea, îndoielile, temerile. Ranch-ul Los Muertos o înspăimânta. îşi amintea de zilele fragedei

tinereţi pe care le petrecuse la o fermă din răsărit, în Ohio, cinci sute de acri împărţiţi în loturi, iazuri, păşuni pentru vaci, parcele de orz şi grâu. Ferma aceea fusese pentru ea un adevărat cămin, plăcut, comod, confortabil. Fermierii îşi iubeau pământul, îngrijindu-l, cocolindu-l, ca şi când ar fi fost o fiinţă vie. Acolo semănăturile se făceau cu mâna şi un singur plug cu doi cai era de-ajuns pentru întreaga fermă. Coasa era suficientă pentru a strânge recolta şi grânele erau treierate cu îmblăcie.

Noua privelişte, pământul acesta care se întindea din zare în zare, cât vedeai cu ochii, spre miazănoapte, spre răsărit, spre miazăzi şi apus, un singur trup, un adevărat domeniu, un principat pe care-l guvernai cu fierul şi cu aburul, dând la o recoltă trei sute cincizeci de mii de busheli1, unde grâul încolţea chiar atunci când pământul era lăsat să se odihnească, nearat, negrăpat, neînsămânţat, o tulbura şi, uneori, chiar o năpădea o spaimă nedefinită. Mintea ei nu putea înţelege toate acestea, părându-i-se aproape nefireşti. Priveliştea izbitoare a celor zece mii de acri de grâu, nimic altceva decât grâu, cât vedeai cu ochii, aproape că o uluia.

1 Unitate de măsură pentru capacitate, aproximativ 32 de litri (n.tr.).

Fosta profesoară de caligrafie din pensionul de fete, cu frumoşii ei ochi de căprioară şi cu degetele-i delicate, era speriată de atâta întindere de holde. Nu voia să vadă înaintea ochilor atâta grâu. Era oarecum indecentă acea hrană a oamenilor, acea forţă elementară, acea energie primordială ce se lăfăia acolo, sub soare, în toată goliciunea unui Titan de la începuturile lumii.

Monotonia atmosferei ranchului îi rodea inima ceas de ceas, an de an. Şi apoi, când avea ea să mai vadă Italia, Roma, Golful Napoli? Ce vis minunat! Magnus îi făgăduise că îndată ce ranchul va fi pus pe picioare, vor face un voiaj. Dar mereu se văzuse obligat să amâne călătoria, când pentru un motiv, când pentru altul, maşina nu voia să meargă de la sine, trebuia să ţină bine mâna pe cârmă, vor pleca poate anul viitor, când grâul va ajunge la nouăzeci de

cer, ţi s-au vor cădea ploi din belşug. Ea se făcea mică, îngăduindu-şi doar, din când în când, să-i întâlnească privirile cu ochii ei frumoşi, întrebători. Între timp se retrăgea în sine. Se înconjura de cărţi. Avea gusturi delicate, fine, ca o dantelă de mână. îl ştia pe de rost pe Austin Dobson. Citea poeme, eseuri, concepţiile mediului de la pensionul din Marysville stăruindu-i încă în minte. *Marius Epicurianul*, *Eseurile lui Elia*, *Susan şi crinii*, *Pietrele Veneţiei* şi micile reviste pline de banalităţile placide ale atâtor poetaştri erau necontenit în mâinile ei.

Când Presley sosise la Los Muertos, îl întâmpinase cu bucurie, Iată, în sfârşit, un spirit înrudit cu al ei. Prevedea conversaţii îndelungate cu tânărul poet, despre literatură, artă şi etică. Presley, însă, o dezamăgise. Faptul că el, cu excepţia câtorva zeităţi preferate, se preocupa atât de puţin de literatură o şoca nespus. Considera un afront flagrant indiferenţa lui pentru stil, pentru engleza elegantă. Dispreţul lui brutal şi de-a dreptul ridicol pentru rondeluri frazate limpede, pentru sonete şi pentru şansonetele din reviste era în concepţia ei o absurditate şi o dovadă de grosolănie negrăită. Ea îl găsea violent, primitiv pe Homer al lui, cu masacrele, cu hecatombele, cu ospăţurile barbare şi pasiunile aprinse. În viaţa dimprejur nu reuşea să descifreze nici romantismul, nici poezia în faţa cărora se extazia Presley. De aceea privea spre Italia. Imnul Vestului, viziunea lui, pe care numai o dată încercase să i-l explice, incoerent, cu pasiune, viaţa trepidantă, tumultuoasă a acestui Vest, realităţile, nobleţea şi primitivismul, eroismul şi vulgaritatea lui o revoltau: „Dar, Presley, murmurase ea, asta nu e literatură!” „Nu, şuierase el printre dinţi, nu, slavă Domnului, nu este”.

În sfârşit, unul dintre rândaşi aduse şareta cu cei doi murgi la scara verandei şi Harran, punându-şi altă haină şi o pălărie neagră, plecă spre Guadalajara.

Dimineaţa era frumoasă, pe cer nu se zărea niciun nor. În timp ce şareta ieşea din crângul care înconjura casa pe Lower Road, Harran privi cu atenţie cerul şi linia estompată a colinelor de dincolo de ranchul Quien Sabe.

Peisajul avea o nuanţă anumită, care nu putea să-i înşele privirile. Ploaia, cea dintâi din anul acela, n-avea să întârzie mult.

— Straşnic! murmură el atingând murgii cu biciul. O să putem începe arăturile mai devreme.

Cu câteva luni mai înainte, Magnus Derrick comandase pluguri noi la un fabricant din est, fiind nemulţumit de rezultatele obţinute cu cele vechi, de provenienţă locală. Livrarea acestora fusese amânată de câteva ori, neaşteptat, exasperant Magnus şi Harran contaseră că vor avea chiar în săptămâna aceea plugurile în şoproanele ranchului, dar omul trimis după ele le găsise încă în drum. undeva între Needles şi BaKersfield. Şi acum iată că ploile păreau să-şi vestească sosirea chiar pentru săptămâna aceea. Arăturile puteau să înceapă după ploi, îndată ce pământul avea să se înmoaie, dar iată că exista primejdia ca ranchul să rămână inactiv din lipsa utilajului agricol.

Când Harran ajunse la gara Guadalajara, mai erau zece minute până la sosirea trenului. Presa din ziua precedentă sosise de la San Francisco cu alt tren. Harran cumpără câteva ziare de la chioşcul din gară şi începu să le frunzărească. Deodată un şuier îndepărtat, prelung vesti apropierea trenului pe care îl aştepta.

Harran îl recunoscu pe tatăl lui printre cei patru călători care coborâră din tren. Se ridică pe jumătate de pe capră, scoţând un şuier ascuţit printre dinţi şi fluturând mâna, iar Magnus Derrick îl zări şi se îndreptă repede spre el.

Magnus, un bărbat înalt de şase picioare, deşi acum mergea pe al şaizecilea an, era drept ca un ofiţer de cavalerie. Voinic, chipeş, impozant, impresiona, impunea de îndată respect cu aerul său grav, demn, şi un anumit fel mândru de a fi. Ras proaspăt cu îngrijire, avea buzele subţiri, bărbia lată, iar nasul acvilin, caracteristica familiei, era subţire, cu rădăcina înaltă, asemănător aceluia al ducelui de Wellington, aşa cum se vede în ultimele sale portrete. Părul sur şi des avea o tendinţă de a se cârlionţa

spre tâmple, în dreptul urechilor. Purta joben cenuşiu cu bor lat, redingotă şi baston cu măciulia de fildeş îngălbenită.

În tinereţe visase să-şi reprezinte statul natal, Carolina de Nord, în Senatul Statelor Unite; Calhoun era pentru el „un om mare”, dar fusese înfrânt în două campanii succesive. Cariera lui Magnus Derrick ratând în direcţia aceasta, în deceniul al cincilea venise în California. Cunoscuse şi fusese prietenul intim al unor oameni ca Terry, Broderick, generalul Baker, Lick, Alvarado, Larkin şi, mai presus de toţi, al nefericitului şi neînţelesului Ralston. La un moment dat candidase din partea democraţilor pentru funcţia de guvernator, dar căzuse. După aceea abandonase definitiv politica şi-şi investise toţi banii în perimetrul minier Corpus Christi. Apoi îşi vânduse participaţiile cu un mic beneficiu tocmai! a timp pentru a pierde şansa de a deveni multimilionar în perioada de prosperitate din Comstock. Se gândea să facă investiţii în alte direcţii tocmai când începu să se răspândească vestea că în California grâul creştea de minune. În mod practic, aceasta avea valoarea unei descoperiri. Cea dintâi recoltă de grâu a doctorului Glenn în comitatul Colusa, pentru care acesta muncise moderat, fusese realizată cu o repeziciune tulburătoare, dând din nou de gândit celor din Noul Vest. Pe neaşteptate, California îşi făcuse intrarea pe piaţa mondială ca un concurent în producţia de grâu. În câţiva ani, valoarea producţiei sale de grâu o depăşise pe aceea a producţiei de aur; şi când, mai târziu, Compania de căi ferate „Pacific & Southwestern Railroad” deschisese coloniştilor drumul spre bogatul comitat Tulare, pus la dispoziţia companiei de către guvern pentru a finanţa construcţia căii ferate, Magnus se grăbise să profite de ocazie, luând în exploatare cei zece mii de acri ai ranchului Los Muertos. Oriunde se ducea, Magnus îşi lua familia cu sine. Lyman se născuse la Sacramento, în timpul zarvei, a agitaţiei prilejuite de campania electorală în care Derrick candida pentru funcţia de guvernator, iar Harran, cu şase ani mai târziu, la

Shingle Springs, în comitatul El Dorado.

În pofida eşecurilor sale, Magnus era considerat în toate împrejurările „un om proeminent”. În orice anturaj s-ar fi aflat, el era figura dominantă. Spontan, oamenii îi ascultau cuvântul. Mândru de acest semn de respect, îşi însuşise manierele corespunzătoare, jucându-şi rolul cu pricepere. Ca orator, era unul dintre ultimii discipoli ai vechii şcoli de retorică. Chiar şi în viaţa particulară folosea stilul şi dicţiunea de la tribună. Se spunea că cea mai banală conversaţie a lui putea fi dată drept exemplu, ca un model admirabil de limbă engleză pură, aleasă. îi plăcea să acţioneze pe scară mare, să prezideze, să domine. În momentele de bună dispoziţie avea ceva de Jupiter. Când se mânia, toţi cei din jur tremurau. Nu-i plăceau însă îndeletnicirile mărunte, nu avea răbdare pentru aşa ceva. Vederile lui largi îl făceau să se apropie mai mult de rezultate decât de mijloace. Era întotdeauna gata să se hazardeze, să rişte, scontând rezultate mai mult decât satisfăcătoare. În zilele când exploata mina la Placerville, nu exista în ţinut jucător de pocher mai temut decât el. Avusese noroc atât cu minele, cât şi la masa de joc, săpând puţuri şi galerii fără a ţine seama de teoriile experţilor şi izbutind de fiecare dată să se aleagă cu un câştig. Fără a-şi da seama, îşi exploata ranchul cum îşi exploatase mina pe vremuri. Vechiul spirit din 1849, empiric, neştiinţific, persista încă în mintea lui. Totul e un joc de noroc, îşi zicea el, cine nu riscă nu câştigă! Ideea de a îngraşă pământul ranchului Los Muertos, de a-i economisi gospodăreşte marile resurse ar fi respins-o cu dispreţ, ca o meschinărie.

Magnus se urcă în şaretă apucând mâna întinsă a lui Harran şi ţinând-o mai departe în ale sale. Cei doi, tatăl şi fiul, aveau o nemărginită afecţiune unul pentru altul, fiind mândri unul de celălalt. Erau necontenit împreună şi Magnus nu avea secrete faţă de fiul lui favorit.

— Bună, băiatule!

— Bună ziua, Governor1!

— Îmi pare bine că ai venit chiar tu, Harran. Mă temeam că o să fii prea ocupat şi o să-l trimiţi pe Phelps.

Frumos din partea ta.

Harran tocmai voia să-i răspundă, dar în clipa aceea privirile lui Magnus se opriră asupra a trei vagoane-platformă, încărcate cu maşini agricole, viu colorate, trase pe o linie de garaj. Puse mâinile pe hăţuri, şi Harran opri caii.

— Harran, observă gânditor Magnus, privind maşinile. Harran, acelea parc-ar fi plugurile noastre, la mână într-acolo, băiatule.

Între timp trenul de persoane plecase, şi Harran mână spre linia de garaj.

1 în engleză „governor" înseamnă „guvernator", dar aici este folosit în sens figurat, însemnând „tată" (n.tr.).

— Ia te uită, am avut dreptate, spuse tatăl lui. „Magnus Derrick, Los Muertos, Bonneville. Expeditor: „Ditson & Co., Rochester". Ale noastre-s, băiatule!

Harran răsuflă uşurat.

— În sfârşit, exclamă el, au sosit tocmai la vreme! După toate semnele, o să plouă înainte de sfârşitul săptămânii. Mă gândesc, cât sunt încă aici, să-i telefonez lui Phelps să trimită camioanele după ele. Astăzi am început să stropesc sămânţa cu piatră vânătă.

Magnus dădu din cap, aprobându-l cu gravitate.

— Bine-ai făcut, băiatule. Cât despre ploaie, cred că eşti bine informat: ploile vor începe de timpuriu anul acesta. Plugurile au sosit la momentul potrivit.

— Asta pentru noi înseamnă bani, Governor, remarcă Harran.

Când întoarse caii pentru a-i da tatălui său posibilitatea să se urce din nou în şaretă, amândoi auziră însă cu surprindere o voce groasă, guturală, urându-le bună dimineaţa. Se întoarseră şi dădură cu ochii de S. Behrman, care se apropiase în timp ce ei cercetau plugurile. Ochii lui Harran scăpărară, iar nările îi fremătară, în timp ce spatele şi umerii lui Magnus Derrick deveniră rigizi. Magnus nu se urcase încă în şaretă. Privea calm peste crupele cailor spre S. Behrman. S. Behrman ocoli şareta, apropiindu-se de Magnus.

Era un om corpolent, gras, pântecos. Obrajii şi partea de sus a gâtului i se împreunau, formând o gârbiţă de carne tremurătoare, rasă, vineţie. O cută de grăsime presărată cu păr rar, înmuiată de sudoare, i se răsfrângea la ceafă peste guler. Avea o mustaţă groasă, neagră. Pe cap purta o pălărie de pai, cafenie, lăcuită. O jiletcă de olandă maro, pe care erau imprimate nenumărate potcoave de cal îmbucate, îi acoperea pântecele voluminos, pe care lanţul de aur al ceasului, alcătuit din inele mari, răsucite, se ridică şi se lăsa odată cu răsuflarea grea, lovindu-se de bumbii din sidef ai jiletcii.

S. Behrman era bancherul oraşului Bonneville. În afară de aceasta, avea multe alte îndeletniciri. Era misit de imobile, achiziţiona cereale, dădea bani cu ipotecă. Se număra printre şefii politici locali, dar înainte de toate era reprezentantul Companiei „Pacific & Southwestern Railroad”, în comitatul Tulare. Fără avizul lui S. Behrman, compania nu făcea nicio mişcare în acea parte a ţării. Totul, de la preluarea unei încărcături de cereale până la intentarea unei acţiuni în daune şi chiar până la supravegherea măruntelor reparaţii de întreţinere, totul era în mâinile lui. În perioada în care fermierii din comitat susţinuseră acţiunea în problema tarifelor de transport pentru cereale, S. Behrman fusese adesea văzut în sălile de judecată şi în camerele de chibzuinţă ale tribunalului din San Francisco şi pe coridoarele Adunării legislative din Sacramente Nu se întorsese la Bonneville decât de curând, întrucât se aştepta pronunţarea unei decizii nefavorabile fermierilor. Locul pe care-l ocupa pe statele de salarii ale Companiei „Pacific & Southwestern Railroad” nu putea fi lesne definit, fiindcă nu figura în ele nici ca achizitor de mărfuri sau de pasageri, nici ca procurist, nici ca misit de imobile, nici ca şef politic, deşi activitatea lui în toate aceste direcţii era neîndoielnică şi de mare greutate. Cu toate acestea, fermierii din preajma oraşului Bonneville ştiau prea bine cine era capul răutăţilor. În ochii lui Osterman, Broderson, Annixter şi Derrick, S. Behrman era însăşi Calea Ferată.

— Bună dimineaţa, mister Derrick! strigă el, apropiindu-se. Bună dimineaţa, Harran. îmi pare bine că te-ai întors, mister Derrick.

Şi îi întinse mâna lui grasă.

Magnus, zvelt, drept, cu un cap mai înalt, privi în jos spre S. Behrman, înclinându-se, făcându-se că nu-i vede mâna întinsă.

— Bună dimineaţa, răspunse el, aşteptând ca Behrman să mai spună ceva.

— Ei, mister Derrick, continuă S. Behrman, ştergându-şi ceafa cu batista, am citit ieri în ziarele din oraş că aţi pierdut procesul.

— Bănuiesc că pentru dumneata n-a fost cine ştie ce surpriză, observă Harran, roşindu-se la faţă. Fără îndoială că ştiai foarte bine ce decizie va pronunţa Ulsteen chiar după prima întrevedere pe care ai avut-o cu el. Dumitale, mister Behrman, nu-ţi plac surprizele.

— Ei, ştii bine că nu aşa stau lucrurile, Harran, îi reproşa blajin S. Behrman. Înţeleg ce vrei să spui, dar nu vreau să mă supăr. Doream să-i spun tatălui dumitale, doream să vă spun, mister Derrick, de ia om ia om, lăsând deoparte pentru o clipă faptul că în acest proces ne aflăm pe baricade opuse, doream să-mi exprim regretul că n-aţi câştigat. Aţi luptat frumos, dar aţi luptat pentru o cauză pierdută. Aici e buba. Ce naiba, trebuia să vă daţi seama înainte de a intenta acest proces că tarifele care pretindeţi să ne fie impuse, înseamnă de fapt o expropriere! Cred că ne permiteţi, că permiteţi Căii Ferate, să aibă un venit rezonabil în raport cu investiţiile sale. Cred că nu doriţi să ajungem în stare de faliment, nu-i aşa, mister Derrick?

— Comisia a fost mituită, remarcă Magnus tăios, cu ochii scăpărând.

— Totul a fost ticluit, interveni Harran, comisia a fost determinată să reducă tarifele la un nivel ridicol, cu mult sub ceea ce era rezonabil, aşa încât să pară o expropriere. În felul acesta, lui Ulsteen, fie că este unealta dumneavoastră sau nu, nu-i rămânea altceva de făcut decât să restabilească tarifeie la nivelul iniţial.

— Dacă aţi reuşi să ne impuneţi aceste tarife, îi răspunse calm S. Behrman, nu vom fi în măsură să facem faţă cheltuielilor de regie şi impozitelor, fără a mai spune că nu ne-ar rămâne niciun beneficiu din care să plătim dividendele.

rămâne niciun beneficiu din care să plătim dividendele.

— La spuneţi-mi, a plătit vreodată compania dividende?

— Tarifele cele mai scăzute, continuă S. Behrman, pe care le poate stabili organul legislativ trebuie să asigure investiţiilor noastre o rentabilitate echitabilă.

— Ei bine, care sunt pretenţiile dumneavoastră? Să auzim! Cine poate să-mi spună care este tariful corespunzător acestor pretenţii? Calea Ferată are uneori noţiuni stranii despre echitate!

— Legile statuiui, ripostă S. Behrman, fixează dobânda de şapte la sută. Acesta este un criteriu satisfăcător pentru noi. Nu văd nicio raţiune, mister Harran, pentru ca un dolar investit într-o întreprindere de căi ferate să nu aducă un venit de şapte la sută, adică acelaşi venit pe care-l aduce un dolar dat cu împrumut contra unui bilet la ordin. Dacă am aplica tariful propus de dumneavoastră, fermierii, n-am câştiga niciun cent: am da faliment!

— Rentabilitatea investiţiilor! exclamă Harran aprins. E frumos să vorbeşti despre o dobândă echitabilă. Ştii tot atât de bine ca şi mine că veniturile totale ale Companiei „P. & S. W”, cu liniile ei principale, secundare şi cele concesionate în ultimul an, au fost între nouăsprezece şi douăzeci de milioane de dolari. Vrei să spui că douăzeci de milioane de dolari înseamnă şapte la sută din investiţiile iniţiale ale Căii Ferate?

S. Behrman întinse mâinile zâmbind.

— Acestea au fost venituri brute, nu nete! Şi apoi, cum ai putea să ştii dumneata la cât se cifrează investiţiile iniţiale ale Căii Ferate?

— Aha, asta-i adevărat! strigă Harran, apăsând pe

fiece cuvânt, lovindu-se de fiecare dată cu pumnul în genunchi, cu ochi scânteietori. Aţi avut grijă să nu se cunoască investiţiile iniţiale ale Căii Ferate! Ştim însă că aveţi datorii care se cifrează la de trei ori valoarea investiţiilor şi mai ştim că linia ar fi putut fi construită pentru cincizeci şi patru de mii de dolari mila, dar spuneţi că v-ar fi costat optzeci şi şapte de mii. E o mică deosebire, nu, S. Behrman? La care din aceste două cifre calculaţi cei şapte la sută?

— Toată discuţia aceasta dovedeşte încăpăţânare, Harran, observă S. Behrman, dar nu afectează câtuşi de puţin bunul-simţ.

— Am impresia că nu facem decât să batem apa în piuă, observă Magnus. Chestiunea aceasta a fost examinată de tribunale pe toate feţele.

— Într-adevăr, confirmă S. Behrman. Cel mai bun lucru este ca fermierul şi Calea Ferată să se înţeleagă între ei, să meargă mână în mână, paşnic. Depindem unii de alţii. Plugurile dumneavoastră, nu, mister Derrick? întreba S. Behrman, arătând spre vagoanele-platformă.

— Da, mi-au fost expediate, în sfârşit.

— Se pare că vine ploaia, observă S. Behrman, degajându-şi gâtul în gulerul moale. Cred că vreţi să începea arăturile săptămâna viitoare, nu?

— Posibil, încuviinţă Magnus.

— Atunci am să dau dispoziţii ca plugurile dumneavoastră să fie reexpediate urgent. Le vom réexpédia cu „mare viteză”, pentru dumneavoastră, fără să vă coste nimic în plus.

— Ce vrei să spui? întrebă Harran. Plugurile au sosit la destinaţie. Nu mai avem nimic de-a face cu Calea Ferată. Camioanele vor veni să le ridice după amiază.

— Îmi pare rău, răspunse S. Behrman, dar vagoanele merg spre nord, nu vin de la nord, cum presupui dumneata, încă n-au fest la San Francisco.

Magnus tresări uşor, ca atunci când îţi aminteşti un lucru pe care l-ai uitat, dar Harran încă nu înţelesese.

— La San Francisco? exclamă el. Avem nevoie de ei e

aici! Ce tot vorbeşti?!

Behrman, încărcăturile de felul acesta care vin din est sunt îndrumate întâi spre unul din punctele noastre de grupare, de unde le reexpediem.

Harran îşi aminti şi el de acest lucru, care acum îl contraria mai mult ca oricând. Uluit de-a binelea, se lăsă o clipă pe speteaza caprei. Chiar şi Magnus păli imperceptibil. Deodată Harran izbucni violent, cu furie:

— Asta-i culmea! De ce nu intraţi noaptea în casele oamenilor? De ce nu-mi furaţi ceasul din buzunar, de ce nu-mi luaţi caii din ham, de ce nu ne puneţi pistolul în piept: „Mâinile sus, banii sau viaţa!?" Am adus plugurile pe linia dumitale, dar nu eşti mulţumit cu banii grei pe care ţi i-am plătit pentru transportul lor din est până la Bonneville. Acum vrei să ne strângi de gât, să ne aplici tariful de jaf pe trasee scurte, Bonneville-San Francisco şi retur. Bravo! Ai un transport pentru Bonneville, dar nu-l livrezi la Bonneville, unde este expediat, ci-l trimiţi mai întâi la San Francisco, via Bonneville, cu patruzeci şi cinci de cenţi per tonă, apoi îl reexpediezi de la San Francisco înapoi la Bonneville cu patruzeci şi unu de cenţi per tonă, tariful de transport pe trasee scurte. Şi noi trebuie să-ţi plătim totul, sau să ne descurcăm cum om şti. Plugurile sunt aici, aproape de câmpul pe care trebuie să-l arăm, timpul e tocmai potrivit pentru asta, dar nu ne putem atinge de ele! Ptiu! exclamă Harran, profund scârbit. Mare potlogărie! Ce batjocură! Ce ticăloşie!

S. Behrman îl asculta neclintit, cu ochii lui mici clipind sub fruntea transpirată, cu lanţul din aur ţăcănindu-i în ritmul respiraţiei pe bumbii de sidef ai jiletcii.

— La ce bun să te aprinzi în felul acesta, Harran?! exclamă el în sfârşit. Sunt gata să fac tot ce pot pentru dumneavoastră. Voi urgenta tranzitul plugurilor, dar nu pot schimba regulamentul de transport al Căii Ferate.

— Şi ce ne cereţi în schimb? strigă Harran. Cât vreţi ca să ne lăsaţi în pace? Cât să vă plătim ca să ne daţi voie să folosim propriile noastre pluguri? Care-i preţul? Hai,

spune odată!

— Încerci cu tot dinadinsul să mă scoţi din sărite, Harran, dar n-o să izbuteşti, ripostă S. Behrman. Mai bine te-ai lăsa păgubaş, băiete. Aşa cum am mai spus, cel mai bun lucru este ca fermierul şi Calea Ferată să meargă mână în mână, prieteneşte. E singura cale pe care putem face afaceri împreună. Ei, să auzim de bine, mister Derrick! Am plecat. Salutare, Harran.

Şi se depărta.

Înainte de a părăsi Guadalajara, Magnus intră în mica băcănie a orăşelului, unde cumpără o cutie de ţigări, o marcă mexicană, care nu se găsea în altă parte. Harran rămase în şaretă.

În timp ce-l aştepta pe tatăl lui, în capătul străduţei se ivi Dyke. Zărindu-l pe mezinul lui Derrick, acesta se apropie de el şi-şi strânseră mâinile. Dyke îi spuse despre păţania lui cu cei de la Compania „P. & S. W". şi-l întrebă ce părere avea în privinţa perspectivelor unei creşteri a preţului la hamei.

— Hameiul are perspective frumoase, spuse Harran, în Germania şi la New York s-a simţit lipsă mare de hamei în ultimii trei ani şi atâţia agricultori au fost ruinaţi, încât e posibil că va fi lipsă şi preţurile se vor ridica. Anul viitor s-ar putea să ajungă la un dolar. Categoric, hameiul are perspective frumoase. Ce mai fac mama dumitale şi Sidney?

— Foarte bine, mulţumesc, Harran. S-au dus la Sacramento, la fratele meu. Vream să cultiv hamei împreună cu el. Am primit însă o scrisoare azi-dimineaţă. Nu poate să lucreze cu mine. S-a apucat de altă afacere. Dacă n-o să mai lucrăm împreună, şi pesemne că aşa o să se întâmple, încep singur, dar atunci trebuie să fac un împrumut. Mă gândeam că banii lui şi ai mei au să ne ajungă ca să-i dăm drumul la treabă fără să ipotecăm nimic. Hm! După cum se vede, cred că trebuie să stau de vorbă cu S. Behrman.

— Mai bine m-aş spânzura decât să fac aşa ceva! exclamă Harran.

— Ei, S. Behrman e un cărpănos, încuviinţă mecanicul, şi apoi e omul Căii Ferate până în vârful degetelor, dar afacerile-s afaceri. Va trebui să respecte o învoială scrisă negru pe alb. Chestia asta cu hameiul e prea surâzătoare ca să nu încerc. Trebuie s-o fac neapărat! O să-mi iau un om care se pricepe bine la hamei, şi dacă treburile au să meargă, ei, aş vrea s-o trimit pe Sid la şcoală, la San Francisco.

— Dă recolta în gaj, dar nu ipoteca ferma, Dyke, îl sfătui Harran. Şi fiindcă veni vorba, te-ai interesat de tariful pentru transportul hameiului?

— Nu, încă nu m-am interesat, răspunse Dyke. Da, ar trebui să lămuresc treaba asta cu tariful înainte de orice. Totuşi, am auzit că nu-i prea ridicat.

— Cel mai bun lucru e ca în primul rând să ajungi la o înţelegere clară cu Calea Ferată în privinţa tarifului, îl sfătui Harran.

Magnus ieşi din băcănie, se urcă în şaretă şi-i spuse lui Harran:

— Dă-i drumul, băiatule. Să trecem pe la Annixter. Vreau să-l invit pentru diseară la cină. Osterman şi Broderson au să vină şi ei, sper, aşa că aş dori să stau de vorbă şi cu Annixter.

Magnus era oricând bucuros de oaspeţi. Porţile ranchului Los Muertos erau permanent deschise pentru toţi vecinii, şi mai totdeauna Magnus avea prieteni invitaţi la cină.

În timp ce Harran şi tatăl lui se îndreptau cu şareta spre casa ranchului Quien Sabe, Magnus îl întrebă ce se mai întâmplase în lipsa lui.

Se interesă ce făcea Annie Derrick, ce mai era pe la ranch, cum mergea lucrul la canalul de irigare. Harran îl puse la curent cu tot ce se petrecuse în săptămâna aceea, îi povesti că Dyke fusese concediat şi că hotărâse să cultive hamei, că Vanamee se întorsese. îl informă despre oile călcate de tren şi îi spuse că Hooven îl rugase să nu-l alunge de la ranch. Faptul că Harran puse o vorbă bună pentru el fu de ajuns pentru ca Magnus să-şi dea pe loc

încuviinţarea.

— Ştii mai bine decât mine cum stau lucrurile în privinţa aceasta, băiatule, spuse el, şi de vreme ce crezi tu că aşa e bine, aşa să fie.

Harran şfichiui murgii, îndemnându-i să iuţească pasul. Mai aveau o bucată bună de drum până la Annixter şi era nerăbdător să se întoarcă la ranch, ca să supravegheze stropirea cu piatră-vânătă a grâului.

— Ce face Lyman? îl întrebă pe tatăl lui.

Lyman, fiul mai mare al lui Magnus, nu se împăcase niciodată cu viaţa la ranch. Semăna cu mama lui mai mult decât cu Magnus, moştenind de la ea repulsia faţă de agricultură, preferând să exercite o profesie oarecare. În timp ce Harran ucenicea la ranch, Lyman intrase la Universitatea statului California, unde studiase dreptul trei ani, pregătindu-se pentru examenul de diplomă. Mai târziu însă se conturaseră la el anumite trăsături asemănătoare acelora ale tatălui său. Începuse să-l intereseze politica. Convins că avea aptitudini politice înnăscute, era abil, sociabil, se pricepea la manevre politice, ştia să-şi facă prieteni şi, mai presus de orice, avea un adevărat talent în a-şi îndatora oamenii influenţi. Încă de pe atunci izbutise să ocupe două posturi importante în administraţia municipală din San Francisco unde locuia: postul de ajutor de şerif şi, mai târziu, pe acela de substitut de procuror al districtului. Aceste mici succese nu-l satisfăceau însă. Firea largă a tatălui său, denaturată la Lyman prin influenţa egoismului, născuse în el o ambiţie nemăsurată. Pe câtă vreme Magnus Derrick, în timpul carierei sale politice, se considera doar un exponent al principiilor pe care năzuia să le traducă în fapt, Lyman se gândea doar la onoruri, era un carierist, un arivist. Aparţinea noii şcoli care urmărea să-şi atingă obiectivele nu prin cuvântări rostite în faţa corpurilor legiuitoare, ci în cadrul şedinţelor de comitet, prin compromisuri şi expediente. Ţelul lui era de a ajunge, în fapt, ceea ce Magnus era numai cu numele: guvernator, încleştând dinţii, Lyman hotărâse ca într-o bună zi să ocupe scaunul de guvernator din Sacramento.

— Lyman e bine, răspunse Magnus. Aş dori să fie mai ferm în convingerile lui, mai puţin înclinat spre compromis. Totuşi, cred că e bine intenţionat şi că are aptitudini pentru politică şi administraţie. îmi pare bine că are ambiţie. Dacă ar fi ceva mai scrupulos în alegerea mijloacelor şi mai puţin înclinat să-şi atingă scopurile cu orice preţ, sunt sigur că ar putea să devină un slujitor ideal al poporului. Totuşi, nu mi-e teamă. Va veni o zi când California va fi mândră de el.

Când Harran coti pe aleea ce ducea spre casa lui Annixter, Magnus îl întrebă:

— Harran, nu e chiar tânărul Annixter pe verandă? Harran încuviinţă din cap şi zise:

— Nu-l invita prea stăruitor. Vine bucuros, fără doar şi poate, dar dacă i se va părea că doreşti prea mult să vină, în încăpăţânarea lui zănatecă o să te refuze.

— Da, ai întrucâtva dreptate, recunoscu Magnus, în timp ce Harran mâna caii spre verandă. Annixter ăsta are o fire ciudată, îndărătnică, dar în multe privinţe e un om de valoare.

Annixter şeaea în hamac pe verandă, întocmai cum îl găsise şi Presley în ziua precedentă. Citea *David Copperfield* şi se îndopa cu prune uscate. Când îl zări pe Magnus, se ridică totuşi, deşi cu precauţie, ca să se vadă că e tare suferind. Se tângui de marna focului, plângându-se că stomacul lui ajunsese un adevărat burete. Magnus şi Harran nu doreau să coboare din şaretă şi să dea ceva? Mai avea pe undeva o sticlă de whisky.

Magnus refuză. Arătă scopul în care venise, poftindu-l pe Annixter la Los Muertos pentru seara aceea, spre orele şapte, la cină. Osterman şi Broderson urmau să vină şi ei.

Spre mirarea chiar şi a lui Harran, Annixter îşi ridică deodată bărbia şi-şi ceru scuze, temându-se să nu se compromită dacă va accepta invitaţia prea repeae. Nu credea să poată veni, ba, la drept vorbind, era chiar. sigur că nu va putea. Era ocupat. Da, diseară trebuia să se întâlnească cu în cunoscut la Bonneville. În afară de asta,

avea ce gând să plece la San Francisco a doua zi de dimineaţă şi trebuia să se culce devreme. De altfel, era foarte suferind, stomacul lui era harcea-parcea! Dacă se obosea, aveau să-l apuce din nou colicele. Nu, nu, să-şi vadă de treburi fără el.

Ştiind cu cine avea de-a face, Magnus nu stărui, fiind convins că Annixter ar fi fost în stare să discute despre invitaţie toată ziua. Se aşeză mai bine în şaretă, şi Harran puse mâna pe hăţuri.

— Bine, încheie el. îţi cunoşti mai bine socotelile. Dacă poţi, vino. Cinăm ia şapte.

— Am auzit că anul viitor aveţi de gând să lucraţi singur tot pământul ranchului Los Muertos, observă Annixter cu o notă de sfidare în glas.

— Da, aşa avem de gând, răspunse Magnus. Annixter mormăi ceva, apoi întrebă:

— V-a spus Presley ce părere am eu despre lucruri acesta? întrebă el.

Lipsit de tact, vorbind verde, fără ocol, Annixter ar fi fost în stare să-i spună în faţă lui Magnus că e un prost. Dar înainte de a apuca să facă acest lucru, S. Behrman, în docarul lui, se ivi pe poartă şi, trăgând încet lângă verandă, be opri de partea ceaiaită a şaretei lui Magnus.

— Bună dimineaţa, domnilor, rosti el, înclinându-se spre Derrick-tatăl şi spre fiul lui, ca şi când nu i-ar fi văzut mai adineauri. Ce mai faci, mister Annixter?

— Ce dracu’ pofteşti? îl întrebă Annixter, sfredeiindu-l cu privirile.

S. Behrman sughiţă uşor şi-şi netezi jiletca cu mâna lui grasă.

— Ei, nu vreau eu cine ştie ce, mister Annixter, replică el, ignorând tonul bătăios cu care-l întâmpinase tânărul fermier. Am să fac plângere împotriva dumitale, mister Annixter, fiindcă nu repari gardul. Noaptea trecută oile dumitale au ieşit pe linie dincoace de viaduct şi mă tem că au răscolit rău balastul. Calea Ferată nu-şi poate împrejmui toată linia. Fermierii au datoria să facă acest lucru, aşa că trebuie să te rugăm să ţii gardul de sârmă

ghimpată în bună stare. îmi pare rău, dar am să fac plângere…

Annixter se urcă în hamac şi se întinse în el cât era de lung, rostind calm:

— Du-te dracului!

— E atât în interesul dumitale, cât şi în interesul nostru ca siguranţa publicului…

— Ai auzit ce-am spus? Du-te dracului!

— Asta nu poate însemna altceva decât încăpăţânare, mister Annixter, dar…

Deodată Annixter sări din hamac şi se apropie de marginea verandei. Faţa i se învăpăiase până la rădăcina părului său bălai, aspru. Cu bărbia scoasă agresiv înainte, întinse pumnul, scrâşnind:

— Am să… strigă el, am să-ţi spun eu acum cine eşti… Eşti o… o… o jigodie.

Pentru el, asta era cea mai mare insultă, cea mai injurioasă invectivă. N-avea la îndemână un epitet mai urât.

— Nu poate însemna decât încăpăţânare, continuă S. Behrman, grijuliu să-şi sfârşească fraza, dar nu-i o atitudine înţeleaptă.

— Repar gardul, nu-l repar, mă priveşte! strigă Annixter. Ştiu unde vrei să ajungi, la blestemata aceea de locomotivă de azi-noapte. Află că n-aveţi dreptul să goniţi cu asemenea viteză în raza oraşului.

— Ce rază? Oile erau dincoace de viaduct.

— Asta înseamnă că erau în raza oraşului Guadalajara.

— Vai, domnule Annixter, dar viaductul e la mai bine de două mile de Guadalajara.

Annixter voi să riposteze cu un argument zdrobitor:

— Două mile! Nu e nicio milă şi un sfert. Nu, nicio milă. Uite, să-ţi spună mister Derrick!

— Oh, nu ştiu cât o fi, declară Magnus, nevoind să se amestece.

— Ba da, ştiţi, da, da. Ştiţi foarte bine. Orice prost ştie cât e de la Guadalajara până la viaduct. Sunt

aproximativ cinci optimi de milă.

— De la gară, stărui Behrman flegmatic, până la capătul podului sunt aproximativ două mile.

— Nu e adevărat. Ştii bine că nu e adevărat! strigă Annixter, scos din sărite de calmul lui. Pot dovedi că nu e adevărat. Am străbătut distanţa aceasta pe Upper Road, şi dacă eu fac patru mile pe oră…

Magnus şi Harran plecară, lăsându-l pe Annixter să-l întărâte pe S. Behrman.

Când, în sfârşit, plecă şi S. Behrman, Annixter se întoarse, se urcă din nou în hamacul lui, mâncă prunele rămase şi citi încă un capitol din *David Copperfield*. După aceea îşi puse pe faţă cartea deschisă şi adormi.

Un ceas mai târziu, spre prânz, propriile lui sforăieli îl treziră deodată şi sări în sus, ştergându-şi faţa de năduşeală şi clipind din pricina soarelui orbitor. Simţea un gust rău în gură pentru că dormise cu ea căscată. Intrând în sufragerie, îşi turnă un pahar cu whisky şi sifon, pe care-l goli din trei înghiţituri. Constată că se simţea mai bine, ba chiar că îi era foame. Apăsă de trei ori pe butonul din perete, alături de bufet, pentru a anunţa bucătăria că aştepta masa. În aceeaşi clipă, îl săgeta un gând, întrebându-se dacă Hilma Tree avea să-i aducă mâncarea şi să aştepte la masă până ce va veni ea.

Pe lângă ranch, Annixter avea o mică crescătorie de vaci, care producea cam atâta unt şi brânză cât era nevoie pentru personalul ranchului. Îngrijeau de vaci bătrânul Tree, soţia lui şi fiica lor, Hilma. Nu aveau însă întotdeauna de lucru toţi trei, aşa că uneori Hilma dădea o mână de ajutor şi la alte treburi. Când nu robotea pe la bucătărie, de două sau de trei ori pe săptămână, o înlocuia pe maică-sa, trebăluind prin casă, dereticând prin dormitor, făcând paturile, aducând mâncarea de la bucătărie. În vara aceea plecase în vizită la nişte rude, într-unul din oraşele de pe coastă. Într-o zi, după ce se întorsese, Annixter dăduse peste ea în căşărie, unde, cu mânecile bluzei albastre suflecate până la umeri, prepara brânza. De atunci Annixter era obsedat de braţele ei netede, goale, durdulii,

răcoroase, fragede. N-ar fi crezut că o fată atât de tânără să aibă braţe atât de vânjoase, atât de împlinite. Spre mirarea lui, după ce se culcase în seara aceea, se surprinse gândindu-se la ea, iar dimineaţa, când se trezise, se tot întrebase dacă nu cumva visase peste noapte frumoasele braţe albe ale Hilmei. Deodată se mâniase pe sine însuşi. La gândul că-l preocupa atât de mult acest subiect, începuse să tune şi să fulgere împotriva întregii speţe femeieşti, din a cărei pricină bărbaţii îşi pierdeau atâta vreme. Avea la activul lui o experienţă cu fetişcana aceea sfioasă de la spălătoria de mănuşi din Sacramento! Destul! Femei! Prostii! Slavă Domnului, nu-l interesa niciuna! Surprinsese el privirea Hilmei Tree în căşărie! Ehei, ştia el ce urmărea! încerca să-l prindă în mreje, asta era! O să-i arate el! S-aşteote, dau ei ochii din nou. O s-o expedieze pe uşă afară, la treaba ei. Hotărâse să se poarte aspru când o va vedea, să pară cu totul nepăsător, să-i arate o totală indiferenţă, în dimineaţa următoare, însă, când îi adusese micul dejun, se fâstâcise îndată ce intrase în cameră, rămânând cu ochii pironiţi în farfurie, cu coatele lipite de trup, stângaci, stânjenit, copleşit, nespus de stingher.

Antifeminist convins, dispreţuind-o în sinea sa pe Hilma, atât ca femeie, cât şi ca subordonată, faptul că-i stăpânea gândurile îl irita, îl scotea din sărite. Mai presus de toate era furios din pricina acelei timidităţi prosteşti care îl cuprindea când se afla ea pe aproape. La început îşi spusese că era un nerod dacă nu putea să-i ignoreze existenţa ca până atunci, iar mai apoi că era un nerod şi mai şi dacă nu profita de situaţia lui. Fără îndoială, nici nu-i trecea prin cap că s-ar putea îndrăgosti, însă Hilma era o fată frumuşică, îi pusese însă gând rău.

Apăsând încruntat, absent, pe butonul soneriei, se gândea la treaba aceasta, întorcând lucrurile pe toate feţele. îşi aminti că în ziua aceea se bătea untul şi că doamna Tree, pesemne că, era ocupată la căşărie. Asta însemna că Hilma avea s-o înlocuiască. Se apropie de oglinda bufetului, privindu-se în ea cu o severă

dezaprobare. După o clipă, ştergându-şi în răspăr bărbia aspră, murmură spre imaginea din oglindă:

— Ce mutră, Doamne! Ce mutră grozavă! Şi după o clipă adăugă: Mă întreb dacă toanta o să vină astăzi.

Intră în dormitor, apoi se uită pe furiş pe după perdeaua trasă. Fereastra dădea spre rezervorul puţului artezian. Bucătăria şi căşăria erau în apropierea acestuia. Deodată o văzu pe Hilma ieşind din camera cuptorului şi alergând spre bucătărie. Fără îndoială, se ducea să-i pregătească prânzul. Lângă puţul artezian îl întâlni ce tânărul Delaney, unul dintre nrgaţi, care, cu un colac mare de sârmă ghimpată în mâinile înmănuşate şi un cleşte înfipt la cingătoare, venea pe cărare de-a lungul canalului, ducându-şi calul la grajd. Fără îndoială, reparase gardul de sârmă ghimpată lângă viaduct. Când dădu cu ochii de Hilma, îşi scoase pălăria cu boruri late şi se opriră amândoi să schimbe câteva vorbe. Hilma chiar râdea foarte amuzată de Ceea ce-i spunea Delaney. Bătu prieteneşte calul pe greabăn, şi Delaney, scoţând cleştele de la cingătoare, se făcu că o ciupeşte cu el de braţ. Fata îl prinse de încheietura mâinii şi-l împinse înapoi, râzând din nou. În închipuirea lui Annixter cei doi păreau uimitor de intimi şi el se aprinse brusc.

Aha, ia te uită, va să zică asta era? Delaney şi Hilma se au bine! Se hârjoneau chiar acolo, în văzul lumii, sub ochii lui. Ce dezgustător! N-aveau nici pic de ruşine? Ei bine, n-au să zburde mult. Curmă el numaidecât tărăşenia asta. Aşa ceva nu se putea petrece sub ochii lui. Câtuşi de puţin! O s-o gonească de la ranch chiar în ziua aceea. Nu îngăduia el asemenea lucruri. Destul! Nici să n-o mai vadă în ochi! O să vorbească după-amiază despre treaba asta cu bătrânul Tree. Orice s-ar întâmpla, dar el ţinea ia morală.

— Şi masa mea! exclamă el deodată. Mă face să aştept, să rabd de foame, ba chiar să mă îmbolnăvesc din nou, în timp ce lor le arde de hârjoneală!

Se întoarse brusc şi, făcând câţiva paşi spre butonul soneriei, apăsă din nou violent.

„Vine acuşi femeiuşcă! O întreb eu de ce a trebuit să

aştept atât! Nu mai vede ea în ochi Quien Sabe! Am fost destul de îngăduitor. La naiba! N-au să-şi bată joc de mine la nesfârşit”.

Câteva clipe după aceea, în timp ce Annixter se prefăcea că citeşte ziarul comitatului la o fereastră a sufrageriei, Hilma intră să aşeze masa. Annixter şedea cu picioarele pe pervazul ferestrei, pufăind dintr-o ţigară de foi, dar îndată ce Hilma intră în odaie, lăsă fără voie picioarele jos şi strivi de marginea ferestrei vârful ţigării aprinse, privind-o când şi când pe furiş pe deasupra ziarului.

Deşi Hilma nu avea decât 19 ani, era voinică, dezvoltată, ca o. femeie în floarea vârstei. Formele durdulii, rotunde ale şoldurilor şi umerilor vădeau o împlinire generoasă, o precoce maturitate a unei vieţi animale sănătoase, robuste, trăite sub soarele cald, sudic al unei ţări subtropicale. Avea, ceea ce se vedea dintr-o privire, un organism energic, viguros şi un temperament echilibrat. Grumazul plinuţ îi împreună umerii prin curbe frumos rotunjite, iar sub bărbie şi sub urechi pielea-i era albă şi fină ca satinul de boran-gic, uşor umbrită la ceafă şi la rădăcina părului, unde căpăta

O nuanţă oacheşă, delicată. Gâtul se rotunjea pentru a-i întâlni bărbia şi obrajii, cu pielea întinsă, palā, ca de chihlimbar, în părţile umbrite, dar colorându-se imperceptibil până la îmbujorarea gingaşă, caldă a obrajilor. Tonul acesta tindea spre albăstriu acolo unde pielea era mai subţire, deasupra vinelor fine. Ochii, căprui, luminoşi, erau atât de larg deschişi, încât la cea mai uşoară tresărire se vedea tot irisul. Pleoapele, puţin mai închise decât nuanţa feţei, erau mărginite cu gene aproape negre. Deşi nu prea lungi, genele erau însă groase, încadrând ochii cu o linie subţire, drăgălaşă. Gura îi era măricică, buzele strânse, dar nimic nu părea mai graţios, mai fermecător decât conturul acestor buze plinuţe şi bărbia rotundă, albă, modulându-se delicios înapoi, spre gât, spre deplinătatea graţioasă, feminină a pieptului. Cea mai Uşoară mişcare a capului şi umerilor stârnea o

gingaşă undu-iic prin toată acea drăgălăşenie de contururi dulci şi suprafeţe delicate, nuanţele fine de chihlimbar întunecându-se, pălind sau pierzându-se imperceptibil în trandafiriul suav al obrajilor sau în umbra, cald colorată, a părului des, castaniu.

Părul ei gros, lucios, moale, bogat, plăcut mirositor, intoiat deasupra frunţii şi sfârcurilor trandafirii ale urechilor, în vărsat în jos spre ceafă, părea să aibă viaţă proprie, ca părul Meduzei. În adâncimea cârlionţilor şi cosiţelor era de un castaniu-întunecat, ca antracitul, dar în lumina soarelui licărea ca aurul lustruit.

Mişcările ei, ca ale multor fete voinice, nu erau repezi, dar o oarecare hotărâre nedefinită a gesturilor, o uşoară (jraţie, o anume cumpănire în atitudini îi dădeau un farmec cu

1 < în il deosebit.

Aspectul cel mai încântător al Hilmei consta însă din simplitatea ei, o simplitate vădită nu numai în trăsăturile regulate ale feţei, cu modularea lor statuară, cu fruntea şi obrajii mari, cu cosiţele netede, fine, dar şi în întreaga ei făptură, din cap până-n picioare, precum şi în mlădierea unică, bine conturată a bustului. Aproape fără să-şi dea seama, se îmbrăca în deplină armonie cu această notă de simplitate. Acum purta o fustă de stambă simplă albastru-închis şi o bluză albă scrobită.

Totuşi, în pofida acestei simplităţi grave, riguroase, se vădeau la ea uşoarele amănunte ale gingăşiei feminine care încântau fără cuvinte. Nici chiar Annixter nu se putuse împiedica să observe că picioarele îi erau delicate, subţiri, că micile catarame de oţel ale sandalelor sclipeau, că vârfurile degetelor şi unghiiie erau de un roz-diafan.

Se surprinse mirându-se cum de era cu putinţă ca o fată de categoria Hilmei să rămână atât de drăgălaşă, atât de feminină, să fie atât de îngrijită, atât de curată, dar se gândi că munca ei era, de obicei, ia căşărie şi ca atare destul de uşoară. Şedea la ranch mai mult spre a fi împreună cu părinţii, decât din nevoia de a avea o slujbă. îşi dădea seama că în acea ţară nouă din Vest, unde

oamenii îşi puteau agonisi lesne cele trebuincioase, trăind o viaţă sănătoasă în aer liber, fineţea putea fi găsită uşor la tinerele femei, nu fineţea rezultată din educaţie sau cultură, ci aceea firească, instinctivă, încă neîntinată, neasprită de sordida, înverşunata luptă pentru existenţă din regiunile suprapopulate. Era fineţea originară, fireasca, hărăzită existenţei elementare, strâns legată de natură, de viaţă, de pământul darnic.

Hilma întinse faţa de masă, dându-şi braţele larg în lături, şi pânza albă îi aruncă o licărire sub bărbie. Annixter se foi stânjenit.

— A, dumneata eşti, domnişoară Hilma? rosti el, ca să spună ceva. Bună dimineaţa. Ce mai faci?

— Bună dimineaţa, sir, răspunse ea, ridicându-şi privirea şi rămânând o clipă cu braţele întinse. Sper că vă simţiţi mai bine.

Vocea îi era profundă, catifelată, părea să izvorască mai mult din piept decât din gât.

— Mulţumesc, mi-e mai bine, murmură Annixter. Apoi întrebă deodată: Unde e câinele?

Un bătrân setter irlandez dădea uneori târcoale fermei, dormind sub vreun pat şi mâncând atunci când se găsea cineva să-i dea un blid cu resturi.

Pe Annixter nu-l interesa câinele în mod deosebit. Săptămâni de-a rândul uita de el. Nu era al lui. În ziua aceea însă părea că nu vrea să renunţe la acest subiect. Fără niciun motiv plauzibil pentru sine însuşi, revenea mereu la el. O Întrebă pe Hilma fel şi fel de amănunte: Al cui era? câţi ani credea că are? O fi bolnav? Unde dispăruse? S-o fi târât undeva să moară? vorbi numai despre acest lucru tot timpul mesei. Părea că nu mai ştia să spună altceva. Când, în cele din urmă, Hilma plecă, după ce strânsese masa, el ieşi pe verandă şi o strigă:

— Ascultă, domnişoară Hilma.

— Poftiţi, sir.

— Dacă se întoarce câinele, te rog să-mi spui.

— Bine, sir.

Annixter se întoarse în sufragerie şi se aşeză din nou

pe scaunul de pe care tocmai se ridicase.

— Să-l ia toţi dracii de câine! scrâşni furios, fără a-şi da seama nici el pentru ce.

În sfârşit, când gândurile îi zburară de la Hilma Tree, se trezi cu ochii la termometrul ce atârna pe peretele din faţa lui. îşi aduse aminte că hotărâse de mult să cumpere un barometru de precizie, un instrument pe care să se poată bizui. Gândul acesta îi aminti de starea timpului şi de ploaia ce se vestea. îl aşteptau multe treburi. Trebuia să pregătească sămânţa, să verifice plugurile şi semănătoarele. Nu ieşise din casă de două zile. Gata, să se scoale şi să treacă la acţiune! Hotărî ca după-amiază să dea o raită peste tot şi să cineze mai târziu. Nu se va duce la Los Muertos. Hotărâse să nu dea urmare invitaţiei lui Magnus Derrick. Totuşi, n-ar fi fost rău să se repeadă până acolo, să vadă despre ce era vorba.

„Dacă mă duc, îşi spuse în sine, plec călare pe Şarg”.

Şargul era un ponei sălbatic, pe jumătate îmblânzit, care se zvârcolea ca un diavol sub şa până ce îl potoleau dârlogii şi pintenii. Annixter îşi aminti că locuinţa familiei Tree, de lângă căşărie, dădea spre grajduri. De acolo ar fi fost posibil ca Hilma să-l vadă când încalecă, s-o impresioneze cu bărbăţia lui.

— Hm, mormăi el, aş vrea să văd dacă nătărăul de Delaney poate struni sălbăticiunea asta!

În timp ce cobora scările verandei, observă cu mirare că se lăsase o pâclă sură. Lumina soarelui se înceţoşase. Se simţea o adiere răcoroasă. Girueta anemometrului de pe grajd, un frumos cal auriu în goană, cu coama şi coada fluturând în vânt, se întorsese, vestind vânt de la sud-vest. Fără îndoială, ploaia aşteptată se apropia.

Annixter străbătu curtea spre grajduri gândindu-se să vină călare la fereastra Hilmei şi să-i spună că nu va cina acasă. Consfătuirea de la ranchul Los Muertos putea fi o explicaţie plauzibilă. Hotărî pe loc să se ducă la Derrick.

În timp ce trecea prin dreptul casei în care locuia Hilma, o zări păşind de colo-colo prin odaia din faţă. Dacă

va încăleca în faţa grajdului, nu se putea să nu-l vadă. Găsi rândaşul în spatele grajduluii ungând osiile docarului şi-i porunci să pună şaua pe Şarg.

— A, mi se pare că nu-i aici, domnule, răspunse rândaşul după ce se uită în grajd. Nu, acum îmi amintesc. L-a luat Delaney îndată după prânz. Calul lui şchiopăta şi voia să se ducă la viaduct ca să dreagă gardul. Se întoarce curând.

— Ce, Delaney poate să-l încalece?

— Da, domnule. A făcut el tărăboi, dar până la urmă i-a Venit de hac. Ehei, în treaba asta nu-l întrece nici dracu’ pe Delaney!

— Ia te uită, poate să-l strunească! se miră Annixter. O clipă tăcu, apoi zise: Bine, nu-i nimic, Billy, pune şaua pe oricare dintre cai. Plec la Los Muertos.

— Vedeţi că vine ploaia, mister Annixter, observă Billy. Cred că se porneşte înainte de a se înnopta.

— O să-mi iau impermeabilul, răspunse Annixter. Când eşti gata, adu-mi calul la scară.

Nespus de plictisit, fără să arunce vreo privire spre Căşărie sau spre locuinţa familiei Tree, Annixter se întoarse pre casă ca să-şi ia impermeabilul. Când urcă în verandă, auzi telefonul sunând. îl chema Presley de la Los Muertos. Auzise de la Harran că Annixter urma să vină, probabil, şi el în seara aceea la cină. În caz că va veni, îl întreba dacă n-ar fi. ilât de bun să-i aducă bicicleta, pe care o lăsase la ranchul I lui en Sabe în ajun şi uitase să se întoarcă s-o ia.

— Nu ştiu, răspunse Annixter, ursuz, voiam să vin calare.

— Nu-i nimic, răspunse Presley fără supărare. Eu sunt de vină că am uitat-o acolo. Nu-ţi face griji. Vin eu în una din lit de astea şi o iau.

Annixter agăţă receptorul la loc cu o mişcare bruscă, Mpoi ieşi din cameră cu paşi grei trântind uşa. îşi găsi imper-meabilul pe coridor şi-l îmbracă cu mişcări violente dând din Umeri, făcându-l să-i pârâie cusăturile. Totul părea să conspire împotriva lui. Atât mai lipsise, ca aiuritul

acela de poet, /nnaticul acela de Presley, să-şi uite bicicleta. N-avea decât na vină să şi-o ia. El, Annixter, se va duce călare, şi basta! lui; ind pe verandă, zări bicicleta rezemată de gard, unde o Ifisase Presley. Dacă rămânea acolo, avea s-o ude ploaia. Annixter înjură printre dinţi. Proasta dispoziţie îi creştea cu fiece clipă. Totuşi, în ciuda acestei proaste dispoziţii, se întoarse la grajd, împingând bicicleta înaintea lui, şi răzgândindu-se îi porunci rândaşului să pregătească docarul. Apoi aşeză el însuşi bicicleta în docar, acoperind-o cu câţiva saci goi şi cu prelata care servea drept coviltir.

În timp ce făcea acest lucru, rândaşul, care tocmai băga calul între hulube, se opri, scoase o exclamaţie, ridică o mână şi trase cu urechea.

De pe acoperişul grajdului care n-avea pod, de pe stratul gros, catifelat de praf, din bătătură, din frunzişul pomilor şi al plantelor, de pretutindeni se auzea un susur monoton, ce părea să răsune în tuspatru zările deodată, un –, freamăt prelung, surd, ferm, stăruitor, uniform.

— Lată c-a sosit şi ploaia, vesti rândaşul, cea dintâi din toamna asta.

— Şi tocmai acum trebuie să plec, spuse Annixter clocotind. Te pomeneşti că porcii aceia au să înceteze lucrul la grajdul cel mare.

Când docarul fu în sfârşit gata, îşi puse din nou impermeabilul pe care şi-l scosese între timp, se urcă pe capră şi, fără a mai aştepta ca rândaşul să ridice coşul, porni pe ploaie, cu o nouă ţigară aprinsă între dinţi. În timp ce trecea prin dreptul căşăriei, o zări pe Hilma în prag, cu mâna întinsă în ploaie, cu faţa ridicată spre cerul sur, bucuroasă, plecându-şi urechea la susurul ploii, cea dintâi din toamna aceea. Era atât de concentrată, încât nu-l observă nici pe Annixter, nici salutul lui stângaci, din cap.

„S-a făcut dinadins că nu mă vede, îşi zise Annixter, muşcând cu înverşunare din ţigară, îşi bate joc de mine! Hm! Bine! O pun eu la punct! O să-şi ia tălpăşiţa de la ranch chiar mâine”.

Hotărâse să-şi amâne inspecţia pentru ziua

următoare. Ca să ajungă la Derrick, trebuia s-o ia pe un drum care făcea un mare ocol pe la Guadalajara. Ploaia avea să transforme praful adânc de pe drum într-o clisă groasă. Abia peste vreo trei ore va ajunge la casa ranchului Los Muertos. Se gândea la Delaney şi la poneiul Şarg scrâşnind din dinţi. Şi toată tevatura aceea din pricina unei muieruşti neruşinate. Nimerit prilej ca să-şi irosească timpul. Ehei, dar acum s-a terminat. Hotărârea era luată. O s-o alunge de acolo şi bună pace!

Ploaia se înteţea. Nu se simţea nicio adiere. Vălul gros de umezeală cobora din văzduh estompând contururile îndepărtate, răspândind pâcla sură până în zare, tot mai deasă, iar susurul prelung al ploii devenea tot mai intens, tot mai profund. La poarta ce dădea în drumul care ducea spre Guadalajara, peste câmpul de hamei al lui Dyke, Annixter se văzu silit să coboare şi să ridice coşul docarului. Tot căznindu-se să-l tragă în sus, îşi prinse degetele în articulaţia cotului de fier care susţinea coşul, zdrelindu-se destul de rău. Era ultima şi cea mai mare din lungul şir de supărări al acelei zile. În clipa aceea o ura pe Hilma Tree atât de crâncen, încât dinţii lui încleştaţi aproape că retezară ţigara.

În timp ce trăgea şi smucea de coşul docarului, de pe borurile late ale pălăriei apa începu să-i picure pe nas, iar calul, care nu putea să suporte şfichiuiala ploii, se mişca încolo şi încoace exasperat.

— Prrr! îl struni Annixter furios, prrr!

Pe neaşteptate, la o cotitură a drumului, se ivi călare pe Şarg, mergând în trap domol, Delaney. Annixter, care tocmai se urcase din nou în docar, se trezi faţă în faţă cu el.

— Bună ziua, mister Annixter, îl salută acesta, oprind Şargul. Straşnică ploaie, nu?

Aprins la faţă, Annixter se lăsă pe capra docarului, exclamând:

— A, dumneata erai? Dumneata?

— Am fost, răspunse Delaney arătând din cap spre linia ferată, să dreg gardul lângă pod şi m-am gândit s-o

iau de-a lungul gardului spre Guadalajara, să văd dacă nu mai sunt şi alte spărturi. Acum cred că totul este în regulă.

— Aha, crezi că totul este în regulă… şuieră Annixter printre dinţi.

— Da, răspunse Delaney, descumpănit de tonul agresiv al lui Annixter. Adineauri am dres gardul lângă pod.

— Ei bine, de ce nu l-ai dres acum o săptămână?! strigă Annixter furios. Te-am căutat toată dimineaţa. Cine ţi-a dat voie să iei Şargul? Oile şi-au făcut aseară loc printre sârme, şi nesuferitul de Behrman a tăbărât pe mine azi-dimineaţă, vrea să-mi facă mizerii! Deodată răcni: Spune, de ce-ţi dau să mănânci? De ce te plătesc? Crezi că numai aşa, ca să-ţi îngraşi hoitul? Ai?

— Staţi, domnule Annixter… începu Delaney.

— Să taci! strigă Annixter, aprinzându-se la auzul propriului său glas. Să taci, nici măcar să nu-ţi ceri iertare. Ţi-am spus de cincizeci de ori să controlezi gardul.

— Cum asta, domnule?! răspunse Delaney, începând să fiarbă de indignare. Oile au slăbit sârmele aseară.

— Ţi-am spus să taci! răcni Annixter.

— Staţi, ascultaţi-mă…

— Să pleci de la ranch. Să pleci. Auzi, ia calul fără să-mi ceară voie! Să nu-ţi mai calce piciorul pe-aici! Am fost destul de îngăduitor, Dumnezeu ştie! N-o să mă las mereu dus de nas. Pleacă! Călătorie sprâncenată! Du-te la administrator şi spune-i că am poruncit să-ţi plătească ce ai de luat, apoi şterge-o. Şi ascultă bine ce-ţi spun, urmă el întinzând înainte ameninţător falca de jos, ascultă: dacă te prind că mai dai târcoale casei ranchului, dacă te mai văd vreodată la Quien Sabe, am să-ţi arăt drumul, drăguţule, cu vârful cizmei. Şi acum dă-te la o parte, lasă-mă să trec.

Amuţit de mânie, Delaney înfipse pintenii în coastele poneiului şi dintr-un salt fu dincolo de docar. Annixter puse mâna pe hăţuri şi porni mai departe bombănind pe sub nas şi uitându-se din când în când înapoi ia Şargul care zbura spre casa ranchului într-o volbură de stropi. Delaney îl îndemna cu capul aplecat înainte, ferindu-se de ploaie.

— Hm, mormăi Annixter cu o satisfacţie înverşunată, dar în sfârşit şi cu oarecare umor, te-nvăţ eu minte, drăguţule!

După o bucată de drum, Annixter coborî iar din docar pentru a deschide altă poartă care dădea nu departe de Guadalajara în Upper Road, drumul ce lega acest oraş de Honneville, mergând paralel cu linia ferată. De cealaltă parte I terasamentului se întindea până în zare pământul golaş, cafeniu al ranch-ului Los Muertos, care se schimba acum, sub mângâierea strălucitoare a ploii, într-o plămadă fragedă, moale. Bulgării grei, răscopţi de soare, se sfărâmau, crăpăturile pământului sorbeau, sorbeau apa cu un susur pripit. Priveliştea era însă mohorâtă. Zarea îndepărtată se boltea neguroasă, mânjită de şuvoaiele ploii. Peisajul monoton, nesfârşit se întindea neted, searbăd, melancolic sub cerul os, întunecat, fără nicio podoabă, fără nicio variaţie. Sârmele de telegraf zumzăiau stins sub şfichiuirile stăruitoare ale stropilor. Stâlpii se înălţau negri, lucioşi, umflaţi de ploaie, în timp ce micii izolatori de sticlă şi barele care-i susţineau oglindeau adumbrirea tristă a amurgului.

Annixter voi să pornească mai departe, dar în clipa aceea dinspre Guadalajara se apropie un tren de marfă mergând spre miazănoapte, către Bonneville, Fresno şi San I Kincisco. Garnitura, lungă, trecea încet, tacticos, locomotiva pufăia ritmic, vagoanele-platformă ţăcăneau sacadat la încheieturile şinelor. Pe două sau trei din platformele de la coadă Annixter văzu limpede plugurile lui Magnus Derrick, Incul lor roşu şi verde punând o notă aparte, sclipitoare, pe tot acel fond cenuşiu şi cafeniu.

Annixter privi toată garnitura, întreg trenul acela care ducea plugurile lui Magnus Derrick departe de ranchul lui tocmai atunci când dăduse cea dintâi ploaie, când era nevoie mai mult ca oricând de ele. Le privea tăcut, gânditor. Chiar şi după ce trecură, rămase pe loc îndelung, se uită după ele cum se pierdeau încet în depărtare, ascultând huruitul care scădea tot mai mult, până ce ajunse un zumzet slab. Deodată locomotiva şuieră

la intrarea pe viaduct.

Trenul acela în mişcare nu mai stârnea groaza, impresia de nimicire care-l cutremurase pe Presley seara trecută. Acum lunecase cu un huruit înfundat, lugubru, ca un cortegiu funebru, ca un şir de chesoane de artilerie pline de morţi, fumul locomotivei ascunzându-l într-un văl macabru, lăsând în urmă o senzaţie de melancolie, mişcându-se jalnic, nesfârşit de jalnic, sub cerul plumburiu, sub stropii suri de ploaie care cădeau mereu, susurând înfundat, stăruitor, un susur vast, monoton, ce părea să răsune în toate cele patru zări.

CAPITOLUL 3

Când Annixter sosi către seară la casa ranch-ului Los Muertos, găsi micul grup de invitaţi adunat în sufragerie. Magnus Derrick, în redingota de rigoare, pe care şi-o pusese anume pentru acea ocazie, stătea cu spatele la cămin. Harran şedea aproape de el cu un picior aruncat peste braţul icaunului. Presley, cu pantaloni de catifea reiată şi cizme m. ilte cu şireturi, se tolănea pe sofa, pufăind într-una din pipă. Broderson şedea la un colţ al mesei, cu braţele lucru Clşate, iar Genslinger, directorul şi proprietarul principalei gazete locale, Bonneville Mercury, cu mănuşile de călărie şi pălăria sub braţ, şedea în faţa lui Derrick, care ţinea în mână un pahar cu whisky golit pe jumătate.

În clipa în care intră, Annixter îl auzi pe Genslinger:

— Mâine apare în Mercury un editorial care are să vă mlereseze, dragii mei. Se vorbeşte că la iarnă terenurile ranchurilor dumneavoastră vor fi reevaluate. Cred c-o să-ţi împăraţi cu toţii.

Aceste cuvinte atraseră îndată atenţia tuturor celor de faţă. Annixter rupse tăcerea ce urmă:

— Ei, era şi timpul să-şi reevalueze pământurile. Problema pe care o amintise Genslinger era de o importanţă vitală pentru fermierii din preajma oraşelor Honneville şi Guadalajara. Magnus Derrick, Broderson.

Annixter sau Osterman nu erau de fapt proprietari ai ranchurilor pe care le exploatau. Cea mai mare parte a

acestor grânare aparţineau Companiei „Pacific & Southwestern Railroad”. Explicaţia situaţiei trebuia căutată în trecutul apropiat al companiei când, ca primă pentru construcţia căii ferate, guvernul federal îi donase o serie de terenuri situate de ambele părţi ale traseului ce avea să-l urmeze linia ferată pe o adâncime de douăzeci mile. Indiscutabil că aceste parcele aparţineau Companiei „Pacific & Southwestern Railroad”. Terenurile netede care rămăseseră în proprietatea statului puteau fi şi fuseseră cumpărate de fermieri, dar parcelele Căii Ferate sau, cum erau denumite, „parcelele alternate”, urmau a fi cumpărate direct de la Calea Ferată.

Lucrul acesta nu-i împiedicase pe fermieri să se stabilească pe acele terenuri din valea San Joaquín. Cu mult înainte, Calea Ferată declarase disponibile aceste terenuri şi, prin circulare şi comunicate răspândite în tot statul, îi invitase în mod expres să se stabilească acolo. Pe atunci, cei de la Calea Ferată încă nu se aflau în posesia documentelor legale prin care aceasta era pusă în posesia parcelelor, dar îndată ce obţinuseră documentele, hotărâseră să împartă pământul pe categorii şi să-l ofere spre vânzare, primilor ocupanţi acordându-le dreptul de preemţiune. Preţul acestor terenuri urma să fie stabilit după acela fixat de guvern pentru propriile sale suprafeţe de pământ învecinate: aproximativ doi dolari şi jumătate acrul.

Terenurile fuseseră între timp cultivate şi ameliorate de fermieri, ceea ce, fără îndoială, le sporea valoarea. Era o ocazie favorabilă pentru a face bani buni. Când parcelele Căii Ferate de lângă Bonneville fuseseră date în exploatare, amatorii începuseră să se îmbulzească. Broderson şi Annixter, Derrick şi Osterman prezentaseră cereri cei dintâi, asigurându-şi astfel cele mai bune loturi. Îndată însă ce terenurile începuseră să fie exploatate, compania nu se mai grăbi nici

(*IARACATIŢA*

fixeze preţurile parcelelor încorporate în diferite ranchuri, nici să le scoată la vânzare. Problema fusese

tărăgănată an după an şi dată uitării luni de-a rândul, fiind amintită doar în împrejurări ca aceasta, când se răspândise zvonul că direcţia generală a Căii Ferate ar fi pe punctul de a lua măsuri concrete.

— Îndată ce Calea Ferată va dori să stea de vorbă cu muie în ceea ce priveşte vânzarea ranch-ului Quien Sabe, zise Annixter, îi stau la dispoziţie. Valoarea pământului a... Crescut mai bine de patru ori. Pun rămăşag că l-aş putea vinde mâine cu cincisprezece dolari acrul şi, dacă am să-l pompăr de la Calea Ferată cu doi şi jumătate, am făcut o afacere straşnică.

— Doi şi jumătate! sări Genslinger. îţi închipui c-au să-ţi dea pământul la acest preţ? Cum îţi poate trece prin minte una ca asta?

— Aşa scrie în circularele şi în broşurile pe care le-a Uiluzat Calea Ferată când a oferit spre exploatare aceste terenuri, răspunse Harran. Sunt obligaţi să le respecte. Nici hiar „P. & S. W”. nu poate să-şi calce cuvântul. Dumneata ai Venit de curând prin părţile acestea, domnule Genslinger. Nuunoşti condiţiile în care am luat noi terenurile.

— Dar investiţiile noastre? exclamă Annixter. Până azi, Magnus Derrick şi cu mine am pus la bătaie cinci mii de dolari i-a să săpăm canalul de irigare. Cred că n-am adus ameliorări pământului ca să-l valorificăm pentru proprietarii Căii Ferate. I, i urma urmei, n-are-a face ce investiţii am făcut sau cu cât a crescut între timp valoarea pământului, Calea Ferată trelmiio să respecte clauzele contractuale pe care le-a oferit, doi dolari şi jumătate acrul. În împrejurarea aceasta, „P. & S. W”. Uită anumite lucruri.

Genslinger se încruntă nedumerit.

— Sunt nou aici, aşa cum spune mister Harran, dar mi se pare că în treaba asta ceva nu e în regulă. Construcţia căii ferate a contribuit la creşterea valorii terenurilor cel puţin în aceeaşi măsură ca investiţiile dumneavoastră. De ce să încasaţi numai dumneavoastră acest plus de valoare, şi Calea Ferată să nu ia nimic?

Soluţia cea mai justă ar fi să împărţiţi câştigul pe din două.

— Nici să nu aud! declară Annixter. Au convenit să primească doi dolari şi jumătate, să se ţină de cuvânt.

— Ei bine, murmură Genslinger, din câte ştiu, nu cred că au câtuşi de puţin intenţia să accepte doi dolari şi jumătate, în aceste vremuri grele, reprezentanţii Căii Ferate vor să scoată cel mai bun preţ posibil.

— Pentru Calea Ferată vremurile nu sunt niciodată grele, observă bătrânul Broderson.

Broderson era cel mai vârstnic dintre oaspeţi, având aproape 65 de ani. Cu barba albă, cu capul înclinat grav spre pământ, avea o înfăţişare venerabilă.

Om cu vederi înguste, îşi căuta chinuitor cuvintele, de teamă ca nu cumva să supere pe cineva, gândea încet şi când se angaja într-o conversaţie, o lungea la nesfârşit. Abia îşi exprimase remarca despre vremurile grele şi îndată se socoti dator să explice:

— Vremuri grele! repetă el cu o notă de tulburare, de stânjenire în glas. Ei, poate că şi Calea Ferată întâmpină greutăţi, desigur, n-am vrut să spun că nu! Toată lumea întâmpină greutăţi! Cred că eu sunt un om drept şi cinstit faţă de oricine. Socot însă că noi am transportat totdeauna cerealele pe liniile lor şi că pentru asta le-am plătit, şi în anii buni, şi în cei răi, căci „P. & S.W”. e singura companie de cale ferată de pe teritoriul statului nostru. Asta-i! Când spun singura companie, ei, zic şi eu aşa, fireşte, nu-i singura, mai sunt şi altele. Mai sunt „D.P. & M.”, şi „San Francisco & North Pacific”, care duce la Ukiah. Am un cumnat în Ukiah. Pământ arabil nu prea e pe-acolo, deşi se cultivă ceva grâu, aşa cred. Se pare însă că e prea la miazănoapte. Ei, adevărul e că n-au prea mult pământ. Să fie vreo şaizeci de mii de acri în tot ţinutul, dacă pui la socoteală şi parcelele pe care se cultiva orz şi ovăz. Ei, ce să zic, poate să fie mai curând patruzeci de mii, nu ştiu nici eu prea bine. Sunt atâţia ani de când n-am mai fost pe acolo. Eu…

Ajuns la capătul răbdării, Annixter se întoarse spre Genslinger, întrerupându-l scurt pe bătrân:

— Fleacuri! Fapt e că au să ne dea pământul la doi dolari şi jumătate! strigă el. Avem acte.

— Atunci, vedeţi ce scriu actele, domnule Annixter, replică Genslinger semnificativ, vedeţi ce scriu! încredinţaţi-vă dacă punctul dumneavoastră de vedere este justificat.

Îndată după aceasta, Genslinger plecă. Servitorul chinez al lui Derrick intră să pună masa.

— Ce credeţi c-a vrut să spună? întrebă Broderson după ce Genslinger ieşi.

— De pământ? întrebă Annixter. Habar n-am! Fleacuri! Există sau nu clauzele lor scrise negru pe alb în circulare? Aşa s-au obligat.

— Ei, s-au obligat! murmură Broderson. Calea Ferată n-a prea ţinut cont niciodată de asemenea lucruri.

— Unde e Osterman? întrebă Annixter, schimbând brusc subiectul, ca şi când n-ar fi fost demn de discuţie. Zăpăcitul ăla de Osterman nu vine încoace astă-seară?

— L-ai telefonat, nu, Presley? întrebă Magnus. Presley o luase pe genunchi pe Princess Nathalie şi îi mângâia părul lung, mătăsos. În culmea fericirii, pisica închisese ochii, în locul cărora se zăreau doar două liniuţe subţirele, zgrepţănând uşor catifeaua pantalonilor lui Presley când cu ghearele unei lăbuţe, când cu ale celeilalte.

— Da, sir, răspunse Presley. A spus că vine. În aceeaşi clipă Osterman deschise uşa.

Era încă tânăr, dar predispus spre pleşuvie. Urechile-i roşii şi mari ieşeau în unghi drept de fiecare parte a capului, iar sub nas gura i se contura ca o crăpătură întinsă, orizontală. Umerii obrajilor, stacojii, erau uşor proeminenţi; faţa ca a unui actor de comedie, a unui cântăreţ, a unui om care nu rămâne niciodată dator cu răspunsul, dispus tot timpul să stârnească râsul. Administrarea fermei nu prea îl interesa, lăsând exploatarea pământului pe seama administratorilor şi supraveghetorilor, el însuşi locuind la Bonneville. Era un filfizon fercheş, totdeauna pozând, străduindu-se să facă impresie, să atragă atenţia asupra lui. Poseda o oarecare

energie, dar şi-o irosea îndeletnicindu-se cu lucruri neînsemnate, alergând necontenit după altceva, incapabil să stăruie multă vreme într-o anumită direcţie. La un moment dat îi intrase în cap să facă scrimă, apoi să înveţe prestidigitaţia, sau să tragă cu arcul. Mai bine de o lună exersase cu pasiune la două banjouri, concomitent, apoi, abandonând această îndeletnicire, se preocupase pe neaşteptate de gravura în piele, făcând tot felul de poşete, cordoane şi benzi de pălării, pe care le dăruia tinerelor doamne cunoscute. Căuta să nu-şi facă niciodată duşmani. Era mai curând iubit decât respectat. Cunoscuţii îi ziceau „zăpăcitul acela de Osterman”, sau „prostănacul de Osterman”, şi-l invitau la cină. Făcea parte dintre acei oameni care totuşi nu puteau fi ignoraţi. îşi dădea importanţă, dacă nu prin altceva, măcar prin felul lui gălăgios de a fi. Dacă avea o trăsătură statornică, apoi aceasta era dorinţa de a uimi şi într-o anume direcţie în care excela, izbutea să pună în circulaţie cele mai năstruşnice poante în care personajul principal era el însuşi. Volubil şi îndemânatic, îl găseai pretutindeni, fiind un neobosit colportor de anecdote picante.

Înglodat în datorii, ducea povara acestora cu cea mai desăvârşită nepăsare. Cu un an mai înainte, S. Behrman îi luase în gaj mai bine de o treime din recoltă şi îi storsese dobânzi cămătăreşti.

Cu toate acestea, Osterman şi S. Behrman erau mereu

C. ARACATIŢA

Văzuţi braţ la braţ pe Strada Mare din Bonneville. Osterman obişnuia să-l bată pe S. Behrman pe spatele lui puhav, Punându-i: „La urma urmei, burduhănosule, eşti un băiat bun, nu?”

În timp ce Osterman intra pe uşa care dădea spre verandă, după ce îşi atârnase impermeabilul şi pălăria, de pe (ere picura apa, în cuierul de afară, missis Derrick apăru pe uşa sufrageriei din coridorul cu plafon de sticlă. Osterman o Iută curtenitor, cu efuziune.

— N-am să rămân cu dumneavoastră, spuse ea,

zâmbind afabil, cu ochii ei căprui, frumoşi, larg deschişi, care imncau priviri cercetătoare, candide, celor de faţă. Am venit să văd numai dacă doriţi ceva şi să vă întreb ce mai faceţi.

Se apropie apoi de bătrânul Broderson, întrebându-l în se mai simţea soţia lui, care fusese bolnavă în ultima săptămână. În timpul acesta, Osterman păşea de colo-colo, strângând mâinile în stânga şi în dreapta, turuind fără încetate.

— Salut, băieţi, bună, fetelor! Salutare, Governor! Parcă în fi marea adunare a clanurilor astă-seară! Uite-l şi pe Annixter! Salut, Buck. Habar n-aveţi! Straşnic îi trage, afară, în noaptea asta!

Annixter se înroşi brusc, retrăgându-se stânjenit spre un colţ al încăperii, unde se opri stângaci lângă vitrina cu păsări împăiate. Cât timp doamna Derrick rămase în sufragerie, el stătu în picioare, neclintit, cu coatele lipite de imp. Nespus de jignit, Annixter îl ocăra în gând pe Osterman, i are îi spusese Buck înaintea soţiei lui Magnus. „Prostănacul ăsta de Osterman. N-are niciun pic de ruşine, neghiobul! Nu învăţat încă să se poarte când e de faţă o femeie! Să mi se adreseze astfel de faţă fiind missis Derrick! Ptiu! Un grăj-dar, un om tocmit cu ziua ar şti să vorbească mai frumos!”

În timpul cinei Annixter stătu mohorât, îmbufnat, fără a lua nimic în gură, hotărât să-l repeadă pe Osterman dacă îi va mai spune Buck.

Ca desert, bătrânul chinez le servi o budincă cu prune, pe care Annixter, amintindu-şi de alte mese la Derrick, o aşteptase nerăbdător tot timpul cinei. Fără îndoială că budinca avea să-i redea buna dispoziţie, căci spera ca stomacul lui era suficient restabilit ca s-o poată digera.

Din nefericire, budinca fu servită cu un sirop pe care nu putea să-l sufere, o mixtură incoloră, groasă ca terciul, făcută din apă şi zahăr. Până să deschidă gura, chinezul şi stropise cu sirop porţia lui de budincă.

— Vai! exclamă Annixter. Îmi face rău. Nu-mi place

pelteaua asta. ia-o de-aici! Dacă nu te superi, aş vrea budinca simplă.

— Îţi prieşte la stomac, Buck, observă tânărul Osterman. Face budinca să alunece pe gât, nu vezi? Peltea! Vezi cum îi zice?!

— Ascultă, te rog să nu-mi mai spui aşa. N-are niciun haz! Ş-apoi siropul nu-mi face bine la stomac. La urma urmei, îmi dau seama mai bine decât tine. Ce ştii tu despre stomacul meu? Numai când văd pelteaua asta, şi-mi vine greaţă.

Curând după aceea chinezul făcu rânduială pe masă, după care aduse cafea şi ţigări. Sticla cu whisky şi sifonul apărură din nou. Oaspeţii se lăsară pe spetezele scaunelor, aprinzându-şi ţigările de foi, vorbind despre ploile care se anunţau şi de perspectivele unei urcări a preţului la grâu. Broderson chibzuia când anume să facă vizita de mult proiectată la Ukiah, iar Osterman făcea scamatorii cu cocoloaşe de pâine. Princess Nathalie se foia neliniştită. Annixter se aşezase în fotoliul în care ea obişnuia să doarmă în fiece noapte. Nu putea să se culce şi de aceea nu-şi mai lua de la el ochii gălbui, sclipitori, limpezi ca două mărgele de chihlimbar, pândindu-i fiece mişcare.

În sfârşit, Magnus, care se afla în capul mesei, se aşeză mai bine pe scaun, luând o poziţie profesorală.

— Ei bine, domnilor, începu el, procesul împotriva Căii Ferate, cu privire la tariful de transport al cerealelor, l-am pierdut. Ulsteen a pronunţat o hotărâre în favoarea Căii Ferate şi acum se aude că tariful va fi majorat.

După ce Magnus sfârşi, urmară câteva clipe de tăcere, Idli cei de faţă rămânând pe gânduri. Apoi Harran vorbi:

— Toate sforile le-a tras S. Behrman. A mirosit că e un în de ros, ei, şi cine altul să-şi bage coada decât S. Behrman? Cine se află însă în spatele lui? Shelgrim!

Shelgrim! Numele acesta răsunase abrupt, grav, sum în îi plin de tâlc, tăios, stârnind numeroase asociaţii de idei. Cei de faţă îl cunoşteau bine. Această figură proeminentă, copleşitoare a finanţelor la acel sfârşit de

veac, excrescenţă împrejurărilor, produs inerent al unor condiţiuni caracteris-tii. tipice, simbol al unor forţe oarbe, era bine cunoscută, în loi comitatul, în California întreagă, în tot Vestul, pe tot întinsul Statelor Unite. În epoca Noii Mişcări, a Noii Finanţe, a reorganizării capitalului, a coalizării forţelor, a creării întreitunderilor uriaşe nu se afla alt om care să fie urmărit cu mai multă atenţie, sau altă personalitate mai urâtă, mai temută, (fireia să i se acorde, vrând-nevrând, tributul datorat geniului au, minţii sale, care acţiona pe toată întinderea continentului, ca acestui Shelgrim, preşedintele şi proprietarul companiei „Pacific & Southwestefn Railroad".

— Totuşi, nu-mi vine a crede că ar fi intrat în acţiune chiar şi dânsul, zise Magnus.

— Atunci, exclamă Osterman, problema ce ni se pune este să acţionăm înainte de a o face el.

— N-a intrat el în acţiune! pufni Annixter. Pesemne că acţionează el de mult, dar n-am observat noi.

— În orice caz, stărui Magnus, e puţin probabil ca acţiunea aceasta, oricare ar fi ea, să se fi încheiat. Dacă intervenim repede, mai putem avea oarecare şanse.

— Să acţionăm repede! Cum? întrebă Annixter. Dragă

Doamne! Ce mai putem face când ne-a şi jucat festa? Adevărul e că nu poţi ţine piept Căii Ferate! Am sucit-o, am învârtit-o, dar ne-au făcut knock-out de fiecare dată. Chiar şi dumneavoastră, mister Derrick, iată că aţi pierdut procesul cu privire la tarife. S. Behrman v-a jucat festa. Shelgrim i-a cumpărat pe judecători. Are în buzunar tot felul de oameni ca Ulsteen. Are în buzunar Comisia căilor ferate, îl are în buzunar chiar şi pe guvernatorul statului. În intervalul cât durează o sesiune a corpurilor legiuitoare din Sacramento cheltuieşte un milion de dolari pe lobby1. Are oameni chiar şi în Senatul Statele Unite. A organizat totul ca o armată. Ce mai puteţi face atunci dumneavoastră? El şade în biroul lui din San Francisco şi noi trebuie să jucăm după cum ne cântă.

— Bine, dar, dar, obiectă Broderson, mai e şi Comisia pentru reglementarea comerţului. Cel puţin în ceea ce

priveşte tarifele pe distanţe mari...

— A, da, Comisia pentru reglementarea comerţului! exclamă Annixter dispreţuitor. E tare şi mare, nu? Cea mai; mare panoramă de pe lume! Nu-i mai brează decât Comisia căilor ferate! în California n-a existat şi nu va exista nicicând

O comisie a căilor ferate care să nu fie cumpărată de cei de la „P. & S.W”.

— Totuşi, obiectă Magnus, oamenii din statul nostru caută ajutor la Comisia căilor ferate. Unica noastră speranţă ea e. O dată aleşi, dacă membrii ei sunt loiali alegătorilor, întregul sistem ai tarifelor excesive cade la pământ.

— Ei bine, atunci de ce să nu ne punem oamenii noştri în această comisie a căilor ferate? opina pe neaşteptate tânărul Osterman.

— Fiindcă aşa ceva nu e posibil, răspunse Annixter. Nu poţi ţine piept Căii Ferate şi, dacă ai putea, n-ai izbuti să-i organizezi pe fermierii din valea San Joaquín. Am încercat o

1 Grup de persoane care influenţează în favoarea cuiva hotărârile unei instituţii (n.tr.).

data şi mi s-a întors stomacul pe dos. Calea Ferată i-a jQUmpărat pur şi simplu pe delegaţi prin S. Behrman şi ne-a (lui peste cap!

— Hm! Asta-i jocul, încheie Osterman. Şperţul!

— E singurul joc cu care uneori se pare că poţi câştiga, încuviinţă Harran posomorât.

— Ba câştigi întotdeauna, exclamă Osterman, aprinzân-ilu se deodată. Faţa lui, ca aceea a unui clovn, cu o crăpă-Iii. i mare în locul gurii, cu urechile clăpăuge, roşii, se învăpftiase.

— Ascultaţi, strigă el, aşa nu mai merge. Ne-am zbătut „im luptat în faţa instanţelor de judecată şi în afara lor, ne-am gât.it, am făcut, am dres, dar S. Behrman ne jumuleşte de ne dată. Acum iată că avem în perspectivă o recoltă jogată. N-a plouat de doi ani, pământul s-a odihnit îndelung. Duca în iarna asta va ploua bine, vom avea un an

îmbel-Eugat. Ei, tocmai acum, când se iveşte pentru noi speranţa tin u ne ridica pe picioare, de a lichida datoriile, de a radia Ipotecile, iată că Shelgrim unelteşte cu scopul de a urca ta-Hti lo, de a ne da peste cap. Da, unelteşte acum, când aluţierile bat la poartă şi când urmează să intre în funcţiune lioua Comisie a căilor ferate. Momentul acesta şi l-a ales Ihelgrim pentru a ne da lovitura. Dacă-l lăsăm să lucreze în linişte, fără doar şi poate că s-a isprăvit cu noi! Dacă nu id r. chidem bine ochii, suntem pierduţi! Situaţia e disperată. Domnul Derrick a spus că cheia întregii probleme este Comisia căilor ferate. Ei bine, de ce să nu ne punem oamenii im, în comisie? Nu trebuie să ne gândim la mijloacele prin i „vom putea ajunge la acest lucru, totul e să ajungem. i încă e vorba să cumpărăm comisia, s-o cumpărăm. Să ne i... em oamenii noştri acolo şi să dictăm tarifele cele mai connubile. Să zicem că acest lucru ne va costa o sută de mii di dolari. Ei bine, dacă vom obţine reducerea tarifelor, vom incupera această sumă şi chiar mai mult decât atât.

— Mister Osterman, îl întrerupse Magnus, fulgerându-i cu o privire, dumneata propui o tentativă de corupţie.

— Întocmai, repetă Osterman, propun o tentativă de corupţie.

— O tentativă nesăbuită, aprecie Annixter posac. Presupunând că ai să cumperi Comisia căilor ferate şi ai să obţii scăderea tarifelor, ce se va întâmpla? Gaşca de la „P. & S.W”. va obţine o suspendare a aplicării tarifelor şi iar ne-au] legat la gard.

— S-ar lega la gard şi pe ei! mai bine să transporţi cu tarife scăzute decât să nu transporţi de loc. Grâul e făcut ca să circule.

— Prostii! strigă Annixter. ia spune, n-o să-ţi vină niciodată mintea la cap? Nu ştii că de tarifele scăzute vor benefi –, cia achizitorii din Liverpool şi nu noi? Nu înţelegi că nu poţi ţine piept Căii Ferate? Vrei să cumperi întreaga Comisie? Nu-ţi dai seama că ai face-o împotriva Căii Ferate, împotriva unui trust, care poate să pună la bătaie

milioane împotriva miilor noastre? Crezi că poţi să le faci concurenţă?

— Până nu ne-am văzut oamenii înscăunaţi, cei de la Calea Ferată nu trebuie să ştie că noi acţionăm împotriva lor.

— Şi când ai să-i vezi înscăunaţi, ce va împiedica trustul să-i cumpere peste capul dumitale?

— Dacă vom avea acolo oameni corespunzători, nu vor putea fi corupţi cu una, cu două, interveni Harran. Nu ştiu, mi se pare însă că Osterman are oarecare dreptate. Dacă am putea să punem în comisie oamenii noştri, am alege, desigur, în acest scop oameni cinstiţi!

Exasperat, Annixter dădu cu pumnul în masă.

— Oameni cinstiţi! strigă el. Oamenii care vor accepta să se amestece într-o asemenea manoperă vor fi în primul rând necinstiţi.

Broderson, care nu-şi mai găsea locul pe scaun, ciupindu-şi barba îngândurat, luă cuvântul din nou:

— Am avea măcar şansa ca oamenii noştri din comisie la dejoace uneltirile pe care Shelgrim le-ar întreprinde neîndoielnic. Da, se grăbi el să adauge, aproape neîndoielnic, ca O zic aşa, aproape neîndoielnic.

— Fireşte că am putea, încuviinţă Osterman. Dacă am. 111 mis să acceptăm un risc, să punem la bătaie o miză mare, pentru a da o lovitură mare. Riscul este preferabil prăbuşirii ligure.

— Eu, mister Osterman, nu mă voi amesteca într-un asemenea proiect de mituire, de corupţie flagrantă, declară Magnus Derrick cu o notă de severitate în glas. Sunt surprins, domnul meu, că ai putut să aduci în discuţie un asemenea subiect în prezenţa mea.

— Şi apoi, strigă Annixter, lucrul ăsta nu e realizabil.

— Nu ştiu, murmură Harran, poate e nevoie de o mică icânteie ca asta, pentru a determina o reacţie în lanţ.

Magnus îşi privi fiul cu nespusă uimire. Nu se aştepta aşa ceva din partea lui Harran. Avea însă pentru el o afecţiune atât de profundă, se obişnuise atât de mult să-i ia în seamă părerile, încât, pentru moment, după primul şoc

al Surprizei, al dezamăgirii, ceva îi şoptea că ar trebui să acorde atenţie sugestiei. Nu era însă dispus s-o susţină câtuşi de puţin. Avea poftă să se ridice de pe scaun şi să înfiereze atât [lugestia, cât şi pe Osterman. Considera infamant acest sistem odios, un sistem, socotea el. necunoscut de vechea şcoală politică a conducerii treburilor publice, şcoală căreia era mândru că-i aparţine. Dar de vreme ce Harran, chiar pen-liu o clipă, reflectase asupra acelei sugestii, el, Magnus, care avea instinctiv încredere în Harran, va face acelaşi lucru, de n şi numai spre a o respinge, spre a o repudia din capul locului.

Începură numaidecât s-o dezbată sub toate aspectele. Încet-încet, peroraţia lui Osterman, insistenţele sale înfocate, temeinicia argumentelor, raţionamentele, replicile prompte, uşurinţa cu care riposta la contraargumente îl câştigară complet de partea sa pe bătrânul Broderson. Volubilitatea lui Osterman îl buimăcea, rapiditatea fulgerătoare cu care aluneca de la un subiect la altul, plin de efuziune, spiritual, sclipitor, zugrăvindu-i perspectiva iminentă a ruinei, îl înspăimânta.

Annixter, care susţinea teza contrară, deşi pleda cu înfocare, era în inferioritate, neizbutind să-şi prezinte argumentele temeinic. îl făcea pe Osterman nerod, nătărău, zurliu, măgar zănatec, dar nu putea să-i combată afirmaţiile. Consideraţiile lui erau evazive, rudimentare, abrupte. Contrazicea de îndată, orice afirmaţie a lui Osterman, făcea observaţii tăioase sau afirmaţii absolut contradictorii, şi când Osterman sau Harran le întorceau împotriva lui, răspundea în doi peri: „Pe de o parte, aşa ar fi, pe de alta, nu”.

În sfârşit, Osterman invocă un ultim argument:

— Dacă reuşim să facem ceva în direcţia aceasta strigă el, îi luăm piuitul burduhosului de Behrman!

— El trage sforile de fiecare dată, strigă Harran. Dacă e vorba de o afacere murdară în care Calea Ferată nu vrea să apară, Behrman e pus să tragă sforile. Dacă tarifele de transport trebuie ajustate, ca să mai fim jumuliţi de ceva bani, Behrman hotărăşte cât ne ţin curelele. Dacă

trebuie mituit un judecător, târgul îl face S. Behrman. Dacă trebuie şperţuiţi membrii unui juriu, S. Behrman strecoară banii. Dacă trebuie măsluite nişte alegeri, S. Behrman operează. Behrman în sus, Behrman în jos! Cum faci un pas, dai de S. Behrman. Behrman a pus gheara pe noi, până nu ne-o stoarce la sânge, n-o să ne mai dea drumul. Ptiu, uneori, când mă gândesc la el, mă mir că mă pot stăpâni să nu-i înfig mâna în gât.

Cu faţa lui pe jumătate serioasă, pe jumătate comică, cu fruntea prelungită de chelie şi urechile clăpăuge, roşii, Osterman se ridică în picioare. Se sprijini de masă agitat. Luă cuvântul, gesticula violent cu mâna dreaptă, căutând efecte, ţinând neapărat să capteze auditoriul, jucându-şi rolul ca pentru o galerie, perorând frenetic, cu patos.

— Ei bine, acum e momentul. Nu-l scăpaţi! vocifera el. Ai um, ori niciodată! Acum vă puteţi salva pe dumneavoastră şi întreaga Californie. Dacă scăpaţi această ocazie, ranch-urile dumneavoastră se vor duces de râpă. Buck, te cunosc bine. Ştiu că nu te temi de nimic pe lumea asta. Ştiu că toţi sunteţi gata de luptă, şi mai ştiu că dacă v-aş arăta cum am putea învârti lucrurile ca să ne punem oamenii în comisie, n-aţi da înapoi. Dumneavoastră, Governor, sunteţi un om hotărât. Dumneavoastră ştiţi ce înseamnă o acţiune promptă, îndrăzneaţă. Dumneavoastră nu sunteţi dintre oamenii care il. În înapoi când se iveşte o ocazie favorabilă. A juca tare, a miza o avere pe o carte, tocmai asta vă caracterizează! Doar nu degeaba aţi dobândit reputaţia celui mai tare jucător de pocher din comitatul El Dorado, lată că aveţi prilejul de a juca cea mai mare partidă din viaţa dumneavoastră. Dacă acţionăm neînfricaţi, cu îndrăzneală, o vom câştiga. Dacă covăim, suntem pierduţi.

— Se pare că nu te pot împiedica să ţopăi ca un ţap, Osterman, îl ironiza Annixter. Hai, zi, cum vezi tu lucrurile? Ce crezi că putem face? N-am spus, se grăbi el să adauge, că toată pălăvrăgeala asta a ta m-a convins câtuşi de puţin. Iun dau seama tot atât de bine ca şi tine că suntem la ananghie. Am ştiut-o înainte de a veni aici astă-

seară. Nimic din ceea ce ai spus nu m-a convins. La urma urmei, ia spune, ce propui? Să auzim!

— Ei bine, cred că cel dintâi lucru pe care trebuie să-l facem e să stăm de vorbă cu Disbrow. El este agentul politic ni lui „Denver, Pueblo & Mojave”. Mai întâi trebuie să tatonăm cum stau lucrurile. De aceea aş dori în mod special ca domnul Derrick să ni se alăture. Disbrow se pricepe la politică mai abitir decât oricare dintre noi şi, dacă nu vrem să fim traşi pe sfoară din nou, în fruntea noastră trebuie să fie cineva care se pricepe să ne conducă.

— Mister Osterman, răspunse Magnus cu severitate, singura politică la care mă pricep e politica cinstită. Caută-ţi alt impresar politic care-ţi trebuie dumitale. Nu doresc să am nici în clin, nici în mânecă cu această afacere. Dacă membrii Comisiei căilor ferate pot fi numiţi pe căi legale, dacă proiectele dumitale pot fi realizate cu mijloace oneste, sunt alături de dumneata din tot sufletul.

— Ei, nu poţi obţine ceea ce doreşti fără a plăti pentru asta, obiectă Annixter.

Broderson tocmai voia să deschidă gura să spună ceva, când Osterman, fără a scoate o vorbă, îl lovi cu piciorul pe sub masă. Era destul de isteţ ca să-şi dea seama că dacă putea stârni o dispută între Magnus şi Annixter, Annixter îl va combate pe acesta numai de dragul de a-l combate, pledând pentru propunerea lui fără a-şi da seama de asta.

Şi chiar aşa se întâmplă. Câteva clipe după aceea, Annixter se declară gata, dacă era necesar, să gajeze recolta ranchului Quien Sabe numai ca să-l dea peste cap pe S. Behrman. Nu i se părea prea greu să poată fi influenţată comisia, aşa încât să se asigure numirea a doi oameni de-ai lor în Comisia căilor ferate. Doi, atât, şi nimic mai mult. Asta avea să coste bani, fără îndoială. Pe degeaba nu se putea obţine nimic, l-ar costa şi mai scump dacă ar sta ca nişte momâi, jucându-se de-a „v-aţi ascunselea”, în timp ce Shelgrim îi scotea la mezat. Mai era încă ceva: Companial „P. & S.W”. era şi ea la ananghie.

Recoltele mai mult decât slabe din ultimii doi ani afectaseră şi interesele ei. De aceea strângea cureaua. Nu redusese de curând salariile în toate sectoarele? Dovadă, concedierea lui Dyke. Totuşi, membrii consiliului de administraţie nu erau uniţi, unii dintre ei se împotriveau totdeauna la angajarea unor cheltuieli prea mari. Ar fi putut pune prinsoare că în momentul acela ei aveau cuvântul hotărâtor. Şi-apoi se săturase să tot fie lovit cu copi de S. Behrman. Nu venise oare chiar în ziua aceea piaza pa la ranchul lui şi-l luase la rost din pricina gardului? Rândul viilor avea să-i spună şi cum să se îmbrace. Harran avea Beptate. Ar trebui să-i dea cineva la cap.

— În sfârşit, ai spus şi tu ceva înţelept, observă Bsterman. Ei, ascultă ce propun eu. Cred c-ai să fii de acord.

— Ce propui tu, ce propui tu? strigă Annixter. Află că eu m-am gândit la lucrul acesta de trei ani încoace.

— Ce-i cu Disbrow? întrebă Harran, grăbindu-se să intervină. De ce vrei să stai de vorbă cu el?

— Disbrow este agentul politic al companiei de Cale erată „Denver, Pueblo & Mojave”, repetă Osterman. Ştiţi că linia ferată „Mojave” nu trece prin valea noastră. Punctul terinus al acestei linii e la miazăzi, deci pe ei nu-i interesează rifele de transport din Valea San Joaquín. Nu le-ar păsa e că membrii comisiei ar fi ostili Companiei „P. & S.W”, intiâncât normele de funcţionare ale acestei comisii nu-i Ifectează. Ei îşi împart însă traficul cu „P. & S.W”. În zona de miazăzi a statului şi au multă influenţă asupra liniei respectivo Mă gândesc ca prin Disbrow să-i determin pe cei de la Compania „Mojave” să recomande în comisia pentru „P. &: I W”. un membru propus de noi şi totodată să facem astfel im ăt „P. & S. W”. să-l considere ca un om al ei.

— Pe cine, de pildă?

— Pe Darrell din Los Angeles. îţi aminteşti de el?

— Ei, Darrell nu e în relaţii prea strânse cu Disbrow, i. I în ictă Annixter. De ce l-ar lua în braţe Disbrow?

— Îl ia, cum mă vezi şi te văd! strigă Osterman. îl ungem feine pe Disbrow, şi-o să-l ia! Ne ducem la el şi-i spunem: „Domnule Disbrow, dumneata tai şi spânzuri la „Denver, pueblo & Mojave”. În Ceonsiliul de administraţie cuvântul h imitate e lege. Am dori să sprijini candidatul propus de noi pentru Comisia Căilor Ferate în districtul al treilea. Cât ceri pentru serviciul acesta?” Ştiu foarte bine că Disbrow nu se dă

—.

În lături de la aşa ceva. În felul acesta am avea un om al nostru în comisie şi nu ne-ar mai durea capul. În districtul întâi ni facem nicio mişcare. Agenţii politici ai companiei „P. & S. W”. n-au decât să numească acolo pe cine vor. Iar noi ne con-i centrăm toate forţele pentru a pune un om al nostru în districtul al doilea. Acolo se va da o luptă grea.

— Planul dumitale de acţiune e limpede, mister* Osterman, observă Magnus, dar nu cumva să-ţi faci iluzii îne ceea ce priveşte atitudinea mea în această chestiune. Poţi şi mă socoteşti de pe acum cu totul în afara jocului.

— Dar dacă vom reuşi, obiectă Annixter agresiv, recunoscându-se de pe acum amestecat în manevra ce se propunea, dacă vom reuşi, dacă tarifele vor fi scăzute? Cum rămâne atunci cu dumneavoastră? O să vă socotiţi îndreptăţit să profitaţi de ele şi dumneavoastră, nu? Să trageţi: foloase, fără a fi împărtăşit cu noi riscurile. Şi, fireşte, nici cheltuielile. Desigur, n-o să vă murdăriţi, n-o să ne daţi of mână de ajutor ca să facem treaba, dar când va fi vorba să culegeţi beneficii, oare o să mai faceţi mofturi?

Magnus se ridică brusc în toată înălţimea lui, cu nările nasului său subţire, acvilin, fremătând, cu faţa bărbierită îngrijit mai palidă ca niciodată.

— Opreşte-te! exclamă el Nu mai ştii ce vorbeşti, domnule Annixter! îţi dai seama desigur că nu pot îngădui nimănui, nici măcar unui oaspete al meu, să insinueze asemenea lucruri. Te poftesc să-ţi ceri scuze.

O clipă îi domină pe toţi, impunându-le un respect în care era şi teamă, şi admiraţie. Nimeni nu mai scoase o

vorbă. În clipa aceea era din nou căpetenia lor, Conducătorul. Ca nişte şcolari vinovaţi, se făcuseră mici înaintea lui, se simţeau ruşinaţi, fâstâciţi, muţi. În scurta clipă de tăcere care urmase izbucnirii lui Magnus, întreg eşafodajul planurilor lor de a mitui, de-a folosi metode necinstite se clătină din temelii. Era ultimul protest al vechii şcoli, care se ridica să denunţe noile rânduieli, omul de stat îl veştejea pe politician; cinstea, Onestitatea, integritatea triumfau pentru ultima oară împotriva inevrelor şi maşinaţiunilor lipsite de scrupule.

Câteva clipe nimeni nu scoase o vorbă, apoi Annixter, Blşcându-se neliniştit pe scaun, murmură:

— În ceea ce priveşte scuzele, dacă vă face plăcere, să iderăm că nu s-a spus nimic. Nu ştiu unde vom ajunge, în presupun că până la urmă vom fi daţi peste cap.

— Îl înţeleg foarte bine pe Magnus, interveni Osterman. Pare de ce să se amestece în afacerea asta dacă este împotriva conştiinţei sale. Suntem de acord. Poate sta deoparte dacă doreşte, dar aceasta nu ne poate împiedica pe noi îi mergem înainte, să vedem ce putem face. Şi cu asta, msta! apoi se întoarse către Magnus şi urmă deosebit de grov şi, în aparenţă, cu convingere: De la bun început n-am Eft tăgăduiesc, Governor, că la mijloc e vorba de mită. Să nu nă închipuiţi că pe mine mă încântă această perspectivă! bacă ar mai exista un mijloc, o posibilitate legală care n-a fost încă încercată, oricât de lipsită de şanse ar fi, aş încerOa-o. Dar nu există! Adevărul adevărat este că au fost încerbate toate mijloacele, toate mijloacele! Shelgrim este pe punctul de a ne doborî. Pe de o parte, tarifele de transport pentru cereale sunt în creştere, pe de altă parte, preţul grâului scade neîncetat! Dacă nu facem ceva, suntem ruinaţi. I» Nlerman tăcu, lăsând să treacă exact clipele necesare, apoi Continuă cu glas scăzut: respect principiile lui Magnus. Le Idmir. îl onorează. Apoi, adresându-se direct lui Magnus încheie: însă în forul dumneavoastră interior aş vrea să vă întrebaţi: într-o asemenea, situaţie disperată, este oare posibil ca un om să se gândească numai la el, să aibă în vedere numai

principiile sale personale? în aceste clipe dorim să fiţi «Ifituri de noi, dacă nu pe faţă, cel puţin tacit. N-am să vă cer răspuns chiar în seara aceasta, dar ceea ce am să vă rog te să reflectaţi serios asupra acestei probleme, să chibzuiţi asupra întregii chestiuni. O veţi face?

Osterman tăcu, aplecându-se înainte peste masă, cu ochii aţintiţi asupra lui Magnus. Urmară câteva clipe dél tăcere. Afară, ploaia susura necontenit. Niciunul dintre cei adunaţi în jurul mesei nu se mişca, nu scotea o vorbă. îl priveau drept în faţă pe Magnus care, deocamdată, se uita gânditor înaintea lui, spre masă. O clipă după aceea îşi înălţă capul şi-şi roti privirile asupra celor de faţă. La urma urmelor, erau vecinii şi prietenii lui, oameni cu care se afla în relaţii strânse. Într-un anume fel, acum reprezentau lumea lui. Privirea sa pătrunzătoare, ageră trecea de la unul la altul. Annixter, aspru, impulsiv, cam din topor, şezând stângaci, incomod, pe scaunul lui, cu faţa banală, cu buza de joi scoasă în afară, cu bărbia bărbătească, adânc crestată, îmbujorat, aprins, cu părul bălai în neorânduială, din care, pe] creştet, se înălţa un smoc de păr sârmos ca o pană înfiptă în chica unei piei-roşii; Broderson, care-şi netezea barba absent, cu un gest stăruitor, obsesiv, neliniştit, trist, stingherit; Osterman, cu faţa lui de clovn, de cântăreţ de music-hall, cu capul pleşuv, încadrat de urechile lui mari, roşii, stătea rezemat de spătarul scaunului, trosnindu-şi uşor încheietura: arătătorului, în sfârşit, alături de el se afla Harran, fiul lui, sprijinul, confidentul, tovarăşul lui, care-i semăna atât de mult, zvelt, chipeş, cu nas subţire, acvilin, cu păr bălai, ce tindea să se cârlionţeze în dreptul urechilor, tânăr, voinic, curajos, cu tot viitorul înainte. Ochii lui albaştri priveau drept în ochii tatălui său şi Magnus avea impresia că citeşte în ei o chemare, o rugă. Aceeaşi expresie rugătoare se citea foarte limpede şi pe feţele celorlalţi. îl priveau ca pe conducătorul lor firesc, ca pe comandantul lor, care trebuia să-i scoată din acea primejdie îngrozitoare, care-i ameninţa tot mai mult, şi în ochii lui fiecare dintre ei întruchipa un tip anume. În aceşti oameni, care şedeau la

masa lui în seara aceea a primei ploi de toamnă, părea să vadă mulţi alţii, părea să-i vadă pe toţi

109

fermierii, pe toţi cultivatorii de grâu din întinsa vale San Joaquín. Prin glasul lor vorbea o întreagă comunitate; neferi-Bjrea lor era aceea a statului întreg, jecmănit, încolţit, împins la zid, stors, exploatat, hărţuit până la limitele exasperării.

— Voi reflecta, răspunse el. Şi îndată se grăbi să dauge: Pot să vă spun însă de pe acum că nu trebuie să vă aşteptaţi decât la un refuz.

După aceste cuvinte se aşternu o tăcere adâncă. Consfătuirea părea că se sfârşise. Presley îşi aprinse o ţigară de la chiştocul celei pe care o fumase până atunci, iar pisica, I ’niicess Nathalie, supărată de mişcările sale şi de un rotocol de fum, sări jos de pe genunchii lui şi, străbătând camera pre Annixter, începu să se frece de piciorul acestuia, cu i iuda în sus şi cu spinarea graţios arcuită. Fără îndoială, locotea că sosise timpul să se culce, şi cum Annixter nu părea c-ar avea de gând să părăsească fotoliul, căuta să-l înduplece să-i cedeze locul. Neînţelegând mobilul pisicii, Annixter era iritat de atenţiile ei.

— Piei de-aici! se răsti el, ridicând piciorul pe stinghia Caunului. Dumnezeu să mă ierte, dar nu pot să sufăr pisicile.

— A, era să uit, exclamă Osterman, când am venit, l-am întâlnit în poartă pe Genslinger. A fost aici?

— Da, a fost, răspunse Harran, şi… Annixter îi luă vorba din gură:

— Zicea că la iarnă Calea Ferată are să ne vândă parcelele ce-i aparţin.

— Zău? Aşa a zis? sări Osterman, interesat deodată. De unde a aflat?

— De unde vrei să-şi culeagă ştirile gazeta Companiei de Cale Ferată? Eu aş zice că de la direcţia generală.

— Sper că nu de la direcţia lor generală a aflat că terenurile vor fi evaluate la douăzeci de dolari per acru,

mor-iii. II Broderson.

— Ce vorbă-i asta? strigă Osterman. Douăzeci de dolari? ia te uită! Cum adică? A spus Genslinger aşa ceva?

— Ei, nu te speria, îl linişti Annixter. Genslinger nu ştie cum stau lucrurile! Habar n-are de angajamentul luat de „P. & S. W”. ca să nu majoreze preţul pământului atunci când se va hotărî să ni-l vândă!

— Aha, murmură Osterman, uşurat.

Magnus, care ieşise să se ducă în biroul său, situat la celălalt capăt al coridorului cu plafon de sticlă, tocmai se întorcea cu un plic mare, galben, plin cu tăieturi din ziare şi cu prospecte şi broşurele tipărite la rânduri strânse.

— Lată circulara, zise scoţând din plic una dintre broşurele. Clauzele aranjamentului la care se obligă Calea Ferată sunt foarte limpezi.

Parcurse circulara, apoi citi tare:

— „Compania îi invită pe colonişti să se stabilească pe terenurile sale înainte de transcrierea acestora pe numele său sau de terminarea construcţiei liniei ferate, intenţionând în asemenea cazuri să le vândă pământul, cu precădere faţă de alţi amatori, la un preţ ce va avea ca bază valoarea pământului fără ameliorări”. Pe cealaltă pagină, observă Magnus, e o referinţă asemănătoare: „La stabilirea preţului, valoarea oricărei ameliorări pe care colonistul sau orice altă persoană a adus-o terenului nu va fi luată în considerare şi, ca atare, preţul nu va creşte... Coloniştii sunt asiguraţi că vor fi preferaţi altor cumpărători”. Iar în ceea ce priveşte ameliorările aduse solului, continuă Magnus, în secţiunea a IX-a se prevede: „Terenurile nu sunt evaluate uniform, ci sunt oferite spre vânzare la diferite preţuri, de la doi dolari şi cincizeci în sus per acru. În general, terenurile împădurite vor fi evaluate la cinci dolari per acru, iar acelea pe care se află păduri de pini, la zece dolari. Cea mai mare parte a terenurilor sunt oferite spre vânzare la preţul de doi dolari şi cincizeci per acru şi de cinci dolari”.

— Când stai şi citeşti mai atent, îşi dădu cu părerea bătrânul Broderson, textul circularei nu e prea liniştitor

„Cea mai mare parte a terenurilor sunt oferite spre vânzare la preţul de doi dolari şi cincizeci per acru”, aşa zice. Deci nu toate terenurile, ci numai unele din ele. Bine ar fi fost să fi obţinut clauze mai precise de la „P. & S. W.”... Cât despre Genslinger, e foarte normal ca el să cunoască intenţiile Companiei de cale ferată. Doar... el are... are legături cu ea. Toţi ziariştii au legături cu compania. Vorbesc de cei care primesc subvenţii de la direcţia generală. Poate însă că Genslinger nu primeşte subvenţii. Ce să zic... ei... nu sunt sigur. Poate că... mai ştii?

— Ei, ba ştii, ba nu ştii, ba eşti sigur, ba nu eşti! îl apostrofă Annixter. Cum stă treaba cu ameliorările? în privinţa asta textul e limpede. Se spune clar că la stabilirea preţului terenurilor nu vor fi luate în considerare ameliorările. E clar, nu? Fără ameliorări, terenurile sunt evaluate la doi dolari şi jumătate. Numai pentru zonele împădurite vor fixa preţuri mai mari. De altfel, la noi nu prea sunt parcele împădurite.

— Să rezolvăm problemele pe rând, zise Harran. Primul lucru de făcut este să participăm la alegerea candidaţilor şi să facem tot ce trebuie spre a ne pune oamenii noştri în Comisia căilor ferate.

— Asta-i, confirmă Annixter şi, ridicându-se de pe scaun, r. i duse mâinile la ceafă şi se întinse. Mi s-a scrântit limba, li i cât am vorbit astă-seară, spuse el. Cred că-i timpul s-o iau din loc. E aproape miezul nopţii.

Oaspeţii lui Magnus îşi amintiră că trebuiau să se întoarcă acasă. Constatară însă pe neaşteptate că afară turna cu găleata.

Câmpul şi drumurile, o adevărată mare de noroi, se cufundaseră în beznă. Fără îndoială, nu era cazul să se-nventureze în noapte. Magnus stărui ca oaspeţii să înnopteze la Los Muertos. Osterman acceptă pe loc. Annixter nu binevoi să se lase convins decât după o discuţie inter minabilă, ca şi cum ar fi făcut cuiva vreo favoare. Broderson spuse că soţia lui nu se simţea bine şi-l aştepta, aşa că va fi, fără îndoială, foarte neliniştită dacă

nu s-ar întoarce la ranch. De altfel, casa lui era aproape, la întretăierea dintre County Road şi Lower Road. îşi puse un sac pe cap şi pe umeri, refuzând cu încăpăţânare umbrela şi impermeabilul oferite de Magnus, şi plecă în fugă, amintind că, neavând administrator, trebuia să fie în picioare la 5 dimineaţa pentru a-şi supraveghea oamenii tocmiţi la lucru.

— Nerodul! mormăi Annixter după ce plecă bătrânul. Crede că poate conduce singur fără administrator un ranch; mare ca al lui.

Harran le arătă, lui Osterman şi lui Annixter, unde aveau să doarmă, în odăi alăturate. Îndată după aceea Magnus se retrase.

Osterman îşi ceru scuze şi se duse să se culce, dar \ Annixter şi Harran rămaseră în camera acestuia din urmă, într-un norde fum albăstrui de tutun, vorbind şi iar vorbind. În cele din urmă, încheind discuţia Annixter se ridică.

— Ei, m-am dus la culcare. E aproape două.

Intră în odaia lui, închizând uşa, iar Harran deschise fereastra, ca să iasă fumul de tutun şi rămase o clipă cui privirile aţintite spre câmp, către miazăzi.

Bezna era adâncă, de nepătruns. Ploaia cădea cu un ropot neîntrerupt. Aproape că auzeai foşnetul frunzelor ce cădeau şi susurul avid al pământului care sorbea apa cu nesaţ. Deodată, în timp ce Harran-privea neclintit, cu o mână sprijinită de canatul ridicat, o trâmbă de vânt năvăli în odaie, aducând aroma pământului reavăn, mireasma fertilităţii, pătrunzătoare, grea, călduţă. Harran închise fereastra şi] rămase câteva clipe pe marginea patului, cu o gheată în mână, cufundat în gânduri, întrebându-se dacă tată-său avea să se amestece în acţiunea pusă la cale, întrebându-se dacă, la urma urmei, ar fi dorit ca tată-său să ia parte la treaba asta.

R AC ATI ŢA

Deodată i se păru că aude strigăte din camera lui Annixter şi, o clipă după aceea, răsună limpede vocea acestuia, mânioasă, exasperată. Smucită violent, uşa

camerei se ieschise şi, cu glasul aprins de mânie, Annixter strigă:

— Ei da, are haz, ce să spun! Ca să vezi!

Uşa era smucită atât de năprasnic, încât toate geamurile zăngăneau în cercevele.

Harran ieşi din cameră şi se repezi în sufragerie, unde Lulu peste Presley şi Magnus, care fuseseră treziţi şi ei de îi h latele lui Annixter. Osterman era şi el acolo, cu capul pleşuv lucind ca o măciulie de fildeş în lumina lămpii adusă de Magnus.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Osterman. Ce Dumnezeu a păţit Buck?

În camera lui Annixter răsuna un vălmăşag de zgomote nihorătoare. Se auzea un monolog prelung, înciudat, întrerupt de explozii de mânie, de o forfotă turbată. Pe neaşteptate, când Harran tocmai voia să bată la uşă, Annixter o dădu fi perete. Faţa-i ardea de mânie, buza de jos îi ieşise în Ilfară mai mult ca oricând, iar deasupra părului vâlvoi, ţepos, gălbui, smocul din creştet se zburlise ca o coamă de dulău furios. Era vădit că se îmbrăcase precipitat, vesta şi haina nu fi le pusese încă, ci le ducea pe o mână, în timp ce cu cealaltă îşi trăgea bretelele pe umeri, cu un gest stăruitor, hipnotic. În aceeaşi clipă indignarea lui se dezlănţui într-un şuvoi de cuvinte:

— În patul meu, murdăria aia! Ştiu eu cine-a pus-o acolo, Urmă el, holbându-se la Osterman. Piaza-rea! Ticălosul! I cpădătura! Stârpitura! se mira că nu-mi place atunci când l hmezul mi-a dat-o la cină, de aceea mi-a pus-o în pat... am dat cu piciorul peste ea. Spiritual, nu? Desigur! Foarte spiritual! Dacă aş fi în locul tău, aş râde zdravăn.

— Ei, Buck, protestă Harran, observând că Annixter era cu pălăria în mână, doar n-o să pleci pe vremea asta numai pentru atâta lucru...

Annixter se întoarse către el, exclamând:

— Ba chiar plec! tună el. Nu mai stau nicio clipă!

Îşi îmbrăcă vesta şi haina, smulgând nasturii de

mânios ce era.

— Plec, chiar dacă am să mă îmbolnăvesc din nou pe ojj vreme ca asta. Nu, nu mai stau. Sunt glume şi glume! ia uite, S ticălosul! Bine, foarte bine! Dacă e vorba pe aşa, şi eu pot fi spiritual! Nu mai scoate el de la mine un cent! N-are decât să învârtească singur afacerea lui murdară. Nu mă mai amestec câtuşi de puţin în treaba asta. Mă spăl pe mâini. E o mârşăvie, o ruşine, o infamie, o infamie de la început până lat sfârşit! Toţi o să înfundaţi puşcăria. Pe mine să nu mai contaţi.

— Hei, Buck, ascultă aici, zănatecule! strigă Harran. Nu ştiu cine a pus pelteaua în patul dumitale, dar nu te las’s” pleci pe o ploaie ca asta!

— Eu ştiu cine mi-a pus-o în pat! răcni Annixter, vânt turând pumnii. Şi să nu-mi mai spui Buck, te rog! Fac ce vreau. Plec acasă. Plec glonţ! Regret c-am venit, îmi pare rău că mi-am plecat urechile la jocul acela murdar de-şperţuiala, la urzelile acelea respingătoare, necinstite, p care le-aţi pus ia cale în seara asta. N-am să dau un cent!

Şi, surd la orice argument, se repezi la uşa care dade spre verandă. Harran şi Presley se luară după el, stăruind să nu plece acasă noaptea, atât de târziu şi pe o asemenea furtună, dar Annixter era neînduplecat. Tropăind pe alături d drum, călcând în băltoace, împroşcându-se cu noroi, se repezi spre grajd, unde se aflau calul şi docarul lui. Nu le îngădui lui Presley şi lui Harran să-l ajute ca să înhame calul.

— Ce-i nebunia asta? îl dojeni Presley în timp ce Annixter trăgea calul dintre stănoage. Te porţi ca un băietan de zece ani. Ce te supără atât ca Osterman se ţine dl pozne?

R AC AT IŢA

— E o jigodie! vocifera Annixter. Dumneata nu înţelegi, Presley. Un Annixter nu suportă aşa ceva! E… e… ereditar. Cum ţi-ar plăcea să te urci în pat la două dimineaţa şi să dai mi piciorul în ciulamaua aceea băloasă? Hm? N-ar fi prea DOstim, nu? Şi dumneata ia notă, Harran Derrick, urmă el, Bbându-se în docar şi vânturând biciul

spre Harran, să nu Contaţi pe mine în afacerea despre care am vorbit astă-<na. E o murdărie, o ruşine!

Şfichiui calul, ieşind în ploaia torenţială. Câteva clipe (jupă aceea, huruitul roţilor docarului se pierdu în ropotul surd I potopului.

Harran şi Presley închiseră grajdul şi, la adăpostul unei prelate, se întoarseră spre casă. Intrară înăuntru, şi Harran începu să-l dojenească pe Osterman care nu se culcase încă Magnus se retrăsese. În casă domnea din nou liniştea.

Presley străbătu sufrageria, îndreptându-se spre cafliera lui de la etaj. Se opri în loc o clipă, privind de jurămpre-mi în pâlpâirea lămpilor cu fitilele micşorate, lambriurile din Iwmn roşcat de sequoia, cu care erau căptuşiţi pereţii încă-pniii, păreau de-un purpuriu-întunecat, ca şi când ar fi fost prtliite cu sânge. Pe tăblia masivă a mesei din sufragerie, iiiharele pe jumătate golite şi sticlele stăteau în neorânduiala în – are fuseseră lăsate, oglindindu-se adânc în lemnul lustruit Geamurile vitrinei cu păsări împăiate licăreau nedesi în Scoarţa Navajo multicoloră, aşternută pe sofa, părea i h o pată roşcată.

Jur-împrejurul mesei, scaunele în care oaspeţii şezuia toată seara se înşiruiau încă în semicerc, amintind de

…fătuirea care avusese loc acolo, mai înainte, evocând perspective fericite şi nefericite, scrutând viitorul rău pretitor. În încăpere era linişte. Pe perna fotoliului pe care use Annixter, Princess Nathalie, în sfârşit aşezată în tihnă pn locul ei obişnuit, dormea, cu lăbuţele ascunse sub piept, 1… md surd, mulţumită.

CAPITOLUL 4

La Quien Sabe, pe una din tarlalele dinspre apus, în apropierea gardului de sârmă ghimpată care despărţea! ranchul de proprietatea lui Osterman, Vanamee, ajutat de unj om de la grajdul tarlalei, înhăma caii la plugul ce-i fusese încredinţat cu două zile mai înainte.

Desărcinat din slujba de păstor îndată după nefericitul accident de lângă viaduct, Vanamee venise la Harran şi-ţi ceruse de lucru. Începeau arăturile la toate

fermele. Ploaia! umezise bine pământul. Annixter, Broderson, Osterman, toţi îşi scoseseră oamenii la lucru. Vanamee constata nespus de mirat că la Los Muertos nu se simţea încă nicio mişcare, caii fiind încă în grajduri, oamenii strânşi în umbra dormitorului, al sălii de mese, fumând, moţăind sau umblând de colo-colo fără rost, cu mâinile bălăbănindu-se. Plugurile, pe care Magnus şi Harran le aşteptau nerăbdători, nu sosiseră încă şi, întrucât socotiseră să le primească cu mult mai înainte, ni se îngrijiseră să le repare pe cele vechi; dintre acestea, cele mai multe erau stricate, de neîntrebuinţat. Câteva fuseseră chiar vândute. Nu se putea şti când aveau să sosească plugurile noi. Harran hotărâse să mai aştepte o săptămână şi dacă n-aveau să vină între timp, să cumpere un număr de pluguri model vechi de la negustorii din Bonneville. Mai bine să piardă bani decât să întârzie muncile.

Negăsind de lucru la Los Muertos, Vanamee se dusese la Quien Sabe. Vorbise mai întâi cu Annixter, care îl trimisese ila supraveghetorul unei tarlale şi acesta, după ce se încredinţase că Vanamee se pricepea la cai, având experienţă, deşi cam îndepărtată, în această direcţie, îl tocmise să conducă atelajul unuia din plugurile care lucrau pe tarlaua lui.

Cu o seară mai înainte, la 6, când supraveghetorul fluierase, şirul de pluguri se oprise brusc şi conducătorii deshămară caii şi-i duseseră înapoi la grajdurile tarlalei, lăsând plugurile unde se aflau, pe brazde. În zori, cam la un ceas după ce se crăpase de ziuă, munca reîncepuse. După gustarea de dimineaţă, Vanamee, călărind pe unul din cai, în fruntea atelajului, se întorsese la pluguri împreună cu ceilalţi. Acum înhăma caii. La atelierul de fierărie improvizat pe tarla aşteptase ca unul din caii lui să fie potcovit şi astfel întârziase vreo cinci minute. Aproape toate celelalte atelaje fuseseră înhămate, iar conducătorii aşteptau pe locurile lor semnalul.

— Gata? întrebă supraveghetorul, apropiindu-se cu docarul de plugul lui Vanamee.

— Gata, sir, răspunse Vanamee, strângând ultima chingă.

Se urcă pe cotiga plugului, puse mâna pe hăţuri şi, întorcându-se, privi întreg şirul de atelaje, apoi îşi roti ochii asupra priveliştii scăldate în lumina strălucitoare a zorilor.

Era o zi minunată. De la prima ploaie nu mai căzuse niciun strop. Cerul se boltea senin, azuriu, gingaş, luminos, sclipitor în razele soarelui. Întinderea de pământ cafenie se unea cu el în zare, roua zorilor aburind pe deasupra. Văzduhul bine spălat de praf şi de neguri era străveziu, ca de cleştar. Mai departe, spre răsărit, siluetele colinelor de dincolo de Broderson Creek se profilau atât de distinct şi limpede pe orizontul de culoarea şofranului, de ai fi zis că erau lipite de cer. Clopotniţa venerabilei Misiuni „San Juan de Guadalajara” se zărea diafană, ca sculptată în gheaţă.

Covorul câmpiei se întindea cât vedeai cu ochii în tuspatru zările, însă pământul nu mai era uscat de arşiţă, crăpat, pârjolit de soarele dogoritor, prăfuit. Ploaia îşi îndeplinise menirea, nu se mai afla niciun bulgăre de pământ care să nu fie umflat de umezeală fertilizatoare, nicio fisură care să nu respire fecunditate. Nu puteai să faci câţiva paşi peste câmp fără să nu ţi se pară deodată că ţarina înviase, se trezise, în sfârşit, din somnul ei, fremătând de dorinţa zămislirii. Adânc, în tainiţele gliei, marea ei inimă palpita din nou, tremurând de patimă, vibrând de dorinţă, dăruindu-se dezmierdării plugului stăruitor, arzător, năvalnic. îi simţeai nedesluşit adâncul zbucium, zvâcnetul măruntaielor, spasmul tăinuit al pântecelui ce dorea să fie însămânţat, să rodească, să dăruiască veşnic renăscutul germen al vieţii care mişca, tresaltă la sânul ei.

Plugurile, treizeci şi cinci la număr, trase fiecare de câte zece cai, alcătuind o coloană lungă de aproape un sfert de milă, înapoia şi înaintea lui Vanamee, se rânduiseră nu la rând, nu unul în spatele altuia, ci eşalonate lateral şi în adâncime la intervale egale cu lungimea lor. Fiecare plug avea cinci brăzdare, aşa încât

atunci când întreaga coloană se punea în mişcare, erau răsturnate deodată o sută şaptezeci şi cinci de brazde. De departe, plugurile păreau ol mare coloană de artilerie de câmp. Fiecare conducător se afla la locul lui, uitându-se când la cai, când spre supraveghetorul cel mai apropiat. Alţi supraveghetori, aflaţi în docare sau în căruţe, se postaseră la intervale de-a lungul şirului de pluguri, ca nişte comandanţi de baterii. Călare pe calul lui, Annixter, cu o pălărie pe cap şi cu ţigara între dinţi, supraveghea operaţiunile.

Din celălalt capăt al şirului de pluguri, administratorul tarlalei galopa înainte să ajungă în capul coloanei. O vreme domni tăcerea. Simţământul asaltului apropiat străbătu şirul de la un cap la altul. Totul părea gata în acest scop, fiecare om se afla la postul lui, iureşul zilei era pe punctul de a se dezlănţui.

De departe, din capul coloanei, se auzi şuieratul vibrant Ql unui fluier. Supraveghetorul cel mai apropiat de Vanamee îl repetă îndată, întorcându-se în acelaşi timp cu mâna ridicată. Semnalul fu repetat de fiecare supraveghetor, până ce şuierele se pierdură în depărtare. Deodată linia plugurilor se urni din loc, caii se opintiră în hamuri, şi porniră încetişor înainte. Un freamăt prelung undui de la atelaj la atelaj, lăsând în urmă o mulţime de zgomote, clinchetul cataramelor, pârâitul curelelor întinse, ţăcănitul înfundat al metalului, pocnetele bicelor, răsuflarea adâncă a celor trei sute cincizeci de cai, comenzile răspicate, strigătele vizitiilor şi, în cele din urmă, susurul prelung, liniştitor al brazdelor grase, cafenii, răsturnate de mulţimea brăzdarelor în înaintare.

Arăturile începuseră. Soarele se ridica tot mai sus. Braţele de fier răscoleau, frământau, dezmierdau ţarina cafenie, reavănă, dinţii de fier muşcau adânc în carnea uriaşei Iii. Cu hăţurile umede alunecându-i în mâini, cufundat în acel aprig vălmăşag de simţăminte, mereu altele, de zgomote îmbinate cu imagini, pe şaua lui ce se clătina şi vibra, tremurând odată cu tresărirea prelungă a pământului, Vanamee se lăsase în voia unei toropeli

plăcute, oarecum hipnotizat de caleidoscopul ce se rotea pe dinaintea ochilor săi. Să ţină caii la pas, într-un ritm regulat, uniform, să respecte cu atenţie intervalele, să despice brazda cât mai aproape de cele făcute de plugul dinainte, deocamdată acestea constituiau singurele lui preocupări. În timp ce o secţiune a creierului său era trează, lucidă, veghind asupra acestor amănunte, cea mai mare parte amorţise, toropită de îndelunga monotonie a muncii.

Parcă s-ar fi rostogolit într-o vâltoare nedesluşită, fără sfârşit. Sub el plugul zăngănea, hurducăia, trepida. Niciun bulgăre nu era răsturnat, nicio piedică întâlnită, fără ca el să nu înregistreze rapid, cu toată fiinţa, acea adevărată plămădire a ţarinei revene ce luneca necontenit de pe suprafaţa lucioasă a brăzdarelor şi impresiile pe care le primea din afară de parcă se reproduceau în vârfurile degetelor şi în ceafa lui. Auzea tropotul cailor îmbinat cu sumedenia de foşnete uşoare, adânci ale pământului, cu zornăitul prelung al lanţurilor, fâsâitul bucilor netede, cafenii ale cailor, frecate de hamuri, scârţâitul pieselor de lemn, scrâşnetul zăbalelor, ţăcănitul potcoavelor când loveau vreo piatră, pârâiturile miriştii fragede, în timp ce brazdele erau răsturnate, gâfâielile adânci ce ieşeau din piepturile trudite, strânse în chingi, lucind de sudoare, ale cailor, şi peste tot, de-a lungul coloanei, glasurile oamenilor care-i îndemnau. Pretutindeni se zăreau spinări cafenii, lucioase, muşchi încordaţi, hamuri stropite de spumă, urme de potcoave, copite mânjite de lut cafeniu, feţe omeneşti roşii, arse de soare, salopete albastre, pătate cu ulei, braţe vânjoase, încheieturi înălbite de sforţarea pe care o făceau strângând hăţurile şi, laolaltă cu toate acestea, duhoarea de amoniac a cailor, mirosul greu al animalelor şi oamenilor, izul de curele încinse, adierea miriştii uscate, şi mai vie decât toate acestea, pătrunzătoarea mireasmă a brazdelor răsturnate.

Când şi când, de pe creasta unuia din dâmbuleţele răzleţe de pe câmpie, Vanamee cuprindea un orizont mai larg. Munca era în toi şi pe celelalte tarlale ale ranchului

Quien Sabe. Când şi când zărea altă coloană de pluguri pe tarlaua vecină, uneori atât de apropiată, încât vuietul înăbuşit al înaintării ajungea până la urechea lui, alteori atât de îndepărtată, încât părea o linie lungă, cafenie pe fondul cenuşiu al pământului. Mai departe, la apus, pe ranchul lui Osterman, alte coloane înaintau şi se întorceau. La un moment dat, Vanamee zări în depărtare, de pe creasta dâmbului celui mai înalt de pe tarlaua lui, ranchul Broderson. Pete mişcătoare arătau că şi acolo începuseră arăturile. Mai departe, departe, dincolo de linia subţire a zării, de curbura globului, de umărul pământului, ştia că sunt alte ferme şi după acestea altele şi Iţele, spaţiile neţărmurite întinzându-se unele după altele, la Nesfârşit.

De-a lungul întinsei văi San Joaquín, o mie de pluguri icurmau pământul pretutindeni. Nevăzute, neauzite, zeci de mii de brăzdare se împlântau adânc în ţarina caldă, umedă.

Era mult-dorita dezmierdare bărbătească, puternică, Viguroasă, sub care glia părea că freamătă, era apriga îmbrăţişare a sumedeniei de braţe de fier, care se înfigeau dane în carnea brună, caldă, înfiorată, aprinsă de acea mângâiere atât de năvalnică, încât părea uneori un asalt, atât de apăsată, încât părea de-a dreptul brutală. Acolo, sub loare, sub seninul fără de pată al cerului, se dezlănţuise patima Titanului, vasta pasiune primordială dintre cele două forţe elementare ale lumii, masculul şi femela, încleştate într-o îmbrăţişare uriaşă, copleşită de spasmele unei dorinţe nesecate, zguduitoare, şi totodată dumnezeieşti, necunoscând lige, neîmblânzită, sălbatică, firească, sublimă.

Din timp în timp, la semnalul conducătorului sau al upraveghetorului, coloana în care lucra Vanamee se oprea. Caii tropăiau pe loc, larma nedesluşită amuţea. Clipele treceau. Munca se întrerupsese. Ici şi colo, de-a lungul rân«luiilor, oamenii se întrebau ce se întâmplase. Administratului parcelei trecea în galop contrariat, neliniştit. Unul din pluguri nu mai funcţiona, pierduse un şurub, nu mai lucra o pârghie, sau se înţepenise în

pământul tare, ori un cal şchiopăta. La un moment dat, spre prânz, un plug ieşi cu totul din acţiune, având o defecţiune atât de serioasă, încât fu trimis un om la fierăria tarlalei să aducă un fierar.

Annixter nu se mai vedea. Se îndreptase spre celelalte ducele ale fermei, să vadă cum mergea munca acolo. La 12, llinform ordinului său, toţi şefii de tarlale luară legătura cu el prin telefonul care unea casele tarlalelor, raportându-i situaţia, numărul de acri araţi, perspectivele de a se îndeplini media de douăzeci de mile zilnic, fixată pentru fiecare plug.

La douăsprezece şi jumătate, Vanamee şi ceilalţi vizitii prânziră pe câmp. După gustarea de dimineaţă le fuseseră împărţite castroanele. Seara se procedă întocmai ca şi în ajun. Vanamee deshămă caii şi, încălecând pe unul din ei, se întoarse în fruntea celorlalţi la grajdurile şi dormitoarele tan lalei.

Să fi fost 6 sau 7 seara. Cei cincizeci de oameni care; lucrau pe tarla se aruncară asupra cinei pe care bucătarii chinezi o împărţeau în sala lungă ca o popicărie, cu pereţii nevăruiţi, cu mese acoperite de muşamale şi cu bănci. Deasupra capetelor pâlpâiau câteva lămpi de gaz! fumegânde.

Masa fu luată cu asalt. Zgomotul cuţitelor de fier cu care izbeau farfuriile de cositor semăna cu răpăitul grindinir pe tabla unui acoperiş. Cu coatele sprijinite pe mese şi cui frunţile roşii, oamenii de la pluguri îşi clăteau gâtlejurile cu câte o duşcă zdravănă de vin, înfulecau de zor carne de vită şi pâine, mestecând neobosiţi, de parcă n-aveau să se sature niciodată. Pretutindeni, deasupra muşamalei de pe masă, în care lămpile îşi oglindeau lumina, se auzea clefăitul necontenit al muncitorilor, se zăreau mişcările neîntrerupte ale fălcilor. În fiece clipă, când unul, când altul cerea încă o porţie de carne, încă o cană de vin, încă o jumătate de pâine. îmbucară mai bine de un ceas. Nu mai era o cină. Era un adevărat ospăţ câmpenesc, un praznic sălbatic, primitiv, barbar, homeric.

Vanamee nu vedea nimic respingător în priveliştea

aceea. Presley ar fi simţit o repulsie faţă de acea ghiftuire a gloatei, acea îmbuibare a animalului uman, hămesit. Vanamee, fire simplă, necomplicată, trăind aproape de natură, de viaţa primitivă, înţelegea semnificaţia unor asemenea clipe. Ştia foarte bine că, după cel mult un sfert de oră, oamenii se vor prăvăli pe paturile lor şi, zdrobiţi de oboseală, aveau să doarmă duşi până dimineaţa. Muncă, hrană şi somn, viaţa redusă la elementele ei esenţiale, sobră, cinstită, sănătoasă. Aceşti oameni îşi trăgeau vlaga din vlaga pământului pe care-l munceau, trăind în contact cu lucrurile primordiale, întorşi la punctul de plecare al civilizaţiei primitiv, autentic, viguros.

Îndată după masă, lulelele se aprinseră pentru câteva clipe, şi aerul se îngraşă de fumul aromat al tutunului. Într-un colţ al mesei se înjghebă o partidă de pocher. Unul dintre vizitii, un suedez, scoase la iveală o armonică. Vreo câţiva se aşezaseră pe scările dormitorului şi-l ascultau pe binecunoscutul povestitor al echipei, când, gravi, când izbucnind în hohote de râs. Curând însă începură să intre în dormitor, unde se trânteau cât erau de lungi pe cergile aşternute peste paturile ce aduceau a iesle. Sforăiturile se înteţiră, lămpile fură stinse, şi înainte ca ultimele reflexe ale amurgului să se fi mistuit în beznă, toată lumea dormea dusă.

Numai Vanamee veghea. Noaptea era frumoasă, caldă, iar cerul surargintiu, spuzit de stele. Curând avea să răsară luna. În prima strajă după amurg, o adiere uşoară începu să sufle dinspre miazăzi. De pretutindeni se răspândea năvalnic în întuneric mireasma tare, pătrunzătoare a brazdelor răsturnate. După câteva clipe, când răsări luna, putu să distingă giganticul sân cafeniu al pământului întors către ea. Departe, în zare, ieşiră la iveală imagini argintii: uriaşul stejar de Virginia de lângă gospodăria lui Hooven, la marginea canalului de irigare de la Los Muertos, turla motorului eolian de la ranchul Home al lui Annixter, zăvoiul de sălcii de-a lungul pârâului Broderson, aproape de viaduct, şi, în cele din urmă, pe platoul de dincolo de gârlă, venerabila campanilă a

Misiunii „San Juan”.

Într-acolo zburau gândurile lui Vanamee, ca nişte porumbei ce se întorc acasă. Aproape de clopotniţă, chiar lângă ea, în mica vâlcea, ascunsă acum vederii, se afla

— 1

ranch-ul Seed, unde trăise Angèle Varian. Încordându-şi privirile, străbătând unduirile câmpului, Vanamee îşi închipuia că e pe punctul de a vedea linia bătrânilor peri în a căror; umbră îl aşteptase de atâtea ori. În câte nopţi ca aceasta străbătuse ogoarele pentru a o întâlni acolo! Mintea lui sal întorcea spre acele zile minunate, cu optsprezece ani în urmă, când Angèle trăia şi amândoi se pierdeau în vârtejul unei iubiri atât de gingaşe, atât de pure, atât de fermecătoare, încât le părea amândurora un miracol, un semn, un dara într-adevăr dumnezeiesc, hărăzit inimii lor de însuşi Dumnezeu. Pentru acea iubire se născuseră! Pentru acea) dragoste veniseră pe lume şi îmbinarea vieţilor lor trebuia să] însemne poruncită contopire a sufletului bărbatului cu sufletul femeii, contopire de nezdruncinat, indisolubilă, armonioasă ca muzica, minunată, mai presus de orice închipuire, prevestirea cerurilor, chezăşia nemuririi.

Nu, el, Vanamee, nu avea să uite niciodată, niciodată, clipele acelea. De-a pururi îl va mistui durerea. Timpul nu i-o va alina nicicând. Cum şedea acolo, privind peste câmpie, cu ochii aţintiţi spre vechea campanilă a bisericii misiunii, chinul nepieritor îl sfredelea din nou, îi sfâşia inima, cutremurându-l, sfârtecându-l atât de adânc, atât de năprasnic, de parcă-totul s-ar fi petrecut abia în ajun. Durerea izbucni din nou în inima lui, o durere fizică, ascuţită. Mâinile încleştate i se frământau, ochii i se umplură de lacrimi, întreaga-i făptură zguduită se zbuciuma din cap până în picioare.

O pierduse. Dacă Dumnezeu nu i-o hărăzise, totul nu fusese decât o amăgire. Acea iubire nemărginită, minunată nu fusese decât o batjocură josnică. Vanamee se ridică brusc. Ştia ce noapte îl aştepta. Când şi când, în goana lui prin deşert, în adâncul vreunui canion pierdut, uitat, pe

costişele unor munţi fără nume, singur sub stele şi sub ochiul alb al lunii, trăia mereu şi mereu asemenea clipe, durerea izbuci nind din nou, ca reculul unei arme uriaşe, năprasnice. Atunci.

RAC ATI ŢA

Chinuit de durerea lui, se zvârcolea toată noaptea, iar uneori If ruga fără şir, cu mintea aproape rătăcită, cerând nopţii şi Relelor să-i răspundă: „De ce?”

O asemenea noapte se năpustea şi acum asupra lui. Ştia că va trebui să se zbată până în zori, sfâşiat de suferinţă, Chinuit de amintiri, copleşit de nălucirile unei fericiri apuse. Dacă acea durere covârşitoare avea să-l încleşteze din nou în noaptea aceasta, ştia că un singur loc exista pentru el. pabuia să se ducă la misiune, să stea de vorbă cu pater iih iia. Să petreacă noaptea în bezna adâncă de sub bătrânii Beri din grădina misiunii.

Slab ca un ascet, negru de durere, porni peste pămân-şiurile ranchului Quien Sabe, spre biserica misiunii. După aproape o oră ajunse la drumul ce ducea de la Guadalajara Ipre miazănoapte către ranch-ul Seed, apoi ceva mai departe trecu prin Broderson Creek, acolo unde acesta Itiabătea un colţ al domeniului misiunii. Urcă povârnişul şi se feri cu răsuflarea tăiată la capătul porticului misiunii.

Până atunci Vanamee nu cutezase să se ducă la misiune noaptea. Când venise acolo întâia oară, ziua, împreună ui Presley, o luase la goană înainte de a amurgi, neîndraznind să înfrunte mulţimea fantomelor care, i se părea lui, veau să umple grădina misiunii după ce se va întuneca. Pe llimină totul avea o înfăţişare stranie în ochii lui. Niciuna din imaginile care-i treceau prin minte în legătură cu vechiul édile m şi cu împrejurimile sale nu era asociată cu lumina soarelui cu strălucirea ei. Ori de câte ori, în timpul lungii sale pribegii prin deserturile din sud-vest, se gândea la aceste şi i în ele îi apăreau totdeauna în întunericul tainic al nopţilor fără lună, zărind bătrânii peri negri în beznă, auzind mai i urând decât văzând havuzul.

Încă nu intrase în grădină. Ea se afla în partea

cealaltă a misiunii. Vanamee păşi pe cărămizile grosolane, roşii, tocite, pe sub peristil, spre ultima uşă de lângă campanilă şi, trăgând de cureaua care atârna lângă clanţă într-o firidă a uşii, sună clopoţelul.

Slujnica îi deschise uşa după o lungă aşteptare. Clipind buimacă, fusese trezită din somn, îi spuse lui Vanamee că Sarria nu era în chilia lui. Cunoscându-l totuşi pe Vanamee ca protejat şi bun prieten al preotului, îi îngădui să intre, spunându-i că, fără îndoială, îl va găsi pe Sarria în biserică, îi arătă drumul prin coridorul răcoros, zidit din cărămidă] crudă, spre o încăpere mare care ocupa întreaga suprafaţă a bazei campanilei şi de unde un şir drept de trepte tocite] ducea în sus, în întuneric. La picioarele scării era o uşă care dădea în biserică. Slujnica îl conduse înăuntru şi apoi închisej uşa în urma lui. Interiorul bisericii, o sală prelungă, zidită din cărămidă văruită, cu plafonul drept, era slab luminată de o candelă prinsă în trei lanţuri lungi, ce atârna în fundul bi-i sericii, deasupra balustradei altarului, şi de două sau trei lămpi cu gaz, aşezate pe aplice din imitaţie de bronz. Pretutindeni de-a lungul pereţilor se zăreau inevitabilele suite de picturi, înfăţişând patimile Domnului. Erau de o cruzime supărătoare în ceea ce privea concepţia şi compoziţia, fiind însă lucrate cu o naivitate căreia nu-i lipsea farmecul. Fiecare] tablou, în ramă poleită, purta inscripţia corespunzătoare, cu; verzale frapante: „Simon Chirineul îl ajută pe Iisus să-şi ducă; crucea”, „Sfânta Veronica şterge faţa lui Iisus”, „Iisus cade pentru a patra oară” şi aşa mai departe. În mijlocul bisericii începeau confesionalele, un soi de cutii ca nişte sicrie, din stejar înnegrit, lustruite de-a lungul atâtor ani, fiecare cu uşa ei, în vreme ce deasupra lor, ieşind în relief din perete, era amvonul, cu uraniscul lui plin de rezonanţe, acoperit cu bronz patinat, semănând cu capacul ridicat al unei cutii mari de pălării. Între strane, în naos, sărea în ochi roşul-viu al unui: covor lung. Mai departe se zăreau treptele ce duceau spre altar, balustrada din stejar mâncat de care, preasfântul altar pe care erau aşternute feţe de masă cumpărate de la raionul

IAC ATI ŢA

Iiisolduri al unui magazin din San Francisco, sfeşnicele de Qint masiv, fiecare atât de greu, încât un om abia îl putea luce, dania unei defuncte regine a Spaniei, şi, în sfârşit, pic-lurile altarului: înălţarea Fecioarei, un crucifix şi sfântul Ioan Botezătorul, San Juan Bautistal în limba spaniolă de altă ită, patronul misiunii, o făptură cenuşie, slabă, goală, cu ouă degete ridicate în gestul binecuvântării.

Aerul era rece, umed, greu de mireasma stătută, dulitagă a fumului de tămâie. Domnea o linişte mormântală. I i nul stârnit de uşa ce se închisese în urma lui Vanamee fâsună din colţ în colţ ca un tunet prelung.

Pater Sarria nu era în biserică. Vanamee străbătu de jeateva ori naosul, în toată lungimea lui, cercetând paraclisele înşirate pe ambele părţi ale altarului. Nu era nicăieri, fbtuşi, fusese acolo de curând, deoarece odoarele de pe altar se aflau în neorânduială, ca şi când voise să le aranjeze

...n-ai cu câteva clipe mai înainte. În mijlocul celor două

luri laterale ale bisericii se afla, încadrată de o arcadă, câte o uşă de lemn masiv, ferecată. Uşa din partea amvonului era întredeschisă. Vanamee păşi către ea şi o dădu de perete, plivind în diagonală, deasupra unui mic strat de legume, sfeplă, ridichi şi lăptuci, spre clădirea din fund, unde se aflau Unliiie în care locuiseră cândva călugării. Prin fereastra deschisă a unei chilii îl zări pe pater Sarria lustruind cu grijă Crucifixul de argint care se afla de obicei pe altar. Vanamee nu I strigă. Ducând câte un deget la fiecare tâmplă, se uită la el câteva clipe printre gene, încordat. Pupilele i se contractară. Fruntea i se lăsă în jos cu o expresie nespus de concentrată, îndată după aceea, în clipa când voi să pună acoperământul peste crucifix, preotul se opri brusc, privind în toate părţile. Dădu din nou să acopere crucifixul, dar se opri iar uimit, intrigat. Cu paşi şovăielnici, mirându-se vădit că făcea aces lucru, se îndreptă spre uşa chiliei şi o deschise, privind

afară, în noapte. Ascuns în întunericul adânc de sub arcadă, Vanamee nu se mişca, dar ochii i se închiseră, şi concentrarea spori pe faţa lui. Preotul şovăi, făcu un pai înainte, se întoarse, se opri, apoi o luă de-a dreptul prin straturile de legume, ciocnindu-se pe neaşteptate de Vanamee, care şedea nemişcat în nişa arcadei. Sarria tresări. I se tăie răsuflarea.

— Oh, oh, dumneata erai? Pe dumneata te-am auzit strigând? Nu, nu se poate să te fi auzit, acum îmi amintesc. Ce putere stranie! Mă îndoiesc că e bine să faci acest lucrul Vanamee. Simţeam… simţeam că trebuie să vin. Nu ştiu di ce. Ce forţă, ce putere ai! Nu-mi place, Vanamee. Uneori mi-e frică.

Vanamee îşi dădu capul pe spate.

— De-aş fi vrut, v-aş fi făcut să veniţi tocmai la ranchul Quien Sabe.

Preotul clătină din cap.

— Mă tulbură când mă gândesc că propria mea voinţă poate să însemne atât de puţin. Adineauri n-am putut să mă împotrivesc. Dacă între noi ar fi fost un fluviu adânc, aş fi trecut prin el. ia spune-mi, dacă dormeam, ce se întâmpla?

— Ar fi fost cu atât mai uşor, răspunse Vanamee. Nici eu] nu înţeleg prea bine aceste lucruri. Cred însă că de aţi fi do Hi mit, puterea dumneavoastră de împotrivire ar fi fost cu atât mai slabă.

— Te pomeneşti că nu m-aş fi deşteptat, că aş fi venit prin somn.

— Poate… Sarria se închină.

— Asta-i ocultism! Nu, nu-mi place. Te rog, dragul meu, urmă el punând mâna pe umărul lui Vanamee, altă dată să nu mă mai chemi în felul acesta. Făgăduieşte-mi! Uite, şi întinse mâna, tremur tot. Ei, să nu mai vorbim de asta. Aşteaptă-mă o clipă. Mai am să pun crucifixul la locul lui şi o faţă de masă curată pe altar, şi cu asta am isprăvit. Mâine e

H AC AT ITA

Uitarea Sfintei Cruci şi am pregătit cele de trebuinţă.

Ce pui? Frumoasă noapte, nu? Aşteaptă-mă o clipă. Fumăm Ute o ţigară de foi în grădină.

Curând ieşiră amândoi pe uşa ce se deschidea în zidul itlalalt din faţa amvonului. Sarria îşi aşeză o calotă de Hitase pe creştetul ras. În sutană şi cu calotă avea o pfăţişare mai bisericoasă decât ultima dată când îl văzuseră ranamee şi Presley.

Ieşiră în grădina mănăstirii. Priveliştea era încântăpeare. Pretutindeni se înălţau pâlcuri de palmieri şi de magnolii, în unghiul zidurilor care împrejmuiau grădina pe două laturi, un butuc de viţă-de-vie, vechi de peste un veac, îşi înâlta mlădiţele, formând o boltă bogată peste pergola de femn. De-a lungul celei de a treia laturi se înălţa biserica, în timp ce a patra era deschisă, zidul se năruise. Locul pe care fusese cândva zidul îl indica un şir de opt peri mari, noduroşi, i. iiiciţi. Mai bătrâni decât viţa, acum nu mai făceau fructe. În dreptul perilor, în zidul de la miazăzi al grădinii, se afla un pot tal cu arcadă, a cărui poartă totdeauna închisă dădea pre pajiştea din faţa misiunii. Mici alei bine îngrijite, aşternute cu pietriş şi mărginite de albăstrele, şerpuiau încoace II încolo printre răzoare de flori şi pe sub magnolii. În mijlocul grădinii se ridica un mic havuz de piatră, înverzit de muşchi, iar între el şi şirul de peri se afla ceea ce mai ră mă-lese dintr-un cadran solar, un stâlp de bronz, patinat de vu ine, inscripţiile de pe semicercul cadranului fiind tocite, jneciteţe.

Dincolo de havuz, în dreptul porţii, se înşiruiau, la Imioarele zidului, nouă morminte, trei străjuite de pietre (onorare, celelalte acoperite cu lespezi. Două dintre ele arau ale înaintaşilor lui Sarria şi alte trei ale indienilor misiunii într-unul se credea că fusese înmormântat un alcade al «luadalajarei. Alte două erau ale lui de La Cuesta şi ale în icrei sale soţii care dusese cu ea în mormânt iluzia

dragostei soţului său şi ultimul, al nouălea, la sfârşitul şirului! cel mai apropiat de peri, era străjuit de o mică piatră funob rară, cea mai mică dintre toate, pe care,

pe lângă datele I obişnuite, între care nu se scurseseră decât şaisprezece anfl fusese săpat numele: Angèle Varian.

Liniştea, pacea, izolarea micii grădini a mănăstirii erau! de-a dreptul fermecătoare. Colţişorul acela discret, romanticib rupt din întinsa vale ce-l înconjura, era un locaş al viselor, all încântărilor, al iluziilor. Dincolo de el, departe, lumea largă! necruţătoare, îşi urma drumul, hurducăind pe făgaşul ei, dar! acolo, în taina grădinii, nicicând nu pătrunsese nici chiar! ecoul scrâşnetului roţilor sale, pentru a tulbura murmurul! surd, neîntrecut al havuzului.

Sarria şi Vanamee se îndreptară spre banca de piatră! lipită de zidul lateral al misiunii, aproape de uşa pe care tocfl mai ieşiseră, şi se aşezară. Sarria îşi aprinse o ţigară de flori iar Vanamee îşi răsuci şi fumă o ţigaretă după moda mexilH cană.

Pretutindeni în jurul lor noaptea se întindea liniştită! fără sfârşit. Cerul era o mare de stele. Răsărea luna! Domnea o linişte adâncă. Susurul stăruitor al havuzului, mail curând bănuit decât auzit, părea să simbolizeze scurgerea 1 timpului, de neînlăturat, veşnică. Din când în când, o adiere] uşoară, ca o suflare, se strecura în grădină peste zidurile! împrejmuitoare şi trecea pe deasupra capetelor, împrăştiind pretutindeni mireasma suavă, contopită, a florilor de magno-l Iii şi rezede, precum şi a muşchiului, a ierbii, a întregii vieţii liniştite, vegetale, ce pulsa în tăcere, intens, între acele zidu i.]

Din locul în care şedea, întorcând capul, şi privind pe I sub peri, Vanamee avea deschisă priveliştea spre miază-l noapte. Nu departe, între platoul pe care se înălţa misiunea I şi linia colinelor de dincolo de Broderson Creek şi de ranchul J Quien Sabe, se afla vâlceaua în care se întindea ranchul Seed, pe care-l ţineau părinţii Angelei, o grădină minunată.

H AC ATI ŢA

semuită, ce se întindea pe cinci sute de acri, o mare de indafiri, violete, crini, lalele, stânjenei, garoafe, chiparoase, noi, heliotropi, fel de fel de flori, vânjoase,

dese, exubente, înflorind şi ofilindu-se, dăruindu-şi sămânţa şi iadurile, vândute pretutindeni în Statele Unite. Cultivarea flonlor de sămânţă fusese vocaţia părinţilor Angelei. inchului Seed îi mersese vestea în toată ţara. Acum era grid, aproape uscat, dar când se afla în plină înflorire, spre niilocul verii, priveliştea celor cinci sute de acri scăldaţi în iplendoarea atâtor stacojiu, azuriu, galben-aprins, era fee-ricii Dacă bătea vântul dinspre răsărit, pe străzile oraşului ionneville, aproape la douăsprezece mile depărtare, se puţeau miresmele acelei văi a florilor, ale acelui uriaş buchet parfumuri.

În acea lume a florilor, a culorilor, în acea atmosferă Opleşitoare, îmbibată, saturată, îngroşată de parfumuri lunve, acolo se născuse Angèle. Acolo îşi trăise cei şai-Iprezece ani ai vieţii ei. Acolo murise. Nu era de mirare că /. marnée, cu sensibilitatea lui ascuţită, profundă, delicată pânitru frumos, cu receptivitatea lui aproape anormală pentru I mare fericire, fusese atras de ea, că o iubise atât de mult.

Venise spre el dintre flori, cu mireasma trandafirilor în p. uul de aur ce-i încadra faţa cu două cosiţe, cu oglindirea Viorelelor în adâncul uimitor, albastru-închis, al ochilor ei, cu yune lungi, migdalaţi, orientali, cu roşul-imperial şi cu aroma Minatelor pe buzele-i plinuţe, ca ale vechilor egiptene, cu illml neprihănit al crinilor, cu parfumul lor, cu graţia lor gingaşă, în legănările gâtului. Mâinile îi miroseau suav a heliotrop, iar cutele rochiei emanau mireasma copleşitoare a macilor şi a zambilelor.

Preotul şi Vanamee se aşezară pe bancă şi tăcură îndelung. Într-un târziu, Sarria luă ţigara de foi dintre buze şi «puse:

— Ce linişte adâncă e în grădina asta veche şi frumoasă.

FRANK NOR

atât de paşnică, atât de tihnită! Aici voi fi înmormântat câni va gândul acesta nu-mi displace. La fel, şi dumneata!

Vanamee.

— Quien Sabe?

— Da, şi dumneata. Unde ar putea să fie mai frumoi decât alături de fetiţa aceea?

— Nu mă gândesc încă la viitor. Ceea ce se va petreci cândva nu prea înseamnă mare lucru pentru mine.

— Are totuşi o însemnătate, fiule.

— Poate… pentru o parte din mine. Nu însă pentru acfil parte din mine, cea mai bună, care aparţine Angelei. *Om* nu puteţi înţelege, exclamă el, făcând o mişcare bruscă! nimeni nu poate înţelege ce înseamnă pentru mine când îni spuneţi, uneori, că după ce voi muri o voi întâlni din noii undeva, într-un loc oarecare, pe care dumneavoastră numiţi cerul! Credeţi că acest gând a făcut vreodată pe cinai va să poată îndura mai uşor suferinţa?

— Cu toate astea, crezi că…

— A crede, a crede! îl îngână Vanamee. Ce cred? Nu ştiu. Cred sau nu cred. Nu pot uita ceea ce a fost dânsa şti totodată nu pot nădăjdui să aflu ce va fi în viitor la urmă urmei, speranţa nu este decât cealaltă faţă a memoriei Când «încerc s-o văd în altă viaţă, oricum i-ai spune… în cer… dira colo de mormânt, acel loc atât de vag al dumneavoastră, când încerc s-o văd, aici sau acolo, în mintea mea o învie aşa cum era aici, materială, pământească, aşa cum am iubit-o, Imperfectă, o să spuneţi; totuşi, aşa am văzut-o, şi aşa cum! am văzut-o, am iubit-o. Aşa cum a fost materială, pământească, imperfectă, aşa m-a iubit. Aşa o doresc! exclamă el, Nu vreau alta. N-o doresc spiritualizată, aureolată, glorificată, cerească. Pe ea o vreau, aşa cum a fost! Cred că numai] simţământul acesta m-a făcut să nu-mi ridic viaţa. Mai curând să fiu nefericit cu amintirea a ceea ce a fost, decât fericit cu imaginea ei transfigurată, cerească. Sunt doar un biet om.

RACATIŢA

letul ei a fost frumos, fără îndoială. Totuşi, era oarecum I intangibil, nu mai mult decât o vorbă, sau cam aşa ceva. ngerea mâinii ei era reală, glasul ei era real, îmbrăţişarea «ra reală. Oh, strigă el cutremurat de amintiri, daţi-mi poi toate acestea! Spuneţi-i Dumnezeului

dumneavoastră mi dea înapoi glasul ei, atingerea mâinilor ei, îmbrăţişarea Breală, reală… şi atunci îmi veţi putea vorbi de cer!

— Ei, observă Sarria dând din cap, atunci când o vei Bitini din nou în cer şi dumneata vei fi altul. O vei vedea spitalizată, cu ochii spiritului. Aşa cum e acum, n-o să te ragă, îmi dau seama de asta. Precum spui şi dumneata, Bti numai om, pe când ea e divină. Dar când vei ajunge şi Bunineata ca şi ea, aşa cum e acum, o vei vedea cum e în Kalitate, nu cum părea să fie, fiindcă glasul ei era dulce, Hdcă părul ei era frumos, fiindcă mâna ei era caldă în a venitale. Dragul meu, vorbele dumitale sunt ca ale unui copil bstuţ. Eşti ca unul dintre corintenii cărora le scria epistole kostolul Pavel. îţi aminteşti? Ascultă. Ce cuvinte frumoase îl grozave în acelaşi timp, dar, totodată, ce măreţe! Defilează la nişte trâmbiţaşi: „Dar va zice cineva, cum ai spus şi dumata adineauri: Cum înviază morţii? Şi cu ce trup se vor Hntoarce? Nebun ce eşti! Ce semeni tu nu înviază dacă nu floare mai întâi. Şi când semeni, semeni nu trupul care va fi, fel doar un grăunte: fie de grâu, fie de altă sămânţă. Apoi Dumnezeu îi dă un trup, după cum voieşte: şi fiecărei se-ininţe îi dă un trup al ei… Este semănat trup firesc şi înviază trup ceresc”. Fiindcă ai un trup firesc, de aceea n-o poţi înţelege, nici n-o doreşti ca o întrupare imaterială. Când veţi fi însă amândoi numai spirit, vă veţi cunoaşte unul pe altul aşa cum sunteţi, aşa cum nu v-aţi cunoscut niciodată mai înainte. Grăuntele vostru de grâu este simbolul nemuririi Voastre, îl îngropaţi în pământ. Moare şi se înalţă din nou, de o mie de ori mai frumos. Vanamee, fata dumitale dragă a fost doar un grăunte al umanităţii, pe care l-am îngropat aici. Cu asta nu s-a sfârşit însă totul… Doar toate aceste încercări sunt de când lumea. Omenirea trece prin ele de mii şi mii *dd* ani, şi totuşi fiece om care a stat vreodată lângă mormântul deschis al unei fiinţe dragi trebuie să le trăiască din nou, de! la început.

Vanamee tăcu câteva clipe, privind în gol printre! trunchiurile perilor, pe deasupra vâlcelei.

— S-ar putea să fie aşa cum spuneţi, răspunse el într-un târziu. Totuşi, n-am mai trecut prin asemenea încercări. Deocamdată ştiu doar c-o iubesc, oh, parcă a fost ieri totul; şi că sufăr, sufăr fără încetare.

Se apleacă înainte, sprijinindu-şi capul în pumnii] încleştaţi. Nesfârşita durere de pe faţa lui se adânci ca d umbră, lacrimile îi podidiră ochii duşi în fundul capului. În clipa aceea îi veni în minte o întrebare în legătură cu celJ petrecute, la care abia îndrăznea să se gândească. Şovăi! îndelung şi în sfârşit se hotărî:

— Am lipsit multă vreme... şi de când am plecat n-anf mai avut veşti de aici. N-aveţi ceva să-mi spuneţi, părinte? S-a descoperit ceva, se bănuie ceva în legătură cu... cu acela care...

Preotul dădu din cap.

— Nimic. Nu s-a auzit nimic. E un mister. Şi aşa va rămâne.

Vanamee îşi strânse capul între pumnii încleştaţi, clăi ţinându-se înainte şi înapoi.

— Oh, ce îngrozitor! murmură el. Ce îngrozitor! Şi ea, gândiţi-vă, părinte, avea numai şaisprezece ani, era încă 1 fetiţă... ea, atât de inocentă, care nu ştiuse niciodată ce înseamnă răul, pură ca un copilaş, care crede că totul e bun pe lume, matură numai în dragostea ei, ea să fie lovită astfel, în timp ce Dumnezeul dumitale o privea din cer şi nu-i lua apărarea!

Deodată Vanamee păru că-şi pierde stăpânirea de

RACATIŢA

e, îl cuprinse brusc unul din acele accese de mânie oarbă, onală, nesăbuită, stârnite de durerea neputincioasă, care băteau asupra lui din timp în timp. Repezind în sus cu o Ijşcare sălbatică, fulgerătoare, deznădăjduită, pumnul Restât, sfidând şi totodată implorând, de pe buzele lui ţâşni P şuvoi de cuvinte:

— Nu, Dumnezeul dumitale nu i-a luat apărarea. Unde fi milostivirea lui în clipa aceea, unde era ocrotirea cerului? Înde erau bunătatea, dragostea, pe care le propovăduieşti I stânga şi în dreapta? De ce i-a mai dat

Dumnezeu viaţa, O> vreme ce avea să-i fie luată? De ce i-a dat Dumnezeu puprea de a iubi, dacă-i era dat să aibă un asemenea sfârşit? peultă-mă: de ce a zămislit-o Dumnezeu atât de pură, de prească dacă a îngăduit ticăloşia aceea? Ptiu! exclamă el BU amărăciune. Dumnezeul dumitale! Ptiu! Un tâlhar ar fi fost Mi milostiv. Dumnezeul dumitale! Nu există Dumnezeu! Nu pistă decât Diavolul! Cerul pe care-l propovăduieşti e numai I batjocură, o amăgire mârşavă, o iluzie. Numai iadul există.

Sarria îl luă de braţ.

— Eşti un nebun, un copil! exclamă el. De ce huleşti? Ipreşte-te. Taci! Ai auzit? Taci!

Vanamee se întoarse spre el strigând:

— Atunci cere-i Dumnezeului dumitale să mi-o dea lli. ipoi!

Sarria se îndepărtă de el, privindu-l cu ochii mari, uimit, Uluit de izbucnirea lui. Faţa oacheşă a lui Vanamee era i. m (ta, obrajii scofâiciţi, iar ochii duşi în fundul capului, umbriţi şi, iilânc întunecaţi. Nici nu-l mai recunoştea. Faţa, acea faţă ilti. iscet, slabă, încadrată de părul lung, negru, şi barba îi h i iţită tremurau în exaltarea halucinaţiei. Era faţa păstorilor llnapiraţi din legendele ebraice, trăind în sânul naturii, a tine-filoi profeţi ai lui Israel ce sălăşluiau în pustietăţi, singuratici, Vând vedenii, fiind înzestraţi cu puteri stranii. Într-o clipită, larria înţelese totul. Vanamee îşi ascunsese durerea departe, în pustietate, în nesfârşitul deşert din sud-vest. Zile săptămâni de-a rândul, chiar luni, fusese singur, un grăunte pierdut în imensitatea zărilor. Cugeta necontenit, chinuit de suferinţa lui, cugeta mereu, cugetarea aceasta înlocuindu-l adesea hrana. Trupul lui fiind hrănit neîndestulător, iar mintea] concentrată permanent asupra aceluiaşi subiect, sensibil din fire cum era, se închidea în sine, se zbuciuma, iar imaginaţia lui, acum exaltată, bolnăvicios de fecundă, morbidă, asaltata de halucinaţii, era mereu în căutarea unor fenomenal neobişnuite, a miracolului. Nu era câtuşi de puţin de mirare că Vanamee, întorcându-se cu o fantezie atât de deformată pe locurile

fericirii pierdute, era chinuit de cele mai înfioraitoare vedenii şi aruncat în convulsiunile unei adevăratei isterii.

— Spune-i Dumnezeului dumitale să mi-o dea înapoi, repetă el cu o stăruinţă înverşunată.

Era culmea misticismului, imaginaţia lui hărţuită, îmboldită peste măsură, fusese zvârlită deodată din orbita eil depărtându-se acum în vid, unde totul părea cu putinţă. Speriată de întunericul de acolo, imaginaţia lui bâjbâia în căutarea supranaturalului, a miracolului. Era, de asemenea, omenescul, firescul protest împotriva a ceea ce e de neînlăturat, definitiv, revolta împotriva durerii, răzvrătirea] sufletească împotriva triumfului morţii.

— Poate să mi-o dea înapoi, numai să vrea! strigă Vanamee. Trebuie să mă ajuţi, Sarria. îţi spun, te previn! n-am să mai pot trăi multă vreme astfel. Capul mi-e bolnavi îmi pierd minţile. Dacă nu se întâmplă ceva, înnebunesc. Mă prăbuşesc, mi se năruie şi trupul, şi mintea. Dă-mi-o înapoi, spune-i lui Dumnezeu să mi-o arate. Acest lucru nu s-ar întâmpla pentru întâia oară dacă parabolele sunt adevărate. Dacă nu mai poate fi a mea, cel puţin lasă-mă s-o văd, aşa cum era, reală, pământească. Nu-mi arăta spiritul, stafia ei. O vreau materială, neprihănită, aşa cum a fost cândva. Dacă

RACATIŢA

pta-i nebunie, lasă-mă să fiu nebun, dar ajutaţi-mă, dumata şi Dumnezeul dumitale: creaţi iluzia, faceţi minunea.

— Opreşte-te! strigă preotul din nou, scuturându-l cu Uptime de umăr. Opreşte-te! Vino-ţi în fire. Asta-i nebunie tratã. Nu te voi lăsa pradă ei. Cugetă la ceea ce spui. Să-ţi t dată înapoi! Aşa a vrut Dumnezeu! Credeam că eşti băr-l! Vorbele acestea sunt ale unei fete cu mintea slabă.

Vanamee tresări, răsuflă adânc şi privi în jurul lui dumerit, ca şi cum s-ar fi trezit din somn.

— Aveţi dreptate, murmură el. Uneori nu prea-mi dau lama ce vorbesc. Sunt însă clipe când toată mintea, tot luflotul meu par să se răzvrătească împotriva a ceea ce s-a ptâmplat, când am impresia că sunt mai puternic decât

poartea, că, de-aş şti să-mi încordez voinţa, să-mi concenttz mintea, aş putea… cum să spun… nu, nu s-o aduc papoi, dar… cum să spun…

— O minte bolnavă, rătăcită poate avea halucinaţii, ksemne că asta vrei să spui, îl ajută Sarria.

— Da, poate că asta vreau să spun. Poate că, la urma Urmelor, caut numai iluzia.

Sarria nu-i răspunse. Se aşternu o tăcere îndelungată. În colţurile umede, de la miazăzi, ale zidurilor, o broască începu să orăcăie. Micul havuz susura monoton. O floare de înagnolia căzu drept, ca plumbul, prin aerul nemişcat, aşezându-se cu un foşnet uşor pe pietrişul aleii. Altfel, dom-Mă o linişte adâncă.

O clipă mai târziu, ţigara de foi a preotului, stinsă de mult, îi lunecă dintre degete, începu să moţăie uşor. Vanamee îi atinse braţul.

— Aţi adormit, părinte? Preotul tresări şi-şi şterse ochii.

— Pe legea mea, cred că da.

— Duceţi-vă şi vă culcaţi, părinte. Eu, unul, nu sunt obosit. Aş vrea să mai stau o vreme.

— Da, poate ar fi mai bine să mă duc să mă culc. Patul dumitale te aşteaptă oricând.

— Nu mă culc… o să mă întorc la Quien Sabe… ceva mai târziu. Noapte bună, părinte.

— Noapte bună, fiule.

Vanamee rămase singur. Fără a se mişca, stătu astfel îndelung, cu coatele sprijinite pe genunchi, cu bărbia palme. Trecură minute, ore. Luna se înălţa tot mai sus prirw tre' stele. Vanamee răsucea şi fuma ţigară după ţigară. Fum albastru plutea nemişcat pe deasupra capului său sau se r prea unduind uşor.

Atmosfera dintre acele ziduri vechi, din acel colţ roman tic, misterios, din acea izolată grădină a visurilor, plină <f miresmele trecutului, de legende, cu mormintele ei, cu cal dranul solar năruit, cu havuzul năpădit de muşchi, toate acestea erau copleşitoare. Acum, când preotul îi lăsase singurj aceeaşi exaltare care pusese

stăpânire pe Vanamee mă, devreme, în seara aceea, încet-încet se înteţi din nou f mintea lui, în închipuirile lui. Durerea începu să-l şfichiuiească din», nou şi dragostea pentru Angèle îi clocotea iar în inimă/ părându-i mai profundă, mai tandră, mai vie ca niciodată. Fără îndoială, avea o înrâurire asupra lui grădina misiunii, pal care o vedea aievea cum fusese în zilele când o întâlneai pe Angèle acolo, aidoma priveliştii ce-o avea sub ochi, învifl indu-i în minte chipul drag. Deşi nu îndrăznea să se apropiei de mormântul ei, se ridică şi, cu mâinile încleştate la spate, începu să se plimbe încet de colo-colo pe aleile presărate cui pietriş mărunt, care-i aminteau de cele petrecute cu optsprezece ani mai înainte. Pe banca de pe care tocmai se ridii case, el şi Angèle stătuseră adesea. Acolo, lângă cadranul solar năruit, îşi aminti de noaptea în care o sărutase întâia oară. Aici, lângă havuzul năpădit de verdeaţă, Angèle se oprise o dată şi, dezgolindu-şi braţul până la umăr, îl vârâse adânc în apă, după care îl ridicase şi i-l întinsese umed.

Boros, ca să i-l sărute. În sfârşit, tot acolo, sub umbra pe Br, şezuseră seară de seară, uitându-se spre vâlceaua de picioarele lor, privind cum bolta nopţii se arcuia din zări pnă la zenit, ca o cupolă.

Vanamee întoarse brusc capul, ca să nu mai vadă prin Hştea. În anotimpul acela, ranchul Seed, lipsit de flori, era Unecat. Departe, în mijlocul vâlcelei, zări o licărire în gea-Irile casei, acolo unde trăise Angèle. Luminiţa licărise în astra ei. Întoarse capul ca să n-o mai vadă. Durerea lui se deodată culmea. Străbătu grădina cu paşi mari şi intră nou în biserică, cufundându-se ca într-o baie în aerul eros dinăuntru. Nu ştia sau mai curând nu putea să-şi dea ma ce caută. Ştia numai că suferă, că dorul după Angèle; pă tot ceea ce înconjurase marea lui iubire îi încleşta mă, muşca din ea cu dinţi de fier. Era gata să se lase pradă deniilor, să dorească cu nesaţ halucinaţiile, să caute chi-Itor iluzia, orice, numai să uite de hăul acelei nopţi pustii, liniştea aceea adâncă, de singurătatea aceea nesfârşită b

nemărginita boltă a cerului. Ajungând înaintea altarului, b candelă, Vanamee căzu în genunchi, cu mâinile (Instate de balustradă, cu capul lăsat pe ea. Se rugă cu Jprbe pe care nu le putea rosti, pe care nu le putea înţelege, Intrând ajutor, uşurare, cerând un răspuns la strigătul lui!

În direcţia aceasta se concentra în sfârşit mintea lui fităcită: un răspuns. Implora, implora, cerea un răspuns. Nu un semn vag, nedefinit al milostivirii lui Dumnezeu, nu un llinţământ, ci un răspuns material, real, chiar dacă realitatea nu amăgitoare, un glas în noapte, drept răspuns la al său, o plană care să-i prindă degetele ce bâjbâiau în întuneric, o răsuflare caldă, omenească, înmiresmată, dragă, o mângă-Itre blândă, duioasă pe obrajii lui slăbiţi de suferinţă. Singur în semiobscuritatea sumbră a bisericii părăginite, cu tencuiala ici-colo căzută, cu ornamentele şi picturile ei crude, îi iive, se zbuciuma crunt, sfâşiat de dor, şoptind, scrâşnind

FRANK NORRI

cuvinte nearticulate, crâmpeie de fraze.

Răspunsul nu era însă în biserică. Deasupra lui, deasupra altarului, Fecioara cu nimb, cu ochii în jos, cu mâinile împreunate, se înălţa în întuneric vagă, nedesluşită, căci culorile, înnegrite de fumul de tămâie al atâtor veacuri, să estompaseră. Hristosul care agoniza pe cruce era doar o jalnică viziune de anatomie zbuciumată, de carne cenuşia pătată cu carmin, Ioan Botezătorul, San Juan Bautista patronul misiunii, făptura goală şi slabă, cu două degete ridicate în gestul binecuvântării, privea nepăsător în sus, se plafonul cufundat în semiobscuritate, ignorând nefericirea omenească ce se zvârcolea zadarnic dedesubt, lângă balustrada altarului, iar Angèle rămânea ca şi până atunci doar o amintire îndepărtată, intangibilă, pierdută pentru toţi deauna.

Vanamee se ridică şi, cu un vag gest de deznădejdej întoarse spatele altarului. Străbătu biserica, ieşind din nou în grădină pe sub arcada scundă a uşii din faţa amvonului, Acolo, cel puţin, era realitatea. Aerul cald, liniştit îl învălui cil o mantie plăcută, îmbătătoare, risipind răceala emanată

da; mucegaiul şi de igrasia zidurilor.

De astă dată se îndreptă însă de-a curmezişul grădinii, de cealaltă parte a havuzului, unde, la picioarele gardului de zid dinspre răsărit, erau înşiruite cele nouă morminte. Acolo, în cel mai mic dintre ele, străjuit de mica piatră funerară cui două date, între care nu se scurseseră decât şaisprezece ani, era înmormântată Angèle. Se întorsese, în sfârşit, lângă ea, după anii petrecuţi în deşert, în pustietate, după atâtea pribegii pe Long Trail. Dacă ar fi fost cu putinţă, aici trebuia să simtă apropierea ei. Lângă el, la mai puţin de patru picioare, sub muşuroiul acela de iarbă, se afla făptura pe care o îmbrăţişase adeseori, faţa pe care o sărutase, părul de aur, cu cosiţele datorită cărora din fruntea albă nu se vedea decât un triunghi, ochii albaştri ca vioreaua, cu gene

RAC AT IŢA

pgi, cu strania lor linie orientală, aduşi în sus, spre frunte, Llcile buze plinuţe, ca ale vechilor egiptene, toată acea ciu-Btă, uimitoare, minunată frumuseţe, atât de tulburătoare, ki de încântătoare, atât de neobişnuită.

Se aplecă, lăsându-se într-un genunchi, puse mâna pe latră funerară şi citi din nou inscripţia. Apoi, instinctiv, luă Una de pe piatră şi o puse pe scundul muşuroi de pământ, Hingându-l cu gingăşia unei mângâieri. Deodată, mai înainte Hp-şi da seama ce face, se întinse jos, alături de mormânt, ţiprinzând cu braţele scundul muşuroi, cu buzele lipite de Üha de deasupra. Din inima lui, durerea, încătuşată de aproape douăzeci de ani, ţâşni covârşitoare, năprasnică, atuitoare. Nimeni nu-l auzea, nimeni nu-l vedea. Nu avea p ce să se stăpânească. Nu mai lupta împotriva durerii, priţea chiar o alinare să se lase copleşit de ea. Reacţiunea Imită însă de această izbucnire fu tot atât de năprasnică. Nevoita împotriva inevitabilului, protestul împotriva morţii îl ptremurau din cap până-n picioare, îl zguduiau dincolo de iarginile raţiunii, aducându-l în pragul rătăcirii, al nebuniei. Nu mai era stăpân pe sine, nu-şi mai dădea seama ce face. În prima clipă scoase un strigăt sălbatic, dement, cerând pirului ca

Angèle să-i fie dată înapoi, dar nemărginitul ego-Inin care pare să mocnească în toate formele de rătăcire a

…În dădu o nouă întorsătură imaginaţiei sale. îl uitase pe iNininezeu. Nu se mai bizuia pe cer. îşi aroga puterea acestuia voia să ajungă prin el însuşi, nesprijinit de nimeni, mai re decât moartea, mai puternic decât nimicnicia. Lui Sarria îi ceruse ca Dumnezeu să i-o dea înapoi pe Angèle, acum însă o chema de-a dreptul pe ea. Zăcând acolo, îmbrăţijrându-i mormântul, i se părea atât de aproape de el, încât îşi iiie lupuia că o va auzi din clipă în clipă. Şi deodată îşi aminti un strania lui putere de concentrare cu care-l chemase pe iey de la jumătatea drumului spre ranchul Quien Sabe, în care îl adusese pe Sarria spre el în seara aceea.

FRANK NORRlă

Gândindu-se intens la fiinţa care-l obseda de atâta vreme, cu ochii închişi, cu faţa îngropată în palme, Vanamee strigă:

— Vino, Angèle! Mă auzi oare? Vino!

Mormântul însă nu-i dădu niciun răspuns Pământul fără glas zăcea tăcut, neclintit, ascunzându-şi taina, ţinând-fij zdravăn în încleştarea lui, nevoind să dea înapoi ceea ce fu-lsese încredinţat păstrării sale, nepăsător faţă de chinul *omej*nesc care, deasupra lui, îmbrăţişa deznădăjduit un mormânt mic. Pământul, care abia în dimineaţa aceea răspunsese atâb de prompt, atât de vibrant la cea mai mică chemare, acuma noaptea, ţinând adânc pecetluită taina morţii, era surd la orice rugă, refuza să-i dea răspuns şi Angèle rămânea, ca şi! mai înainte, doar o amintire îndepărtată, spulberată.

Vanamee înălţă capul şi privi în jurul lui fără să vadăj tremurând din pricina zadarnicei sforţări. Totuşi, nu mai voia] să se lase pradă deznădejdii. Până atunci nu se întâmplase! ca acea ciudată putere a voinţei sale să nu izbutească. Soţ simţise atât de tare în această privinţă, încât era încredinţat] că dacă se concentra din răsputeri, ceva, nu putea spune ce! trebuia să se întâmple. Dacă ar fi fost numai o autosugestie, o halucinaţie, şi tot ar fi rămas

mulţumit.

Aproape de la sine, mintea lui rătăcită se concentra din nou, îndreptându-şi toată puterea voinţei spre Angèle! chemând-o ca şi când ea ar mai fi fost în viaţă. îşi încorda nervii, încleşta pumnii şi-şi pironi spre piatra funerară ochii ficşi, cu pupilele micşorate.

Rămase astfel neclintit câteva clipe, fără să răsufle, pândind, aşteptând vedenia, minunea. Atunci, fără să ştie de ce, abia dându-şi seama ce se petrece, observă că privirea lui se îndepărta de piatra funerară, părăsea mormântul. Dări nu numai atât, întreaga lui făptură se întorcea în aceeaşi direcţie în care priveau ochii. Înainte de a-şi da seama prea bine ce se petrece, întorsese spatele mormântului, privind spre miazănoapte, spre şirul de peri, spre vâlceaua în care

IAC AT IŢA

P afla ranchul Seed. O clipă gândi că acest lucru se întâm-I fiindcă îngăduise voinţei sale să slăbească, nemaicordându-şi mintea. Atunci, întorcându-se din nou spre fermânt, încleştând dintâi, strângându-şi fruntea între mâini, ţi concentra toate gândurile într-o sforţare supremă. Se redinţă pe sine însuşi că Angèle era vie şi se adresă aceste! închipuiri a minţii sale, strigând cu glas sugrumat:

— Angèle, Angèle, te chem, mă auzi? Vino, vino imedi-l, chiar acum.

În locul răspunsului pe care îl cerea, prin şuvoiul gânrilor sale îşi croi din nou drum inexplicabila contrainfluenţă L mai înainte. Deşi se împotrivea din răsputeri, trebui să se parcă din nou spre miazănoapte, către peri. Supunân-p-se acestei porniri, se întoarse şi, încă mirat, făcu un pas, ipoi încă unul şi încă unul. Deodată, în întunericul de sub ph îşi recapătă stăpânirea de sine şi, deschizând ochii, se purprinse privind în depărtare spre ranchul Seed, către llsuţa din mijlocul vâlcelei, în care trăise cândva Angèle.

Uluit, se întoarse lângă mormânt, încordându-şi voinţa pl nou. Îndată ce aceasta atinse o oarecare tensiune, Icelaşi fluid contrar i se puse de-a curmezişul, nu

mai putea H se uite la piatra funerară, să se gândească la mormânt, la Mea ce ascundea acesta. Totuşi, trebuia să se uite. Întoarse privirile către miazănoapte. Păşi spre peri, şi acolo, oprindue în întunericul de sub ei, privi uluit, buimac, fără un scop anume, către ranchul Seed. Fluidul nu-l trăgea mai departe, Iar până la acel punct, până la şirul de peri, nu putea să le Kiste.

O vreme, ciudăţenia acelui fenomen îi stârni interesul, ficându-l să uite chiar de nefericirea lui. Se concentra din nou o dată, de două ori, parcă ar fi făcut o experienţă, petrecându-se mereu acelaşi lucru: îndată ce părea că Angèle învia în mintea lui încordată, ceva îl împingea să se întoarcă spre miazănoapte şi să alerge către peri, pe créas-FRANK NORRII

ta colinei care domina vâlceaua.

Durerea îi era însă prea adâncă pentru a stărui *mM* mult asupra ciudăţeniilor minţii sale. În cele din urmai supunându-se acelei porniri, părăsind mormântul, se lăsă joşi în întunericul de sub peri, unde-şi sprijini capul în palme, lăsându-se pradă amintirilor zguduitoare, dorului sfâşietori Trecutul îi învie în minte aievea. Gândurile zburară înapoi cp ani şi ani. îşi aminti de nopţile calde de iulie şi august, cufuni date în linişte, de cerul înstelat, de grădiniţa misiunii, plină del toate miresmele distilate de dogoarea zilei, de arşiţa» înverşunată a soarelui de vară. Se vedea pe sine, ca pal altcineva, sosind la întâlnire. Ea îi stăpânise gândurile toate i ziua. Toată ziua visase acel ceas liniştit pe care avea să-i împartă cu ea. Era întuneric. Nu putea să vadă nimiM Deodată auzea foşnetul uşor al ierbii, pe coasta colinei, subi pasul care înainta. Curând zărea luciul pal, de aur stins, *M* părului ei: o licărire slabă în lumina stelelor, în răstimpul cfl înceta adierea ce se simţea, când şi când îi auzea răsuflarea. Şi atunci, printre miresmele gingaşe ale grădinii, printre *ba*\] samurile magnoliei, printre straturile de rezede, printre] zidurile părăginite, printre atâtea miresme deosebite sau abii îmbinate, adia parfumul trandafirilor aninaţi în părul ei, al crinilor de la gâtul ei, al heliotropului de care îi erau

îmbibate! mâinile şi braţele, şi al zambilelor de la picioare. Şi deodată! iat-o aproape, iată-i ochii cu gene grele, albaştri ca viorelele, tandri, iată-i buzele dulci, plinuţe, rostindu-i numele, iată J mâinile apucându-i-le şi cuprinzându-i-le pe ale lui, iată-l umerii, gâtul, întreaga-i fiinţă, scumpă, dăruindu-se îmbrăţişării lui, buzele ei lipite de ale lui, mâinile ce-i ţineau capul apropiindu-i faţa de a ei.

Amintindu-şi de toate acestea, Vanamee întinse înainte o mână şi scoase un strigăt de durere. Ochii sfredeleau bezna, mintea îi era aprinsă de o aprigă răzvrătire împotriva triumfului morţii. Privirea străpungea întunericul în direcţia din»!

R AC ATI ŢA

we Angèle obişnuia să vină spre el.

— Vino, vino! strigă cu răsuflarea tăiată, ţeapăt din pripa neasemuitei, zadarnicei sforţări a voinţei! Vino, vino! Mă lU/i, Angèle? Vino, vino!

Deodată se dezmetici. Deschise ochii. Se ridică în pul oaselor. Mintea rătăcită îşi veni în fire fulgerător. Ce se «âmplase cu el? O luase razna? sări în picioare, privind în mupie spre ranchul Seed.

— Ce a fost asta? murmură el buimac.

Privi de jur-împrejur, ca şi când ar fi vrut să-şi dea iitima unde se află. Se uită la mâinile lui, la scoarţa aspră a lirului lângă care şedea, la zidurile brăzdate, măcinate de Moi ale bisericii şi ale grădinii. Încet-încet se linişti. Fluidul normal sub care acţionase se stinse. Deveni din nou cu totul pipân pe sine, conştient, lucid.

În aceeaşi măsură însă în care îşi dădea seama că Icole mâini erau ale lui, că scoarţa perilor era aspră, că Idurile mucegăite ale misiunii erau igrasioase, tot atât de încredinţat era că se întâmplase ceva, ceva vag, nelămurit, Vând ecou numai asupra unui al şaselea simţ al său, stra-filu, fără nume, nu mai puţin perceptibil, totuşi. Mintea, închipuirea lui, care rătăcea în noapte peste vâlceaua de la picioarele sale, orbecăind încoace şi încolo prin întuneric, ucă, hoinară, se oprise deodată, şovăitoare. Descoperise

Bava! Nu se întorsese la el cu mâinile goale. Venise înapoi, aducând cu ea o schimbare misterioasă, iluzorie. Nu existau cuvinte pentru a exprima ceea ce se petrecuse. Deocamdată însă un lucru era sigur: noaptea nu mai era fără glas, întune

…I nu mai era pustiu. Undeva, departe, unde privirea nu ipingea, în beznă, şerpuise o licărire, se înălţase o clipă spre mie, apoi se stinsese numaidecât. Noaptea pogorâse din pou. Nu se auzea un zgomot, nu se simţea o mişcare.

O clipă, Vanamee rămase buimac, năuc, înmărmurit, I h ochii larg deschişi, cu răsuflarea tăiată. Apoi, încet-încet

FRANK NORRI

se cufundă din nou în beznă, păşind cu deosebită grijă, ca u leopard ce se furişează. îl cuprinse un simţământ straniul vecin cu teama. Îndată după aceea, peste cele dintâi împrej sii veni să se suprapună îndoiala în propriile sale simţuri» Orice s-ar fi întâmplat, era atât de trecător, atât de insesizabili încât acum se întreba mirat dacă, la urma urmei, nu se înşelase. Reacţia urmă însă prompt: totuşi se petrecuşi ceva. Din clipa aceea începu pentru el cea mai chinuitoar J nesiguranţă a minţii. Se întoarse încet în grădină, ţinându-şi răsuflarea, trăgând cu urechea spre cele mai uşoare zgo mote, păşind în vârful degetelor. Ajunse la havuz, unde îşi umezi degetele şi le trecu peste frunte, le duse la ochi. Să opri încă o dată şi ascultă. Domnea o linişte adâncă.

Tulburat, răscolit, păşi mai departe, ieşi din grădină *M* începu să coboare devale. Trecu peste Broderson Creek. acolo unde gârla tăia drumul care ducea la Guadalajaiaj păşind încet înainte peste câmpul ranchului Quien Sabe, cu capul lăsat în piept, gânditor, uluit.

CAPITOLUL 5

La ora 7, în dormitorul casei ranchului, în patul de metal nib aşternut cu cearşafuri albăstrii, cazone, sub plapuma fPfie, Annixter mai dormea încă, îmbujorat la faţă, cu gura cată, cu părul lui gălbui, ţepos, vâlvoi. Pe scaunul de la pul patului se afla lampa cu gaz, la lumina căreia citise Bara trecută. Lângă ea era o pungă cu prune uscate

şi ăla) fi, ponositul *David Copperfield*, pe care-l citea, fila la care «Hinsese fiind însemnată cu o şuviţă de hârtie ruptă din marfiea pungii.

Annixter dormea adânc, dar nu putea nici măcar să se fedihnească liniştit. Strângea ochii atât de aprig, încât pielea pleoapelor se încreţise. Ţinea pumnii încleştaţi sub pernă. i tind şi când scrâşnea crunt sau izbucnea brusc în sforăituri, dominând tic-tac-ul vioi al deşteptătorului care atârna de filâciulia de alamă a patului, la câţiva centimetri de urechea lui

Puţin după 7, soneria ceasului izbucni ca o explozie, şi în aceeaşi clipă Annixter zvârli plapuma de pe el, sări în sus i i. imaşe aşezat pe marginea patului, gâfâind, trăgând aer în piept, clipind des şi frecându-şi capul, zăpăcit, buimac, năucit de repeziciunea cu care fusese trezit din somn.

Prima lui grijă fu să înşface ceasul deşteptător şi să-i înăbuşe sub perne şi sub pături târâitul prelung. Apoi stătu

FRANK NORRI

mai departe năuc pe marginea patului, ridicându-şi degeteli picioarelor cât mai departe de duşumeaua rece ochii lui, *M* jumătate închişi, grei de somn, imobili, fără expresie, când sJ închideau, când se deschideau. Câteva minute în şir. ba am prea, ba se trezea din nou, clătinându-se brusc când într-l parte, când în cealaltă. În sfârşit, dezmeticindu-se puţin, al îndreptă de spate, îşi trecu degetele prin păr şi, căscând f mama focului, îngăimă: „O, Doamne! Doamne!”

Se întinse de câteva ori, răsucindu-se pe loc, îndoit du-şi şi dezdoindu-şi degetele picioarelor, murmurând dl timp în timp, între două căscaturi: „O, Doamne! Doamne!”

Îşi roti privirile prin odaie, adunându-şi gânduri! căutând să-şi amintească ce avea de făcut peste zi.

Camera, aproape goală, avea pereţii căptuşiţi cu sscări duri fălţuite, vopsite cafeniu, ca pereţii unui grajd. Câteva! litografii neînrămate, „suvenire” de Crăciun, tăiate din revisi tele săptămânale, erau bătute ici-colo în cuie mari. Un mănunchi de flori uscate, jalnice, pline de praf,

era prins dël oglindă deasupra lavoarului negru de nuc de lângă fereastră! alături de o fotografie îngălbenită, în care se vedea secenttoarea mecanică a lui Annixter şi în faţa ei, chiar el, cu! oamenii lui în grup. Pe duşumea, lângă pat, şi înaintea mesei de scris, erau aşternute nişte preşuri zdrenţuite, făcute din petice. În colţurile camerei zăceau o pereche de ghete mur «j dare de noroi, o şa, un binoclu, o ladă de cărbuni goală şi I cutie plină cu şuruburi şi piuliţe. Pe perete, deasupra patului! era prinsă, într-o ramă poleită, diploma de studii a lui Annixter, iar pe birou, într-un talmeş-balmeş de perii de cap, I gulere murdare, mănuşi de călărie, ţigări şi altele, se afla of maşină stricată pentru încărcarea cartuşelor de vânătoare.

Era o odaie tipică de holtei, aspră, neconfortabilă, bârf bătească, duhnind a tutun, a piele şi a fier ruginit. Duşumeaua goală era scobită de ţintele de pe tălpile ghetelor: grele ale stăpânului, care lăsau urme. Pereţii fuseseră zgârij

R AC ATI ŢA

şi cu obiecte grele de metal. Lucru ciudat, însă, pe singurul caun din cameră, hainele lui Annixter erau aşezate cu o rijă şi o pedanterie de fată bătrână. El însuşi le rânduia ast-ll de cu seară. Ghetele erau una lângă alta, pantalonii, frumos îndoiţi pe dungă şi cu salopeta deasupra, se aflau pe leaun, iar haina era atârnată pe spetează.

Casa ranchului Quien Sabe avea şase camere, toate la mi ier. Cu oricâtă bunăvoinţă, nu putea fi numită un cămin. Innixter era un om bogat. Ar fi putut să-şi mobileze locuinţa IU lot atâta eleganţă ca şi Magnus Derrick. Adevărul era că el îşi socotea casa numai un cotlon unde trebuia să mănânce, să doarmă, să-şi schimbe hainele, să se adăpostească de ploaie, un birou în care îşi rezolva treburile şi nimic mai mult.

După ce se dezmetici de-a binelea, îşi vârî picioarele în papucii împletiţi din papură şi-o porni târşâind prin biroul de lângă dormitor, îndreptându-se spre baia de alături, unde rămase câteva minute sub şuvoiul îngheţat al

duşului, *i* i. mţănind din dinţi, tunând şi fulgerând că apa era prea rece. Încă tremurând, îşi aruncă hainele pe el şi, apăsând pe butonul soneriei electrice, ca să anunţe că era gata pentru micul dejun, se apucă de îndată de treburile zilei. În momentul acela, duba măcelarului din Bonneville intră în curte cu iroviziile zilnice de carne. Duba aducea zilnic şi ziarul din Uonneville, şi poşta sosită peste noapte. În teancul de corespondenţă pe care Annixter îl primi în dimineaţa aceea, se afla şi o telegramă de la Osterman care, între timp, plecase la Los Angeles pentru a doua oară. Aceasta glăsuia:

FINANŢAREA COMPANIEI ASIGURATĂ ÎN ACEST DISTRICT STOP OBŢINUT CONCURSUL PERSOANEI INDICATE STOP SUNT ÎN MĂSURĂ SĂ PLASEZ ACŢIUNILE POTRIVIT PLANULUI STOP

Rupând în bucăţele telegrama, Annixter mormăi:

— Perfect! înseamnă că partea asta e rezolvată.

Strânse grămăjoară bucăţelele de hârtie deasupra sobei în care nu era foc şi le arse cu grijă, urmărind încrunil tat, gânditor, preocupat pâlpâirile flăcărilor.

Ştia foarte bine ce voia să spună Osterman prin „finanţarea companiei”, de asemenea ştia ce însemna „peri soana indicată”.

Protestând şi invocând tot felul de scrupule, după discuţii interminabile, Annixter catadicsise să se împace cu Osterman, lăsându-se convins, în sfârşit, să participe la proiectata „acţiune” politică. Pentru a o finanţa, fusese format un comitet, din care făceau parte Osterman, bătrânul Broderson, însuşi Annixter şi, cu rezerve, abia ceva mai mult decât ca observator, Harran Derrick. Osterman era privit ca preşedintele comitetului. Magnus Derrick refuzase categoric să adere. Încerca să găsească o cale de mijloc. Situaţia lui era delicată: dacă prin eforturile membrilor comitetului s-ar fi] ajuns la reducerea tarifelor de transport, în mod normal ar fi profitat şi el de noul tarif. Ar fi profitat fără să fi înfruntat riscurile odată cu toţi, fără să fi participat la cheltuieli. Între timp, zilele treceau. Alegerea candidaţilor bătea la uşă. Comitetul nu-şi putea

îngădui să aştepte şi, ca un prim pas, Osterman se dusese la Los Angeles, înarmat cu o sumă frumuşică, la care contribuiseră Annixter, Broderson şi însuşi Osterman. La Los Angeles intrase în legătură cu Disbrow, agentul politic al Companiei de cale ferată „Denver, Pueblo & Mojave”, având cu el două întrevederi. Telegrama pe care o primise Annixter în dimineaţa aceea voia să spună că Disbrow fusese câştigat de partea lor şi avea să-l sprijine pe Darell ca să fie numit candidat pentru Comisia căilor ferate din partea Companiei „D. P. & M”. În districtul al treilea.

În dimineaţa aceea, micul dejun îi fu adus lui Annixter de unul din bucătari. Mâncă la repezeală, citindu-şi cores

R AC ATI ŢA

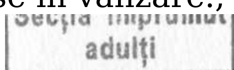
endenţa şi parcurgând în acelaşi timp paginile ziaruluiţ *oirneville Mercury*, fiţuica lui Genslinger. Annixter avea Jonvingerea că acesta primea subsidii de la compania Specific & Southwestern Railroad” şi nu era altceva decât Suflătorul de cuvânt prin care Shelgrim şi direcţia generală se idresau fermierilor din împrejurimile oraşului Bonneville. Editorialul gazetei suna astfel:

„Pentru cei iniţiaţi nu va fi o surpriză dacă mult tărăgă-Data reevaluare a parcelelor aparţinând companiei de căi feite, cuprinse în ranchurile Los Muertos, Quien Sabe, Dsterman şi Broderson, va fi efectuată înainte de sfârşitul Cestui an. Fireşte, ocupanţii acestor pământuri sunt intereaţi în ceea ce priveşte preţul pe care Calea Ferată îl va sta-III! asupra terenurilor sale, şi circulă zvonul că ei se aşteap-A ca parcelele să le fie oferite la doi dolari şi cincizeci de I i>nţi per acru. Nu e necesar cine ştie ce clarviziune pentru a page concluzia că aceşti domni vor fi dezamăgiţi”.

„Mofturi! exclamă Annixter când termină editorialul şi, boţind gazeta în pumn, o zvârli cât colo. Mofturi! Mofturi! Ce ponte şti Genslinger despre treaba asta?! Am să invoc! înţelegerea mea cu „P. & S. W.”: de la doi dolari şi jumătate (pană la cinci dolari per acru, stă scris negru pe alb. La asta i. ilea Ferată este obligată. Dar investiţiile

mele?! Am ame-llorat pământul, l-am irigat, l-am drenat, l-am cultivat, asta amnă valorificare, nu glumă! Să stea de vorbă cu mine! Am să le arăt eu!”

Cea mai adâncă impresie pe care o făcu asupră-i edi-lorialul lui Genslinger era că, la urma urmei, s-ar fi putut ca *Mercury* să nu primească subvenţii din partea companiei de cale ferată. Dacă ar fi primit, Genslinger nu s-ar fi lăsat indus în eroare asupra evaluării pământului. Ar fi trebuit să ştie că Cei de la Calea Ferată se angajaseră să vândă terenurile la doi dolari şi jumătate per acru, şi nu numai atât, ar fi trebuit un ştie că atunci când loturile vor ţi-puse în vânzare., actualii

deţinători aveau să se bucure de un drept de preemţiune. l’Annixter căută să-şi amintească clauzele explicite ale I înţelegerii dintre el şi Calea Ferată, dar până la urmă alungă I toate aceste gânduri, îşi aprinse o ţigară de foi şi punându-şi 1 pălăria ieşi pe uşă.

Dimineaţa era frumoasă, aerul proaspăt, tare. În vârful 1 turlei puţului artezian, aripile motorului eolian se învârteau de I zor, mişcate de vântul ce sufla dinspre sud-vest. Canalul de 1 irigare era plin de apă. Pe cer nu se zărea niciun nor. Departe, spre răsărit şi spre apus, parapetele văii San I Joaquín, Munţii Coast Range şi colinele de la poalele Sierrei I Nevada, se conturau violete ca ametistul pal, pe fondul I unduitor, gingaş, roz-alb al orizontului. Lumina soarelui era o adevărată revărsare cristalină, străvezie, iscând un I simţământ de veselie, stârnind o efervescenţă în sânge, un tumult, o înviorare în toată fiinţa.

În drum spre grajduri, Annixter trebuia să treacă prin 1 faţa uşii deschise a căşăriei. Înăuntru, Hilma Tree trebăluia 1 cântând. Vocea ei profundă, catifelată, ieşind mai mult din 1 piept decât din gât, se îmbina cu gâlgâitul laptelui turnat în cazane, în puţinele şi cu zăngănitul garniţelor. Annixter se abătu din cale şi se opri în prag, privind în jurul lui. Hilma erai învăluită din cap până în

picioare de razele soarelui ce se revărsau şuvoi prin cele trei ferestre deschise. Era fermecajtoare, strălucind de tinereţe, sănătate şi voioşie. Soarele punea o săgeată de diamant în ochii ei larg deschişi, căprui, 1 încadraţi de linia gingaşă, subţire a genelor negre. Aceeaşi lumină aurie îi mângâia părul des, moale, frumos, strălucitor, al cărui luciu aproape metalic se oglindea pe buzele umede I mişcându-se în ritmul cuvintelor cântecului. Sub dezmierdarea intensei şi năvalnicei lumini a dimineţii, albul-pur, de o I gingăşie nespusă, al pielii ei lua ochii. Razele reflectate de vasele de aramă lustruită, cu care trebăluia, aruncau o licărire de aur-pal sub suava rotunjime a bărbiei. Când şedea

IAC ATI TA

m lumina soarelui, pe obrajii ei îmbujoraţi se zărea o sclipire Moară de borangic, atât de fin, ca polenul unei flori sau ca Iberea impalpabilă de pe aripa unui fluture de noapte, păşea de colo-colo vioaie, veselă, voinică. Din minunata, din porabila împlinire a făpturii ei, din gâtul vânjos, alb, înecând către umeri, din dolofana, feminină amplitudine a faptului, din robusta maturitate a şoldurilor se desprindea o Iptă vibrantă de voioşie, de viaţă fizică exuberantă, sănă-i, pură, viguroasă. Purta o fustă de stambă, simplă, păstră, şi o bluză de in roz, curată, îngrijită. Mânecile, Egllecate până la umeri, îi dezgoleau braţele durdulii, albe, pe de lapte, mirosind a lapte, strălucind în lumina soarelui, în prag, Annixter îşi scoase pălăria.

— Bună dimineaţa, miss Hilma.

Hilma puse jos garniţa de aramă pe budacă şi se toarse repede.

— Oh, bună dimineaţa, sir.

Fără să-şi dea seama, făcu un uşor gest de salut cu Plana, ridicând-o puţin spre cap, cum obişnuiesc bărbaţii.

— Ei, întrebă Annixter, cum merge treaba?

— O, foarte bine. Astăzi n-am cine ştie ce treabă. Am şi Ms zerul. Acum pun brânza la presă. Tocmai făceam curăţele. Priviţi tingirile. Nu lucesc ca oglinda, sir?

Celelalte vase rin. iramă le-am frecat şi iar le-am frecat. Oh, puteţi să vă taţi. Nici în colţurile cele mai ascunse, nicăieri n-o să găsiţi pilei cea mai mică urmă de murdărie sau de grăsime. Tare-mi 11 ni; curăţenia! Odaia asta e colţişorul meu. Aici pot să fac mi place, frec pardoseala de ciment, cazanele, putineiele, apărătoarele şi mai ales garniţele şi tingirile, le fac lună… ml e drag să văd laptele curat, să-l poată bea cu plăcere un nupilaş; şi-mi place aerul proaspăt, şi soarele, oh, cât mai mult soare, şi dimineaţa, şi la prânz, şi după-amiază, totul să iii. (lucească în razele lui! Uite, încă n-am văzut niciodată ipusul soarelui fără să mă întristez. Totdeauna mă întris-

tează puţin. Nu e caraghios? Aş vrea să fie lumină tot timpul] Atunci când ziua e mohorâtă, întunecoasă, sunt tot atât da tristă ca şi când m-aş fi despărţit de un foarte bun prieten. Mi credeţi? Până acum câţiva ani, eram destul de mare, avearl şaisprezece ani şi mai bine, mama trebuia să stea lângă patul meu în fiecare seară înainte de a adormi. Mi-era frij de întuneric. Şi acum mi-e frică uneori, închipuiţi-vă, acurĂ am nouăsprezece ani, sunt o tânără doamnă.

— Ţi-e frică? întrebă Annixter ca să spună ceva. Ţi-jH frică de întuneric? De ce… de stafii?

— Nuuu… Nici eu nu ştiu. Vreau lumină, vreau… HilmĂ răsuflă adânc şi, întorcându-se spre fereastră, arătă cu ufl degeţel trandafiriu lumina. Oh, soarele! Iubesc soarelfH Poftim, puneţi mâna aici, pe cazan, poftim. Nu e cald? Nu fi plăcut? Şi nu vă bucură şuvoaiele de raze care intră pe fefl reastră? Dar pulberea din aer care străluceşte în luminaW Acolo unde-i soare, cred că oamenii sunt foarte buni. Nu mă oamenilor răi le place întunericul. Cred că răutăţile sunt pusfl la cale şi săvârşite întotdeauna în întuneric. Poate de aceejb urăsc eu lucrurile tainice… lucrurile pe care nu le pol vedea! care se petrec în întuneric. Pe faţa ei se oglindea o uşoară expresie de aversiune. Urăsc orice e ascuns. Poate că aceea mi-e frică de întuneric… Mai bine zis, mi-era fridă Nu-mi place să mă

gândesc că în jurul meu se întâmplă cevaf şi eu nu pot să văd, să înţeleg, să-mi explic ce se petrece!

Trecea de la un subiect la altul, vorbăreaţă, rostind cuvintele cu vocea ei profundă, viguroasă, catifelată, numai pentru plăcerea de a-şi exprima gândurile, crezând cu naivfl tate că ele erau tot atât de interesante pentru alţii ca şi pencil tru ea însăşi. Era încă o copilă, nedându-şi seama că se făcuse mare, arătând deschis, sincer, fără prefăcătorie, un interes copilăresc pentru tot ce vedea în jurul ei. Tot vorbind, spăla garniţele cu apă caldă, cu sodă, făcându-le lună şi înşirându-le în lumina soarelui.

AC ATI ŢA

Din când în când, Annixter o privea cu coada ochiului, între gene, tot mai cucerit de prospeţimea ei adorabilă, de Blereţea ei pură, gingaşă. Stângăcia care îl imobiliza de obi-l în prezenţa femeilor se risipise spontan. Simplitatea Mască a Hilmei Tree îl făcea să se simtă la largul lui. În linte îi încolţea un gând: dacă ar încerca s-o sărute? Cum ar facţiona ea? Scânteia unei bănuieli îi licări în minte. Nu mva comportarea ei era oarecum un îndemn, o invitaţie?

Niciodată nu ştii ce urmăresc femeile. De aceea fcorovăia ea atât de mult şi îl ţinea acolo, fără îndoială, ca «t. i i ofere prilejul. Ehei! mai bine-ar face să se astâmpere, că wllli 1 avea să-i urmeze invitaţia.

— Oh, exclamă deodată Hilma, am uitat lucrul pe care Bău neapărat să vi-l arăt, presa cea nouă. Vă amintiţi că lina trecută am cerut să cumpărăm o presă? Asta e. Uite um lucrează. Pe aici iese brânză, priviţi. Capacul se strânge în şuruburi, aşa. După aceea apeşi pârghia, uite-aşa.

Apucă pârghia cu amândouă mâinile şi o apăsă cu lonta puterea. Braţele ei netede, goale se ridicau, rotunde, încordate din pricina sforţării, în timp ce un picior zvelt i se tindea, sprijinindu-se de zid cu pantofiorul a cărui cataramă a oţel sclipea.

— Ehei, aici trebuie să ai putere, nu glumă, zise ea cu ibuflarea tăiată, privindu-l zâmbitoare. E frumoasă, nu?

Tocmai ceea ce ne trebuia.

Annixter îşi drese glasul.

— Unde ţii brânza şi untul?

Se gândi că foarte probabil se aflau în beciul căşăriei.

— În pivniţă. Vreţi să le vedeţi? întrebă Hilma, ridicând Chepengul, la celălalt capăt al încăperii. Vreţi să vedeţi? I oftiţi, să vă conduc.

Coborî înaintea lui în întunericul rece din beci, unde IDlrosea a brânză nouă şi unt proaspăt. Annixter o urmă. Se lintea tot mai aţâţat. Acum era aproape sigur că Hilma dorea

156 – s-o sărute, deşi, ca şi până atunci, nu era cu totul convins da acest lucru. În orice caz, putea să încerce. Dacă se înşela» Dacă ea se va simţi jignită şi-l va fulgera cu o privire di) gheaţă? Numai la gândul acesta, şi se zgribuli. Mai bine *sm* lase baltă şi să-şi vadă de treabă. Ptiu! Pierduse acolo atâtti timp! Totuşi, dacă Hilma dorea să-i dea ocazia să o sărute, *M* dânsul nu va profita de această ocazie, avea să-l creadă un prostănac şi avea să-l dispreţuiască, zicându-şi că i-a foel frică. Lui, să-i fie frică! El, Annixter, să se teamă de o gâsculiţă! La naiba! Era datoria lui de bărbat să meargă atât di departe cât era posibil. Se gândi că nătărăul de Osterman şi sărutat-o pe Hilma de mult. Spre a se pune la încercare, sif închipui hotărât s-o sărute, dar în aceeaşi clipă îl străbătu ufl fior de emoţie, inima îi zvâcni năvalnic, răsuflarea i se tăie. De temut însă nu se temea câtuşi de puţin. O să încerce,» basta! Asta îl făcea să simtă o şi mai mare stimă pentru în însuşi. Siguranţa de sine îi crescu şi când Hilma se întoarsif spre el, îmbiindu-l să guste o feliuţă, de brânză, se apropia, pe neaşteptate de ea, îşi petrecu un braţ după umerii ei ei întinse gâtul.

În ultima clipă însă şovăi; Hilma se dădu înapoi, mlă dioasă ca o trestie tânără. Annixter o apucă brutal de un braţ călcând-o cu toată greutatea pe unul din picioarele ei delicate. Obrazul şi bărbia lui atinseseră delicatul lob trandafirii) al uneia din urechile Hilmei, iar buzele o cută a bluzei, intră gât şi umăr. Dăduse greş pe toată linia, şi pe

loc îşi dădu seama că Hilmei nici prin gând nu-i trecuse c-ar putea s-o sărute.

Sărise speriată înapoi, cu mâinile strânse la piept, cu răsuflarea tăiată, simţind un nod în gât de încordată ce erai Tremura, străbătută de un fior. În ochii ei larg deschişi se oglindea o privire copilărească, mai mult de uimită decât da mânioasă. Luată pe neaşteptate, peste măsură de surprinsă, descumpănită, când îşi veni în fire, oftă adânc, nefericită, fcahnită.

O clipă, Annixter rămase pe loc, stângaci, stânjenit, fidicol, murmurând fără încetare:

— Ei, ei… nu te speria… ţi-a făcut cineva vreun rău? Nu t speria… nu-ţi face nimeni nimic… nu te speria… Apoi, deoată, făcând cu mâna un gest brusc, nedefinit, exclamă: La ftvedere. îmi… îmi pare rău…

Se întoarse, urcă scara şi, străbătând căşăria, ieşi ilară la aer, clocotind de mânie. Se îndreptă spre grajduri, pritindu-şi pălăria pe cap şi mormăind cu răsuflarea tăiată:

— Nătărău mai sunt! Caraghios! Dumnezeule, m-am eul de râs!

Deodată însă hotărî să nu se mai gândească la Hilma ree. Asta-l distrăgea de la treburile lui. Şi pe deasupra nu-i ducea niciun profit. Se scutură, ca şi când ar fi zvârlit de pe (umeri o povară apăsătoare, şi-şi concentra întreaga atenţie lucra treburilor grabnice.

Îl atrase bocănitul prelung al ciocanelor tinichigiilor pe icoperişul grajdului celui mare. Străbătu curtea spre puţulificzian, contemplând îndelung uriaşa clădire a grajdului, încântat, amuzat de vălmăşagul sunetelor, ciocanele I «aneau, fierăstraiele scârţâiau cadenţat, rindelele hârşâiau fitmic, tinichigiii şi dulgherii finisau acoperişul şi stănoagele. Un tânăr cu două ajutoare montau o mare uşă glisantă la patul dinspre miazăzi al grajdului, în timp ce zugravii, sosiţi de la Bonneville dis-de-dimineaţă, potriveau pompa cu care unixter ceruse să se văruiască suprafeţele întinse ale pereţilor grajdului, socotind întrebuinţarea în acest scop a bidinelelor ca o metodă depăşită, demodată.

Îl chemă pe unul din şefii de echipă şi-l întrebă când vor (îi gata grajdul. Acesta îi răspunse că la sfârşitul săptămânii va putea să aducă vitele şi nutreţul.

— De câtă vreme puteaţi să-l terminaţi! observă nemulţumit Annixter.

— Ei, ştiţi şi dumneavoastră... ploaia...

— Fleacuri! Ce ploaie? Eu muncesc şi pe ploaie. Voi şi sindicatele voastre îmi faceţi greaţă.

— Totuşi, mister Annixter, nu puteam vămi pe ploaie, Toată munca ar fi fost zadarnică.

— Ei, zadarnică! Poate că da, poate că nu.

După ce şeful de echipă se depărta, Annixter nu-şi putui stăpâni un mormăit de satisfacţie. Ce-i drept, grajdul erl admirabil, ba de-a dreptul monumental! Aproape toate celeilalte grajduri din împrejurimi puteau fi numite mai curând] nişte cuşti unde n-aveai loc nici să te învârteşti. Din toate] punctele de vedere grajdul ieşise întocmai cum şi-l dorise! Bucuros de această reuşită, deocamdată o uitase chiar şi pal Hilma.

— Şi acum, murmură Annixter, o să dau în el o serată! dansantă. O să rămână toţi cu gura căscată!

Se gândi că pentru treaba asta cel mai bine ar fi fost să-i înceapă prin a trimite invitaţii. În încurcătură, neputând să se hotărască cum să pună la cale lucrurile, hotărî că ar trebui să-l se sfătuiască cu Magnus şi cu missis Derrick.

„Oricum, n-ar strica să vorbesc cu Magnus despre telegrama nătărăului ăluia, îşi zise gânditor. De altminierij mai am şi alte treburi la Bonneville acum, înainte de sfârşitul! lunii”.

Se întoarse pe călcâie, aruncând o ultimă privire noii construcţii, şi se îndreptă către grajdul cel vechi. Hotărâse să pună şaua pe cal şi să plece la Bonneville, abătându-se pe l-ai Los Muertos. Va sacrifica o zi în acest scop, va sta de vorbă cu Magnus, cu Harran şi cu bătrânul Broderson, precum şi cu câţiva dintre oamenii de afaceri de la Bonneville.

Câteva clipe mai târziu, cu altă ţigară de foi între

dinţii cu pălăria lăsată pe ochi, deşi soarele era încă jos, la răsărit, ieşi călare din curtea ranchului. Trecu peste canalul de irigare \ şi apucă pe drumeag spre gospodăria lui Hooven, pe unde *că RACATIŢA*

M cel mai scurt drum către Los Muertos. Ducea către sud-nst prin zăvoiul cu sălcii verzui ce se întindea de-a lungul lui Iroderson Creek, care în anotimpul ploios se umfla, curgând în vale vijelios pe sub viaduct. Annixter trecu apoi peste ipper Road şi deschise poarta gardului lui Derrick. Reuşi să pea acest lucru fără a descăleca, tot îndemnând calul şi il. indu-i pinteni. O dată intrat pe poartă, porni repede, în Miop mărunt.

Porţiunea de circa cinci sute de acri, mărginită de Canalul de irigare şi de pârâul Broderson, din ranchul Los Muertos, o lucra Hooven. Ajungând la jumătatea drumului, Annixter dădu cu ochii de el. Hooven tocmai înlocuia un trior I semănătorii. Hilda, mezina lui, cu ghetuţe ţintuite şi Salopetă băieţească din pânză tare, şedea pe unul din caii înhămaţi la semănătoare, cu mâinile înfipte în grebănar, xtaziată, în culmea fericirii, cu ochii larg deschişi, ciufulită.

— Salut, Bismarck! strigă Annixter, apropiindu-se de el. Ce mai faci aici? Se aude că Governor vrea s-o scoată la cap unul acesta fără arendaşi.

— Ah, domn Annixter! strigă Hooven, îndreptându-se de spate. Ah, tumnefostr sinteţ? Ei, tumnefostr creteţ che domn knick o s-o scot la capet fier min?! Eu am se remin pe loc. Am se forpesc te ia om la om cu Cofernor. Aranşez eu. lumnefostr freţ să plec? Sieben jähr eu fost la rend. Ta, sir.

forice alt om pot se plece, tar nu eu. Ei? Ce spuneţ?

— Cheia asta ţi-ai procurat-o de pe aici? întrebă Annixter, privind scula din mâna lui Hooven.

— A, răspunse Hooven, răsucind cheia în mână. Se! pine, am se fe spun acum teunte o am. ia uitaţi-fel Ăst nu nu Ticken te loc. O am te ia Gravelotte, în ziua chind i-am bătut pe franţuz, ah, tumnefostr credeţ? Eu fost din reghiment „Württemberg”, pe care pus să sprijin paterie la prinţ von Hohenlohe. Tot zi stat culcat pe purt, pe chimp,

în spate paierie şi chiulele te ia tun franţuzesc făceau explöz în spat meu. Ach, donnerwetter. Creteam flecar chiuie explorez Tri ceaf me. Şi ăst întâmpla tot zi, nimic altcev nimic dechit chiul lele franţuzesc pum, pum, pum, pum, pum şi fum, şi paterie. trage încet, hoterit, ca tangat clopot… Glock, eins, zwei, pumf eins, zwei, bum! tangat ca Glock, mereu, şi mereu, tot zi, Chind sosit nopte, ei spus che noi făcut mare sieg, victorie. Nu ştii. Ce putem se fet te acolo? Nimic. Atunci ne ridicam, şi merji, şi merji oile nopte, una in der morgen auzim tun din! nou, nu pre ţepart de încolo, nu ştii unde. Da' stai să fez. S-a] tăiat răsuflare, ach, Gott, faţa lui se îmbujora, ah, Gott. Acolo aprobe era der Kaiser, şi Fritz, unser Fritz. Bei Gott, am nepunit! Deodat, ah, se fezi întreg reghiment; „Hoch der Kaiser! Hoch das Vaterland. Şi lacrimi fin la ochi, nu ştii de ce, şi oameni merje şi flutur mâini, şi în tot reghiment mergi; aşa mândri, bei Gott, cap sus, şi chinta *Die Wacht am Rhein*,} Aşa fost Gravelotte.

— Dar cu cheia cum e?

— Ah, am luat la ea chind paterie trecut. Tunari uitat cheie. Pus la ea în raniţ. Ghindeam folosesc chind întorc acas la trebur. Eram lucrător vagon fabric la Karlsruhe, dal niciodat nu întors acas. Chind război terminat, mers la Ulm, unde însurat. Chind demobilizat, emigrat. Blecat Americ. Mai întâi, New York. Dann, Milwaukee. Dann Springfieldt, lllinoy. Dann Californie, şi aici remas.

— Şi patria? Te gândeşti să te întorci vreodată?

— Pine, spun acum şi ast, domn Annixter. Totteaun! amintesc mult Deutschland, Jermany, unde der Kaisef, und niciotat nu uit Gravelotte, dar eu mai spus la tumnefostr lucru ast: und est nefast şi der kinder, drăguţ de fata Hilde, acol est Vaterland. Eh? Americ, ea e Vaterland acum, şi aici, arătă peste umăr spre casa de sub uriaşul stejar de Virginia de pe Lower Road, ast caz me. Ast destul de pun Vaterland pentru min.

Annixter puse mâna pe dârlogi, vrând să-şi vadă de

RACATIŢA

fum.

— Deci îţi place America, aşa-i, Bismarck? îl întrebă el. Îi spune, cu cine votezi?

— Americ? Nu ştii, răspunse Hooven cu tărie. Aici e CĂmin me. E Vaterland me. Noi Deutsch jerman tot place ast. Jwmany, mai frumos ca ea nu-i alt, sicur. Dar Vaterland e Înde caz şi nefast şi Kinder est. Cu cine fotez? A... nu... eu Hlotat fotez. Nu-m pat cap cu aşest lucru. Cultivi griu şi (listig piini für der nefast şi Hilde, asta tot. Asta eu, Himarck.

— La revedere, îşi luă rămas bun Annixter, văzându-şi le drum.

După ce înlocui triorul stricat, Hooven mână caii, connuându-şi munca. Semănătoarea înainta huruind.

— Ah, Hilda, tragă fata! strigă el. Ţine strâns cure! Hei, III, catâr! Dii! Hai!

Annixter mergea mai departe în galop mărunt. Curând recu peste Broderson Creek, intrând pe ranchul Home. I li i ipt înainte, atât de departe încât erau aproape cu totul sub orizont, abia se vedeau casa şi acareturile lui Derrick, un icoperiş sau două pe fondul verde, şters, al eucalipţilor şi chiparoşilor. Altceva nu se zărea. Pământul cafeniu, neted, mirat se întindea cât vedeai cu ochii, ca un ocean nemărginit, gloduros, cufundat într-o linişte adâncă.

Deodată ochiul ager al lui Annixter desluşi o pată la ori-ont, spre miazănoapte. Pata se micşoră până ajunse un punct, apoi crescu din nou, mişcându-se încet, având o nuanţă nedefinită, puţin mai închisă decât pământul şi devenind în sfârşit neagră ca cerneala. Pata se urca pe un d. îmbuleţ şi rămase acolo o clipă, conturată pe cerul azuriu. Annixter întoarse calul şi o luă de-a dreptul peste câmp, vrând să vadă ce era pe dâmb. Pe măsură ce pata se mărea, le dezintegra în părţile componente, acum zărindu-se ondunătură de unităţi. Forma ei deveni neregulată, alcătuită

FRANK NORR, din crâmpeie, înaintând către Annixter ca un vălmăşaj nedesluşit, dinspre care începu să se audă încet-încet o hăf mălaie de sunete stinse. Acum nu mai era o pată, ci (coloană în mişcare, însoţită de nişte

puncte. Pe măsură ce 9] apropiau, aceste puncte se contopeau, părând nişte căruţe sau nişte oameni călări care însoţeau o coloană în mişcară Erau chiar şi cai în coloană. La prima vedere părea că nu e nici mai mult, nici mai puţin decât un escadron de cavalercare înainta năvalnic peste ogoarele fermei. În sfârşit, s «apropiară. Erau pluguri trase de câte şase cai înhămaţi îfi linie. Zgomotul creştea, era tot mai desluşit. Se auziră câteva strigăte. Când şi când, câte un cal scotea pe nări un fornăit prelung, fremătător. Piesele de metal zăngăneanecontenit, roţile, pinioanele şi arcurile huruiau. Coloana sa apropia tot mai mult. În sfârşit, ajunse aproape de tel Zgomotele se contopiră într-un vuiet înfundat, într-o hări mălaie asurzitoare. Ropotul nenumăratelor copite par un adevărat tunet. Se ivea plug după plug. Annixter se trase într-o parte, privind îndelung, captivat, în timp ce, ca o armat de care triumfale, zăngănind, lovindu-se, scârţâind, un ale nesfârşit, maşină după maşină, atelaj de şase cai după ale laj de şase cai vânzolindu-se, gonind, cele treizeci şi trei da semănători ale lui Magnus Derrick, fiecare cu opt sape, tre’ ce-au vijelios ca asaltul unei armate, semănând cei zece în de acri ai marelui ranch, fecundând glia vie, împlântam adânc în pântecele întunecos al pământului sămânţa vieţii hrana unei lumi întregi, pâinea cea de toate zilei a unui între popor.

După ce semănătorile trecură, Annixter făcu cala întoarsă spre Lower Road peste ogoarele acum însă mânţate. Nu se mira că semănăturile erau făcute în grabă ranchul Los Muertos. Magnus şi Harran Derrick nu putuseră încă să recupereze timpul pierdut la începutul toamnei, când aşteptaseră atât de mult sosirea plugurilor. Muncile rămă*lRACATIŢA*

Itseră în urmă. Pământul lui Annixter fusese nu numai graţi, it de-a lungul şi semănat, dar pe alocuri grăpat bine şi II-a curmezişul. Munca grea a semănăturilor fusese termi-hită. Acum nu mai avea altceva de făcut decât să aştepte, în wrip ce sămânţa germina în tăcere şi să observe când va colţi grâul.

Când Annixter ajunse la casa ranchului Los Muertos Mih umbra eucalipţilor şi a chiparoşilor, o zări pe missis Ärrick pe verandă, într-un fotoliu de răchită. îşi spălase birul, şi şuviţele şaten-deschis, care îşi păstrau aproape aţă strălucirea, erau întinse cu grijă la soare pe spătarul Icaunului. Annixter nu putu să nu remarce că, în ciuda celor liste 50 de ani ai săi, Annie Derrick era încă destul de ăguţă. Ochii ei erau încă aceia ai unei fete tinere, cu o [nuanţă vagă de inocenţă şi curiozitate, dar îndată ce privirea îi căzu asupra lui, observă că acea expresie se schimbă; într-una de stânjenire, de neîncredere, aproape de repulsie.

În noaptea aceea, după ce Magnus şi soţia lui se culaseră, nu adormiseră ore întregi. Priveau în întuneric, tot Vorbind şi vorbind. Magnus nu putea să nu-şi informeze soţia aspre coaliţia închegată împotriva Căii Ferate, nici că membrii ei erau hotărâţi să-şi atingă scopurile prin orice mijloace, h povestise despre tertipurile prin care Osterman voia să întrecoare oameni ai fermierilor în Comisia căilor ferate. Magnus şi soţia lui vorbiseră deschis, îndelung, despre acest lubiect. Discuţia începută seara, după cină, durase până noaptea târziu.

Annie Derrick fusese cuprinsă de o spaimă subită: nu uinva până la urmă Magnus avea să cedeze presiunilor tot mai puternice exercitate asupra lui în fiecare zi. Nimeni nu Minoştea mai bine decât ea integritatea soţului. Nimeni nu-şi mintea mai bine decât ea cum cel mai scump vis al lui, acela al ascensiunii politice, fusese zădărnicit pentru că nu voise să *na* ploconească, să caute o popularitate ieftină, să facă corn

FRANK NOR

promisuri cu ideile sale de dreptate. În ultima vreme păr schimbat. Necontenitele samavolnicii, nedreptăţile de (felul, abuzurile, spolierea, şantajul îl aduseseră la exaspal rare. Jignirile ce-i fuseseră aduse de S. Behrman îl mai rodeau. Părea gata-gata să adere la planul lui Osterman! însuşi faptul că dorea să discute cu ea atât de des, atât dl îndelungat, era o dovadă evidentă că problema îl obseda!

Trist! Tragic! Era oare cu putinţă ca tocmai el, Magnus, aţâţ de fidel principiilor sale, atât de corect, de nestrămutat, d «tăios în denunţarea noii politici, atât de muşcător în atacurile; sale împotriva necinstei şi corupţiei ce colcăiau de jos pânj sus, să fie ademenit, să nu osândească intrigile tenebroasi ale unor oameni lipsiţi de scrupule, care unelteau chiar sul ochii lui? Faptul că Magnus nu-i poruncise lui Harran să li se amestece câtuşi de puţin cu cei ce complotau era o mari surpriză pentru doamna Derrick. Altă dată, Magnus interzicea] fiului său chiar şi să se uite la un om necinstit.

Pe lângă toate, missis Derrick tremura însă la gândul! că soţul şi fiul ei s-ar putea angaja într-o luptă pe viaţă şi pal moarte cu Calea Ferată, monstrul cu inima de fier, necruţă J tor, nesfârşit de puternic, care ieşise triumfător din ori ei împrejurare. S. Behrman, paladinul companiei, rămânea toi deauna pe câmpul de bătaie, flegmatic, netulburat, învingăi tor, inexpugnabil. De data aceasta însă, se contura la orizont'o luptă ameninţătoare, mult mai îngrozitoare decât toate celei) de până atunci. Banii aveau să curgă gârlă. Trebuia pusă în joc cinstea personală. Un eşec ar fi însemnat dezastrul total, ruina materială, prăbuşirea morală, dezonoarea, decăderea După părerea ei, izbânda era aproape imposibilă. Annie Derrick se temea nespus de Calea Ferată. Noaptea, când totul amuţea, vuietul îndepărtat al trenurilor se rostogoleai peste câmpiile de la Los Muertos, de la Guadalajara, de la Bonneville, sau de la viaduct, oprindu-se de-a dreptul îrd inima ei. În asemenea clipe i se părea că vede aievea balau-*ARACATIŢA*

glii, monstrul de abur şi oţel, cu un singur ochi ciclopic, roşu, mlopând, ţâşnind din zare în zare, simbol al unei puteri iemărginite, uriaşe: îngrozitorul Leviathan cu gheare de oţel, lire nimicea pe loc orice împotrivire, sub roţile lui zăngăni-Ipare. Nu, mai bine era să te supui, să te resemnezi în faţa evitabilului. Şi Annie Derrick se ghemuia, se făcea mică în iţa asprimilor lumii, străduindu-se zadarnic să-l tragă şi pe potul ei după ea.

Până să-l zărească pe Annixter, şezuse gânditoare în fotoliu, cu un volum de versuri deschis pe genunchi. Privirea I se pierdea peste arătura ce unduia, se învălura cât vedeai cu ochii dincolo de pajişte, spre îndepărtata zare de la Imiazăzi. Câmpia, până atunci cenuşie, prăfuită, acum răscotă de brăzdarele plugurilor, se întindea cafenie, nemărginită, ioolaşă, lugubră, mută. Şi acum, din acea imensitate, în pehipuirea ei bolnăvicioasă ce tânjea, lâncezea, toropită de monotonia aceleiaşi privelişti, se desprindea simţământul edesluşit, neliniştitor al unei primejdii de moarte. Groaza de cea imensitate, exagerată de imaginaţia ei, creştea tot mai mult; o senzaţie de nespusă singurătate o învăluia tot mai mult. Se simţea pierdută pe acele întinderi fără de sfârşit. Nici dacă s-ar fi văzut singură într-o barcă părăsită în largul loceanului, groaza ei n-ar fi fost mai mare. Simţea viu acea lipsă de afecţiune care există permanent între umanitate şi I pământul care o ţine. îşi dădea seama de totala nepăsare a inaturii faţă de om, care nu era ostilă, ba putea fi chiar blândă, prietenoasă, atâta vreme cât furnicarul omenesc i se lupunea, acţionând odată cu ea, alergând alături de ea în misterioasa goană a secolelor. Însă când gâza răzvrătită mierea să ridice capul împotriva puterii ei, acea natură blândă, deodată devenea necruţătoare, o maşină uriaşă, o putere formidabilă, un Leviathan cu inima de oţel, crud, neîndurător, neînduplecat, strivind cu o linişte mută atomul uman, fără ca durerea nimicirii să pricinuiască un freamăt sau un fior

FRANK NORRli cât de slab acelui uimitor mecanism de roţi şi angrenaje.

În mintea ei toate aceste gânduri nu luau forma desluşită. Nici n-ar fi ştiut să spună precis ce o neliniştea Percepea doar o senzaţie vagă despre aceste lucruri, cal adiere nedefinită, confuză, tulbure, ca o senzaţie de ostilitate] în aer.

Un ropot de copite pe pietrişul de pe alee o adusese l-ai realitate. Întorcându-şi privirea de la ogorul pustiu, dădu cu ochii de tânărul Annixter, care tocmai îşi oprea

calul la scările] verandei. Apariţia lui nu făcu decât să-i abată atenţia spre] cealaltă frământare. Nu putea să-l privească decât ei repulsie. Era unul dintre complotişti, unul din fruntaşi în acea] bătălie iminentă. Fără îndoială, venise spre a face o noul încercare de a-l câştiga pe Magnus de partea tenebroasei coaliţii.

Totuşi, abia se simţea vreo urmă de ostilitate în felul în care îl primi. Pe prosopul alb de pe spătarul fotoliului, părul ei părea o întinsă pată de iarbă-de-mare cafenie. Se scuză că având părul ud, nu se poate ridica. Când Annixter o întrebi dacă Magnus era acasă, îi răspunse afirmativ, şi îndată îl trimise pe bucătarul chinez să-l cheme din birou. După ce-şi legă calul de belciugul bătut în trunchiul unuia din eucalipţi Annixter urcă scara verandei şi, scoţându-şi pălăria, se aşeză pe ultima treaptă.

— Harran e aici? întrebă. Aş vrea să stau de vorbă şi ei el.

— Nu, răspunse missis Derrick. Harran a plecat dis de «j dimineaţă la Bonneville. Se uită la Annixter neliniştită, fără al întoarce capul, ca să nu-şi deranjeze părul. Despre ce vreţi să staţi de vorbă cu soţul meu? întrebă ea precipitat. Despre] proiectul cu privire la alegerile pentru Comisia căilor ferate?” Magnus nu e de acord cu aşa ceva, declară ea cu energie, Mi-a spus-o aseară.

Annixter se foi stângaci pe locul lui, netezindu-şi cu o

ACAŢI ŢA

Elana smocul gălbui, rebel, din creştet, ca moţul unui indian, liodată îl cuprinseră bănuielile. Aha! Femeia asta voia să se priestece în treburile lui, să-i pună beţe în roate. Deveni pe jbe nespus de şiret. Într-un acces de prudenţă, abia mai drăznea să rostească un cuvânt ca nu cumva să-şi dea pămluhle pe faţă. Privi în jur cu teamă, nerăbdător ca Big nu’s să apară mai repede, spre a înlătura tensiunea.

— Am venit să vă spun că aş vrea să dau o serată dansantă în noul meu grajd, răspunse el încruntat, cu privi-lla aţintite în fundul pălăriei, ca şi cum ar fi citit nişte însembri pe care le ascundea acolo. Aş vrea să mă

sfătuiesc cu Umneavoastră cum să procedez cu invitaţiile. Mă gândeamint Hau pur şi simplu un anunţ în *Bonneville Mercury*.

În timp ce Annixter vorbea, Presley se apropie de el pe) spate şi, prinzând subiectul conversaţiei, observă:

— Nu e indicat, Buck. Nu dai un bal public. Trebuie să punţi invitaţii.

— Salutare, Presley, aici erai? exclamă Annixter, întorimidu-se şi strângându-i mâna. Să trimit invitaţii? repetă Annixter contrariat. Trebuie neapărat?

— Altfel nu se poate.

— Ce spui! Ce spui! exclamă Annixter, mirat, descumpănit.

Niciunul dintre cunoscuţii lui nu l-ar fi putut contrazice ră să stârnească pe loc o dispută aprinsă. De ce oare IAii. fiul şi arţăgosul fermier se pleca întotdeauna în faţa poetului Presley? Era o lipsă de consecvenţă cu totul inexplica-pll Doamna Derrick îl ascultă uimită.

— Ei, cred că ai dreptate, Press. Zici că trebuie să trimit invitaţii?

— Desigur.

— Tipărite?

— Oh, ce catâr eşti, Buck! observă Presley, calm. Mă i în că înainte de a trimite invitaţiile, o să insulţi trei sferturi

FRANK NORRL din oamenii pe care s-ar cuveni să-i pofteşti, ai să ai pe cugib vreo sută de scandaluri şi un proces, două.

În clipa aceea, mai înainte ca Annixter să poate răspunde, Magnus ieşi pe verandă, drept, grav, ras proaspă Fără voie, instinctiv, Annixter se ridică în picioare, de parc Magnus ar fi fost comandantul suprem al unei armaţi nevăzute şi el, un subaltern. Urmă o scurtă discuţie în legal tură cu serata dansantă pe care avea de gând s-o del Annixter, apoi acesta găsi un pretext spre a-l lua deoparte. îrs timp ce păşeau încet de-a lungul aleii presărate cu pietriş! missis Derrick se uita după ei cu ochi plini de o nelinişte chil nuitoare. Se opriră la poartă,

discutând cu gravitate. Înalt, *M* buze subţiri, calm, cu o mână la reverul redingotei, în capul gol, Magnus fixa cu ochii lui albaştri sfredelitori faţa jH Annixter. Annixter abordase din capul locului punctul princij pal:

— Am primit o telegramă de la Osterman azi-dimineaţăj Ei bine, Disbrow e omul nostru. Asta înseamnă că domnii de la „Denver, Pueblo & Mojave” ne vor sprijini. Lupta e pe jumă* tate câştigată!

— Presupun că Osterman l-a mituit, observă Magnus. Annixter ridică din umăr, agasat.

— Totul se plăteşte. Nu capeţi nimic pe gratis. Governor; continuă el, nu văd cum aţi putea să mai staţi deoparte. Esta limpede încotro bate vântul. Suntem pe punctul de a câştiga lupta şi nu văd cum aţi putea socoti că e just să ne lăsaţi şi ducem tot greul, să suportăm toate cheltuielile. N-a existat acţiune cât de cât importantă în preajma dumneavoastră şi să nu fiţi în fruntea ei. Toţi locuitorii comitatului Tulare şi ai văl San Joaquín vă cunosc în privinţa aceasta. Oamenii vor Uli conducător şi sunt cu ochii pe dumneavoastră. Ştiu ce concepţii aveţi asupra politicii de astăzi, dar, Governor, moravurile s-au schimbat şi toţi, chiar şi oamenii cei mai onorabili, procedează azi aşa cum procedăm noi. Nici dum

HAC ATI ŢA

voastră nu puteţi face altfel. Şi cu asta, basta! Principalul ci până la urmă să învingă dreptatea. Vă chemăm în locul nostru, vă chemăm din suflet. Aţi chibzuit destul în acestei probleme. Aţi luat vreo hotărâre? Veniţi alături i. um. Vă sfătuiesc să priviţi lucrurile acestea dintr-un punct dere mai larg. Gândiţi-vă mai ales la rezultate. Ei bine, spuneţi? Veniţi alături de noi?

O clipă, Magnus îşi lăsă privirile în pământ, încruntat, istă dată mai mult din pricina încurcăturii în care se afla îi din pricina enervării. Mintea îi erai agitată, hărţuită de E mie de gânduri.

Una dintre cele mai puternice porniri ale lui Magnus, Unul dintre cele mai aprinse visuri ale sale era de a fi, chiar şi pentru scurt timp, conducător. Să conducă

oamenii, aceasta iese totdeauna ambiţia lui. Ura de moarte supunerea de pee fel. Energia ţâşnea din el îmboldită de scânteia mâniei, I simţului de înjosire, de ofensă. Oh, măcar o clipă să-şi toată doborî, să-şi poată zdrobi vrăjmaşul, să învingă Calea Parată, să-l strângă în pumn, să-l dea peste cap pe S. Iiihnnan, să se reabiliteze în faţa lui însuşi, să-şi recâştige n. poetul de sine. Să mai fie o dată puternic, să domine. Uzele subţiri i se strânseseră, nările nasului acvilin fremă-i. m şi, fără să-şi dea seama, făptura lui dreaptă, autoritară, îi vi mise ţeapănă. Pentru o clipă se simţi arbitrul situaţiei, se văzu o figură proeminentă în statul California, un om temut, Inspectat, ascultat de mii de oameni, ambiţia lui era, în iffârşit, satisfăcută, cariera lui, cândva spulberată, realizată, fir succesul, rezultatul concret, asigurat. La urma urmei, jacă aceasta era şansa, prilejul care se ivise în sfârşit după (îl. iţia ani? Şansa lui! La acest cuvânt, în el se treziră toate Instinctele jucătorului de altă dată, cel mai temut jucător de pocher din comitatul El Dorado. Şansa! Ea e totul! S-o adul-nn-ci când se iveşte, s-o recunoşti când trece în zbor ca varul il, s-o prinzi fără să te uiţi, s-o înşfaci, jucând la noroc.

FRANK NORF»

mizând totul pentru tot. Totul! Asta însemna să ai geniu! Oari-nu era aceasta şansa, lui? I se păru deodată că ar fi. *DIN* onoarea lui, multoreţuita sa integritate, toată viaţa, puritatea! neîntinată a principiilor sale? Să le sacrifice la aceşti al târzii? Putea el oare acum să-şi calce în picioare caracterul şi principiile? După aceea, cum îi va mai putea privi în faţă pe Lyman şi pe Harran? Şi totuşi, totuşi pendulul oscila, a igndl ra această şansă însemna eşecul, o viaţă care începuse promiţător avea să sfârşească în obscuritate, poate în ruină. financiară, sau chiar în mizerie. Să nu scapi prilejul, asta. Însemna să te realizezi, însemna faimă, influenţă, prestigiu, poate chiar o mare bogăţie.

— Îmi pare rău că vă întrerup, spuse doamna DerriclH apropiindu-se de ei. Sper că mister Annixter mă

va iertai Magnus, te-aş ruga să-mi deschizi safeul. Am uitat cifrul, şi-mi trebuie bani. Phelps se duce în oraş şi aş vrea să achite nişte note de plată ale mele. Poţi veni chiar acum, MagnuÄ Phelps e gata de drum. Aşteaptă.

Annixter lovi cu tocul în pământ, înăbuşind o înjurătutM Femeiuştile astea toante se amestecau totdeauna în trebutH lui, îi puneau beţe în roate. Magnus fusese tocmai pe punH tul de a spune ceva, hotărâse poate să intre în acţiune, ifl soţia îl întrerupsese în momentul decisiv. Clipa favorabilă fulsese pierdută. Se întoarseră tustrei spre casa ranchulb înainte de a-şi lua rămas bun, Annixter obţinu de la Magnusi! promisiunea că avea să mai stea de vorbă cu el înainte de a lua o decizie definitivă în această problemă.

Presley aştepta pe verandă. Se ducea în oraş cfl Phelps şi-i propuse lui Annixter să-i însoţească.

— Mă duc să-l văd pe bătrânul Broderson, răspunse Annixter refuzând invitaţia.

Presley îl informă însă că Broderson se dusese Bonneville dimineaţa, devreme. îl văzuse trecând cu cabrioleta… Plecară toţi trei, Phelps şi Annixter călări, Presley pel

RACATIŢA

llcicletă.

După ce se îndepărtară, doamna Derrick se duse la tul ei în birou. În dimineaţa aceea era foarte drăguţă, cu braţii îmbujoraţi din pricina agitaţiei, cu ochii ei, inocenţi, detă, dilataţi. îşi strânsese părul încă umed cu o panglică nea-Iră, legată la ceafă, şi valurile lui mătăsoase, castanii, îi ajungeau până la mijloc, dându-i un aer foarte tineresc.

— Ce tot îndruga Annixter? îl întrebă ea pe Magnus, Intrând pe uşa din reţea de sârmă verde ce dădea în birou, a eu ce vrea Annixter. Încearcă să te momească, să te împingă la fapte necinstite, nu-i aşa? Spune-mi, Magnus, nu-i aşa?

Magnus dădu din cap afirmativ. Soţia se apropie de el şi puse mâna pe umăr.

— Dar tu n-ai să accepţi, nu? N-ai să-l mai asculţi

niciotă. N-ai să le mai permiţi lui şi nimănui altuia nici măcar să dea prin minte că ai putea să-ţi pleci urechea la asemenea Vorbe, nu-i aşa? O, Magnus, nu ştiu ce-i cu tine în ultima eme. Cum e cu putinţă? Mai înainte te-ai fi socotit insultat ucă cineva ar fi presupus numai că ţi-ar putea trece prin cap un lucru necinstit. Magnus, mi s-ar rupe inima dacă te-ai ală-lira lui Annixter şi Osterman. N-ai mai putea fi pentru mine Jeelaşi om, tu, care ai rămas atât de curat până acum. Şi Ilieţii; ce-ar spune Lyman, şi Harran, şi toţi cei care tenosc şi te respectă dacă te-ai înjosi pe tine însuţi până Colo încât să ajungi un aventurier politic?!

Pentru o clipă, Derrick îşi sprijini capul pe mână, evit în«li 11 privirea. În cele din urmă răsuflă adânc şi spuse:

— Sunt tare necăjit. Grele zile trăim! Am multe griji pe i up.

— Grele sau nu, stărui ea, făgăduieşte-mi un singur cru, că n-ai să te alături lui Annixter. îi luase mâna între (inimele ei şi-l privea în faţă cu ochii săi frumoşi, rugători, t făgăduieşte-mi, repeta ea. Dă-mi cuvântul tău. Orice s-ar

FRANK NORRL întâmpla, lasă-mă să fiu mândră de tine, cum am fost întotdeauna. Dă-mi cuvântul tău! Ştiu că nu te-ai gândit niciodată serios să te alături lui Annixter, dar sunt uneori atât de tulbJ rată, atât de speriată. Numai pentru a mă linişti, Magnui] dă-mi cuvântul tău.

— Da, ai dreptate, răspunse el. Nu, niciodată nu m-arfij gândit serios la aşa ceva. Numai în treacăt am simţit ambiţii să fiu… nu ştiu ce nădăjduiam să fiu! Ei, acum s-a terminaţi1] Annie, soţul tău e un om tare dezamăgit.

— Dă-mi cuvântul tău, stărui ea. Apoi vom vorbi şi despre alte lucruri.

Magnus şovăi din nou, pe punctul de a ceda celor mii bune porniri ale lui, cât şi rugăminţilor soţiei. Se gândea ei primejdios de departe ajunsese în acea poveste. Şuvoiufl lua cu fiece clipă tot mai mult. De pe acum căzuse în cursb de pe acum era prins de plasa care se ţesea de jur-împrejurul lui.

Şi deodată dădu înapoi cu aprindere. Onoarea lui şi

revoltă din nou. Nu, orice se va întâmpla, îşi va păstra integritatea. Soţia lui avea dreptate. Avusese întotdeauna f înrâurire asupra a ceea ce avea mai bun în el. În clipa aceea uneltirea pusă la cale i se păru de-a dreptul respingătoa. Se mira cum îşi putuse îngădui chiar să-i treacă prin cap gă dul de a se asocia cu ceilalţi. Nu, o singură clipă să cf dovadă de voinţă, şi-şi va redobândi libertatea de acţiune, va descotorosi de toate legăturile compromiţătoare, întoarse spre soţia lui… îi stătea pe buze făgăduiala pe ea dânsa o implora. Deodată, însă, îşi aduse aminte de promist «unea pe care i-o făcuse lui Annixter cu câteva clipe mai înainte, îi dăduse cuvântul că înainte de a lua o hotărârea definitivă va mai sta o dată de vorbă cu el. Pentru Magnus, cuvântul dat era sfânt. Deşi acum ar fi dorit să bată în retragere, nu-i putea făgădui soţiei că va hotărî să meargă pe calea cea dreaptă… Trebuia să amâne făgăduiala cu câteva

Iii îi explică acest lucru cam în doi peri. Annie Derrick nu puse nimic, îl sărută pe frunte şi ieşi din birou tristă, neliştită, pradă unor temeri nedesluşite, lăsându-l pe Magnus în birou, cu capul în palme, cufundat în gânduri, posomorât, (liinuit de presimţiri rău prevestitoare.

În timpul acesta, Annixter, Phelps şi Presley îşi conţinu, în drumul spre Bonneville. Curând, în dreptul marelui re-fevor de apă cotiră pe County Road şi merseră mai departe îi umbra şirului nesfârşit de plopi, puşi ca perdea împotriva Vântului, ce se întindeau de-a lungul drumului, mărginind finchul Broderson. La vreo jumătate de milă de Bonneville, innd se apropiară de cârciuma lui Caraher, zăriră calul lui; Harran legat de gardul din faţă. Annixter se despărţi de Ceilalţi şi intră să stea de vorbă cu Harran.

— Harran, începu el, după ce se aşezară amândoi la o ăsuţă. Trebuie să hotărăşti într-un fel cât mai repede. Ce-ai de gând? Vrei să stai deoparte, cu mâinile în buzunare, să

te Uiţi la noi cum cheltuim bani cu nemiluita pentru treaba asta? I Iacă reuşim, ai să profiţi şi tu, ca şi ceilalţi. Cred că ai ceva bani strânşi, nu? Doar eşti procuristul tatălui tău!

Descumpănit de atacul direct al lui Annixter, Harran îngăimă ceva afirmativ şi adăugă:

— E greu să te hotărăşti. Sunt într-o situaţie ingrată, puck. Aş vrea să vă ajut, dar mi-ar plăcea să jucăm o partidă illnstită. Altfel nu ştiu să joc. Aş vrea să primesc o dezlegare din partea tatii, dar în ultimele zile n-am putut scoate nicio vorbă de la el parc-ar dori să mă lase să hotărăsc singur.

— Ei bine, ia ascultă, sugeră Annixter. Ce-ai zice să rămâi deoparte până se termină totul, şi atunci să participi în mod egal cu ceilalţi membri ai comitetului la cheltuielile necesitate de acţiune?

Harran rămase pe gânduri, cu mâinile în buzunare, privindu-şi încruntat, posomorât vârful ghetei.

— Nu-mi place să merg orbeşte, răspunse el după câteva clipe de tăcere. Fireşte, ar trebui să împart cu voi răspun» derea acestei acţiuni. Sunt un partener leal. Pe de altă parte! însă, nu vreau să am dificultăţi cu tata. Ne-am înţeles întoti deauna perfect. Nu i-ar plăcea, ştii bine, să fac un asemenea pas.

— Ascultă, strigă Annixter deodată, dacă ar spune că nii se amestecă şi că poţi face ce vrei, vii alături de noi? Pentru numele lui Dumnezeu, hai să mergem o dată mână în mârw cu toţii. Să luptăm cot la cot.

Fără a-şi da seama, Annixter atinsese punctul durenjb

— Ce să zic, cred că ai dreptate, îngăimă Harran. Descurajarea, scepticismul lui nu fuseseră niciodataj mai apăsătoare. Toate mijloacele cinstite fuseseră epuizatei Cultivatorii de grâu ajunseseră, în cele din urmă, cu spatele] la zid. Pentru faptul că în această situaţie nu-şi mai alegeai! mijloacele de luptă, întreaga răspundere o purtau duşmanul nu ei.

— E singura cale ce ne mai rămâne, continuă Harran.

Să fim strâns uniţi… ei bine… mergi înainte şi vezi ce se poate i face. Dacă tata îşi va da încuviinţarea, voi vărsa partea mea! la fondul comun.

— Şi asta-i ceva! exclamă Annixter, scuturându-i mâna, I Lupta e pe jumătate câştigată. Disbrow e de partea noastră! ştii? Acum trebuie să punem mâna pe unul dintre ticăloşii ăia] din San Francisco. Osterman are să…

Harran îl întrerupse, dând repede din mână.

— Nu-mi mai spune nimic, zise el. Nu vreau să ştiu ce vreţi să faceţi tu şi Osterman. Dacă aş şti, n-aş mai veni alături de voi.

Totuşi, înainte de a se despărţi, Annixter obţinu din partea lui Harran promisiunea că va lua parte la următoarea şedinţă a comitetului, la care, după întoarcerea de la Los Angeles, Osterman avea să dea raportul.

R AC ATI A

Harran îşi continuă drumul spre Los Muertos, iar Annixter încalecă şi se îndreptă spre Bonneville.

Bonneville, care era un oraş foarte animat, avea vreo douăzeci-treizeci de mii de locuitori. Primăria, clădirea liceului şi a Operei constituiau mândria localnicilor. Bine ospodărit, curat, oraşul tânăr era plin de energie, de o viaţă Htivă, trepidantă. Pe străzi şi trotuare circulaţia era intensă. Bprtierul comercial, concentrat în jurul Străzii Mari, era totpeauna plin de lume. Ajungând în faţa Poştei, Annixter fu tuitorul unei succesiuni rapide de imagini şi sunete. Cai de palane, furgoane, inevitabilele „Studebaker”, cabriolete Jüperite de praful drumurilor, şarete cu borcane de pastă de fructe şi produse de băcănie îngrămădite sub capră şi brecuri *mi-au* legate de-a lungul trotuarelor de gardurile roase şi de HUpn de teiegraf îmbrăcaţi în zinc. Ici-colo, la marginea troluaiclor, vedeai biciclete aşezate în rasteluri pe care erau pic-Mte reclame de ţigări. Pe asfaltul moale şi lipicios din pricina i. În larii era o mişcare continuă. Bărbaţi corpolenţi, cu sacouri în olandă, fără jiletci, se plimbau gravi în sus şi în jos Fete I a îi iste de batist, cu bluze şi pălării de vară treceau încet

coace şi încolo, de obicei câte două, intrând şi ieşind din ilii Kistore, din băcănie, sau din magazinul de mercerie, ori tind în colţ în faţa localului Poştei, deasupra căruia se afla la de întruniri a asociaţiei „I.O.O.F”. În faţa băcăniei forfoti-nu, grijulii, aferaţi, tineri în cămaşă, care purtau mânecuţe Menii de rafie, ca să le apere manşetele, şi creioane după mi> he. Un mexican bătrân, cu pantaloni albi zdrenţuiţi, des-jÂDlill şedea pe o piatră în faţa unei frizerii, ţinând un cal de pil logi. Un chinez trecu pe acolo clătinându-se sub greutatea poşurilor cu mărfuri agăţate de cobiliţa purtată pe umăr. În iirajma hotelului „Yosemite House”, misiţi, voiajori ai firmelor i bijuterii din San Francisco, achizitori, agenţi de asigurări, Ijjine îmbrăcaţi, urbani, bine dispuşi, stăteau în picioare glumind, sau forfoteau ba intrând, ba ieşind din barul hotelului

FRANK NORRII prin uşiie-i albe, batante. Tramcarul hotelului „Yosemite” i acela al hotelului „City” tocmai veneau de la gară, de la trenul de dimineaţă, aducând câte doi-trei pasageri fiecare. UI camion foarte lung, aparţinând firmei „Cole & Colemori Harvester Works”, încărcat cu bare lungi de fier, trecu făcând un zgomot asurzitor. Tramvaiul electric, mândria oraşului făcea treabă bună. Vagoanele goneau de-a lungul Străzi Mari, huruind şi sunând strident din clopoţel. Stând pe zidul scund de piatră care împrejmuia peluza din jurul noii clădirii Primăriei, obişnuiţii pierde-vară mestecau tabac, sporovăind una-alta. Parcul era ca întotdeauna plin de dădace, da perechi de îndrăgostiţi şi de copii desculţi şi zdrenţăroşi. Li intrarea parcului, rezemat de un stâlp, un poliţist cu vest cenuşiu şi coif, prieten şi cunoscut al tuturor localnicii stăteajucându-se cu bastonul de cauciuc.

În mijlocul celui mai frumos grup de imobile comercial de pe Strada Mare, se afla un edificiu cu două etaje, din praf tră zgrunţuroasă, roşcată, cu geamuri de cristal şi firmi poleite. Pe una dintre firme sta scris „Pacific & Southwestern Railroad – serviciul mărfuri şi pasageri”, în timp ce pe alta, mai mică, atârnată sub ferestrele etajului întâi, se citea „P. A.S.W. – serviciul bunurilor

imobiliare”.

Annixter îşi legă calul de stâlpul de fier din faţa acestui) 1 edificiu şi urcă la etajul întâi, intrând într-un birou în care câţi va funcţionari şi contabili lucrau dincolo de un panou înalt de reţea. Unul dintre funcţionari îl recunoscu şi veni la ghişeul

— Salut, îi zise Annixter scurt. Ruggles e înăuntru? Şeful e aici?

Deschizând o uşă cu geam givrât, pe care scria „Cyrui Blakelee Ruggles”, funcţionarul îl conduse pe Annixter biroul alăturat. Acolo, un bărbat în redingotă, cu cravat! îngustă ca un şiret şi cu o pălărie moale pe cap, scria la ui birou cu oblon. Deasupra biroului se afla un mare plan topografic al terenurilor Căii Ferate din jurul oraşelor

M AC ATI ŢA

lonneville şi Guadalajara, parcelele care aparţineau companiei fiind trasate cu grijă.

Ruggles îl întâmpină cordial pe Annixter. Avea un obi-l de a se foi permanent în timp ce vorbea, smângălind ici şi mii. pe hârtiuţe cu creionul linii vagi cuvinte şi nume. Annixter Ci nu apucă să se aşeze, că el şi începu să caligrafieze cu Bre rotunjite Ann Ann, peste tot pe sugativa mapei de pe Mrou.

— Aş dori să stăm de vorbă despre terenul meu, adică dumneavoastră… al Căii Ferate, începu Annixter fără altă Introducere. Aş vrea să ştiu când îl pot cumpăra. M-am sătulii de când se tot tărăgănează fără rost treaba asta.

— Ei, mister Annixter, observă Ruggles, caligrafiind un L reînainte de Ann şi sfârşind cu un D înflorat. Terenurile, ni s-a o linie peste un n şi aprecie efectul cu o privire repede, terenurile sunt în fapt ale dumneavoastră. Aveţi asupra lor o prime pe termen nelimitat. Astfel stând lucrurile, deocamită nu sunteţi obligaţi să plătiţi niciun fel de impozite pentru iii;

— N-am nevoie de opţiunea voastră! Vreau ca pământul fie al meu, stărui Annixter. Ce urmăriţi de tot amânaţi perindarea formelor de vânzare? Treaba asta se

tot i îi. igănează de opt ani. Când am venit la Quien Sabe, ne-am teles ca parcelele să fie trecute pe numele meu în câteva luni.

— Terenurile nu erau încă transcrise pe numele nostru.

— Ei, dar acum sunt transcrise, cred, replică Annixter.

— Nu vă pot spune cu siguranţă acest lucru, domnule Annixter.

Plictisit, Annixter se aşeză picior peste picior.

— Oh, la ce bun să umbli cu minciuni, Ruggles? Ştii bine nu la mine nu se prinde!

Faţa lui Ruggles se învăpăie deodată, dar se stăpâni şi Izbucni în râs:

— Oh, de vreme ce ştiţi mai bine decât mine…

— Ei, când aveţi de gând să-mi faceţi actele?

— Eu, domnule Annixter, nu sunt decât un reprezentant al direcţiei generale, răspunse Ruggles. Îndată ce consiliul di administraţie va lua în discuţie această chestiune, voi fi foarte bucuros să vă dau de ştire.

— Mă iei aşa, de parcă habar n-ai avea ce se petreci Bagă de seamă, nu vorbeşti cu bătrânul Broderson! Hai, dl cărţile pe faţă, Ruggles. Ce au fost toate aiurelile acelea dill fiţuica lui Genslinger despre reevaluarea terenurilor noastră lucru care zice că se va face la iarnă, şi despre mărirea preţui» lui?

Ruggles ridică mâinile contrariat.

— Nu eu sunt proprietarul lui *Bonneville MercuM* protestă el.

— Ei, dumneata nu, dar compania este.

— Se prea poate, dar eu, unul, nu ştiu nimic despre trai ba asta.

— Lasă mofturile! Parcă nu se ştie că aici sforile voi If trageţi, dumneata, Genslinger şi S. Behrman. Hai, spunt Ruggles! Cât îi plăteşte S. Behrman lui Genslinger pentl reclama aia de trei ţoli a companiei, pe care o publică I gazeta lui? Zece mii pe an, ai?

— Oh, de ce nu i-ar plăti şi o sută de mii! i-o întoarsi Ruggles, căutând să ia totul în glumă.

În loc de răspuns, Annixter scoase din buzunar carul tul de cecuri.

— Dă-mi voie să iau tocul dumitale, îl rugă el. Ţinând carnetul pe genunchi, completă un cec, îl desprinse cu griji de cotor şi-l puse pe birou în faţa lui Ruggles.

— Ce-i asta? întrebă acesta.

— Trei pătrimi din preţul parcelelor Căii Ferate cuprinşi în ranchul meu, calculat la doi dolari şi jumătate per acri Pentru rest îţi pot da bilete la ordin, plătibile în şaizeci de zilfP

M IAC ATI ŢA

Ruggles clătină din cap, trăgându-se repede înapoi, ca

Când cecul ar fi fost plin de microbi.

— Nu-l pot primi, declară el. Nu sunt încă împuternicit să vând parcelele.

— Zău dacă vă înţeleg! exclamă Annixter. M-am oferit să

I cumpăr în aceleaşi condiţiuni acum patru ani şi mi-ai cânt acelaşi cântec. La naiba, asta-i o afacere proastă! Aţi pier-Jut atâta dobândă! Şapte la sută, timp de patru ani, calează cât face. Sunt bani, nu glumă!

— La urma urmei, nu văd de ce ţineţi atât de mult să scăni de bani. Cei şapte la sută rămân în buzunarul dumneafcastră.

— Vreau ca pământul să fie al meu, stărui Annixter. vreau să ştiu că fiecare grămadă de gunoi dinapoia gardului h mea. Chiar şi casa în care locuiesc, casa ranchului, este gifidită pe pământul Căii Ferate.

— Dar aveţi o opţiune!

— Ţi-am mai spus că n-am nevoie de afurisita dumitale fii opţiune! Vreau ca pământul să fie al meu, şi acelaşi lucru

Îl vor Magnus Derrick, bătrânul Broderson, Osterman şi toţi firmierii din împrejurimi. Dorim ca pământul să fie al nostru, A putem face cu el ce poftim. Să zicem c-aş vrea

să-l vând. Mu I pot vinde până nu-l cumpăr de la Calea Ferată! Nu-i pot EJH nimănui un act ca lumea. Valoarea pământului s-a înzecit (litorită ameliorărilor pe care le-am făcut de când ne-am stacht aici. Acum face, cum te văd şi mă vezi, douăzeci de dolari per acru. Dar eu nu pot să profit de această creştere a Valorii atâta vreme cât nu-mi faceţi actele, cât nu sunt propriei, h sunt legat de mâini şi de picioare.

— Deci, după părerea dumneavoastră, Calea Ferată nu ponte în niciun caz să profite de creşterea valorii terenurilor? i dumneavoastră socotiţi că puteţi vinde cu douăzeci de dolari, din că noi nu vă putem cere decât doi şi jumătate?!

— Dar cine i-a sporit valoarea? Ameliorările i-au sporit

FRANK NORF»

valoarea până la acest preţ. Şi Genslinger pare că îşi di seama de acest lucru. Credeţi că pentru scopuri speculativi puteţi ţine terenurile neevaluate până vor ajunge la treizeof de dolari şi apoi să le vindeţi cine ştie cui, peste capul noii tru? Dumneata şi Genslinger nu eraţi la Calea Ferată când s-a încheiat această tranzacţie. Întreabă-l pe şeful dumitale, vorbeşte cu S. Behrman, el ştie. Direcţia generală şi-a lull angajamentul să ne vândă nouă aceste terenuri, înaintat oricui, cu doi dolari şi jumătate.

— Ei bine, replică Ruggles ferm, ciocănind cu tocul îl masă şi aplecându-se înainte pentru a-şi accentua cuvintele, nu vindem acum! Scurt şi cuprinzător, domnule Annixter!

— De ce nu? Hai, zi! De data aceasta ce mai puneţi la cale?

— Nu vindem, fiindcă nu ne-am hotărât să vinderb Poftim cecul!

— Nu-l iei?

— Nu.

— Voi depune suma respectivă în numerar la dispoziţii lui Cyrus Blakelee Ruggles, pentru contul lui „P.

& S. W”.

— N-o încasez!

— Îţi ofer banii pentru a treia şi ultima oară.

— Nu-i primesc.

— Atunci, du-te dracului!

— Nu-mi place de loc felul dumneavoastră de a vorbi mister Annixter, protestă Ruggles, înroşindu-se de mânie.

— Am spus, şi gata, fie că-ţi place, fie că nu! replici Annixter, ridicându-se şi vârând cecul în buzunar, la seamfl mister Ruggles, dumneata, şi S. Behrman, şi Genslinger, şi Shelgrim, întreaga voastră bandă de tâlhari! într-o zi, tot făcându-vă de cap, o să ridicaţi California toată, şi în curând vor fi aleşi din popor, de către popor şi pentru popor membrii Comisiei căilor ferate. Ce o să vă mai zvârcoliţi atunci, amice, dumneata şi patronii dumitale, toţi escrocii, toţi şarlatanul

UIACATIŢA

plnci o să se aleagă praful de dumneata. Ascultă ce-ţi spun Eli şi să te ia dracu’, domnule Cyrus Blackleg Ruggles.

Annixter ieşi valvârtej din birou, trântind uşa, iar ggles, tremurând de furie, se întoarse la masa lui şi la ppă, pe care scria peste tot: Terenuri, Douăzeci de dolari, Dl şi jumătate, Opţiune, după care urmau, caligrafiate cu re mari rotunjite, înflorate: Calea Ferată, Calea Ferată, Hlea Ferată.

În timp ce Annixter străbătea biroul exterior, zări de Blaltă parte a panoului de reţea un om care vorbea la şeu cu unul dintre funcţionari. Făptura masivă, umerii laţi, Spatele vânjos, vocea tunătoare, felul în care îi vorbea funcţionarului îi erau familiare lui Annixter. îl recunoscu Numaidecât pe Dyke.

Se bucură că-l vede. Dyke îi era drag, aşa cum le era ili.ki tuturor localnicilor din Bonneville şi din împrejurimi. Annixter se opri, strânse mâna mecanicului concediat şi-l întrebă ce mai făcea Sidney, fetiţa lui, ştiind cât o iubea Dyke.

— Mormolocul e cea mai isteaţă fetiţă din Tulare,

fihpunse Dyke. E din ce în ce mai drăgălaşă, mister Annixter. Mormoloc, dar născută să ajungă o adevărată doamnă. Necită cu ochii închişi Snow-Bound, fără să se oprească! Nu Iredeţi! Ei bine, e adevărul adevărat. E destul de mare ca să litre la iarnă în pensionul din Marysville şi acolo se va duce. fu.1 plantaţia de hamei îmi dă doi la sută la capitalul investit.

— Cum merge treaba? îl întrebă Annixter.

— Cultura de hamei? Merge strună! Am amenajat lemnul şi am angajat un om care se pricepe la hamei. Am ivut noroc. Mulţi au să se apuce de treaba asta la anu' când IU să vadă că hameiul a ajuns la un dolar. Au să arunce pe piaţă hamei berechet şi-au să strice preţul; eu însă am să iau minacul acum. Am zis doi la sută. Ei, Dumnezeu să mă loi to, dar o să iasă mult mai mult decât atât. Musai! Căci ştiţi:

! să-i dai drumul la treabă, costă mai mult decât mi-am

FRANK NORFS

Închipuit, aşa că poate va trebui să împrumut ceva bani ol undeva. Ei, dar cu hameiul merg la sigur. Vreau să fac cevf din mormolocul meu.

— Mai rămâi? întrebă Annixter, pregătindu-se să pleci

— Sunt gata într-o clipă, răspunse Dyke. Aşteptaţi-rr mergem puţin împreună.

Annixter mormăi că se grăbeşte, dar aşteptă totuşi H timp ce Dyke se apropie din nou de funcţionar.

— În toamna asta o să am nevoie de la dumneavoastră de nişte vagoane goale, continuă el discuţia întreruptă. Acufif sunt cultivator de hamei şi vreau să ştiu care-i tariful! hamei. Am auzit ceva, dar vreau să ştiu sigur, înţelegeţi?

Funcţionarul studie îndelung tarifele. În timpul acestjb Annixter se foia nerăbdător. Dyke, tot mai neliniştit, se sprw ţinea greu pe coate, uitându-se îngrijorat la funcţionar. Dac tarifele erau prea împovărătoare, îşi vedea planurile năruiţi banii în

primejdie şi pe Sidney lipsită de educaţie. Începi! să-şi facă mustrări de conştiinţă fiindcă nu se interesase curl se cade din capul locului care erau tarifele Căii Ferate pentru transportul hameiului. îşi spunea că nu prea avea stofă dl om de afaceri, că procedase fără cap.

— Doi cenţi, anunţă pe neaşteptate funcţionarul, plictisit, absent.

— Doi cenţi livra1?

— Da, doi cenţi livra, fireşte! Vagoane complete. Tariful acesta nu e aplicabil pentru încărcături mai mici.

— Da, vagoane complete, desigur... doi cenţi, murmuri Dyke. Bine, foarte bine.

Se întoarse apoi către Annixter, oftând din rărunchi, uşurat.

— Mă cam trecuseră sudorile, îi spuse el în timp cât mergeau amândoi pe stradă, când l-am văzut că şti buchiseşte şi face pe grozavul. Totuşi, doi cenţi nu-i rău. Cred;

1 Unitate de măsură egală cu 354, 6 grame (n.tr.).

IRACATIŢA

Bo să iasă bine. Fandoseala lui era numai prefăcătorie. Uiiosc eu pramatiile astea de la Calea Ferată! Ştia de la Beeput că am fost concediat şi făcea pe nebunul ca să mă lui! mic, să mă rog de el. Poate că cei de la direcţia gene-plil nu-i sfătuiesc pe trepăduşii lor să se poarte ca nişte loi ei. dar ce să-i faci, aşa-i toată gaşca lor: „Sunteţi la eremul nostru. Trăiţi cât avem noi chef şi n-aveţi încotro, y? Dacă vă place, dacă nu, marş afară!”

Annixter şi mecanicul ieşiră pe Strada Mare şi băură o pişcă la barul hotelului „Yosemite”, după care intrară la mă-Hzinul universal, unde Dyke cumpără o pereche de papucei mu pentru Sidney. Mai înainte ca vânzătorul să-i împa-Hlteze, Dyke strecură câte o monedă de zece cenţi în care papucei, făcându-i cu ochiul lui Annixter.

— Mormolocul o să dea de ei înăuntru, şopti el cu glas o să fie straşnic!

— Acum încotro o iei? îl întrebă Annixter după ce ieşiră o nouă în stradă. Eu mă duc dévale, la Poştă, şi pe

urmă mă ore la ranch. Mergi tot într-acolo?

Dyke şovăi, trăgându-se de vârful frumoasei lui bărbi Onde.

— Nu, nu, cred că trebuie să vă las aici. Mai am ceva trerl în susul străzii. La revedere.

Se despărţiră. Annixter îşi croi repede drum prin nuiliime spre Poştă. Scrisorile care sosiseră cu trenul de mineaţă erau neobişnuit de numeroase. Cartarea lor dură aproape o jumătate de oră. Fireşte că Annixter dădu toată i întârzierii pe Calea Ferată, făcând câteva observaţii e în auzul mulţimii care aştepta. Era iritat la culme. În jifßisit, ieşi din nou pe trotuar, cu buzunarele doldora de pondenţă. O cauză a proastei sale dispoziţii era faptul şi în teancul de scrisori pentru Quien Sabe se afla una către Hilma Tree, cu un scris bărbătesc.

„Hm! bombăni el. Aici e la mijloc jigodia aia de Deianey.

Mi se cam pare că acum fac pe codoşul lor Cine ştie, poatl că gâsculiţa o să primească scrisoarea, poate că nu”.

Deodată însă atenţia îi fu atrasă în altă parte. Chiar faţa Poştei, în colţul străzii, Se afla cel mai frumos edificii] comercial, mândria oraşului Bonneville. Impunător, monuj mental, era zidit din granit de Colusa. Pe placa groasă dl lângă fereastra parterului scria cu litere aurii şi roşii: „Banei de credit şi economii a comitatului Tulare”. Preşedintei! băncii era S. Behrman. La intrare se afla o firmă de alarul lustruită, fixată în zid: „S. Behrman”. iar dedesubt, cu liters] mai mici: „Vânzări imobiliare. Ipoteci”.

Când privirea lui Annixter căzu asupra acestei clădirii dădu cu ochii, surprins, de Dyke, aşezat în faţa băncii, *M* bordura trotuarului, părând că citeşte un ziar. Annixter dădu seama însă că nu citea câtuşi de puţin. Când şi când) fostul mecanic de locomotivă arunca o privire cu coadi ochiului în sus şi în jos pe stradă. Annixter îşi dădu seama ci Dyke voia să se încredinţezcă nu-l vede vreun cunoscut şi se dădu puţin înapoi, pitindu.se după un stâlp

de telegraf. Şi uita nespus de curios, vrând să vadă ce se va întâmpla! Curând, Dyke vârî în buzunar ziarul şi porni încet spre vi frânele unei papetarii, aproape de intrarea birourilor lui I Behrman. Câteva clipe stătu acolo, în aparenţă absorbit du cele ce vedea în vitrină, scrutând însă cu atenţie strada. sfârşit, se întoarse, aruncă o ultimă privire de jur-împrejur al dispăru repede pe uşa de lângă firma cea mare de alamă, Annixter ieşi din ascunzişului, de după stâlpul de telegraf; îmbujorat de ruşine. Era atâta jenă şi umilinţă în mişcările şi în purtarea acelui flăcău voinic şi cinstit, încât, fără voll Annixter se simţi stânjenit pentru el. împrejurările erau de *aşi* natură, încât în ochii lui Dyke o simplă tranzacţie părea I faptă aproape culpabilă, o înjosire, un lucru care trebuit] ascuns.

„Să împrumuţi bani de la S. Behrman, comentl

U AC AT IŢA

Ixter, să dai Căii Ferate o ipotecă pe mica ta fermă, şmnă să-ţi pui ştreangul de gât! Sărmane prostănac. BBT de tine! Dumnezeule mare, hameiul ăsta al tău trebuie itpărat să-ţi aducă bani, nu glumă, amice!”

Annixter prânzi la „Yosemite Hotel”, şi după aceea uni călare, în trap, pe Upper Road, drumul care, paralel cu p ferată, ducea la Guadalajara. Pe la jumătatea drumului pinse din urmă pe pater Sarria, care, obosit, cu sutana-i pl, prăfuită de jos până sus, se întorcea la „San Juan”, li o mână căra un coş, iar în cealaltă, o mică valiză cu cele Icesare administrării sfintelor taine. Din zori, străbătuse Ifoape cincisprezece mile pe jos, spre a da ultima Ipi iitâşanie unui biet muribund, un fochist metis, jumătate Olun jumătate portughez, care trăia într-un colţ îndepărtat Laşului lui Osterman, la intrarea unui canion. De acolo se prsese la Bonneville, ca să ia coşul care-i fusese trimis de [San Diego. Primise în ajun aviz de sosirea lui.

Annixter încetini pasul ca să meargă împreună.

— Nu prea ne întâlnim des, spuse el, strunind calul, ca i meargă în rând cu Sarria.

Preotul îşi şterse sudoarea de pe faţa netedă, lucioasă.

— Ei, dumneata ca dumneata, răspunse el, dar sunt iii. i catolici în comitatul ăsta, unii chiar pe ranchul dumitale pre puţini vin la misiune. Duminică la liturghie mai vezi pe îi unul, mai cu seamă mexicani şi spanioli din undalajara, dar în zilele de lucru, la utrenie, la vecernie şi la Itagheri, slujesc adesea în biserica goală, glasul meu ligă în pustiu! Dumneavoastră, americanii, nu sunteţi prea fricoşi. Duminica dormiţi… citiţi ziarele.

— În schimb, îl ai pe Vanamee, observă Annixter. Cred! e acolo din zori şi până-n noapte.

Sarria schiţă un gest de mirare.

— Ei, Vanamee e un tânăr ciudat. Are o fire bizară! E un în neobişnuit. Tare mă nelinişteşte. Ştii că umblu noaptea ca

FRANK NORRI

bufniţele. Ies şi dau ocol misiunii la orice ceas. Într-o singi săptămână l-am văzut pe Vanamee de trei ori în grădina îlsiunii, în toiul nopţii. Venise fără să-mi dea de veste. Nu ml observat. Totul era straniu. O dată, când m-am sculat în z ca să trag clopotele de utrenie, l-am zărit ieşind pe furiş dl grădină. Trebuie să fi stat acolo toată noaptea. Purtarea I mă pune pe gânduri. E mai palid şi mai slab ca niciodată. I petrece ceva rău cu el. Nu pot să-mi dau seama ce. E o taină;j Ce-ar fi să stai dumneata de vorbă cu el?

— Nici nu mă gândesc. Am destule griji şi aşa. Vanami nu e în toate minţile. Într-o zi o să se facă nevăzut din nou. O să lipsească alţi trei ani. Lasă-l în apele lui, Sarria] lipseşte o doagă. Ce face fochistul dumitale, care locuidă pe imaşul lui Osterman?

— Ah, sărmanul, răspunse preotul cu ochii înrouraţi I lacrimi. S-a prăpădit azi-dimineaţă, ca să zic aşa, în braţe mele. S-a chinuit îngrozitor, dar nu şi-a pierdut credinţa, I şi-a pierdut-o. A fost un bun creştin.

— Un trântor, un hoţ de vite, un dago cu cuţitul la carâj bul cizmei

— Îl judeci greşit. A fost un om, într-adevăr, cumsecade cu cugetul curat.

Annixter bombăni dispreţuitor. Blândeţea, bunătatea lui Sarria faţă de cei mai mari ticăloşi de pe la ferme era birl cunoscută. Ajuta o mulţime de familii care trăiau în colibt părăsite, pierdute, aproape inaccesibile, în colţurile îndepl tate ale păşunilor şi ale canioanelor îndeosebi, fochistul acela era cel mai trândav, cel ml ticăloşit, cel mai netrebnic dintre toţi. Inima lui Sarria făcuH din potlogarul acela obiectul afecţiunii sale sincere, neşteraM De trei ori pe săptămână, cu un coş plin de merinde: şunci rece, câte o sticlă cu vin, măsline, pâine şi chiar un pui sa*l şi AC AT IŢA* 187

I se târa pe nesfârşita întindere a câmpiei dintre misiune [poliba. În ultima vreme, cât ţinuse boala golanului, aceste de erau aproape zilnice. Rareori pleca de lângă patul lui I s-a strecoare o jumătate de dolar în palma nevestei sau Icei mai mari. Şi acesta era un caz din atâtea altele.

La fel era şi blândeţea preotului faţă de animale. O (tră întreagă de javre răpănoase trăiau din bunătatea lui. «cunoscători, răi ca lupii, câinii scoteau adesea colţii la el, îl a auzi însă vreodată un cuvânt aspru din gura lui. Un Bar ghiftuit, leneş păştea toată ziua pe povârnişul din tele misiunii, împotrivindu-se cu încăpăţânare să fie înhă-iii la şareta lui Sarria, zbierând şi muşcând ori de câte ori l făcea o asemenea încercare, iar preotul îl suporta, se punea toanelor sale, născocind scuze pentru el. afirmând nimalul se spetise de muncă, că n-avea potcoave sau că I istovit de bătrâneţe. Pe cei doi papagali nepăsători, mântngâmfaţi, care-i respingeau orice familiaritate, îi servea lâO afecţiune sfioasă, timorată, ca o doamnă de onoare pe regină, răbdând cu resemnare manifestările lor de dispreţ, id fericit atunci când binevoiau să ciugulească cu plăcere auritele cu care îi hrănea.

În dreptul viaductului, Annixter şi preotul părăsiră Upper Id, apucând pe cărarea care trecea peste Broderson ek lângă zăvoiul cu sălcii şi străbătea ogorul, ducând la la ranch-ului Quien Sabe, şi mai departe, la misiune. um erau nevoiţi să păşească pe cărare unul după altul, unixter, care

făcuse loc preotului să meargă înainte, se uită osul pe care-l ducea acesta şi-l întrebă ce avea în el. I ui cât, Sarria îi răspunse că era un coş care-i fusese trimlin oraş.

— Ei, asta ştiu, dar ce e în el?

— Nişte orătănii, un puişor sau doi.

— De rasă, părinte?

— Da, de rasă.

Ajunseră la casa ranchului către ora 5. Annixter stărui I preotul să rămână câteva clipe ca să bea împreună un

FRANK NORHII

pahar de Xeres. Sarria lăsă coşul şi valiza neagră I picioarele scărilor verandei şi se aşeză într-un balansai făcându-şi vânt cu pălăria lui cu boruri mari şi scuturând pl ful de pe sutană. Annixter aduse garafa cu vin, păhărel băură jamândoi, închinând unul în sănătatea celuilalt.

În clipa când preotul puse jos paharul, ştergândit buzele cu un murmur de satisfacţie, bătrânul setter irlandă care se pripăşise pe lângă casa lui Annixter, ieşi de al verandă şi începu să adulmece agitat coşul, până la urfl răsturnându-l. Micul cârlig care ţinea capacul scăpă întl parte, se deschise, şi dinăuntru sări în sus, orbeşte, I cocoş, cu capul vârât într-o punguţă de piele de căprioaji din acelea în care se păstrează ceasurile de aur. Ţâşni apl şi un al doilea cocoş, îmbrobodit la fel. Ambii cocoşi, zăpăci rămaseră nemişcaţi, cu capetele în pungi, cloncănind n-ai niştiţi. Cozile le erau tăiate scurt. Picioarele lor vânoase, şi zoase, neobişnuit de lungi, erau înarmate cu pinteni urial de-a dreptul înspăimântători. Nu încăpea îndoială ce fel I cocoşi erau. Annixter le aruncă o privire şi izbucni în hohfl de râs.

— Nişte orătănii… un puişor sau doi… de rasă… da, dl aşa-i. Cocoşi pentru jocuri! Pentru lupte! Ehei, şoboH bătrân ce eşti! Cocoleşti un măgar şi ţii o infirmerie perfl jigodii schiloade, dar pui cocoşii să se lupte. Oh, Doamne! părinte, asta-i cea mai straşnică şotie la care am fost marfl vreodată. Asta dovedeşte că sângele spaniol nu se face a fi

Amuţit de supărare, preotul vârî cocoşii în coş, înhil

valiza şi o luă la picior, aproape alergând, până când nu rijfl auzi batjocurile lui Annixter. Chiar după zece minute, AnnixM încă râdea înfundat, de unul singur, pe treptele veranofl privind în depărtare după preot, care urca grăbit spre mi-l une, cu sutana fâlfâind în urmă, cu capul lăsat în piept, duji cum i se părea lui Annixter, o adevărată imagine a zăpăceli a stânjenelii.

WACATIŢA

În clipa când Annixter se întoarse, vrând să intre în să se pomeni aproape faţă în faţă cu Hilma Tree. Tocmai Keea pragul. Învăpăierea asfinţitului se revărsa pe sub llicişina verandei, învăluindu-i în cadrul uşii părul des, tăsos, care atârna în jos, pe ceafă, spre picioarele zvelte, «curând săgeţi de aur în micile catarame de oţel alentofiorilor ei. Venise să pună masa de seară pentru pnixter. Surprins de acea întâlnire neaşteptată, Annixter Clamă brusc, fără rost: „Scuză-mă”, dar Hilma, fără a ridi Hochii, trecu mai departe nepăsătoare şi intră în sufragerie, lându-l pe Annixter să-şi vină în fire, jucându-se cu borul Mladei pe care constată cu uimire că şi-o luase de pe cap. Hotărât, profitând repede de prilejul care se ivise, intră după II în sufragerie.

— Văd că s-a întors setterul irlandez, spuse el voios. Ştii iilQI am întrebat de el.

Trandafiriul gingaş al obrajilor ei se îmbujora şi mai ITiiit Nu răspunse nimic. Doar dădu din cap, zvârlind faţa de aşa de sub braţ peste tăblia mesei şi netezind-o uşor cu Mlmele.

— Ai o scrisoare, spuse Annixter după câteva clipe de cere, punând scrisoarea pe masă, aproape de ea.

Hilma o luă.

— Ascultă-mă, miss Hilma… urmă Annixter. După cele a s-au întâmplat azi-dimineaţă, cred că mă socoteşti demn fin dispreţuit. Dacă mai e de vreun folos să-mi cer scuze, lată, o fac. Aş vrea să rămânem buni prieteni. Am făcut o „troşeală grosolană. Am luat-o razna. Nu prea cunosc pâneile. Te rog să uiţi cele întâmplate azi-dimineaţă şi să nu Drezi că sunt un bădăran, un ticălos. Vrei? Vrei să

rămânem prieteni?

Hilma puse farfuria şi ceaşca de cafea pe masă la locul Im Annixter. Mai înainte ca ea să răspundă, Annixter repetă întrebarea. Hilma oftă adânc, agitat, şi obrajii i se îmbujorară

FRANK NORRII din nou.

— A fost, a fost… atât de urât din partea dumneavoastră murmură ea. Oh! Nici nu vă închipuiţi cât m-a mâhnit. Ară plâns, oh… un ceas.

— Ei, ai dreptate, bâigui Annixter, clătinând din cap stall jenit. Nu mi-am dat seama ce fel de fată eşti… Am făcut» greşeală. Credeam că n-are-a face, că toate femeile sunt l fel.

— Sper că acum nu mai credeţi, murmură Hilma trişti Am plătit destul ca să înţelegeţi acest lucru. Am plâns… oh! nici nu ştiţi cât am plâns. Da, niciodată n-am fost atât de jifl nită. Sper că acum vă daţi seama.

— Da, acum îmi dau seama! exclamă el.

— Credeaţi că nu e mare lucru ceea ce aţi încercat şi faceţi… ceea ce aţi făcut, spuse Hilma, căreia, de emoţie, i I pusese un nod în gât. Credeţi că oricine poate să obţină ceea ce doreşte… că sunt aşa… de pe drumuri… Oh! strigă ea I un suspin înăbuşit. Niciodată n-am să uit ceea ce s-a întâmplat. Dumneavoastră nu vă daţi seama ce înseamnă asti pentru o fată.

— Ei, tocmai de aceea, repetă Annixter, aş vrea să uiţi şi să rămânem prieteni.

Nespus de stânjenit, nu putea să găsească alţi- cuvinte. Repeta mereu:

— Cât aş vrea să uiţi! Ai să uiţi? Ai să uiţi ce a fost… all dimineaţă şi să rămânem buni prieteni?

Vădit, era adânc mâhnită. Annixter se mira că fatii dădea atâta importanţă acelei întâmplări… La urma urmei, et] era dacă încercase s-o sărute? Ei, trebuia neapărat st recâştige terenul pierdut.

— Ai să uiţi, miss Hilma? Aş vrea să mă simpatizezi. Fata luă un şervet curat din sertarul bufetului şi H pusij lângă farfurie.

— Aş… aş vrea să mă simpatizezi, stăruia Annixter. Aşi

RAC ATI ŢA

fiii să uiţi tot ce s-a întâmplat şi să mă simpatizezi. Hilma tăcea. Ochii i se înrouraseră de lacrimi.

— Hai, spune. Ai să uiţi ce s-a întâmplat? S-ar putea… pir., s-ar putea să mă simpatizezi?

Ea clătină din cap.

— Nu.

— Nu ce? Nu s-ar putea să mă simpatizezi? Nu?

Cu ochii spre şervet, Hilma clipi printre lacrimi, dând din pp afirmativ. Nu, n-avea să-l simpatizeze.

Annixter şovăi o clipă, încruntându-se contrariat, mirat.

— Nu mă simpatizezi niciun pic? Hai, spune!

În sfârşit, Hilma îşi regăsi graiul. Cu vocea ei profundă, pil profundă şi mai catifelată ca niciodată, spuse: i – Nu, nu vă simpatizez.

Deodată o podidiră lacrimile, îşi acoperi ochii cu mâna, fiind repede din odaie.

Annixter rămase o clipă pe gânduri, cu buza lui proe-Inentă întinsă înainte, cu mâinile în buzunare.

— Ei, o să plece, murmură el. Dacă nu mă poate suferi, la plece de la fermă… Ei, n-are decât… asta-i… n-are decât i plece! O muieruşcă prostănacă, mormăi el printre dinţi. O găi uliţă! Să te mai încurci cu femeile astea!

Tocmai voia să se aşeze la masă, când pe neaşteptate ftdu cu ochii în prag de setterul irlandez. Câinele aştepta în m ochii lui sinceri se gudurau umili. Fără îndoială, Ocotea că sosise timpul să mănânce.

— Marş afară! răcni Annixter, spumegând de furie. Câinele se furişă înapoi, cu coada între picioare, cu

— chile pleoştite, dar, în loc s-o ia la fugă, se lăsă jos, răsluiiiându-se pe spate, adevărata imagine a supunerii, domesticit, josnic, dezgustător. Acest lucru îl scoase din de pe Annixter. Lovindu-l cu piciorul, îl alungă de pe – unda, înjurându-l de mama focului, şi se trânti pe un iun de lângă

masă, clocotind de furie.

FRANK NORRII

— Lua-i-ar dracu' şi pe câine, şi pe ea, şi toată povesteasta scârboasă Ptiu! exclamă el, părându-i-se că i s-o faci brusc greaţă. Acum totul o să-mi facă rău. Ar fi trebuit sării dau seama! Oh, asta mai lipsea ca să-i pun capac. N-ari decât să plece! Puţin îmi pasă! Cu cât mai repede, cu aţâţ mai bine!

Nu mâncă nimic. Se culcă înainte de a se întune aprinzând lampa aşezată pe scaunul de la capul patului 1 deschizând romanul *David Copperfield* la pagina la care pusese hârtia ruptă din punga cu prune. Citi mai bine de o ori înghiţind câte o prună când ajungea la sfârşitul fiecărei *M* gini. Spre ora 9 stinse lampa şi, înfoindu-şi perna, hotărâb doarmă.

În timp ce mintea lui se destindea în acea stare ciudat! hipnotică, dinainte de a aţipi, o înşiruire de imagini ale întâmpl plărilor petrecute peste zi începu să i se perinde pe dinaintaj ca pelicula unui kinetoscop. În primul rând se ivi chipul HilmH Tree, aşa cum o văzuse la căşărie, fermecătoare, drăgălaşi strălucitoare de tinereţe, cu gâtul ei vânjos, cu reflexe pale dă chihlimbar sub bărbie, cu ochii ei larg deschişi, încadraţi di gene negre, cu rotunjimea durdulie a pieptului şi şoldurilor, fi borangicul din obraji, fin ca polenul florilor. O vedea stând lumina scânteietoare a dimineţii, cu braţele ei neted! umezite, înmiresmate de lapte, întreaga ei făptură, atât leispititoare, mişcându-se în nimbul de aur al razelor soarelui, muiată într-o văpaie strălucitoare, sclipitoare, voioasă *M* zorile.

Apoi se perindară Los Muertos, Hooven, neamţul I mărunţel, murdar, mânjit de pământul pe care îl muncejM neuitând zilele de glorie militară, înflăcărându-se el însufl când îşi amintea de Gravelotte şi de Kaiser, dar fericit acum; \ în noua patrie pe care şi-o alesese, spunând că patria a acolo unde trăiesc nevasta şi copiii lui. Se perindară apoi casa ranchului Los Muertos, crângul de eucalipţi şi chiparoşi!

HAC ATÂTA 193

Be netedă, aşternută cu pietriş, pajiştile bine îngrijite, mna Derrick, cu ochii ei! arg deschişi, cu o expresie de pnişte candidă, curioasă, îngrijorată, chipul încă drăguţ, lui şaten, care păstra totuşi atât de mult din frumuseţea lui, lirsat pe spătarul scaunului. În plin soare, apoi Magnus Frick, drept ca un ofiţer de cavalerie, ras cu îngrijire, cu e subţiri, impunător, cu nasul acvilin şi părul cărunt, carnal. spre tâmple, apoi Presley, cu faţa lui negricioasă, cu gni. i delicata, cu buzele întredeschise, senzuale, cu panîiltini de catifea reiată şi cizme cu şiret, fumând ţigarete, un Interesant, expresiv, un amalgam de rase, sensibil, melanc, cu năzuinţe nedefinite. După aceea văzu oraşul jineville, forfota voioasă de pe Strada Mare, huruitul trami Hor electrice, stâlpii de telegraf îmbrăcaţi în zinc, şaretele III borcane îngrămădite sub capre. Apoi Ruggles, în redinla, cu pălăria moale şi cravata îngustă ca un şiret dentofi, mâzgălind distrat pe mapă, apoi Dyke, mecanicul lohnos, voinic, cu glas adânc, blajin, cu frumoasa lui barbă Hndă şi braţe vânjoase, tot. lăudându-şi fetiţa, stăpânit de o fi () ură ambiţie, să-şi poată educa odrasla într-un pension, teurând monede de zece cenţi în papuceii ei, apoi îndu-se copleşit de ruşine în biroul lui S. Behrman, ca Hi dea acestei ticăloase unelte a companiei de cale ferată Uli! îl concediase o ipotecă asupra fermei sale. Prin asociat de idei, lui Annixter îi apăru îndată în faţa ochilor şi chipul im S. Behrman, gras, pântecos, cu fălcile şi gâtul împre Kate într-o singură halcă de carne tremurătoare, cu cute de jtii, ime pe grumaz, presărate cu peri rari, ţepoşi. îi văzu (miaua tare maro, din pai lăcuit, jiletca pe care erau imprill Mte nenumărate potcoave îmbucate, lanţul ceasului ce Cotea clinchete când atingea bumbii de sidef ai jiletcii, întotenuna calm, netulburat, senin, mare şi tare, de nu-i ajungeai h i iajina la nas.

În cele din urmă văzu din nou ferma lui, spre care-şi

FRANK NORF aruncase privirile înainte de a se culca, ogoarele însă™ ţaţe, în sfârşit liniştite, plămădind germenul vieţii implântai ele, roşietice în învăpăierile asfinţitului, apoi din nou purpurii, alunecarea uşoară a zilei

într-un măreţ şi în amurg care se înălţa încetişor spre zenit ca un dom. Pasaj se căţăraseră în pomii din apropierea grajdului, caii mai cau fân între stănoage, truda zilei se ogoia încet-încet. Ap în sfârşit şi preotul spaniol, pater Sarria, vestigiu al unei oii duiri apuse, cumsecade, blajin, crezând că totul e buni lume, iubindu-şi aproapele, lăsându-se prostit până şi de 1 male, luând-o la goană ruşinat, ducând într-o mânăjH necesare administrării sfintelor taine şi în cealaltă coşulj cocoşii de luptă.

CAPITOLUL 6

Era ziua în amiaza mare şi razele soarelui, care îi i drept deasupra capului într-o insuportabilă aureolă descente, se revărsau drepte ca firul cu plumb peste irisurile şi străzile Guadalajarei. Zidurile de cărămidă şi trotuarele pavate ale orăşelului somnolent radiau i i, văzduhul vibra, uleios, fremătător. Frunzele euca – care mărgineau Piaza atârnau neclintite, veştede, Ute de arşiţă. Umbra copacilor se micşorase de tot,) îndu-se aproape de trunchiuri, rămânând până la

O simplă linie. Soarele pătrundea pretutindeni. Căldura la o emanau cărămizile, ipsosul şi metalul o întâlnea pe

1 tare cădea înăbuşitoare, nezăgăzuită, ca o aluviune, mul palid, pârjolit. Numai şopârlele, care-şi aveau irisurile prin crăpăturile pereţilor fărâmiţaţi şi printre ros-Itotuarelor, stăteau nemişcate, nepăsătoare, ca înfipte fflânt, toropite, cu ochii închişi. Când şi când, bâzâitul i «i al unei gâze, curmând brusc tăcerea, vibra o clipă, rid o notă adormitoare, apoi pierea în liniştea ce se le-a din nou. Undeva, într-una din casele de cărămidă, o ghitară zumzăia, murmură somnolent. Pe acoperişul ilui câţiva porumbei uguiau fără contenire, tânguindu-se gâlgâitor, nespus de jalnic. O pisică, albă din cap îi picioare, cu nasul şi buzele subţiri, trandafirii, moţăia

mulţumită în plin soare pe stâlpul unui gard. Într-un colţ aşa-numitei Piaza, trei găini se scăldau în praful

răscoH împroşcându-l, bătând din aripi, cârâind de plăcere.

Asta era tot. O linişte paşnică, adâncă, duminicală! aşternuse peste oraşul agonizant. Un simţământ de tor! peală, de moleşeală plăcută adia din ipsosul încins. Nu miş! nimic, nu se auzea niciunul din zgomotele îndeletniciri! omeneşti. Bâzâitul slab al gâzei, zumzetul intermitent! ghitarei, gângureala dulceagă a porumbeilor, torsul prelii! al pisicii albe, cârâitul bucuros al găinilor, toate aceste suneb se îmbinau într-un murmur stins, prelung, somnolent, ad! mitor, evocând o linişte, o viaţă tihnită, plăcută, veche! veacuri, scurgându-se încet pe crugul ei, sub nemărginit! feerică a unui cer azuriu, fără nori, sub arşiţa năvalnică a *urm* soare atotstăpânitor.

În restaurantul hispano-mexican al lui Solot! Vanamee şi Presley şedeau faţă în faţă la una din mesele! lângă uşă, cu o sticlă de vin alb, cu tortillas şi o oală de lut! frijolles dinainte. Erau singurii muşterii. În ziua acefl Annixter dădea serata dansantă, inaugurându-şi astfel n! grajd, şi prin urmare Quien Sabe era în sărbătoare, loc! fiind suspendat. Presley şi Vanamee se înţeleseseră să-l petreacă? lua împreună, să prânzească la Solotari şi du! amiază să facă amândoi o lungă plimbare. Deocamda! sfârşindu-şi prânzul, se lăsaseră pe spătarele scaunelor, Solotari aduse cafeaua neagră şi o garafă mică cu rachiu tio cactus, apoi se retrase într-un colţ, unde începu să moţăi!

Tot timpul cât prânziseră, Presley observase cu mirări la prietenul lui o schimbare. îl privi din nou.

Faţa slabă, ascetică a lui Vanamee avea o paloarf măslinie. Pletele lungi, negre, care îi atârnau pe umeri, ei! ca ale sfinţilor şi evangheliştilor din icoanele picitorilor prit rafaeliţi. Presley remarcă din nou barba lui ascuţită, neagra fină, ce cobora din obrajii scofâlciţi. Chipul era asemănător ci

Cela al unui tânăr vizionar, al unui păstor inspirat din legen-lile ebraice, a unui pustnic înzestrat cu puteri stranii. Era îmbrăcat ca atunci când Presley îl întâlnise întâia oară

în puntea turmei de oi, cu aceeaşi salopetă de pânză groasă, llfenie, cu pantalonii vârâţi în carâmbii înalţi ai cizmelor, cu masa de flanelă cenuşie deschisă la gât, dezvelindu-i pieplul ars de soare, încins cu o cartuşieră goală.

De data aceasta, însă, pe măsură ce Presley îl privea în tot mai multă luare-aminte, descoperea cu mirare o nouă opresie în ochii lui afundaţi în orbite. îşi amintea că namee fusese neobişnuit de tăcut toată dimineaţa. Era tot impui dus pe gânduri, absent, distrat. Fără îndoială că se lltrecuse ceva cu el.

În sfârşit, Vanamee rupse tăcerea. Lăsându-se pe fcetează scaunului, cu degetele mari înfipte în brâu, culrba în piept, începu să vorbească monoton, ca din somn. În puţine cuvinte îi povesti lui Presley ce se întâmplase în innpul acelei prime nopţi pe care o petrecuse în grădina Mchii misiuni, îi vorbi despre răspunsul pe jumătate închipuit, *m** jumătate real care-i fusese dat.

— Nu i-aş povesti nimănui altuia asemenea lucruri, dăugă el. Dumneata cred c-ai să înţelegi sau cel puţin ai l-ţi pleci urechea. Simt nevoia să mă uşurez, să mă de. tăinuiesc cuiva. La început nu am dat crezare propriilor hale simţuri. Eram sigur că mă înşelasem. A doua noapte însă mi s-a întâmplat acelaşi lucru. Atunci m-am speriat, sau nu. nu m-am speriat, ci am fost tulburat… oh, zguduit până în iiilundul sufletului. Am hotărât să nu mai fac, să nu mai

Im ere niciodată aşa ceva. Multă vreme am rămas departe de fcilsiune, văzându-mi de treburi, căutând să uit ceea ce se lintömplase. Dar ispita era prea mare. Într-o noapte m-am pomenit din nou acolo, în întunericul de sub peri, chemând-o *pe* Angèle, chemând-o din beznă, din noapte. De astă dată I răspunsul a fost prompt, limpede. Nu-ţi pot lămuri ce a fost, cum s-a întâmplat, fiindcă n-am auzit nimic. N-am văzut absolut nimic decât noaptea pustie. Nu era lună. Totuşi, undeva, departe, dincolo de vâlcea, întunericul fremăta. Urmându-mi gândul dincolo de grădina misiunii, dincolo de vâlcea, chemând-o, căutând-o,

am găsit nu ştiu ce anume, am găsit un loc de odihnă şi un însoţitor. De atunci m-am dud de trei ori, pe întuneric, în grădina misiunii. Azi-noapte am1 fost a treia oară.

Tăcu, agitat, cu ochii scânteietori. Aplecat spre el, Presley asculta neclintit, cu atenţia încordată.

— Şi azi-noapte… ce a fost? îl îndemnă el să povestească mai departe.

Vanamee se mişca pe scaunul lui, ciocănind cu degetele în masă.

— Azi-noapte s-a petrecut o schimbare. Răspunsul… zise el şi trase aer în piept, răspunsul s-a apropiat.

— Eşti sigur?

Vanamee zâmbi cu un aer de certitudine nestrămutată.

— Sunt sigur nu numai că răspunsul mi-a fost dat mai curând şi mai uşor, dar… nu-i cu putinţă să mă înşel, dar nu numai atât. Nu! Acel ceva care a fremătat în întuneric, care s-a ivit în noaptea pustie… s-a apropiat şi mai mult de mine…; s-a apropiat fizic, aproape… real, palpabil.

Vocea se stinse din nou. Chipul lui, ca acela al tinerilor profeţi vizionari, avea o expresie pe jumătate inspirată. Privea în gol, înainte, fără să vadă nimic.

— Închipuie-ţi, murmură el, închipuie-ţi: stau sub peri îi beznă, o chem mereu, mereu, şi de fiecare dată răspunsul se apropie tot mai mult, tot mai mult. Aştept, am să aştept, şi până la sfârşit, într-o noapte, în noaptea cea mare, ea… Deodată tensiunea încetă. Scoţând o exclamaţie, făcând cu mâna un gest violent, evaziv, Vanamee se dezmetici: Oh, strigă el, cum de îndrăznesc? Ce să fie asta? Uneori mi-e teamă, alteori mă înfioară o plăcere, o bucurie cum n-am mai

ARACATIŢA

Inœrcat după ce a murit. Dar ce tulbure e totul! Cum pot lăţi explic ceea ce s-a întâmplat atunci când am chemat-o, în noapte… Acel slab, îndepărtat, nevăzut freamăt în întuneiii, acea imaterială, abia sesizabilă, acea bănuită fluturare. Ceva nedesluşit, perceptibil numai de un al şaselea simţ. Uite, ceva cam în felul acesta: la Quien

Sabe toată săptămâni trecută am semănat ogoarele. Grăunţele sunt acum sub ţărână, îngropate în întuneric, în tăcerea neagră, sub bulgării le pământ. Poţi să-ţi închipui primul… cel dintâi freamăt uşor I vieţii pe care bobul de grâu orb, surd trebuie să-l simtă lupă ce a fost semănat atunci când răspunde, acolo în iiiliineric, chemării soarelui, poţi să-ţi închipui cea dintâi fvâcnire din inerţie cu mult înainte de a se fi petrecut orice ml umoare fizică… cu mult înainte ca microscopul să poată descoperi cea mai mică transformare… atunci când coaja leminţei e împinsă de cea dintâi tresăltare a vieţii? Ei bine, şi i în mine s-a petrecut un fenomen tot atât de imaterial ca cesta. Vanamee se opri din nou, pierdut în visul lui, apoi îi îi îi mură încetişor: „Ce semeni tu nu înviază dacă nu moare în îi întâi…” şi ea, Angèle… a murit…

— Nu cumva a fost o închipuire? întrebă Presley. Eşti ilgur că s-a petrecut ceva? Imaginaţia poate avea o influenţă atât de mare în asemenea împrejurări, şi înrâurirea celor [înconjurătoare e atât de puternică! Cum e cu putinţă să se ml. împle aşa ceva? Spui că n-ai auzit şi n-ai văzut nimic?

— Cred, răspunse Vanamee, în existenţa unui al şaselea Mint, sau mai curând a unui întreg sistem de alte simţuri indefinite, care deocamdată n-au fost identificate. Oamenii ilOere trăiesc mult timp singuri în mijlocul naturii simt prezenţa în estora. Poate că e un fenomen elementar, pe care-l împărtăşim împreună cu plantele şi animalele. Acest fenomen îndeamnă păsările să plece spre miazăzi cu mult înainte de se răcii vremea, el face bobul de grâu să răzbată spre luare. Simţul acesta nu înşală niciodată. Poţi să nu vezi bine.

FRANK NORRII să nu auzi bine, dar, o dată sesizat, acest al şaselea sirrj reacţionează prompt. Te poţi bizui pe el. Nu, n-am auzit numi în grădina misiunii. N-am văzut nimic, nu m-a atins nimic, dJ sunt sigur că s-a petrecut ceva.

Presley şovăi o clipă, apoi întrebă:

— Te mai duci acolo? Mai faci vreo încercare?

— Nu ştiu.

— Destul de straniu... murmură Presley mirat. Vanamee se lăsă din nou pe speteaza scaunului, ocrl lui devenind din nou inexpresivi.

— Da, destul de straniu... şopti el.

Tăcură îndelung. Niciunul nu vorbea, nu se mişoH Acolo, în oraşul vechi, agonizant, cufundat în siesta lui. toroi pit de arşiţă, părăsit, uitat, mocnind în liniştea amiezii acelj zile de vară, cei doi oameni ciudaţi, unul poet din fire, all prin formaţie, ambii neadaptaţi lumii în mijlocul căreia trăiau! visători, introspectivi, morbizi, rătăciţi, străini de atmosfera acelui sfârşit de veac, bâjbâind în căutarea unui semn} rătăcind în mijlocul tenebrelor uluitoare ale iluziei, şedeaub faţa paharelor goale, muţi, pătrunşi de tăcerea înconjubtoare, întreruptă doar de uguitul porumbeilor şi de zumzetul albinelor. Liniştea era atât de adâncă, încât puteau st desluşească limpede, din când în când, pufăitul şi şuieri] unei locomotive de manevră în gara din Bonneville.

În cele din urmă, aceste zgomote supărătoare îl treziri pe Presley din toropeala lui. Cei doi prieteni se ridicară, Solotari se apropie somnoros. Plătiră prânzul şi, ieşind îmi arşiţă, străbătură străzile strălucitoare ale oraşului şi o luarl pe drumul care ducea spre miazănoapte, tăind peste câmpul de hamei al lui Dyke. Hotărâseră să urce pe înălţimile din colţul de nord-est al ranchului Quien Sabe. Era drumul pe care Presley îl urmase atunci când îl întâlnise întâia oară pa Vanamee în fruntea turmei de oi. Plimbarea pe drumul acel care ocolea împrejurimile era o zăbavă preferată a sa

RAC ATI ŢA

He ca Vanamee să împărtăşească acea plăcere.

Îndată ce ieşiră din Guadalajara, o luară peste terenul ftipărat de Dyke, pe care acesta voia să cultive faimosul lui Ki. Lângă locuinţa lui Dyke, o căsuţă albă foarte drăguţă, p obloane verzi şi mici verande adânci, se aflau în con-llindio două magazii mari şi un hambar, unde avea să fie Hozitat şi uscat hameiul. Totul vădea că fostul

mecanic Hse umărul zdravăn la treabă. Pământul fusese pregătit Htm semănături, şi peste tot se înălţau araci uniţi printr-o pala de sârme şi sfori. Mai departe, la o cotitură a drumu-K II zăriră chiar pe Dyke într-o căruţă încărcată cu araci. În Minaşă, cu braţele lui puternice, păroase, goale până la cot, Bând de sudoare, înroşit la faţă de arşiţă, îi chema cu voce Bjnoră. tunătoare, pe ajutorul lui şi pe un băiat care muncea piua, să-l ajute să lege aracii. Văzându-i pe Presley şi pe namee, îi întâmpină bucuros, strigându-le: „Salut, băieţi!” Hltăruind să se urce în căruţă alături de el, să meargă pipicună acasă, ca să bea un pahar de bere. Mamă-sa se orsese abia în ajun din Marysville, unde se interesase de Herierea la pension a mormolocului. Va fi încântată să le Ht cunoştinţa. În afară de asta, Vanamee trebuia neapărat ia vadă cât crescuse mormolocul. De când nu mai fusese pe ai, nu mai era gâgâlicea de atunci! Cât despre bere, o pulle la gheaţă încă de dimineaţă. Nu cumva să-l refuze.

Se urcară în căruţa care-i hurducă peste câmpul unde adevărată pădure de araci golaşi aştepta hameiul. În suta o găsiră pe mama lui Dyke, o bătrână cu o fizionomierte distinsă, care purta o rochie cu jupon şi o bonetă din Iile vremuri. Bătrâna trebăluia într-un colţ al salonaşului, fcyke îi prezentă pe cei doi oaspeţi şi scoase berea de la Seaţă.

— Mamă, întrebă el, ştergându-şi spuma de pe barba ondă, unde e Sid? Vreau ca Vanamee s-o vadă ce mare pe făcut. Băieţi, e cel mai isteţ mormoloc din comitatul

FRANK NORRL

Tulare. Ştie să recite *Snow-Bound* pe de rost, de la ea cap, fără să sară ceva sau să se uite în carte. Poate nu era daţi! Mamă, e adevărat, fără să sară un vers, e adevărat» Missis Dyke dădu din cap în semn de încuviinţări Spuse că Sidney era la Guadalajara. Când îşi pusese pen întâia oară noii ei papucei, în ajun, dimineaţa, găsise o rr nedă de zece cenţi, şi de atunci nu-i mai dăduse pace, vră să se ducă s-o cheltuiască.

— Nu cumva s-a dus să cumpere lemn-dulce, ca să

facă sirop? întrebă grav Dyke.

— Ba da, răspunse maică-sa. Înainte de a pleca, al întrebat-o ce dorea să-şi cumpere şi mi-a spus că se dl să-şi ia lemn-dulce.

Deşi maică-sa obiectă că pe Presley şi pe Vanam nu-i interesau copiii, Dyke ţinu morţiş să le arate caietl fetiţei. Acestea erau nişte monumente ale silinţei, conştiinciozităţii, pe fiecare filă erau repetate cu o stăruiţii obositoare maxime banale, aforisme enunţate de filantropi fi de publicişti: „Şi eu sunt cetăţean american. S.D. Ramul se apleacă, pomul se înclină. Adevărul iese la lumină ca u de lemnul. Libertate sau moarte!” La urmă, printre multe al aforisme dulcege, răsuflate, două maxime ciudate: „Dev mea: Controlul public al libertăţilor cetăţeneşti şi „P. & S. I sunt inamici ai statului”.

— Ia te uită, comentă Presley, vrei ca mormolocii înţeleagă „situaţia” de timpuriu.

— I-am spus că e o prostie să-i dea fetiţei să copiei asemenea lucruri, spuse missis Dyke, mustrându-şi fiul surâsul pe buze. Ce ştie fetiţa ce sunt libertăţile cetăţeneş

— N-ai grijă, răspunse Dyke, o să-şi amintească del când va fi mare şi au s-o frece cei de la pension. Atunci începe să întrebe şi să înţeleagă. Să nu-ţi închipui, mare urmă el, că mormolocul nu ştie cine-s duşmanii tăticului nu de asta ce părere aveţi, băieţi? Ascultaţi aici. Eu, umil, *iR AC ATI ŢA* 203

Ipre Calea Ferată şi despre felul în care mi-au dat Işaportul nu i-am spus mai nimic. Totuşi, ce să vezi, mai unăzi lucram la gard, lângă linia ferată, şi Sid era cu mine. Îl adusese păpuşile de cârpă şi se juca de-a mama şi copilul Ipă o stivă de araci. Ei, şi a trecut un tren de marfă... o garltuia mixtă, mărfuri din Missouri şi un şir de vagoane goale la New Orleans. Şi după ce au trecut, ce credeţi c-a făcut Id? Nu ştia că o văd. S-a dus la gard şi a stupit după tren şi Boi a scos căpşorul şi, vă rog să mă credeţi, a fluierat, până spune că aşa face de fiecare dată când vede un tren, niciodată nu trece peste linii fără a stupi. De asta ce rere aveţi?

— De fiecare dată o dojenesc, protestă missis Dyke cu Jeiiozitate. Nu ştiu de unde o fi luat năravul acesta de a liera! Nu, nu e deloc de râs. E îngrozitor să vezi o fetiţă care re atât de dulce, de cuminte, şi pe de altă parte e atât de Irisită. Zice că la şcoală toate celelalte fetiţe şi băieţi, de llemenea, fac la fel. O, dragul meu, suspină ea, de ce or fi lui de răi şi de nedrepţi cei de la Calea Ferată? Eu n-aş litea fi fericită cu toţi banii de pe lume dacă aş şti că mă ştie chiar şi un copilaş, că vrea să scuipe după mine şi să ia fluiere. Şi nu-i vorba numai de unul, ci de toţi copiii, aşa ce Sidney. Şi când te gândeşti că urăsc Calea Ferată atâţia meni în toată firea, femei şi bărbaţi, mii şi mii, din tot comiul, din tot statul! S-or gândi vreodată la asta membrii con-iilmlui de administraţie şi directorii companiei? S-or gândi teodată la ura care-i înconjoară de pretutindeni, din toate rţile, la oamenii cumsecade care scrâşnesc din dinţi cum lud numele companiei? De ce i-orface să-i urască? Nu, mur-înură ea cu ochii plini de lacrimi. Nu, îţi spun, domnule Wesley, proprietarii Căii Ferate sunt nişte oameni răi, câinoşi, fcirora nu le pasă de suferinţele săracilor atâta vreme cât Compania câştigă optsprezece milioane pe an. Nu se sinhisesc dacă oamenii îi urăsc sau îi iubesc atâta vreme cât

FRANK NORRH

se tem de ei. Nu e drept, şi într-o bună zi Dumnezeu o pedepsească.

Într-un târziu, cei doi tineri îşi luară rămas bun. Întoritor, Dyke îi conduse până la poarta care dădea Şi ranchul Quien Sabe. Pe drum, Presley aduse iar vo despre cele spuse de doamna Dyke, îndemnându-l pe D să vorbească şi el despre „P. & S. W”.

— Ei, mister Presley, răspunse acesta, de fapt, eu n-ard dreptul să mă plâng. Cu cei care cultivă grâu au, cred, alte-socoteli, dar hamei, vedeţi, nu-i prea mult în California Hameiul nu-i cine ştie ce afacere, aşa că nu-şi bat capul al dijmuiască la sânge şi aici. Calea Ferată îi stoarce pe mari cultivatori. Tariful la hamei este echitabil. Trebuie să recuwH acest lucru. Am fost de curând la Bonneville să

văd cum staa lucrurile. Mi-au spus că iau doi cenţi de livră, aşa cal Dumnezeu să mă ierte, e destul de convenabil pentru oricine! Nu, încheie el, trebuie să recunosc, sunt acum pe drumul cai bun cu hameiul, o să fac banii că m-au dat afară, ei, până lej urmă poate să fie... vorba ceea: tot răul spre bine! Mi-au făcut figura la ţanc. Aveam ceva bani puşi deoparte şi afacerea asta cu hameiul e o afacere sigură: peste un an preţul hameiului o să fie de patru şi de cinci ori mai mare. Nu, al avut noroc, cu toate că lor nici nu le-a trecut prin cap că-mi fac un bine atunci când m-au pus pe liber... aşa că la toarul nă mormolocul o să intre la pension.

Mergând repede pe drumul ce ducea spre miază «j noapte, peste câmpul ranchului Quien Sabe, Presley al Vanamee ajunseră la casa lui Annixter, cam la un sfert de ori după ce-şi luaseră rămas bun de la fostul mecanic. Acolo ieri o forfotă grozavă, neobişnuită. Se opriră câteva clipei urmărind amuzaţi activitatea febrilă ce se desfăşura.

Uriaşul grajd fusese terminat. În soare (pereţii din bârne, vopsiţi de curând, luau ochii cu albeaţa lor, dar internorul era încă neatins de vopsea. Dinăuntru, de dincolo de

HACATIŢA

Hb glisante, venea o mireasmă plăcută de lemn nou tăiat, lin l. ilaş. O mulţime de oameni, muncitori agricoli tocmiţi de Hnixter, trebăluiau peste tot. Unii se legănau pe treptele din Hui scărilor mobile, atârnând din pom în pom şi peste tot f (n faţa grajdului lampioane japoneze. În grajd, missis Tree, pa ei Hilma şi încă o femeie tăiau fâşii lungi de chembrică HL, albă şi albastră, dând îndrumări cum să se drapeze cu Ki tavanul şi pereţii. Bocănitul ciocanelor se auzea de pre Hndeni. Un furgon încărcat până la refuz cu arbuşti verzi şi Hinze de palmier se opri în faţa grajdului, şi imediat frun-Hf fură luate şi prinse ca decoraţii suplimentare pe pereţii jfiti iiori ai grajdului. Dintre arbuştii verzi, doi, cei mai mari, Hp aşezaţi de o parte şi de alta a intrării, vârfurile lor fiind Hllnate, spre a forma o arcadă. Deasupra acestei arcade Ufm. i să se fixeze un

uriaş scut de carton, pe care să se scrie

re aurite: *Bun venit*! Grămezi de scaune, luate cu chirie P la sediul „I.O.O.F". din Bonneville, zăceau pe jos; la capătul din fund al grajdului, doi dulgheri lucrau de zor la estrada alinată orchestrei.

Pretutindeni domnea o mare însufleţire. Toată lumea pa foarte bine dispusă. Hohote de râs întrerupeau necon Ht convorbirile. Bărbaţii se ţineau de năzbâtii. Făceau urne deşucheate pe socoteala femeilor, ducând mâna la yui. i ca să nu fie auziţi şi izbucneau în râs, şi săreau în sus de bucurie. Invitaţii deveniseră mai comunicativi, femeile şi latele îi scoteau din unghere pe băieţi, îmbrâncindu-i pravăn. Într-o clipită, vestea că Adela Vacca, soţia unui Supraveghetor de tarla, îşi pierduse jartiera şi aceea că fiica Supraveghetorului de la ranchul Home fusese sărutată după Uşa căşăriei făcură ocolul grajdului.

Annixter, foarte prost dispus, se ivea din când în când, ffira pălărie, cu părul lui gălbui, aspru, ciufulit. Alerga între aiujd şi casa ranchului, ducând când o damigeana, când o ladă cu sticle de vin, când un coş cu lămâi şi ananas. În afară

de supravegherea generală, îşi asumase sarcina de H prepara punchul, o băutură care te pişcă la limbă, pur şi sirfl piu, te zvârlea din cizme şi îţi ridica părul măciucă.

Pentru el şi pentru cei mai apropiaţi îşi rezervase rudă gazia destinată hamurilor. Adusese din casă o masă lungă [jH care pusese cutii de ţigări, sticle de whisky şi de bere şi ceaH mari, de porţelan, pentru punch. Dacă prietenii nu vor plecr veseli, gălăgioşi de la petrecere, nu va fi vina lui, declara jH Despre serata lui dansantă, locuitorii comitatului Tularaj aveau să vorbească ani de-a rândul de acum înaintH Hotărâse să-şi alunge din minte toate grijile. De altmintij-H treburile mergeau destul de bine. Osterman se întorsese cm la Los Angeles cu veşti îmbucurătoare în legătură cu cele difl cutate cu Disbrow şi cu Dareil. Comitetul se întrunise din noiM Asistase şi

Harran. Deşi acesta nu luase parte la discutH Annixter era mulţumit. Magnus Derrick cedase, în sfârsH dându-i voie lui Harran să li se alăture, dacă dorea acefl lucru, şi Harran se ofense să suporte a şasea parte din chel* tuieli, cu condiţia ca acestea să nu depăşească o anumijM sumă.

La un moment dat, Annixter ieşi în uşa grajdului şi-l luH la zor pe bucătarul chinez care, zăpăcit de atâta treabă, tăifl lămâi în bucătărie. Zărindu-i pe Presley şi pe Vanamee la făcu semn cu mâna.

— Hei, Pres, vino încoace să-l vezi! strigă el, arătând din I cap spre grajd. Diseară vă aşteptăm, continuă el când cei doi 1 prieteni se apropiară. Nu văd cum o să putem termina totul până la opt! închipuiţi-vă că jigodia aia de Caraher n-artfl lămâi tocmai acum. I-am spus, să tot fie o lună de atuncH c-am nevoie de trei lăzi, şi acum trebuie să lumblu dupH lămâi. Şargul a dispărut din curtea grajdului. Mi J-au furat! LM toţi dracii! Am să-l dau în judecată pe hoţ, care-o fi! Mi-a luat odată cu el şaua care m-a costat şaizeci de dolari şi frâul. În sfârşit, mai bine de jumătate din lampioanele japoneze n-au

lit aduse, şi nici pentru astea n-am destule lumânări, linge ca să te scoată din sărite, nu? Nimic nu se face dacă pui mâna tu însuţi, poate numai să stai pe capul acestor wde-vară cu un retevei! Tevatura asta m-a îmbolnăvit, ba Him mai pierdut şi pălăria. Dracu’ m-a pus să mă apuc de emenea aiureală?! Şi pe lângă asta, uite ce de femei Bună în toate părţile. Fără îndoială că n-am fost în toate Inţile când mi-a trecut prin cap aşa ceva. Apoi, uitând că el Muşi îi chemase pe cei doi tineri, adăugă: Ei, am o zi grea. lim pare rău că nu putem sta de vorbă mai mult.

Se mai răsti o dată la chinez, apoi intră din nou în grajd, estey şi Vanamee îşi văzură de drum. În timp ce străbătea la grajdului, Annixter se ciocni pe neaşteptate de Hilma ce, care tocmai ieşea dintr-o boxă, cu o lădiţă de lumânări în braţe.

Mormăind o scuză, Annixter intră în magazia hamurilor, chise uşa după el şi, uitând de toate grijile, îşi aprinse o Égara de foi şi se aşeză pe un scaun cu mâinile în

buzunare, în picioarele pe masă, încruntându-se gânditor, învăluit de alinul albastru.

Până la urmă se văzuse silit să-şi mărturisească că nu Iţea s-o alunge din minte pe Hilma Tree. Aşadar, „îl prinltse în mreje”. Lucrul de care se temuse mai mult ca de orice e întâmplase. Muieruşca îl îmbrobodise şi acum nu mai Ivea linişte. Se gândea la ea tot timpul. Chipul ei îl urmărea toată ziua, seara se culca cu el, dimineaţa se scula cu el. îl tulbura în muncă, în treburile lui zilnice. Dureroasă mărtu-mMie pentru un bărbat! Ce pierdere de timp stupidă! De nocrezut! Nu mai departe decât în ajun, se oprise în faţa [magazinului cu articole muzicale din Bonneville şi se gândise I h toată seriozitatea să-i cumpere Hilmei un fonograf. Numai Ideea că-i venise în minte una ca asta îl făcu să roşească de i usine, mai cu seamă după ce Hilma îi spusese îrâfaţă că fiu-l simpatiza. El, Annixter, să alerge după o muieruşca!

FRANK NORRII înjură furios, izbind în masă cu tocul ghetei. De multejM hotărâse să o alunge din gândurile sale. O dată reuşise chfl s-o uite, dar în ultima vreme, cu fiece zi, îi era tot mai grai N-avea decât să închidă pleoapele şi o vedea aievea în fi ochilor o vedea în nimbul razelor soarelui, care puneÄ lumină gingaşă, pală. aune pe luciul mătăsos al pielii ei al H îi vedea părul scânteind, gâtul vânjos, coborând spre umfl cu rotunjimi mlădioase, părând a radia lumină. Ochii el căprui, nevinovaţi, cu pupile care, la cea mai mică tresărib sclipeau ca diamantele în lumina soarelui.

Annixter era zăpăcit. Cu excepţia gâsculiţei aceleia în la spălătoria de mănuşi din Sacramento, nu mai cunoscuH altă femeie. Lumea lui era aspră, necruţătoare, lumea *bun* baţilor pe care trebuia să-i înfrunte, împotriva cărora trebib să lupte. Da, aproape cu toţi se luase la harţă! N-avfl încredere în femei instinctiv, ca şcolarul adolescent, şi iată în acum, în sfârşit, în viaţa lui intrase muieruşca asta îl zăpă ei se de tot. pe neaşteptate Iritat, vrăjit, înciudat, furios, sâfl iasă din sărite, nu alta! N-avea încredere în ea, dar o dorel neştiind câtuşi de puţin cum să se apropie de

dânsa: iji sexul frumos. În general, dar era atras de ea şi aceste seni mente se întrepătrundeau. Ca urmare, uneori o ura pe Hilml şi totdeauna era agitat, nemulţumit şi mânios.

În cele din urmă zvârli ţigara cât colo şi-şi concent! gândurile asupra treburilor ce le mai avea de făcut. În iurafl şi hărmălaia aceea, nici nu băgase de seamă când trecut vremea. În mod inexplicabil, grajdul cel nou era gata per» serata dansantă. Ultima fâşie de chembrică fusese prinsäH grinzi, ultima creangă de verdeaţă, ţintuită de bârne, ultim lampion, atârnat, ultimul cui, bătut în estrada destinai orchestrei. Soarele apusese. Slugile alergau încolo 91 încoace, pregătind masa şi ducându-se să se îmbrace. cH începu să se întunece, Annixter ieşi din grajd cel din urrril singur, cu fierăstrăul sub braţ, cu geanta de scule în mână, în

CATIŢA

Hcă, cu haina pe umeri, cu un ciocan într-unul din Unarele de la şold. Obosit peste măsură, era într-o dis – He foarte proastă. Şi-apoi, nu-şi găsise nici pălăria.

Pe deasupra, mi-a mai dispărut şi Şargul, cu şaua Hb care m-a costat şaizeci de dolari, mormăi el. Frumos, Hh ce zice!

I Missis Tree îi servise în sufragerie o masă rece şi ca Btrt îi adusese nelipsita farfurie cu prune. După ce mâncă, Hxter făcu o baie şi se îmbrăcă. În ultima clipă se hotărî Mm costumul cu care se ducea de obicei la oraş, Lin cos-i negru, făcut la un croitor din Bonneville. Numai că îi disuse pălăria. Avea el şi alte pălării, dar fiindcă o pierduse [ceea anume, se frământă cu gândul tot timpul cât se ftăcă şi până la urmă hotărî s-o mai caute o dată prin

Forfoti de colo-colo mai bine de un sfert de ceas pe *Êk* grajd, intrând din boxă în boxă, scotocind prin magazia Burilor şi prin magazia de furaje, dar în zadar. În cele din 1, lăsând baltă pălăria, reveni în hala cea mare şi privi cetător în jurul lui, ca să vadă dacă totul era în ordine. Ghirlandele de lampioane japoneze, aninate în grajd şi

I împrejurul lui, nu fuseseră încă aprinse, dar vreo câteva Hpi cu oglinzi mari de cositor, agăţate în cuiele de

pe «şi, ardeau cu flacără scăzută, abia luminând hala vastă, ţie, răsunătoare, lăsând să stăruie umbre negre, de Hrtruns, în colţuri. Grajdul era aşezat cu faţa la apus şi prin ple glisante, deschise, asfinţitul arunca o rază strălucitoare mic distona cu pâlpâirile firave ale lămpilor de petrol.

În timp ce privea în jur, Annixter zări ivindu-se brusc din Himericul unui ungher al sălii o umbră care rămase q clipă

Îl bătaia razei de lumină, dar apoi, văzându-l, se trase iute lipoi. Auzi un lipăit de paşi grăbiţi.

Amintindu-şi de calul furat, Annixter strigă, tăios: – Cine-i acolo?

FRANK NORF

Niciun răspuns, într-o clipă pistolul fu în mâna lui.

— Care eşti acolo? Răspunde, sau trag!

— Nu, nu, nu trageţi, răspunse tare o voce. Oh, fiţi a fi Eu sunt… Hilma Tree.

Annixter băgă pistolul în buzunar. DescumpănitM apropie de Hilma.

— Dumnezeule mare, murmură el. Ştiu că m-am spat H Dacă trăgeam…

Hilma stătea înaintea lui, încurcată, zăpăcită, în H rochie albă de organdi, nespus de simplă, fără vreo floH sau altă podoabă. Datorită acestei simplităţi a toaletei, paH mai voinică, mai trupeşă ca de obicei, şi chiar fără impnfl aceasta, ochii ei erau la acelaşi nivel cu ai lui Annixter. oarecum izbitoare nepotrivirea dintre statura şi firea HilmaK fată voinică, înaltă cât un bărbat, dar pe jumătate copil. 1

Urmă o clipă de tăcere, de stânjenire, apoi HiliW explică:

— M-am… m-am întors… după pălărie. Cred că B lăsat-o aici după-amiază.

— Şi eu am venit tot după pălărie, după pălăria rfl strigă Annixter. Destul de caraghios, nu?

Amândoi râseră din inimă, ca nişte copii. Nu se *mu* simţeau chiar atât de stingheriţi. Annixter o privi deocfl

încruntat şi o întrebă:

— Ei, domnişoară Hilma, tot mă mai urăşti?

— O, nu, domnule, răspunse ea. N-am spus niciodat H vă urăsc.

— Ei, n-ai spus atunci că nu mă simpatizezi? Nu-Ï i-H

— Am… nu mi-a plăcut ce aţi… aţi vrut să faceţi. jH supărat şi m-a jignit. N-ar fi trebuit să spun aşa ceva aturm! dar dumneavoastră sunteţi vinovat, nu? I

— Cu alte cuvinte, n-ar fi trebuit să spui că nu mă sttfl patizezi? întrebă Annixter. Aşa e?

— Eu… eu… simpatizez pe toată lumea, explică Hilmi

PACATIŢA

I Annixter amuţi. O asemenea candoare, o asemenea Blă naivitate îi luase graiul.

— Ei… ei… bâigui el. Şi izbucni deodată: Habar n-am! Ha-H urmă el, căutându-şi cuvintele. Nu pot să-ţi spun de îi trecu prin minte să spună o minciună gogonată: Aş vrea oamenii din jurul meu să mă simpatizeze, afirmă el. Aş…

vrea să le fiu apropiat, înţelegi? Da, asta-i, urmă cu mai pilla îndrăzneală. Nu pot să sufăr gândul că-i displac cuiva. H sunt eu. Asta-i firea mea.

— Oh, atunci, răspunse Hilma, nu trebuie să vă faceţi H Nu, nu-mi displăceţi.

— Ei, atunci e bine, declară Annixter cu înţelepciune. Hnci e bine. Dar ia stai, se întrerupse el, am uitat… Nu-i lit ui că nu-ţi displac. Aş vrea chiar să mă placi Despre asta pui?

Hilma tăcu o clipă, privind afară în gol, spre fereastra Hninată a căşăriei, cu capul lăsat în piept.

— Nu, nu pot să-mi dau seama dacă m-am gândit vreo-HH la aşa ceva, răspunse ea.

— Ei, gândeşte-te! stărui Annixter.

— Nu m-am gândit încă niciodată să plac pe cineva Urne, îşi menţinu ea punctul de vedere. Şi asta fiindcă îmi Hee toată lumea. N-aţi observat?

— Ei, pe unii oameni trebuie să-i placi mai mult decât pe

FRANK NORI

alţii, zise Annixter într-o doară, şi eu aş vrea să fiu unul tre' aceştia, pricepi? Dumnezeule mare, nu ştiu cum <fi spun toate prostiile astea. Când stau de vorbă cu o H vorbesc ca o cizmă, nu mă ascultă limba de loc. Aşa-i în mea. Află c-am minţit când am spus c-aş dori ca oamenii ma simpatizeze... să-mi fie apropiaţi. Prostii1 Puţin îmi pl ce cred oamenii despre mine. Ei, sunt câţiva oameni ol înseamnă pentru mine mai mult decât toţi ceilalţi... Prest de pildă, şi alţi câţiva care aş dori să mă placă. Numai gândesc ăştia contează pentru mine. Ptiu! Altminteri, still am duşmani; sumedenie! Pot să-ţi înşir destui care ar avei poftă grozavă să mă cureţe. Dar ce să mai vorbim de cel la ranch? Crezi că nu ştiu, că nu-i aud cum mă înjuraţi înfundate când mă depărtez? La fel şi în ce priveşte aflirile, continuă el, vorbindu-şi mai mult sieşi. În Bonneville fi tot comitatul nu-i un singur om care n-ar urla de bucurie dl i s-ar ivi prilejul să-l dea grămadă pe Buck Annixter. Ei, I crezi că-mi pasă? Nicidecum! Ba chiar mă amuză. I exploatez ferma cum poftesc şi-mi învârtesc afacerile ol cred de cuviinţă. Mân oamenii „cu gârbaciul” şi-mi dau sell că-s un „cârcotaş fără pereche”. Ehei, ştiu eu cum îmi spül „O fiară sălbatică”, „un scrântit care ar scoate din ţâţâni: mieluşel”! „Un arţăgos”, „un încăpăţânat”, „un îndărătrl Spun ei despre mine toate astea, dar au învăţat să mai spui şi altceva: că nu-s ageamiu ca ei. Nu-i unul să-mi poată ţi piept. Ochii lui Annixter scânteiau. N-au decât I scrâşnească până n-or mai putea. Nu pot să mă doboab când încleştez pumnul, niciunul dintre ei nu mi-l poate dl face. Nu, nici măcar cu dalta. Se întoarse către Hilma h bine, un om pe care atâţia îl urăsc, e firesc, nu-i al domnişoară Hilma, să dorească să-şi păstreze puţinii prieten pe care şi i-a făcut. În ochii oamenilor care mă cunosc îl bine, de pildă, în ochii acestui nătărău de Presley, nu-s cri atât de porc. Aş băga mâna în foc ca să-i pot fi de folos Q§

RAC ATI ŢA

Mva uneori mă simt cam singur, mă întreb dacă mă înţetgi! E vina mea, dar nu există cal prin părţile astea să

nu pitească urechile când mă apropii de el. Nu există câine să la şi tragă coada între picioare îndată ce mă apropii de el. U s-a născut încă la Quien Sabe vreun cal care să mă Érunce din şa, niciun câine care să scoată colţii la mine. îi nu un picior setterului irlandez de fiecare dată când îl văd. ia întreb însă, ce-aş face dacă nu s-ar furişa atât de umil, Iacă ar da din coadă, dacă ar fi vesel când m-ar vedea? Pe Kurt: mi-ar face plăcere să ştiu că dumneata mă priveşti ca le un bun prieten, să ştiu că mă simpatizezi…

Flacăra lămpii din faţa Hilmei se alungi, se subţie L începu să fumege. Hilma se apropie de lampă şi, ridicân-p-se pe vârful picioarelor, coborî fitilul. Când ea întinse lâna, Annixter observă cum pâlpâirea firavă, întunecată a llmpii aruncă o lucire caldă pe braţul ei neted, durduliu

— Înţelegi ce vreau să spun?

— Da, sigur că da, răspunse ea întorcându-se. E foarte inimos din partea dumneavoastră că doriţi să fiţi prieten cu nune. Totuşi, nu asta mi-am închipuit când aţi încercat să mă lârutaţi. Dar e poate mai bine că aţi lămurit lucrurile. Vedeţi, §u sunt altfel din fire. Vreau ca toată lumea să mă privească, h plăcere şi să privesc pe fiecare cu plăcere. Asta te face tat de fericit… N-o să credeţi, dar ar trebui să încercaţi. Numai să vedeţi. E aşa de plăcut să fii bun cu oamenii şi oamenii să fie buni cu tine. Şi toată lumea a fost întotdeauna Atât de bună cu mine… Mămica şi tăticul, de pildă, şi Billy, randaşul, şi Montalegre, vătaful portughez, chiar şi bucătarul – hinez, şi mister Delaney… Din păcate, el a plecat… Şi mislis vacca, şi fetiţa ei…

— Delaney zici? izbucni Annixter. Aţi fost buni prieteni.

Mu?

— O, desigur, răspunse ea. Era atât de bun cu mine. Vara, obişnuia în fiecare zi să dea o goană la ranchul Seed.

În dosul misiunii, ca să-mi aducă un braţ mare de flori, a de gingaşe, atât de frumoase! De obicei mă făceam că i plătesc cu „dolari” pe care-i tăiam din brânză cu cuţitul pesmet. Caraghios, nu? Eram cei mai buni prieteni.

— Uite, filează altă lampă, mormăi Annixter. Vrei *M* cobori fitilul? Şi vezi să măture careva duşumeaua. Peste ti sunt răspândite ace de brad. Am atâtea treburi pe cap! Li revedere.

— La revedere, sir.

Scrâşnind din dinţi, turbat, cu faţa aprinsă de mânia, Annixter se întoarse la casa ranchului.

„Aha, bombăni el, Delaney, ai? Să mi-o arunce în faţi că l-am gonit. Dinţii i se încleştaseră cu mai multă înverl sunare decât oricând. Cei mai buni prieteni, ai? Pi Dumnezeul meu, am s-o pun jos! îi arăt eu văcarului! Nu suri eu stăpânul, ai? Le arăt eu lor, şi ei şi lui Delaney! Nu-i mărfi treabă... După aceea, n-are decât Delaney... dacă pofteşte! După mine...”

O privire duşmănoasă fulgeră sub sprâncenele îţi încruntate, fluturându-i pe faţă. Instinctele masculine ale pol sesiunii iraţionale, perfide, tăinuite şerpuiau în el, ieşind la] iveală. Firea josnică, chinuită în acelaşi timp de vrăjmăşie şi dorinţă, a bărbatului care nu cunoscuse femeia scotea capull ca o fiară hidoasă, înspăimântătoare. În momentul acela, Hilma se îndrepta spre casă fredonând şi, luminată de ultima rază a asfinţitului, rochia ei albă strălucea cu licăriri de şofranj

Puţin după şapte şi jumătate, cel dintâi brec, în care sal aflau farmacistul din Bonneville şi familia lui, opri în faţa noului grajd, urmat îndată de un camion, din care coborî îi familie de hispano-mexicani, femeile fiind gătite cu rochii ţipă-4 toare, în care roşul se îmbina cu galbenul. Billy, rândaşul, şi ajutorul lui luară în primire atelajele, deshămând caii şi legân-l du-i de uluci în spatele grajdului. Curând după aceea, îşi făcu intrarea, cu cabrioleta, aducând lada cu lămâi întârziată.

mlă TIŢA

raher, proprietarul cârciumii de pe County Road, cu melon Kiel „Derby”, cu redingotă „Prince Albert”, cu pantofi gal-*ţi*\ cu vârfurile ascuţite şi cu inevitabila cravată roşie. Se ptau ca după ei să vină, într-o procesiune neîntreruptă, ljagul şirag al invitaţilor, totuşi vreme de o

jumătate de oră mai apăru nimeni. Annixter şi Caraher se retraseră în igazia hamurilor, începând de îndată să se ciorovăiască în tură cu reţeta faimosului punch. Din timp în timp glasurile puteau fi auzite ridicându-se într-o controversă zgomo-l să

— Două sticle şi jumătate de câte un sfert, plus o cupă chartreuse.

— Fleacuri! Fleacuri! Ştiu eu mai bine! Numai şampanie (un strop de coniac.

Soţia şi sora farmacistului se retraseră la bufet, unde lese amenajată o boxă cu o oglindă mobilă, care să inească drept garderobă şi toaletă femeilor. Farmacistul Ideea în faţa uşii, stângaci, agitat, cu gulerul redingotei ridilt din pricina curentului ce se simţea în grajd, întrebându-se ferijorat dacă nu era cazul să-şi pună şi mănuşile. Cei din pânilia hispano-mexicană, tatăl, mama, cinci copii şi cumna-l, şedeau ţepeni pe marginile scaunelor, tăcuţi, încordaţi, cu phii în jos, cu coatele lipite de trup, privind cu coada ochiu-pe sub sprâncene, aranjamentul sălii sau fixându-l cu lines nespus pe tânărul Vacca, fiul unuia dintre şefii de pria, care, în redingotă de stofă cadrilată, cu mănuşi albe de lté păşea de colo-colo de-a lungul sălii, încruntat, nespus de nportant, răzuind o lumânare şi împrăştiind fulgi de ceară pe uşumea, ca s-o facă lunecoasă pentru dans.

Sosi şi muzica oraşului Bonneville, căci în ultimul

...nent Annixter izbutise să-l ofenseze în aşa măsură pe interul orchestrei clubului „Dingo”, încât acesta refuzase să vlna. Membrii muzicii oraşului se instalară îndată pe estrada din colţul sălii, începură să facă haz de unul din colegii lor, un

ACATIŢA

francez, pe care-l porecliseră „Skeezicks”, şi râdeau zgomÉB tos, iar hohotele lor de râs, reflectate de grinzile carfl susţineau acoperişul, răsunau puternic, metalic. Farmacistul* îi spuse tânărului Vacca, tocmai când trecea pe lângă el, câfl după părerea lui, muzicanţii erau cam nelalocul lor

— Sunt foarte ocupat, răspunse tânărul Vacca. văzârb du-şi de drum încruntat, împrăştiind fulgii de ceară.

— Două sticle şi jumătate de câte un sfert. Două sticle şfl jumătate de câte un sfert.

— Ei, dintr-un punct de vedere aşa este, şi totuşi nu estef ştiu eu mai bine.

De-a lungul unei laturi a grajdului se afla un şir de boxb nou-nouţe, paisprezece la număr, care răspândeau o mireaaH mă de lemn proaspăt: rosturile duşumelei mai erau pline dă rumeguş. Farmacistul le trecu în revistă, oprindu-se contemN plativ înaintea fiecăreia. După aceea se întoarse şi, dând difl cap satisfăcut de ceea ce văzuse, se aşeză la locul lui înfl dreptul uşii şi luă hotărârea să-şi pună mănuşile.

Afară se întunecase de-a binelea. În spaţiul dintre grajfl şi casa ranchului, urcaţi pe scări, câţiva bărbaţi aprinde-B lampioanele japoneze. Ici şi colo, pe sus, feţele lor se iveafl stranii, groteşti în lumina roşiatică. Treptat, pe măsură dă lampioanele fură aprinse, întunericul se risipi. Iarba de sufl picioare părea de un verde-viu. Alţi câţiva oameni intrafl acum în grajd şi se apucară să aprindă lămpile şi lam-l pioanele dinăuntru. Curând licăreau pretutindeni luminii Tânărul Vacca se făcuse nevăzut, dar se întoarse peste puţin I cu buzunarele pline de lumânări şi se apucă din nou să răzuieşte ceară, refuzând să răspundă la întrebări, pe motiv cfl era foarte ocupat.

Afară răsună deodată tropot de copite şi larmă dea glasuri. Sosiseră mai mulţi invitaţi. Farmacistul, fâstâcit, spe-lnat, oare nu cumva îşi pusese mănuşile prea devreme? îşi vârî mâinile în buzunare. Sosise Cutter, unul dintre şefii de I

Bde pe ranchul lui Magnus Derrick. împreună cu soţia şi Btia venşoare ale acesteia. Veniseră călare pe drumeag, B îndepărtata casă a tarlalei a patra a ranchului Los tkii ito: „străbătând cincisprezece mile. Missis Cutter, ea că e mai mult moartă decât vie. că ar prefera să se bască într-un pat şi să doarmă dusă. Cele două Bo.are. În rochii de satin azuriu elveţian, cu picăţele, se buinu din

răsputeri s-o îmbărbăteze, dar ea o lua din nou tst, i cap. Când şi când i se auzea glasul: „M-aş trânti în lit1”, „Sunt frântă”, „De fapt, nici n-am vrut să vin”. Băgând fiii seamă că noul-venit scoate o pereche de mănuşi din Miulilul soţiei sale, farmacistul prinse curaj şi se hotărî Bei scoată mâinile din buzunare.

Deodată izbucni un incident Din colţul muzicanţilor se El larmă. Un scaun fu răsturnat Ocările se amestecară cu ale batjocoritoare. Skeezicks, franţuzul, se supărase pe B care râdeau de el.

— Ei, striga el, la urma urmelor, aţi depăşit măsura, fel. Kjhioşilor! Vedem noi care pe care. Hai, cară-te, până Bi stâlcesc mutra cu un pumn!

Oamenii care aprindeau lampioanele se văzură siliţi să iivină spre a-i linişti.

Apoi veni şi Hooven, cu nevasta şi fiicele sale. Minna e în ea în braţe pe mica Hilda, care adormise de pe acum. Cu lui ei negru, cu faţa albă, cu buzele-i foarte roşii şi ochii llbaştri-verzui, Minna era drăguţă, chiar atrăgătoare. Purta fechia de mireasă, din satin ieftin, „pentru fermieri”, a mamei i I toamna Hooven se gătise cu cercei lunguleţi, imitaţie de luat. iar soţul ei îmbrăcase o veche redingotă a lui Magnus Brick, cu mâneci prea lungi şi cu umeri caraghios de laţi. Boven se apropie îndată de Cutter şi începu să discute cu prindere al cui era un anumit taur.

— Cum asta?! Dar semnul…

— Ah, mein Gott, semn, obiectă Hooven dând din cap.

FRANK NOR.

ah, semn, asta face la min să râd prăpăteşti! Care semraH N-am văzut… Sincur semn taur stea neagră la frunt în mijifl Cinefa aici ţi-a spus că nu e taur meu? Ai intrepat pe cineÄ Semn? La tracu cu semn1 Cret că îţi mai aminteşti chite cel despre lucru asta.

— Vă rog, daţi-vă la o parte, domnilor, îi rugă tân Vacca, ocupat să dea mereu roată prin sală.

Hooven se întoarse brusc pe călcâie.

— Ce? Ce spui? strigă el aprins, pus pe harţă cu oricini Nu ta peste min, ei, cret că grajt ăst nu-i al

tumitale1

— Am treabă, sunt ocupat, spuse tânărul îndepărta] du-se, foarte absorbit.

— Două sticle şi jumătate de câte un sfert. Două şi jurr] tate de câte un sfert.

— Ştiu eu mai bine! Fleacuri!

Venea lume tot mai multă, în fiece clipă se auzea af huruitul unui vehicul nou sosit. Invitaţii se iveau în prag, guri, perechi, familii întregi, ori grupuri gălăgioase de cili şase persoane: Phelps, cu mamă-sa, de la Los MuertosJH om de pe ranchul lui Broderson, cu familia: un funcţionar *M* Bonneville, îmbrăcat ţipător, stingher, căutând, fâstâcit, fi loc să-şi pună pălăria; două tinere hispano-mexicane cfl Guadalajara, cu toalete negru cu galben: un grup de plfl tughezi negricioşi, spilcuiţi, cu mustăţile răsucite, mirosindiH departe a parfumuri ieftine, care luaseră în arendă pământ* la Osterman. Sosi apoi şi pater Sarria, cu faţa-i blând] lucioasă, radioasă, scăldată în sudoare Purta o sutană noul şi ţinea sub braţ pălăria cu boruri late. Prezenţa lui stârrfl oarecare însufleţire. Trecea de la grup la grup, politic* amabil, strângând mâini în stânga şi în dreapta. Pe faţă îi fiu* tura un zâmbet binevoitor, care nu pieri toată seara.

Deodată se auzi o rumoare. Din mijlocul grupului Jj oameni care se îmbulzeau tot timpul în dreptul uşii, îşi făfl apariţia Osterman. Era în frac, cu jiletcă albă şi pantofi de in

RACATIŢA

I la grup la grup. Ici-colo se auzeau discuţii gălăgioase. Ia în moment dat, o întreagă ceată străbătu sala, alergând de P un capăt la altul.

Annixter, învăpăiat de mânie, pesemne, se certase cu leva, ieşi din magazia hamurilor. Se opri în dreapta intrării ţi tuşind nervos, începu să strângă mâna noilor-sosiţi, poftin-ihi i stăruitor înăuntru, ca să facă loc la uşă. Prietenilor mai Ipiopiaţi le făcea cu ochiul, şoptindu-le la ureche că ceva jfftm târziu în magazia hamurilor aveau să găsească punch şi llij. În. Sosiră şi fermierii din colţurile

mai îndepărtate ale

FRANK *NORM* comitatului: Garnett, de la ranchul Ruby, Keast, de la ranejfl cu acelaşi nume, Gethings, de la ranchul San PaiH Chattern, de la ranchul Bonanza, şi alţii şi alţii, cei mai mH bărbaţi vârstnici, bărboşi, domoli la vorbă, chibzuiţi, în hal largi, ca bătrânul Broderson care tocmai intra la braţ cu sc-ţi cu ei o dată sosi şi un oarecare Dabney, despre care nuH ştia nimic altceva decât că se numea astfel, un bătrân tăfl care n-avea prieteni, nici cunoscuţi şi nu vorbea cu nimel fiind văzut numai în asemenea ocazii, venea de unde anufl nu se ştia şi pleca nimeni nu întreba unde.

După 8 sosi şi Magnus Derrick cu familia. Apariţiaj Magnus nu trecu neluată în seamă, „lată, a venit) Governor!” exclamară câţiva, atrăgând atenţia celor *dim* asupra siluetei zvelte, drepte a acestuia, asupra făpturii şi autoritare, impunătoare, care domina întreaga adunai Harran purta un costum negru. Blond, voinic, tânăr, proasofl îmbujorat, era poate cel mai chipeş dintre tinerii din că având o anume curtoazie care îl făcea plăcut întotdeauna! oferi braţul mamei şi o conduse spre un scaun de lâri doamna Broderson.

Într-o toaletă de mătase cenuşie, cu guler de catiffl roz, Annie Derrick era foarte drăguţă în seara aceea. Pal şaten-deschis, care îşi păstra încă strălucirea, pieptăfl după moda spaniolă, era fixat cu o agrafă de sidef. Exprel de nelinişte din ochii ei mari, ochii unei fete tinere, se acel tua însă cu fiece zi tot mai mult. Aerul candid, curios erai burat de o uşoară nuanţă de descumpănire, aproape teamă. Se aşeză într-un colţ al sălii, pe un scaun din sunt al doilea, puţin intimidată de strălucirea luminilor, de zurul tul conversaţiilor, de forfota mulţimii, bucuroasă că acolofl putea atrage atenţia, dornică să treacă neobservată.

Annixter, care tocmai dăduse mâna cu Dyke, cu mal acestuia şi cu Mormolocul, tresări deodată şi-şi trase suflal agitat. Mulţimea din jurul uşii mari, larg deschise, de li

R AC ATI ŢA

n-are, se mai rărise, şi printre cei care încă se aflau

acolo îi n pe bătrânul Tree, pe soţia lui şi pe Hilma croindu-şi drum la cele câteva scaune neocupate de lângă uşa sălii în care amenajase bufetul.

Mai devreme, în seara aceea, în semiobscuritatea din Hi, Annixter nu putuse s-o vadă mai bine pe Hilma. Acum, Când trecu prin faţa lui în lumina lămpilor şi lampioanelor, de la re i se curmă răsuflarea. Niciodată nu i se păruse atât de frumoasă. Era oare cu putinţă să fi fost aceeaşi fată care trefia. i în fiecare zi încolo şi încoace în preajma casei şi a ilaşariei, fata în fuste simple de stambă, cu bluze simple, re-i întindea masa şi-i aşternea patul? Nu-şi mai putea lua lehn de la ea. Pentru întâia oară Hilma se pieptănase în sus. irul ei des, plăcut mirositor, care în umbră părea şaten-Behis, sclipea acum în lumină de parc-ar fi fost de aur. lochia de organdi, lungă, mai lungă decât orice rochie purtă până atunci, era decoltată, iar braţele îi erau goale până fus.

Annixter îşi stăpâni o exclamaţie. Ce braţe! Cum putea «a le ţină de obicei ascunse?! Vânjoaşe, mlădiindu-se fermecător spre coate şi la încheieturi, aveau o textură gingaşă, pătăsoasă. De câte ori întorcea capul, mişcarea lui transmitea o uşoară unduire de-a lungul gâtului şi umerilor, umbrele de chihilimbar de sub bărbia ei apropiindu-se şi lepărtându-se pe pielea albă ca laptele, făcând ape ca moarul de mătase. Obrajii, de obicei trandafirii, acum erau îmbujoraţi. Cu mâinile la spate, Annixter o privi pierdut.

Câteva clipe după aceea, Hilma fu înconjurată de un trup de tineri care o invitau zgomotos la dans. Părăsindu-le pe celelalte fete, precipitat, aproape grosolan, tinerii din toate i niturile sălii roiau în jurul ei. Până la urmă hotărî ca pe dosul unui plic vechi să-şi întocmească un carnet de bal. Nu mai putea fi nicio îndoială cine avea să fie aleasă frumoasa se-latei. Triumful Hilmei fu imediat şi desăvârşit. Din când în

când, Annixter auzea timbrul profund, catifelat al glasului i vibrând de o veselie exuberantă.

Deodată muzica atacă un marş, Marele marş. Acest stârni o goană însufleţită după „partenere”. Tânărul Vacol încă dădea roată prin sală, şi în clipa aceea fu împins dea parte. Zăpăcit de învălmăşeală, funcţionarul din Bonnevilll în haine ţipătoare, nu reuşea să-şi regăsească partenerii Umbla de colo-colo prin sală, năuc, rotindu-şi ochii în total părţile. Linia dansatorilor se formă repede în frunte cu Hilii şi cu Harran Derrick. Annixter nu luă parte la procesiunea d deschidere a balului şi nu dansă toată seara. Curând J târşâitul învălmăşit al dansatorilor se transformă într-l cadenţă regulată. Orchestra cântă cu însufleţire. Toba bubuia la intervale egale, iar cornul puncta măsura. Trecuse de of şi jumătate. Annixter răsuflă uşurat.

— În sfârşit, mormăi el, serata merge bine.

Ciudat era faptul că nici Osterman nu voia să dânsei. Se întorsese de la Los Angeles cu o săptămână mai înainta] plin de importanţa misiunii pe care o avusese. Reuşise îi totul, îl avea pe Disbrow „în buzunar”. Era nerăbdător şi pozeze înaintea celorlalţi membri ai comitetului ca un diplol mat abil, priceput în a trage sforile. Renunţase la atitudineii de la începutul serii, când atrăsese atenţia prin ţinutaul extravagantă. Acum, faţa sa de clovn, cu obrajii stacojii şi *M* gura ca o tăietură orizontală, părea copleşită de gravitai Fruntea pleşuvă îi era brăzdată de cutele responsabilităţii. Şi retrase cu Annixter într-una din boxele goale şi începu să-i explice totul de-a fir-a-păr, cu lux de amănunte, turuind l (* nesfârşit, repetând ceea ce raportase sumar comitetului.

— Am izbutit… am uneltit… m-am prefăcut… am stat la pândă…

Annixter îşi pierdu răbdarea.

— La mai dă-le dracului de planuri! în magazia hamurilor «am un punch care va face să-ţi crească părul în chelie, acolo

R AC AT IŢA

Ide ar trebui să-ţi crească. Vino! Ne adunăm acolo câţiva –îi noştri.

Se strecurară de-a lungul pereţilor sălii în care se

însă marşul cel mare, îndreptându-se spre cămăruţa murilor şi luându-i cu ei pe Caraher, pe Dyke, pe Hooven (pe bătrânul Broderson. Cum intrară în magazie, Annixter Kse zăvorul.

— Afară, observă el, treburile merg de la sine, aici, în măruţa asta, e însă un mic orfan care se plictiseşte de unul

Annixter începu să amestece punch-ul şi să umple harele. Osterman închină pentru Quien Sabe şi pentru ajdul cel nou. Ridicară paharele în tăcere. Bătrânul „Oderson puse paharul jos şi, netezindu-şi barba lungă, marcă:

— Hm, hm, nimic de zis, e straşnic! îmi amintesc de un uncii pe care l-am băut de Crăciun în ’83, sau nu, în ’84… 1 oricum, punchul ăla… l-am băut la Ukiah… era în ’83…

Bătrânul bâiguia anapoda, neputând să stăvilească voiul cuvintelor, pierzându-se în amănunte, încărcându-şi, zele cu năvalnice şi încâlcite digresiuni care nu interesau nimeni câtuşi de puţin.

— Eu nu beau, preciza Dyke, dar câteva picături într-un bar cu apă n-ar strica mormolocului, o să-şi închipuie că-i monadă.

Era pe punctul de a amesteca un pahar pentru Sidney, ni în ultima clipă se răzgândi.

— Ar trebui să adăugăm şi puţină chartreuse, îşi dădu cu arerea Caraher, aplecându-se la urechea lui Annixter.

Acesta se aprinse numaidecât.

— Da’ de unde, da’ de unde! Ştiu eu mai bine. Uneori tre’ Uie, alteori nu.

Lui Hooven îi era însă hărăzit succesul zilei.

— Gesundheit! strigă el, ridicând al doilea pahar. îl goli şi

FRANK NOR»

Îl puse înapoi pe masă, răsuflând adânc de plăcere. Ah, Gotl strigă el, acest şnaps, ei, cret ca acest snaps e pu*n în* îngrăşământ, nu?

— Ca îngrăşământ! exclamară cei de faţă, hohotind

dl]

râs.

— Ai nimerit-o, Bismarck! îl felicită Annixter.

Vorba lui Hooven avu mare succes. De aceea, toaji seara nu i s-a mai spus punchului decât „îngrăşământ Osterman vărsase câţiva stropi pe duşumea şi o ţinea morţif: că acolo încolţise de îndată nişte grâu. La un moment dat şi întoarse spre bătrânul Broderson.

— Sunt chel, aşa-i? Vrei să ştii cum mi-am pierdut părul Dacă-mi făgăduieşti că nu întrebi nimic mai mult, îţi spun! Dă-ţi cuvântul de onoare.

— Ce? Ce spui? Nu înţeleg. Părul dumitale? Da, îţi *din* cuvântul meu de onoare! Cum l-ai pierdut?

— Mi-a fost smuls.

Bătrânul îl privi mirat. Toţi izbucniră în râs. Bătrânul Broderson crezu că făcuse o glumă şugubeaţă şi-şi râsejb barbă, clătinând din cap. Deodată, însă, împins de curidH tate, întrebă grav:

— Dar... dar... cine ţi l-a smuls?

— Ei, vocifera Osterman, mi-ai făgăduit să nu intra nimic mai mult!

Cei de faţă izbucniră m şi mai zgomotoase hohote râs. Rezemat de uşă, Caraher se ţinea de şolduri, făcând haz nebun. Hooven, însă, cu totul absent, neînţelegând nimic, se holba la unul şi la altul cu un zâmbet silit, şterij crezând că încă era vorba de faimoasa lui vorbă.

— Îngrăşământ, nu? Aşa că-i glum pun? Asta-i!

Din pricina larmei şi râsetelor, trecu o vreme până ci Dyke auzi cel dintâi o bătaie stăruitoare în uşa zăvorâtă. atrase atenţia lui Annixter. Bombănind şi înjurând, Annixtaf1 trase zăvorul şi deschise uşa. Expresia lui se schimbă înst

R AC ATI ŢA

jJVimaidecât.

— Salut! Presley! Intră! Intră, Pres.

Răsunară strigăte de bun venit din partea tuturor. Se Hităpânea tot mai mult o atmosferă de voioşie. Annixter îl îi pe Vanamee în spatele lui Presley şi, trecând pentru o

lipă peste distanţa dintre patron şi salariat, îi pofti pe amân-I să intre, declarând solemn:

— Prietenii lui Presley sunt şi ai mei.

După ce intrară şi strânseră mâinile celor de faţă, Besley îl luă pe Annixter deoparte.

— Vanamee şi cu mine venim de ia Bonneville. L-am Hzut pe Delaney acolo. Era călare pe Şarg. Părea plin de ifoisky şi de vin roşu ieftin şi pus pe scandal. Ar fi trebuit a vezi tot echipamentul de cowboy: pantaloni de piele tăbăcită, sombrero, pinteni, şi ditamai pistolul la şold. cea că n-a fost poftit la serată, dar că o să vină să spargă trecerea. Ne-a spus că l-ai ameninţat c-ai să-l pui pe Ioană de la Quien Sabe şi că are să vină la noapte ca să-ţi a acest prilej!

— Ce spui?! exclamă Annixter, dând din cap. Ca să-mi Ina prilejul?…

Presley îl privi dezamăgit. Cunoscând emotivitatea lui finixter, se aşteptase să producă asupra lui un efect mult kai dramatic, începu să-i arate ce primejdie îl ameninţa, lilaney înjunghiase cândva un fochist în părţile mamintului. Era cunoscut pretutindeni ca zurbagiu. Annixter însă nu se lăsă impresionat câtuşi de puţin.

— Perfect! exclamă el. Perfect! Nu sufla o vorbă nănui, ar putea să se sperie fetele. Poftim şi trage-i o If că.

În sală dansul era în toi. Orchestra cânta o polcă. fi «nărui Vacca răzuise a cincisprezecea lumânare, şi iuşumeaua luneca straşnic. Farmacistul, rigid ca un automat, făcând piruete după piruete, tot timpul pe aceeaşi

parte, cu ochii sticloşi, cu dinţii încleştaţi, dansa cu una fi tinerele hispano-mexicane. Hilma Tree dansa pentru a difl oară cu Harran Derrick. Dansa cu o graţie neasemifl Rumenă, radioasă, ţinea ochii pe jumătate închişi şi prirfl buzele-i întredeschise ieşea din timp în timp un suspin pă lung, fremătător, expresia unei fericiri nespuse. Muzjfl vârtejul culorilor, căldura cam apăsătoare din sală, monefl mă mişcărilor şi chiar oboseala fizică o exaltaseră. Era

prirfl ei bal. Se simţea ca într-un vis fermecător. Ar fi dansat în încetare până dimineaţa. Minna Hooven şi Cutter se plimfl prin sală. Missis Hooven, cu micuţa Hilda, care îi adormise genunchi, nu-şi lua ochii de la rochia fiicei sale. Când Mirfl trecea pe lângă ea, şoptea cu energie: „Pst! Pst!” De fi corsajul Minnei ieşise vârful de metal al unui şiret fi Văzându-l, lui doamnei Hooven aproape că-i dădeau la fi mile.

Funcţionarul din Bonneville, îmbrăcat ţipător, se piirm stingher de colo-colo, ca năuc. Pierduse carnetul de tifl

Neliniştit, buimac, alerga încolo şi încoace prin sală, ciocrfl du-se de perechile care dansau, călcându-i pe picioare pe fi aşezaţi pe scaune, holbându-se necăjit sub scaune şi dă lungul sălii, întrebând în stânga şi în dreapta.

Magnus Derrick, lângă uşa cea mare a grajdului, cfl era deschisă, în centrul unui cerc de fermieri, Garnett, defl ranchul Ruby, Keast, de la ranchul cu acelaşi nurfl Gethings, de la ranchul San Pablo, şi Chattern, di-H Bonanza, discutau despre perspectiva unei crize pe pifl mondială a grâului în anul viitor.

Pe neaşteptate, muzica încheie bucata cu un duduii uj tobei, o modulaţie a cornului şi câteva note prelungi ale cfl trabasului. Dansul încetă, perechile se îndreptară iute spă locurile lor, numai funcţionarul îmbrăcat ţipător rămase în mijlocul sălii, rotindu-şi ochii în toate părţile. Farmacistul în opri cu o precizie matematică în mijlocul mulţimii dansatorii!

se înclină ţeapăn în faţa tinerei hispano-mexicane, florându-şi bărbia până la cravată. Tot timpul cât ţinuse lipsul nu scosese o vorbă. Fata îşi croi drum singură spre Beaun, iar farmacistul, ameţit de piruetele făcute tot timpul şi aceeaşi parte se îndreptă spre perete clătinându-se. odată totul începu să i se învârtească înaintea ochilor şi GA. –! pe duşumea cât era de lung. Se auziră hohote de râs, r farmacistul se ridică îndată şi, alb ca varul, cu mâna la filmac, o zbughi spre uşă, făcându-se nevăzut în

întuneric.

Dabney, bătrânul cel necunoscut, se apropiase de fer-Berii care făceau cerc în jurul lui Magnus Derrick şi, cu bar-pi înfundată în gulerul lui tare, stătea deoparte, ascultân→l tăcut, fără a exprima nicio părere.

Deodată, dirijorul agită arcuşul şi strigă:

— Toţi cavalerii să-şi ia partenerele pentru lansie şi Dmenadă în jurul sălii!

Dansul nu începu însă numaidecât. Tinerii se îmbulziră jurul estradei, se auziră vociferări. Skeezicks, care cânta în tubă, îi învinuia pe cornist şi pe toboşar că-i şterpeliseră Starea rece. Când şi când striga:

— A, nu! Asta-i culmea! Daţi-mi carnaţii, că de nu, vă rup aiul. să ştiţi! Aha! Las, că nu-s prost! Vă ţineţi de şotii! Iernaţii şi friptura de porc, sau plec!

Şi puse ostentativ tuba în cutie. Tinerii de faţă începură H protesteze în gura mare. Friptura de porc şi unul dintre maţi ieşiră la iveală. Celălalt dispăruse. Până la urmă koezicks binevoi să se liniştească. Dansul începu din nou.

După o jumătate de oră, numărul celor din magazia llinurilor sporise mult. Bărbaţii gravitau în mod firesc spre Oltul acela. I se dădu drumul înăuntru şi lui Harran Derrick, re de altfel nu stătu prea mult, neavând alt gând decât să linşeze cu Hilma Treè. Mai târziu intrară în cameră Garnett M la ranchul Ruby şi Gethings de la ranchul San Pablo. Se pară al patrulea vas de punch. Annixter şi Caraher se

FRANK NO

ciorovăiau în privinţa ingredientelor. Cei de faţă îşi apri ţigări de foi. Curând, aerul din cameră deveni alba înceţoşat, din pricina fumului înecăcios. Era tare Aşezaţi pe scaunele înşiruite de-a lungul pereţilor, oas goleau pahar după pahar.

Numai Vanamee nu voia să bea. Absent, cu ţigara! degete, şedea deoparte, privindu-i pe ceilalţi calm, puţin preţuitor.

După al treilea pahar, Hooven fusese copleşit tristeţe

adâncă: ofta din greu. Le spuse că se simţea „d mat” şi se plânse de Cutter, care-i luase taurul. Se retras într-un colţ şi se aşezase pe un scaun, cu tocurile pe stin ştergându-şi lacrimile, inconsolabil.

Annixter tresări uimit când deodată îl văzu pe bătr Broderson făcându-i cu ochiul, nespus de şiret.

— Ehei, când eram eu flăcăiandru la Ukiah, şopti ac răguşit, ce mai diavol eram cu fetele! Dar, Doa Dumnezeule, adăugă el înghiontindu-l, n-aş vrea să se

Dintre cei de faţă, numai Annixter nu era ameţit, ţinea pasul cu ceilalţi, golind pahar după pahar, nu se dă pe picioare şi mintea-i era limpede. Organismul lui ţeap îndărătnic părea impermeabil la alcool. Nu se îmbătase ni dată şi se fălea cu rezistenţa lui. Aşa-i era firea, şi bună pa

— Ascultaţi! strigă bătrânul Broderson adresându tuturor şi trăgându-se de barbă neliniştit. Ascultaţi! Eu… S Ascultaţi! Sunt un diavol cu fetele. Dădu din cap încăpăţânare, închizând ochii cu un aer de expert şi a continua: Da, domnilor, sunt un diavol! Când aveam şapsprezece ani, se afla o tânără doamnă la Ukiah. Obişnui să ne întâlnim la cimitir în fiecare după-amiază. Trebuia plec la şcoală la Sacramente în după-amiaza când urma plec ne-am întâlnit din nou la cimitir şi am stat atât de tă încât era cât pe-aci să pierd trenul o chema Celestine.

Tăcu câteva clipe. Ceilalţi aşteptau să-şi conţin;

IRACATIŢA

Vestirea.

— Şi pe urmă? întrebă Annixter.

— Pe urmă? Pe urmă nimic. N-am mai văzut-o niciodată. Chema Celestine.

Izbucniră toţi în râs. Osterman strigă batjocoritor:

— Ei! Asta a fost bună! mai povesteşte-ne una! Bătrânul râse şi el, crezând că fusese la înălţime. îl mă pe Osterman şi-i şopti la ureche:

— Ssst! Ascultă! Hai să mergem într-o seară la San Bncisco… Vrei? Să ne facem de cap. O să fie vesel. Ehei, tiu a. iseşti altul ca mine! Sunt un… un… un ţap bătrân! Aşa-s BI Află că nu m-am ramolit de loc. O să vezi.

Annixter numai voi să prepare al cincilea castron de Hnch şi încredinţa această onoare lui Osterman, care afirma A are o reţetă de la Solotari care avea să ia şi spoiala de pe Bionic. îl lăsă să se ciorovăiască cu Caraher, care stăruia să b adauge chartreuse, apoi ieşi să vadă cum mai mergea trecerea.

Nimeri în pauza dintre două dansuri, înăuntrul şi împrejiul boxei de la capătul halei, unde se servea limonada, era Hibulzeală mare. Tinerii alergau de colo-colo, câte unul, doi Hau trei, ducând cu mare grijă pahare pline partenerelor în Balete albe, azurii şi trandafirii, aşezate de-a lungul zidului spus. flancate de mamele şi surorile lor mai mari, în rochii Bagre. Sala vuia de larma conversaţiilor, dominată când şi Bând de hohote de râs. Toată lumea părea bine dispusă. În Blid ura tot mai mare, ghirlandele şi verdeaţa cu care erau I împodobiţi pereţii răspândeau o mireasmă pătrunzătoare, ce Bmintea obişnuitele serbări organizate de Crăciun la şcolile duminicale. În celelalte boxe tinerii aduseseră scaune şi îşi Burtau de zor partenerele. Pieptănaţi frumos, cu cărare la I niijloc, se aplecau afabili în faţa lor şi, cu o mână pe speteaza I icaunului, le făceau vânt cu evantaiul.

În prag Annixter îl întâlni pe pater Sarria, care ieşise să

FRANK NO

fumeze o ţigară groasă de foi. Faţa lui blândă, voioasă luminată de un zâmbet statornic, binevoitor. Scrumul ţii lăsase o dâră cenuşie pe sutană, la piept. Se feri din calea Annixter temându-se, fără îndoială, că acesta ar putea: facă vreo aluzie la cocoşi şi, înclinându-se îndatoritor spre ale căror priviri le întâlnea, îşi reluă locul pe scaun, lânj estrada muzicanţilor.

În timp ce străbătea sala încet, Annixter era saluta toate părţile. Trebuia să se oprească să dea mâna cu un cu altul şi să primească felicitări pentru construirea grajdului şi pentru succesul seratei. Asculta absent, cu gândurill aiurea, fără a-şi ascunde nerăbdarea ori de câte ori vrefl tânăr căuta să angajeze o conversaţie cu el sau să-l

prezintfjj surorilor sau prietenilor acestora. îi repezea cu o brutalitfl jignitoare, stârnind indignare şi aruncând sămânţa viitoaraM conflicte şi alimentând antipatiile de care era înconjurat. ™ căuta din ochi pe Hilma Tree.

Dădu de ea pe neaşteptate lângă doamna Tree Câţivi\ tineri forfoteau împrejurul ei. Îndrăzneala îi pieri ca luată dl vânt. Arţagul şi insolenţa se mistuiră subit, făcând *M* zăpăcelii şi sfielii. În loc să se apropie şi să-i vorbească, aşi cum avusese de gând, se prefăcu că n-o vede şi trecu pf lângă ea, cu ochii ţintă la un lampion japonez care era pl; punctul de a lua foc.

Nu aruncase spre ea decât o singură privire iutai ageră, dar atâta îi fusese de-ajuns. Hilma se schimbase, Schimbare subtilă, insesizabilă, greu de definit, dar nu mai puţin perceptibilă. Însufleţirea, emoţia delicioasă „a primului bal" îşi făcuseră efectul. Poate că numai atâta lipsise. Erl greu de explicat cum şi ce fel, dar în acea scurtă cu fi Annixter văzuse în Hilma femeia. Nu mai era fata pe cara putea s-o privească de sus, cu care putea să fie binevoitor, a cărei graţie uşoară, copilărească se cuvenea să fie privită cu o îngăduinţă amuzată.

Când Annixter se întoarse, în magazie era ilaritate geBrală. Din whisky, diluat cu şampanie şi zeamă de lămâie, terman făcuse într-adevăr un minunat „îngrăşământ". Primul rând de pahare fusese salutat cu o salvă de aclamaţii. Hkţat de băutură, Hooven îşi revenise şi striga că, bei Gott, Bitter „o să aibă de-a face cu el", în timp ce Osterman, în Bloare pe un scaun în fundul magaziei, cerea în gura mare Hteva clipe de tăcere, domnilor", ca să le poată povesti o Becdotă.

Annixter băgă de seamă că băuturile, şampania, hisky-ul, coniacul şi toate celelalte, erau pe isprăvite. Ar fi st o ruşine fără seamăn dacă s-ar fi putut spune despre el B nu îngrijise ca invitaţii să aibă destulă băutură. Se strecură Bară neobservat şi, dând în uşă de doi dintre argaţi, îi tri-Bse la casa ranchului, ca să aducă toate lăzile cu băutură Bre se mai găseau acolo.

După ce îngriji de băutură, Annixter nu se întoarse în «măruţa hamurilor. În sală era în toi un cadril şi dirijorul stripe figurile. Neobosit, tânărul Vacca dădea roată prin sală, i. i/uind lumânare după lumânare, stăpânit de un singur Hind, de gândul datoriei, îmbrâncind dansatorii şi refuzând ba asculte pe cei care-i spuneau că duşumeaua era destul de lunecoasă. Farmacistul se întorsese în sală şi sta sprijinit de erete lângă uşă, deprimat, melancolic, căci de vreme ce nu n-ai putea să danseze, serata nu-i mai făcea nicio plăcere, uncţionarul din Bonneville, îmbrăcat ţipător, tocmai provo-lase un incident deplorabil. Căutându-şi batista, pe care o pierduse tot umblând după carnetul de bal, din nebăgare de camă nimerise în magazia de furaje, care fusese amenajată i. iletă pentru femei, tocmai în clipa când missis Hooven, după ce scosese rochia Minnei, îi strângea şireturile corsetului. Se iscase un scandal înfiorător. Fusese pur şi simplu pus se goană de ţipetele asurzitoare scoase de missis Hooven. În tânăr, „partenerul” Minnei, care sta lângă uşa magaziei.

FRANK NORFS

aşteptând-o pe aceasta, îl rugă cu un ton înadins batjocori să poftească afară pentru o clipă. îmbrâncit încolo şi încoal buimac, cu răsuflarea tăiată, funcţionarul din Bonneville I uita uluit de la unul la altul, neînţelegând ce se întâmplast între timp, cadrilul se terminase Muzica oraşului îl mai ataca un vals. În vreme ce-şi croia drum prin sală, cfl se încredinţeze că lucrurile merg bine, Annixter dădu cu *oM* de Hilma Tree. Şedea singură, privind spre multirrl dansatorilor, căutând parcă pe cineva.

— Te distrezi bine, miss Hilma? întrebă el, oprindu-şi clipă.

— O, foarte bine exclamă ea. Foarte bine!... dar nu şi unde mi-a dispărut partenerul. Ca să vezi! Am rămas şi gură... întâia oară în toată seara, adăugă ea cu mândrie. I cumva l-aţi văzut... pe partenerul meu, sir? l-am uitat numai Abia l-am cunoscut. Am cunoscut şi alţii, atât de mulţi, ml nu prea pot să le ţin minte numele nici la jumătate dinei. RM un tânăr din Bonneville... funcţionar,

cred, parcă îmi a mintal că l-am văzut într-o prăvălie acolo… un tânăr îmbrăcat foal elegant.

— S-o fi rătăcit în învălmăşeala asta, răspunse Annixtl Deodată îl fulgeră o idee. Încleşta dinţii, hotărât:

— Ascultă, miss Hilma, ce-ar fi dacă mi-ai acorda câtel minute? Nu ca să dansăm, nu, nici nu mă gândesc. Nu-l place să ţopăi, ca să râdă unul şi altul de mine. îţi propun I facem o plimbare. Vrei? Ce zici?

Hilma consimţi.

— Nu-mi pare chiar aşa rău că nu dansez cil funcţionăraşul acela… spuse ea cu sfială. Cred însă cfl foarte urât din partea mea, nu-i aşa?

Annixter îi dădu toate asigurările că nu era aşa.

— Ce cald îmi e! murmură Hilma, făcându-şi vânt q batista. Oh, ce bine m-am distrat! M-am temut foarte că nu-l să mă invite nimeni la dans, c-o să stau cu mama şi cu tal

IAC AT IŢA

Hk seara. Dar n-a fost aşa, m-au invitat la fiecare dans. ba Hr unele dansuri a trebuit să le împart mai multor parteneri. suspină ea, rotindu-şi ochii prin sală, privind din nou Handele din chembrică în trei culori, lampioanele fineze, lămpile care filau, verdeaţa care împodobea Hţn. Oh! Totul e atât de drăguţ, întocmai ca în basme! Şi fierul te gândeşti că nu ţine decât o seară şi mâine dimineaţă fipzeşti din nou pentru treburile obişnuite.

— Ei, remarcă Annixter, ţinând neapărat să-i aducă e cui se datorau toate, am făcut ce am putut şi cred că pni n-ar fi putut face mai mult!

Hilma îl copleşi cu o explozie de mulţumiri, pe careul le respinse încruntat. N-avea de ce să-i mulţumească. În I costase cine ştie ce. îi plăcea să vadă oameni veseli. Mulţimea părea că se distrează bine. Ce părere avea ea? n destul antren? Se distra bine?

Annixter repetă întrebarea, incapabil să găsească un llect de conversaţie. Hilma îi asigură că niciodată nu va ba această serată şi adăugă:

— Dansul! Oh, nici nu vă închipuiţi ce mult îmi place

să lisez Nici nu mi-am dat seama de lucrul acesta. Aş putea B dansez toată noaptea, să nu mă opresc o clipă.

Auzind aceste cuvinte, Annixter se simţi stânjenit. Fără loială că plimbarea nu era câtuşi de puţin pe placul ei. lebându-se dacă nu se va face de râs, exclamă:

— N-ai vrea să dansezi acum?

— Oh, da!

Se opriră în loc, Hilma se întoarse cu faţa şi se lăsă în laţele lui. Annixter încleşta dinţii, şi fruntea îi fu năpădită de doare. Nu mai dansase de cinci ani. Nici chiar în zilele cele li. bune nu fusese tare la dans.

Şovăiră o clipă, aşteptând să prindă tactul. În momen-I critic o pereche dădu peste ei, încurcându-i. Annixter jură pe înfundate. O cuprinse cu braţul după mijloc şi o

FRANK NORRL trase într-un colţ.

— Să încercăm din nou, murmură el.

Ascultând muzica, un, doi, trei. un, doi, trei, încerefl încă o dată să prindă ritmul valsului. Annixter întârzie însafl o fracţiune de secundă şi o calcă pe picior. Ieşind din cfl făcură o a treia încercare, dar se ciocniră de o altă perefifl şi în clipa când îşi recăpătară echilibrul, o a treia perechfl lovi atât de zdravăn pe Annixter. Încât se clătină pe piciorul turbând de mânie. Nespus de stânjenită, Hilma se strădă din răsputeri să nu izbucnească în râs, şi astfel, izbiţi mefl din toate părţile, strângându-se în braţe unul pe altul, cerfl du-şi scuze unul altuia, ajunseră amândoi în mijlocul să când deodată se ivi Delaney.

Apăru brusc, ca o explozie. La intrare se stârni forffl izbucni o grindină de înjurături, răsună un tropot furios fi copite, iar dansatorii se tălăzuiră de o parte şi de alta a să în vreme ce el ţâşni printre ei. Călare pe Şarg, intrasefl galop şi se oprise în mijlocul sălii.

Văzându-se înăuntru, trăsese dărlogii şi în acelaşi tifl îşi înfipsese pintenii în pântecele calului. Acesta se cabrfl din goană, şi apoi, făcând un zgomot asurzitor cu potcoavfl de fier pe duşumeaua răsunătoare, rămase înfipt pe ifl împuns în acelaşi timp cu amândoi pintenii, sta arcuit, fi

capul între ţurloaie. Dacă Delaney n-ar fi fost cel mai tfl călăreţ din împrejurimi, ar fi zburat peste cap ca un sac nisip. Slăbi însă dârlogii, strânse burta calului între genunefl şi Şargul, cunoscându-şi de mult stăpânul, se lăsă strufl tremurând, în timp ce de pe zăbale picura spumă însânfl rată.

Urmărind să facă impresie, Delaney se echipasefl cea mai mare grijă, hotărât să-i dea gata pe toţi, aşa înfl măcar înfăţişarea să întărească reputaţia lui de zurbagib Nimic nu fusese uitat, nici sombrero-ul cu borurile ridicaţi; în sus, nici batista albastră cu picăţele, legată la ceafă ilrji

RAC ATI ŢA

nuşile groase de călărie cu tighele roşii, nici, în special, fli-numiţii chaparejos, pantalonii de piele ai cowboy-lor lin legiunile de munte, nici tocul pistolului spânzurând pe Hd Dar tocul pistolului era gol. şi în mâna dreaptă a fifiretului lucea un „Colt" de tip militar, încărcat, cu cocoşul l dându-i zurbagiului un aer războinic. Luminile lămpilor If oglindeau şters în oţelul brunat.

Dansul se opri instantaneu şi se iscă un adevărat haos. Iu/ca amuţi cu un scârţâit discordant şi, într-o clipă, mijlocul în pană atunci plin de lume, rămase pustiu. Ca nisipul fiturat de vânt de pe o stâncă, oaspeţii, mânaţi de un impuls Histibil, se traseră spre laturile grajdului, răsturnând Hune, îmbrâncindu-se, căzând, ridicându-se, călcându-se picioare, împiedicându-se, ascunzându-se pe sub scaune, ndu-se de pereţi, pe scurt, se stârni o hărmălaie cumplită, Îţi fugind orbeşte care încotro, pradă unei panici de descris. Totul era o unduire de braţe, de muselină sfâşiată, flori strivite, de chipuri palide, de picioare grăbite, fugind în ste părţile, lăsându-i singuri în mijlocul sălii pe Annixter şi

Hilma, faţă în faţă cu Delaney, turmentat de băutură, cloptând pentru că nu uitase insulta ce-i fusese adusă, puspele fără să-i pese de urmări.

Timp de o fracţiune de secundă, după acea goană ne-lună pentru a se pune la adăpost, mulţimea amuţi, lipită de un, temându-se să mai facă vreo mişcare, uluită, buimă-

lllă, încremenită de spaimă, şi în acel scurt răstimp, Annixter, în ochii la Delaney, îi şopti repede Hilmei:

— Fugi, trage-te repede la o parte! Idiotul ar putea să ihigă.

În clipa următoare, în vreme ce Delaney îşi strunea laiul în acel moment critic se petrecu un lucru uimitor. Hilma, întorcându-se cu spatele spre Delaney, cu mâinile încleştate le braţul lui Annixter, cu ochii în ochii lui, strigă:

— Hai şi tu!

FRANK NOR Ri

Atâta tot. Pentru Annixter însă asta constituia o refllaţie. Atent şi sensibil la tot ce se întâmpla în jurul lui, gă deodată totul. O secundă se uitară adânc unul în cfl celuilalt, şi Annixter înţelese că nu-i era indiferent Hilmeil

Totul se petrecuse într-o clipită. Trei cuvinte şi o privi fuseseră de ajuns. Ca şi când nu s-ar fi întâmplat nirfl Annixter o împinse pe Hilma deoparte, repetând, cu asprifl

— Fugi, îţi spun! Nu vezi pistolul în mâna lui?! A-ţi destulă bătaie de cap şi fără tine?

Se desprinse din strânsoarea ei şi, cu ochii la Delarfl se trase pieziş îndărăt, spre peretele grajdului, îndepănfl d-o pe Hilma. În cele din urmă, o împinse cu atâta violefl încât fata se dădu înapoi împleticindu-se. Careva o prinse I braţ şi o trase îndărăt, lăsându-l pe Annixter singur în mijlofl parchetului de dans, cu mâinile în buzunarele hainei, să delindu-şi adversarul cu privirile.

Văcarul nu era încă gata să se încaiere. Fără a se tefl de nimic, curajul lui fiind biciuit de alcool, făcea pe grozafl şi, jucând pentru galerie, întârzia deznodământul. îmboldnH mâna şi cu genunchii, calul tropotea, fornăia, scutura din cfl în timro ce călăreţul, adresându-i-se lui Annixter, vărsă fi torent de invective:

— Ehei! Să-mi sară ochii dacă ăsta nu-i Buck Annixtefl persoană! zicea că mă zvârle de aici cu vârful cizmei, aş fi Ei bine, iacătă acum şi prilejul s-o faci, să te vadă cucoanfl ia te uită, dă o serată în grajdul lui şi uită să-şi invite prietefl nărăvaş. Dar prietenul nu l-a uitat. Nu, nu l-a uitat. Nărăvafl lui prieten îşi aminteşte orice fleac. Cu

prilejul ăsta, prietefl lui vrea să-l vadă jucând. A venit, totuşi, crezând că va fi bfl primit, şi doreşte să-l vadă pe drăguţul de Buck Annixter jucând! Doreşte doar să le arate prietenilor lui Buck Annixfl cum ştie să ţopăie Buck, să ţopăie de unul singur, să ţopă niţeluş ca găina pe o tavă încinsă. De aceea nărăvaşul lui fi eten îl roagă frumos: ţopăie niţeluş în faţa cucoanelor, Bufl

STACATIŢA

Numărul ăsta face singur toate paralele! Hai, Buck, dă-i dru Uiul Atenţie! Acu îţi dau tonul.

Începu să-şi joace pistolul, rotindu-l cu o repeziciune de crezut în jurul degetului arătător, pe care-l vârâse în garda Hgaciului. Pistolul părea în mâna lui doar un punct de oţel llliastru. Deodată, fără să oprească rotirea pistolului, trase în foc şi, de la picioarele lui Annixter, o aşchie de lemn ţâşni fi sus.

— E timpul, strigă el, în timp ce calul, speriat de detună-Bjt, sări înapoi. Stai… o clipă. Aici e prea multă lumină pen-u treaba asta. Lampa aia mare de colo îmi bate în ochi. Hzea! îi trimit un plumb.

Un al doilea foc stinse lampa de deasupra estradei fizicii. Privitorii scoaseră un ţipăt. Un fior frenetic, convulsiv! tabăru mulţimea, care se crispa aşa cum se crispează în Hui lor iepurii de casă când se sperie de ceva.

Annixter abia se clinti din loc. Se afla la vreo treizeci deşi de zurbagiu, cu mâinile în buzunare, cu ochii ageri, frânteietori, încordat.

Irascibil, impulsiv în împrejurări fără importanţă, acum, And îl ameninţa o primejdie gravă, era de o linişte lit inească.

— Sunt cu ochii pe tine! strigă Delaney. Nu te amăgi, fine-ţi mâinile în buzunarele hainei, de ai poftă să mai trăieşti puţin. Nu cumva să faci o mişcare spre şold, că atunci prihenii mătăluţă au să fie chemaţi mâine dimineaţă la morgă te recunoască. Când mă apucă damblalele, sunt dat dralului! Aşa-s şi în noaptea asta! Până şi mie mi-e frică de Pline. Când am să plec de aici, o să trebuiască să

modifice Hfrele recensământului populaţiei. Ei, hai odată, am obosit lot aşteptând. Doar ţi-am spus că am venit să te văd jucând.

— Lasă calul aici şi... şterge-o, Delaney, îl somă Annixter, fără a ridica glasul. Hai, întinde-o!

Delaney se holbă, prefăcându-se copleşit de uimire. îl

FRANK NORRL privi cu atenţie din şa.

— Ce e-e?! strigă el. Ce-ai spus? ia te uită! Mi se pă că chiar cauţi gâlceava. Aşa mi se pare!

— Greşeşti, băiete, mormăi Annixter. parte cM Delaney. parte către sine însuşi. Dacă aş căuta gâlceavjH fi limpede, nu ţi s-ar mai părea!

Şi rostind aceste cuvinte, începu să tragă Nici I apucase Delaney să intre în sală, că Annixter îşi şi făurii planul de luptă. Pistolul lui era de mult în buzunarul hainejfl acum începu să tragă prin haină, fără să scoată mâinile cfl buzunar

Până atunci Annixter nu fusese sigur pe sine. FA îndoială că în primele câteva clipe ar fi salutat cu placai orice mijloc onorabil prin care ar fi putut să iasă din încurfl tură. Detunătura pistolului îi dădu însă încredere în să însuşi, îl scoase fulgerător din buzunar şi trase din nou.

Duelul începu brusc, împuşcătură după împuşcătufl Nouraşi çje fum azurii ţâşneau între amândoi ca nişte săgă răspândindu-se ca o ceaţă, ridicându-se deasupra lor, înmând straturi unduitoare. Se părea că niciunul dintre cei cfl adversari nu dorea să facă moarte de om. Trăgeau fărafl ochi. Dorinţa amândurora era să-şi descarce pistoalele fi să-şi pălească pielea. Nu se mai ocărau. Acum vorbafl pentru ei pistoalele.

Annixter îşi aminti de această scenă vreme îndelţfl gata. Putea să reconstituie cu uşurinţă toate amănunt-B mulţimea înghesuită, lipită de zidurile sălii, lampioanafl mirosul de verdeaţă amestecat cu acela al lemnului proasifl tăiat, al punguţelor cu miresme şi al prafului de puşefl Murmurul vag, chinuit, înspăimântat, care se ridica cfl mulţimea invitaţilor, nechezatul calului, focurile trase fi întâmplare, ecoul tropotului de copite, faţa aprinsă a I

Harran Derrick în uşa magaziei hamurilor, şi, în mijlocul sălii, el şi Delaney, singuri, sărind de colo-colo într-un nor de fum

! *AC ATI ŢA*

Pistolul lui nu avea decât şase cartuşe, dar lui Annixter la părea că trăsese douăzeci de focuri. Fără îndoială că Aflătorul avea să fie ultimul. Ce se va întâmpla atunci? Privi fih ceaţa albastră care, cu fiece detunătură, se îngroşa între Hi zurbagiu. Ca să-şi apere pielea, trebuia neapărat să hieze” cel puţin un glonţ. La un moment dat, când calul, Hfbunit de spaimă, sări înapoi, pieptul şi umerii lui Delaney clicară deasupra fumului. Pentru întâia oară de când se h/l. intuise lupta, Annixter ochi. Însă mai înainte ca el să fi sat pe trăgaci, răsună o detunătură puternică. Calul, cu A-ii în vânt, cu şaua goală, se repezi cât era de mare cu Hui înainte, prăbuşindu-se peste şirul de scaune. Delaney fi ridică greu de pe podea. Pumnul şi încheietura îi erau fine de sânge. Pistolul nu mai era în mâna sa. Pe neaştep-fib, se întoarse pe călcâie şi o luă la goană spre uşă. Mulţimea se dădu în lături, la dreapta şi la stânga, făcându-i fi, Apoi dispăru.

Douăzeci de oameni se aruncară în acelaşi timp lucra calului, dar, înnebunit, orb de spaimă, buimac, năuc, lesta îşi croi drum prin mulţime şi se repezi spre colţul în Ire se afla estrada muzicii. Se lovi crunt de perete, bufnind I un sac de pietre, rănindu-se la cap. Ca un taur înfuriat, cu Ingele curgând şiroaie de pe frunte, se întoarse şi o luă din la la goană.

Ţipând înspăimântaţi, oamenii se fereau, fugind din Iba lui. Un bătrân fu dat grămadă pe podea şi călcat în Aloare. Calul se împiedică de dârlogii pe care îi târa după la du peste un morman de scaune dintr-un colţ şi, cu un net înfiorător de lemn sfărâmat, se prăbuşi, zvârlind ne-llinoşte din copite în toate părţile. O mulţime de bărbaţi se ipeziră la el, apucând dârlogii, apăsându-i capul, strigând, tsticulând. Câteva clipe calul se zbătu, se zvârcoli năuc. Ipoi, încet-încet, începu să-şi vină în fire, scoţând când şi înd icnete adânci, care făcură să plesnească chingile, rotin-

du-şi rugător ochii speriaţi, cu muşchii tremurând că va tresărind şi încordându-se ca o fată căzută pradă unei q de isterie. În cele din urmă se linişti. Oamenii îl lăsară să ridice în picioare. Luară şaua de pe el şi îl duseră într-una boxele goale, unde rămase tot restul serii, cu capul plecat chişiţele tremurând, întorcând capul cu teamă, arătând albul ochilor şi fornăind prelung.

O oră mai târziu, serata continua ca şi când nu s-întâmplat nimic. Incidentul fusese închis. Iureşul neaşte al spaimei şi primejdiei de moarte care ţâşnise din în fund întrerupând deodată veselia, se ivise şi pierise ca fulge Multe dintre femei plecaseră acasă, luându-şi bărbaţii cu însă cei mai mulţi invitaţi rămăseseră, neînţelegând ca a întâmplare să tulbure bucuria serii, hotărâţi să rămânăj poziţie, cel puţin ca să braveze, dacă nu pentru altcaj Delaney n-avea să se întoarcă, de asta erau încredinţaţi: toţii. Şi dacă ar fi făcut-o, doar erau acolo mai bine de ei zeci de tineri ca să-i dea o lecţie bună, la naiba! întâia prea fuseseră luaţi pe neaşteptate şi mai înainte ca ei’s dea seama despre ce era vorba, zurbagiul se făq nevăzut. O clipă numai, şi i-ar fi arătat ei, oho! Da „puneau prinsoare că l-ar fi văzut pe dracu’!

Toată lumea povestea întâmplări asemănătoare, puţin un bărbat din trei luase parte cândva la o luptă cu ţoalele. „Ei, să fi văzut ce s-a întâmplat odată în comit Yuba!” „Ehei, dar în comitatul Butte, în primele zile ale cnizării”... „Hm, n-a fost cine ştie ce... o nimica toată! Od într-un bar din Arizona... am fost eu de faţă...” Şi aşa departe, ba una, ba alta. Osterman afirma solemn că văz un fochist tăiat în două de un joagăr din Nevada. Bătr Broderson fusese martor la un linşaj în 1855, la Francisco, pe California Street. Dyke povesti cum într-o când era mecanic pe locomotivă, călcase un om beat I barieră. Gethings împuşcase un tâlhar de drumul m

RAC ATI ŢA

oven împlântase baioneta într-un soldat francez la Sedan, h bătrân hispano-mexican, de 100 de ani, din

Guadalajara,) amintea cum se apărase Fremont pe un pisc de munte, în imtatul San Benito. Farmacistul trăsese într-un spărgător reîncercase să intre în prăvălia lui, odată, în seara Anului ti. Tânărul Vacca văzuse un zurbagiu împuşcat la Uadalajara. Pater Sarria administrase de mai multe ori sfinte taine unor desperados portughezi împuşcaţi. Chiar şi meile îşi aminteau întâmplări înfiorătoare. Damna Cutter vesti unui grup de curioşi despre o întâmplare la care asis-e în 1851, când trei oameni din comitatul Plăcer căzuseră Jr-o cursă şi fuseseră împuşcaţi, murind după aceea pe Uşumeaua bucătăriei, sub ochii ei. Doamna Dyke fusese, îi ora unei tâlhării la drumul mare, când un factor poştal, aşi înarmat cu o puşcă de vânătoare, fusese ucis. O sumenie de poveşti asemănătoare erau istorisite pretutindeni în la Atmosfera era supraîncărcată de sânge, horcăieli de oarte, de mirosul prafului de puşcă, de pârâitul armelor de e, de toate isprăvile intrate în legendă, petrecute în 1849. Înlenţa şi cruzimile vieţii de altă dată erau evocate, perindân-ii se într-o procesiune fără de sfârşit sub lumina lam-ii lanelor de hârtie şi a lămpilor cu petrol, pe dinaintea ochilor aspeţilor.

Întâmplarea stârnise spiritul războinic al bărbaţilor dunaţi. Deodată, o agresivitate aprinsă tresări sub jiletcile şi ub plastroanele scrobite. Pentru un fleac, cei de faţă erau aţa să provoace la luptă pe oricine le-ar fi stat împotrivă.

Parcă ar fi fost nişte tapi tineri aţâţaţi de o luptă între Irbi. La cea mai uşoară provocare îşi lăsau în jos capul cu oatnele întinse, grozăvindu-se în faţa ciutelor şi a viţeilor, rău amintite vechi conflicte.

Unul căuta cu tot dinadinsul să plătească o veche oliţă, strecurând grosolan o înţepătură printre alte vorbe, înţul onoarei personale se ascuţise neasemuit. La cea mai

FRANK NORM

mică pricină, capul se înălţa ţanţoş, buzele se strâmbfl într-un zâmbet dispreţuitor. Caraher se jura că până întfl săptămână avea să-l împuşte pe S. Behrman.

Hooven fi Cutter, care începuseră din nou disputa lor în privinţa taufl lui, trebuiră despărţiţi de două ori. Pe neaşteptate, partenefl Minnei Hooven dădu cu ochii de funcţionarul din Bonnevill cel cu hainele ţipătoare, pe care îl luă la pumni şi-l zvfl afară, strigând că o ofensase grosolan pe miss Hooven. În inşi abia putură să-l scape din mâinile lui pe funcţionarul cfl Bonneville care, gâfâind, cu gulerul descheiat, ridicaiH obraz, se holba năuc la cei dimprejur.

Annixter trona fudul într-un cerc de admiratori. pufnH în stânga şi în dreapta, cu pieptul bombat, cu bărbia în vâfl Era eroul zilei şi pentru onoarea de a-i strânge mâna trebifl să lupţi. Admiratorii îl băteau pe spate, dând din cap cu gifl vitate, aprobator: „Aşa mai zic şi eu!” „Ţi-au trebuit nervi, fi glumă, pentru aşa ceva!” „Cum te simţi? Ce curaj!” „NA Apache Kid n-ar fi fost mai grozav!” „Cât sânge recifl „Trebuie să ai ochi ageri şi mână sigură ca să tragi aşfij „Despre împuşcătura asta o să se vorbească în comitaH Tulare cincizeci de ani de aici înainte”.

Annixter nu răspundea nimic, asculta doar întreb-B du-se mirat ce se întâmplase. Ştia doar că Delaney o luafl la fugă, zvârlind pistolul, cu sângele curgând şiroaie. Încep încet, se încredinţase totuşi că ultimul glonţ pe care-l trăsejfl lovise mâna în care Delaney ţinea pistolul, zdrobindu-i-awM zvârlindu-i pistolul cât colo. Mare mirare! După ce începustH împuşcăturile, nu-l mai văzuse prea limpede pe Delanafl Lucrurile se desfăşuraseră valvârtej.

— Ia spune, unde-ai învăţat să tragi aşa? îl întrebă
<H

va.

Annixter ridică din umeri cu un gest de negrâN nepăsare.

— Ei, răspunse el într-o doară, nu de felul în care
trafl

1 1

MRACATIŢA

HM fost mie grijă!

Cei dimprejur căscau gura încântaţi, dând din cap

Bnirativ.

— Ei, cred şi eu că nu!

— Nu, domnule, nicidecum!

— Te cred!

Femeile se îmbulzeau în jurul lui Annixter, strângân-mâinile, spunându-i că salvase vieţile fiicelor lor. El, Ind o poză de superbă indignare, de modestă uitare de b a cavalerilor medievali, scăpă amintindu-şi o frază de o iganţă rafinată. Ai fi zis că este Lancelot; în lumea anglo-Konă, Lancelot după turnir, că este Bayard primind felicitări jă luptă.

— Ei, să nu mai vorbim de asta, murmură. Am făcut doar la ce orice alt bărbat ar fi făcut în locul meu.

Pentru a restabili pe deplin echilibrul psihic al Ispeţilor, vesti că masa va fi servită de îndată. Mizase pe îşi lucru ca pe o surpriză înviorătoare. Hotărâse ca masa fie servită la miezul nopţii, dar apariţia neaşteptată a lui Ilaney tulburase programul seratei. De aceea, mesele au) nI aduse cu o oră mai devreme. Fură aşezate de-a lungul» loi trei pereţi ale sălii şi încărcate cu friptură rece de vită, pui şi raţe fripte, cu munţi de sandvişuri, garafe cu lapte şi lonadă, calupuri de brânză, castroane cu măsline, tăvi cu I pl h locale şi nuci. Apariţia atâtor bunătăţi fu întâmpinată cu Hve de aplauze. Muzica execută un cântec bine ritmat. Pânstenţa se aruncă asupra bucatelor în scârţâitul scaunelor, în loşnetul muselinei şi organdiului. Curând, farfuriile Ingăneau de mama focului, stârnind un vacarm de (Wieseris. Mesele fură luate cu asalt. Unii se apucară să hinânce ce era mai la îndemână, începând cu portocale şi Plici şi sfârşind cu carne de vită şi pui fript. La sfârşit, o dată tiu îngheţata, fură aduse tichii de hârtie. Pretutindeni în jurul pieselor, plesnitoarele pocneau una după alta, ca

FRANK NORRli nenumărate puşcoace. Musafirii se gătiră cu tichiile de fol satinată: „bonetele frigiene”, „cornetele de magicieni „calotele libertăţii”. Uitându-se peste masă la cei din faţa îl fetele izbucniră în hohote de râs şi începură să bată dă palme.

Grupul din magazia hamurilor se aşeză la o masă să

parată, în capul căreia trona Annixter. La celălalt capăt şedl Harran. împuşcăturile îl dezmeticiseră de-a binelea Presley. Şedea lângă Vanamee care mânca puţin, preferai să privească olimpic cele ce se petreceau şi când larii mesenilor aţâţaţi de băutură creştea peste măsură, zâmifl cu dispreţ. Osterman făcea cocoloaşe de pâine şi le zvârli încolo şi încoace peste masă cu o dibăcie uimitoare, I ceilalţi, Dyke, bătrânul Broderson, Caraher, Harran, Hoovi Garnett, de la ranchul Ruby, Keast, proprietarul ranchului acelaşi nume, Gethings, de la ranchul San Pablo, I Chattern, de la Bonanza se înfruptară zdravăn din toţi bunătăţile. Într-un colţ, mut, neobservat, ignorat, şedl Dabney, bătrânul tăcut, fără prieteni, despre care nu se şi altceva decât că se numea astfel. Mânca şi bea dorrl înmuindu-şi sandvişul în limonada.

Osterman hăpăia toate măslinele care-i erau în îndemână, douăzeci, cincizeci, o sută, de altceva nu atingea. Bătrânul Broderson se uita la el. cu falca lăsată I jos. Osterman se lăuda că o dată, cu prilejul unei prinso mâncase o mie de măsline. Mesenii arătau spre el miri încântat că poate face senzaţie, Osterman înfuleca de II măsline. Conţinutul unui întreg castron dispăru repede gura mare ca de reptilă uriaşă. Obrajii lui stacojii erau întint chelia îi lucea. îl apucară colicele. Stomacul se răzvrătill dar n-avea a face! Era satisfăcut, radios. îi lăsase cu guru căscată pe cei din jur.

— O dată am înghiţit din greşeală o broască, povestea bătrânului Broderson. Mâneam struguri. Parşiva a trăit

1ACATIŢA

miacul meu trei săptămâni. Când ploua, orăcăia. Nu crezi? fui el. Acum o am acasă într-o sticlă cu alcool, f *Fără* a se îndoi câtuşi de puţin, bătrânul Broderson clisperiat şi dădea din cap uimit.

— Asta-i bună! strigă Caraher de la celălalt capăt al ei. Asta-i bună! Alta la rând!

— Asta îmi aminteşte de o întâmplare, îndrăzni bătrânul Werson şovăielnic. Odată, când eram la Ukiah,

acum vreo

Izeci de ani…

— Stop! strigară deodată câteva glasuri. Asta-i prea al Povesteşte-ne alta!

— Aaalta? murmură Broderson, privind în jurul său. îi nu ştiu. Eram la Ukiah. Mmm-aţi zăpăcit de tot.

Îndată ce mulţimea dădu gata tot ce era pe mesele din cea lungă, se mătură pe jos. Invitaţii cerură în gura mare *pe* cânte un Virginia reel. Începuse ultima parte a seratei, I mai zgomotoasă. Tinerii prindeau fetele din preajma lor. jzica intona cu foc. Cele două şiruri se alcătuiră repede. O *è* după aceea, dansul era din nou în toi, invitaţii fiind încă îţi cu bonete frigiene şi cu calote de foiţă roz şi bleu.

Grupul intimilor se retrase din nou în magazia murilor. Noi cutii de ţigări de foi fură deschise şi preparară I de al şaptelea castron de punch. Osterman îşi picura pe ilie drojdia adunată în fundul unui pahar şi îndată declară simte cum îi creşte părul.

Deodată însă bătrânul Broderson se ridică în picioare.

— Ei, cotcodăci el, mă duc să ţopăi şi eu niţeluş. Ce, creţi că m-am ramolit? Vă arăt eu vouă tinerilor! Ehei, când i stârneşti, sunt ca un cocoş adevărat!

Cu mâinile în şolduri, urmat de ceilalţi, cum ieşi din la, chiar lângă uşă, dădu peste o mexicană vârstnică, pe re o împinse buimac, chicotind, în mijlocul celor carensau Virginia reel. În jurul lor se strânse curând o mulţime privitori. Bătrânul Broderson tropăia sprinten ca un cârlan.

FRANK NORF pocnind din degete, bătându-şi coapsele, cu gura că-s într-un rânjet aţâţat. Toţi cei din jurul lor îl aplaudau. Mul oraşului îşi îndoi eforturile şi bătrânul, buimac, gâfâind, răsuflarea tăiată, ţopăia din răsputeri. Parcă îl apucaal năbădăile, făcea plecăciuni, înainta, se trăgea înapoi, bâţ du-şi barba, scos din minţi de muzică, de larmă, de aplal şi de efectul punchului.

— Să nu-ţi fie de deochi, Santa Claus!

Dar privirile lui Annixter rătăceau de colo-colo. O ci

tău pe Hilma Tree, amintindu-şi expresia ochilor ei în al clipă de primejdie. De atunci n-o mai văzuse. În sfârşit, dl cu ochii de ea. Nu dansa. Şedea cu partenerul ei la capi sălii, lângă părinţi, privind în gol, cu ochi mari, cu o expr serioasă. Gândurile îi rătăceau aiurea, fără îndoială. An tocmai voia să se îndrepte spre ea, când fu întrerupt d strigăt.

Bătrânul Broderson, în plin dans, se lovise cu mfl peste şold, scoţând un geamăt căruia îi urmă o tuse chilitoare. îl apucase un junghi, un acces. Cu un gest de rest n-are, se trase înapoi anevoie, şchiopătând jalnic, târând un picior. Ceru să fie chemată soţia lui. Bătrâna Broderson îl în primire, bombănindu-l că se dăduse în spectacol, dojerl du-l ca pe un băieţaş de 10 ani.

— Aş vrea să ştiu, izbucni ea, în timp ce Broder şchiopăta amărât, melancolic, sprijinindu-se de braţul eil i-o fi venit să ţopăie aşa, Dumnezeule? Acum ce-o să-i facă? Vesel bunic, zău aşa! mai bine-ar face să se gl dească la coşciug.

Era aproape de miezul nopţii. Într-un iureş de voioşi serata se apropia de sfârşit. Muzicanţii, asudaţi, trudeau! greu, ca sclavii de pe galere. Dansatorii cântau din gul acompaniind muzica.

Din nou grupul intimilor se adună în magazia hamuri Chiar şi Magnus Derrick le făcu onoarea să intre ca să ci

I 1

ACAŢI ŢA

Bacă un pahar. Presley şi Vanamee stăteau, ca şi până Bici, deoparte, privind. Vanamee era tot mai dezgustat. În Bul lui, nebăgat în seamă, uitat, Dabney sorbea mereu din Bar, cu încăpăţânare, grav, rezervat. Garnett, de la ranchul by, Keast, proprietarul ranchului cu acelaşi nume, things, de la San Pablo, şi Chattern, de la Bonanza, se baseră pe spetezele scaunelor, cu jiletcile descheiate, cu oarele întinse, şi râdeau, de ce, nici ei n-ar fi putut spune. Briagazie îşi făcură acum apariţia şi alţi fermieri, cultivatori grâu din locuri foarte îndepărtate, ca Goshen şi Pixiey, pe Annixter nu-i văzuse niciodată. Tineri

şi bătrâni, propri-ri ai unor adevărate domenii, sute de mii de acri de iriânt arabil, vreo zece – douăzeci de oameni care nu se rosteau, dar care ţineau să-i strângă mâna lui Magnus Vick, figura proeminentă a văii. Bătrânul Broderson, spre care toţi credeau că plecase acasă, se întoarse, de r aceasta mult mai cumpănit, şi se aşeză la masă, dar nu El voi să bea niciun strop.

Musafirii lui Annixter se împărţiră în două grupuri, Bisatorii, care executau ultimele figuri ale dansului Virginia El, şi zgomotosul grup de bărbaţi din magazia hamurilor, re golea ultimele pahare de „îngrăşământ". Ambele grupuri oriseră. Chiar şi bătrânii participau la dans, iar cei care nu nsau se strecuraseră în magazie. Cele două grupuri nsau pe întrecute. Afară, în sală, era un adevărat vârtej de Bselie, o furtună de râsete, de aplauze şi chiote. În măruţa hamurilor, strigătele şi cântecele învălmăşite, potul greu al picioarelor transmiteau o vibraţie lămpilor şi npioanelor japoneze, a căror lumină pâlpâia şi juca în Balele râsetelor. Când şi când, printre strigăte răzbeau fecentele muzicii, modulaţiile viorilor, sunetele viguroase ale lomului şi duduitul aprig, neîntrerupt al tobei.

Uneori, toate aceste sunete discordante se contopeau r-o larmă nedesluşită, zgomotoasă, asurzitoare, care se

FRANK NO RUJ

Înălţa în noapte de sub uriaşul acoperiş al grajdului, trimiţi du-şi ecourile departe peste ogoarele fermelor încontoare, care se rostogoleau în nemărginire sub cerul înnoil liniştit, tainic, tăcut.

Annixter, cu castronul de punch în braţe, turna ultimi picături în paharul lui Caraher. Deodată simţi că îl trage cri va da mânecă. Lăsă jos castronul.

— Ei, de unde-ai răsărit? întrebă el.

Era un curier din Bonneville, un tinerel în uniforl folosit de Compania de telefoane pentru transmiterea co nicărilor urgente. Tocmai sosise din oraş pe bicicil gâfâind, cu răsuflarea tăiată.

— Un plic pentru dumneavoastră, sir. Sunteţi bun

iscăliţi?

Şi deschise condica în faţa lui Annixter. Acesta ser de primire, mirat.

Tânărul plecă, lăsând în mâinile lui Annixter un gros, galben. Adresa era bătută la maşină, iar într-un coli afla scrisă cu creionul albastru menţiunea: „Urgent”.

Annixter deschise plicul, în el se aflau alte plicuri a late, nouă la număr, adresate lui Magnus Derrick, Osterrrl Broderson, Garnett, Keast, Gethings, Chattern, DabneytH însuşi.

Nedumerit, Annixter distribui plicurile celor în drl murmurând pentru sine:

— Ce-o mai fi şi asta?

Episodul nu trecuse neobservat. Se aşternu o oareûl linişte. Oaspeţii urmăreau din ochi plicurile în timp ce trec din mână în mână în jurul mesei. îşi închipuiau că Annixul pregătise o surpriză.

Magnus Derrick, care şedea lângă Annixter, îşi p plicul cel dintâi. Cerându-şi scuze, îl deschise.

— Citiţi Scrisoarea, citiţi-o cu glas tare, Governor! I gară câţiva. În noaptea asta nu există secrete, ştiţi bine, ti

& cărţile pe masă.

Magnus parcurse iute conţinutul scrisorii, apoi se ridică ipicioare şi citi cu glas tare:

Magnus Derrick Bonneville, California Comitatul Tulare

Stimate domn.

Cu începere de la 1 octombrie crt., preţul terenului provântes companiei, pe care-l ocupaţi, inclus în ranchul dum-woastră Los Muertos, a fost fixat la 27,00 dolari per acru. renul se oferă în prezent spre vânzare la acest preţ pentru \ i *amator.*

Al domniei-voastre.

Cyrus Blakelee Ruggles împuternicitul pentru problemele imobiliare al

„P. & S.W”.

S. Behrman împuternicitul local al „P. & S. W”.

În mijlocul tăcerii care urmă, Osterman exclamă încrun

— Asta-i bună! mai povesteşte-ne una. Urmă un lung răstimp de tăcere. Liniştea tot mai adâncă n-a fost tulburată decât de zgo-3 tul hârtiei sfâşiate, pe măsură ce Annixter, Osterman, intrânul Broderson. şi ceilalţi îşi rupeau plicurile şi citeau nsorile. Erau, aproape cuvânt cu cuvânt, identice cu cea

FRANK NORRI adresată lui Magnus Derrick. Numai preţurile şi numele p prii variau. În unele cazuri, preţul per acru era de douăzeci doi de dolari. În cazul lui Annixter era de treizeci.

— Şi... când te gândeşti că au făgăduit să-mi vândă să se ne vândă tuturor pământul, gâfâi bătrânul Brodersonfl doi dolari şi jumătate per acru.

Nu numai fermierii din jurul oraşului Bonneville fi vedeau expuşi să fie jecmăniţi prin această manoperă a (fi Ferate, căci sistemul parcelelor fusese aplicat pretutindenfl valea San Joaquín. Deşi nu-i lovea decât pe fermierii din jufl oraşului Bonneville, manopera crea un precedent periculfl îi atingea aproape pe toţi cei de faţă, ameninţându-i cu ruirfl. Se aflau în această situaţie mai bine de un milion de acrt. B

Izbucni pe neaşteptate o adevărată furtună. Mulţi din cei de faţă săriră în picioare, cu dinţii încleştaţi, cu punfl strânşi, stacojii de mânie. Înjurături, ocări, blesteme izbul ne-au ca exploziile succesive ale unor mine. Glasurile vibrfl de indignare. Pumnii erau vânturaţi în aer, degetele fi crispau ca nişte gheare, tremurând de furie. Amintiri nelegiuirilor, nedreptăţilor, samavolniciilor, jecmănirilor, jafirilor din ultimii douăzeci de ani stârni deodată un urlet cfl culmina cu blesteme răguşite. O clipă, în acel urlet nearticfl lat, deznădăjduit, sălbatic, nu fu nimic inteligibil. Fiinţa o mlnească, hăituită, stoarsă, de pe care se luase şapte piei, fi grumată, ajunsă la ananghie, devenise necruţătoare fioroasă şi, până la urmă, se întorsese arătându-şi coll-H scoţând ghearele spre a înfrunta încleştarea morţii. Chinulfl încolţită, răcnea ca o fiară

apărându-şi bârlogul şi puii, gal să muşte, să sfâşie, să răpună duşmanul într-o încăieral sălbatică, înfricoşătoare, sângeroasă, turbată.

Larma scădea uneori şi atunci, printre strigătele intel mitente, răzbăteau acordurile muzicii şi animaţia dansului.

— Aici e mâna lui S. Behrman! strigă Harran Derrick.

— Şi-a ales bine momentul, murmură Annixter. Ne-a d. îi

R AC ATI ŢA

ÉVitura când ne simţeam mai bine ca oricând.

— Domnilor, asta înseamnă ruina.

— Ce e de făcut?

— Să luptăm! Pe Dumnezeul meu! Crezi că o să stăm cu iţele încrucişate? Cine o să înghită una ca asta? Ne dă Ana să înghiţim?

Larma izbucni din nou. Cu cât înţelegeau mai bine opul acestei manopere a Căii Ferate, cu atât le părea mai grozitoare, mai criminală şi mai intolerabilă. Era oare cu prinţă ca această tiranie să fie îndurată încă multă vreme? unoşteau însă, căci anii care trecuseră fuseseră o învăţăluia de minte, cunoşteau monstrul necruţător, monstrul de iar cu care aveau de-a face şi, iară şi iară, amintirea nedrepţilor, a silniciilor îi făcea să sară în picioare blestemând în ira mare, cu pumnii încleştaţi, răguşiţi de atâta răcnit.

— Să luptăm! Cum să luptăm? Ce aveţi de gând să ceţi?

— Dacă este lege în ţara asta…

— Dacă este, e în buzunarul lui Shelgrim. În mâna cui e Hitiţia din California? Nu în a lui Shelgrim?

— Dumnezeu să-l pedepsească!

— Cât o să mai răbdaţi? Cât o să mai aşteptaţi ca să vă Mfuiţi cu el?

— Cum rămâne cu angajamentul solemn al companieilie a ne vinde pământul cu precădere?

— Acum pământul e oferit spre vânzare oricui, fără legere.

— Ia te uită, te pomeneşti c-ar vrea să ne zvârle afară

şi Um case?! Ca să vezi, şi am pus la bătaie opt mii de dolari ca un ameliorez pământul!

— Eu, şase. Acum, când am pus treaba pe roate, Calea I erată vrea să mă jefuiască.

— Dar sistemul de canale de irigaţie pe care l-am confetruit Derrick şi cu mine? Treaba asta a înghiţit mii de dolari.

Secţia împrumut aciuiţi

FRANK NORI

Am să lupt până la ultimul cent! Unde? în faţa justiţiei pe care a cumpărat-o cot

Mji. l mă?

— Dar ce, crezi c-am să mă dau bătut aşa, cu una, I două? Să-i las să-mi ia pământul? Pe dumnezeul meu, nilfl pasă de lege, nu-mi pasă de Calea Ferată, n-am să mă ifl

— Nici eu!

— Nici eu!

— Nici eu!

— Asta-i ultima picătură! întâi luptăm prin mijloal legale. Dacă nu izbutim, punem mâna pe puşcă.

— N-au decât să mă ucidă. Să mă împuşte. Dar mai bill mor luptând pentru căminul meu... decât să înghit una e» asta.

— Să iasă toată lumea, în afară de fermieri! răsună dai dată glasul lui Annixter. Hooven, Caraher, Dyke, ştergetH Aici e o afacere de familie. Presley, tu şi prietenul tău p-H rămâne.

Vrând-nevrând, ceilalţi ieşiră. În afară de Presley şi <*M* Vanamee, în magazie nu rămaseră decât Magnus Derrifl Annixter, bătrânul Broderson, Harran, Garnett, de la rancil Ruby, Keast, proprietarul ranchului cu acelaşi numit: Gethings, de la ranchul San Pablo, şi Chattern, de II Bonanza, şi alţi câţiva fermieri din diferite părţi ale ţinutulfl printre care bătrânul Dabney, tăcut, nebăgat în seamă, cărfl nu-i adresa nimeni nicio vorbă şi care nu deschisese gufi nici o singură dată.

Cei care fuseseră siliţi să iasă povestiră, fireşte, cfl întâmplate. Repetată din gură în gură, ştirea se răspândi,

şi, unul câte unul, invitaţii părăsiră parchetul de dans. Se fort] mare grupuri-grupuri. Veselia se risipi repede. Virginia reel st» întrerupse. Muzicanţii amuţiră. În locul voioşiei însufleţiţi care domnea cu o jumătate de oră mai înainte, prin sala i răspândi un murmur surd, un vălmăşag de şoapte, de glasuri

CATIŢA

Hute, de paşi sfioşi, de scârţâit uşor de scaune, mutate cu Bim de seamă, în timp ce dinapoia uşii zăvorâte a magagahamurilor răzbea zvonul prelung, sumbru al dezbaterilor Bise, pline de mânie. Serata dansantă se sfârşise brusc, târându-se să plece în felul acesta, amărâţi, uluiţi, invi Batăteau în picioare, stângaci, cu privirile pierdute în gol, pâinile atârnându-le fără vlaga de-o parte şi de alta a Bului, privindu-se buimaci. Presimţirea unei nenorociri Bibre, iminente, un freamăt tainic, deznădăjduit, de neli-Ba şi spaimă, pluteau în noapte pe deasupra capetelor.

I în magazie mânia se dezlănţuise însă neînfrânată. Un ei după altul tuna şi fulgera, vorbind învălmăşit, fără nici finduială. Era izbucnirea frenetică a furiei oarbe. Aceeaşi tini. nan: îi unea însă pe toţi: să ţină piept cu orice preţ, oricât f durat lupta, oricare ar fi fost sfârşitul.

Deodată, Osterman sări în picioare. Chelia îi lucea în lumina lămpii, urechile clăpăuge îi ardeau, un torent de vorbe /arsa din gura lui mare, ca o tăietură orizontală. Faţa lui îţi> actor de comedie se învăpăiase. Intră în scenă ca un erou El melodramă, cu un gest larg, parcă ar fi măturat ceva li, untea lui.

— Organizare, strigă el, acesta trebuie să fie cuvântul litru de ordine! Nenorocirea fermierilor e faptul că îşi pul-Krizează forţele. Acum trebuie să stăm umăr la umăr. A sosit pânentul critic, clipa hotărâtoare. Vom şti oare să facem ţa? Vă chem să formăm o ligă. Nu săptămâna viitoare, nu Kllne, nu în zori, ci acum, în clipa aceasta, – pe loc, înainte de

Ieşi de aici, să ne unim, să punem bazele unei mari orga-Ilriiţii solidare, hotărâtă să lupte pe viaţă şi pe

moarte, cu aju-prul căreia, dacă va fi nevoie, să ne apărăm drepturile şi „nunele. Sunteţi gata? Acum, ori niciodată, vă chem să for-pfim o ligă!

În aceeaşi clipă cei de faţă îi răspunseră într-un glas. I îi un instinct de actor, Osterman luase cuvântul în momen-FRANK NO

KHI

tul psihologic şi reuşi să-i ridice în picioare pe toţi. Nimertji ştia prea bine ce însemna o ligă, totuşi bănuiau că era cfl un instrument, o armă cu care puteau să lupte. Ostermafl sfârşise vorba, când încăperea vui, toţi cei de faţă răcniijfl

— Ligă! Ligă!

— Chiar în noaptea asta, acum, chiar în clipa şfl înainte de a pleca, să iscălim constituirea ei.

— Are dreptate. Organizare! Ligă!

— Avem un comitet în funcţiune! strigă Ostern «Membrii lui sunt mister Broderson, mister Annixter, mitfl Harran Derrick şi eu. Ce scopuri urmărim, o să vă explic fi dată. Fie ca acest comitet să constituie nucleul ligii, vreifl ale, cel puţin. Aveţi încredere în noi. Acţionăm pentru dă neavoastră şi împreună cu dumneavoastră, încuviinţaţi fi acest nucleu să se transforme cândva în acel comitet r mare al ligii, iar ca preşedinte al ligii, aici se opii o cu preşedinte, nu poate fi propus decât un nume, numele ui om pe care toţi îl privim ca pe un conducător al noii numele lui Magnus Derrick.

Cuvintele lui Osterman fură întâmpinate cu o furtuni aplauze. Cămăruţa hamurilor vuia:

— Derrick! Derrick!

— Magnus, preşedinte!

— Derrick, conducătorul nostru firesc! Derrick, Derfl Derrick, preşedinte!

Magnus Derrick se ridică în picioare. Nu făcu indifl gest. Drept, ca un ofiţer de cavalerie, înalt, zvelt, autorii impunător, îi domină pe toţi numaidecât. Liniştea se aşternu într-o clipă.

— Domnilor, începu el, dacă organizare este un i ivftfl

înţelept, moderaţie e şi mai înţelept. împrejurarea de in pare prea gravă ca să ne pripim. Propun să ne întoarcem tdj la casele noastre, să dormim, uitând ceea ce s-a întâmplat şi să ne întâlnim din nou mâine, când vom fi liniştiţi şi vuitij

AC ATÂTA

Ia discuta această problemă cu mintea mai limpede. Cât pre onoarea pe care vreţi să mi-o faceţi, trebuie să vă n că şi aceasta e o problemă ce necesită o cumpănire undă. Deocamdată liga nu este decât un cuvânt. Sănţi conducerea unei organizaţii ale cărei principii n-au încă stabilite e o responsabilitate gravă. Nu sunt înclinat) accept...

Nu-l lăsară să continue, izbucni o furtună de proteste. Striga:

Nu, nu! înfiinţăm liga în noaptea asta! Derrick, Şedinţe!

— Prea mult am fost moderaţi, – întâi liga, după aceea principiile.

— Nu putem să mai aşteptăm, stărui Osterman. Mulţi re noi n-ar putea să vină mâine la o adunare. Avem: ea treburi pe cap! Acum suntem adunaţi laolaltă. Propun lirea unui preşedinte şi a unui secretar. Să punem lunea la vot. Însă mai întâi liga. Hai să aşternem pe hâr-îâteva rezoluţii ca, pentru apărarea căminelor noastre, să îl umăr la umăr până la moarte dacă va fi nevoie, şi Ire dintre cei de faţă să-şi pună semnătura.

Se aşeză, în mijlocul aplauzelor puternice. Un sfert de după aceea, în cameră era un adevărat vacarm, vorbeau deodată, sau discutau între ei, cu glas scăzut, în toate urile. Din casa ranchului se aduseseră cerneală, tocuri şi llţe şi un top de hârtie. Fură redactate un număr de Iuţii cu caracter de angajament, prin care se înfiinţa Liga apărare. Annixter semnă cel dintâi. Urmară ceilalţi. Doar I se abţinură, spunând că se vor asocia la acea acţiune I ce se vor gândi mai bine. Lista membrilor creştea, mia de jur-împrejurul mesei, fiecare semnătură fiind împinată cu o salvă de aclamaţii. În sfârşit, ajunse la tan Derrick. Acesta

semnă, în mijlocul unei larme înfiorate, după care lăsă jos tocul, ca să strângă o mulţime de

FRANK NORH

mâini.

— Acum, Magnus Derrick!

— Domnilor, începu acesta, ridicându-se din nou, văl să-mi îngăduiţi să mai reflectez. Domnilor…

Fu întrerupt de strigăte:

— Nu, nu! Acum ori niciodată! Semnaţi, alăturaţi-vă (9

— Nu ne părăsiţi. Aşteptăm ajutor de la dumneavo9B Deodată însă fermierii, aprinşi, care întorsaţ-B

capetele spre el, dădură cu ochii de o nouă faţă. Uşa r-H ziei se deschisese şi doamna Derrick, neputând să 9 aştepte afară, se hotărâse şi intrase. Se agăţă de braţ Magnus tremurând. Părul ei frumos, şaten-deschis, *ÈË* răvăşit, ochii mari. ca de fată, îl priveau măriţi, speriaţi, mfl niţi. Ce primejdii pândeau, nu-şi dădea seama, dar oamfl cereau ca Magnus să se angajeze într-o acţiune grl9 într-o luptă crâncenă, necruţătoare, pe viaţă şi pe mo9 împotriva monstrului de oţel şi abur, cu inimă de 9 îmboldită de îndrăzneala fricosului, ea, care dorea atd-B mult să treacă neobservată, îşi croise drum până pătrunsese în mijlocul grupului cuprins de frenezii, h- încăperea caldă, neaerisită, duhnind a alcool şi a tutui atmosfera supraîncărcată de ură şi blesteme Apucă brii soţului ei, implorându-l, buimăcită de spaimă.

— Nu, nu, murmură ea. Nu, nu semna!

Annie Derrick se simţea ca un fulg prins în vâlln Mulţimea tălăzuia spre Magnus care cumpănea ce să lad ţinând tocul într-o mână, strângând degetele soţiei 9 cealaltă şi având lista de semnături dinainte. Larma 9 asurzitoare. Surescitarea ajunsese la culme. Şaizeci9 mâini se întindeau spre el. Treizeci de glasuri stridente implii rău, reproşau, îmboldeau, porunceau aproape. Ecoul la «se rostogolea ca o cascadă năvalnică, vijelio. M copleşitoare.

În sfârşit, mulţimea înălţase glasul, cerea să fie j

C ATÂTA

9P, ridicată la luptă. Era mânia oarba a răzvrătirii, era ca un Infini cu mai multe limbi, cu ochii roşii, fugind, cerând să fie dusă, arătându-şi colţii, scoţând ghearele, impunându-şi Be pe neaşteptate, inexorabil, necruţător, ca presiunea ilea, irezistibilă a pistonului în camera de explozie.

— Nu, nu, îl imploră Annie Derrick. Nu, Magnus, nu feflina.

— Trebuie, trebuie! îi strigă Harran în ureche, ca să se hă auzit. Trebuie! Nu înţelegi?

Mulţimea tălăzui din nou înainte, vuind. Annie Derrick 9 nbrâncită înapoi, împinsă deoparte. Bărbatul ei nu-i mai rţinea. Plătea pentru că era soţia unui om proeminent. Ca naşă pană de fier, lumea se strecura între ei. Tropăind. Hillinuea celor de faţă îl înconjurase pe Magnus. Nu mai pr. i să-l vadă, dar asculta plină de spaimă. O clipă se bitot 11 u liniştea, apoi izbucni un tunet asurzitor, năprasnic, de in ui le. Magnus semnase.

Harran îşi găsi mama sprijinită de zid, astupându-şi Chile cu palmele. Ochii ei larg deschişi de spaima erau lliin de lacrimi. Ieşi cu ea din magazie, conducând-o într-o pere unde missis Tree şi Hilma o luară în grijă, apoi. imabdător, refuzând să răspundă la sumedenia de întrebări liniştite care îl asaltau, alergă înapoi.

Între timp începuse votul. Osterman îndeplinea provi-niiu funcţia de preşedinte. La primul scrutin, dânsul fu numit cretar interimar al ligii, iar Magnus se văzu ales, cu una-llimtate de voturi, în funcţia de preşedinte. Se alcătui de menea un comitet executiv. Hotărâră ca acesta să se iiliunească în ziua următoare la casa ranchului Los Muertos.

Era unu şi jumătate noaptea. Cea mai mare parte a uitaţilor plecase. Muzicanţii se făcuseră nevăzuţi de mult. În *M*, nu se mai aflau decât familiile fermierilor care mai deli-iimau în magazie. Cei rămaşi se strânseseră grupuri-grupuri Iii colţurile sălii strălucitoare, viu luminată de nenumăratele

lămpi şi lampioane, plină de ecouri. Toţi simţeau că-i llH frig. Femeile se înfăşurau în şaluri, tinerii ridicau guldă hainelor.

Discuţiile aprinse din magazia hamurilor se prelurfH încă vreo jumătate de oră. În sfârşit, se auzi un zgofl învălmăşit de scaune date la o parte. Întrunirea se sfârsHJ Cei dinăuntru ieşiră în grupuri, căutându-i pe ai lor, în începură să plece îndată spre casă. Toţi erau istoviţi. UAH dintre fetele fermierilor dormeau cu capul rezemat pe un JH mamelor.

Billy, grăjdarul, şi ajutorul lui fură treziţi ca să înhJH caii. În curtea grajdului se legănau o mulţime de felinare aH lămpi care filau. Caii, nervoşi, muşcau zăbalele. BrecJB scârţâiau şi se legănau, primindu-şi încărcătura. În fiece cfl răsuna huruit de roţi, pe măsură ce dispăreau în noapte H după brec. Bura o ploaie binefăcătoare şi felinarele începui I să se estompeze într-o pâcia portocalie.

Magnus Derrick plecă cel din urmă. În pragul sălii dfij de Annixter, sub braţ cu lista membrilor ligii, se hotărâs-H deocamdată s-o păstreze el în casa de bani. îşi strânH mâinile în tăcere. Magnus plecă. Roţile şaretei sale scrâsM pe pietrişul aleii din faţa casei ranchului, apoi duduiră pţi podeţul de scânduri şi. În sfârşit, şareta ieşi pe poflH Câteva ciioe, tropotul cailor se auzi înfundat pe drum, pieri şi, pe neaşteptate, se aşternu o linişte adâncă.

În pragul grajdului, Annixter privi o clipă în jurul în îngândurat. Sala era pustie. Acea seară neobişnuita u sfârşise. Vâltoarea întâmplărilor şi a oamenilor, mulţifl dansatorilor, Delaney, duelul cu pistoalele, Hilma TreH ochii pironiţi în ochii lui într-o mărturisire mută, îmbulzeala <în magazia hamurilor, vestea reevaluării pământului. năprajb ca explozie de mânie, înfiinţarea precipitată a ligii, totul fifl învălmăşit prin mintea lui. Se simţea istovit. Dimineaţ. avea timp destul să se gândească la toate acestea. Încei

CATIŢA

două zdravăn. Puse lista într-unul din buzunarele intee ale hainei, îşi aruncă un sac în spate şi se îndreptă

casă.

Vanamee şi Presley rămăseseră în magazia luminată ălpâirea lampioanelor şi a lămpilor, în mijlocul scaunelor irnate, al mucurilor de ţigări şi al paharelor sparte, lângă; h-ul vărsat pe jos. Vorbeau şi vorbeau mereu. În sfârşit, clicară şi ieşiră din sală, unde se opriră o clipă, privind în lor.

Billy, grăjdarul, dădea ocol de-a lungul pereţilor, uid o lampă după alta. Încet-încet, uriaşa sală sendă în întuneric. Pe acoperiş, deasupra capului, ploaia ora mereu, jgheaburile picurau. Duşumeaua era arată cu ace de brad, coji de portocale, fâşii de organdi uselină, petice de hârtie satinată, bonete frigiene şi te ale libertăţii, boţite, rupte. Şargul moţăia în boxă pe trei jare, schimbându-şi poziţia cu un suspin prelung, narea se uscase pe el, înţepenindu-i părul pe spate şi pe la exalând un iz pătrunzător de amoniac, amestecat cu Imul învechit al punguţelor cu buruieni înmiresmate şi al or ofilite.

Presley şi Vanamee priveau sala pustie. Tăcură lung. În sfârşit, Presley spuse:

— Ei… ce zici de toate astea?

— Zic că, răspunse încet Vanamee, zic că la Bruxelles dat un bal în noaptea care a precedat bătălia de la erloo.

CARTEA A DOUA

CAPITOLUL 1

Într-o dimineaţă de la începutul primăverii acelui anfl biroul său din San Francisco, aşezat înaintea uneirttfl masive de lemn roşu, lustruit, încărcat de ornamentM Lyman Derrick dicta dactilografei corespondenţa. Vocea în surdă, monotonă enunţa domol frază după frază, exact, pH eis, oficial.

„Prin prezenta avem onoarea a confirma pin scrisorii dumneavoastră din 14 crt. şi vă comunic că…”

„Vă rog să binevoiţi a confirma primirea anexatei! plătibile la New Orleans, care va fi folosită conform acorduin intervenit între noi…”

„Ca urmare la scrisoarea dumneavoastră nr. 1 1

referitoare la procesul intentat de municipiul şi comitatul 9 «d Francisco firmei „Excelsior Ware House & Storage Co.”, miiiH

R AC AT IŢA

B părere că...”

Vocea lui continua fără expresie, domoală, limpede. Mii 1.1 rid. se legăna uşor înainte şi înapoi pe scaunul turnant, bisat cu piele, în vreme ce ochii bulbucaţi priveau în gol Bre calendarul de pe peretele din faţă, clipind uneori, când H oprea în căutarea unui cuvânt.

— Asta-i tot deocamdată, zise el într-un târziu.

Fără să răspundă nimic, dactilografa se ridică şi, figându-şi creionul în coc, se retrase, închizând binişor uşa în urma ei.

Lyman se ridică, se întinse şi căscă, ducându-şi trei gete la gură. Ca să se mai dezmorţească, păşi de colo-*m**o* de-a lungul încăperii, privind cu satisfacţie interiorul elefant, covorul roşu, moale, tapetul măsliniu-închis de pe Hreţi, cele câteva gravuri frumoase, portrete ale lui Marshall, eld şi o litografie în culori, excelent executată, a Marelui inion al fluviului Colorado, fotoliile adânci, de piele, marea Wbliotecă, plină cu cărţi, pe care se aflau un bust al lui James pick şi un uriaş glob verzui, coşul de hârtii împletit din rafie bolorată de indieni navajo, călimara masivă de argint de pe bliou, clasorul lucrat cu măiestrie, finisat până la ultimul amă-hunt, şi rafturile unde erau înşirate impresionantele cutii de wietal pe care stăteau înscrise numele clienţilor, ale procelelor şi terenurilor.

Lyman Derrick avea între 31 şi 35 de ani. Spre deosebire de Harran, semăna cu mama lui, dar era mai oacheş, având ochii mai mari şi bulbucaţi, ceea ce-i dădea o expresie txotică, cu totul neobişnuită, neaşteptată. Avea părul negru. Purta o mustăcioară subţire, cu sfârcuri pe care obişnuia să le răsucească delicat în vârful degetului mare şi degetul mic. Intdeauna înainte de a face acest gest, îşi rotea uşor antel’i. iţul, spre a scoate la vedere manşeta, mişcare care dtâvenise un tic.

Îmbrăcat cu grijă, cu pantalonii impecabil călcaţi,

avea

FRANK NORRII un trandafir roz ia butonieră. Purta pantofi de lac, haină dl şeviot negru, o jiletcă de covercot cafeniu, încheiată la ddă rânduri cu nasturi de sidef fumurii. La gât avea o lavaliafl „Ascot”, o fundă mare de mătase grea, neagră, în care ai înfipt un ac de aur, încrustat cu un opal şi patru mici difl mante.

La una din extremităţile biroului se aflau două ferestr» cu vitralii. Oprindu-se îndelung lângă una din ferestre, Lymfl îşi alese o ţigară din caseta bombată de argint oxidat, fi aprinse şi privi în jos, dorind să se recreeze o clipă, amujffl atras de privelişte.

Biroul lui se afla la etajul al zecelea al clădirii Bursei, ol mai impunător edificiu public al oraşului, în formă de turn dă piatră albă, aflat la intersecţia dintre Market Street şi Keamb Street.

Pe străzile care de sus păreau nişte şanţuri, oraşul fol fotea tumultuos, vagoanele funicularelor porneau şi st opreau în zăngănitul vesel al clopotelor, în zuruitul strident geamurilor. Camioanele încărcate cu butoaie de bere căruţele huruiau pe caldarâm, şi miile de pietoni se mişdă neîncetat pe trotuare. În jurul marelui havuz Lotta, coşurilf pline cu crizanteme, violete, garoafe, trandafiri, crini, zambila ale negustorilor de flori aruncau o pată veselă de culoare pe fondul cenuşiu al străzii.

Lui Lyman această privelişte a centrului oraşului nul se părea că ar indica o activitate comercială febrilă. După; părerea lui, locuitorii nu erau niciodată preocupaţi de pro «? bleme grave, ci alergau necontenit după distracţii uşoară, ignorând aspectele serioase ale existenţei, oameni cum* secade, blajini, luând viaţa în glumă, generoşi, sociabili, entuziaşti; oameni care trăiau de pe o zi pe alta, într-un Iod unde plăcerile puteau fi obţinute fără prea mare efort, într-un oraş care oferea viaţa trepidantă a New York-ului, fără agitaţii acestuia, seninătatea Neapolelui, fără lâncezeala lui, romao *tfi RACATIŢA* 263

Imul Sevillei, fără pitorescul ei.

În clipa când Lyman se întoarse de la fereastră ca şi

reia lucrul, practicantul se ivi în uşă.

— Cineva de la „Litograph Company”, sir, anunţă aces-Iti

— Ce doreşte? întrebă Lyman, adăugând îndată: Să poftească.

Un tânăr cu un pachet mare în braţe intră în birou, puse ichetul pe un scaun, oftând uşurat, şi spuse cu răsuflarea III; ita:

— De la „Standard Litograph Company”.

— Ce conţine?

— Nu ştiu, răspunse tânărul. Hărţi, cred.

— N-am nevoie de hărţi. Cine le-a trimis? Cred că ai Teşit adresa.

Lyman rupse hârtia de pe faţa pachetului şi trase afară a din uriaşele coli de hârtie albă, împăturite în opt. Apoi feclamă deodată:

— A, asta e! Sunt hărţi. Dar de ce ai venit cu ele aici? ptbuiau duse la biroul de expediţii, pentru a fi distribuite.

Scrise o altă adresă pe eticheta pachetului.

— Du-le la adresa asta, continuă el. Asta o păstrez eu. I i-lelalte le duci la adresa arătată. Dacă îl vezi pe domnul

II, spune-i că s-ar putea ca domnul Derrick, ai reţinut Rumele? domnul Derrick s-ar putea să nu vină după-amiază, Lu ol să-şi vadă de treabă ca de obicei.

Tânărul porni cu pachetul, iar Lyman, întinzând hârtia (în masă, o studie gânditor.

Era o hartă oficială a căilor ferate din statul California, întocmită la 30 martie curent. Pe ea fuseseră trasate îngrijit, multicolor, diferitele linii ferate ale statului. Liniile albastre, i. ilhene şi verzi erau scurte, foarte scurte şi izolate, lipsite de Importanţă, de la distanţă abia puteau fi văzute. Întreaga iuprafaţă a hărţii era împânzită însă cu o vastă şi complicată

reţea de linii roşii, marcată: „R & S. W”. Se întâlneau la aH Francisco şi de acolo radiau către nord, către est şi către sul spre toate colţurile statului. Din colţul cel mai de sus al hàjH de la Coles, până la Yuma, în colţul cel mai de

jos, şi dH Reno, de o parte, până la San Francisco, de cealaltă, fi împletea o reţea roşie, un adevărat aparat circulator, care fi ramifica, se împreună, se despărţea, întinzând şi aruncH antene, ventuze, sugători mărunte, care se desprindeau (fi artera principală, şerpuind spre cine ştie ce colţ îndepărtfl năpădind cine ştie ce sat sau oraş uitat, înşfăcându-l într-iiH din miriadele de laţuri ramificate, într-una din sutele de tal tacule, şi târându-l, vrând-nevrând, spre centrul întrefl reţele.

Harta era albă, şi părea că tot sângele roşu, care ţi buia să circule, să dea viaţă comitatelor, oraşelor fi orăşelelor însemnate pe ea, fusese absorbit de acea hâdă uriaşă, ale cărei sinistre, înfiorătoare artere convergeau să inima, spre nucleul central. Pe fondul alb, incolor, parcă sul arterele roşii ale monstrului ieşeau în relief umflate, ghiftgă de sânge, parcă gata să plesnească; arătau ca o exenţi cenţă, parazit uriaş care se îngraşă din sângele vieţii urfl întregi comunităţi.

Într-unul din colţurile de sus ale hărţii figurau numai celor trei membri ai comisiei: Jones McNish, pentru primii district, Lyman Derrick, pentru al doilea, şi James Darell, peri tru al treilea.

Numit candidat de Convenţia Partidului Democrat ni statului toamna trecută, susţinut de grupările şefilor din Să Francisco aflaţi în solda comitetului politic al fermierilor înjfl inţat de tatăl lui, Lyman fusese ales odată cu Darell, când" datul companiei de cale ferată „Pueblo & Mojave", şi i u McNish, candidatul companiei „Pacific & Southwestern! Darell era adversarul companiei „P. & S. W.", iar McNish, omul ei. Lyman era considerat a fi cel mai ponderat dintre toţi.

CATIŢA

oi deşi fusese desemnat de fermieri şi era, fireşte, devotat Bselor acestora, se dovedea un om calm, chibzuit, care H lăsa stăpânit de patimă, cum se întâmpla cu colegii lui.

Abil, Osterman izbutise până la urmă să-l angreneze Magnus în noua politică. Faimoasa ligă, înfiinţată în Be de

mânie aprinsă din noaptea seratei dansante date

Annixter, fusese consolidată peste iarnă. Prin manevrele

Osterman. comitetul executiv, al cărui preşedinte era Hpnus, se contopise cu vechiul comitet alcătuit din Berson, Annixter şi Osterman. Acesta renunţase prompt Haşedinţia comitetului, lăsându-l pe Magnus în fruntea lui. fla cum plănuise Osterman, Magnus era acum printre ei. pul comitet avea în vedere două obiective: pe de o parte, să ha împotriva încercărilor Căii Ferate de a le lua pământ-He şi, pe de altă parte, să acţioneze pentru traducerea în Hpt a planului secret ce ţintea la alcătuirea unei Comisii a llllnr ferate care să stabilească pentru grâu tarife de transprt favorabile pentru fermierii din valea San Joaquín. În ja tură cu terenurile intentaseră prompt procese în faţa Hanţelor de judecată, şi noua evaluare, care fixa preţul m. niturilor între 20 – 30 de dolari per acru în loc de doi, fülle combătută cu înverşunare. Amânările începuseră însă se ţină lanţ, procesele dovedindu-se interminabile, şi între la, comitetul îşi concentra forţele în lupta pentru alegerea imbrilor în Comisia fermierilor, cum fusese supranumită pânisia căilor ferate ce urma să fie aleasă.

Harran sugerase cel dintâi ca Lyman, fratele lui, să fie opus drept candidat al districtului. Sugestia fusese întâmplată din capul locului foarte favorabil. Lyman părea omul Iii mai indicat. Deşi ataşat prin legături de sânge de intereple fermierilor, nu fusese totuşi niciodată identificat cu ele. rescuse la oraş. Calea Ferată nu putea să aibă prea multe pe piciuni în ceea ce-l privea. Era un jurist capabil, un om de aceri energic, ager, cu mintea limpede, clarvăzător, avea

FRANK NORRL de pe acum o oarecare experienţă politică, lucrase un till ca procuror adjunct al districtului, iar în prezent ocupa pofl de consilier juridic al şerifului. Mai presus de toate acestfl însă, era fiul lui Magnus Derrick. Deci fermierii se putefl bizui pe el, puteau să aibă încredere în el, cum să nu fi Lyman fidel cauzei lor?!

Campania pentru alegerea membrilor Comisiei câfl

ferate fusese foarte interesantă. Comitetul lui Magnu*s în* văzuse angrenat din capul locului în manopere veroase, fi orice preţ şi prin orice mijloace trebuiau să-şi pună candidifl şi la adunarea pentru desemnarea acestora s-a văzut că fi necesar să se cumpere pe faţă voturile unora dintre delegă Prin contribuţiile lui Magnus, Annixter, Broderson I Osterman, fondul de acţiune se ridicase la suma de cinci fi de dolari.

Numai comitetul era la curent cu manevrele întreprirfl pentru mituirea delegaţilor. Ceilalţi membri ai ligii, îi necunoştinţă de cauză asupra căilor şi mijloacelor de acţiulfl necesare, erau convinşi că întreaga campanie se desfăşfl în mod onest.

O săptămână întreagă după încheierea acestei fazii acţiunii, Magnus se închisese în casă neprimind pe nimefl pretextând că e bolnav, lucru care nu era departe de adevfl

Ruşinea pentru manoperele la care recursese, dezgustul flH de ceea ce făcuse erau pentru el insuportabile. Nu-I rtfl putea privi pe Harran în ochi. Începu o perioadă de disimifl re, de răceală în relaţiile cu soţia. De mai multe ori hotanjH s-o rupă cu toată tevatura aceea, să renunţe la preşedinţii să-i lase pe ceilalţi să meargă înainte, fără el. Acum însă ti prea târziu, se angajase! Se alăturase ligii. Era capul ei, ţi defetismul lui putea duce la destrămarea organizaţiei în cilfl când trebuiau concentrate toate forţele pentru a lupta în nfl instanţelor de judecată. Situaţia implica multe aspecte r «ti pingătoare, încercarea de a-i jefui de pământuriu

CATIŢA

lânea un fapt. Retragerea lui din acea acţiune neonestă ar IBemnat slăbirea şi poate chiar prăbuşirea celeilalte acţi-s pe care o socotea dreaptă, ca însăşi dreptatea. Se ţea însă prins într-o capcană fără ieşire. Răul părea ire-diabil, împletit indisolubil cu binele. Orbit, buimac, Ieşit, luat de şuvoiul evenimentelor, mergea înainte, Imnat, fără a şti încotro.

După o îndelungă opoziţie ostentativă din partea şefilor la Calea Ferată, candidatura lui Lyman fusese

acceptată lână la urmă, acesta fu ales în comisie.

După ce au dobândit această izbândă, Magnus, lerman, Broderson şi Annixter se priveau uimiţi unul pe lini Nici în visurile lor cele mai trandafirii nu îndrăzniseră să lre o victorie atât de uşoară. Nu era de crezut că indivizii fija Calea Ferată aveau să se lase îmbrobodiţi aşa de uşor, ftada în cursă cu ochii deschişi. Cum fusese oare cu ţintă aşa ceva?

Totuşi, Osterman îşi aruncase pălăria în sus, chiuind de lllurie. Chiar bătrânul Broderson îşi îngăduise câteva oare exclamaţii. Însuşi Magnus fusese radios. Ceilalţi fembri ai ligii, întruniţi cu acel prilej, îşi strânseseră mâinile, re mai de care, propunând să se destupe câteva sticlentru a sărbători succesul. Numai Annixter se împotrivise.

— Prea a fost uşor, declarase el. Nu, nu sunt satisfăcut. Iii îi le să fie oare mâna lui Shelgrim în toate acestea? Cum li nu se vede mâna lui, blestemat să-i fie sufletul?! Nu, e Inv. i necurat în treaba asta, ascultaţi-mă pe mine! Undeva, (fi ipele acestea, se ascunde o dihanie. Nu ştiu cum îi spune, ştiu ce urmăreşte, dar umblă încoace şi încolo, nevăzută, că socotiţi că aţi prins-o în plasă, ei bine, aflaţi că eu, unul, hi cred! Asta-i tot ce am avut să vă spun.

Îl luaseră însă în zeflemea, spunându-i că-i o cobe. >. misia fusese alcătuită, ce mai tura-vura! Este? Darell şi lyman Derrick erau amândoi oamenii fermierilor.

FRANK NORM

Dumnezeule mare, Annixter ăsta nu era niciodată mulţuM încăpăţânatul! Nu se lăsa până nu era tras ultimul foçM armă. Dacă s-ar îneca într-un râu, nu încape îndoială că lei lui Annixter ar pluti împotriva curentului, numai aşa, din’s pl de contradicţie.

După aceea, noua comisie fusese instalată. În prinţi luni ale activităţii ei se ocupase cu lichidarea lucrărilor nel zolvate de comisia precedentă şi cu completarea hărţii cal ferate. Acum însă trecutul fusese lichidat. Era vremea sjH ia în considerare revizuirea tarifului pentru transporturilel

grâne între valea San Joaquín şi litoral.

Lyman şi Darell făgăduiseră să obţină o reduc» medie de zece la sută a tarifelor pe întreg teritoriul statul California.

Dactilografa se întoarse cu corespondenţa pentru salnat. Lyman dădu la o parte harta şi se apucă să expedia! lucrările curente, întrebându-se ce avea să se aleagă I clientela lui în perioada cât va fi angrenat în lucrările Comiel căilor ferate.

Spre prânz, în clipa când Lyman dăduse să-şi umplel pahar cu apă gazoasă de la sifonul aflat la îndemână, se aii o bătaie în uşă, apoi aceasta se deschise şi MagnujfM Harran, urmaţi de Presley, îşi făcură intrarea în birou.

— Salutare! strigă Lyman, sărind în sus, cu mâini întinse, ia te uită ce surpriză! Abia pe diseară vă aşteptai Poftiţi, poftiţi, luaţi loc. Un pahar cu sifon, Governor?

Cei trei arătară că sosiseră de la Bonneville noaptl trecută, întrucât comitetul executiv al ligii primise o telegrafl de la avocaţii angajaţi să susţină procesul împotriva 1H Ferate, prin care aceştia comunicau că judecătorul de IaH bunalul din San Francisco, care judeca procesele, avea sàă pronunţe a doua zi.

Scurt timp după ce le comunicase noua evaluare în terenurilor, Calea Ferată, prin S. Behrman, făcuse fermierii

ACATIŢA

prta de a le arenda pământurile disputate la un preţ foarte le Această ofertă fusese respinsă cu indignare, şi Calea lată, prin intermediul lui Ruggles din Bonneville, scosese fi vânzare pământurile. Deşi preţul fixat era excesiv, se aentaseră prompt cumpărători, fără îndoială, oameni dele, care lucrau fie pentru Calea Ferată, fie pentru S. Iirman, nişte indivizi necunoscuţi în comitat, aventurieri, H o leţcaie în buzunar. Printre ei se număra şi Delaney, e făcuse ofertă pentru pământul lui Annixter.

Farsa transferului proprietăţii parcelelor Căii Ferate re aceşti cumpărători fictivi fusese efectuată solemn în oul lui Ruggles, Calea Ferată asumându-şi obligaţia de apăra împotriva oricărei evicţiuni. Liga nu permisese însă stor

interpuşi să ia în posesiune pământul şi Calea rată, respectându-şi angajamentele, intentase de îndată potriva lor acţiuni de evacuare, în faţa tribunalului local din alia, capitala comitatului.

Aceasta constituise o ciocnire preliminară, o acţiune de Cunoaştere în cursul căreia adversarii căutaseră să-şi soare puterile, procedând cu atenţie, cu grijă, amânând Ideştarea hotărâtoare pentru clipa când fiecare îşi va fi irit poziţiile şi îşi va fi organizat forţele.

În timp ce procesele erau pendinte în faţa tribunalului Im Visalia, S. Behrman îşi făcuse adesea apariţia atât în faţa batantelor, cât şi în camerele de chibzuire. După preliminarii (l) ositoare, judecata propriu-zisă fusese scurtă. Fermierii m-iduseră procesele. Făcuseră imediat apel la tribunalul fejaral din San Francisco. Acum aşteptau decizia acestei tante.

— Deci, aşa stau lucrurile! exclamă Lyman, drept i I mns la cele comunicate de tatăl lui. Nu m-aş fi aşteptat să udece atât de repede. Am fost la tribunal abia săptămâna rwcută, nu părea să se sfârşească atât de curând. Presupun an sunteţi foarte nerăbdători.

Magnus dădu din cap afirmativ. Se aşezase mi din fotoliile adânci ale lui Lyman şi-şi pusese jos läne, i» I jobenul cenuşiu cu boruri late. Vestonul lui de stofă ng-H care fusese strâns împăturit în valiză, era mototolit; i pantaloni cu supieu1. În timp ce vorbea, îşi pipăia cu di <Hu arătător îndoit rădăcina nasului acvilin.

Lăsându-se pe spate în fotoliu, îşi privea fiii dH încântare ascunsă. În ochii lui, amândoi erau nişte exponent ai clasei sale, inteligenţi, chipeşi, înzestraţi. Era foarte nulii dru de ei. Niciodată nu se simţea mai fericit, mai vesel, *wM* mândru, mai energic, mai vioi, mai optimist decât atunci e (l se afla împreună cu cei doi fii ai săi. Era convins că în ţara nu existau tineri mai reuşiţi ca ei.

— Cred că vom câştiga apelul, observă Harran, pu bulbucii ce se spărgeau în pahar. Aici au fost adminr

probatorii mult mai ample decât în cursul proces.: „Visalia. De data aceasta avem o situaţie solidă. Procesfl-H dat prea mult de vorbit. Curtea nu va îndrăzni să pronunţai decizie în favoarea Căii Ferate. Drept mărturie, stau noi imp. alb contractele şi circularele emise de Calea Fera s-ar putea încumeta cineva să treacă peste ele?

— Ei, o să vedem peste câteva ore, remarcă Magium

— Oh, exclamă Lyman, mirat, deci se pronunţii lit dimineaţa asta?! Atunci de ce nu v-aţi dus la tribunal?

— N-ar părea demn din partea noastră, b.n. răspunse Magnus Derrick. O să aflăm curând totul.

— Dumnezeule mare, exclamă Harran deodată, mă gândesc ce înseamnă toate astea! îţi dai seama, I ym. ne vorba de căminul nostru, de însăşi casa ranchului, n i de tot pământul de la Los Muertos, practic, de întreaga ihm «tră avere, şi tocmai acum, când se prevede o n îmbelşugată. Şi nu e vorba numai de noi. Sunt în joc ptli jumătate de milion de acri din valea San Joaquín. În

1 Elastic prins de pantaloni şi petrecut pe sub talpă (n.tr.).

lor ranchuri, ar însemna să li se ia oamenilor întregul rtânt. Dacă lucrul acesta ar fi îngăduit, ar fi ruinaţi aproape Ută de oameni. Broderson n-ar mai rămâne nici cu o mie ieri. Hm, ar fi îngrozitor!

— Dar compania a oferit terenurile în arendă, observă ian. Accepţi... sau cumpără alţii, dând pur şi simplu preţul

— Dau preţul cerut! exclamă Harran. Douăzeci şi trei-l de dolari per acru! Hm, niciunul din zece fermieri nu te da aceşti bani! Sunt săraci lipiţi pământului. Cât despre hdă... să iei în arendă propriul tău pământ? Nu, prea puar face aşa ceva, slavă Domnului! Asta ar arăta numai-al celor de la Calea Ferată că fermierii renunţă la drep-I lor pentru totdeauna. Niciunul dintre membrii ligii nu va aşa ceva, sunt convins. Ar fi cea mai mârşavă trădare.

Tăcu o clipă, cât goli paharul de sifon, şi apoi întretându-l pe Lyman care, din politeţe, tocmai voia să-i spună la lui Presley, ca să-l antreneze în conversaţie, urmă:

— Lucrurile se precipită, se apropie cu paşi mari Jmentul critic. Cultivatorii de grâu din California se află, fără loială, la o răscruce. Soluţionarea proceselor pentru plant şi a problemei tarifelor pentru transportul cerealelor ni iminente. Dacă am câştiga procesele şi ar intra în joare noi tarife de transport impuse de noi, atunci totul ar fi ordine. Dacă o scoatem la capăt, şi cred c-o s-o scoatem Bapăt, toată valea San Joaquín va tresaltă de bucurie!

— E revoltător cum ne exploatează, ne prind în cursă şi trag pe sfoară de fiecare dată pe noi, agricultorii, observă Ignus, posomorât. Justiţia, capitaliştii, Calea Ferată, toţi ne fală, pe rând, ne amăgesc cu fel de fel de combinaţii, care care mai uluitoare, pentru ca până la urmă să ne înşele, bine, adăugă el, întorcându-se spre Lyman, un lucru cel Mn îl putem face, nu? Vom reduce tarifele de transport pen-aceşti cultivatori de grâu, nu, Lyman?

FRANK NORA

Lyman puse picior peste picior şi se aşeză mai cofifl în scaunul lui de la birou.

— Tocmai voiam să stau de vorbă cu dumneata detfl asta. Da, vom reduce tarifele, pe tot întinsul statului nosfil aşa cum am făgăduit, în medie cu zece la sută. Darvre-H vă previn, pe dumneata şi pe Harran: nu vă aşteptaţi la pH mult pentru moment. Omul care, chiar după douăzeci de (de experienţă în administrarea căilor ferate, ar reuşi să fH boreze tarife echitabile aplicabile în practică pentru tran-Hturile de la porturile de pe coastă până la staţiile de încarc. un ar fi vrednic să guverneze Statele Unite. Ce te faci insăfl liniile principale, cu liniile concesionate, cu staţiile de trfifl bordare, cu normele care guvernează expediţiile de coletjH cu deciziile Comisiei pentru reglementarea comerţuH Problema s-a încâlcit atât de îngrozitor, încât nici cfl Vanderbilt n-ar mai putea s-o descurce. Cum te poţi aştefl atunci ca o simplă Comisie a căilor ferate, ai cărei menfl sunt aleşi, să fim sinceri, aşa cum sunt ai noştri, de pildă, fi rândul unor oameni care habar n-au ce diferenţă e întin Utl fraht de tranzit şi un

tarif diferenţial, cum te poţi aştepttH descurce harababura asta în şase luni? Să reducă tarif<H Da. Orice nătărău poate să le reducă. Orice nătărău pofl scrie un dolar în loc de doi. Dar clacă le reduci cu o fracţidH din unu la sută mai mult decât se cuvine şi dacă cei a Calea Ferată obţin suspendarea tarifului şi fac dovada of noul tău tarif e prohibitiv pentru companie, şi că din pricm. i lui ea nu poate regiza un profit echitabil, atunci ce folos ai?!

— Scrupulele tale te onorează, Lyman. Te stimez pdH asta, băiatule, z\se magnus. Ştiu că vei fi leal faţă de CAH Ferată. Asta-i ceea ce dorim şi noi. Lealitatea faţă de curi panie înseamnă lealitate faţă de fermieri şi noi nu aştept JEJ de la tine o soluţie pripită. Reflectează bine. Ne putem înfl dui să aşteptăm.

— Presupune că următoarea comisie ar fi alcătuită di

CATIŢA

era ai Căii Ferate care ar răsturna tot ce vom face!

Regele minelor de odinioară, cel mai temut jucător de ler din comitatul Calaveras, îşi permise de data aceasta Ică cu ochiul.

Atunci ar fi prea târziu pentru ei! Până atunci ne-am ija cu toţii.

Remarca aceasta îl miră peste măsură pe Presley. Nu utuse obişnui niciodată cu acele stranii sinuozităţi în castul lui Magnus Derrick. Magnus era prin spiritul său un 5 nent al intereselor obşteşti, un om judicios, chibzuit, plin Bspect pentru principii, în anumite împrejurări, însă, câte-cuvinte, aruncate într-o doară, ca acestea, trădauinţa în subconştientul său a unui spirit de aventură care cu totul în dezacord cu crezul şi principiile lui.

În ultimă analiză, Magnus rămânea încă unul dintre cei dăduseră iureş în California în 1849. Spiritul de aventură jia încă adânc în inima lui. „Până atunci ne-am aranja cu „Asta echivala cu: „După noi, potopul!”. În pofida respec pentru interesele generale, în pofida luptei pentru drepţi adevăr, în pofida supunerii sale în faţa legii, Magnus ţinea jucătorul de cărţi gata să rişte o avere pentru şansa I câştiga un milion. În el îşi găsea expresie adevăratul t al

Californiei, spiritul Vestului, dispreţuitor faţă de armale, nerăbdător, care refuza să aştepte rezultatele unei ici de migală. În ciuda tuturor aparenţelor, la el prepănea acea năzuinţă instinctivă a căutătorilor de aur S bogăţiile câştigate peste noapte. Cu această mentali îşi exploatau fermele Magnus şi o mulţime de alţi fer-i, al căror prototip era. Nu-şi iubeau pământul. Nu erau îţi de el. îşi exploatau fermele aşa cum exploataseră sie cu un sfert de secol mai înainte. A gospodări, ainistra cu grijă resursele minunatei văi a San Joaquín, îi lărea micime de suflet, meschinărie. Să stoarcă pămân să-l secătuiască, să-l sleiască, să scoată din el tot ce

FRANK NOM

putea da, şi basta! Când, în sfârşit, pământul era istovitM nu se gândeau să-l ajute ca să mai poată produce, învedH banii în altceva. Până atunci făcuseră toţi avere! Putifl păsa. „După noi, potopul!”

Lyman era însă vădit stânjenit şi voia să schjM subiectul. Se ridică în picioare, trăgându-şi manşetele. 1

— Până una-alta, observă el, vă invit pe tustrei să caţi de prânz cu mine la club. E aproape. Acolo puteţi aşttji mai bine ca oriunde veşti în ceea ce priveşte deciziei bunalului şi, de altfel, mi-ar face plăcere să vă arăt cH meu. Tocmai m-am înscris.

Ajungând la club, se aşezară cu toţii la o măsuţă îrlH rotundă a ferestrei din salonul cel mare. Familiaritat-H Lyman cu toate categoriile de oameni era foarte viaH Rareori intra cineva care să nu-i adreseze cu glas taijH salut, ba unii chiar se apropiau şi-i strângeau mâna. Păroul toţi îi erau prieteni şi cu toţi era îndatoritor, jovial. Amabililal lui nu părea absentă nici chiar faţă de cei pe care nu-i pH suferi.

— Îl vezi pe tipul acela de colo? îl întrebă el pe M, iun arătându-i un bărbat între două vârste, îmbrăcat pestriţii părul lung, cu ochi melancolici, cu gulerul de catifea al I i îţi plin de mătreaţă. Ăsta e Hartrath, un pictor lipsit total de I mai elementar bun-simţ. Cum de a putut pătrunde aici, al mister pentru mine!

Totuşi, când Hartrath trecu, salutându-l pe Lyinji acesta îi răspunse cu promptitudinea şi cordialitatea cuviifi celui mai bun prieten.

— La ce naiba eşti atât de prietenos cu el? intra Harran când Hartrath se îndepărtă.

Lyman îngăimă ceva în doi peri. Adevărul este că I fiul cel mare al lui Magnus îl rodea o ambiţie nemăsunfij Visul lui era arivismul politic şi pentru realizarea acestui! popularitatea părea esenţială. Orice om care putsfM

AC ATI ŢA

Ize, escroc sau gentleman, trebuia câştigat, dacă acest ru era cu putinţă. După un calcul bine chibzuit, Lyman Hirâse să se facă cunoscut pretutindeni în societate, să-i Htoreze pe oamenii influenţi. Niciodată nu uita numele sau Bpnt cuiva. Cu oricine era jovial. Totuşi, ambiţia lui nu era Hră, în desconsiderarea lucrurilor mărunte semăna cu Hi inimagistraturile municipale nu prezentau nicio atracţie Inului ei. Ţintea mai sus. îşi făcuse planuri pentru douăzeci w. îN înainte. Ca unul care era consilier juridic al şerifului şi mbru în Comisia căilor ferate şi fusese adjunct al Hicurorului de district, ar fi putut, dacă ar fi dorit, să obţină itiil de procuror de district. Tocmai îşi punea întrebarea că ar fi fost sau nu folositor din punct de vedere politic să upe acel post. L-ar ajuta în cariera pe care o viza sau l-ar ni: pe linie moartă? Lyman dorea să ajungă ceva mai mult Ht procuror de district, mai mult decât primar, mai mult Bt membru în Senatul statului, mai mult chiar decât mem-*mt* în Congresul Statelor Unite. Dorea să ajungă în fapt ceea P Intăl lui era numai cu numele, să reuşească acolo unde Agnus eşuase. Voia să ajungă guvernator al Californiei. Olnşta dinţii şi, surd la orice alte considerente, orb la orice lliperspective, lucra cu o nesfârşită migală, cu tenacitatea nezdruncinat a coralului, urmărind un ţel unic.

După ce prânziră, Lyman comandă ţigări de foi, hloruri şi, împreună cu cei trei invitaţi, se întoarse în salonul l mare al clubului. Vechiul lor loc, în nişa rotundă a fere-llii i. era însă ocupat. Un bărbat între două vârste, cu

părul fin ca fierul, cu mustaţă, în redingotă, cu jiletcă albă, Ucând cu un ofiţer de marină în retragere şedea la masă, HPAmd dintr-o ţigară de foi, lungă şi subţire. La vederea lui, Bfefiley se însufleţi, scoţând o exclamaţie cu glas surd:

— Ia te uită, e mister Cedarquist? Nu?

— Cedarquist? repetă Lyman Derrick. îl cunosc foarte

FRANK NO

bine. Da, el e, desigur, continuă Lyman. Governor, treci să-l cunoşti. Cedarquist este unul dintre oamenii noţ reprezentativi, îţi va face plăcere să stai de vorbă cu el. A fi proprietarul marilor uzine Atlas Iron Works”. Din păcii şi-au încetat activitatea, n-au dat faliment cu adevărat, datfl mai erau rentabile şi Cedarquist le-a închis. Are plasamêH în alte direcţii. E un bogătaş, un capitalist.

Lyman îşi conduse invitaţii la domnul în chestiune prezentă.

— Mister Magnus Derrick? Mă bucur! excill Cedarquist, strângându-i mâna. Am auzit de mult de difl neavoastră. E o mare plăcere pentru mine să vă cunosc Ve asigur. Apoi, întorcându-se spre Presley, îl interpelă: nH Pres, băiatule, cum merge grandiosul poem?

— Nu merge de fel, sir, răspunse Presley, oarecum stfb jenit, în timp ce luau loc cu toţii în fotolii. Adevărul est aproape am renunţat la ideea aceasta. La Los Muertos lui pentru ceea ce dumneavoastră numiţi „mijloace de existeijM e prea interesantă şi de aceea în fiece zi mă depărtez tot ljH mult de realizarea poemului.

— Pot spune şi eu acelaşi lucru, remarcă industria; *! întorcându-se către Magnus. Urmăresc cu cel mai viu intal campania dumneavoastră împotriva lui Shelgrim şi, adăugi el ridicând paharul cu whisky şi sifon, vă urez succes!

În clipa în care Cedarquist puse] os paharul, se aprojH de ei, nepoftit, pictorul Hartrath şi. drept pretext, angaul conversaţie cu Lyman. Credea că Lyman are relaţii în Primăria oraşului: în legătură cu o expoziţie şi cu un festH al florilor, care aveau să coste un milion de dolari, se vortfl că aveau să fie ridicate câteva statui, şi Hartrath solicita iniienţa lui Lyman pentru a înlesni realizarea

dorinţei unui scuip tor, prieten al lui, care năzuia să fie numit director artistic «I proiectului. Hartrath nu era lipsit de entuziasm în privirii aceasta. Li se adresă celorlalţi cu gesturi extravaganţi

WACATIŢA

Ipind cu pleoapele lui inflamate:

— Un milion de dolari! exclamă el. Ei, ia gândiţi-vă! Hm, oare că s-au şi subscris cinci sute de mii? vorbiţi despre Bitul civic, domnilor? Ei bine, acesta-i oraşul cu cel mai Şlăvârşit spirit civic de pe continent. Şi banii nu sunt zvârliţi gârlă. Vor sosi cu miile vizitatori de pe coasta de est, ca-plişti, oameni dispuşi să facă investiţii. Milionul pe care-l Im cheltui pentru expoziţia noastră, ne va umple yzunarele cu bani. Ah, de-aţi auzi ce spun doamnele din fie despre treaba asta! Dau tot felul de mici sindrofii, aiuri, organizează reuniuni la care se interpretează cân-Ice vechi, spectacole de artişti amatori şi chermese cu turtă pice. Totul merge în folosul fondului. Oamenii de afaceri lOntribuie şi ei cu generozitate. E splendid să vezi o comuni-ftle atât de patriotică!

Industriaşul Cedarquist îl fixă pe artist cu o privire Melancolică.

— Şi cu cât, îl întrebă el, vor contribui doamnele dumilie care organizează chermese cu turtă dulce şi capitaliştii IU spirit civic pentru a repune pe picioare uzinele „Atlas Iron fvorks”?

— Nu înţeleg, murmură pictorul mirat.

— Când o să-i aduci încoace pe capitaliştii dumitale din (Hi, cu expoziţia dumitale de un milion de dolari, continuă

<larquist, n-o să le propui, nu-i aşa? să viziteze o turnăto-le de un milion de dolari, care şi-a închis porţile din pricinandiferenţei oamenilor de afaceri din San Francisco!

spitaliştii dumitale ar putea să pună întrebări directe, răspi-nte, şi noi am putea să le răspundem că oamenii noştri de Ifaceri preferă să-şi plaseze banii albi pentru zile negre în erenuri şi în obligaţiuni ale statului mai curând

decât să sprilne o întreprindere industrială îndreptăţită să trăiască. Nu ne trebuie expoziţii. Avem nevoie de furnale în funcţiune. Nu ne la buie statui în pieţele publice, n-avem nevoie să se

FRANK NORA lărgească parcurile, n-avem nevoie de chermese cu tufl dulce. Ne trebuie întreprinderi comerciale. Aşa e, sau rfl exclamă el posomorât. Trist, dar adevărat! San FrancMA nu-i un oraş, e un popas al plăcerilor la o răscruce de dă muri. Californiei îi place să fie amăgită. Crezi că altfel arfifl putinţă ca Shelgrim să pună mâna pe toată valea SA Joaquín? Indiferenţa faţă de treburile publice, absoluta, tdă la indiferenţă ne caracterizează pe toţi! California esta H adevărat paradis pentru fachiri, pentru şarlatani. DumneadH târgul care va costa un milion de dolari! apoi se întoarse sjfl Hartrath cu un zâmbet molcom: Oameni ca dumneata, miafl Hartrath, sunt nenorocirea noastră. Dumneata înjghebea-B paravan de carton cu zorzoane. îţi pui tichie de măscăriafl zurgălăi, baţi gongul la colţ de stradă, iar gloata te aci-H şi-ţi aruncă mărunţiş în pălărie. Chermesele dumitale cu tufl dulce! Da, am văzut una în plină desfăşurare ieri seară, fi grădina uneia dintre doamnele dumitale, pe Sutter Street Mi întorceam spre casă de la ultima şedinţă a consiliului fi administraţie al companiei „Atlas”. Ce mai chermesă cu tufl dulce! Şi uzinele „Atlas” sunt silite să-şi închidă porţile fi lipsă de sprijin financiari să cheltuim un milion de dolari <H atragem oamenii de finanţe din est şi ca să le arătăr-H laminor părăsit, a cărui unică activitate constă în vâmi-H materialelor rămase şi a deşeurilor de oţel.

Lyman socoti necesar să intervină. Atmosfera deventl încordată. Încercă să împace cei trei oameni care se înfrtfl tău: artistul, industriaşul şi fermierul. Dar Hartrath, nedorfl să facă faţă ostilităţii pe care o simţea crescând, se ret-H din proprie iniţiativă. O pictură a lui, un peisaj intitulat Colinfl Contra Costa, urma să fie pusă la loterie în saloanele clubfl lui, în beneficiul târgului, şi de organizarea loteriei se ocufl personal. Sub acest pretext se făcu nevăzut.

Cedarquist îl urmări cu o privire contemplativă. Apă întorcându-se spre Magnus, se scuză pentru sarcasmu*l şi AC ATI ŢA*

flintelor sale:

— Nu-i mai rău decât mulţi alţii. La urma urmei, oamenii fin statul şi din oraşul acesta sunt doar ceva mai seci la cap Ke.lt ceilalţi americani. Era subiectul lui favorit, şi, sigur că îl ficultau cu interes, îşi descarcă sufletul: Dacă ar fi să bjnesc una dintre racilele cele mai revoltătoare ale vieţii Hricane, continuă el, ar fi indiferenţa oamenilor mai ridicaţi Hâru treburile obşteşti. Asta e situaţia în toate centrele Hâre mai importante, în Statele Unite sunt, slavă inului, şi alte trusturi mari pe lângă scumpa noastră.com Hlnie „P. & S.W”. Fiecare stat îşi are necazurile sale. Dacă Hun trust de cale ferată, e unul al zahărului sau al uleiului, H un trust industrial, care exploatează poporul, fiindcă Kporul rabdă. Apatia poporului deschide calea tiraniei. Best lucru este tot atât de adevărat pe cât de adevărat e că Kregul e mai mare decât o parte, adevăr atât de vechi, încât Hsvenit banal, evident, ignorat, perimat, făcând loc unor florii ingenioase şi complicate, în favoarea vreunui miraculos Hect de reformă. Faptele rămân, totuşi, simple, fundamen e, permanente. Poporul n-are decât să spună: „Nu”, şi cea fili aprigă tiranie politică, religioasă sau financiară care a Hllstat vreodată nu poate supravieţui mai mult de o săp-Blmană.

Ascultătorii, absorbiţi, atenţi, aprobau, dând din cap în Hlcere.

— De aceea, mister Derrick, continuă industriaşul după H clipă de tăcere, de aceea am fost atât de bucuros când Htm văzut. Dumneavoastră şi liga dumneavoastră încercaţi Hi spuneţi: „Nu” trustului. Sper că veţi reuşi. Dacă exemplul Ht care-l daţi va ralia poporul la cauza dumneavoastră, veţi reuşi. Altfel… şi Cedarquist clătină din cap.

— O fază a luptei se va încheia chiar astăzi, observă llagnus. Fiii mei şi cu mine aşteptăm din clipă în clipă veşti i. la tribunal; trebuie să se pronunţe în procesul nostru.

FRANK NORKI!

— Se pare că suntem amândoi luptători, mister Derri urmă Cedarquist. Fiecare îşi are inamicul lui. Un fermier şi industriaş, măcinaţi amândoi între aceleaşi pietre de moli de o parte, apatia publicului, iar de alta, asaltul trusturill cele două mari metehne ale Americii moderne. Pres, bi tule, iată subiectul poemului tău epic.

Cedarquist era însă obsedat de alt gând. Rareorif prezenta un prilej atât de favorabil pentru a-şi expune teal de, a-şi mărturisi ambiţiile. Adresându-i-se lui Magnus, un P

— Din fericire pentru mine, „Atlas Company" nu con, tuia singurul meu plasament. Am investit capital şi în al direcţii. Construcţia de vase. a vaselor de oţel, a fostl ambiţie a mea, mister Derrick. Vase de oţel pentru transport grâului american. De ani de zile studiez problema grâul american, şi până la urmă am ajuns la o concepţie propria Daţi-mi voie să v-o expun: în prezent, tot grâul nostru *M* California merge la Liverpool şi de acolo e trimis în lumi întreagă. La orizont se profilează însă o schimbare. Sul sigur de asta. Dumneavoastră, ce tineri, zise el întorci! du-se către Presley, Lyman şi Harran, veţi trăi şi veţi vedl acest lucru. Veacul nostru şi-a trăit traiul. Lozinca veacului! XIX-lea a fost: Producţie. Lozinca veacului al XX-lea val asculta-ţi-mă pe mine, voi, cei tineri: Pieţe de desfaceri Europa nu mai prezintă interes ca piaţă pentru produdl noastră, sau daţi-mi voie să iau un exemplu concret, I debuşeu pentru grâu: nostru. Populaţia Europei nu creţi destul de repede pentru a ţine pasul cu ritmul produdă noastre. În anumite cazuri, în Franţa, bunăoară, populaţia o staţionară. Noi însă am început să producem grâu în…

ritm impetuos. Rezultatul: supraproducţia. Noi trimitem ml mult decât poate să mănânce Europa, de aici prăbuşiri preţurilor… Remediul nu este, nu, nu este reduceri suprafeţelor cultivate cu grâu, ci aflarea unor debuşeuri, un pieţe de desfacere mai mari. De ani de zile am trimis grâul

ru din California spre Europa. Va veni însă o vreme când trebui să-l trimitem către Orient. Trebuie să păşim înainte Ifcalea expansiunii, nu să o ţinem în loc. Părerea mea este lebuie să punem ochii pe China. Orezul din China şi-a duc însuşirile nutritive. Totuşi, asiaticii trebuie să se jiască, dacă nu cu orez, cu grâu. Ei, mister Derrick, dacă ai jumătate din populaţia Chinei ar mânca o jumătate de lie1 de făină pe zi pe cap de locuitor, tot pământul cultivat jrâu în California n-ar putea-o hrăni. Ehei, dacă aş putea ar ideea asta în capetele tuturor fermierilor din Valea San quin! Da, şi tuturor fermierilor din Dakota şi Minnesota! Kiteţi grâul în China. Vindeţi-l direct, înlăturaţi intermedi-II, Dispensaţi-vă de silozurile şi antrepozitele din Chicago, tei când veţi hrăni China, transporturile spre Europa vor dea, şi efectul va fi instantaneu: în Europa preţurile vor ştie, şi acest lucru nu va avea nici cea mai mică influenţă lucra preţurilor din China. Cheia e în mâna noastră, avem fiţii destul, mult mai mult decât putem mânca noi înşine, la şi Europa aşteaptă de la America să le hrănească. Ce hiobie să pierdem, asemenea prilej bun: să continuăm a vida Europa cu surplusurile noastre de produse alimentait, când Orientul tremură în pragul inaniţiei.

Cedarquist şi Magnus Derrick îşi continuară convertie încă o bucată de vreme. Ideile industriaşului erau noi litru fermier. îl interesau nespus. Se lăsă pe spate în doliu, gânditor, pipăindu-şi cu degetul arătător, îndoit, Jdăcina nasului acvilin.

Cedarquist se întoarse spre Harran şi începu să ceară pnănunte în privinţa condiţiilor de lucru ale cultivatorilor de u din Valea San Joaquín. Lyman încă păstra o atitudine de l/i în vă politicoasă, căscând când şi când înapoia celor trei «i de iar Presley fusese lăsat singur cu gândurile sale.

Cândva, preocupările şi necazurile prietenilor lui fer-

ItBte de măsură a greutăţii, egală cu 28 de grame (n.tr.).

mieri, Magnus, Annixter, Osterman şi bătrânul

Broders repugn. Mintea îi era plină de un mare, de un confuz pofl epic al Vestului şi dispreţuia ceea ce socotea că nu ar fi dă nişte gâlcevi meschine. Scena din magazia hamurilor dă ranchul uj Annixter îl stârnise însă. De-a lungul celor câtel luni ce trecuseră şi-a amintit cu aprindere de cele petrectH Renunţase a ideea unui poem epic. În şase luni nu seri» nici măcar un vers. Se frământa cu fiece fibră pe măsurfl relaţiile rjintre trust şi ligă deveneau tot mai încordate. Vefl lucrurile în adevărata lor lumină. Sub ochii lui se petrecefl fenomen tipic. Era ciocnirea veche cât lumea dintre libert! şi tiranic uneori, ura lui împotriva Căii Ferate îl făced tremure, aşa cum tremură în vânt trestia uscată, iar în renta opiniei publice californiene faţă de acest confl umplea de furie oarbă.

Aşa cum îi spusese cândva lui Vanamee, trefl neapărat să găsească o cale spre a se realiza. Simţea că fi fel se sufocă. îmboldit de inspiraţie, începuse să ţină un fi n-ai, îşi aşternea gândurile pe hârtie uneori în fiecare zi, fi ori num şi de trei sau de patru ori pe lună. îşi zvârlise cât H cărţile de versuri, pe Milton, pe Tennyson, Browning şi crfl pe Horner, şi se apucă să citească scrierile lui Mill, Malthfl Young, puşkin, Henry George, Schopenhauer. Abordă tema inegalităţii sociale cu un nemărginit entuziasm. Devfl mai curând decât citea, trezindu-se la realitate cufl vălmăşag de noţiuni contradictorii, istovit, clocotind împ-H nedreptăţii şi împilării, dar cu nicio idee constructivă i privea remediile, mijloacele de îndreptare.

Acum ţigara arzându-i degetele, se trezi din vi Dând să-şi aprindă o altă ţigară, îşi aruncă privirile prin fi şi, surprină dădu cu ochii de două tinere cochet îmbrăofl care, împreună cu un domn bătrân cu redingotă lurfl stăteau în faţa tabloului lui Hartrath, cercetându-l cu capetfl lăsate pe un umăr.

CATIJA

Presley rămase foarte mirat. Fiind şi el membru al bului, ştia că femeile n-aveau acces acolo decât în anul împrejurări. Se întoarse către Lyman Derrick, spre a-i e o explicaţie, dar acesta, care le văzuse şi el pe cele *t* &

tinere, exclamă:

— A, uitasem! Ei, desigur, astăzi e ziua doamnelor!

— Fireşte, confirmă Cedarquist, privind peste umăr spre [re. Nu ştiţi? Doamnele au acces de două ori pe an, vă toţi şi, şi, în plus, azi mai e ceva. Se trage loteria pentru i il lui Hartrath, în beneficiul târgului de „turtă dulce", la te III, dumneata nu eşti la curent! Acesta este un rit religios, ne m, un important eveniment monden.

— Da, da, murmură Lyman, cercetându-i cu coada Bitului pe Harran şi pe Magnus.

Fără îndoială, nici tatăl, nici fratele lui nu aveau o ţinută Bumentară compatibilă cu reuniunea mondenă care urma A.uba loc. Ce absurd! Magnus, cu pantalonii lui cu supieu şi I haina mototolită, era deplasat ca niciodată. Cu o mişcare Bică a încheieturilor, Lyman îşi scoase manşetele la Hdere cercetând încă o dată faţa rumenă a fratelui său, pomi lui cârlionţat care-i cădea pe frunte şi hainele-i cu Bală rurală. Dar nu era nimic de făcut. Se întrebă care erau fel. inlile clubului în ce priveşte aducerea de invitaţi în ziua Bea.

— Desigur, e ziua doamnelor, întări el. îmi pare foarte Be că s-a nimerit aşa, Governor. Să rămânem aici. Din locul Bsta se vede foarte bine. Nici că se putea un prilej mai Btrivit pentru a vedea elita oraşului! Aşteptaţi familia, mister Mdarquist?

— S-ar putea să vină soţia şi fiicele mele, răspunse Industriaşul.

— A, cu atât mai bine! murmură Presley. Tocmai voiam lă mi ofer plăcerea unei vizite la fiicele dumneavoastră azi iliipa masă, mister Cedarquist.

FRANK NOF

— Îţi poţi cruţa osteneala, Pres, zise Cedarquist. Ai sifl vezi aici.

Fără îndoială, invitaţiile fuseseră lansate pentru orfl fiindcă între 1 şi 2, lumea dădu năvală într-un şuvoi aprofl neîntrerupt. Din punctul lor de observaţie, din nişa rotufl a ferestrei salonului, Magnus, cei doi fii ai săi şi Prefl priveau foarte interesaţi. Cedarquist îşi ceruse scuze şi fi

case, să-şi caute nevasta şi fetele.

Cel puţin şapte din zece nou-sosiţi erau femei, făceau intrarea în salon, în acel local de reuniuni mascujfl unde soţii, fraţii şi fiii lor îşi petreceau atâta timp, şovjfl parcă, privind cu coada ochiului, legănându-şi capetele care şir de găini când pătrundeau într-un hambar străin. Intri grupuri-grupuri, întâmpinate de un membru al clubului, dă făcea onorurile casei, înclinându-se plin de efuziune, cuflnitor, arătându-le doamnelor obiectele care le puteau intri să picturi, busturi şi alte piese ce împodobeau salonul.

Imaginile de la Bonneville, Guadalajara şi amintiril (fi la serata din grajdul lui Annixter erau încă proaspe! mintea lui Presley, de aceea privea uimit frumuseţea doflnelor şi eleganţa toaletelor. Mulţimea sporea repetl Murmurul conversaţiilor răsuna surd, delicat, îmbinându-B cu un foşnet dulce de mătăsuri, grenadine şi catifea. îi plutea o adiere de parfumuri fine, suave, Violettes de Panfl Peau d’Espagne. Culori nespus de armonios asortfl reflexe de catifele parfumate cu lavandă, volane mov-pifl garnituri de dantele crem apăreau şi dispăreau unduifl Părea să nu fie nevoie de prezentări ca şi când toată lunfl s-ar fi cunoscut bine. Nimeni nu se simţea stânjenit. Reuşi nea lăsa impresia unui divertisment rafinat. La fiece pa întreţineau cu volubilitate şi naturaleţe, fără pauze, nj-ţi mărate conversaţii, spirituale, atrăgătoare, în care interlofltorii nu rămâneau niciodată datori cu un răspuns. Se formfl mici grupuri, care se împărţeau sau se amestecau eu aM

Hpuri, se destrămau sau se pierdeau în mulţime, spontan, Mm stângăcie, totul decurgând de la sine, manierat, cu tact M liună-cuviinţă.

O orchestră de coarde aşezată la o oarecare distanţă liôni. i în surdină. Lachei cu nasturi de alamă la livrele păşeau P la un grup la altul, tăcuţi, fără să deranjeze, servind salată ti jirotate.

Centrul reuniunii era însă micul spaţiu din faţa picturii

Hartrath. Tabloul, încadrat într-o ramă de lemn roşu-

mat, mă intitulat „Colinele Contra Costa”. Pânza, foarte mare, era fifăşurată ostentativ pe un şevalet în salonul cel mare al iliihului, la dreapta intrării; în prim-plan, spre stânga, la Hbra unui stejar, se vedeau două vaci roşcate, cufundate ßAli. i la genunchi într-o mare de maci-de-munte galbeni, iar colţul din dreapta, spre a echilibra compoziţia, era plasată Bltă în rochie roz, cu boneţică albă de soare, umbrele fiind ficate prin tuşe late de vopsea azurie. Doamnele şi Brunişoarele cercetau lucrarea cu uşoare murmure de admi He, rostind fraze pe care şi le aminteau de undeva, căutând păstreze echilibrul între elogiile generoase şi spiritul critic, ixpiimându-şi opiniile în termenii de specialitate corespundon, reţinuţi din manualele de artă şi de la cursurile de pic-Iii. i Vorbeau despre efecte de atmosferă, distanţă medie, irobscur, descompunerea luminii, subordonarea personalii, un faţă de fidelitatea interpretării…

O tânără înaltă, cu părul blond, aproape alb, observă mânuirea maselor coloristice îi amintea frapant de Corot, fcetena ei, care purta, petrecută pe după gât cu un lănţişor, lornietă de aur, răspunse:

— A! poate de Millet, nu de Corot!

Verdictul acesta avu un succes imediat şi făcu ocolul pilii. Părea să sugereze o distincţie, un rafinament care «învingeau de îndată. Se hotărî categoric că vacile roşcate I lit 1 pictură aveau ceva din Daubigny, că maniera în care erau

FRANK NOF

pictate masele amintea fără doar şi poate de Millet, daif atmosfera generală nu aducea câtuşi de puţin a Corot.

Curios să vadă pictura care era subiectul atâtor diseţ Presley se depărta de grupul din nişa rotundă a ferestrei şi apropie de Hartrath, întinzând gâtul pe deasupra mulţii încercând să arunce o privire spre vacile roşcate, spre ffgătoare şi spre colinele albăstrii. Deodată auzi aproape vocea lui Cedarquist şi, întorcându-se, se găsi faţă în faţă industriaşul, cu soţia lui şi cu cele două fiice.

Presley strânse mâinile tuturor, exprimându-şi buci

de a se revedea, erau în relaţii apropiate din copilărie, doe na Cedarquist fiind mătuşa lui. Doamna Cedarquist şi 1 două fiice ale ei declarară că aerul de la Los Muertos trei să-i fi făcut nespus de bine, căci acum era, desigur, 1 voinic! Poate puţin cam palid. Se ostenea, scria prea ni Ah, ah, trebuia să fie cu băgare de seamă. La urma urli sănătatea era mai preţioasă decât orice. Scrisese multe şi suri? în fiecare lună frunzăreau revistele, căutându-i numi

Missis Cedarquist, o femeie mondenă, era preşedil mai multor cluburi. Alerga însă întotdeauna după caprl făcându-şi adeseori apariţia în societatea pe care o frecve ta cu noi şi uluitori protejaţi, şarlatani pe care-i descopei cine ştie unde, înaintea tuturor. Ba o contesă rusoaică, unghiile tivite cu negru, care călătorea prin America împ mutând bani de la unul şi de la altul, ba un estet care pol da o uluitoare colecţie de topaze şi prezenta proiecte doirative pentru amenajarea interioarelor şi, îmbrăcat cu sutană de catifea albă, „primea” musafirii în saloanele pe ospitalierei missis Cedarquist, ba văduva unui mahomed oarecare din Bengal sau Rajputana, cu un punct albast mare pe frunte, care solicita subscripţii pentru surorile el suferinţă, ba un oarecare poet bărbos care se întorşi recent din Klondike, ba un muzician ratat, alungat dintr-pension muzical de domnişoare din Europa pentru

ACATIŢA

lese anumite pamflete indecente asupra amorului liber şi El acum venise la San Francisco să prezinte comunităţii pzica lui Brahms, ba un tânăr japonez cu ochelari şi Hiaşă de flanelă cenuşie, care emitea când şi când cele I uimitoare poeme, confuze, în versuri albe, bazaconii fără fi, incoerente, bizare, ba o adeptă a doctrinei „Christian fince”, o femeie subţire, cenuşie, al cărui crez nu era nici ştin, nici ştiinţific, ba un profesor universitar, cu o barbă sită de fruntaş anarhist, cu o voce tunătoare, guturală, a pl intensitate îl făcea să gâfâie şi să fie mereu ameninţat Apoplexie, ba un irochez civilizat, cu o misiune oarecare, Hb recitatoare al cărei număr „tare” erau *Cântecele* lui pon despre Grecia, ba un mandarin

chinez, ba un pictor de Hiaturi, ba un tenor, un pianist, un cântăreţ din mandolină, hi misionar, un maestru de desen, un virtuoz, un colecţionar, armean, un botanist cu o floare nouă, un critic cu o nouă One, un medic cu un nou tratament…

Şi toţi aceştia aveau o adevărată manie pentru declaţii şi o ţinută vestimentară extravagantă. Contesa rusoaică II/estea despre temniţele din Siberia, purtând o coroniţă şi telile suflate cu aur ale mireselor slave. Estetul ţinea Şilegeri asupra unor probleme obscure ale artei şi eticii, în lltană albă. Văduva din India descria viaţa socială a hinduşilor, îmbrăcată în veşmântul castei căreia îi aparţinea, netul bărbos declama versuri proprii despre viaţa aprigă din Zările căutătorilor de aur din Alaska, asudând în blănuri şi h cizmele din piele de ren. Tânărul japonez citea din operele Iile, drapat în haina de mătase a samurailor, cu două paloşe I brâu: „Pământul neted, nemărginit, ţintuit noaptea, ruginind fi întuneric”, „ploile aprige, verticale, care cad ca nişte solii în timpul de altă dată întrupat în fier”. Adepta doctrinei i lui stian Science” perora despre contrasugestia hipnotică şi i.pre hilozoismul panpsihic, într-o ţinută impresionantă, rofesorul universitar arbora ţinuta de rigoare şi mănuşi albe

FRANK NORRL de aţă la ora 3 după amiază, şi, vânturând pumnii cu vefH mentă şi stacojiu de exaltare, recita tunător în limba germiH din Goethe şi din Schiller la cluburile literare şi nu lectură. Irochezul, împopoţonat cu piei de căprioară garniiH cu franjuri şi mărgele albastre, închiriate de la vreun tefl intona cântece în limba materna, din folclorul tribului sH Recitatoarea, în togă albă, cu brăţări de cositor, evefl „insulele Greciei unde a iubit şi a cântat focoasa SaphH Chinezul, în chimonou de mandarin, conferenţia desfl Confucius. Armeanul, cu fes şi şalvari, vorbea despre odidl osmanlâi. Cântăreţul din mandolină, travestit în toreadă ţinea conversaziones, dizertaţii muzicale, interpretând arii fi Andaluzia.

Era Impostura, veşnica, nestăvilita, abila. omniprezM ta şarlatanie. Şirul nesfârşit al înşelătorilor trecea pe dinţi

tea privirilor fascinate ale oraşului, patronat de „doamnfl prezidente”. exploatat de cluburi de femei, cenacluri, cerfl de lectură şi asociaţii culturale. Atenţia de care se bucifl Impostura, timpul ce i se dedica, sumele de bani pe carfl storcea erau de necrezut. Faptul că erau demascaţi panfl cari după panglicari, faptul că se făcea dovada că asociaţifl cluburile, cercurile fuseseră trase pe sfoară nu avea în importanţă. Când presa oraşului îi luă în derâdere şi îi l-ţi culiza, doamnele săreau în apărarea protejaţilor. În morrufl tul în care vedeau că favoriţii lor erau persecutaţi, cădă de-a dreptul în extaz, împodobindu-i cu aureola de martir.

Şarlatanii exploatau comunitatea aşa cum scamd-H exploatează publicul de bâlci. Plecând cu buzunarele dolfl ra, le spuneau celor care veneau după ei că vor face trejfl şi dânşii, ştiind prea bine că era loc destul pentru toţi.

De cele mai multe ori, publicul, neputând să se opri centreze decât asupra unui singur lucru deodată, se prosloi na doar la picioarele unuia dintre prefăcuţi. Alteori, învă bunăoară de astă dată, când festivalul florilor şi expozM

CATIJA

Hi avea să coste un milion de dolari stârneau entuziasmul Hiral, era posibilă o gală a tuturor impostorilor. Profesorii, Hiozii. literaţii şi artiştii rataţi dădeau năvală de preţutin-Larma lor umplea văzduhul. La fiece pas auzeai rţâitul viorilor, zumzetul mandolinelor, suavele accente ale IHrinţelor despre artă, fantasmagoriile poeţilor, recitalurileorilor, divagaţiile japonezului, mormăielile irochezului, tele guturale ale profesorului universitar german. Totul, urnele expoziţiei care avea să coste un milion de dolari. He de mii de dolari erau puşi la bătaie. Doamna Cedarquist piga de colo-colo de dimineaţă până seara. Unul după altul, „iglicarii nou-sosiţi binevoiau să-i acorde audienţe. Fiecărui Ht, fiecărui literat, fiecărui profesor îi adresa aceeaşi întreg; „De când aţi aflat că posedaţi o asemenea putere?”

Îşi petrecea zilele agitându-se, radioasă. Acţiona! Huitorii oraşului erau îmboldiţi să-şi dea concursul la

polizarea frumosului”, să-şi însuşească exigenţele mai Mite ale vieţii, arta, literatura, cultura, rafinamentul. Vestul Hoştea binefacerile Renaşterii.

Missis Cedarquist era o femeie de vreo 50 de ani, bon-nca, roşie la faţă, împopoţonată. Poseda averea ei pernală dinainte de căsătorie, fiind rudă şi în relaţii apropiate însuşi Shelgrim, marele financiar, şi cu familia lui. Soţul ei, p toate că deplora politica pe care o ducea Calea Ferată, nu dea de ce s-ar fi certat cu Shelgrim, şi cina adeseori în a acestuia.

Acum missis Cedarquist, încântată că descoperise un oet minor”, stăruia să i-l prezinte lui Hartrath.

— Dumneavoastră trebuie să aveţi multe trăsături minune! exclamă ea.

Presley scutură mâna moale a pictorului, murmurând te va cuvinte de circumstanţă, în timp ce missis Cedarquist ripea:

FRANK NOT

— Sunt sigură că ai citit versurile lui mister Pră H maestre Hartrath. Le cunoşti, sunt convinsă. Aveţi ifl trăsături comune. Sunteţi atât de asemănători în felul în interpretaţi natura! în sonetul *Partea cea mai bună* al fnului Presley se găseşte aceeaşi notă ca în pictura duM aceeaşi sinceritate a tonului, aceeaşi subtilitate a *tusm* leaşi nuanţe…

— O, scumpă doamnă… bâigui pictorul, întrerufl replica nerăbdătoare a lui Presley. Eli sunt un simplu cârd sunt convins că nu credeţi ce spuneţi, ca glumiţi, că nu-l biţi serios. Adevărul e că sunt mult prea sensibil. *M* crucea mea. Frumosul, declară el cu o uşoară expresii suferinţă, închizând ochii bolnavi, frumosul mă deprimb

Doamna Cedarquist nu-l asculta. Ochii ei priveb hălăciuga pictorului, chica deasă, slinoasa, care îi a copi complet gulerul hainei.

— Leonin! şopti ea. Leonin! Ca Samson din antiojj-Totuşi, o clipă după aceea, exclamă cu vioiciune: Ei, nevoită să plec. După-amiază trebuie să vând bilete PH dumneata, mister Hartrath. Merge strună, am şi văj-H

douăzeci şi cinci1 Mister Presley, ai să iei şi dumneata d-ţi bilete, sunt sigură! Oh, la drept vorbind, am atâtea VIN îmbucurătoare! Ştii, în calitate de membră a comitetull-B subscripţie pentru expoziţia noastră, i-am solicitat lui nfl-H Shelgrim să contribuie cu ceva. Oh, oh, ce om generoj-H adevărat Lorenzo de Medici. În numele companiei „PacltH Southwestern Railroad” a subscris, închipuiţi-vă, cinci r-H dolari! Şi se mai flecăreşte despre zgârcenia celor de 14 Calea Ferată!

— Se pare că la mijloc e un interes, murmură Prfl-H Târgurile şi festivalurile aduc oamenii la oraş cu trenunlilui

Cei doi se întoarseră spre el dojenitori.

— Ce răutăcios eşti! îl mustră missis Cedarquist. Nu aşteptam la asta de la dumneata, Presley, să-i atribui a).

CATIŢA

lOtive meschine.

Dacă poeţii devin materialişti, se vulgarizează, ră Hartrath. Atunci, ce o să mai spună oamenilor?

Shelgrim sprijină expoziţiile dumneavoastră care un milion de dolari şi festivalurile numai ca să arunce ochii oamenilor, se auzi o voce lângă Presley. Toţi întoarseră capetele şi dădură cu ochii de r (l îi ist care se apropiase pe nesimţite, la timp, ca să fi firul conversaţiei. Vorbise fără amărăciune, în ochii lui iar o sclipire şireată.

— Da, urmă el zâmbind, scumpul nostru Shelgrim încua târgurile dumneavoastră nu numai fiindcă îi umplenarul cu bani, aşa cum spune Pres, dar şi pentru că dis – I lumea, îi abate atenţia de la nelegiuirile Căii Ferate. Bd Beatrice era mititică şi avea colici, obişnuiam să-i sun bile în faţa nasului şi asta îi distrăgea atenţia de la suferi Aşa face şi Shelgrim.

I Ceilalţi protestară, dar, în acelaşi timp, râseră amuzaţi, lis Cedarquist îl ameninţa cu degetul pe pictor, imând:

— Au tăbărât filistenii pe tine, Samson!

— Apropo, observă Hartrath, ca să schimbe vorba, am Ht că sunteţi în comitetul de ajutorare a înfometaţilor. Hativa dumneavoastră a început să dea roade?

— O, roade admirabile, te asigur, răspunse doamna pe iiquist. Cum să nu dea roade o asemenea iniţiativă?! pifiiciţii oameni! Fotografiile pe care le-am văzut sunt pur şi llinpiii înfiorătoare. Deunăzi, membrii comitetului au fost} «. În ţii mei la dejun şi le-am arătat fotografiile. Am obţinut Hacripţii din tot statul şi domnul Cedarquist e pe cale să hhjeze expedierea donaţiilor.

Comitetul de asistenţă în chestiune era una din Hroasele organizaţii de acest fel din California şi din... n.ja ţară care-şi fixaseră drept scop să strângă ajutoare

FRANK NC

pentru victimele foametei cumplite care se abătuse alţi

Indiei Centrale. Lumea întreagă era înspăimântată de iN cu privire la suferinţele şi mortalitatea care bântuia în n» în i nile sinistrate şi se grăbise să trimită ajutoare. Un numi-H doamne din San Francisco, prezidate de missis Cedard-H organizaseră câteva comitete de acest gen, dar prezid-B transformase şedinţele acestor comitete în reuniuni n dene, prânzuri, ceaiuri, unde, la o ceaşcă de ceai şi un-H tou de gustări reci, se discutau posibilităţile şi metodeln (If a-i ajutora pe asiaticii înfometaţi.

Scurt timp după aceea, printre invitaţii aduni-H salonul clubului se stârni animaţie. În curând avefl înceapă tragerea loteriei. Nespus de aferat, Hartratli im scuze, îndepărtându-se. Cedarquist îl luă pe Presley deal

— Hai, Pres. Hai la bar, să ciocnim o cupă de Xereb Abia izbutiră să iasă din înghesuială.

Salonul cel mare în care trebuia să se tragă \o-Ê deveni deodată neîncăpător. Toţi invitaţii se îmbulzeau.< în jurul mesei de lângă tablou, pe care unul din băieţii delfl viciu pusese o urnă de vot cu numere pentru tragerea lot Doamnele se îngrămădeau înainte, cu tichetele în ffl Şuşoteau de zor.

— Unde or fi Harran, Lyman şi mister Derrick? înt-H Presley.

Lyman se făcuse nevăzut, pretextând o obligaţii serviciu. Magnus şi mezinul lui se retrăseseră în biblioim*

clubului, la etajul de sus, unde nu era aproape nifflH cufundându-se într-o conversaţie serioasă.

— Harran, spunea Magnus Derrick cu fermitate, sifl că Cedarquist are dreptate. Să expediem grâul în China. *mÊ* Frumoasă afacere! Ce zici, băiete?

— Fără îndoială că merită să ne gândim serios ia în asta, Governor!

— Mă ispiteşte, mă ispiteşte, băiatule! Frumnn

IAC AT IŢA

cere! Ar ieşi bani buni. Ocaziile mari aduc câştiguri mari.

dau seama prea bine de acest lucru, bătrânul tău tată nu H ramolit încă, Harran, poate că n-am vederi atât de largi ca «tenul Cedarquist, dar când se iveşte o ocazie favorabilă, Bată îmi dau seama. Băiatule, întregul Orient se deschide, Hlezintegrează înaintea anglo-saxonilor. A sosit ziua când curile de cereale îşi vor găsi debuşeuri în Orient. Şi asta mai în momentul când Lyman are să scadă tarifele şi când Bm putea transporta mai ieftin cerealele până la porturile de p coastă.

Magnus, cu sprâncenele lui proeminente îmbinate, a din nou şi în liniştea din biblioteca pustie se auzi muriumul agitat din salonul cel mare al clubului cu vocile strinte ale mulţimii de femei.

— Cred că merită să ne gândim la treaba asta, Bovernor, repetă Harran.

Magnus se ridică şi, ducând mâinile la spate, se plimio vreme de colo-colo prin bibliotecă, imaginaţia fiindu-i mulată, înviorată. Pasionatul jucător sesizase ce şansă i se area, caleidoscopica schimbare de perspectivă care putea IA aducă o avere. Perspectiva aceasta se ivise în tăcere, pe aşteptate. Nu-i simţise apropierea. Se trezise într-o bună dimineaţă pentru a afla de existenţa ei. Mai vedea încă un Perú. O subită, o bruscă revoluţie pe piaţa grâului, descoperirea unor noi debuşeuri, eveniment tot atât de Important ca şi descoperirea Americii. Şuvoiul de grâu trebuia abătut brusc din drum, pentru a lua apa de la moară Intermediarilor, antreprenorilor, proprietarilor de

elevatoare şi dr silozuri, spre a-i desfiinţa o dată pentru totdeauna. Hrana Omenirii nemaifiind la cheremul speculanţilor, îi vedea pe ferleri emancipaţi pe neaşteptate, vedea mii şi mii de oameni mulşi din ghearele trusturilor, ale concernelor, muncind pen-lui ei înşişi, vânzându-şi ei înşişi grâul, organizându-se ei (înşişi într-un trust uriaş, trimiţându-şi agenţii în toate porturile

FRANK NOF

din China. El însuşi, împreună cu Annixter, cu Broderson fi Osterman vor organiza un trust pentru expedierea grâului fi îi va convinge de perspectivele uriaşe ale noii acţiuni, şi ei fi şi pionierii acesteia. Harran va fi trimis la Hong Kon «reprezentant al lor. Vor închiria un vas, poate chiar îl H cumpăra, poate chiar un vas al lui Cedarquist, constru-H America, cu pavilionul naţional fâlfâind în vârful catargului asemenea vase, încărcate cu grânele recoltate pe ranch lui Broderson şi Osterman, la Quien Sabe şi la Los Muie vor brăzda mările, deschizând o nouă eră, o nouă epocă, cum deschiseseră cândva caravelele plecate de la Palos

Cu această viziune dinaintea ochilor minţii, Magnu Harran se pregătiră de plecare. Coborâră scara şi se ame cară pentru o clipă în mulţimea mondenilor care se în suiau în vestibul şi la intrarea salonului celui mare, un trăgea loteria. Aproape de palier îi întâlniră pe Presley *şem* Cedarquist, care tocmai ieşiseră de la bar.

Înainte de a-şi lua rămas bun. Magnus, aprins de noi idee, puse mai multe întrebări industriaşului. Dorea şi fi amănunte despre acel subiect atât de interesant, de care vânt. De astă dată, Cedarquist îi dădu răspunsuri vagi. Ele era fermier, abia deosebea grâul de alte cereale, dar sesll direcţia, tendinţa traficului mondial, îl simţea îndreptând inevitabil spre Orient.

Chiar şi aceste răspunsuri evazive stârniră imaginfl lui Magnus Derrick. Lăsând deoparte amănuntele, nu vefl la orizont decât marea lovitură, uriaşele rezultate, cucerire! Orientului, continuarea expansiunii spre Vest şi, în sfântl atingerea ţintei, a punctului de plecare:

îndepărtatul, misttiriosul Orient. îşi vedea grâul rostogolindu-se ca o creastă di talaz, străbătând Pacificul, revărsându-se peste AsilJ înecând Orientul într-un torent de aur. Era începutul erei no (: Trăise ca să vadă pieirea erei vechi şi naşterea celei noljî odinioară avusese o mină, acum avea un ranch; odinioari

I

PAC ATI TA

Itea aur, acum, grâu. Se simţi din nou pionierul îndrăzneţ, arător, care prindea din zbor ocaziile formidabile, chizătorul de drumuri care câştiga o avere, un milion – o singură zi. Tot ce era avântat în firea lui tresări din nou.-ulat de aceste speranţe măreţe, se simţi iar tânăr, trămutat, conducător de oameni, în sfârşit, rege al seme-i săi, smulgând destinului, în ceasul al unsprezecelea, Inte de a veni bătrâneţea, autoritatea supremă care-i fuie refuzată atâta vreme. În sfârşit, putea să înfăptuiască ra vieţii sale.

Deodată Magnus îşi auzi numele rostit de cineva. Privi Lrui lui. În spate, aproape de tot, se aflau doi necunoscuţi, retrăseseră din mulţime într-o mică nişă. Probabil că-şi reduseră interesul pentru ceea ce se petrecea acolo în i-amiaza aceea. Magnus era convins că nu-l văzuseră. Ul îi citea celuilalt cu glas tare ceva din ediţia de seară a rului local. În cursul lecturii rostise numele lui Magnus, gnus Derrick se opri, trăgând cu urechea. Presley, Harran darquist îi urmară pilda. Înţeleseră cu toţii repede tpre ce era vorba. Necunoscutul citea un reportaj despre cizia pronunţată de tribunalul federal în procesul dintre ligă Calea Ferată, decizia pe care o aştepta Magnus. Câteva Ppe zumzetul înfundat al loteriei se stinse. Fusese tras mărul câştigător. Toată lumea îşi ţinea răsuflarea, aştept) nd rezultatul. În liniştea care se lăsase, Magnus şi ceilalţi ziră desluşit:

„Constată că intimata, compania „Pacific & fcuthwestern Railroad”, posedă un titlu legal de proprietate upra terenurilor în litigiu;

Constată că apelanţii deţin terenurile cu titlul precar,

şi în consecinţă, decide: Respinge apelul aşa cum a fost rinul at şi dispune...”

Magnus păli fără voie. Harran scrâşni, înjurând înfun-fil Vioiciunea lor de mai înainte se risipi ca luată de vânt.

FRANK NORRI

Viziunea noilor debuşeuri ale grâului, cucerirea Orientujfl păreau acum doar o ironie de prost-gust. Fuseseră zgâlţiM brusc, aduşi la realitate. Între ei şi acea viziune, înfl mănoasa, îmbelşugata vale San Joaquín şi milioanele (fi oameni din Asia care mureau de foame se afla monstrul în inimă de fier, de oţel şi abur, balaurul necruţător, nesăţios, ™ măruntaiele pline de sângele vieţii, supt din vinele unui întfl popor, balaurul cu pântecele mereu hămesit, ghiftui*t în* grânele care trebuiau să-i hrănească pe înfometaţii dă întreaga lume a Orientului.

Pe neaşteptate, în timp ce ascultau, privindu-se och™ ochi, răsunară aplauze însufleţite. Loteria se terminât Presley întoarse capul şi zări pe missis Cedarquist şi pe două fiice ale sale făcând semne disperate industriaşa care nu putea să ajungă la ele din cauza mulţimii. Deodă missis Cedarquist strigă:

— L-am câştigat, l-am câştigat!

Căutând să iasă neobservaţi, Magnus şi Harran 11 adresară un scurt salut lui Cedarquist şi coborâră la<u (1 treptele de marmură care duceau spre uşa din faţă, Harfl cu braţul petrecut strâns pe după umărul tatălui său.

Orchestra începu pe neaşteptate o arie vioflH Murmurul reînnoit al conversaţiilor răsună din nou. Luând fi rămas bun de la Presley, Cedarquist se uită după cei doi (dj mieri care se îndepărtau, apoi întoarse privirile spre mulţi de femei frumoase în toalete pastelate, spre tinerii afah arătând întreaga societate cu o mişcare scurtă a mâlili zâmbi sumbru:

— Ăsta nu e oraş, Presley, nu e oraş, e un popas penfl plăceri la răscruce de drumuri.

CAPITOLUL 2

Sub viaduct, unde Broderson Creek se întretăia cu

linia tă şi cu drumul, malul scund era năpădit de două şiruri de i. îi verzui-cenuşii. Pe marginile pârâului se formau uneori [iliiiu de apă, şi Hilma Tree se ducea câteodată pe acolo să agă creson pentru salată.

Locul era plăcut, izolat, o oază de umbră verde, pierii pe întinderea monotonă, nesfârşită a lanurilor de grâu. Mul rosese adânc malul scund şi, oricât de mare ar fi fost Idura pe câmpia pârjolită de arşiţă până în zarea tremurăire, acolo, pe malul apei, aerul era răcoros, înmiresmat, md. Când şi când, clipocitul necontenit al undelor pârâului, I lunecau pe lângă pietroaiele din matcă, era întrerupt de Jim totul ca de tunet al trenurilor care vuiau pe viaduct, Bond în galopul furios al sutelor de roţi de fier, lăsând în duh o duhoare de ulei încins, de fum înecăcios şi o voiri de aburi.

Într-o după-amiază din primăvara acelui an, Hilma se ircea la Quien Sabe de la Hooven, pe cărarea care ducea i la Los Muertos la casa fermei lui Annixter, strecurându-se) iub viaduct. îşi petrecuse după-amiaza cu Minna Hooven, are de câtva timp şedea în casă fiindcă îşi scrântise o nă. Când coborî sub viaduct pe malul apei presărat cu pluş şi năpădit de sălcii, Hilma hotărî să culeagă creson

pentru masa de seară Găsi un loc în jurul unuia din piloanfl viaductului unde cresonul creştea din belşug, culese câtH fire, le spălă în pârâu şi le legă în batistă. Încălzită de drufl simţea o plăcere nespusă să lipească legăturica umedă, rjfl de obraz şi de gât.

Cu toată schimbarea pe care Annixter o observasifl serată, Hilma rămăsese totuşi în multe privinţe o fetişcanH bucura orice, putea să se distreze oricând. De astă dată Jj gândi să bea apă din pârâu, pe brânci, băgând faţa pe jurfl tate în undă, nu atât pentru că îi era sete, ci mai mult fiindcă o atrăgea noutatea acestui fel de a bea. Se închipuia un cfl tor întârziat, o sărmană fată pribeagă, legăturica de crefl ţinând locul cuvenitei boccele, şi-şi potolea setea la pârâujil marginea drumului. Se însera. Părea că vine furtună. H avea unde să se ducă. Trebuia să

caute un adăpost, o (fi libă.

Deodată fu ispitită să bage picioarele în pârli Totdeauna îi plăcuse să se bălăcească în apă. Ce plăcfl să-şi scoată pantofii, ciorapii şi să păşească în apa nu prfl adâncă de lângă mal. În după-amiaza aceea se încălţasefl pantofi, nu cu ghete, şi praful de pe cărare pătrunsese înfl uneori simţea pietricele sau nisip sub talpa piciorului, şi sfflzaţia aceasta o făcea să strângă din dinţi. Ce plăcut ar fi fH să-şi vâre piciorul în apa rece, limpede, ce uşor ar fi făcut ifl ceva dacă ar mai fi fost fetiţă. Ei, păcat că crescuse mar «!

Stând pe mal cu mâna pe pantof, gata să-l scoafl Hilma şovăia. Dacă trecea vreun tren, mecanicul s-ar fi; i cât din cabină, rânjind cu gura până la urechi, ori vreun în n-ar i-ar fi strigat cine ştie ce vorbe de ruşine. Se înroifl toată. Sângele îi zvâcnea în tâmple. Inima îi bătea navalnfl

Din ziua de neuitat a seratei, Annixter mai vorbise fi ea doar de două ori. De atunci nu mai făcuse curăţenia Iii casa ranchului. Se speria la gândul c-ar mai putea puni piciorul în sufrageria şi în dormitorul lui Annixter. Pânfl

(*RACATIŢA*

hă, maică-sa îşi luase asupră-şi sarcina aceasta. Din cele u, i întâlniri cu stăpânul de la Quien Sabe, una fusese mplătoare, lângă puţul artezian, când doar îşi dăduseră mă dimineaţa”. A doua oară fusese mai greu, atunci se ălniseră din nou la căşărie. Annixter spusese că vrea să-i, i cum merge noua presă de brânză. Când intrase întâia în căşărie şi, până la urmă, încercase s-o sărute, Hilma lese tare vorbăreaţă, turuind necontenit când una, când nerămânând niciodată datoare cu răspunsul. A doua fă trecuse printr-o încercare grea. Îndată ce dăduse cu Dhn de Annixter, îi sărise inima, începând să-i tremure ca a lei căprioare hăituită de ogari. Nu mai avea grai. Annixter Kuse acolo foarte puţin şi în tot acest timp ea fusese jalnic tăcută, abia îngăimând un răspuns, fâstâcită, groaznic de pngace şi, după ce el plecase, fugise acasă în odăiţa ei, Suind uşa, se aruncase cu faţa în jos pe pat şi plânsese larnic, fără să ştie de ce.

Faptul că Annixter fusese copleşit de treburi toată iarna instituise o uşurare pentru Hilma. Treburile îl ţineau departe ranch. Lipsea uneori cu săptămânile, fiind plecat la San runcisco, la Sacramento sau la Bonneville. Poate c-o uita-i că nu-şi mai amintea de ea şi când, pentru întâia oară, îşi) use că nici nu dorea altceva, gândul acesta începuse s-o Imânte. Se întreba nedumerită dacă aşa era într-adevăr.

Ştia ce necazuri avea el. Toată lumea ştia. Vestea lepre atacul neaşteptat al Căii Ferate, care deschisese utilităţile, se lăţise ca un foc năprasnic pretutindeni în împreprimi. În închipuirea Hilmei, atitudinea lui Annixter era vitetscă, nespus de vitejească. Curajul cu care înfrunta Calea „rată, aşa cum îl înfruntase pe Delaney la serată, i se părea Uimea sublimului. Nici nu se gândea la cei care-l ajutau în lupta lui. Liga căreia i se alăturaseră toţi fermierii i se părea pil există doar aşa, de formă, numai Annixter, numai el înfrun-balaurul. Dacă n-ar fi fost el, compania de mult ar fi înghiţit

FRANK NORM

lă CATITA

Quien Sabe, aşa cum înghite balena un peştişor. În ofl Hilmei de mult era viteazul care-i apăra de nimicire pe în (fi brii ligii. I se părea că este ocrotitorul ei şi al părinţilor *un* începuse să-l pomenească în rugăciuni în fiecare seară, *mm* ruga să se facă om cumsecade, să nu mai înjure atâta şi nu-l mai întâlnească niciodată pe Delaney.

În vreme ce Hilma încă mai şovăia dacă să-şi vă picioarele în apă sau nu, deodată, pe deasupra capului elfl expresul de seară „Overland”, care nu oprea nicăieri înfl Bakersfield şi Fresno. Ca o vijelie, duduind asurzitor, întrfl vârtej de fum, trecură, vagon după vagon, vagoane obişntfl şi vagoane „Pullman”, ciocolatii, acoperite de praful maifl deserturi din sud-vest. Vibraţiile pilonilor viaductului făcfifl să tremure şi pământul de sub picioarele Hilmei Tun-B roţilor expresului înăbuşi tropăitul copitelor Sârgului care fi bora cărarea spre prundiş, aşa încât, după ce trecu treifl când întoarse capul, Hilma dădu cu ochii de Annixter, ca refl afla chiar lângă ea. I se păru o nălucire.

Zâmbea, bine dispus, cum făcea rareori, cu buza defl proeminentă, relaxată. îşi luase de pe cap pălăria şi, cu tofl că părul aspru i se răsucise ca un fuior zburlit, micul moţ rfl cât de obicei în creştet, sfidător ca moţul unui războinic apă nu se zărea nicăieri.

— Bună ziua, domnişoară Hilma, dumneata eşfl exclamă el, sărind din şa şi lăsând calul să se adape.

Hilma dădu din cap şi se ridică repede de jos, să turându-şi fusta de praf cu amândouă mâinile.

Annixter se aşează pe un bolovan din apropiere ţinâfl dârlogii calului înfăşuraţi după încheietura mâinii şi-şi api-ţi o ţigară de foi. Se plânse de căldura de peste zi, de halul Irl care se afla Lower Road pe care venise de la Los Muiertfl unde se ţinuse o şedinţă a comitetului ligii, de încetinefl lucrului la canalul de irigare şi îndeobşte de vremurile grele.

— Domnişoară Hilma, spuse el pe neaşteptate, să nu la riţi niciodată cu un fermier. N-are o clipă de linişte.

Hilma răsuflă adânc, ochii i se deschiseră mari, lăsând

be vadă tot irisul. Deodată o copleşi un simţământ inex-şcabil de vinovăţie, o zăpăceală ciudată. Mâinile îi tremurau, lingând mănunchiul de creson legat în batistă.

Annixter îşi continua monologul. Era agitat, enervat de ea neaşteptată întrunire a comitetului. Niciodată de-a lunlunilor de iarnă care se mistuiseră într-o activitate

încortă, în febra luptei împotriva Căii Ferate, cu chinuitoare Blânări care culminaseră în eşecuri repetate în faţaantelor de judecată, niciodată nu uitase privirea Hilmei din lira aceea, când, cu un braţ petrecut pe după mijlocul ei, huse în centrul grajdului, ameninţat de pistolul lui Delaney. râurisirea mută rostită de ochii larg deschişi fusese sufi-ili iată. Cum, necum, până atunci nu avusese însă prilejul să îi facă niciun pas înainte. În scurtele perioade de răgaz And se aflase la ranch, Hilma izbutise întotdeauna să-l olească. La un moment dat, în jurul Crăciunului, se dusesentru o lună la bunicul ei care ţinea un hotel ia San ancisco.

Acum, însă, se ivise prilejul să stea de vorbă cu ea între putui ochi. Trebuia să pună capăt îndoielilor care-l frământ-laii, îl înciudau zi după zi, lună după lună. Fără îndoială, Sise clipa pentru un demers hotărât, cu toate că nu ştia bre anume. Prinse ţigara de foi între dinţi şi, sub imboldul tei porniri care-i şoptea că acest lucru putea să ducă la o piopiere, încheie spunându-i că ar vrea să fie confidenta lui.

— Ce părere ai, domnişoară Hilma, despre conflictul îl, i despre tevatura asta cu Calea Ferată? Crezi că Mi. Igrim şi oamenii ui vor izbuti să pună mâna pe Quien abc? Să ne izgonească de aici?

— O, nu, domnule, protestă Hilma, cu răsuflarea încă tă O, nu, aşa ceva e cu neputinţă!

— Atunci, cum o să iasă?

FRANK NOR

Hilma făcu un gest vag.

— Nu ştiu, nu ştiu…

— Uite, liga a hotărât astăzi că dacă pierdem recursuri» la Curtea Supremă, ştii, am făcut recurs la Curtea Supremi din Washington, vom lupta.

— O să luptaţi?

— Da, vom lupta.

— O să luptaţi… aşa cum aţi luptat dumneavoastră *M* Delaney atunci… oh, Doamne, cu pistolul?

— Habar n-am cu ce, murmură Annixter evaziv,

Dumneata ce crezi?

Vocea Hilmei, profundă, viguroasă, tremură puţin câfl răspunse:

— Să luptaţi… cu pistolul… vai, ce îngrozitor! OM împuşcăturile, detunăturile acelea din grajd! Le mai aud fi acum. Fiecare împuşcătură a răsunat ca explozia a tone dl pulbere.

— Atunci, ce să facem, să plecăm de aici?… Să-i \ *asăm* pe Delaney şi pe S. Behrman cu toată gaşca lor să punfl mâna pe pământ? Să ne dăm bătuţi?

— Niciodată! exclamă Hilma şi ochii ei mari aruncab scântei.

— Nu ţi-ar plăcea să fii alungată din căminul dumitafl nu-i aşa, domnişoară Hilma, fiindcă Quien Sabe e căminul dumitale, nu? Trăieşti aici de când erai fetiţă. N-ai vrea, nul ca S. Behrman şi ceilalţi să te alunge?

— Nuuu, şopti ea, nu, n-aş vrea Aici e mama şi…

— Ei, poţi crede, măcar o singură clipă, c-am să-i lafl exclamă Annixter, strângând ţigara între dinţi. Ai să stai aiclJ O să am grijă de dumneata, vei vedea. Apoi o întrebă p neaşteptate: la ascultă, spune, dumneata n-ai nevoie din, zurbagiul alela de Delaney, nu-i aşa?

— E un om rău, aşa cred. Cei de la Calea Ferată doar al prefac că vor să-i vândă lui o parte din pământ şi el a primit

IAC ATI ŢA

la mister S. Behrman şi mister Ruggles să se folosească de numele lui.

— Cred că n-o să te porţi cu mănuşi faţă de el. Urmară câteva clipe de tăcere. Calul începuse să năie în prundiş, căutând iarbă. Annixter îşi mută ţigara în Mlălalt colţ al gurii.

— E drăguţ aici, murmură el, privind de jur-împrejur. Şi adăugă! Miss Hilma, uite, dacă n-ai nimic împotrivă, aş vrea îi stau de vorbă cu dumneata prieteneşte. Nu ştiu cum să orbesc despre asemenea lucruri şi dacă o scrântesc cumva, Une-o pe seama faptului că n-am avut niciodată de-a face Bli fete. Înţelegi? Uite, chiar de când cu serata… da,

da, dar I înainte de asta, m-am gândit mult la dumneata. O spun cin-ftit am făcut-o, şi bănuiesc că dumneata ştii. Dumneata eşti Hpmape singura fată pe care am cunoscut-o mai bine şi cred, nuna el cu precauţie, că eşti aproape singura pe care am ferit s-o cunosc. N-ai spus nimic când stăteam împreună şi I îi laney făcea pe nebunul, dar mi s-a părut oarecum că n-ai I dorit ca Delaney să-mi facă de petrecanie. Mi s-a părut că Bacă m-ar fi împuşcat, ai fi fost mai necăjită decât dacă ar fi împuşcat pe oricine altcineva. Cam în felul ăsta văd eu lucrurile în legătură cu dumneata. Cât despre mine, decât să ligă în dumneata, aş fi preferat să tragă în oricare altă fată din sală… Ce zic… din toată California! Uite, dacă ţi s-ar întâmpla ceva dumitale, miss Hilma… ei, n-aş mai avea ce face pe lumea asta. S. Behrman n-ar avea decât să dea navală la Quien Sabe… ar fi binevenit, iar Delaney ar putea fac mă ciuruiască oricând pofteşte, gata, atunci aş isprăvi cu toate! Aş încheia cu toate. Puţin mi-ar mai păsa dacă s-ar ţine careva de capul meu. Dumneata eşti singura fată ia care (în toată lumea asta. La început nu-mi făceam niciun dând, nu doream nimic, dar dând cu ochii de dumneata în docare zi şi văzând ce drăguţă şi ce deşteaptă eşti şi auzindu ţi mereu glasul, ei, toate astea au pătruns în mine, nici eu

FRANK NOR

nu ştiu cum, şi uite că nu mă mai pot gândi la nimic alte «Nu-mi place să plec la San Francisco, la Sacramento, Visalia, nici chiar la Bonneville, măcar şi pentru o singur” tocmai fiindcă nu eşti şi dumneata acolo. Fac în goană to am de făcut, ca să mă pot întoarce mai repede aici. Când fost plecată de Crăciun, ei, m-am simţit atât de singur, înqf Oh, nici nu-ţi dai seama cât de singur m-am simţit. Am «zilele din calendar în fiecare seară, una câte una, până întors. Şi acum am ajuns până acolo încât doresc cu mine tot timpul. Aş vrea să ai un cămin care să căminul meu. Aş vrea să am grijă de dumneata… să mea, înţelegi? Ce zici?

În picioare, înaintea lui, Hilma făcu încă un no batistă, cu migală, privindu-l printre lacrimi şi clipind.

— Ce zici, domnişoară Hilma? stărui Annixter. părere

ai? ia spune?

Hilma răspunse în şoaptă:

— Nu… nu ştiu.

— Nu ştii? Nu crezi c-am putea să fim împreună! zi?

— Nu ştiu.

— Eu ştiu că o să putem, Hilma. De ce plângi?

— Nu ştiu.

Annixter se ridică, zvârli ţigara de foi şi, lăsând dâri se aşeză lângă ea, punându-i o mână pe umăr. Hilma nu mişcă. El o simţi că tremură. Trăgea mereu de nodul batis

— Nu mai pot trăi fără tine, fetiţă mică, continuă Annix Te doresc. Niciodată, de când mă ştiu, n-am fost în sta asta. Aşa ceva ştiu că nu-i în firea mea. Sunt un om dur. T vor să mă doboare. Uite, acum m-am ridicat împotriva CI Ferate. Lupt împotriva tuturor, zi şi noapte, pe viaţă şi pl moarte, lupt pentru căminul meu, pentru pământul meu, prea tru tot ce am pe lumea asta. Dacă voi învinge, aş vrea să-l (mai bucure cineva alături de mine, dacă nu voi învinge! (

MRACATIŢA

ta să sufere cineva pentru mine, să sufere împreună cu Ine… şi acest cineva eşti dumneata. Mi-e lehamite de sân[iuiatate. Aş vrea să am sprijinul cuiva. Aş vrea să te simt ală-Ein de mine, să stăm din când în când umăr la umăr. Am osittot luptând pentru lucruri, pământ, avere, bani. Aş vrea lupt pentru o fiinţă omenească, şi pentru altcineva, nu Ruinai pentru mine însumi, înţelegi? Vreau să simt în viaţa Ha că nu e totul egoism… că mai e în joc şi altceva, numai eu însumi, că de mine depinde o fiinţă, că se gândeşte mine aşa cum mă gândesc şi eu la ea… O fiinţă căreia, (iirul vin seara acasă, să-i petrec braţul în jurul mijlocului… Ba-aşa, şi ea să mă cuprindă cu amândouă mâinile, aşa.

Tăcu o clipă, şi ochii li se întâlniră din nou, aşa cum se ălniseră şi atunci, în clipa aceea de primejdie, când o ţinea după mijloc.

— Să mă cuprindă cu amândouă braţele, o îndemnă finixter, zâmbind uşor, uite-aşa… Nu, Hilma?

— Nu ştiu.

— Nu, Hilma? stărui Annixter.

— Aşa?… aşa?… întrebă ea, petrecându-şi braţele pe După gâtul lui, cu o mişcare nespus de drăgăstoasă, de tantrë, cu ochii încă înrouraţi de lacrimi.

Îmbrăţişând-o, îi simţea uşor trupul cald, îi simţea prin îneca subţire a bluzei braţul gingaş, durduliu, lipit de „fi. izul lui, şi fremăta de o plăcere pe care n-o cunoscuse pima atunci. îşi înclină capul şi o sărută pe ceafă, acolo unde Puanţa gingaşă de chihlimbar a pielii se pierdea în masa deasă, plăcut mirositoare a părului şaten-închis. O străbătu Hin fior uşor. îl ţinea strâns, încă ruşinându-se să ridice privirile Fără să spună o vorbă, rămaseră astfel îndelung [îmbrăţişaţi. În sfârşit, Hilma se trase înapoi, ştergându-şi cu batista umedă, făcută ghem, obrajii, pe care şiroiau lacrimile.

— Ei, ce spui? N-a fost bine? întrebă Annixter radios.

— Credeam tot timpul că te urăsc, spuse ea.

FRANK NORM

Timbrul profund, catifelat al glasului ei nu sunase nici dată mai dulce pentru Annixter.

— Şi eu credeam că la mijloc e nătărăul ăla, zurbagl mitocanul, văcarul ăla!

— Delaney! auzi vorbă! Oh, dragule, cred că mi-ai fi ursit dintotdeauna.

— De când crezi tu asta, Hilma? întrebă el, cuprinzfl d-o cu braţul. Ah, ce mult îmi place să te îmbrăţişez, fetii exclamă, negrăit de încântat că-i îngăduia s-o ţină strâns. când? Hai, mărturiseşte totul.

— Oh, dintotdeauna. De multă vreme, dinainte de a fi gândi la tine… da… de a mă gândi la ce s-a întâmplat… Vrei să spun să-mi amintesc… oh, ştii ce vreau să spun. Dar eu mi-am dat seama, oh, atunci…

— Atunci, ce?

— Nu ştiu… nu m-am gândit… nu poţi judeca numl

— Dar ai spus c-ai crezut totdeauna că eu trebuie

decât fiu… I

— Ştiu… dar era altceva. Oh, m-am zăpăcit de tot. Să

atât de tulburată… tremur din tot trupul. Oh! spuse ea dă dată, cu faţa copleşită de o expresie serioasă, gravi apucându-l cu amândouă mâinile de încheietura mâinii, (fi acum ai să fii bun cu mine, nu? Sunt încă un copil, în at, privinţe, şi mi-am încredinţat inima aşa… deodată… acum! mai pot să dau înapoi, şi asta-i pentru totdeauna! Nu ştiu cui s-a întâmplat şi de ce. Uneori mă gândesc că n-am dorit *(T* ceva, dar acum s-a sfârşit, şi sunt atât de veselă, aţă fericită! Acum, dacă n-o să fii bun, gândeşte-te ce-o să ai întâmple cu mine. Tu eşti puternic şi mare, şi bogat, iar I sunt doar o slujnică, un nimic, dar ţi-am dat tot ce am avifl pe mine însămi. Şi tu acum trebuie să fii foarte bun cu mjfl Totdeauna să-ţi aminteşti de asta. Fii bun, blând, blajin, şi-l lucrurile mărunte, şi în orice. Altfel, îmi zdrobeşti inima.

MRACATIŢA

Annixter o îmbrăţişa. Nu mai avea grai. Nicio vorbă din le care-i stăteau pe buze nu mai era potrivită pentru clipa ceea. Izbuti să bâiguie doar atât.

— Foarte bine, fetiţo. Nu te teme. O să am grijă de tine. arte bine. Foarte bine.

Rămaseră îndelung acolo, în umbra viaductului, brăţişaţi, abia rostind câte o vorbă când şi când. Trecu o §t. Calul, negăsind hrană pe gustul lui, porni pe cărare către să târând dârlogii pe jos. Annixter îl lăsă să se ducă.» cât să-şi ia braţul din jurul mijlocului Hilmei, mai bine şi-ar pierdut toţi caii. În sfârşit, se mişcă vioi şi începu să vorască. Se gândea că sosise clipa să formuleze un plan de Jeţiune.

— Ei, Hilma, acum ce avem de făcut?

— Ce avem de făcut? repetă ea. Cum, trebuie să facem va? Nu-i destul atât?

— Mai sunt multe de făcut de acum înainte, continuă el. Şi vrea să te aranjez undeva, să ai şi tu un mic cămin al tău. a vedem. La Bonneville n-ar merge, acolo sunt o mulţime e flecari care ne cunosc şi ar începe să pălăvrăgească cei întâi. Ce zici de San Francisco? Am putea să mergem acolo Iptămâna viitoare, să vedem cum stau lucrurile. Găsim un partament şi-l aranjăm frumos!

— Oh, dar de ce să plecăm de la Quien Sabe? întrebă îţi mirată. Şi atât de repede! Să plecăm în voiaj de nuntă tocmai acum, când eşti atât de ocupat?! mai bine... oh, ce frumos ar fi... ca după ce ne-am cununa, să mergem numai pentru o săptămână la Monterey, la rudele mamei... După iceea ne-am întoarce la ranch, să văd de casă. N-aş avea nevoie de nicio servitoare.

Annixter o asculta, şi pe faţă i se oglindea tot mai mult neliniştea.

— Hm, făcu el. Înţeleg...

Adună o mână de pietricele şi începu să le zvârle cu

FRANK NO

atenţie în apă. Rămase pe gânduri. Aşa ceva nici nu-i cuse prin cap câtuşi de puţin. Socotise tot timpul că Hilm dădea seama ce gânduri avea el. O clipă, vechea băn că încerca să-l prindă în mreje scoase din nou e Asemenea vorbe nu erau un semn bun. Fetişcanele aste dau în vânt totdeauna după măritiş, ţin zor-nevoie să c plice situaţia.

— N-ar fi frumos? întrebă Hilma, privindu-l.

— Nu ştiu, mormăi el, posomorât.

— Atunci, nu plecăm la Monterey. Rămânem la Q Sabe. Cum ai să vrei tu, la fel vreau şi eu.

— Nu m-am gândit la aşa ceva, chiar în felul ace observă el.

— Dar cum atunci?

— N-am putea... n-am putea să amânăm căsătoria?

— Sigur că da! exclamă ea, bucuroasă. Şi eu am să că e prea repede. Până atunci sunt atâtea de făcut, fij zicem, la sfârşitul verii.

— Ce să fie?

— Atunci să ne căsătorim, la sfârşitul verii, doar despă asta vorbeam.

— Dar de ce ne-am căsători? La ce bun atâta tevaturii

Complicaţii, nervi fără rost. Nu prea-mi place să se amest<M popa în treburile mele. Ce rost are, la urma urmei? Ni înţelegem minunat amândoi? Nu-i de-ajuns? Ei, Hilma, eu mi sunt bun de însurătoare.

Fata îl privi o clipă, buimacă, apoi, încet-încet,

înţeldH totul. Se ridică în picioare cu ochii larg deschişi, albă dl spaimă. Annixter nu se uita la ea, dar îi auzea răsuflarea agi tată.

— Oh, suspină ea adânc, o dată şi încă o dată, cu mH lipită de buze.

Era suspinul sfâşietor al durerii neprefăcute. Ochii i şi holbaseră înfricoşător. Annixter se ridică şi-i aruncă o privirä

CATIŢA

— Ei? întrebă el stingher. Ce ţi-e?

Hilma se trase înapoi sub imboldul unei repulsii instine-l întinzând mâinile cu un gest de apărare, temându-se nici nu ştia de ce. În mintea ei nu era simţământul ofensei, al Bdorii ultragiate. Era numai spaima, ca şi când ar fi căutat feri de câmp şi ar fi dat pe neaşteptate de un şarpe.

Rămase năucă, cu ochii măriţi, cu pieptul tresaltând, loi, deodată, se întoarse şi o luă la fugă nebuneşte pe llndura aruncată peste pârâu drept podişcă, ajungând pe lui celălalt şi pierind ca o ciută speriată în foşnetul vijelios

I tufelor.

Annixter se trezi pe neaşteptate singur. O clipă stătu ului încremenit, apoi îşi luă pălăria de jos şi, după ce adân-Icu grijă cuta calotei, şi-o puse pe cap, privind în pământ fcoace şi încolo. Fără să scoată o vorbă, cu aceeaşi expre-pe faţă, cu mâinile în buzunare, porni cu paşi mari pe rare spre casă.

În seara aceea n-o mai văzu pe Hilma, iar în dimineaţa matoare se sculă devreme şi nu luă micul dejun la casa fiiichului. Treburile ligii îl chemau la Bonneville, unde urma

Li se sfătuiască cu Magnus şi cu avocaţii angajaţi de ligă să iustină procesele în legătură cu terenurile. Trebuia înaintat peursul către Curtea Supremă de la Washington, şi în ziua deajjrmau să aleagă dosarele cu şansele cele mai mari.

În loc să plece la Bonneville călare sau cu docarul, ca Pe obicei, Annixter luă dis-de-dimineaţă cursa Bakersfield-

puadalajara şi sosi la Bonneville la şapte şi douăzeci de pinute. Se întâlni cu Magnus Derrick şi cu Osterman şi luară împreună micul dejun la „Yosemite House”, pe Strada Mare.

Consfătuirea cu avocaţii avu loc la „Yosemite House” hti o încăpere din faţă. Unul dintre avocaţi venise cu secretarul lui, care lua note stenografice asupra celor discutate şi (acea copii cu indigo de pe toate scrisorile redactate. 1 „nsfătuirea fu lungă şi complicată, problemele fiind de cea

FRANK N

mai mare importanţă, astfel că Annixter nu scăpă decât 1 orele 2.

În sfârşit, când el şi Magnus coborâră în holul hotel dădură cu ochii de un grup agitat ce se îmbulzea în drd uşilor batante ale barului. Pricina zarvei era Dyke. Adi cuiva învinuiri aprinse. Glasul lui de bas răsuna cu rrf Magnus şi Annixter se alăturară grupului de curioşi şi asta pe neaşteptate la cea dintâi scenă a unei drame.

În aceeaşi dimineaţă, mama lui Dyke îl trezise în *1* aşa cum o rugase. îi sosise un transport de araci perii hamei de undeva din nord, la halta de mărfuri a companieb & S. W”. din Bonneville, şi avea de gând să se ducă să înofl ce aracii în car şi să-i aducă la fermă. îl aştepta o zi greaţ

— Da, da... mormăi el când maică-sa îl trase de uref ca să-l trezească. ’neaţa, mamă!

— Scoală, spuse ea. A trecut de cinci. Am şi puscarea la încălzit.

Îi luă mâna şi i-o sărută cu multă afecţiune. O iubei maică-sa din suflet, aproape tot atât de mult ca şi pe-s moloc. În căsuţa lor, pierdută în marea de hamei vaf duceau tustrei o viaţă veselă şi singuratică, harnici, mulţu fericiţi, necerând nimic mai mult de la soartă. Dyke însuşi a un tânăr voios, cu inimă largă, aducând o atmosferă de bul dispoziţie oriunde se ivea. Seara se juca îndelung cu Sidri ca un băieţel, ca un frate mai mare al ei, zbenguindu-JH ea în braţe pe pat sau pe sofa. Născociseră un joc groaH Fostul mecanic îşi scotea ghetele şi, ca un acrobat

de cirH ridica în sus picioarele uriaşe, în ciorapi, cu mormolocuM tălpi, legănând-o şi făcându-se mereu c-o scapă jos. Sidn cu inima cât un purice de frică şi cu răsuflarea tăiată plăcere, se ţinea bine, dând câte un chiot de spaimă ciripind de bucurie, în timp ce el o schimba încetişor de pe picior pe celălalt, după care urma ultimul număr, ma număr de senzaţie, când o lua în palma lui uriaşă. În cil a, bătrâna Dyke era chemată înăuntru, tatăl şi fiica, ndoi copii, strigând-o din răsputeri să vină să-i vadă. Şi lerga cu răsuflarea tăiată din bucătărie, cu furculiţa de in mână.

— Ce copii! murmura bătrâna, dând din cap, nespus de zată, luând furculiţa sub braţ şi aplaudând.

În sfârşit, urma scena în care Sidney sărea pe pieptul yke, cu care prilej el se tânguia totdeauna în gura mare doare, că i-a rupt coastele. Gâfâind, cu ochii închişi, se ifăcea că-i e rău de tot, că moare şi mai multe, nu! Sidney, Hind oarecare îndoieli, era amuzată şi totodată mâhnită şi îl Utura cu aprindere, îl trăgea de barbă, îi ridica pleoapele cu pdegeţel, rugându-l din suflet să n-o sperie, să fie bun şi să pezească.

În dimineaţa cu pricina, Dyke, în cămaşă, intră tiptil în Hlia maică-sii şi se uită la Sidney, care dormea dusă în patului de fier, cu mânuţele sub cap, cu buzele întredeschise. D rută de două ori cu multă atenţie, apoi, ridicând de jos un rapel, îl puse grijuliu alături de perechea lui, pe speteaza păunului, strecură în el un bănuţ de zece cenţi, înfăşurat r-o hârtiuţă, îşi făcu sieşi cu ochiul şi ieşi din odaie, hizând uşa cu neasemuită precauţie.

Apoi luă gustarea de dimineaţă singur, missis Dyke ţinându-i cafeaua şi întinzându-i farfuria cu şuncă şi ouă. Blirând după aceea plecă la treabă, cu carul gol, îngânând p cântec în barbă şi pocnind din bici peste capul cailor săi ţi fermă, domoli, nepăsători.

Dimineaţa era frumoasă. Soarele abia răsărea. Lăsă buadalajara, adormită, pustie, în urmă, pe stânga, şi, luân-*mo* de-a curmezişul loturilor de pământ, tăie ranchul Quien labe şi ieşi pe Upper Road, cam la o milă de viaduct. Vesel,

invea de jur-împrejur ogoarele cafenii, care păreau roşcate în lumina zorilor. Drept, înaintea lui, dar foarte departe, cupoaurie a clădiriii tribunalului din Bonneville sclipea în bătaia

FRANK NORRI

primelor rz ale soarelui, în timp ce, la câteva muie st miazănoapte, venerabila campanilă a Misiunii „San Juan contura purpurie, întunecată pe cerul învăpăiat. Caii vom» de fermă, păşeau domol totul se trezea la viaţa de jur impjj jur. Dincolo de canalul de irigare întâlni câţiva portugM care, cu cazmae §j lopeţi pe umeri, se duceau la muncă.» dincolo de gardul ranchului Los Muertos, Hooven, trezit i «de mult, îi strjgă „pune telnet”. Departe, spre sud-est, în pâlc de eucalipţi şi chiparoşi părea ca o pată verdffl întunecată, pe întinderea netedă a câmpului deschis,» aproape de ea, up fir subţire de fum se ridica drept în su*s în* la bucătăria casei ranchului lui Derrick.

La o milă şi ceva dincolo de viaduct îl zări pe protej IJJ lui Magnus Derrick fostul păstor Vanamee, venind pe carjMJ peste câmpul ranchului Quien Sabe de la una din case etW lalelor lui Annixter Mirat, fără a-şi da seama anume de *m*

Dyke avu impresia că tânărul nu închisese ochii toaf* noaptea.

În tim

p Ce se apropiau unul de altul, Dyke îl privea oil

— Da o*, üluii daţi. Vaitor, cum sunt ţăranii fată de oamenii etil mamee, fără îndoială, nu făcea parte din via i ranchurilor Sau a oraşelor de provincie. Era un om din a «j lume, un pribeag un om straniu, care aici venea, aia şi făcea nevăzut în chip misterios, fără a căuta prietenii nimănui, închizându-se în sine. De ce oare umbla totdeau.n. fără pălărie? De ce oare purta barbă neagră, ascuţita, ca o ţap, când toată lui nu se tundea

Jfnea purta bărbi rotunde sau mustăţi? DIH

noaptea? p3 – 3 →ar ma cu seamă Pe unde tot o nar9 î voioase râand tr” ecură unul pe lângă altul, în pofida firii lui după el 6 „*ädü* bineţe posac, uitându-se peste umfl

întinse-enU e „ e Dyke erau ’îndreptaşte: Vanamee nu-şi rxmi?” aşternutul de trei nopţi. Luni, săptămâna aceefl rămăsese tno”, «...

Luata noaptea în grădina misiunii, de unde 8 tl

R AC ATI ŢA

Bea ranchul Seed, jos, în vâlcea. Marţi îl prinsese înseea la multe mile spre răsărit de locul acela, într-o vale Bancă, pe colinele de la picioarele Sierrei Nevada, iar mier-liri dormise într-o colibă părăsită, pe păşunea ranchului lui feterman, la douăzeci de mile de locul unde poposise Şaptea trecută.

Adevărul este că pe Vanamee îl cuprinsese din nou Hhea lui stare de nelinişte, începuse să-l frământe ceva, îl ftipungea în coaste pintenulunui călăreţ nevăzut. Dorul de kică se trezise din nou în el şi-l îmboldea. O vreme slujise la Hehul Los Muertos. La Quien Sabe, ca şi la celelalte ferme, 1 apropia vremea încetării muncilor, în aşteptarea încolţirii Hului, nu mai erau cine ştie ce treburi de făcut. Vanamee Jnise la Los Muertos şi-şi petrecuse cea mai mare parte a mpului călare, alergând de-a lungul şi de-a latul păşunii de I tarlaua a patra a fermei, gonind vitele şi păzindu-le. Dacă firea ciudată a acestui om se trezea acum din nou dorul de Ucă, se vădea însă şi o contrapondere. După ce se înnop –, Vanamee se îndrepta tot mai des spre grădina misiunii, neon rămânând acolo până mijeau zorile, zăcând lamânt, cu bărbia pe braţele încrucişate, sfredelind cu ochii Wunericul, peste vâlcea, spre ranchul Seed, veghind, indind. Zi cu zi era tot mai închis în sine. Presley se ducea Idesea la el, la păşune, zărindu-i de departe silueta singu-mlică în pustietatea de la poalele verzi, golaşe ale dealurilor. Vanamee nu-i mai făcea însă mărturisiri. Doar pater Sarria II Irai auzea povestirile stranii.

Dyke merse înainte, spre Bonneville, gândindu-se la late acestea. Cunoştea, ca toată lumea din partea locului, manul de dragoste al lui Vanamee şi al Angelei, întâlnirile loi din grădina misiunii, povestea necunoscutului misterios, dispariţia lui Vanamee în deserturile din sud-

vest, revenirile criodice, firea lui ciudată, închisă, singuratică, dar, ca mai nii oamenii de la ţară, îşi explica simplu ciudăţeniile lui

FRANK NORRII

Vanamee: fără îndoială, se scrântise la cap! Ce mai td-H vura!

Fostul mecanic ajunse la Poşta din Bonneville cätfl orele 11. Nu se duse numaidecât la biroul de expediţie al IM Ruggles, unde trebuia să prezinte avizul de sosire a trarfl portului de araci. Se gândi să petreacă un ceas hoinărind fi străzi. Venea rareori la oraş, şi atunci îi plăcea să se plimfl şi să constate că se bucura de vădite simpatii. Pretutindă întâlnea prieteni, la Poştă, la drugstore, la frizerie şi în prefl ma tribunalului. Cu toţi, aproape fără excepţie, schimba câfl va vorbe, care se încheiau astfel:

— Hai să bem un păhăruţ.

— Hai. De ce nu?!

Intrau în barul hotelului „Yosemite”, unde închinau t (fi ticoşi unul în sănătatea celuilalt. Totuşi, Dyke era un oii destul de cumpătat. Viaţa pe locomotivă exercitasafl înrâurire pozitivă asupra lui. Nu se atingea niciodată de bJBturi spirtoase, tari, preferând berea de ghimbir sau sarsapii rilla, care erau destul de slabe.

La drugstore, unde se vindea şi papetărie, privirilfl fură atrase de „o tăbliţă transparentă”, un joc pentru copii, Uii gemuleţ mat pe care se puteau copia foarte amănunţit vafl pluguri, mănunchiuri de fructe şi chiar mori de apă, ale càfl contururi erau imprimate anume pe foi de hârtie.

— Hm, asta e o chestie, Jim! îi spuse el băiatului de If tejghea. Ştiu un mormoloc care ar sări în sus când ar vedă marafetul ăsta. Cred c-am s-o iau.

— Ce mai face Sidney? îl întrebă Jim în timp ce înfl cheta jocul.

Înflăcărarea cu care povestea Dyke despre fetiţa făcuse să i se ducă vestea pretutindeni în Bonneville.

Dyke deveni deodată vorbăreţ, aprins, mândru, ba chiar încrezut.

— Cel mai drăguţ mormoloc din tot comitatul Tulan

Zile, foc! Ai ce vedea la ea oricând.

— Dar hameiul cum merge? întrebă vânzătorul.

— Merge strună, declară Dyke cu promptitudinea oame-illor veseli, gata să vorbească despre treburile lor oricui vrea ll-i asculte. Strună! Acum nu mai am nicio îndoială, o să se o recoltă straşnică. Ploaia a căzut la ţanc. Vorba e că nu îi cum o să încapă atâta recoltă în hambarele pe care le e, căci o să iasă hamei berechet! Ajutorul meu e o minune (je băiat. Ehei, Jim, am să fac bani buni cu afacerea asta! cupă ce şterg şi gajul şi ipoteca, ştii că am pus gaj, da, pe Heoltă, şi ipotecă, pe fermă, dar o să plătesc toată datoria arte uşor, cu dobândă cu tot, ei, cum am spus, după ce termin cu datoriile, au să-mi rămână bani frumoşi, băiete, da, la dragul meu! Ştiam eu că e treabă de făcut cu hameiul, hei, aflã că am şi vândut recolta! Da, a avut grijă ajutorul eu de treaba asta. E o minune de băiat! O ia în întregime un negustor din San Francisco. Şi banii peşin, înainte! Am prut să mai tărăgănesc, să văd dacă n-ar da şase cenţi, dar omul meu mi-a zis: „Nu, e destul”. Aşa că am iscălit. Spune, feu e straşnic?

— Şi după aia ce-o să faci?

— Ei, habar n-am. O să trândăvesc, acolo, vreo lună, până o să înceapă şcolile, să le duc, pe mormoloc şi pe nama, la Frisco, apoi o s-o înscriu pe Sid la pensionul din Marysville, înţelegi?

— Zi, ţi-ai pus toată nădejdea în hamei!

— Da, băiete, când îl văd, ştiu una şi bună: face parale! I a anu o să se apuce şi alţii să pună hamei. Au să se ia după mine. Să nu te mire când o să-i vezi pe mulţi de pe aici că să i apucă de treaba asta an de an. îmi fac de pe acum socoteli I pentru anul viitor. Acu, când am învăţat şi eu cum stă chestia, o să-i pot da drumul ajutorului. Mă gândesc să cumpăr o (jucată de pământ din trupul ranchului Quien Sabe, să pun şi (n-ai mult hamei, şi să mai clădesc câteva hambare. Pe legea

 mea, vreo cinci ani o să meargă din plin! Ce nu s-a văzutH să iasă bani, nu glumă, Jim!

În sfârşit, Dyke ieşi în stradă şi porni încetişor la pllfl bare. Se gândea că de astă dată lumea care îl vedea îi dădă mai multă importanţă. Nu mai era un lefegiu, un oarecdH sub ordinele cuiva, acum era stăpân pe sine, era proprii «M avea pământ, conducea o exploatare bănoasă, nu glumii Nimeni nu-l ajutase. Nu imitase pe nimeni. Dăduse lovituH făcuse totul după cum îl tăiase capul. Faptul că izbutisdH datora hărniciei şi deşteptăciunii sale. îşi lăţi umerii spăiH până ce pânza albastră a bluzei începu să pârâie. În ultimi vreme, barba lui, mare, blondă, crescuse, şi munca în pă soare îi arsese şi mai mult faţa. Sub cozorocul şepă amintire a zilelor când era mecanic, ochii lui albaştri sclipH cu o voioşie nemărginită. îşi închipui că arăta foarte bin (H timp ce trecu pe lângă un grup de fete în rochii de batist şi muselină, cu pălării de vară, care se îndreptau spre PoM Se întreba dacă fetele se uitau după el, dacă auziseră că «I pe punctul de a face avere.

Dar cronometrul din galantarul giuvaiergiului îi amij îndată că timpul trecea. Făcu cale întoarsă şi trecu stn îndreptându-se spre biroul lui Ruggles care se ocupa 1 dată de expediţii şi de administrarea terenurilor companie & S. W”.

În timp ce aştepta la ghişeu, în faţa reţelei de sârmă! funcţionarul să emită dispoziţia pentru impiegatul de la mi gazia gării, Dyke zări un domn care i se părea cunoscujj stând de vorbă cu Ruggles la un birou, dincolo de paravdH de sârmă.

Era un om între două vârste, gras, cu pântecele rotofi pe care şi-l lovea din când în când cu palma. La un momâi dat se întoarse şi-i spuse ceva funcţionarului. Dyke i recunoscu pe S. Behrman. Fostului mecanic, bancherul, în acelaşi timp era şi împuternicitul, şi agentul politic al h 14

Into

(... Hi (iii

ACATIŢA

rate, i se păru acum mai gras ca niciodată. Pielea de sub Ici, rasă cu îngrijire, îi atârna, tremurând, de fiecare parte a rajilor. Cutele de grăsime ale grumazului,

presărate cu Hrişori răzleţi, ţepoşi, luceau, răsfrângându-se peste guler. Wntecele voluminos, acoperit cu o jiletcă de in maron, pe lire erau imprimate nenumărate potcoave îmbucate, se vărsa departe înaintea lui, mătăhălos, agresiv. Purta nelipsita pălărie tare de pai, cafenie, atât de lăcuită, încât reflecta Ci» un coif lumina ce intra pe ferestrele biroului. Chiar din locul înde se afla, Dyke putea să-i audă răsuflarea grea şi nehetul verigilor răsucite ale lanţului de la ceas lovindu-se ilf bumbii din sidef ai jiletcii, în ritmul în care-i tresaltă pânte-Dyke îl privi cu atenţie, lată deci duşmanul, omul trustului cu care se războia liga lui Derrick. Această luptă aprigă cepuse să stimuleze interesul pentru combatanţi. În fiecare i aproape ceas de ceas, Dyke se întâlnea cu fermierii, culpatorii de grâu, le auzea protestele, scrâşnetele de mânie şi înverşunare, iată-l şi pe duşmanul lor, burduhosul acesta lomol, cu pălărie tare de pai şi cu jiletcă de in care nu-şi llerdea niciodată stăpânirea de sine, zâmbind prietenos Huşmanilor, dându-le sfaturi folositoare, arătându-le companii iea lui cu prilejul unei înfrângeri sau alteia, niciodată Iprins, nervos, niciodată iritat, Sigurde puterea lui, conştient El în spatele lui se afla maşina, forţa uriaşă, tezaurul nese-l.îi al unei întreprinderi puternice care înfrunta cu milioane de Olari miile ligii.

Liga era zgomotoasă, pretutindeni prezentă, ţelurile ciunoscute fiecărui pici de pe stradă, în vreme ce trustul era tuni. uneltirile lui ascunse, ieşind la iveală numai efectele, lucra în umbră, calm, organizat, irezistibil. Deodată Dyke. r/u impresia că vede nenumăratele tentacule ale monstrului. Bub picioarele lui, pământul părea scurmat. Sub el, în întuliric, uriaşele tentacule se târau în tăcere, încolăcindu-se.

FRANK NORF

Întinzându-se în toate părţile încet-încet, frângând ori împotrivire, poruncind timpului să se scurgă înainte (*T* oprindu-l în loc fulgerător.

— Spre sfârşitul verii o să am nevoie de la dumndl voastră de câteva vagoane, spuse Dyke funcţionarului»

timp ce împăturea şi punea bine hârtia pe care i-o dădu Şi acesta.

Îşi amintea foarte bine că aranjase cu câteva luni ml înainte problema transportului recoltei, dar, încântat de nqfl său rol, îi plăcea să se ocupe mereu şi mereu de aceleil amănunte.

— Cred, adăugă e, c-o să mi le daţi la vreme. Anul ălfl o să iasă o recoltă straşnică, şi n-aş vrea să am încurcătiJB

— O, n-aveţi nicio grijă… mormăi funcţionarul.

— Ehei, acu o să vă dau de lucru! urmă Dyke. Am fă dl o afacere atât de bună cu hameiul, că la anu' mulţi o să fii apuce de treaba asta. la spuneţi, urmă el, venindu-i deodţfl o idee, dacă ne-am uni toţi expeditorii de grâne, şi-am fafl un fel de organizaţie, atunci ne-aţi da tarife speciale, mai tfl tine, hai să zicem… un cent şi jumătate… nu?

Funcţionarul ridică privirile spre el.

— Un cent şi jumătate! Dac-aţi oferi patru cenţi şi jurul tate, da, atunci, am mai sta de vorbă!

— Patru cenţi şi jumătate?! izbucni Dyke. Cum vifl asta? l-auzi! Tariful obişnuit e doi cenţi!

— Nu, nu e doi cenţi, răspunse funcţionarul, privindil grav în ochi, e cinci cenţi.

— Fugi d-acolo! contestă Dyke, jovial. Mai uită-te o da ţi-o să vezi că transportul de hamei de la Bonneville la Frill e doi cenţi livra… vagoane complete. Chiar matale mi-ai spui aşa data trecută.

— Asta a fost toamna trecută, explică, funcţionarul. Urmară câteva clipe de tăcere. Dyke îi aruncă o privim bănuitoare, apoi, liniştindu-se, stărui:

EARACATIŢA

— Uitaţi-vă încă o dată. O să vedeţi că e cum zic eu!

S. Behrman se apropie şi dădu mâna prietenos cu fosil mecanic.

— Pot să vă fiu de folos cu ceva, mister Dyke?

Dyke îi explică despre ce era vorba. După ce spuse tot avea pe suflet, funcţionarul se întoarse spre S. Behrman *U* preciza respectuos:

— Tariful nostru normal pentru hamei e de cinci cenţi.

— Da, răspunse S. Behrman, după ce reflectă o clipă, ba, mister Dyke, cinci cenţi.

Funcţionarul aduse un pliant tipărit pe hârtie galbenă Irl întinse lui Dyke. Pe copertă scria: „Tariful nr. 8”. Şi sub Aceste cuvinte era o precizare cu litere mai mici: „Înlocuieşte i hiin nr. 7 din august 1”.

— Citeşte cu ochii dumitale, spuse S. Behrman, arătânu-i rubrica cu titlul: „Diverse”.

— „Tarifele indicate mai jos pentru transportul hameiului, goane complete, citi Dyke, sunt aplicabile de la data de Iulie 1 şi rămân în vigoare până vor fi înlocuite cu altele. Cele re figurează în zona Stockton vor fi reglementate conform. (inventiilor cu societatea de navigaţie din punctul respectiv”.

În lista tipărită dedesubt scria că tariful de transportntru hamei între Bonneville sau Guadalajara şi San irancisco era de cinci cenţi.

O clipă Dyke rămase buimac, înţelese însă numaidecât în pre ce era vorba. Calea Ferată ridicase tariful de transpui pentru hamei de la doi la cinci cenţi.

Toate socotelile în ceea ce privea rentabilitatea micii Itile investiţii le bazase pe tariful de doi cenţi livra şi contrac-i.r. i; mai înainte vânzarea recoltei. Nu mai putea să dea înapoi. Noul tarif îi răpea câştigul până la ultimul cent, îl lăsa Ifirac lipit pământului.

— Cum vine asta?! izbucni el. Mi-aţi spus că tariful e de Boi cenţi, şi am mers înainte cu afacerea, ţinând seama în

FRANK NOR

socoteli de această înţelegere. Cum vine asta?!

S. Behrman şi funcţionarul îl priveau din partea cealafl a ghişeului.

— Tariful este cinci cenţi, repetă funcţionarul.

— Ptiu! Dar aşa mă lăsaţi sărac! strigă Dyke. Înţelege! N-au să-mi rămână nici cincizeci de cenţi. Nici atât. Hm! O rămân chiar dator... O să fiu... o să fiu... Mă

ruin» înţelegeţi?!

Funcţionarul ridică din umeri.

— Noi nu vă silim să transportaţi hameiul. Sunteţi liber faceţi ce vreţi. Tariful e cinci cenţi.

— Bine, dar... fir-aţi să fiţi, am contractat vânzarea. fac acum?! Cum e cu putinţă?! Mi-aţi spus... că tariful e dIL cenţi.

— Nu-mi amintesc, răspunse funcţionarul. Habar n-afl

Ştiu doar că tariful la hamei s-a urcat. Ştiu că în Germath recolta e compromisă şi că în statul New York recolta» proastă. Hameiul a ajuns aproape la un dolar. Crezi că noi ştim, mister Dyke?

— Ce legătură are preţul hameiului cu dumneavoastr»

— Are, spuse funcţionarul, cu o bruscă acresivitafl fiindcă tariful de transport se urcă ca să ajungă preţul. Păi qfl noi facem afaceri aşa, de amorul artei?! Am primit dispoz» să ridic tariful dumneavoastră la cinci cenţi. Aflaţi că aţi tfl pat ieftin!

Dyke se holbă la el. O clipă îl uluise neobrăzarea ciy care cei de la Calea Ferată îşi impuneau voinţa. Uitase o aplicarea acelei măsuri îl lovea personal.

— Doamne-Dumnezeule! murmură el. Doamna Dumnezeule! Şi ce-o să faceţi mai departe? Cum, dumneavoastră aplicaţi tarifele de transport aşa, oricum, fără nici «S bază?! strigă el deodată, tăios, scos din fire. N-aveţi nidi lege? Sunteţi de capul vostru?

La auzul acestor cuvinte, S. Behrman, care tăcuse loi

RACATIŢA

pul cât ţinuse acea discuţie aprinsă, se aplecă deodată (linte. Pentru întâia oară de când îl ştia, Dyke îi văzu faţa Ivăpăiată de mânie, cu o expresie de vrăjmăşie şi dispreţ Rë de aceşti fermieri cu care avea de luptat.

— Da, n-aveţi lege, sunteţi de capul vostru, repetă Dyke, ituicându-se brusc spre el.

S. Behrman accentua fiecare cuvânt al răspunsului nu, bătând cu degetul arătător în ghişeul din faţa lui.

— Noul… tarif… e aplicabil… întregului trafic! Fostul ecanic se dădu înapoi cu un pas, agăţându-se cu degetele marginea ghişeului pentru a nu cădea. Simţea că păleşte, una i se oprise în loc, nu mai voia să bată.

Într-o clipă toate urmările acelei samavolnicii îi trecură ligerător pe dinaintea ochilor minţii, ca desfăşurarea rapidă ilinei panorame. În acea afacere cu hameiul băgase toate îonomiile, până la ultimul cent. Mai mult decât atât, sigur de luşită, împrumutase bani ca să continue treaba, împrumutie de la S. Behrman, dându-şi în garanţie recolta şi căsuţa, iclată ce nu-şi va îndeplini obligaţiile, S. Behrman îl va exe-Uta. Cei de la Calea Ferată vor înghiţi până la ultimul cent) t câştigul său, dar nu numai atât, îi vor lua casa cât ai clipi, a rămâne pe drumuri. Ce se va alege atunci de mama lui?

I se va alege de mormoloc, din care voia să facă o adeirată doamnă? în ultima vreme povestise oricui îi ieşea în ale, ce ambiţii nutrea el, ce voia să facă pentru fetiţa lui. Toţi

Îl din Bonneville ştiau despre treaba asta. Ce subiect de râs I dăduse el însuşi! Ha! ha! Muncitorul care făcea pe fer-lierul! îşi închipuise c-o să se strecoare, c-o să scape din în larele Căii Ferate! Da, careva spusese că marele trust nu a pune ochii pe mica lui exploatare, dispreţuind o plevuşcă mi de neînsemnată. Ar fi trebuit să dea dovadă de mai lultă înţelepciune! Cum îşi putuse închipui că cei de la kilea Ferată îi vor îngădui să facă avere?

Nu mai era furios. Mânia oarbă, aprinsă, care te face

FRANK NORM

să-ţi sfâşii duşmanul cu dinţii şi cu ghearele, se stinsese înfl Lovitura pe care i-o dăduseră îl uluise, îl buimăcise.

Se dădu la o parte, făcând loc unui om fără hainăjjfl cămaşă roz, care adusese un automat pentru închiderea Uli

— Unde trebuie montat? întrebă el.

Dyke se lăsă pe o banchetă, luată dintr-un vagonfl cale ferată, ca să mai fie de folos la biroul lui Ruggles. Cufl

căpeţel de creion albastru smângăli pe dosul unui plic nifl socoteli încâlcite, înmulţind, scăzând, încurcându-se.

S. Behrman, funcţionarul şi omul care aduafl automatul tot discutau ceva, uitându-se, cercetând din ofl tăblia de sus a uşii. Omul care venise să monteze inch Htoarea automată nu dădea asigurări pentru buna fi funcţionare dacă nu se punea o inscripţie pe uşă can atragă atenţia noilor-sosiţi că uşa se închidea autorii Această inscripţie costa cincisprezece cenţi în plus.

— Dar n-ai spus nimic despre asta când ţi s-a comarfij automatul, protestă S. Behrman. Nu, nu dau un ban în pH prietene. Asta-i exorbitant!

— Nu trebuie să-ţi închipui, îi ţinu hangul funcţionaruuH dacă ai de-a face cu Calea Ferată, poţi să ne joci cum unfij

Genslinger intră împreună cu Delaney. S. BehrmifHJ funcţionarul îl concediară brusc pe omul care venisfifl automatul şi se apropiară de ghişeu, angajând o converşii cu noii-sosiţi. Genslinger îl prezentă pe Delaney. Acesta v să expedieze spre miazăzi un număr de cai. Fără îndoială! venise să ceară vagoane în acest scop. Discutau nespu cordial.

Tot socotind şi socotind pe dosul plicului, DykeijH apropie din nou de ghişeu. Absorbit numai de necazul sale, nici nu luă seama la directorul ziarului local Delaney.

— La spuneţi-mi, se adresă el funcţionarului, aici cali Am socotit şi am răssocotit.

ACATIŢA

— Ţi-am spus ce tarif e! izbucni funcţionarul enervat. Nu) *rm* face nimic. îţi convine, nu-ţi convine, treaba dumitale!

Şi se aplecă din nou spre Genslinger, întorcându-i tele fostului mecanic.

Dyke se îndepărtă, apoi se opri o clipă în mijlocul Icöperii, holbându-se la socotelile de pe plic.

— Nu ştiu ce e de făcut, murmură el. Nu, nu văd ce e de Aiul până la urmă.

Ruggles intră însoţit de doi necunoscuţi, despre care

fke aflase că erau aşa-zişii cumpărători ai ranchului Los lăiieitos şi ai aceluia al lui Osterman. Trecură pe lângă el, Hfidu-l cu cotul, şi, în timp ce ieşea pe uşă, îi auzi salutân-jl-se zgomotos cu Delaney, Genslinger şi S. Behrman.

Dyke coborî scările în stradă şi porni înainte, fără nicio jitia, spre barul hotelului „Yosemite", răsucind între degete Icul gălbui şi privind absent trotuarul. Umerii masivi i se ovoiaseră. Braţele vânjoase i se bălăbăneau în neştire de

I parte şi de alta a trupului, cu palmele deschise.

În timp ce mergea înainte, îl copleşea un simţământ de bine. Fără îndoială că toţi trecătorii observau ce necăjit era. Ură îndoială că după felul cum păşea, încovoiat, vedeau în Ul un om înfrânt. Fetele, în rochii de batist şi de muselină, cu larii de vară care se întorceau de la Poştă cu mâinile pline Berisori, fără îndoială, îi puteau citi pe faţă insuccesul, fali-nntul.

Apoi furia lui se aprinse deodată. Pe Dumnezeu, nu, nu itşise cu nimic! N-avea nicio vină. Dăduse dovadă de lOtarâre, de hărnicie şi prevedere. Doar că-l înşelaseră grozitor, că voiau să-l jefuiască mârşav. Balaurul nesăţios

Îl întindea spre el, din hău, din beznă, din întunericul de sub în marele lui, unul din nenumăratele tentacule, ca să-l efface, să i se încolăcească în jurul gâtului, să-l sugrume, IA I gâtuie, să-i sugă sângele. O clipă se gândi să-i dea în lldecată, dar râse îndată de acest gând. Aurul nu e oare

cheia ce merge la toate încuietonle? Oh, turbarea slăbicilfl furia neputinţei! Niciun sprijin de nicăieri, nicio speranţă... se prăbuşească atât de repede... el. un bărbat zdravăn, voinic în toată puterea, un om sănătos la trup şi la minfl Cum să se mai întoarcă acasă? Cum să-i spună maică – H nenorocire căzuse pe capul lui?! Dar mormolocul lui? Cuifl să înţeleagă ce năpastă dăduse peste ei? Cum să-i aline fi rerea, cum să-i stăvilească lacrimile, ce să facă pentru care nu-şi piardă încrederea în el, în destoinicia lui?

Amară, cruntă, mânia îi clocotea, rău prevestitoarffl

inimă. Încleşta pumnii, scrâşnea din dinţi. Oh. dacă ar fi a fi atunci în mână, numai o clipă, gâtlejul lui S. Behrman, fi scoată sufletul, să smulgă viaţa din el. Să murdărească a fi da cu sângele lui supt din vinele poporului!

Dyke îşi povesti nenorocirea celui dintâi prieten fi care îl întâlni, şi celui de-al doilea, şi următorului. Cele sptfl de el treceau din gură în gură, răspândindu-se fulgertM luându-i-o înainte, alergând mai departe, aşa încât atufl când ajunse la intrarea barului „Yosemite”, povestea fi cunoscută. În jur se strânse un grup de oameni, fi apropierea sa, toţi îşi lăsară treburile pentru o clipă. Grufl creştea. La el se adăugau, unul după altul, prietenii lui. I fi alăturaseră şi Magnus Derrick şi Annixter. Dyke povesti fi nou cele întâmplate, începând de atunci, de când fusefl concediat din serviciul aceleiaşi companii pentru că nu vofl să primească un salariu necorespunzător. Făptura-i masfl clocotea, ochii îi erau injectaţi, sângeroşi, faţa îi ardea, în timp ce glasul lui gros, în care tremura furia, domina tunăfl glasurile învălmăşite ale celor de faţă, ca vuietul unui diapă zon uriaş.

Cele întâmplate erau comentate în fel şi chip, când e y aprindere, când în linişte, de cei care îl ascultau. Printre tofl părerile prevala totuşi un verdict. îl rostise Annixter;

— N-ai nicio ieşire! Acum poţi să urli până crapi. N!

MAR ACATIŢA

fin să înfrunţi Calea Ferată! N-ai ce face!

— Împuşcă-l pe tâlhar, împuşcă-l pe S. Behrman! rigă careva din mulţime. Da, frate, pe dumnezeul meu, inpuşcă-l!

— Biet nerod, mormăi Annixter, întorcându-i spatele. Nu era nimic de făcut. Nu, nu se putea face nimic.

Hmic.

În sfârşit, singur, mânându-şi caii afară din oraş, Dyke p tot gândea la cele întâmplate, răsucindu-le şi pe o parte, l pe alta. Sfaturi, sugestii, chiar făgăduieli de ajutor bănesc ouaseră asupra lui din toate părţile. Nu-i lipseau prietenii prei înfăţişaseră cu aprindere tot felul de planuri inge-jjoase, de proiecte minunate. Zadarnic, ghearele

balaurului I înhăţaseră zdravăn. N-avea nicio ieşire.

Încet-încet, pe măsură ce carul înainta tot mai departe be întinderea câmpiei golaşe, mânia i se risipea, făcând loc pl nou uluirii, buimăcelii. Nu ştia ce-l aşteaptă în viitor, ba Ici măcar ce-i va aduce ziua de mâine. Nu ştia ce să mai că N-avea nicio ieşire.

Moleşit, doborât, cu hăţurile lunecându-i printre degetele vlăguite, cu ochii holbaţi în gol printre capetele

I.-ulor, se lăsa dus înainte fără ţintă. Se împăcase cu soarta, be putea să mai facă? Ce rost avea să mai stăruie? Nu-i rămânea nicio ieşire.

Cumpărase caii de la Magnus Derrick, şi acum, nefiind (muţi în hăţuri, aceştia o luară pe drumul ce ducea spre grajdul de ranchului Los Muertos. Cufundat în gânduri, Dyke fiu şi dădu seama de lucrul acesta decât atunci când caii, însetaţi, se opriră lângă jgheabul din faţa cârciumii lui Caraher.

Fostul mecanic coborî din car privind în jurul lui, ca I şi dea seama unde se află. La Caraher? Cu atât mai rău!

Îl avea a face! Acum, când ajunsese atât de departe, putea tnarte bine s-o ia pe aici spre casă; ce să se mai întoarcă.

FRANK NOI

drumul nu era mai lung. Scoase zăbalele cailor şi rămfl lângă ei, privindu-i cum se adapă.

„Ce-o să fac acum?” se întreba el.

Caraher se ivi în uşa prăvăliei, rumen, cu barba roşofl şi cu cravata roşie, ieşind izbitor în relief din umbra uşii. îi fi bun sosit lui Dyke.

— Salut, şefule!

Dyke îşi ridică privirile, dând din cap, absent.

— Noroc, Caraher, răspunse el.

— Ei, continuă cârciumarul, făcând un pas înaint-H mai e nou în oraş?

Dyke îi spuse cele întâmplate. Faţa stacojie a Caraher se întunecă deodată. Din ochii lui, de fi sprâncene, ţâşniră scântei de mânie şi izbucni într-o grindă de înjurături.

— Lată că ţi-a venit şi dumitale rândul! strigă el. La

uifl urmei, ei nu ţintesc numai pe marii cultivatori de grâu, H bogătaşi. Pe toţi dracii, bagă mâna chiar şi în buzumfl săracului! Ei, într-o zi au să-şi găsească ei naşu! O să ijH înfunde lor odată! Aşa nu poate merge la nesfârşit. Într-o jM au să dea de dracu'; o să li se întoarcă lovitură la lovitură, copita o să li se vorbească, ba cu foc într-o mână şi cu un mită în cealaltă. Caraher ridică pumnii încleştaţi: Doanfl iartă-mă, când mă gândesc la toate astea, îmi vine să turbfl văd roşu înaintea ochilor! Oh, dacă mulţimea ar şti ce putfl e în mâinile ei, oh, dac-aş putea s-o trezesc! Ehei, nu e v numai de Shelgrim, mai sunt şi alţii, toţi grangurii, toţi ca toţi sugătorii de sânge, mii şi mii! Le va suna lor ceasul înfl zi, pe Dumnezeul meu că le va suna!

În cele din urmă, fostul mecanic şi negustorul intuit! într-o odăiţă din dosul băcăniei pentru a discuta amânuiilnt» noii samavolnicii. Dyke, încă zăpăcit, se aşeză la una fi mese, pierdut în gânduri, abia scoţând câte o vorbă Caraher, ca de la sine înţeles, puse sticla de whisky fi

RACATIŢA

amână.

Întâmplător, chiar în clipa aceea, Presley, care se preea la Los Muertos de la Bonneville cu buzunarele pline Hkerisori, intră în băcănie să cumpere soluţie de lipit pentru Umerele bicicletei lui. Dyke şi Caraher vorbeau de cealaltă rte a paravanului. Presley auzea desluşit fiece cuvânt.

— Povesteşte totul, de-a fir-a-păr, Dyke, stăruia Caraher. Dyke începu să povestească pentru a cine ştie a câta

Ira cele întâmplate. Povestea lui căpătase de pe acum o pnă bine definită. Folosea de fiecare dată aceleaşi fraze, laleaşi observaţii, aceleaşi cuvinte. În mintea lui totul se ptalizase, de acum înainte, săptămână după săptămână, în după an, câte zile mai avea de trăit, aşa avea să vestească faptele oricui ar fi vrut să-l asculte.

— ...îmi făcusem toate socotelile pornind de la tariful de cenţi. Îndată ce au văzut că aş putea scoate ceva bani,

dublat tariful... Se aplică întregului trafic, zicea S. hrman. Pe deasupra, i-am mai dat dintr-o trăsătură dendei şi o ipotecă. M-a adus la sapă de lemn... N-am nicio Işire! M-a doborât! M-a pus la pământ! Nu mai e nimic de

But

Tot vorbind, bău pahar după pahar de whisky şi mânia stăpânită, făţişă, furia turbată care clocotea în el se rhegă, se înteţi, preschimbându-se într-o ură neagră, venioasă. Într-o vrăjmăşie aprigă. Caraher, sigur de data aceascâ va câştiga un adept, îi umplu din nou paharul.

— Ei, ne mai ocărăşti acu, exclamă el, pe noi, roşiii? Te cred, clasei dumneavoastră mijlocii îi dă mâna să predice Moderaţia. Şi nouă ne-ar da mâna dacă am avea burta plină, (mea nu ne-ar aduce la sapă de lemn, dacă nu mi-ar fi ucis levasta, dacă nu mi-ar fi flămânzit copiii. Atunci ar fi destul l uşor să predici metode legale, acţiuni legale şi toate leacurile astea. Dar putem noi face aşa ceva? strigă el. A, ti, te cred, sunt „gură spartă”, sunt un zurbagiu, un negus

toraş, nu-i aşa? Sunt un grevist înrăit, nu-i aşa? Sunt Ufi anarhist însetat de sânge, nu-i aşa? Te întreb, ce-ai *zm* să-ţi vezi nevasta adusă acasă, cu faţa, pe care obişnub s-o săruţi, strivită de potcoava unui cal... ucisă de trust, *sm* cum mi s-a întâmplat mie? Atunci n-ai mai vorbi de moH raţie. Să te văd ce-ai zice dumneata, Dyke, mecanic puiH lista neagră, lefegiu concediat, agricultor ruinat, dacă ţfl vedea mormolocul şi pe mama dumitale zvârlite din caii dacă l-ai vedea pe S. Behrman executându-şi ipoteca. Ceji zice să le vezi slabe, albe, palide, s-o auzi pe fetiţa dumiUA că te întreabă de ce nu mâncaţi cu toţii mai bine, şi-ţi spufl că vrea să stea la masă, iar dumneata să nu poţi să-i el nimic de mâncare. Ce-ai zice să vezi că, în timp ce ai dufl tale flămânzesc, o sută de mii de acri de grâu, milioandă tone de grâu sunt înhăţite, înghiţite de trustul Căii FerajH Atunci să te aud vorbind de moderaţie. Acest fel de a vofl este tocmai ceea ce doreşte să audă trustul. Aşa ceva ni sperie. Un singur lucru trebuie să audă trustul, un singur

lufl îl sperie: dinamita, bombiţa! Ea vorbeşte!

Dyke nu răspunse nimic. îşi turnă whisky în pah: apoi goli paharul din două înghiţituri. Şedea întunecat ca Uff nor aducător de furtună. Faţa lui era stacojie, capul îi căzutti în piept, între umerii masivi ca de taur. Fără să clipească, o holba cu ochi tulburi la mâinile-i musculoase, butucănoast care zăceau înaintea sa, deschise, trândave, nemaiavâniB face.

Ascultându-l pe Caraher prin uşa deschisă, Preslii uită de soluţia de lipit. O clipă zări spatele vânjos, încovoii al lui Dyke, umerii lui laţi, gârboviţi.

Vedea aievea întreaga dramă a tarifelor de transport acesta era doar un exemplu, un caz izolat. Se întâmplail să-l vadă, fiindcă se petrecuse la doi paşi de el. Câte alţi cazuri asemănătoare se întâmplau de-a lungul şi de-a lata Californiei! Atare lucruri se petreceau frecvent; micile întitl*:

[*RAC ATI ŢA*

pderi erau sugrumate din faşă; peste tot agonizau, şi Bombau, fără să afle nimeni de ele, cine ştie pe ce cocla-l, sus, în vreun canion sau în vreun sătuc uitat de toată Bea, afară doar de monstrul care nu se temea de nicio Biprindere, oricât de mare, nescăpând din vedere nicio pdă. oricât de neînsemnată, balaurul cu o gheară înşfăca o fi de mii de acri de grâu şi cu cealaltă şterpelea un pumn I hamei dat în pârg.

Fără a spune un cuvânt, Presley îşi văzu de drum cu pul în piept, cu mâinile încleştate pe manşoanele de plută jă ghidonului bicicletei. Buzele-i erau albe, demonul orb al Bpitei spumega năprasnic în inima lui, şi el blestema clo-jtind de mânie.

La Los Muertos dădu de Annixter. Cotind cu bicicleta laleea ce ducea la casa ranchului, îi zări pe Annixter şi pe rran discutând pe treptele verandei. Magnus Derrick, în, îi spunea ceva soţiei sale.

Reţinut de redactarea atâtor acte la consfătuirea cucaţii ligii, în ajunul plecării acestora la Washington, fenixter scăpase trenul care trebuia să-l ducă la

Guadalajara, de unde să se întoarcă la Quien Sabe. De iaea acceptase invitaţia lui Magnus Derrick de a-l duce cu Beul lui la Los Muertos şi, înainte de a pleca din Bonne villi lli lonase la ranch tânărului Vacca, spunându-i să vină cu laiul la Los Muertos. îl găsi aşteptându-l acolo. Înainte de a ca spre Quien Sabe, întârzie câteva clipe să-i spună lui piirran ce se întâmplase cu Dyke.

— Întrebarea e: ce-o să se facă acum? observă Harran jupă ce prima lui explozie de indignare se potoli.

— Ce să mai facă? răspunse Annixter. N-are nicio şire.

— Înseamnă că Dyke îşi va pierde economiile până la Imul cent, continuă Harran. Economiile lui pe zece ani! Hei.

nd mi-a spus întâia oară că are de gând să cultive hamei.

FRANK NORRL i-am atras atenţia să deschidă bine ochii, să vadă cum sta! Calea Ferată.

— L-am văzut mai adineauri, spuse Presley, alătur» du-li-se. Era la Caraher. Bea la o masă. Şedea cu spat spre uşă. Părea doborât, distrus. E îngrozitor!

— Era la Caraher? Ce spui! exclamă Annixter.

— Da. Acolo era!

— Zici că bea?

— Aşa mi s-a părut. Da, am văzut o sticlă pe masă.

— Bea la Caraher! exclamă din nou Annixter, cu ei Ei, ăsta-i sfârşitul lui!

Câteva clipe amuţiră tustrei. S-ar fi părut că nu ni aveau ce spune. Tăceau, privind gânditori în pământ.

Ca şi când s-ar fi aflat în localul lui Caraher, cei tfl tineri priveau fără grai, încruntaţi, amărâţi, negrăit de trfl prăbuşirea lentă, inevitabilă a unuia dintre tovarăşii lor, ruljfl unei vieţi, naufragiul unui om. Un om cinstit, puternic, nil fricat, un om întreg, cu capul sus, doborât la pământ de o dl tere copleşitoare, căzut sub o influenţă nefastă, rostogoli du-se spre prăpastie, cu voinţa măcinată.

— Ăsta-i sfârşitul lui! repetă Annixter. S-a isprăvit I Dyke. Marcaţi un nou gol pentru S. Behrman, Shelgrim 8.

dl

Se îndepărtă fierbând de mânie, dezlegă dârlogii cal lui şi sări în şa.

— Domnul cu noi şi pe ei să-i ia dracii! strigă el dă pinteni calului. La revedere. Mă duc acasă, cât mai am call

Porni în galop pe Lower Road spre Quien Sabe, ieşi! din crângul de chiparoşi şi eucalipţi pe câmpia golaşă, cfl ale, în aparenţă stearpă, a grânarului ce se întindea şi stânga şi pe dreapta.

Ziua era pe sfârşite, umbra i se aşternea prelung picioare, în colbul moale al drumului. Înainte, departe, să miazănoapte, vechea campanilă a Misiunii „San Juan” sei prea în ultimele raze ale soarelui, iar în urma lui, spre nor!

RAC ATI ŢA

lit, cupola poleită a clădirii tribunalului din Bonneville sentura, purpurie, întunecată, pe fundalul asfinţitului învăpă – Annixter dădu pinteni calului, temându-se că va întârzia I la cină, întrebându-se dacă bucatele îi vor fi aduse de r mă.

Hilma! îl săgeta un fior plăcut, pătimaş. În tot cursul piei zile de activitate febrilă, de punere la punct minuţioasă, g grijă, a campaniei finale în marea luptă a ligii împotriva latului, amintirea Hilmei fusese ca un şuvoi subteran al undurilor lui. În sfârşit, acum rămăsese singur. Putea să le toate celelalte lucruri deoparte şi să se gândească numai la ea.

O vedea din nou în strălucirea, în nimbul de raze sclipiare ale asfinţitului. Fără fantezie, ursuz, direct, închipuirea învia totuşi înaintea lui ca într-o aureolă, scăldată în acea mină de vrajă. îi vedea simplitatea înduioşătoare, modu-Hta statuară a trăsăturilor chipului, a pieptului, îi vedea aie-Iia părul bogat. îşi amintea de uşoarele ciudăţenii ale gingăşiei feminine pe care le observase atât de adesea la ea, piciorul subţire, micile catarame de oţel ale pantofiorilor, (unda neagră pe care o purta în ultima vreme la ceafă, îi «n/ea glasul profund, catifelat, timbrul dulce, viguros, care [părea să vină mai mult din piept decât din gât.

Potcoavele calului ţăcăniră pe prundişul de pe malul piitâului Broderson, sub viaduct. Annixter îşi aminti de cele I «trecute cu o seară mai înainte, când dăduse de Hilma în locul acela. Încleşta dinţii înciudat, aprins. Cum de nu putuse în l înţeleagă? Ce să fie cu femeile astea?! Le ard călcâiele după măritiş! Nu era destul că o dorea mai mult decât pe Orice fată de pe lumea asta, că şi dânsa îl dorea? Ea îi mării în isise acest lucru! Spera oare să ajungă stăpână la Quien babe? Aha, asta era! îi râvnea averea, voia să-l prindă în Itireje pentru banii lui. Nu putea să uite bănuielile de neînvins împotriva femeilor, neîncrederea înnăscută în speţa

FRANK NORRL!

femeiască. De necrezut câtă prefăcătorie ascunsă, în acefl timp câtă gingăşie putea să ascundă femeia! Da, tfl necrezut!

Totuşi, deodată, pentru întâia oară, îl cuprinsfl îndoielile. Dar dacă Hilma era într-adevăr aşa cum păreEA fie, dacă. la urma urmei, nici nu se gândea la averea lui? îi altfel, ar fi ales un moment atât de nefericit să se gândeafl la averea lui, tocmai atunci când tot pământul rancrfl Quien Sabe depindea de rezultatul luptei pe care aveau fi dea în următoarele câteva luni. Dacă era sinceră? La nafl să fie oare prostit într-atât de o fetişcană? El, Buck Annixfl şiretul, abilul, practicul om de afaceri?! Haida de! Orice tfl întâmpla, el va fi stăpânul!

În această stare sufletească ajunse la Quien Sab-ţi pofida celor hotărâte, nu se mai putea stăpâni de loc. În tllfl ce lua şaua de pe cal şi-l ducea la jgheabul cu apă de lânfl grajd, inima îi bătea năvalnic la gândul că se afla din rfl aproape de Hilma. Se întuneca. Privea cu coada ochifl încoace şi încolo, tot nădăjduind s-o zărească. Nu-şi dădă seama de ce, dar era încredinţat că Hilma nu le va spufl părinţilor ce se petrecuse între ei seara trecută. Nu-i venfl să creadă că se sfârşise totul între el şi tânăra fată. Tretfl să-şi ceară iertare, îşi dădea seama de lucrul acesta defl de limpede, trebuia să-şi recunoască greşeala. Ei, avea fi facă şi pe-asta! Ce să se mai teamă de ea acum, când ifl

spovedise? Trebuia să stea de vorbă cât mai curând posfl să lămurească lucrurile, să ia totul de la început. Nu pufl să-şi definească limpede în minte ce voia de la Hilma. IA dată ar fi ştiut foarte bine ce dorea. Acum năzuinţele lui est vagi. Nu putea spune exact ce voia. Ar fi preferat ca lucruriji să meargă înainte de la sine, fară a-şi pune prea multe întâi bare asupra consecinţelor. Dacă erau inevitabile, n-avefl decât să se producă de la sine, în chip firesc. Fapt cert fi însă că Hilma îi stăpânea gândurile din zori şi până în

RACATIŢA

Ipte, că era fericit aproape de ea şi nefericit departe.

Bucătarul chinez îi servi cina în tăcere. Annixter mâncă bău, apoi îşi aprinse o ţigară de foi, ieşind pe verandă, de privi încântat amurgul. Seara era frumoasă, caldă, rul, o pulbere de stele. Dinspre grajduri se auzea zumzetul ei ghitare, ale cărei strune le ciupea un portughez.

Dorea însă s-o vadă pe Hilma. îl necăjea gândul că se duce să se culce fără s-o fi zărit măcar din fugă. Se ridică pe scaun şi, coborând scările verandei, începu să se linbe fără niciun ţel de colo-colo, printre acareturile ranchu), cu ochii şi urechile la pândă. Poate că o va vedea pe deva.

Căsuţa familiei Tree, spre care Annixter îşi îndrepta şi-i fără voie, era întunecată. Se culcaseră oare atât de vreme? îi dădu ocol pe departe, trăgând cu urechea. Nu se zea niciun zgomot. Uşa căşăriei era întredeschisă. O du de perete şi păşi peste prag în întunericul dinăuntru, în de mirosuri. Tingirile şi garniţele de metal lustruit luceau ns în unghere şi pe pereţi. Mirosea pătrunzător a brânză oaspătă. Domnea o linişte adâncă. Înăuntru nu era nimeni, îşi afară, închizând uşa, şi rămase o clipă între căşărie şi i. iţiiul cel nou, neştiind ce să facă.

În timp ce stătea acolo, administratorul ieşi din dormi-mmil muncitorilor, aflat în faţa bucătăriei, străbătând curtea fere grajd.

— Ei, Billy! mormăi Annixter când acesta trecu pe lângă

I

— O, bună seara, mister Annixter, rosti administratorul, i) prindu-se în faţa lui. Nu v-am văzut. Şi aşa, de parcă Minixter ar fi ştiut despre acest lucru, adăugă: Familia Tree a plecat. Au să lipsească multă vreme? Ori au plecat pentru Jotdeauna?

— Ce spui?! exclamă Annixter. Când au plecat? Au plecnt toţi, toţi trei?

FRANK NORME

— Credeam că ştiţi. Au plecat cu toţii la San FranciiH cu trenul de după-amiază. Pe nepusă masă. Şi-au luat tofl lucrurile. Da, au plecat toţi trei. Şi domnişoara. Mi-au spuflH treaba asta dis-de-dimineaţă. N-ar fi trebuit să plece aşafl neaşteptate. Acum nu ştiu pe cine să pun să vadă de căşafl Nu cunoaşteţi pe cineva priceput, mister Annixter?

— Ptiu! De ce naiba i-ai lăsat să plece, strigă Annixtfl de ce nu le-ai spus să stea până mă întorc eu? De ce nu IA întrebat dacă pleacă pentru totdeauna? Eu nu pot să fiu pă tutindeni în acelaşi timp. De aceea îţi dau să mănânci, care vezi de treburi pentru care eu n-am timp.

Se întoarse pe călcâie şi se îndepărtă, fără să ştie fifl el unde se ducea. Călca apăsat şi, depăşind casele rancWJ lui, ieşi la câmp, cu dinţii încleştaţi, scurmând furios pămfl tul cu tocurile. Clipele treceau. Păşea repede, mormĂJ ceva din timp în timp:

— Dumnezeule, a plecat! Dumnezeule, a pleofl Dumnezeule, a plecat!

Îşi simţea mintea pustie. Nu reuşea să se concentraşi să se gândească la această nouă întorsătură a lucrurilor. H măcar nu încerca.

— Dumnezeule, a plecat! exclamă el mereu. DracejH plecat!

Ajunse la canalul de irigare, trecu peste podeţ şi o lui pe cărarea bătătorită de-a curmezişul câmpului glodurlă Curând dădu peste un pietroi mare, alb. Se aşeză pe el şi, aplecându-se înainte, îşi sprijini coatele pe genunchi, privifl în gol, în noapte, în întuneric. Gândurile îi roiau în

minte.

Era singur. Tăcerea nopţii şi nesfârşita linişte a parnafbtului neted, golaş, două imensităţi, îl învăluiră ca două mii neţărmurite. Dinspre stele se cernea o lumină difuză, suri, tainică, gravă.

Annixter se zbuciuma cumplit. Acum nu mai exista nifl o îndoială: ori Hilma, ori nimic! Departe de el, pierduţii

ACATIŢA

Intirea ei îl copleşea, îi sfredelea inima. E drept că dânsa stăpânise gândurile şi până atunci, dar niciodată nu-şi Bduse seama ce nemărginit era locul ce-l ocupa în viaţa lui. pusese el că o iubeşte, dar nici atunci nu-i venea a crede în ar fi adevărat.

Deodată, la gândul jignirii pe care i-o adusese cu o lira mai înainte, îl copleşi o furie turbată împotriva lui uşi. Ar fi trebuit să procedeze altfel. Cum, nu ştia. dar llmlainântul ofensei pe care i-o adusese se întoarse pe aşteptate împotriva lui cu o înverşunare crâncenă. Acum îi rea rău că-i spusese acele vorbe, îi părea nesfârşit de rău, şietor. O jignise. O făcuse să plângă. O insultase atât de dit, încât nu mai putuse să respire acelaşi aer ca şi el. fusese părinţilor totul. Plecase de la Quien Sabe, îl părăe pentru totdeauna tocmai când credea că o cucerise. Vită călţată, dobitoc ce fusese! O alungase!

Trecu un ceas, trecură două, patru, şase. Annixter tea încă încremenit în acelaşi loc, bâjbâind, zbătându-se, în mintea învălmăşită. Până atunci nu i se mai întâmplase Işa ceva. Nu ştia ce-i cu el. Nu putea să-şi găsească drumul în beznă, prin vâltoarea ce se rotea împrejurul lui. Nu avule de-a face cu femeile, nu ştia să se poarte cu ele. Nu ivea experienţă. Cum să iasă din încurcătură? Care era firulnducător? Pe unde putea să ajungă la lumină?

Să renunţe la Hilma nici prin gând nu-i trecea. Avea să lui! Ea însăşi i se dăruise. Ce simplu ar fi fost totul pe mă! în loc de asta, iată-l acum singur, în noapte, zbuciu-Blndu-se mai crunt ca oricând, şi Hilma, mai departe ca Mciodată.

Era adevărat, Hilma putea fi a lui chiar şi acum dacă

voia să se căsătorească. Dar în mintea lui căsătoria fusese întotdeauna o eventualitate vagă, foarte îndepărtată, upioape tot atât de îndepărtată şi de vagă ca şi moartea, un llir.ru care li se întâmpla unora, dar care lui, cu siguranţă, nu

FRANK NORF

I se va întâmpla, sau dacă avea să i se întâmple, nu se întâmpla decât după ani şi ani, când va înainta în vârsta, vf şi mai aşezat, mai matur, şi până atunci mai era vreme.

Nu fusese pus niciodată faţă în faţă cu perspeofl căsătoriei. O ignorase complet. Nu făcuse parte niciodată dl problemele care-l preocupau. N-avea de gând să se însoafl şi basta!

Hilma era însă o realitate palpabilă, permanentă, ti atât de apropiată ca şi mâna lui dreaptă Căsătoria erfl abstracţie, o perspectivă nebuloasă, îndepărtată, Hilmafl realitate tangibilă, imediată, înainte de a putea să îmbine cfl două aspecte, înainte de a putea să asocieze perspeofl căsătoriei cu imaginea Hilmei, trebuia să străbată o distafl imensă, să pună alături lucruri atât de deosebite în minteţfl ca focul şi apa, fiind tras de amândouă, schingiuit ca *M* roată.

Treptat, imaginaţia lui, neobişnuită să lucreze, cfl maşină nerodată, intră în acţiune. Raţiunea i se estompa mai mult. Începu să gândească mai puţin şi să simtă fi mult. În acel amalgam zgrunţuros, învălmăşit, întunefl aspru, fusese tras adânc un făgaş, fusese aruncată o semM cioară, la început firavă, uitată, pierdută în tainiţele adârfl întunecoase ale firii sale.

În timp ce intelectul acţiona tot mai încet, funcţiunile lui amorţeau, iar egocentrismul i se estompa şi el tot mai mijii Nu se mai gândea atât la sine însuşi, nu mai privea căsăfl na din punct de vedere al propriei sale comodităţi, al proflilor sale plăceri, al propriilor sale interese. îşi dădea seami, că era sincer în dorinţa lui, nou descoperită, de a o face fa! cită pe Hilma. Era ceva adevărat în acest gând. Să faci pă cineva fericit, hm! Merita să te gândeşti la aşa ceva!

În zare, departe, spre răsărit, miji o licărire firavă, sur! Campanila misiunii se profila neagră pe cer. Se lumina di ziuă. Întunericul nepăsător al nopţii se risipea. Luci un

AR AC AT IŢA

Ihiunse până atunci ieşeau la iveală.

Cu ochii pe jumătate închişi, cu bărbia în pumni, hixter dăduse frâu liber imaginaţiei. Cum va fi viaţa lui ilinci când se va căsători cu Hilma, cu această fată Igălaşă, pură, aşa cum o ştia că este, inocentă, plină de Jhgăşia feminităţii abia născânde. În timp ce se gândea la I, îl copleşi deodată simţământul zguduitor al propriei jos-Icii. Se purtase îngrozitor. Greşise din capul locului. Hilma a neasemuit mai presus decât el. N-ar fi trebuit să doreas –, şi nu putea să fie el stăpânul. Ea, slujnica, sărmana, Simla, umila, ea se cobora până la el.

În faţa ochilor minţii i se profila deodată, pe neaştep-lte imaginea anilor care aveau să vină, dacă, de data peasta, va şti să-şi urmeze imboldurile inimii, cele mai fruioase, cele mai nobile, cele mai altruiste. O vedea pe Hilma pituri de el şi la bine şi la rău, şi la bucurie şi la necaz. Nu va mai exista nicio barieră între ei, el dăruindu-i-se cu tot llta sinceritate şi nobleţe precum i se dăruise şi ea lui. printr-un suprem efort nu al voinţei, ci al simţămintelor, îşi croi diurn prin adânca prăpastie care, de la un timp, se căscase între Hilma şi perspectiva unei eventuale căsătorii. Pe loc, ca i h 11 eflex fulgerător de culori feerice, ca armonia unor sublime şi i induri muzicale, cele două gânduri se contopiră, şi în clipa i cea, în lumea lui cerebrală, aspră, se născu p nouă viziune I vieţii. Sări în picioare, cu fruntea sus, şi în inima lui izvorî, e ievărsă deodată o duioşie fără seamăn, o negrăită nobleţe spiritului. Din făgaşele negre ale sufletului, din tainiţele adânci, întunecate, ale fiinţei sale, ţâşni ceva, risipindu-se în fieant.

Dădu braţele în lături. îl copleşise o fericire neasemuită. podidiră lacrimile, lacrimi adevărate. Fără a-şi da seama de be, nu-i era ruşine. Acest om mediocru, aspru, rigid, dificil, îngust la minte, zgârcit, meschin, mărginit,

urâcios, impulsiv, Egoist, încăpăţânat, acest om află deodată că înăuntrul lui

FRANK NOU

Izbucnise la lumină toată bucuria de a trăi, veşnica, m-au forţă care însufleţeşte omenirea.

Semincioara, răsădită demult, adunând. În linişte putfl încolţise în sfârşit!

Când transfigurarea aceasta deveni o certitudifl Annixter scoase un strigăt, în lumina mereu sporită a noii îi care răsărise pentru el. În sfârşit, înţelesese tâlcul tutifl acelor întâmplări.

— Da… o iubesc! strigă el.

Aşa ceva nu i se mai întâmplase până atunci. În toji gândurile în legătură cu Hilma, acest cuvânt mare nu fustH încă rostit de buzele lui.

Era strigătul lui Memnon, strigătul de salut a asplH durei imagini a omului, greu dăltuit în cremene, în grafl strigătul de bucurie cu care acesta întâmpina răsăritul sofil lui.

Între timp se luminase de-a binelea. La răsărit orizorfl avea sclipiri de opal. Pretutindeni de jur-împrejur câmpia M scăldată în lumină. Se petrecuse însă o schimbare. Da, pefl noapte se schimbase ceva. În emoţia lui, acea schimbare i na păru la început nedesluşită, aproape închipuită, ireală. Dil pe măsură ce se făcea tot mai multă lumină, Annixter priyH iară şi iară uriaşul sul de pergament, caleidoscopul câmpH ce se întindea înaintea lui de la o zare la alta. Schimbarea B era o închipuire. Era reală. Câmpia nu se mai întirflJ golaşă, aridă, stearpă, nu mai era cafenie, negricioasă, Ş) deodată strigă din răsputeri:

— Grâul, grâul!

Semincioarele zvârlite de mult încolţiseră în brazcinle adânci, negre, şi, încordându-se, umflându-se, într-o noapb ţâşniseră la lumină. Răsărise grâul! iată-l înaintea lui, în juriji lui, pretutindeni, cât vedea cu ochii: fără margini. Cafeniul ülf l iarnă al pământului era acoperit acum de o uşoară licâilie verde. Făgăduinţa făcută

semănătorului se împlinise. Gllff

VRAC ATI A

le-a noastră cea bună, care îşi ţine totdeauna făgăduinţele, Li dezamăgise fiii nici de astă dată! Vlaga omenirii fusese, o dată reînnoită. Puterea lumii fusese încă o dată însu Bă. Încă o dată uriaşa fire, blândă, domoală, se mişca, se le-a, iar dimineaţa îşi revărsa încă o dată nimbul de lumină Ete făptura unui bărbat a cărui inimă fremăta de dragoste intru o femeie, peste pământul în care pulsa viaţa, învăluin-III în sclipiri de basm, în măreţia strălucitoare a unei făgă-llllnţe…

CAPITOLUL 3

Odăiţa lui Presley se afla la etajul întâi al casei ran «5 lui Los Muertos. Una din ferestrele ei dădea spre miaz cealaltă, spre răsărit. Încăperea era mobilată cât se poate simplu. Într-un colţ se afla un pat de fier îngust, alb, acoc cu un pled. Pereţii erau tapetaţi cu hârtie albă, pe care a pictate mănunchiuri de frunze verzui, nespus de frumoj de vesele. Pe podea fusese aşternută o rogojină. La ferei atârnau perdele albe, scurte, de muselină. Pe pervazuri cutii lungi, creşteau plante cu flori trandafirii, moi, ca ceară, al căror nume Presley nu-l cunoştea. Pe pereţi aflau numai două tablouri, unul, o reproducere a pici „Lectură din Homer"; celălalt, o schiţă în cărbune a Misi „San Juan de Guadalajara", făcută chiar de Presley. La reastra dinspre răsărit se afla o masă de bucătărie, sim neacoperită. Pe ea scria Presley şi, de obicei, era plină hârtii aruncate talmeş-balmeş, de manuscrise netermini ciorne de poeme, carnete de însemnări, tocuri, mucuri ţigări şi altele. La îndemână, pe o poliţă, se aflau cărţile cameră erau numai două scaune: un scaun cu spătar dri vertical, de lemn, aşezat în faţa mesei, în care nu sosim bine, şi în dreptul ferestrei de la miazăzi, un balansoar ci forţabil, din nuiele împletite. Lui Presley îi era nespus dragă odaia. îi făcea plăcere şi se preocupa să-iment

ACATIŢA

Biosfera de riguroasă simplitate şi prospeţime. Avea oroare I interioare încărcate cu tot felul de obiecte de artă.

seori îşi supunea camera unui control sever, punând-o în Bine, îndepărtând orice obiect neesenţial, lăsând numai Minele podoabe care, într-un anume sens, făceau parte din Iţa lui.

Viziunea sa creatoare suferise între timp o schimbare cală. Notele pentru marele său „Imn al Vestului”, poemul Ole pe care odinioară spera să-l scrie, le aruncase deoparte, Jpreună cu toate celelalte încercări ratate ale începuturilorle. De asemenea, rupsese o mulţime de versuri scrise din ba condeiului, păstrând numai un poem neisprăvit, intitulat truditorii”. Acest poem era un comentariu asupra orânduirii laie şi fusese inspirat de un tablou pe care îl văzuse în lleria de artă a lui Cedarquist. îi lipsea doar ultimul vers.

În ziua când îl auzise pe Dyke povestindu-i lui Caraher, [cârciumă, despre nedreptatea strigătoare la cer a sporirii irifului, Presley se întorsese la Los Muertos, tremurând, pos din sărite, cum nu i se mai întâmplase niciodată până lunci. Indignarea lui era aproape tot atât de mare ca şi a lui naher. Vedea şi el roşu în faţa ochilor. O revoltă aprigă îi lucotea în piept. I se părea cu neputinţă ca samavolnicia să llnuie multă vreme. Asemenea batjocură era de necrezut, încă ai fi povestit despre ea cuiva din altă ţară, pur şi simplu u te-ar fi crezut.

Presley se închise în cămăruţa lui, unde începu să işească de colo-colo cu pumnii încleştaţi, aprins la faţă, şi, 1 cele din urmă, simţind că se sufocă de mânie, se repezi la iasă şi începu să scrie. Un timp, peniţa păru că-i aşterne îndurile de la sine: îi ţâşneau în minte fără ca el să le caute Icătuindu-se spontan în propoziţii, propoziţiile îmbinându-se iontan în fraze energice, pline de elocvenţă, de foc, de «siune. Pe măsură ce proza devenea tot mai aprinsă, tot l-ai înflăcărată, trecu pe nesimţite pe făgaşurile poeziei.

FRANK NORF

Curând, cadenţa aliniatelor căpătă rimă, ritm, şi până la uilj Presley zvârli cât colo jurnalul şi se trezi scriind din nou vf suri.

Luă manuscrisul poemului neterminat „Truditorii” şi-l

< la repezeală, pentru a-i prinde ritmul. Deodată, în minţi ţâşni ultimul vers, versul pe care-l căutase zadarnic au vreme, îl scrise fără măcar să mai înmoaie peniţa cerneală. Adăugă apoi încă un vers, dând poemului o cfl cluzie precisă, care-i rezuma întreaga concepţie, şi sfârşii o cugetare sintetică, măreaţă, simplă, înălţătoare, demfl nespus de convingătoare.

Presley lăsă jos tocul şi se rezemă pe spetei] scaunului cu certitudinea că de astă dată atinsese culmi sperate. Mâinile îi erau reci. Fruntea îi ardea, inima îi zvi nea năvalnic în piept.

În sfârşit, făurise o operă de artă. Acum îşi dădl seama de ce nu putuse niciodată să prindă din zbor viziuni vastului, vagului impersonalului său „Imn al Vestului". 1 atunci îşi căuta drumul, dar nu-şi formase anumite convi geri. Nu se preocupa de oameni, încă nu participa cu I sufletul. Nu era de mirare că nu izbutise. Acum aparţir H poporului, sufletul lui fusese zguduit până în străfundu Credinţa în viitor era acum aproape frenetică. Credea, şi (aceea totul i se părea deodată cu putinţă.

De data aceasta, creatorul din el se dezlănţuise de sine. Poemul ca atare îl preocupa aproape mai mult de-o cauza care îl inspirase. Parcurse versurile din nö retuşându-le cu multă grijă, schimbând ici-colo câte t cuvânt şi îmbunătăţind ritmul. În clipele acelea uitase e popor, uitase de revoltă, de indignarea care-l stăpânise CH ceas mai înainte, acum doar tresaltă de bucurie: scrisese i, mare poem.

Deodată îl cuprinseră însă îndoielile. La urma urmen era chiar atât de mare? Nu cumva sublimul lui depăşea ab

WIACATIŢA

m puţin limitele ridicolului? Văzuse oare totul cum trebuie? în cumva ratase şi de astă dată? Reciti din nou versurile cu priţie. Pe neaşteptate, i se păru că-şi pierduseră avântul.

Nu mai putea spune dacă scrisese poezie adevărată IfU nişte biete versuri banale. N-avea câtuşi de puţin redere în propria lui părere. Simţea nevoia să audă

jpmcierea altcuiva, a unui om competent. Nu putea să opte. A doua zi ar fi fost prea târziu. Trebuia să aibă o cer-llidine în seara aceea, înainte de a se culca.

Atunci copie poemul cu grijă şi, punându-şi pălăria şi mele cu şiret, coborî scările şi străbătu pajiştea, îndrepdu-se spre grajduri. Acolo îl găsi pe Phelps spălând cabri-ta.

— Nu ştii cumva unde este Vanamee? îl întrebă. Phelps ridică bărbia.

— Întrebaţi-mă un lucru mai uşor de aflat, răspunse helps. Poate să fie la Guadalajara, la ranchul Osterman, à la o sută de mile depărtare. Ştiu unde ar fi trebuit să fie, şi nu pot spune unde este în clipa asta scrântitul, zănatecul. Acum ar trebui să cutreiere călare pe la crescătorie, spre lărit de tarlaua a patra, către Mission Creek Spring.

— Oricum, am să-l caut într-acolo, răspunse Presley, că-l vezi cumva pe Harran, spune-i că n-o să mă pot toarce la timp pentru cină.

Presley găsi poneiul în ţarc, puse şaua pe el şi porni în tui viu pe Lower Road, îndreptându-se spre răsărit.

În dreptul gospodăriei lui Hooven o salută pe Minna, „re stătea întinsă într-un hamac la umbra uriaşului stejar de Irginia, cu un picior bandajat. Trecu în galop podeţul peste inalul de irigare, întrebându-se ce se va alege dintr-o fată cât de drăguţă ca Minna dacă nu se va mărita cu porlii ihezul care conducea echipa muncitorilor de la canal. Presley spera c-avea să se mărite cât mai curând. Laninchurile dimprejur se cam clevetea pe seama ei. Fără

FRANK NORM

Îndoială, era fată de treabă, dar o vedeai toată ziulicdH Bonneville şi la Guadalajara, zbenguindu-se cu muneb portughezi de la Quien Sabe şi Los Muertos. Era foarte ffil moaşă. Bărbaţii îşi pierdeau minţile din pricina ei. Preljfl nădăjduia că n-aveau să-i joace festa până la urmă.

Dincolo de canalul de irigare, Presley părăsi Lovfl Road şi urmând cărarea care cotea din punctul acela să sud-est, porni peste tarlaua a patra a fermei, ţinând MissH Creek la stânga Câteva mile mai departe se strecifl printr-

o poartă a gardului de sârmă ghimpată şi îndată infl într-un vălmăşag de mici dealuri şi măguri scunib unduitoare, care se înălţau mereu pe măsură ce înairfl învălurate, pleşuve, acoperite doar de ovăz sălbatic, acdifl înălţimi pe care se zăreau ici şi colo câte un stejar de VirglH constituiau avanposturile colinelor de la picioarele zbă Nevada şi erau folosite ca păşune de rezervă pentru raneb Los Muertos. În canioane şi arroyos creşteau desişuri mb linii de chaparral şi de manzanita. Pământul era ciuruit *M* gropile şobolanilor-de-câmp care mişunau peste tot. CâncW când, într-o rarişte, se zărea câte un iepure alergând de la tufiş de chaparral la altul, în salturi mari, cu urechile în vjH Deasupra capului săgetau când ici, când colo şoimi cărorajfl dăduseră drumul vânătorii, şi îndată după aceea se auzfl fâlfâitul speriat al aripilor unui stol de pui de prepeliţă «ţâşniseră dintr-un desiş de la marginea cărării.

Pe povârniş păşteau domol pâlcuri de vite, păşind 1 spre gropile pline cu apă pentru adăparea de seară. Can ţineau deoparte, împreună. Mânjii muşluiau după lapte a (fi pântecele mamelor, dând din codiţe şi tropăind cu copitele loi nepotcovite. Pe un tăpşan răzleţ păştea singuratic, mărfi uriaş, cu părul cârlionţat scurt pe frunte, cu ochii mici, injffl taţi, scânteietori, cu greabănul vânjos, cu muşchii proemi nenţi, monarhul, regele, marele taur de Durham, grav, demn, cumpănit, solitar, falnic.

RAC AT IŢA

Presley îl găsi pe Vanamee lângă un izvor, într-un colţ depărtat al păşunii. îşi înjghebase acolo un sălaş unde lopta.

Pătura lui albăstrie, cazonă, era aşternută sub un ste. Calul păştea pe aproape. Vanamee se chinoise lângă un uleţ din rădăcini uscate, ca să-şi fiarbă cafeaua şi să prăsea o felie de costiţă. Presley nu şi-ar fi închipuit niciodată putea exista o senzaţie de singurătate atât de impresionată ca aceea pe care o inspira făptura ghemuită lângă foc. Iveliştea pleşuvă, stearpă se întindea în jurul lui cât vedeai \ ochii. Vanamee era doar un punct în toată acea

mărginire, un punctuleţ, un singur atom omenesc, plutind nesfârşit pe oceanul neţărmuritei naturi.

Cei doi prieteni cinară împreună. Vanamee prinsese în peană două prepeliţe, pe care le pregăti şi le fripse la Oţap. După ce mâncară, băură pe săturate apă înviorătoare la izvor. În sfârşit, după ce Presley îşi aprinse ţigara şi namee pipa, cel dintâi spuse:

— Vanamee, m-am apucat din nou să scriu. Vanamee îşi întoarse spre el faţa slabă, ascetică.

Miidu-l atent cu ochii lui negri.

— Ştiu, spuse el. Jurnalul dumitale.

— Nu, un poem. îţi aminteşti? Ţi-am vorbit odată despre (L-am intitulat „Truditorii".

— O, versuri! Ei, mă bucur că te-ai întors la poezie. E brina de expresie care-ţi convine.

— Îţi aminteşti poemul? întrebă Presley. Era neterminat.

— Da, mi-l amintesc. Era mult mai promiţător decât tot ea ce ai scris vreodată. L-ai terminat?

Fără a răspunde, Presley scoase hârtia din buzunarul à la piept al scurtei de vânătoare. Momentul părea prielnic. Pretutindeni, peste învălurarea colinelor pleşuve domnea o linişte adâncă. Soarele apunea într-o vatră de jăratic. Pe cer e zărea nici urmă de nor. O boare de aur învăluia toată

priveliştea. Presley îşi citi poemul cu glas tare. După ce îl fi mină, prietenul lui îl privi în ochi.

— Ce ai făcut în ultima vreme? îl întrebă el. Mirându-se de întrebare, Presley îi spuse că hoinări de colo-colo.

— Nu vorbesc de asta, răspunse Vanamee. Cu tine l întâmplat ceva. Te-a stârnit nu ştiu ce. Am dreptate, nu? îi cred că da. În acest poem n-ai încercat să fii declamai! L-ai scris sub o mare tensiune. Chiar imperfecţiunile lifl dovedesc. E mai mult decât o simplă poezie. Constituia manifest, un mesaj. E însuşi adevărul. Te-ai întors spre miri primordială a lucrurilor şi ai văzut limpede. Da, e un pofl mare!

— Îţi mulţumesc! exclamă Presley înfierbântat. Înfl pusesem să nu mai am încredere în mine.

— Acum, observă Vanamee, cred că o să dai fuga l tipar cu el. Fireşte. Nu-i destul să fi formulat o idee mare, vi s-o şi vezi materializată, negru pe alb.

— Uite, cred că vorbesc sincer, obiectă Presley. Dal poemul e izbutit, va merge la inima cititorului. Ai spus tu înst că e un mesaj. Admiţând că are oarecare valoare, nu era că-i just să-l ţin ascuns, chiar dacă publicul e destul I meschin şi de indiferent.

— În orice caz, nu-l publica în reviste mondenii răspunse Vanamee. De vreme ce inspiraţia a venit din popji trimite-l înapoi poporului. Nu la cititorii aşa-zisei literaturi din periodicele lunare, la bogătaşii pe care nu i-ar interesa deci dintr-un punct de vedere. Dacă e să-l publici, publică-l înfl gazetă. Stai, nu mă întrerupe. Ştiu ce vrei să spui. Că prii zilnică e banală, vulgară, trivială, dar eu îţi spun că ud asemenea poem, intitulat astfel „Truditorii” trebuie citit dă truditori. Dăruieşte-l tuturor, popularizează-l. Dacă vrei»! ajungi la popor, nu-l privi de sus.

— Se pare că ceea ce spui e adevărat, încuviinţa

AC ATI ŢA

fesley, dar nu pot să mă dezbar de gândul că astfel ar fcemna să-mi arunc poemul în anonimat. Un periodic, o fire revistă mi-ar oferi… o… bază, o greutate.

— Ţi-ar oferi o bază, ţi-ar oferi o greutate! La tine te llndeşti? Tu, care vrei să fii sprijinul celor fără de sprijin? pta-i sinceritatea dumitale? Trebuie să te dai în lături. Să El, să uiţi propria-ţi sete de celebritate, de succes. Poemul Iftu mesajul tău trebuie să prevaleze, nu tu, cel care l-a scris, pedici abnegaţia, uitarea de sine, şi-ţi semnezi numele pe llaca comemorativă cât mai sus, aşa încât toată lumea să-l filtă vedea. Să poată vedea nu poemul, ci poetul. Ehei, Etsley, sunt mulţi oameni ca dumneata! Reformatorul social Brie o carte despre injusteţea posesiunii pământului, şi din prea ce scoate pe ea îşi cumpără un petic de pământ, ponomistul deplânge greutăţile săracului, dar îşi îngăduie se îmbogăţească din vânzarea cărţii sale.

Presley nu voi să asculte mai departe.

— Nu, strigă el, ştiu că sunt sincer, şi pentru a-ţi dovedi fost lucru, îmi voi publica poemul, aşa cum spui, în presa zilnică, şi nu voi primi niciun ban pentru el.

Mai vorbiră de una, de alta încă vreun ceas. Se întuneca. Presley îşi dădu seama curând că Vanamee era cu fiece clipă tot mai îngândurat. În ultima vreme, tăcerea, îngândurarea lui erau mai vădite ca oricând. Deodată se ridică brusc şi-şi întoarse privirile spre miazănoapte, în direcţia Misiunii „San Juan”.

— Cred că trebuie să plec, spuse el.

— Să pleci? Unde să pleci atât de târziu?

— Acolo, răspunse Vanamee, arătând vag spre miază-iinapte. La revedere. Şi fără a mai spune un cuvânt, se mistui în pâcla amurgului.

Rămas singur, mirat, Presley, îşi găsi calul şi, strângân-îtiu-i chinga, sări în şa şi, la lumina stelelor, se întoarse spre i. inch, cu capul lăsat în piept, gânditor. În seara aceea.

FRANK NOR – fifl înainte de a se culca, trimise poemul „Truditorii” unui zijffl San Francisco, pentru numărul de duminică.

După ce-l părăsise pe Presley, Vanamee, cu cele dă degete mari vârâte în cartuşiera goală, coborî repede deH colinele unde se afla păşunea ranchului Los Muertofifl străbătu tăcutul orăşel Guadalajara. Faţa sa slabă, oachafl cu obrajii scofâlciţi, cu frumoasa barbă neagră ascufl privea spre miazănoapte. După obiceiul lui, umbla cu difl descoperit, şi din pricina repeziciunii cu care mergea, pisfl i se legănau în vânt. Ştia unde se duce. Ştia cum avea să petreacă noaptea aceea.

Durerea neadormită ţâşnise din nou dintre umtfl încovoindu-i umerii, îndemnându-l să se întoarcă la locul în cirii pierdute, a romanului de dragoste de mult apus, a icfl moarte, în grădina misiunii, în întunericul de sub bătrânii ptfl în afară de asta, inima lui ascundea şi alte taine în grădină se întâmpla ceva neobişnuit. Acolo, noaptea nu ifl totdeauna pustie, întunericul nu era întotdeauna mut. Cţb

îşi striga durerea, departe de tot fremăta ceva, parcă l-lfl ascultat, ba uneori chiar se apropia. La început, a fi prezenţă îl speriase, dar, cu timpul, pe măsură ce o simţi se apropie, în inima lui îşi făcuse încet-încet loc un simtă mâl neasemuit de dulce. Îndoindu-se de propriile simţuri, nevollfl să creadă într-o asemenea fericire chinuitoare, temândifij de îngrozitoarea stare de buimăceală în care cădea difl nopţile petrecute în grădină, Vanamee încercase să rămJH departe de locul acela. Totuşi, când durerea ce-i fusese hfifl ezită îl sfredelea din nou, când gândurile nealinate şi amiin Angelei îi sfâşiau inima şi îi umpleau ochii de lacrimi, ispita i* a se întoarce în grădină îi încleşta inima de fiecare dată, fi uneori nu putea să-i reziste. Paşii se îndreptau de la sirfl spre misiune, parcă l-ar fi chemat cineva.

Guadalajara era tăcută, întunecată. Nici chiar II Solotari nu se vedea vreo luminiţă. Oraşul dormea. Numai

RAC ATI A

lipsita ghitară zumzăia undeva într-o cocioabă nevăzută. Htmee iuţi pasul. În timp ce ieşea din oraş pe drumul care cea spre misiune, peste câmpul ranchului Quien Sabe, Aţi mireasma ogoarelor şi un parfum îndepărtat de flori, pe Hb-I cunoştea atât de bine. De fiecare parte a drumului, mântui cafeniu dormea, hrănindu-şi în tăcere grăunţele ßunse la sân. Cu două zile mai înainte plouase zdravăn, şi Bmântul, încă moale, răspândea o aromă pătrunzătoare de Uitate.

Vanamee trecu pe lângă ranchul Quien Sabe. Totul nea. Când şi când, motorul eolian al puţului scârţâia, sub pulsul vântuleţului ce sufla de la nord-vest. Un motan care n-a şoareci-de-câmp se furişă din umbra uriaşului grajd, se pn şovăielnic în bătătură, bâţâindu-şi vârful cozii. Din grajd fib auzea frecându-se de perete un corp greu. Răsună un Hppăit de copite; una din vacile care moţăiau se lăsă jos, luflând prelung.

Vanamee trecu pe lângă casa cea mare a ranchului şi văzu de drum. Departe, spre dreapta, se zărea platoul Hbare se afla misiunea, cu campanila ei ce veghea în

Hipte. Clipele treceau. Vanamee păşi hotărât înainte, fodată se opri cu capul sus, cu ochii şi urechile la pândă. Hal ciudat al şaselea simţ al lui, care reacţiona ca frunzele Imozei senzitive, percepuse deodată apropierea unei fiinţe Bfneneşti. N-o văzuse, n-o auzise, totuşi se opri o clipă din rum.

Atunci acea senzaţie se întări. Vanamee păşi mai Aparte încet, înaintând cu luare-aminte.

În sfârşit, ochii lui, care rătăceau de colo-colo cu îngrifirare, se opriră asupra unei umbre mai negre, mai întunecate decât câmpul surcafeniu, cufundat în noapte. lumbra se zărea la o oarecare depărtare de drum. Vanamee (iuţi spre câmp, păşind cu atenţie peste bulgării moi ce se lirâmau sub picioare. La douăzeci de paşi de umbră se opri.

FRANK NORFA

Era Annixter. Şedea cu spatele spre el pe un pietroi fij rotund. Se aplecase înainte, sprijinindu-şi coatele în genunchi şi bărbia în palme. Nu se mişca. Privea tăfl neclintit câmpia netedă, întunecată.

Era în noaptea când stăpânul ranchului Quien Sabafl chinuise pentru izbăvirea lui, zbuciumându-se din amurfl până în zori. În clipa când Vanamee îl zărise, frământările abia începuseră. Inima din el nu se trezise încă. Noapă pogorâse de curând, zorile erau încă îndepărtate. Ogoafl dimprejur zăceau golaşe, cafenii, fără viaţă, netulburate în de nicio mlădiţă verde.

O clipă, crugurile vieţii acestor doi oameni, atât fi deosebiţi la fire, se întretăiară acolo, sub stele, în tăcefl nopţii. Apoi Vanamee se dădu înapoi, văzându-şi de drurfl tăcere, mirându-se că şi acel om de acţiune, nesentimerfl netulburat de vise, se zbuciuma ca şi el, că ieşise şi a fi noapte spre a cugeta pe câmpul pustiu.

Curând însă uită de toate. Lumea materială se înfl părtă iute de el. Realitatea se micşoră, ajunse cât un puilfl păli, aşa cum pălesc stelele când răsare luna. Tot ce fi pământesc se mistuise, pierise ca un duh necunosfl fâlfâind pe deasupra lui. împrejurimile păreau de pe alt tăr,

în” Pătrunsese în lumea irealului, a vedeniilor, a minunii, und» totul era cu putinţă. Se oprise la poarta grădinii misiunii.

Deasupra lui se ridica vechea campanilă a biserllă Prin arcadele din vârf, unde se legănau clopotele dăruite de regina Spaniei, zări stelele licărind stins. Lilieci muţi fâlfâlijj aruncându-şi umbrele jucătoare pe faţada albă a bâti în clădiri.

Nici cel mai uşor târâit de greieri nu tulbura liniştii Albinele dormeau. Pe păşuni, în pomi, în caliciul adânc al firilor de punkal şi ale magnoliei, gâzele, toată puzderia dl vietăţi microscopice care mişunau în timpul zilei, moţăiau dormitau. Nici cel mai uşor fâsâit de şopârlă pe pardor-al

AR AC ATÂTA

Ida, tocită, de sub colonadă, nu tulbura acea linişte încă. Numai în grădină se auzea susurul apei curgând în Ivuz, fără contenire, marcând scurgerea clipelor, depărea ceasurilor, curgerea anilor, neînlăturatul marş al Icurilor.

Altă dată, poarta înaintea căreia se oprise acum fenamee era zăvorâtă zdravăn. El schimbase însă de mult st obicei. Pătruns de misterul, de romantismul acelor Un, stătu o clipă înaintea ei, apoi, ridicând ivărul, o ichise, intră şi o închise încetişor la loc. Se afla în grădina inăstirii.

Stelele se iviseră, dese, risipite sau apropiate, în adân-albastru al cerului. Calea-laptelui lucea ca un văl de – gmt. Ursa-mare se rostogolea gigantică spre miazănoapte, rea nebuloasă Orion părea un vârtej de pulbere siderală inurătoare. Jos, deasupra orizontului, Venus lucea ca un e fosforescent de şofran-pal. De la o zare la alta a lumii, \ *weu*\ constelaţiilor îşi urma calea, ca alaiul unor împăraţi, şi număratele aureole ale orbitelor acestora răspândeau o pire misterioasă, o lumină diafană, ce se împrăştia pe tot inantul, senină, nesfârşită, feerică.

Mica grădină abia se zărea sub lumina aceea difuză, la răsărea din beznă. Frunzele perilor oglindeau stins acea mină vagă, în timp ce pomii fremătau în adierea şovăielcă. Un scut estompat de argint arăta locul unde clipocea Pa

havuzului. Sub revărsarea sclipirilor albăstrii, întunecate, lotecile aşternute cu pietriş se zăreau nedesluşit peste f) iiiţişti, ca o ţesătură de satin alb pe luciul unui lac. Pe fondul Udului de la răsărit, pietrele funerare ale mormintelor se alini-.111 ca o procesiune vagă de glugi cenuşii.

Vanamee străbătu grădina şi se opri, sărutând brazda (le iarbă de pe mormântul Angelei. După aceea se apropie îi şirul perilor şi se lăsă jos, în întunericul de sub ei, cu băr-hia sprijinită în palme, cu ochii rătăcind peste întinderea vâl-FRANK NO

celei de la poalele colinei pe care se înălţau zidurile misia încă o dată chemă Vedenia, încă o dată conjură Hun încă o dată. frământat de îndoieli şi chinuit de durH nepieritoare, ceru un răspuns nopţii Mistic, îşi trimise încl dată antenele spiritului departe, peste încântătoarea mari supranaturalului. În inima lui încolţea nădejdea, nici el nul de ce. Fără îndoială, într-o noapte ca aceasta nălucirea tri buia să se întrupeze. Fără îndoială, vedenia se cuvel chemată. Cu ochii închişi, cu voinţa încordată într-o sforţi supremă, cu simţurile ascuţite până la amorţire, îi să angelei să vină, şi strigătul lui mut răzbea până déparli acea mare de lumină difuză, efemeră, care plutea în veşil peste vâlceaua de la picioarele lui.

Neclintit, prosternat la pământ, aştepta. Luni întregi trecuseră din acea primă noapte când, sfârşit, Vanamee primise un răspuns. La început spel peste măsură, tulburat, zguduit până în străfundul sufletuli hotărâse să nu-şi mai pună nicicând la încercare straniii! puteri. În pofida acelei hotărâri, intrase totuşi din nou în I dină şi în noaptea următoare, şi într-a treia, şi într-a patii cele din urmă, venea acolo noapte de noapte, lăsându-s mai mult stăpânit de acea atmosferă, încredinţat încet-i că i se răspundea, într-adevăr, de îndată ce îşi striga chemarea. Credinţa lui în acest fenomen se înteţea măsură ce iarna făcea loc primăverii. Pe măsură ce pe vara înainta şi nopţile erau tot mai scurte, această imp devenea certitudine. Va ieşi oare din nou în calea lui lui moartă de

atâta vreme? Se va întoarce oare la el, ieşii mormânt, din beznă? Nu putea să răspundă la această! bare. Nu putea decât să aştepte, să nădăjduiască. Tot e ce ştia era că strigătul lui găsea un răspuns, că mâinii întinse, bâjbâind în întuneric, întâlneau atingerea uitor în Aştepta cu răbdare. Pe măsură ce primăvara se înstăpă nopţile erau tot mai calde. Stelele clipeau tot mai lim

1ACATIŢA

e păreau mai luminoase. Aproape o lună de zile după primise cel dintâi semn, nu se mai întâmplă nimic. În unele pţi nu izbutea de loc, în altele răspunsul era slab, amăgiân sfârşit, într-o noapte simţi o schimbare, cea mai sua, cea mai minusculă dintre schimbările perceptibile, ritul lui, care rătăcea în depărtare, fâlfâind ca o pasăre! rdută pe deasupra văii, simţi din nou ceva, simţi o zenţă, şi o reţinu. De astă dată izbuti s-o atragă un pas i aproape. Cu inima bătând năvalnic, cu sângele zvâcnind tâmple, pândea cu toate simţurile încordate acea prezenţă ce se apropia încet. Cine venea spre el? Al cui era chipul Bëluit în zăbranicul nopţii? Ai cui, paşii care se apropiau de I cu o încetineală nesfârşită? Nu îndrăznea să-şi răspundă.

Mintea lui zburase înapoi, cu ani şi ani, spre zilele Biaintea tragicei morţi a Angelei, dinaintea nelegiuirii llvârşite de misteriosul necunoscut. Şi atunci o aştepta ca şi lim. Atunci însă nu aştepta în zadar. Atunci, ca şi acum, i t păruse că o simte apropiindu-se tot mai mult şi mai mult. Be astă dată însă ce se va întâmpla? Nu ştia. Aştepta. Htepta, nădăjduind. Aştepta, răbdând, îndurând. Credea că denia va veni.

Între timp, pe măsură ce primăvara se statornicea tot n-ai mult, florile ranchului Seed începuseră să renască la Miţă. Pe cei cinci sute de acri pe care erau răsădite, unduia în mare de verdeaţă. Apoi, cu sfială, începură să pâlpâie fetilori, nuanţe gingaşe, estompate de razele lunii pline. Se Hnlindeau, sporeau. Licăriri diafane, trandafirii, albăstrii, găl-un albe, sclipiri de aur, toate diluate de lumina lunii.

Încet-încet, nopţile începură să fie îmbălsămate de

parii miurile florilor. La început, ca o părere, apoi plutind ca firele rmătăsoase de funigei şi, în sfârşit, când bobocii înfloriră, pariuinurile florilor se revărsară nestăvilit, din belşug, fără con-lenire, val după val, pe deasupra misiunii, îmbinându-se.

FRANK NO

contopindu-se cu miresmele bobocilor de magnolia şi alarilor de punka.

Pe măsură ce nuanţele florilor de la ranchul Seed, accentuau, parfumurile lor erau tot mai pătrunzătoare, limpezi, pe măsură ce lumina stelelor noapte după noa era tot mai strălucitoare, mai caldă, iluzia căpăta tot mai relief. În timp ce Vanamee aştepta în întunericul de sub răspunsul se apropia, pe nesimţite, tot mai mult. Nu v nimic altceva decât licăririle îndepărtate ale florilor. Nu a nimic altceva decât clipocitul havuzului. În jurul lui nu mi decât adierile nevăzute, uşoare ale parfumurilor. T simţea apropierea Vedeniei. La început venise până mijlocul ranchului Seed, la vreo jumătate de milă de misi printre straturile de violete, modeste, sfioase, ghemui pământ, apoi trecu de violete şi se apropie, oprindu-se tre' rezedele mai îndrăzneţe, care cutezau să privească tre' frunze spre cer. După câteva nopţi lăsă în u albăstrelele şi înainta spre straturile de stânjenei, care se cau cu mai multă îndrăzneală de la pământ cu petalele bătătoare la ochi, viorii ca înserarea. Înainta apoi cu paşi… spre mândra, spre sfidătoarea frumuseţe a garoafelo trandafirilor, şi, în sfârşit, după alte câteva nopţi, Vana simţea că se oprise, parcă tremurând de îndrăzneala el mijlocul falnicilor crini regali, care creşteau la margi ranchului Seed, aproape de misiune. După aceasta un aşteptare îndelungată. Apoi, către miezul unei i întunecate, înainta din nou. Vanamee abia îşi putu stăpâni strigăt. În sfârşit, Vedenia trecuse de flori. Nevăzuta, apropiase de poalele colinei pe care aştepta el, oprindu într-o viroagă, unde întunericul era mai adânc, la o dista de la care aproape că putea fi auzită.

Nopţile se scurgeau una după alta tot mai calde. fi şi când, în timpul zilei, ploaia înviora pământul. Florile d

ranchul Seed creşteau năvalnic, înflorea boboc după bo

WRACATIŢA

timp ce acelea deschise se dezvoltau, ajungând în plină nhiritate. Culorile ranchului Seed erau tot mai profunde.

Într-o noapte, după ceasuri întregi de aşteptare, namee simţi pe obraz atingerea unei adieri prelungi, calde, re sufla peste vâlcea de la răsărit. Adierea atinse grădina lunii şi mişcă ramurile perilor. Părea alcătuită din esenţele Stilate ale florilor. Parfumul lor nu fusese niciodată atât de Igaş, atât de ameţitor. Adierea se risipi. Nu mai mişca mic. Atunci, în sfârşit, în liniştea nopţii, în acea linişte in re Vanamee îşi strigase de atâtea ori chemarea mută, auzi Va. Speriat, ridicându-se pe jumătate de la pământ, ascul-I da, auzea ceva. Auzea ceva, aproape, în bezna de laalele colinei. Ce era, nu putea spune, dar nu părea nici ill din nesfârşitele zgomote asemănătoare de pe acele Buri, pe care le cunoştea atât de bine. Nu era nici foşnetul nzelor, nici pârâitul crenguţelor, nici zumzetul gâzelor, nici fierea florilor de magnolia. Era numai un freamăt slab, perceptibil, cu neputinţă de precizat, un mic semn la etarul sensibil al liniştii. Apoi nopţile se scurseră din nou lele după altele. Stelele de vară erau tot mai strălucitoare, jildurile se înteţiră. Florile de la ranchul Seed se înmulţiră. l cinci sute de acri ai lui erau un covor de flori.

În sfârşit, într-o noapte, o nouă lumină răsări pe cer. icra subţire a lunii se înălţa, învăluită, înnegurată, în 11. incul ceţurilor pământului. Lumina sporea. Pe măsură ce /de ei erau tot mai strălucitoare, contururile îndepărtate, mă atunci ascunse, ieşeau la iveală. Privind în jos spre valea, Vanamee avea în faţă o privelişte de o frumuseţe nease-uită, înfloriseră toţi bobocii de pe câmpul ranchului Seed. Ulorile florilor erau tot mai vii, tot mai izbitoare, luând ochii, trandafiriul devenise roşu-regal, albastrul se preschimbase în purpuriu. Galbenul licărea în nuanţe portocalii. Portocaliul Cea ca aurul, scânteia ca briliantul. Pământul dispăruse sub traturile nesfârşite de flori strălucitoare. Pe neaşteptate.

FRANK NOR.

luna se înălţa spre zenit din ceaţa care o învăluia. O clipffl revărsă o boare, o pulbere de aur, şi Vanamee ai cărui B sfredeleau bezna de la poalele colinei, îşi simţi inima zvi nind deodată, apoi oprindu-se în loc, şovăielnică, nemaivöM să bată. În clipa aceea de lumină trecătoare zărise cel Acolo jos, la poalele colinei, mişcase ceva, pe jumătadl beznă, pe jumătate în lumină. Se ivise şi pierise într-o cil Ceaţa estompase din nou lumina lunii. Bezna înghiţise I nou Vedenia. Ce văzuse? Nu ştia. Apariţia fusese at-H scurtă, încât creierul amorţit nu percepuse prompt, I descifrase numaidecât mesajul ochiului. Nu se mişca nirfl Totuşi, fusese ceva. Văzuse cu ochii! Ce să fi fost oii Fluturarea unei şuviţe de păr? Mişcarea unei mâini ap Fâlfâirea poalei unui veşmânt? Nu putea spune. Totuşi făcea parte din priveliştile pe care le văzuse atât de ad în locul acela. Nu fusese nici freamătul aripii unui flutur noapte, nici legănarea unei flori mişcate de vânt, nici fa If mută a unui liliac. Era mai curând o sclipire stinsă, zărită, cu neputinţă de precizat, vibrare imaterială în întricul nemărginit, al nopţii.

Asta fusese totul. Până atunci nu se întâmplase ni fenomen concret, nimic pe care Vanamee să-l poată defi preciziune, care să poată fi exprimat prin cuvinte. F menul, insesizabil uneori pentru acel straniu al şaselea al lui, nu putea fi perceput decât de un ochi sau de o un foarte fină. Mistica întruchipare a vedeniei se petrecuse tiv, înceţoşat, ca în vis. Fenomenul insesizabil părea e conturase într-un nucleu material, lumina stelelor părea încheagă, strălucirea florilor părea să devină ceva con iar cei mai suav parfum, o prezenţă tangibilă.

În grădină se strecurase însă şarpele. Deşi legăn unduirea uşoară a visului, deşi fermecat de acea fac unei nopţi de vară, îmbălsămată de parfumurile florilor, *e* dată în liniştea întreruptă doar de clipocitul havuzului *f RAC ATI A*

Izna revărsată peste marea de flori strălucitoare, Vanamee U putea să uite tragedia pricinuită de nelegiuirea

pe care JBavârşise necunoscutul, zbuciumul cumplit al atâtor ani, Sania, sinistra nălucă ce se năpustise din întuneric şi pierii jr-o clipă, lăsând în urmă moartea şi pângărirea.

Niciodată nu văzuse Vanamee aceste lucruri mai ipede decât atunci când, lăsându-l pe Presley la păşune, îndreptase spre grădina misiunii peste câmpul ranchului Wien Sabe.

Era noaptea în care Annixter veghease cu ochii la >le, regăsindu-se în cele din urmă pe sine însuşi.

Pe măsură ce vremea înainta, departe unul de altul, ştiind cât se zbuciuma celălalt, amândoi aşteptau să se treacă minunea: Annixter la ranch, Vanamee în grădina Bunii.

Vanamee zăcea neclintit sub peri, cu faţa în jos, cu untea ascunsă sub braţul îndoit. Ridicând capul, îşi trimisentru ultima oară strigătul mut peste vâlcea, chemând mi-unea, somând noaptea să i-o dea înapoi pe Angèle, lăsân-U-se pradă nălucirilor. îşi sprijini din nou capul pe braţ şi i „icptă. Clipele treceau. În havuz apa clipocea mereu. Pe pline, o boare luminoasă de culoarea şofranului prevestea Tăritul lunii pline. Nimic nu mişca. Pretutindeni domnea ice adâncă.

Deodată, mâna dreaptă a lui Vanamee se încleşta din încheietură... Iată... iată... Chemarea lui primea din nou răslpuns. Departe de tot, în marea întunecată, liniştită a nopţii, Iernata din nou ceva. Nu auzea, nu vedea nimic; era doar un licmur, o vibrare perceptibilă numai de o anume facultate tublimată a spiritului său, încă nedefinită. Rigid, cu nervii încordaţi la culme, neclintit, prosternat la pământ, aşteptă.

Năluca se apropie nespus de încet. Trecu de straturile de violete, apoi de cele de rezede. O clipă după aceea era printre stânjeneii albi. Lăsându-i în urmă, se avântă printre

trandafirii şi garoafele roşii. Străbătu ca un meteor mar superbă a crinilor regali. Înainta încet, dar nu se opri

Vanamee îşi ţinu răsuflarea, necutezând să ridice cai Vibrarea părăsi florile înaintând în întunericul de la poală colinei. Se va apropia oare? Acolo se oprise totdeauna, ttl oprise o clipă şi, în ciuda sforţărilor lui, îi scăpase, se pifl duse înapoi în noapte. Acum însă se întreba dacă fusesafl stare în sfârşit să-şi pună în acţiune toată puterea. Nu-l sol nase întotdeauna gândul că se afla faţă în faţă cu adă taină? Atunci, când venea, nu lăsase el însuşi nălucired-B piară, răspunsul să se risipească din nou în beznă?

Nicio noapte nu fusese însă până atunci atât de ifl moaşă ca aceasta. Primăvara se revărsase din plinf Văzduhul era un adevărat balsam. Nesfârşita pace a mi-o grădini care dormea în întuneric încânta simţurile. Era fi colţişor izolat, discret, romantic, o grădină fermecătoarei visurilor.

La picioarele lui, în vâlcea, coloritul năvalnic al mării fi flori, trandafiri, crini, zambile, garoafe, violete, sclipea care incandescenţă în lumina de aura lunii ce răsărea. îmbibat fi parfumuri, aerul era greu, dulceaţa lui umplea gura, gâtul IA tării, constelaţiile călătoreau fără contenire. Pământul dormea sub picioarele lui. Chiar şi florile visau. Peste tot cuprinsul se aşternuse o linişte ca de biserică, pogorâse cil binecuvântare, ca o dumnezeiască milostivire, ce se vadă în frumuseţea firii, în pacea tihnită, adâncă.

Era ceasul vedeniilor, ceasul visurilor. Zăcând în iarbfl sub peri, Vanamee, îmbătat de misticism, însetat d supranatural, simţi deodată că spiritul lui se detaşase de trup, căzuse în transă. Aşa ceva nu i se mai întâmplase pâlfl atunci. Părea că imaginaţia zbura departe înaintea lui, fiind gata să perceapă impresii pe care nu le mai încercase niolf când. Se simţea tot mai uşor, tot mai mic. Până la urmă paion că se volatilizase cu totul. Parcă vedea cu ochii altcuiva.

RACATIŢA

prea cu urechile altcuiva, simţea cu inima altcuiva.

— Vino… şopti Vanamee.

Simţea că vedenia înaintează încet-încet. Venea spre I, Cu fiece clipă era tot mai aproape.

În sfârşit, acum trebuia s-o vadă. Ieşise din întunericul M la poalele colinei, urcând povârnişul încet, stăruitor, într-acolo, de aproape, auzea un zgomot uşor. Iarba foşnea b atingerea unui picior. Frunzele tufelor fremătau, parcă le lingea o mână. Trosnea o crenguţă subţire. Paşii se auzeau mai desluşit! Se apropiau tot mai mult. Ajunseseră pe jasta colinei. În sfârşit, sosiră aproape de el.

Vanamee tremura ca varga, ascunzându-şi capul în doitura braţului. Auzi limpede paşii oprindu-se. Pe semne Vedenia nu putea să vină mai aproape. îşi înălţă capul şi

I. MVI

Luna se ridicase în slăvi. Marele ei scut de aur plutea jasupra zării, spre răsărit. Nu departe de Vanamee, [limpede, desluşit, profilată pe talgerul lunii, se zărea făptura linei tinere fete, în veşmânt de mătase roşie, cu mânecile Uzând în falduri, ca ale chimonourilor japoneze, cu ţesături im fir, închipuind flori şi păsări. Cosiţele gingaşe, aurii, nu liv. au să se vadă decât o parte, în formă de triunghi, din frun-lea albă, boltită. Mâinile îi atârnau fără vlagă de o parte şi de pita a trupului, dar răsufla domol, regulat, printre buzele [întredeschise, plinuţe, aproape ca ale vechilor egipteni, iar [Ochii, cu pleoape grele, traşi în sus, spre tâmple, orientali, râu închişi. Părea că doarme.

Venea la el din lumea florilor, a culorilor, din atmosfera [iceea grea, încărcată de esenţe, din întunericul îmbibat, satinat, îngroşat de parfumuri suave. Venea la el dintre flori, cu fierul auriu înmiresmat de trandafiri, cu aroma şi roşul-impe-l nal al garoafelor pe buze, cu gâtul alb, mlădios, parfumat de

FRANK NO

crinii gingaşi, diafani, din mâinile ei emanând baisai» heliotropului. Faldurile veşmântului roşu răspândeau mirol ameţitor ai macilor, picioarele lăsau o adiere de zambl «Stătea înaintea lui, aidoma unei vedenii, unei viziuni mateializate, vis devenit realitate. Ieşise din lumea celor nevăzil Era robul acestei icoane de aur şi purpură,

scăldată în al samuri, care se oprise nemişcată sul. razele paie ale lunii *M* Nălucire a somnului fiind, el a fi saşi cufundată în sorti Vis fiind, ea însăşi visa.

Chemată din beznă, din îmbrăţişarea pământului, I încleştarea morţii, din nefiinţă, se înălţa la lumină şi vial dumnezeiesc de pură. Pe fruntea netedă nu era nicio pal nicio urmă, niciun stigmat al întinării, al pângăl pământeşti. Păstrase aceeaşi gingăşie a inocenţei n-ai hănite pe care o cunoscuse în tinereţe. Anii nu lăsast urme, era tot atât de tânără ca şi odinioară, era purităţi reînviată, frumuseţea nepieritoare, veşnica viaţă renăscil binecuvântata, nemuritoarea tinereţe. Rămase câteva cid acolo, înaintea lui, şi prosternat la picioarele ei, Vanamel privi fermecat, vrăjit. Apoi, ea se trase încet înapoi, încă a dl mită, cu ochii închişi, se întoarse şi începu să cobai povârnişul. Pierise.

Vanamee sări în sus. Pe cât se părea, îşi venise în fil Privi crunt în jurul lui şi dădu cu ochii de Sarria.

— Am văzut-o, spuse preotul. Era Angèle, fetiţa, fill Angelei tale, leită maică-sa.

Vanamee însă abia îl auzea. Dându-l la o parte, pl înainte ca în vis. ieşind clin grădină. Că fusese Angèle l fiica ei, n-avea importanţă. Era ea. Moartea fusese învifib Mormântul, biruit. Viaţa, veşnic renăscuta, dăinuia în departe. Timpul fusese învins!

Dacă era ea sau fiica ei, n-avea nicio importanţă. Vil

RACATITA

nemuritoare, doar răul, păcatul pierea. Totul era veşnic, [afară de suferinţă.

Zorile se revărsară pe neaşteptate. Zenitul se învăpăie lodată. Vanamee mergea înainte, nici el nu ştia încotro. Bnina zilei sporea tot mai mult. În sfârşit se opri pe creasta Hi coline care domina fermele. îşi aruncă privirile la lloare, spre miazăzi, şi deodat ridică mâinile deasupra Ipului şi scoase un strigai năprasnic: – Grâul! Grâul! Răsărise peste noapte. Ieşise pretutindeni, de la o zare Irita! Glia, multă vreme stearpă, fremăta, zămislise viaţă La. Încă o dată, cumpăna vremii se legăna pe arcul

său Iţnic, năzuind din moarte înapoi către viaţă. Viaţa răsărise moarte. Veşnicia încolţise din nefiinţă. Acesta era tâlcul. Igele nu era simbolul, ci chezăşia nemuririi. Sămânţa Trezise, se întorsese în pulbere, pierise în ţărână, pentru a înălţa din nou la viaţă, biruitoare, neîntinată. Angèle Surâse, dând naştere pruncului său. Biruind moartea, viaţa lărise din păcat, neprihănită, năvalnică. Până atunci el» I cunoscuse pe Dumnezeu. Nebun ce eşti! Ce semeni tu înviază dacă nu moare întâi. Sămânţa pierise, Angèle muse. Când semeni, semeni nu trupul care va fi, ci doar un Munte, cum se întâmplă, fie de grâu, fie de altă sămânţă. Vâul. chemat din întuneric, din încleştarea pământului, din putreziciune, răsărise biruitor la lumină, la viaţă. Şi Angèle, asemeni, şi viaţa, de asemeni, şi învierea din morţi, de lemenea. Semeni în putreziciune. Răsare în neprihănire, nimeni în pângărire. Răsare în neîntinare, în strălucire, imeni în slăbiciune. Răsare în putere. Moartea e biruită de Iţă.

Soarele se înălţa în tării, întunericul fusese învins de lină.

FRANK NOR

Strălucirea celor pământeşti se oglindea în străluc celor cereşti. Strălucirea soarelui alunga strălucirea r firavă a lunii şi stelelor. De pe creasta pe care se a

Vanamee privea veşnica viaţă verde a grâului răsărit.

Inima descătuşată, fremătând de bucuria biruinţei sau morţii, întinse braţele şi strigă din răsputeri:

— O, moarte, unde ţi-e puterea? O, mormântule, un ţi-e izbânda?

CAPITOLUL 4

Poemul socialist al lui Presley, „Truditorii”, stârni multă vă. Redactorul suplimentului de duminică al gazetei din litiu Francisco, căruia îi fusese trimis, îl tipărise cu caractere Orice, ornamentând titlul atât de mult, încât era aproape citeţ. Mai mult chiar, hotărâse ca poemul să fie ilustrat cât hai atractiv de unul dintre graficienii ziarului. Totul ocupa o agină întreagă. Astfel prezentat, poemul atrase atenţia, fiind produs numaidecât în gazetele din

New York, Boston şi i incago. A fost discutat, atacat, apărat, elogiat, ridiculizat. A fost ridicat în slăvi cu cele mai dezgustătoare ditirambe, fierat cu cele mai violente invective. I se consacrară edito-iflale. Articole speciale în fiţuicile literare îi disecară prozodia l elocvenţa. Versurile lui începură a fi citate, fiind luate ca lamă şi pentru peroraţii revoluţionare, şi pentru discursuri cacţionare. Poemul a fost parodiat şi denaturat astfel încât la servească drept reclamă unor produse cerealiere şi anunitor alimente pentru copii. În cele din urmă, redactorul unei eviste lunare întreprinzătoare retipări poemul, însoţit de portretul şi biografia autorului.

Presley rămase uluit, începu să se întrebe dacă nu era h în adevăr cel mai mare poet american de la Bryant încoace. Când scrisese „Truditorii”, nici nu se gândise la celebritate. Zguduit până în adâncul sufletului, avusese pur şi simplu

FRANK NO.

Inspiraţie, clarviziune, scriind poemul în anumite clipe fi pice, când cuvintele îi veneau în minte cu uşurinţă şi veHcarea nu fusese dificilă. Aşa cucerise deci celebritatea – moment fu ispitit să străbată continentul, să se ducă la *fm* York şi acolo să se bucure de triumful său. Dar îndat H refuză această răsplată ieftină. Prea pusese lucruriJH inimă. Dorea să ajute poporul, comunitatea în mijlocul cH trăia, mica lume din valea San Joaquín, în lupta ei cu uH Ferată. Lupta îşi găsise poetul. Locul lui acolo era. ÛH cuvintele unui impresar care organiza conferinţe prin ţafl făcură să şovăie o clipă, i-ar fi plăcut să străbată contir JH spre a le relata compatrioţilor săi de pretutindeni drama cfl consuma pe acea ignorată şi îndepărtată coastfl Pacificului, ca să le stârnească interesul, ca să-i chemH acţiune. Acest lucru ar fi fost extrem de util. Să se defl. cauzei; să nu primească niciun ban drept răsplată, să-şi *J/Ê* viaţa pentru a reteza ghearele monstrului de oţel şi abuifl inima de fier, ar fi fost fără îndoială o faptă vitejească. Şifl state, nu numai California, îşi aveau durerile lor. SemjH căpcăunilor sporea pretutindeni, de-a lungul şi de-a latul

tffl Ar fi putut să se proclame el însuşi campionul poporulijbs lupta acestuia împotriva trustului. Ar fi putut să ajunglH apostol, un profet, un martir al libertăţii.

Presley era însă până în străfundurile sufletului saţfl visător, nu un om de acţiune. Şovăia, nu acţiona în mornH tul psihologic, hotărâtor, nu bătea fierul cât era cald sH vreme ce şovăia, alte probleme presante începură absoarbă atenţia.

Într-o seară, la vreun ceas după ce se culcase, fu *wÊ* zit de nişte glasuri care răsunau pe veranda casei rancliuliil Coborând, le găsi acolo pe missis Dyke şi pe SidnH Plângând, mama fostului mecanic vorbea cu Magnus sM Harran. Pare-se că nu ştia unde e Dyke. Plecase la *ofm* după-amiază, devreme, cu camionul, şi trebuia să se întorif

XRACATIŢA

I la cină. Acum era 10 seara, şi încă nu se întorsese. Missis jfke le povesti că se dusese mai întâi la Quien Sabe, vrând \ telefoneze de acolo la Bonneville, dar Annixter plecase la tin Francisco şi în lipsa lui casa era încuiată, iar administra-Ll, care avea o a doua cheie, se afla la Bonneville. Missis Ike telegrafiase de trei ori de la Guadalajara la Bonneville, fermându-se ce era cu fiul ei, dar nu obţinuse niciun rezul în cele din urmă, chinuită de griji, se dusese la Hooven, nd-o şi pe Sidney cu ea, şi reuşise să-l convingă pe narck să înhame caii şi s-o ducă la ranchul Los Muertos, Te a-l ruga pe Magnus Derrick să telefoneze la Bonneville, intru a afla ce se întâmplase cu Dyke.

În timp ce Harran suna centrala ca să-i dea legătura, Isis Dyke le povesti lui Presley şi lui Magnus ce jalnică himbare se petrecuse cu Dyke.

— Domnule Derrick, spuse ea, l-au scos din minţi pe fiul eu. Numai dacă l-aţi vedea! Stă ceasuri întregi pe terasă cu muie pe genunchi şi se uită la ele fără să scoată o vorbă. îi mai vrea să mă privească în faţă şi nu doarme. Noapte de jbante umblă de colo-colo prin cameră până dimineaţa. De e întregi tace, nu suflă niciun cuvânt. Stă

nemişcat pe Ca un, şi deodată, pe neaşteptate, oh, domnule Derrick, e; grozitor, izbucneşte într-un acces de mânie îngrozitoare, fără şte, înjură, scrâşneşte din dinţi, îşi strânge capul în Mini, bate din picioare de zguduie toată casa şi strigă că nea S. Behrman nu-i dă banii înapoi, îl ucide cu mâinile lui. În i asta însă nenorocirea cea mai mare, domnule Derrick! A început să intre tot mai des în cârciuma lui Caraher, stă acolo Omisuri întregi şi-l ascultă pe domnul Caraher. Fiul meu nu m. h e în toate minţile. Ştiu vag că el şi cu domnul Caraher au pus ceva la cale împreună, dar n-am aflat ce anume. Domnul Caraher e un om rău şi fiul meu a căzut sub influenţa lui.

Îi dădură lacrimile. Voi să şi le ascundă cu bărbăţie şi, iniurcându-se, o luă pe Sidney în braţe şi puse capul pe

FRANK NOR

umărul ei.

— Aşa ceva nu s-a mai întâmplat, mister Derrick, *A* ea. Eram atât de fericiţi toţi trei în căsuţa noastră… Viitorl părea atât de luminos. Oh, Dumnezeu îi va pedepsi pe *tÊÊ* pe hainii aceia de la Calea Ferată!

Harran ieşi pe verandă, întorcându-se de la telefqb Bătrâna tăcu, privindu-l cu ochi arzători.

— Cred că nu s-a întâmplat nimic, missis Dyke, îi spufl el liniştitor. Am cam aflat unde se află. Dumneata şi cu mjb molocul rămâneţi aici. Mă duc eu după el cu Hooven.

Peste vreo două ceasuri, Harran se întoarse împreuH cu Dyke la Los Muertos, în căruţa lui Hooven. îl găsise bfjfl turtă în prăvălia lui Caraher.

În beţia lui Dyke nu era nici urmă de sentimentalUH dulceag. Alcoolul stârnea în el numai spiritul răului, fi răzbunării, al îndrăznelii, al nesăbuinţei.

Mai târziu, când, ieşind de sub eucalipţi, căruţa în cfl se aflau doamna Dyke, Sidney şi fostul mecanic trecu pe lâfl gă casa ranchului, în drum spre casă, Presley, aplecându pe fereastra camerei, îl auzi pe Dyke spunând:

— Caraher are dreptate. De un singur lucru se tem: di dinamită.

În ziua următoare Presley îl însoţi la Guadalajara pt Magnus care pleca la San Francisco cu trenul. După ce-şi lui rămas bun de la acesta, se gândi să se abată pe la ferma lui Dyke, să vadă ce mai era pe acolo. Se întoarse la Lot Muertos copleşit de tristeţe, clocotind de mânie. Plantaţi. i d hamei, pe care ultima dată o văzuse înfloritoare, acum sf părăginise de tot. Munca fusese, vădit, lăsată baltă de mult Buruienile năpădiseră totul. Aracii se aplecaseră la pământ fi mulţi căzuseră, târând după ei şi tulpiniţele de hamei *cam* zăceau pe pământ într-un talmeş-balmeş de frunze veştedwi cârcei putreziţi şi lujere rupte. Gardul se şubrezise. Cu util şi ferestrele căscate, hambarul, care n-avea să mai fie ternii-
şARACATIŢA

Mt niciodată, oferea o privelişte tristă. În sfârşit, în pridvor, Wesley îl zări pe Dyke prăbuşit în balansoarul lui împletit, cu lirba şi părul vâlvoi, nemişcat, căutând cu priviri rătăcite Bre mâinile-i care zăceau pe genunchi cu palmele în sus.

În drum spre San Francisco, Magnus Derrick se întâlle la Bonneville cu Osterman. Acesta se aşeză în faţa lui agnus Derrick în vagonul pentru fumători, îşi dădu pălăria fi spate şi, trecându-şi palma peste chelie, observă:

— Păreţi necăjit, Governor. Aţi avut necazuri în ultima Berne?

Magnus tăgădui dând din cap. Totuşi, Osterman avea weptate. Magnus Derrick îmbătrânise pe neaşteptate. Ţinuta lui dreaptă dispăruse. Umerii laţi i se gârboviseră oarecum. Liniile ferme ale buzelor subţiri se relaxaseră şi mâna cu care rangea măciulia de fildeş îngălbenit a bastonului tremura Imperceptibil, ceea ce nu se întâmplase până atunci. Schimbarea lui Magnus era mai mult decât fizică. În sfârşit, conducea oamenii într-o luptă mare. Ca preşedinte al ligii, bra cunoscut, se vorbea despre el pretutindeni în California, I se cereau sfaturi, era privit ca un om proeminent! în sfârşit, nhândise acea poziţie îndelung şi zadarnic dorită! Totuşi, nu ira bucuros de triumful lui, căci totul în viaţă era aproape numai

amărăciune. Triumfase pe căi ocolite, prin mijloace îndoielnice.

Era un mituitor. Nu putea să uite acest lucru nicio clipă. „Pentru a-şi atinge scopurile, cât ar fi fost ele de dezintereate, de altruiste, ba chiar filantropice, fusese de conivenţă Ou ticăloşia, el, omul politic de şcoală veche, riguros de inteffiru, care-şi ratase cariera mai curând decât să facă un compromis în privinţa onestităţii. În ceasul al unsprezecelea, migrenat, prins în mrejele meşteşugit ţesute ale unor noi concepţii de viaţă, zăpăcit de abilitatea lui Osterman, de volubilii. ttea şi de sprinteneala lui, indignat, întărâtat peste măsură iii; samavolniciile trustului, în cele din urmă cedase, dăduse

FRANK NORM

mită. Se gândise că, la urma urmelor, asta nu mai avea fi o însemnătate. Faptul acesta îl ştiau numai Ostermfl Broderson şi Annixter. Şi n-aveau să-l osândească, fiinefl înşişi complici la săvârşirea lui. Putea să ţină capul sus. timpul, întâmplarea avea să fie dată uitării.

Totuşi, nu era aşa. îl părăsise un anume element sufl al caracterului său. Simţea acest lucru. Ştia. Acea rigiditatfl ţinutei care-i dădea toată prestanţa, imprimând forţă, gă tate felului său de a fi, dominator, autoritar, temperându-i fl seninându-i severitatea politicoasă, inflexibila, scădea zfl zi. În hotărârile pe care, ca preşedinte al ligii, era chemajfl le ia, şovăia tot mai adesea. Nu mai putea să fie autorifl dominator, acţionând cum credea el de cuviinţă, fără a cfl părerea celorlalţi. Începuse să-şi consulte locţiitorii, sjfl ceară sfatul, să nu aibă încredere în propriile sale opllfl Făcea greşeli, erori de calcul, şi când acestea îi erau adtjfl la cunoştinţă, îşi găsea refugiu în fanfaronadă. Ştia că fi faronada era un bluf, ştia că, mai curând sau mai târziu, sjfl ordonaţii lui o vor recunoaşte ca atare. Câtă vreme ajfl să-şi mai poată menţine poziţia? Dacă va putea ţine în mfl pârghiile de comandă până ce se va sfârşi lupta, totul vă bine. Dacă nu, se va prăbuşi şi, o dată prăbuşit, ştia că, mflitor cum era, n-avea să-şi mai revină nicicând.

Se ducea la San Francisco să se sfătuiască şi fi Lyman asupra unui anumit aspect al litigiului dintre Cafl Ferată şi fermieri, care îi fusese adus la cunoştinţă fi curând.

Când comitetul executiv al ligii înaintase recui Curtea Supremă alesese câteva dosare reprezentative i» tru situaţia tuturor terenurilor în litigiu. Nici Magnus, fi Annixter nu făcuseră recurs, socotind că deciziile ce v pronunţate de Curtea Supremă din Washington în acifl dosare vor servi de precedent, le va folosi şi lor. Magium făcuse o greşeală şi de data aceasta. Mandatarii din: „m

ACATIŢA

ancisco ai ligii îi scriseseră, înştiinţându-l că cei de la Calea rată ar putea să uzeze de această chichiţă şi să pretindă Ift, întrucât în privinţa ranchurilor Quien Sabe şi Los Muertos se făcuse recurs, deciziile date în apel erau definitive şi ca Bre să încerce să-i pună în posesie pe cumpărătorii fictivi ai or două ferme chiar mai înainte de a se pronunţa Curtea Bpremă. Termenul de nouăzeci de zile pentru introducerea Kursului avea să expire în curând, şi dacă pierdeau acest Binen, Calea Ferată ar fi putut trece la executare. Osterman Magnus hotărâseră să plece de îndată la San Francisco, Bde să-l întâlnească pe Annixter care în ultimele zece zile Hise de la Quien Sabe şi să discute problema cu Lyman. B membru al comisiei, s-ar fi putut ca acesta să cunoască Eenţiile Căii Ferate şi, în acelaşi timp, dacă aprehensiunile andatarilor ligii s-ar fi dovedit întemeiate, era în măsură să ba un aviz juridic competent asupra măsurilor de luat.

— Spuneţi, începu Osterman, după ce trenul porni din Bonneville şi se aşezară amândoi pe banchete, spuneţi: mor, ce se întâmplă cu Buck Annixter de câteva zile?

După toate semnele, nu-i în apele lui.

— N-am observat nimic, răspunse Magnus. Mister Ifennixter a fost plecat în ultima vreme. Nu-mi pot da seama le l-a putut reţine atât de mult la San Francisco.

— Aici e-aici! exclamă cu tâlc Osterman, făcând cu Chiul. Aveţi de trei ori, să ghiciţi. Hai să punem rămăşag

pe în trabuc. Eu cred că e vorba de o f-a-t-a; mai exact, de JHilma Tree. Deunăzi dumneaei şi-a luat tălpăşiţa de la Quien Babe şi a plecat la Frisco. Buck a plecat după ea. Am câştigat trabucul! Este?

— O ştiu, zise Magnus. Drăguţă femeie. Fericit cine o va [lua de soţie.

— Ha-ha! Soţie! Ţi-ai găsit, Buck Annixter să se însoare! Nu prea cred. Totuşi, i s-au aprins călcâiele bătrânului Buck. Nostim lucru. Ce-o să mai râd de el când o să dăm ochii

370 FRANK NORÉ

amândoi!

Totuşi, când Osterman şi Magnus se întâlniră 1 Annixter în holul hotelului „Lick”, pe Montgomery Street, I reuşiră să afle nimic de la el. Era în toane rele. Când Mag «aborda problema care-l adusese acolo, Annixter spusafl putea să se ducă la naiba totul, şi când Osterman, sunt şugubăţ. îşi îngădui o aluzie destul de vagă că o fi vreo în la mijloc, Annixter îl repezi atât de violent, că pânfl Osterman o sfecli.

— Ei, insinua el, atunci ce te tot învârti pe aici pil Frisco?

— Nu-ţi vârî nasul unde nu-ţi fierbe oala! repib Annixter.

Annixter sosise la San Francisco cu două săptămH mai înainte şi trăsese la un hotel de pe Bush Street, în del clădirii „First National Bank”, hotel despre care ştia că-l ţinfl rudă a familiei Tree. Presupunerea că Hilma şi părinţifb

locuiau acolo se dovedi întemeiată. Le citi numele în regii» de călători. Annixter bătuse la uşa lor şi se trezi că îi cal iertare bătrânului Tree.

Hilma şi mamă-sa nu erau acolo. Se nimerise tocrl bine. Ceva mai târziu, missis Tree se întorsese singura P Hilma o lăsase să-şi petreacă ziua cu una dintre verişotM ei care locuia departe, pe Stanyan Street, într-o căli aşezată cu faţa spre parc.

Annixter îi împacă repede pe părinţii Hilmei, încred!

ţându-i pe amândoi de sinceritatea dorinţei sale de a căsători cu Hilma. Totuşi, Hilma nu voia să-l vadă. Îndată o află că venise după ea la San Francisco, numai voi sal întoarcă la hotel şi se înţelese cu verişoara să rămână la 1 o vreme.

În tot timpul acesta, foarte nefericită, nu puse piciort afară din casă, plângând seară de seară până ce adoriiimi Ura oraşul, îi era de pe atunci un dor nespus de ranch, \!

IAC ATI ŢA

Intea de zilele pe care le petrecuse la căşărie, fericită, cuul ei, făcând unt şi brânză, smântânind laptele din tingi-mari, curăţind garniţele de aramă şi ciuberele, cufundân – şi braţele până la coate în lapte acru, umblând încoace şi Io în acea atmosferă de prospeţime, curăţenie însorită, lelă, cântând, nespus de fericită pentru simplul motiv că (llucea soarele. îşi amintea de lungile ei plimbări spre mi-pne, târziu după amiază, de raitele pe sub viaduct după ison, de trâmbiţările cocoşilor, de şuierul îndepărtat al nurilor, de dangătul clopotelor pentru Angelus, îşi amintea

O jale nesfârşită de întinderile singuratice, pustii ale terilor, de locurile netede care se pierdeau în zare, scăldate lumină, învăluite în linişte. îşi amintea de căldura de la a-mi

1 de irizările cerului senin, fără urmă de nor în zori şi în riurg. Viaţa aceea fusese atât de fericită! Acum totul; amain trecut. Oraşul, aspru, brutal, necruţător, cu nenumătele-i case de lemn învelite cu tablă, cu negurile care îiiindeau zarea şi răbufnirile vijelioase ale vântului, o tulbu-i, o întrista. Nu vedea ce-i va aduce ziua de mâine.

În sfârşit, într-o zi, după vreo săptămână de la sosirea I Annixter în oraş, se lăsă înduplecată să facă o plimbare în parc. Se duse singură, punându-şi pentru întâia oară llăriuţa de pai negru cu puf de mătase albă, pe care i-o împărase maică-sa, bluza roz, cu cordon din imitaţie de ele de aligator, o fustă nouă de stofă maron şi pantofii pe re luceau micile catarame de oţel.

Lângă iazul din parc zări un mic chioşc în stil

japonez. aşeză acolo câteva clipe, cu mâinile în poală, privind nuzată peştişorii aurii, dorind… nici ea nu ştia ce.

Se trezi fără veste cu Annixter lângă ea. Era prea speată ca să se mişte din loc. Ochii ei mari începură să se iiple de lacrimi.

— Oh, exclamă în cele din urmă, oh… n-am ştiut…

— Ei, zise Annixter, iată-te, în sfârşit! Am tot pândii casa

FRANK NORF

aia blestemată, încât mă temeam să nu mă ia la ochi vi poliţist. Pe Dumnezeul meu, strigă deodată, ce palidăi Hilma!… ia spune, nu te simţi bine?

— Ba da… îngăimă ea. Mă simt bine. N-am nimic.

— Ba nu, nu te simţi bine! declară Annixter ritos. Mă cep mai bine decât tine. Hai înapoi la Quien Sabe. Aici] de tine. Hilma, ce s-a întâmplat? De ce n-ai vrut să ne ved tot timpul acesta? Ştii… în ce situaţie mă aflu? Mama ta spus, nu? Dacă ai şti cât îmi pare de rău! Acum sunt încl inţat că atunci, sub viaduct, am făcut cea mai mare greşd a vieţii mele. Mi-am dat seama de acest lucru chiaj noaptea aceea, după ce ai plecat. Am stat toată noaptea o piatră, undeva, pe câmp. Nu ştiu exact ce s-a întâmi însă sunt alt om de atunci. Acum văd lucrurile cu totul alt Cum să spun, de atunci, pur şi simplu, am început să trăia Acum ştiu ce înseamnă dragostea. În loc să-mi fie ruşine ea, sunt mândru. Dacă ar fi să nu te mai văd niciodată, ni bucura, în aceeaşi măsură, că am trăit asemenea clipe] noaptea aceea pur şi simplu m-am trezit. Până în clipa *ci* mi-am dat seama că te iubesc cu adevărat, am fost cu tdă egoist. Acum, fie că vrei să te căsătoreşti cu mine, fie ca\j vrei, am de gând… nu ştiu cum să spun… să duc o altă vi «Am învăţat să trăiesc altfel. Ei… oh, nu ştiu cum să te fac înţelegi, dar numai prin faptul că te iubesc mi-am schimijH toată viaţa. Asta uşurează săvârşirea unei fapte drajH curate. Aş vrea s-o săvârşesc. Aş săvâr-şi-o bucuros» aminteşti? Odată mă lăudam că sunt aspru, că mă bucuri faptul că oamenii mă urăsc. Mă urau şi se temeau de n

Ei bine, de când te iubesc, mi-e ruşine de toate astea.

Nu în vreau să fiu aspru! Atât cât îmi va sta în puteri, voi face fel încât nimeni să nu mă mai urască. Sunt fericit şi vrea şi alţi oameni să fie tot atât de fericiţi. Te iubesc, rosti el dată, te iubesc, şi dacă ai să mă ierţi, dacă ai să te co până la un dobitoc ca mine, aş vrea să fiu pentru tine o

lui

ACATIŢA

mai bun, cât poate fi de bun un bărbat cu o femeie, înşel, fetiţo? Aş vrea să fii soţia mea.

Hilma privi printre lacrimi peştişorii roşii.

— Nu vrei să-mi spui nimic, Hilma? întrebă el după o

I

— Nu ştiu ce-ai dori să-ţi spun, murmură fata.

— Ba ştii, stărui Annixter. Am venit după tine ca să aud st lucru. Am aşteptat mai mult de o săptămână în bătaia fitului, în parcul ăsta tâmpit, bun numai de picnicuri, ca să ascult. Ştii ce-aş vrea să-mi spui, Hilma! – Bine, te iert, murmură ea.

— Pentru început, e de ajuns şi atât. Dar nu-i vorba de la

— Atunci nu ştiu despre ce e vorba.

— Trebuie s-o spun eu pentru tine? îl privi îndelung, apoi răspunse:

— N-ai putea s-o spui cum trebuie.

— Ai încredere în mine. N-aş putea să vorbesc în locui îi. Hilma?

— Nu ştiu ce vrei să spui.

— Am să spun ceea ce gândeşti tu. Să spun? Tăcură îndelung. Un peştişor auriu se ridică la prafaţa apei cu un clipocit ce se auzi desluşit. O pală de ht lunecă pe deasupra capetelor. Nu se zărea nimeni pe roape.

— Nu, răspunse Hilma în sfârşit. Pot… pot s-o spun eu să-mi. Eu… Se întoarse brusc şi-şi petrecu braţele pe după tul lui. Oh, mă iubeşti? strigă ea. E adevărat? Te-ai gândit fiecare cuvânt pe care l-ai spus? îţi pare rău? Ai să fii bun mine dacă voi fi soţia ta? Ai să fii scumpul meu soţ?

Ochii lui Annixter se înrourară de lacrimi. O luă în braţe o strânse la piept. Niciodată în viaţa lui nu se simţise

atât umil, atât de nevrednic de această fată pură, neprihănită, re-l iertase şi credea în cuvintele lui, credea că va fi un om

FRANK NOFM

bun aşa cum el deocamdată numai îşi propunea să fie. [era cu mult mai presus decât el. Era atât de sus, atât de neroasă, încât ar fi trebuit să-şi plece fruntea la picioare» dar, în loc de asta, ea îl îmbrăţişase, crezându-l că va fi al că-i va fi un adevărat tovarăş de viaţă. Nu găsea cuvinte! ştia ce să răspundă. îl podidiră lacrimile, şiroindu-i pe obrj Hilma se depărta şi-l privi o clipă. Şi ochii îi erau umezi, i

— Cred, spuse el, cred că suntem doi nătăfleţi!

— Nu, nu! protestă Hilma. Vreau, vreau să plângi vreau să plângi şi tu. Oh, dragule, n-am batistă.

— Ia-o pe-a mea.

Îşi şterseră ochii unul altuia ca doi copii şi staţi îndelung în micul chioşc japonez, îmbrăţişaţi, tot vorbiră vorbind.

Sâmbăta următoare se cununară într-o biserică pretk teriană din partea de sus a oraşului şi-şi petrecură săptăfl na de miere într-o mică pensiune pe Sutter Street. îşi în buinţară timpul vizitând oraşul împreună. Dădură inevitafl raită a însurăţeilor din „Cliff House" şi-şi petrecură o dul amiază pe aleile şi printre straturile cu flori ale lui „Să Gardens". Vizitară Chinatown, „Palace Hotel", muzeul paji lui, unde Hilma nu voi să creadă pentru nimic lume că muifl era într-adevăr egipteană, şi făcură o excursie la Presidifl la Golden Gate.

În a şasea zi de plimbări, Hilma declară deodai. zburdaseră destul şi că acum trebuiau să fie serioşi, să vadă de treburi.

Aceste treburi constau pur şi simplu în achiziţionaib mobilei şi a celorlalte articole de uz casnic pentru utilfl casei ranchului Quien Sabe, unde trebuiau să locuinsu* Annixter telegrafiase administratorului său, poruncindu i tencuiască şi să zugrăvească casă, s-o învelească din nfl cu şindrilă şi să golească odăile de toate lucrurile, în îi telefon

şi casa de bani. Dădu de asemenea instrucţiuni!...

FRACATIŢA

eze dimensiunile fiecărei camere şi să i comunice. Dupăirea acestei note, Hilma intră în acţiune.

Urmă cea mai încântătoare săptămână. Înarmaţi eu le nesfârşite, scrise de Annixter pe plicuri cu antetul hotelu-l, cutreierau amândoi magazinele universale ale oraşului, Ivăliile de covoare şi de mobilă. Târguiau în stânga şi în apta, trimiţând spre Quien Sabe transport după transport lată ce făceau achiziţiile. Expediară la ranch un vagon preat cu covoare, perdele, mobilă de bucătărie, tablouri, Ţipi, preşuri, scaune şi altele, Annixter ţinând neapărat ca Li lor cămin să fie mobilat în întregime cu piese cumpărate iSan Francisco.

Mobilarea dormitorului şi a salonului fu lăsată.la urmă. intru cel dintâi, Hilma alese o garnitură de email alb, imalet, trei scaune, lavoar şi birou, un chilipir grozav, găsit ţie unei întâmplări fericite, la o „vânzare de vineri", cu bjul de treizeci de dolari. Patul, o piesă unică în felul ei, [hiziţionat în altă parte, era şi el, nu mai puţin, o minunăţie. I alamă, falnic, năstruşnic, avea şi polog. îl cumpăraseră Oiuplet, aşa cum era expus în vitrina magazinului universal, jilina îi privea extaziată perdelele scrobite, curate, de pielină, întinse. Niciodată nu mai văzuse un asemenea Mi. somptuos, ca al unei prinţese, pe care-l visase toată

După aceea se ocupă de mobila pentru salon. Până lunci, Annixter, buimăcit de atâtea achiziţii uluitoare, nefiind I itare să dea nici măcar o sugestie, nu făcea decât să se iclare de acord cu tot ce cumpăra ea. Salonul urma să fie Ipotat cu hârtie frumoasă, vărgată, albastru cu alb, şi mobili astfel: o rogojină din pai răcoros, carpete albe, de lână, o Indinieră în dreptul ferestrei, un acvariu sferic cu peştişori Lrii, balansoare, o maşină de cusut iar în mijloc o masă re, rotundă, de stejar galben, pe care să stea o lampă cu jbajur de hârtie roşie, creponată. Pe pereţi urmau să fie atâr-FRANK N

nate câteva tablouri, imagini graţioase, fotografii

suav rate, tineri corişti cu ochi serafici, îmbrăcaţi în sutane, visătoare, în rochii roz, cu păr bălai, fluturând în vânt, cate asupra strunelor unor harpe de aur; o litografie coli înfăţişându-l pe Rouget de Lisle cântând Marsilieza şi lucrări sculptate în lemn, amândouă adevărate opere de reprezentând una o prepeliţă, cealaltă o raţă-sălbatică, nate de un picior în mijlocul une t, „a de vânătoare şi a cornuri pentru pulbere. În sfârşit, achiziţionară şi rân totul, puseră rochiile noi ale Hilmei în cufere, după cumpărară biletele de tren pentru Bonneville.

— Mergem cu „Overland"-ul, pe legea mea! îi dr Annixter soţiei sale pe deasupra mesei, în timp ce prin pentru ultima oară în hotelul la care trăseseră. Nu e ni tren personal sau local.

— Dar ajungem la Bonneville la o asemenea protestă Hilma. La cinci dimineaţa!

— N-are a face! o linişti el. Călătorim în vag „Pullman", Hilma. Nu vreau ca neisprăviţii ăia din Bonn să spună că nu ştiu să mă port. O să vină Vacca să ne cabrioleta. La naiba, mergem cu „Pullman"-ul, sau, I comanda! Când e vorba de cumpărat mobilă, nu-s gr dar altminteri, ştiu ce i se cuvine soţiei mele!

Annixter se încăpăţâna şi, într-o bună după-aml luară loc în „Overland", expresul transcontinental de mar al companiei „Pacific & Southwestern Railroad". La ga" Oakland, nu-i petrecură decât părinţii Hilmei. Annixter şi Magnus şi Osterman se aflau încă în oraş, dar făcu ce şi-i evită. Magnus, fireşte, ar fi fost la locul lui, dar d Osterman nu puteai şti niciodată la ce să te aştepţi!

Încărcat cu coşuri împletite, cu săculeţe şi valizebiletele în gură, cu pălăria căzută pe ochi, Annixter ştraf peronul. Hilma şi părinţii încercau să ţină pasul cu el. Annt era într-o stare de nervozitate cumplită, temându-se să

I vreo boroboaţă. Pentru el, a lua trenul era întotdeauna fiică dramă. Alergase atât de iute, încât, când găsi vagonul lillman" pentru care avea locuri, se trezi că

era singur, că l! pierduse partenerii. Lăsă valizele în faţa vagonului pentrunarea locul şi o luă la goană înapoi, de-a lungul peronului, id din mâini.

— Veniţi încoace! strigă el, când, în sfârşit, dădu cu ochii Hei. Nu mai e timp!

Îi împinse cu umărul, grăbindu-i să meargă mai repede *me* vagonul unde-şi lăsase valizele. Acolo constată că una ele dispăruse. Începu de îndată să strige în gura mare.

— Aha! Frumos îşi tratează pasagerii! Aşa se îngrijesc de la „P. & S. W.”! O să... pe Dumnezeul meu că o să...

În clipa aceea însă pe platforma vagonului apăru conectorul, care-i linişti, explicându-le că începuse să care gajele înăuntru.

Annixter nu-i lăsă pe părinţii Hilmei să se urce în vagon, în teamă că trenul ar putea să pornească din clipă în clipă, ci că, urmându-l pe conductor pe culoarul îngust, spre mpartimentul lor de lux, el şi soţia se instalară acolo şi, făcând fereastra, se aplecară în afară, spre a-şi lua rămas Bin de la domnul şi doamna Tree. Aceştia nu aveau să se l-ai întoarcă la Quien Sabe. Bătrânul Tree îşi găsise de lucru oraş, urmând să se ocupe de aprovizionarea cu produse petate a hotelului rudei sale. Bonneville nu era prea departe

! «Jâan Francisco, aşa că se puteau vedea din când în când.

Conductorii începură să ridice scările care duceau spre labormele vagoanelor de dormit.

— Ei, noroc şi bucurie, fata mea! îi ură Hilmei bătrânul free. De câte ori poţi, vino să ne vezi.

De dincolo de grilaj, de sub acoperişul peronului, se luziră bătăile măsurate ale clopotului.

— Cred că porneşte! strigă Annixter. La revedere, doam-fifi Tree!

FRANK NO

— Să nu-ţi uiţi făgăduiala, Hilma, se grăbi să stri mama, scrie-ne în fiecare duminică după-amiază!

De-a lungul întregului tren răsună un pârâit prelung, l scârţâit de lemn încordat, un zăngănit de tampoane ciocnit în aceeaşi clipă toată lumea începu să-şi ia rămas al Trenul porni, lunecă uşor înainte, tot mai repede, ieşincM sfârşit, la lumina soarelui. Hilma se aplecă şi flutură batie tot timpul cât putu s-o zărească pe maică-sa. În cele din unt se aşeză pe banchetă şi-şi privi soţul.

— Aşa, rosti ea.

— Aşa, repetă Annixter. Fericită? urmă privindu-i l-ai mile din ochi.

Hilma dădu din cap cu hotărâre, zâmbindu-i curajdH

— Pari cam palidă, remarcă el, încruntându-se contrai at. Nu te simţi bine?

— Destul de bine.

Annixter fu cuprins pe loc de nelinişte.

— Dar nu foarte bine. Aşa-i?

Era adevărat, o încercase răul de mare pe feriboM care-i adusese din oraş la Oakland. Fără îndoială, atuji rămăsese cam ameţită. Annixter nu acceptă însă acefifl explicaţie. Era tare necăjit.

— Ptiu, acum o să te îmbolnăveşti! strigă el îngrijorat, I

— Da’ de unde! protestă Hilma. Câtuşi de puţin

— Ai spus că nu te simţi foarte bine. Ce anume ai?

— Nu-mi dau seama. Ei, nu sunt bolnavă. Oh, dr; n de ce-ţi faci griji?

— Te doare capul?

— De loc.

— Atunci eşti obosită, asta-i! Nu-i de mirare, cât \< târât azi pe drumuri!

— Dragule, nu sunt obosită, nu sunt bolnavă, mă sili foarte bine.

— Ba nu, ba nu, ţi-o spun eu! Cred că ar fi mai bim n.

RAC ATI A

öm cuşeta şi să te culci puţin.

— N-ar avea niciun rost.

— Ei, spune-mi unde anume te doare, arată-mi, pune-mi na acolo. Vrei să mănânci ceva?

Cu o stăruinţă obsesivă, o iscodi la nesfârşit, când de B, când de alta, refuzând să lase subiectul epuizat, contând înciudat că slăbise, că avea cearcăne la ochi.

— N-o fi vreun doctor în tren? murmură el, privind văielnic de jur-împrejur, la să-ţi văd limba. Ştiu eu, ţi-ar trei puţin whisky şi câteva pru…

— Nu, nu, nu! se împotrivi Hilma. Mă simt bine ca când. ia priveşte-mă. Hai, spune, arăt ca o doamnă bol-Vă?

Îi scrută faţa foarte îngrijorat.

— Ei spune, nu sunt sănătatea întruchipată? întrebă ea datoare.

— Şi da, şi nu… şovăi Annixter.

Hilma bătu cu picioarele în podele, încleşta pumnii, cu getele mari vârâte înăuntru, închise ochii şi dădu din cap energie.

— Nu vreau să aud, nu vreau să aud!

— Dar tocmai…

— Fleacuri, fleacuri, fleacuri… strigă ea ghiduşă. Nureau să aud… nu vreau să aud… nu vreau să aud… îi puse palmă peste gură: ia uite, trece chelnerul de la vagonul-staurant, e primul semnal pentru masa de seară. Soţiei tale îl e foame.

Luară masa în vagonul-restaurant, în timp ce lungul ren, care între timp ieşise pe linia principală, o întinsese la ilium în viteză, astfel cum avea să meargă aproape o săp – îi] iană, depanând milele aşa cum deapănă firul vârtelniţa.

Când trenul ieşi din Antioch, se însera. Asfinţitul stăruia im! pe cer, statornicindu-se la dreapta căii ferate, dincolo de creasta lui Mount Diabolo, care se vedea aproape până la

FRANK NOR

poate. Trenul cotise spre miazăzi. Lăsară în urmă Ne apoi Brentwood, apoi Eyron. În amurgul tot mai alba munţii începură să se ridice în depărtare pe ambele p perdeluind zarea. Trenul gonea înainte vuind. Între munţ întindea o câmpie netedă, împărţită în ferme. Începură apară lanuri de grâu măricel, unduind în vântul stârnit goana trenului. Munţii erau tot mai înalţi, câmpia tot

mănoasă. Când trenul ajunsese la extremitatea nordică a San Joaquín, răsări şi luna.

Annixter luase tot compartimentul, şi, după ce Hilma se culcară, chemă conductorul să închidă cuşeta sus. Hilma se ridică pe cuşetă şi-şi spuse rugăciunea, mâinile împreunate în dreptul feţei, apoi îl sărută pe Anni şi adormi numaidecât, ca un copilaş, ţinându-i mâna! palmele ei.

Annixter nu putea niciodată să doarmă în tren. M se frământă, se zvârcoli ore întregi. Ori de câte ori se opt undeva, se uita la ceas şi la mersul trenurilor. De două o sculă, bău apă de la gheaţă, apoi se ridică în capul oas pe cuşeta îngustă, întinzându-se, căscând şi bombăni înciudat că nu poate dormi.

— O, Doamne! Ohhhhh, Doamne!

În vagon mai erau vreo zece, doisprezece pasage doamnă cu trei copii, un grup de institutoare, doi voiajo merciali, un domn gras cu favoriţi şi un tânăr, bine îmb cu şapcă de voiaj din stofă ecosez, pe care, înainte de Annixter îl văzuse citind „Tartarin” de Daudet în franţu

La ora 9 se culcaseră însă cu toţii. Din când în e acoperind huruitul ritmic al roţilor, Annixter îl auzea pe dintre copiii doamnei frământându-se şi plângând. Dom cel gras sforăia, emiţând alternativ două note, cea di răguşită, de bas, cea de-a doua, prelungă, de sopran, când în când, câte un frânar sau conductor treceau pe cui cu felinarul roşu şi alb în mână. Privind afară din comp

CATIŢA

lint, Annixter îl zări, pe o cuşetă de la capătul vagonului, pe Moţitor, în haina lui albă de doc, moţăind, cu gura căscată, I capul lăsat pe un umăr.

Ceasurile treceau. Trecuse de miezul nopţii. Cu mersul nurilor în faţă, Annixter socoti că depăşiseră Modesto, erced şi Madeira. Apoi, după încă o picoteală întreruptă, erdu socoteala gărilor. Se întreba mirat unde se aflau, cuseră oare de Fresno? Ridicând perdeaua, îşi umbri faţa ambele mâini şi privi pe geam. Afară era întuneric beznă, kinea o ploaie măruntă, lăsând dâre pe geam.

Numai o ta sură, abia zărită, arăta unde era cerul, acoperit de nori.

afară de ea, totul părea de nepătruns.

„Desigur, trebuie să fi trecut de Fresno”, îşi zise knnixter. Privi ceasul. Era aproape trei şi jumătate. „Dacă am Heut de Fresno, ar trebui s-o trezesc îndată. Ca să se hsrace, are nevoie de vreun ceas. Mai bine-ar fi să mă cresez”.

Îşi trase pantalonii şi pantofii, îmbrăcă haina şi ieşi pe Boar. Pe locul rezervat însoţitorului, conductorul vagoanelor ullman”, cu un creion albastru după ureche, cu caseta de jtkim şi cu mersul trenurilor dinainte, verifica pe schemă Betele ocupate.

— Ce gară vine acum, şefule? îl întrebă Annixter apropiBu-se. Am ajuns la Fresno?

— Adineauri am trecut de Fresno, răspunse conductorul, lllt. induse la Annixter pe deasupra ochelarilor.

— Unde opreşte acum?

— La Goshen. Suntem acolo peste vreo patruzeci şi linei de minute.

— Întunecoasă noapte!

— Să-ţi vâri degetele în ochi, nu alta. Staţi o clipă! dumneavoastră ocupaţi numărul nouă, sus şi jos, nu?

Annixter abia reuşi să se agaţe la timp de speteaza pinchetei celei mai apropiate ca să nu fie aruncat cât colo.

FRANK NORRI

Caseta de bani a însoţitorului lunecă pe pluşul banchetei fi căzu pe podea zăngănind. Lămpile „Pintsch” din tavfl pâlpâiră orbitor de repede, zguduite de zvâcnetul sacflH care străbătu de ia un capăt la altul trenul, frânat brufl însoţitorul fu zvârlit pur şi simplu de pe banchetă. De in vagoane se auzi scrâşnetul asurzitor al saboţilor frânfifl „Westing-house” pe bandajele roţilor, şi Annixter îşi d. icly seama că trenul patina cu roţile blocate.

— Ia te uită, ia te uită! exclamă el. Ce s-o fi întâmplat?

— Frâna de alarmă, răspunse însoţitorul ridicând ca-

H şi aruncând înăuntru hârtiile şi tichetele. Nu cred să fie clM ştie ce. Pesemne, vreo vacă pe linie.

Şi, luând felinarul cu el, se făcu nevăzut.

Toţi pasagerii, în afară de domnul cel gras, se trezistfl De după portiere se iveau capete. Annixter alergă la Hilnfl Pasagerii îl asaltau cu tot felul de întrebări.

— Ce s-a întâmplat?

— E ceva grav?

— Ce se petrece?

Hilma tocmai se deşteptase. Annixter dădu porţiei, i o parte.

— Oh, cum m-am speriat! Ce s-a întâmplat? exclamă

9 m

— Nu ştiu. S-a pus frâna de alarmă. Pesemne, vreo vifl pe linie. Nu te speria. Ce poate fi altceva?

Cu un ultim scrâşnet al frânelor „Westinghouse” ţie mii se oprise, în sfârşit.

Se aşternu o linişte adâncă. Urechile, încă asurzite huruitul, de zăngănitul prelung al roţilor şi tampoanelor (fier, o clipă nu percepură zgomotele mai uşoare dimpi «y De la celălalt capăt al vagonului se auzeau glasuri sli. mli neobişnuite, parcă af şi răsunat departe, dincolo de o, *i**u*\ Liniştea nopţii era atât de adâncă, încât picăturile de plour care cădeau de pe acoperişul vagonului pe terasaimnil auzeau atât de limpede, ca tic-tacul unui ceasornic.

MAR AC ATI ŢA

— Ia te uită! Categoric, ne-am oprit! observă unul dintre lajorii comerciali.

— Ce-o fi? întrebă Hilma din nou. Eşti convins că nu s-a câmplat nimic?

— Absolut! răspunse Annixter.

Afară, sub fereastra vagonului, răsunară nişte paşi fobiţi, forfotind pe traverse. Paşii se îndepărtară. Annixter Uzi un glas strigând de departe:

— Da, pe partea cealaltă.

Uşa din capătul vagonului se deschise. Un frânar curbă roşie alergă de-a lungul culoarului, ieşind pe platforma plainte. Uşa se închise. Se aşternu iar liniştea.

Sforăiturile Dnore ale domnului celui gras se auziră din nou.

Clipele treceau. Nicio mişcare. Nu se mai auzea decât psurul ploii. Trenul rămăsese imobilizat, inert în beznă. Unul între voiajorii comerciali ieşi afară pe platformă, să vadă ce u petrece. Se întoarse şi spuse:

— Categoric, nu e nicio gară şi nicio haltă pe aproape! Iun prinsoare că s-a întâmplat un accident.

— Întreabă-l pe însoţitor.

— L-am întrebat. Habar n-are.

— Poate că trenul s-a oprit să ia lemne sau apă, ori lllceva.

— Nu pun ei frânele de alarmă pentru aşa ceva. Este? /mi fost frânate aproape toate vagoanele. Mai că m-a zvârlit în pe cuşetă. Au pus frânele de alarmă. Aşa zicea careva fără.

De departe, dinspre locomotivă, răsună un foc de R/olver, vuind ascuţit, tăios, apoi încă două, aproape în acelaşi timp, în sfârşit, după un lung interval, al patrulea.

— L-auzi, împuşcături! Pe Dumnezeul meu, băieţi, (împuşcături! ia te uită! Bandiţi!

O încordare adâncă se întinse de la un capăt la altul al Vagonului. Sinistre, de necrezut, auzite astfel în noapte, în

ploaie, misterioase, înfiorătoare, cele patru împuşcături fi buraseră atmosfera de siguranţă de până atunci cu iuţea-B care un iepure speriat ţâşneşte din vizuină. Pasagerii fi vagon se uitau unii la alţii cu ochii mari. Aşadar, li se în plase şi lor lucrul acela despre care citiseră adesea în ziafl Aveau să vadă totul aievea, aveau să fie puşi faţă în fat. 11 ti realitatea, să înfrunte acea primejdie a nopţii care răsărea fi beznă, mascată, înarmată, gata să ucidă. Aveau fi privească în faţă. Avea să li se pună pistolul în piept.

Hilma nu suflă niciun cuvânt, doar luă mână Annixter şi-l privi în ochi.

— Curaj, fetiţe! o îmbărbăta el. N-au de ce să-ţi fi

vreun rău. Fii liniştită. N-o să te părăsesc. Pe Dumnefl meu, exclamă el, aprinzându-se deodată, pe Dumn meu că sunt bandiţi!

Institutoarele ieşiseră pe culoar în cămăşi de noa în capoate, îmbulzindu-se ca o turmă, ţinându-se una de uitându-se la ceilalţi pasageri, cerându-le din ochi bărb să le apere. Două dintre ele, cu buzele albe ca v plângeau.

— Vai, ce îngrozitor! Cine ştie ce-au să ne facă! Do cu copii privi însă de pe cuşeta ei şi, zâmbind încur spuse:

— Nu mi-e frică câtuşi de puţin. Dacă stăm liniştiţi, să ne facă nimic. Ceasul şi bijuteriile mele îi aşteaptă în guta asta neagră.

Şi arătă pasagerilor punguţa. îşi trezise copiii, priveau în jurul lor liniştiţi, ageri, curioşi, stârniţi, amuzi cele ce se petreceau pe neaşteptate. În cuşeta lui, doinim cel gras, cu favoriţi, sforăia netulburat.

— Aflaţi că mă duc să-i întâmpin! strigă unu: clintii jorii comerciali, vânturând un revolver.

Prietenul lui îl apucă de braţ.

— Nu face prostii, Max, îl struni el.

RACATIJA

— N-au să vină încoace, îşi dădu cu părerea tânărul bine fc-ăcat. îi interesează vagonul poştal. Caseta „Wells-Irgo” şi gropurile poştale. Nu poţi face nimic acolo.

Voiajorul comercial protestă însă în gura mare. Ba, Ba să se ducă. Nici prin gând nu-i trecea să se lase prădat jrë împotrivire. El nu era laş.

— Ei bine, n-o să te duci! Şi cu asta, basta! stărui prifenul cu aprindere. Aici, în vagon, sunt femei şi copii. N-o să i duci ca să-i atragi încoace.

— Adevărat, asta trebuie să ne dea de gândit, răspunse lălăit, catadicsind să se potolească, dar ţinând încă jyolverul în mână.

— Nu-I lăsaţi să deschidă fereastra! strigă Annixter spru, de la locul lui de lângă Hilma, văzându-l pe voiajorul mercial că dă să coboare fereastra unuia din comparti-tntele neocupate.

— Sigur, are dreptate, îl sprijiniră ceilalţi. Nu

deschideţi astra. Staţi liniştit. Altfel, au să ne împuşte pe toţi.

Totuşi, mai înainte ca ceilalţi să sară şi să-l tragă apoi, voiajorul coborî fereastra şi se aplecă în afară

— Ia te uită! Doamne sfinte! strigă el, întorcându-se tre' cei din vagon. S-a dus locomotiva. Ne aflăm în curbă, poţi vedea tot trenul. S-a dus, vă spun! Poftim, uitaţi-vă şi 'mneavoastră!

Deşi se temeau grozav, pasagerii se uitară afară unul După altul. Da, era adevărat, trenul nu mai avea locomotivă.

— Au făcut aşa fel ca să nu mai putem pleca, strigă voia-uil, cu revolverul în mână. Pe ce-am mai sfânt! Au să vină fin vagoane şi au să ne facă harcea-parcea pe toţi. Au să fie Ici într-o clipă. Dumnezeule! Dar asta ce-a mai fost?

Departe, pe linie, la vreo jumătate de milă înainteanului, vui o explozie puternică. Ferestrele vagonului ngăniră.

— Trag din nou.

I… i i… g, j

FRANK NC

— Nu trag! exclamă Annixter. Au luat locomotivi-H vagonul poştal, şi acum îl dinamitează

— Aşa trebuie să fie. Da, da, asta fac!

Uşa dinainte a vagonului se deschise şi se trânti la fi Institutoarele scoaseră un ţipăt şi se strânseră una în fifl Comis-voiajorul, cu revolverul în mână, se uită de jur îr-H jur cu ochii holbaţi. Pe culoar se ivi conductorul trenul-H capul gol, cu felinarul în mână, ud de ploaie.

— Aici în vagon e vreun doctor? întrebă el. Pasageri strânseră repede în jurul lui, copleşindu-l cu întra-H Conductorul însă nu avea chef de vorbă.

— Nu ştiu nimic mai mult decât dumneavoastră! stridiH morocănos. Trenul a fost atacat de tâlhari. Cred că as-H aflat-o, nu? Ei, altceva ce mai doriţi să ştiţi? N-am timp il» stat la taifas! Au detaşat vagonul poştal, l-au spart flH împuşcat un om din personalul trenului, asta-i tot. E *njkjM* de un doctor.

— L-au împuşcat? Nu cumva l-au ucis?

— E rănit grav?

— Bandiţii au reuşit să fugă?

— Tăceţi odată! exclamă conductorul. Ce să vă Sffle

Am întrebat dacă nu e vreun doctor aici în vagon. Tânărul bine îmbrăcat păşi înainte.

— Sunt medic, spuse el.

— Atunci poftiţi cu mine, mormăi conductorul posacfl pasagerii din vagon, adăugă el întorcându-se spre uţiH dând din cap ameninţător, să se culce şi să stea lo-H liniştiţi. Totul s-a terminat, nu mai e nimic de văzut. Ieşi, urmat de tânărul medic.

Se aşternu o linişte impenetrabilă. Întregul tren p (fi pustiu. Neajutorat, văduvit de locomotivă, zăcea ca un h. i uriaş, decapitat, la jumătatea drumului, de-a lungul curl ml în ploaie, părăsit.

Gândul acesta, imaginea lungului şir de vagoan-H

fi AC ATI ŢA

mit, cu garnituri nichelate, cu geamuri în rame metalice, tapiserii, cu platforme şi toate celelalte, pline de oameni, este, uitate în noapte şi în ploaie, gândul acesta era mai sător, mai neliniştitor decât clipele de primejdie acută prin trecuseră.

Ce se va întâmpla acum? Cine îi va ajuta? Locomotiva base. Nu aveau nicio putere. Ce aveau, să facă?

Nimeni nu se apropia de vagon. Însoţitorul dispăruse, eptarea părea fără sfârşit. Sforăitul continuu al domnului favoriţi irita ca scrâşnetul unei pile.

— Cât o să mai stăm aici? izbucni unul dintre voiajorii eroiali. Or fi dinamitat locomotiva?

— Să vedeţi... au să intre în vagon şi au să ne jefuiască! tânguiau institutoarele.

Doamna cu cei doi copii mici se duse să se culce, redinţat că totul se terminase, Annixter făcu la fel. Totuşi, era nu putea să adoarmă. De la cuşetă la cuşetă se cau şoapte înăbuşite. Pasagerii comentau la nesfârşit le întâmplate, făcând fel şi fel de presupuneri. Unele amante se şi aflaseră, nimeni nu ştia cum, dar păreau indisbile.

Banditţii, patru la număr, opriseră trenul, trăgând mnalul de alarmă. Un frânar încercase să intervină, dar îl ipuşcaseră. Tâlharii se suiseră în tren la San Francisco. Tnis-voiajorul, căruia prietenul lui îi spunea Max, îşi lintea că, la Lathrop, zărise patru indivizi suspecţi în genul rezervat fumătorilor şi se gândise să atragă atenţianductorului asupra lor. Mai fusese o dată martor la vârşirea unei tâlhării, şi povestea şi iar povestea amănun-je acelei întâmplări în sfârşit, după vreun ceas, când zorile începuseră să lijească, locomotiva se întoarse, cu tenderul înainte, şi cioc-uşor garnitura, şocul transmiţându-se brusc de la vagon la gen. Institutoarele scoaseră un ţipăt. Sforăiturile domnului favoriţi încetară, şi el scoase capul printre draperii, clipind

FRANK NORM

mărunt spre lampa „Pintsch” din plafon După fiziond H părea englez.

— Spuneţi-mi. îl întrebă el pe comis-voiajorul cu nuffifl de Max, spuneţi-mi, domnul meu, unde am ajuns?

În compartiment se produse animaţie.

— Am fost atacaţi de bandiţi, domnule. Acolo am *ăjmâm* Am fost atacaţi de bandiţi, şi dumneavoastră aţi dormil M timpul. Aţi scăpat cël mai mare spectacol din viaţa dumnjb voastră!

Domnul se uită lung la cei din faţa lui.

Nu rosti niciun cuvânt, dar, încet-încet, îşi dădu sedă că voiajorii comerciali spuneau adevărul. Pe neaşteptată-B învăpăie de mânie. Încheind nasturii draperiei, îşi trase d-H înapoi, nespus de furios. Pricina mâniei sale era inexRH bilă. îl auziră cum se trânteşte violent pe perne. Câteva ctH după aceea, basul profund şi sopranul strident al sforănH răsunară din nou în vagon.

În sfârşit, trenul se puse în mişcare. Fluierul locomof-B semnaliza fără rost, în rafale. Peste câteva clipe trenul di-ipi ca zările cu o viteză ameţitoare, legănându-se la curbe, vilH pe podeţe, recuperând timpul pierdut.

Tot restul acelei nopţi stranii, pasagerii, culc; i (i M cuşetele lor răvăşite, în vagonul ce se balansa, lumin. i

bizara îmbinare a zorilor palide cu pâlpâiala lămpMH „Pintsch”, gonind cu o viteză ameţitoare prin negu>, i i erau obsedaţi de vedenia înspăimântătoare a călin groazei, rămaşi departe în urmă, în noapte, mascaţi, i maţi, galopând spre munţi, cu pistoalele în mâini, cu pl.nl «săltând la oblânc, gonind întins, în vreme ce şuierele lui răsunau înfiorător în depărtări.

Tânărul medic se întoarse. Intră în compartimentul pentru fumători şi-şi aprinse o ţigară. Annixter şi voiiiţinil comerciali se strânseră în jurul lui pentru a afla ce se ml plase.

— Frânarul a murit, îi informă el. A fost împuşcat cu două Boante în plămân. Se crede că banditul a fugit cu cinci mii de lari în monede de aur.

— Banditul? N-au fost patru?

— Nu, numai unul. Staţi, lăsaţi-mă să vorbesc. Era un Im cu nervii tari. Se pare că a pândit tot timpul pe acoperişul lagonului de poştă şi, în ciuda vitezei trenului, a sărit de pe coperişul vagonului pe cărbunii din tender şi de acolo s-a liiät până la cei din cabina locomotivei, i-a ameninţat cu Itvolverul, le-a luat armele şi i-a silit să oprească trenul, ba Bhiar i-a somat să utilizeze frâna de alarmă, ceea ce înseamnă se pricepea la treaba asta. Pe urmă s-a întors şi a Becuplat cu mâna lui vagonul de poştă. În timp ce făcea cest lucru, un frânar, vă amintiţi? frânarul cu mustaţa roşie, (pare a trecut pe aici o dată sau de două ori?!

— Flăcăul ăla?

— El. Ei bine, îndată ce trenul s-a oprit, frânarul acela a fcănuit că se întâmplă ceva şi a alergat într-acolo, l-a văzut pe Bandit decuplând vagonul şi a tras două gloanţe. Fochistul [pune că banditul nici n-a luat mâna de pe cuplaje. Doar s-a întors liniştit, cum ai zice „ce mai faci”, şi l-a doborât pe frânar. Erau la cinci paşi unul de altul când a început să tragă. Iprânarul dăduse de el pe neaşteptate, nu se gândea că era atât de aproape.

— Dar poştaşul? Ce a făcut în tot timpul ăsta?

— Ei, n-a stat cu mâna în sân. Când a auzit împuşfcăturile, a sărit afară, trăgând şi el mai multe focuri, dar banditul l-a dezarmat repede. S-a repezit la el şi i-a smuls

[revolverul. Asta înseamnă să ai sânge rece! Da, da, un om la înfrunte astfel un tren întreg! îndată ce a decuplat vagonul, I a silit pe mecanic să-l ducă cu locomotiva o jumătate de nulă, până la o barieră unde îşi legase calul. Ce zici de asta? Şi-a întocmit planul amănunţit. Când a ajuns acolo, a spart i aşa de fier cu dinamită şi a luat o casetă în care se aflau

FRANK NO

cinci mii de dolari aur. Poştaşul spune că erau banii Ferate. Compania îi trimisese la Bakersfield ca să se nişte plăţi. Erau într-un săculeţ. Necunoscutul nu s-a nici de gropurile poştale, nici de un teanc de bancnote se aflau în casa de fier, a luat numai banii Căii Ferate, a în şa şi s-a făcut nevăzut. Mecanicul spune că s-a îndre spre răsărit.

— Aşadar, a fugit?

— Da. Dar se crede că va fi prins. Purta mască, darnarul l-a recunoscut. A dat o declaraţie înainte de a Frânarul a afirmat că necunoscutul avea o răfuială cu Ferată, că era un fost mecanic, concediat, şi că locui aproape de Bonneville.

— E Dyke, pe dumnezeul meu! exclamă Annixter.

— Acesta-i e numele, confirmă tânărul medic. Tr sosi la Bonneville cu patruzeci de minute întârziere. Ann şi Hilma coborâră în mijlocul a ceea ce doreau nespu evite: o mulţime imensă. Vestea că „Overland” fusese à la treizeci de mile spre miazăzi de Fresno, că un frânsese ucis şi casa de bani prădată, că Dyke, singur, să vă acea ispravă nocturnă, fusese comunicată prin telegraf Fowler, de unde conductorul expresului îi aruncase din şefului gării textul unui mesaj.

Înainte de a trage la peron sub acoperişul met gării Bonneville, trenul fu pur şi simplu luat cu asalt. An cu Hilma la braţ, aproape trebui să lupte ca să-şi poa’” drum din vagon. Gara era neagră de lume. Se aflau deşi S. Behrman, Delaney, Cyrus Ruggles, şeful poliţiei, mărul. Cu

pălăria dată pe ceafă, Genslinger luă la rând e partimentele trenului, începând de la cabina mecani până la felinarele din spatele trenului. Cu blocnotesu mână, lua interviuri, punea întrebări, aduna material pe ediţia specială. Când Annixter reuşi în sfârşit să coboare fi peron, directorul ziarului *Bonneville Mercury*, sprinten ca tf]

RACATIŢA

Ier, cu mâinile slabe, osoase, cu muşchii feţei smede, căţive, jucând, tremurând de agitat ce era, îl apucă de cot.

— N-aţi vrea să-mi împărtăşiţi părerea dumneavoastră spre cele întâmplate, mister Annixter?

Annixter se întoarse brusc.

— Ba da! izbucni el violent. Dumneata şi gaşca dumitale ţi dat pe Dyke afară din slujbă fiindcă nu voia să neească pentru un salariu de foame. După aceea aţi riditariful de transport şi l-aţi jefuit de tot ce avea. L-aţi ruinat l-aţi împins să se zăpăcească de tot cu whisky la Caraher.

cut decât să-şi ia înapoi ceea ce i-aţi furat. Acum o – l hăituiţi pretutindeni, o să-l vânaţi ca pe o sălbăticiune, îl târâţi la spânzurătoare, la San Quentin. Părerea mea pre cele întâmplate asta e, mister Genslinger! Pentru loganii pe care-i primiţi de la „P. & S. W”. face să inseraţi în r părerea mea.

Din mulţimea care-i înconjura se ridică un murmur de robare. Genslinger dădu din umeri mânios şi se depărta.

În sfârşit, Annixter şi Hilma răzbiră prin mulţime spre nărui Vacca, acolo unde îi aştepta cu cabrioleta. Nu plecară îndată spre ranch, Annixter dorind să se informeze la rolul de mărfuri despre un ultim transport de scaune ce treia să vină pe numele său. Când, în sfârşit, putură să mească spre casă, era aproape 11. Ca să ajungă la Upper oad, adică la drumul spre Quien Sabe, trebuiau să străbată rada Mare, care trecea prin centrul oraşului Bonneville.

Întregul oraş părea că ieşise în stradă. Între timp ploa-încetase. Ieşise soarele. Vestea că trenul fusese atacat de îi om pe care toată lumea îl cunoştea şi-l iubea era pe

toate zele. Cum putuse Dyke să facă aşa ceva? Cine şi-ar fi chipult una ca asta despre el? Când te gândeai la sărmana aică-sa şi la mormoloc! La urma urmei, nu el era cel care ebuia osândit. Cei de la Calea Ferată îl scoseseră din minţi, cisese un om! Asta era foarte grav. Blajinul, voinicul, spăto-
FRANK NÜRRI

sul şi veselul Dyke, pe care-l cunoşteau, căruia îi strânseifl mâna, cu care băuseră abia în ajun, împuşcase un *om* ucigându-l; pândise acolo, în întuneric şi în ploaie, în tâmpă ei dormeau în paturile lor, şi ucisese un om! Acum unde o fi Instinctiv, ochii se întorceau către răsărit, peste acoperişufl caselor sau de-a lungul uliţelor laterale, unde se vedeafl zare capătul văii înceţoşate, uriaşe. Se ascundea acolo, fi colinele acelea, undeva, în acel vălmăşag de creste albasfl şi canioane purpurii. Acum aveau să urmeze săptămfl întregi de cercetări, de căutări zadarnice, de iscodiri, urmăfl pânde, tresăriri şi palpitaţii, toată înfrigurarea hăituielii. O (H avea să scape? în ziua aceea, pe străzile oraşului nu era însă nu dorească şi să nu spere că va scăpa.

În timp ce caii lui Annixter tropăiau prin centrul oraşul fl tânărul Vacca arătă spre un grup de oameni strâns în jufl intrării din spate a Primăriei. Mai bine de douăzeci de cai fi şa erau legaţi acolo, de stănogul de sub copacii pipemifl rari. Când Annixter şi Hilma se opriră, mulţimea făcea (H unei cete de bărbaţi cu pistoalele atârnând la şold, care fi croiră drum spre marginea trotuarului şi, sărind în şa, fi îndepărtară în galop.

— Potera, spuse tânărul Vacca.

Afară din oraş, pe câmpia întinsă, Vacca arătă miazănoapte, către ranchul lui Osterman, altă ceată fi călăreţi care galopa spre răsărit, şi în urma acesteia, una.

— Alte potere, spuse el. Pe cei din urmă îi condujfl Archie Moore, şeriful. A venit azi-dimineaţă de la Visalia cu il locomotivă specială.

Când cabrioleta apucă pe aleea care ducea spre ranchului, Hilma scoase un strigăt uşor, bătând din p; bucuroasă. Casă, proaspăt văruită, strălucea, pe aleefuatfl

presărat pietriş nou, straturile de flori erau îmbelşug. ili Missis Vacca şi fiica ei, care tocmai terminaseră ultimoll

RACATIŢA

gătiri, ieşiră în prag, să le ureze bun venit. Annixter îşi ajută soţia să coboare din cabrioletă.

— Ce-i cu lada asta? întrebă el zărind pe verandă o ladă emn, de trei picioare pe patru, cu eticheta roşie a fabricii ells-Fargo”.

— A fost adusă aseară pe adresa dumneavoastră, sir. d încredinţate că nu conţine mobilă, n-am deschis-o.

— Oh, poate că-i un dar de nuntă! exclamă Hilma, cu i sclipitori.

— Da, s-ar putea, răspunse soţul ei. ta, băiete, ajută-mă *p* car înăuntru.

Annixter şi tânărul Vacca duseră lada în salon. Annixter fi tesla şi se apucă s-o desfacă. La un semn discret al aică-şi, Vacca se retrase tăcut, închizând uşa după el. innixter şi soţia lui rămaseră singuri.

— Oh, hai mai repede, repede! strigă Hilma, jucând în rul lui. Abia aştept să văd ce-i înăuntru! Cine crezi că ne-a miso? Ce grea e! Ce crezi că poate fi înăuntru?

Annixter băgă leafa teslei sub marginea capacului şi pasă cu toată puterea. De-a curmezişul capacului fusese fitută o stinghie, care se desprinse odată cu acesta. Din dă apăru o învelitoare, şi pe ea, o scrisoare bătută la iaşină, adresată lui Annixter. Scrisoarea purta antetul unei rme din Los Angeles. Annixter o luă repede, mai înainte ca ilma s-o poată vedea.

— A, acum ştiu ce este! exclamă el, încercând să oprească mâinile soţiei, care apucaseră învelitoarea. Mai unic, nişte maşinării! Las-o…

Hilma însă şi dăduse la o parte învelitoarea. Dedesubt, şezate în rasteluri speciale, erau douăzeci şi patru de arme „Winchester” cu repetiţie.

— Ce-i cu asta?… murmură ea nedumerită, zăpăcită.

— Ţi-am spus că nu te priveşte, spuse Annixter. Nu e nimic.

FRANK NO

— Dar ziceai că ştii… ziceai că sunt maşinării… pe «ea, zăpăcită, îmi ascunzi ceva? Spune-mi, ce înse toate astea? Oh, ce faci cu puştile astea?…

Şi îl apucă de braţ, privindu-l drept în ochi. Pe ju înţelesese despre ce era vorba. Annixter îşi dădea sea acest lucru.

— Ei bine, îngăimă el, ştii tu… până la urmă sau să nu se întâmple nimic, dar, ştii… liga aia a noastră… S supunem că cei de la Calea Ferată ar încerca să pună pe Quien Sabe, pe Los Muertos sau pe oricare din cel ranchuri… Ne-am gândit la o asemenea eventualitate… hotărât, liga a hotărât să nu-i lăsăm. Asta-i tot.

— Şi eu, care credeam că-i un dar de nuntă… Hilma, trăgându-se înapoi, speriată, de lângă lada cu a

Astfel se întoarseră acasă, astfel se sfârşi voiajul I nuntă. După noaptea de groază în care răsunaseră focu armă, după acea scenă de tâlhărie şi omor, nimeriseră! atmosferă de alarmă, în toiul pregătirilor de urmărire, că toate zările se profilau siluete de călăreţi înarmaţi, şi în Io daruri de nuntă găsiseră lăzi cu arme, căci, de fapt, An îşi adusese tânăra soţie într-un cămin pe care, în orice s-ar fi putut vedea nevoit să-l apere cu preţul vieţii.

Zilele treceau. Curând se scurse o săptămână. Ma Derrick şi Osterman se întorseseră din oraş fără a fi a fi planuri avea compania. Lyman fusese evaziv. Nu ştia în privinţa recursurilor făcute la Washington. Nu sosise n veste. Comitetul executiv al ligii ţinuse o şedinţă sumar Los Muertos, cu prilejul căreia nu fuseseră rezolvate de >t probleme mărunte. O propunere făcută de Osterman ca ¥ se ia contact cu conducerea Căii Ferate nu avu nicio urmări din pricina refuzului companiei de a trata cu fermierii pe al bază decât pe aceea a noii evaluări. Era cu neputinţă să i afle dacă cei de la Calea Ferată considerau da sau ba o recursurile introduse profitau şi ranchurilor Los Muertoi.

R AC ATI ŢA 395

Ieri Sabe şi celorlalte ferme din jurul oraşului Bonneville, între timp, vâlva stârnită pretutindeni în

împrejurimi de Brava lui Dyke nu se potolea de loc. Această ispravă Briânea mai departe unicul subiect al conversaţiilor la colţ l stradă, la răspântii, la masă, în birouri, la bănci şi prin valii. S. Behrman afişă în tot oraşul o înştiinţare prin care Bucea la cunoştinţă că oferă 500 de dolari recompensă pen-B prinderea fostului mecanic, viu sau mort. Compania xpress”, proprietara vagonului cu valori prădat, adăugă o BVimpensă echivalentă. Pretutindeni mişunau potere de Blăreţi, înarmaţi cu puşti şi pistoale, recrutaţi din Visalia, oshen şi din rândurile puţin numeroşilor simpatizanţi pe Hre îi avea compania în jurul oraşelor Bonneville şi puadalajara. Cetele de urmăritori se întorceau pe rând fără B fi făcut nicio ispravă. Călăreţii erau plini de praf şi noroi; Mii, istoviţi. Alte cete, odihnite, se încrucişau cu ei sau le-o Bu înainte, continuând urmărirea. În ajutorul cetelor de pălareţi, şeriful din Santa Clara trimisese de la San José câţi-la copoi, micuţi şi, în aparenţă, inofensivi – care lătrau înfiorăr îşi făcură apariţia şi reporteri ai ziarelor din San Prancisco, care luau interviuri în stânga şi în dreapta, ba une-iii chiar însoţeau poterele. Copitele cailor tropăiau pe drumuri toată noaptea; clopotele băteau, *Bonneville Mercury* Boţea ediţie specială după ediţie specială; copoii lătrau, Bturile puştilor răsunau pe asfaltul trotuarelor din Bonneville. Duce foc de armă ridica tot oraşul în picioare; oamenii se «tuyau unii pe alţii peste gardurile care despărţeau curţile, Îmi un cuvânt, tot ţinutul era în stare de alarmă.

Şi toate acestea, fără niciun rezultat. Urmele copitelor laiului lui Dyke fuseseră văzute în noroiul de pe drum până la vreun sfert de milă de coline, şi acolo dispăruseră definitiv, frei zile după tâlhărie, un păstor declară că-l zărise pe fugar nu-s, în creierii munţilor, la nord-est de Taurusa. Asta era tot. Umblau destule zvonuri, erau descoperite urme promită

FRANK NORI

toare, dar nimic concret care să-i ajute pe urmăritori să apropie de urmărit. În sfârşit, după zece zile de încordj

interesul publicului începu să scadă. Se credea că D reuşise să dispară. Dacă era adevărat acest lucru, în că fugise spre miazăzi, îşi ziceau oamenii. Căutas ajungă în munţi, vrând pesemne să se strecoare până va aproape de capătul de miazăzi al văii San Joaquín, I Bakersfield. Aşa presupuneau şerifii, poliţaii şi locţiitorii Hăituiseră prea mulţi fugari prin munţi ca să nu cunoască murile pe care aceştia căutau să scape de obicei. Într-o zi, vrând-nevrând, Dyke avea să fie nevoit să coboa munţi ca să facă rost de apă şi de hrană. Zilele treceau, venea nicio veste despre ivirea lui în raza vreunuia posturile de pândă. În cele din urmă, poterele începură împrăştie. Încet-încet, urmărirea încetă.

Numai S. Behrman nu se dădu bătut. El ţinea să-l prindă pe Dyke. Izbutise să stârnească aceeaşi hoţ la Delaney care, între timp, ajunsese om de încred companiei şi la un văr al său, misit de terenuri, un a Christian. Acesta fusese cândva poliţai la Visalia, pe vr când creşterea vitelor era în floare, şi cunoştea munţii, bună zi cei doi plecară spre culmile Sierrei Nevada, ins de doi locţiitori ai şerifului, angajaţi anume, luând mer pentru o lună de zile şi doi copoi dintre cei împrumutaţi şeriful din Santa Clara.

Într-o duminică, la câteva zile după plecat Christian şi Delaney, Annixter, care citea *David Coppe* în hamacul lui de pe veranda casei ranchului, puse e deoparte şi se duse după Hilma care, împreună cu L Vacca, aşeza masa pentru prânz. O găsi în sufragerie, braţele încărcate de farfuriile de porţelan cu chenar aurit, care nu le întrebuinţau decât în anume ocazii şi de e Louisa nu avea voie să se atingă.

În ziua aceea Hilma era mai drăguţă ca niciodată.

AR AC ATI ŢA

rochie de organdi înflorat pe fond roz, cu funde roz la mijloclia gât, iar în picioare pantofii ei preferaţi cu tocuri joase şi Itarame cochete, sclipitoare. Părul bogat, şaten, plăcut ilrositor, era pieptănat în sus şi legat cu o fundă de catifea jiagră. Ochii, larg deschişi, tiviţi de linia subţire, neagră a linelor, scânteiau, oglindind lumina soarelui. Căsătoria nu Icuse decât să-i accentueze frumoasa

împlinire a făpturii, cum aceasta nemaipărând precoce, rotunjindu-i liniile dur-kilii ale mijlocului, ferma, delicata plinătate a buzelor, llngaşa, feminină mlădiere a gâtului şi umerilor. Obrajii îi iau rumeni de sănătate, şi mâinile dolofane duceau farfuri-a fără a tremura. Annixter, căruia nu-i scăpa nimic din ceea o privea pe soţia lui, observă cum sclipirile porţelanului alb e reflectau uşor sub bărbie.

— Hilma, îi zise el, în ultima vreme m-au frământat anumite gânduri. Suntem atât de fericiţi, încât n-ar trebui să-i stăm pe cei în suferinţă, nu-i aşa? S-ar putea ca norocul să o părăsească şi pe noi. Eram pe punctul de a uita de trea – asta. Aşavi firea mea!

Soţia îl privi radioasă. Vorbise noul Annixter, fără îndoială.

— În tot tărăboiul acesta cu Dyke, urmă el, e cineva la pare nimeni nu s-a mai gândit câtuşi de puţin. Mă gândesc la biissis Dyke şi la mormoloc! N-ar fi de mirare să se afle în voie. Ce-ai zice dacă am da o raită până la ele, să vedem Bacă nu le putem fi de folos cu ceva?

Hilma lăsă jos farfuriile, dădu ocol mesei până la el şi-l Sărută fără să spună o vorbă.

Îndată după masă, Annixter porunci să se înhame caii la cabrioletă şi, lipsindu-se de tânărul Vacca, plecă împreună «h Hilma la ferma lui Dyke.

Hilma nu-şi putu reţine lacrimile în timp ce străbăteau Ulnica paragină a mlădiţelor veştede, rămăşiţe ale hameiului în cât, semnul muncii părăsite. Annixter blestema printre

FRANK NOKHI

dinţi.

Deşi roţile cabrioletei huruiau tare pe drumeagulul ducea spre casă, nimeni nu ieşi în uşă, nimeni nu se uit-H fereastră. Totul părea pustiu, părăsit, neasemuit de trist.

Annixter legă caii de un pom şi, împreună cu Hilmfvs apropie de uşa larg deschisă, tropăind pe terasă, spritti atrage atenţia. Nicio mişcare. Domnea o linişte adâncă, fi câmp, frunzele hameiului, veştejite, foşneau în vânt ca hibă uscată. Liniştea era rău prevestitoare. Intrară în odaia (jfl

faţă, Hilma ţinându-l de mână pe soţul ei. Înăuntru dădur-H ochii de missis Dyke. Şedea la masa din mijlocul odăii, un capul lăsat pe un braţ. O grămadă de vase nespălate zăcflH în neorânduială pe faţa de masă cu dungi roşii şi albi odaia care altă dată sclipea de curăţenie nu se făcuse rH duială de zile întregi. Peste tot erau răspândite ziare, ediflH speciale scoase de Genslinger şi exemplare ale unor gä-H din San Francisco şi Los Angeles. Pe masă erau împră; o mulţime de telegrame boţite, fluturând în curentul din cameră. Mama fugarului, istovită, părăsită, uitată de toflH lumea, adormise în liniştea acelei după-amiezi de duminl-B în acea harababură, înconjurată de ştirile inserate în zlibi asupra isprăvii fiului său, de telegramele care-i fluturau mR deasupra capului, răspunsuri la jalnicele sale apeluri plH care cerea veşti.

Nici Hilma, nici Annixter n-au putut uita vreodată i versaţia lor din ziua aceea cu missis Dyke. Trezindu-l M brusc, bătrâna dădu cu ochii de Annixter şi întrebă nuiiuii decât cu înfrigurare:

— Aveţi vreo veste?

După asta, multă vreme nu mai putură scoate nici u vorbă de la ea. N-o interesa nimic altceva decât dacă fusin prins Dyke. Nu răspundea la întrebări şi nici la ofertele d ajutor. Fără să coboare glasul, Hilma şi Annixter vorbettu de una, de alta, iar ea privea în gol spre duşumea, frămân

Hindu-şi mâinile, stăruitor, obsesiv. Când şi când, sărea brusc Hh sus, făcând ochii mari, ca şi când şi-ar fi dat seama de-o Bltă de prezenţa lui Annixter, şi întreba cu glas tare:

— Aveţi vreo veste?

— Unde e Sidney, missis Dyke? întrebă Hilma, pentru a Hltra oară. E sănătoasă? Vede cineva de ea?

— Lată ultima telegramă, rosti missis Dyke cu glas tare, lonoton. Uitaţi-vă, zice că nu se ştie nimic despre băiatul feu. N-a făcut el isprava, se tângui bătrâna, legănându-se fcoace şi încolo, frângându-şi mâinile. N-a făcut el isprava, I; i făcut-o el, n-a făcut-o, n-a făcut-o...

Unde-o fi acum?

Când, în sfârşit, se dezmetici, vărsă şiroaie de lacrimi. Ima o îmbrăţişa. Sărmana bătrână se aplecă deasupra lesei, suspinând şi plângând.

— Oh, fiul meu, fiul meu! Băiatul meu! Singurul meu icior! De-aş fi putut să mor pentru tine, să împiedic prin moartea mea cele ce s-au întâmplat! îmi amintesc când era Ic, ce copil minunat, ce plin de curaj, ce drăgăstos! Jlciodată nu-i trecea prin minte ceva urât, niciodată n-a Ivârşit o faptă josnică. Aşa a fost toată viaţa. Nu ne-am lespărţit o zi între noi, totdeauna, el era dragul mamei lăieţel, şi eu, mămica dragă... niciodată n-a fost urâcios cu line, mă iubea, era cel mai devotat fiu, avea inima cea mai bună! Şi acum este, este... Ei nu-l înţeleg. De altfel, nici nu Unt siguri că el a săvârşit fapta. Niciodată n-a pomenit de şa ceva. Ei nu-l cunosc pe fiul meu, n-ar fi făcut rău nici unei bici! Toată lumea îl iubea. Ei l-au împins la asta. L-au hărţuit, nu l-au lăsat în pace. L-au scos, din minţi. Ei l-au nipins la asta, strigă ea deznădăjduită, ei l-au împins! L-au împins, l-au întărâtat, până n-a mai putut să rabde, şi acum vor să-l omoare pentru că a sărit la ei. îl aleargă, îl hăituiesc 1: 11 câinii. Noapte de noapte am stat afară pe terasă şi am în/it câinii lătrând în depărtare. îmi fugăresc băiatul cu câini, ca pe o sălbăticiune. Nu i-ar mai răbda Dumnezeu! Cu părul

alb despletit, înspăimântătoare, bătrâna se ridică în piciotfl Răsplăti-i-ar Dumnezeu după faptele lor! N-ar mai avea sdă în casă în genunchi am să mă rog pentru asta în fieofl seară! Blestem să fie banii pentru ei! Fiii lor, primii lor năsofl băieţii lor să fie smulşi de lângă ei din tinereţe!

Hilma o întrerupse, rugând-o să tacă, să se linişte, Atunci, pe bătrână o podidiră iar lacrimile, o înecară st, pinele. Hilma o îmbrăţişa din nou.

— Oh, băieţaşul mamei... se tângui bătrâna. Singurul meu copil, tot ce aveam! Mi-a fost dat să ajung aici! N-a în toate minţile. Altfel, şi-ar fi dat seama că-mi sfâşie inifl Oh, fiul meu, fiul meu, fiul meu, de-aş fi putut să mor penfl

tine!

Sidney intră şi se agăţă de rochia ei. cu ochii plinH lacrimi, rugând-o din suflet să nu mai plângă, încredinţai» că n-au să-l prindă pe taică-său niciodată, că avea séfl întoarcă repede. Hilma le cuprinse cu braţele ei vânjoas-H amândouă, şi pe fetiţă, şi pe bătrâna doborâtă de durfl începând să suspine tustrele.

Annixter stătea afară, pe terasă, privind pani hameiului veşted, cu dinţii încleştaţi, cu buza de jos să i înainte.

— Cred că S. Behrman e mulţumit de asta! scrişi Cred că-i pare bine acum, blestemat să-i fie sufletul!

Deodată îi veni o idee. Se întoarse pe călcâie şi infl din nou în casă.

— Doamnă Dyke, începu el, îţi propun ca dumne. i Sidney să veniţi la noi, să locuiţi la Quien Sabe. Ştiu, no *M* mă faci să cred că nu te plictisesc de moarte toţi gazetarii, [*M* conţopiştii, toate mărimile, toate mutrele făţarnice care 3 că-şi oferă ajutorul numai pentru a-şi satisface curiozitam* Aş vrea să vă ajut, pe dumneata şi pe fetiţă, până se va tfl mina toată dandanaua asta. La mine e loc destul ponti amândouă. Poţi sta în casa în care a locuit familia m» (IhI

RACATIŢA

Ile. Înfruntă totul cu curaj. Cum o să trăieşti de acum uite? Pesemne că eşti foarte strâmtorată cu banii. S.; hrman poate cere executarea ipotecii, şi vă ia totul cât ai pl. Dă-mi voie să te ajut, dă-ne voie, Hilmei şi mie, să-ţi fim ni prieteni, ne-ai îndatora, ne-ai bucura!

Doamna Dyke se strădui cu bărbăţie să-şi regăseascăndria, încredinţându-i că are s-o scoată ea la capăt şi sinră. Zadarnic însă, era doborâtă! Discuţia se încheie pe aşteptate. Annixter şi Hilma le luară cu ei la Quien Sabe, mama lui Dyke şi pe fetiţă.

Bătrâna nu vru să ia niciun lucruşor din casă. N-ar fi ut decât să-i amintească de fericirea pierdută. Ajutată de mă, puse doar câteva rochii ale ei şi ale fetiţei într-o mică liză. Annixter aşeză valiza sub capra cabrioletei. Doamna

ke întoarse cheia în broască, şi Annixter o ajută să se urce loturi de soţia lui. Porniră printre vrejurile hameiului veşted,) cât. La cotitură, doamna Dyke se întoarse şi privi înapoi re plantaţia de hamei! Acoperişul casei abia se mai zărea asupra pomilor. Se uita la el pentru ultima oară.

După ce ajunseră la Quien Sabe şi le instalară, pe kamna Dyke şi pe Sidney, în fosta locuinţă a familiei Tree, Klată ce Annixter şi Hilma rămaseră singuri, Hilma îşi râbrăţişă soţul.

— Ce frumos! exclamă ea. Oh, ce frumos din partea ta te-ai gândit la ele şi ai fost atât de bun! Soţul meu e un om

Lit de milos, atât de săritor! Acum câtva timp nu ţi-ar fi trăit prin cap să fii atât de bun cu doamna Dyke şi cu Sidney, (ici măcar nu te-ai fi gândit la ele. Acum însă ai făcut-o, şi Ita fiindcă mă iubeşti cu adevărat, nu-i aşa? Nu-i aşa? Hndcă dragostea a făcut din tine un om mai bun. Sunt atât e mândră şi de bucuroasă că-i aşa! E aşa, nu? Fiindcă mă ibeşti cu adevărat, nu?

— Ştii bine, Hilma, că aşa e.

Când Hilma şi Annixter se aşezară la cina care îi

FRANK NOM

aştepta, Louisa Vacca se ivi în uşa sufrageriei şi spuşjjbi Harran Derrick telefonase de la Los Muertos după Anni lăsase vorbă să-l sune îndată ce se va întoarce.

— A spus că e ceva important, adăugă Louisa Va

— Poate au veşti de la Washington, îşi dădu cu p Hilma.

Annixter nu aşteptă să cineze, ci telefona ime Los Muertos. Răspunse Magnus. îi spuse lui Annixter e tru a doua zi fusese convocată o şedinţă specială actului executiv al ligii. La ordinea de zi era discutarea i tarif pentru transportul cerealelor, elaborat de Comisia ferate. Lyman scrisese că proiectul acestui tarif t apăruse, nu izbutise însă să-l lămurească asupra I putuse să-i dea o interpretare în sensul doleanţelor ple exprimaseră cultivatorii de grâu, precizând că va v la Los Muertos, pentru a lămuri contradicţiile ap Magnus repetă că Lyman

va participa la şedinţă.

Deşi curios să afle amănunte, Annixter se stăpă puse nicio întrebare. Legătura dintre Los Muertos şi CH Sabe se făcea prin Bonneville şi în perioada aceea r. nin \ *U* puteai aştepta la orice. Nu era exclus să asculte careva JH îl asigură pe Magnus că va fi punctual.

Şedinţa comitetului fusese fixată pentru ora 7 sea-H aşa fel ca să poată participa şi Lyman care înştiinţase OjH sosi cu trenul de seară, dar că, obligat fiind de ocupatul* va trebui să se întoarcă în oraş a doua zi dis-de-dimint-H

La ora fixată, membrii comitetului se adunară în i „mesei din sufrageria casei ranchului Los Muertos. PrivellfH era aproape aidoma aceleia din neuitata seară în fi Osterman propusese ca în Comisia căilor ferate să inoameni credincioşi intereselor fermierilor. Magnus Dei i redingota încheiată la toţi nasturii, şedea în capul în «Sticle de whisky şi sifoane se aflau la îndemână. PrtiH acum socotit ca prieten şi confident de toţi membrii e

ACATIŢA

I se tolănea, ca şi atunci, pe sofa, fumând ţigară după ră, cu pisica Princess Nathalie pe genunchi. În afară de nu-s şi de Annixter, erau de faţă Osterman, bătrânul [derson, Harran, apoi Garnett, de la ranchul Ruby, şi hings, de la ranchul San Pablo, şi ei membri ai comitetu-texecutiv, care şedeau atenţi, preocupaţi, fumând ţigări de in sfârşit, ultimul dintre toţi, Dabney, bătrânul cel tăcut, Ipre care nu se ştia mai nimic, în afară de nume, ajuns şi nimeni nu ştia cum, membru al comitetului.

— Domnilor, fiul meu, Lyman, va sosi în cel mult zece Ute, declară Magnus, deschizând şedinţa. Am trimis la să-l ia de la Bonneville. Deocamdată secretarul va apelul.

Osterman strigă lista membrilor şi, pentru a nu sta caba, citi cu glas tare procesul-verbal al şedinţei precede. Casierul tocmai prezenta darea de seamă în privinţa Jurilor de care dispunea liga, când sosi şi Lyman.

Magnus şi Harran se îndreptară spre el, iar membrii Citeţului se ridicară, oarecum stingheriţi, şi rămaseră în loare atât timp cât cei trei îşi strânseră mâinile. Membrii

imitetului, dintre care unii nu-şi văzuseră niciodată hrezentantul în Comisia căilor ferate, îl priveau cu coada hiului.

Lyman era îmbrăcat cu corectitudinea obişnuită. Purta Iravată după ultima modă, iar hainele-i erau croite impeca-l Pantofii, de lac, oglindeau lumina lămpii. Avea pe braţ un fdesiu maron-deschis. Înainte de a fi prezentat membrilor itetului, se scuză pentru o clipă şi se duse repede s-că pe maică-sa, care-l aştepta alături, în salon. Câteva Rute după aceea, se întoarse, cerându-şi iertare pentru că lăsase aşteptat.

Era numai amabilitate. Ochii lui bulbucaţi, care dădeau Hotă neobişnuită, exotică, feţei foarte negricioase, radiau nă dispoziţie. Era evident preocupat să placă, să-i impre FRANK NOFL sioneze pe gravii, greoii, stângacii fermieri înaintea cărorfl afla. În acelaşi timp, Presley, care îl observa din locul lui 4 pe sofa, îşi zise că părea mai curând agitat, timid, preocib de ceva. Jovialitatea lui era cam forţată. Ticurile cu can scotea la iveală manşetele şi îşi netezea sfârcurile mustfl dese, negre, cu vârful degetului mare, se repetau cam pă des.

— Domnule Broderson, Lyman, fiul meu cel mare, doi nul Annixter, fiul meu, Lyman.

Magnus Derrick îl prezentă fermierilor, mândru 1 înfăţişarea lui chipeşă, de costumul lui elegant, de manlÄ lui degajate. Lyman strânse mâinile în stânga şi în dreafl rostind de fiecare dată câteva cuvinte de complezrinjj găsind ce să spună fiecăruia, complimentându-l i Osterman, pe care-l cunoştea de mai înainte, pentru ta-H lui de organizator, reamintindu-i bătrânului Brodersaveau un prieten comun. În sfârşit, se aşeză undeva la OH tul mesei, vizavi de fratele său. Urmară câteva clip-jfl linişte.

Magnus se ridică pentru a recapitula motivele c. a fi vocării unei şedinţe extraordinare a comitetului, mention™ încă o dată că noua comisie a căilor ferate, pe care el, jjfl mierii, reuşiseră s-o înscăuneze, întocmise în sfârşit prontul tarifelor reduse, şi că mister Lyman Derrick fusese di-tlii de îndatoritor, oferindu-se să vină personal la Los

Muiert (

spre a-i pune la curent pe fermierii din Valea San Joaqu...

noile tarife de transport pentru grâne.

Lyman, însă, protestă foarte curtenitor, adresându-i «tatălui său cu solemnitate şi pedanterie: „Domnule pl”» a dinte”, iar celorlalţi fermieri: „Domnilor membri ai comimlulil executiv al ligii”. Nu dorea, le zise el, să tulbure procedeul uzuală a comitetului. N-ar fi fost preferabil să lase comunicarea lui pentru la urmă? între timp, comitetul ar putea va expedieze afacerile curente. El îşi dădea seama de naluii

ACATIŢA

licată a muncii comitetului şi s-ar fi retras bucuros, în teptarea momentului propice pentru a expune ceea ce lorea.

— Câtă vorbărie ca să citească, acolo, un şir de cifre! ilormăi Annixter către vecinul său.

În aşteptarea deciziei comitetului, Lyman se aşeză jos, Jângâindu-şi sfârcurile mustăţilor.

— Să trecem la fapte, bombăni din nou Annixter. Gethings se ridică şi spuse că, întrucât şedinţa fusese bonvocată anume pentru a asculta şi a pune în discuţie noul lei if de transport, el era de părere ca afacerile curente să fie sate deoparte şi să se citească tariful imediat. Comitetul (cuviinţă să se dea citire tarifului.

Lyman se ridică, perorând îndelung. Vorbăreţ, ca şi bsterman, avea la îndemână o frazeologie gata ticluită, Blişeele oratorului politic, retorica avocatului specializat în rept comercial. Limba i se învârtea în gură cu cea mai convingătoare elocvenţă. Încet-încet, începu să insinueze că rmierii nu s-ar fi aşteptat niciodată ca litigiile lor cu Calea erată să fie soluţionate într-o singură legislatură, de o sinlură comisie; că ei ar fi avut în vedere o lungă şi susţinută Campanie de ani de zile, şi concursul mai multor comisii suc-pesive, mai înainte ca tarifele dorite să poată fi obţinute; că ictuala comisie făcuse doar începutul, că, fireşte, nu puteau fi aşteptate rezultate spectaculoase!

Toate acestea căuta să le menţioneze accidental, printre altele, ca o concluzie apriorică, o problemă cu care toată lumea ar fi fost de acord.

Pe măsură ce vorbea, ochii fermierilor din jurul mesei le fixau cu o atenţie tot mai mare asupra acelui tânăr fercheş, educat la oraş, care vorbea atât de curgător, amintindu-le de propriile lor intenţii. Un simţământ de uimire Be răspândea tot mai mult, şi în minţile lor începu să se strecoare cea dintâi umbră de neîncredere.

O frumoasă operă a fost însă inaugurată sub cele mai

FRANK NORNI bune auspicii, continuă Lyman. Reforme atât de radicale ol acelea pe care le aveau cu toţii în vedere nu puteau fi lizate peste noapte. Operele mari se făuresc încet! PentrU fi permanente, beneficiile trebuie să se realizeze treptat.» pofida tuturor acestor dificultăţi, membrii comisiei făcuaib mult. De pe acum, falanga inamicului fusese străpunsă, armura lui rămăseseră semne. Îndatorându-se solemn obţină o reducere medie de zece la sută a tarifelor perfl transporturile de cereale efectuate cu trenurile companb „Pacific & Southwestern Railroad”, membrii comisieii răspuns cu lealitate doleanţelor exprimate de alegătorii lott s-au supus cererilor poporului. Problema principală nu a fol încă rezolvată în ansamblu. Au lăsat-o pentru o clipă rrţfl prielnică, „pentru momentul când vom fi reuşit să concentra destule forţe pentru a ataca inamicul chiar în fortăreaţa lui; totuşi, în linii generale, o reducere medie de zece la sutjH fost realizată pe toate traseele din California. Am făcut *M* progres substanţial, un mare pas înainte” şi dacă acţiune fi continuată potrivit principiilor statornicite de actum comisie, cei care-i dăduseră mandat aveau toate motiveli spere că în câţiva ani se va ajunge, la stabilirea unor ţărM echitabile pentru transportul cerealelor din valea San Joaquín către Stockton, Port Costa şi spre coastă.

— La staţi! exclamă Annixter, fără a cere cuvântuhl ignorând privirea reprobativă a lui Magnus Derrick. Com dumneavoastră n-a redus tarifele de transport în valea a fi

Joaquín?

— Am redus tarifele de transport cu zece la sută în şineral, repetă Lyman. Poftiţi câte un exemplar al noului ţării

Scoase din valiză câteva exemplare ale tarifului şi II! dădu din mână în mână.

— Vedeţi, observă el, pe ruta Mayfield-Oakland, de pl tariful a fost redus cu douăzeci şi cinci de cenţi per tonă.

— Da… însă… însă… interveni bătrâpul Broderson, mult *ARACATIŢA*

Irea se obişnuieşte, nu-i aşa, ca grâul din acel district să fie xpediat la Oakland…

— La priviţi! exclamă Annixter, ridicându-şi ochii de pe lârtie. Unde vedeţi vreo reducere a tarifelor în Valea San loaquin, bunăoară de la Bonneville şi Guadalajara? Nu văd lici o reducere. Nu-i aşa? Mi-aţi dat tariful cel nou?

— Fireşte, n-au putut fi reduse dintr-odată tarifele tutu-l>r rutelor, replică Lyman. N-am sperat niciodată, ştiţi bine, că lom putea reduce tarifele în valea San Joaquín dintr-o trăsătură de condei. Acest lucru se va face cu timpul. Observaţi însă că am făcut reduceri substanţiale la transporturile din busul Văii Sacramento. De asemeni, tariful de la tone la Llarysville a fost redus cu optzeci de cenţi per tonă.

— Mofturi! exclamă Annixter. Nimeni n-a expediat vreodată grâu pe ruta aceea.

— Tariful Salinas, continuă Lyman, a fost scăzut cu [Şaptezeci şi cinci de cenţi, tariful Sf. Helena, cu cincizeci de teenţi, şi vă rog să notaţi reducerea foarte drastică de la Red Bluff, către nord, spre Oregon, pe linia de cale ferată a statu-[lui Oregon.

— Unde nu se încarcă nici un singur vagon de grâu pe Un, comentă Gethings, de la ranchul San Pablo.

— Oh, veţi fi de acord că vă înşelaţi în privinţa aceasta, mister Gethings, ripostă Lyman, curtenitor. Şi fiindcă veni vorba, tariful redus ar putea să stimuleze producţia de grâu în acel district.

Prai se alesese din disciplina şedinţei. Magnus nici

măcar nu mai pretindea să prezideze. În nervozitatea crescândă, stârnită de acel tarif inexplicabil, nimeni nu mai ţinea seama de regulile obişnuite. Vorbeau toţi deodată.

— Cum asta, Lyman? întrebă Magnus, privind peste masă spre fiul său. Tariful acesta este bun? Atunci, în San

Joaquín n-aţi redus câtuşi de puţin tarifele! Deci noi, domnii de faţă şi cu mine, n-am făcut niciun pas înainte. Ne aflăm

În aceeaşi situaţie ca înainte de a fi obţinut alegerea vo*H în comisie.

— Ne-am angajat să efectuăm o reducere de sută în medie…

— Aţi făcut o reducere de zece la sută în medie, îl îmi<t rupse Osterman. O, desigur, asta-i limpede. Aţi făcut I medie o reducere de zece la sută, dar aţi făcut-o reduce tarifele de transport între punctele unde practic nu se trai portă cereale! Noi, agricultorii din valea San Joaquín, un produce grâul, ne aflăm exact în aceeaşi situaţie ca şi acum. Calea Ferată nu va pierde niciun cent. Pe legea fraţilor, exclamă el privind în jurul mesei, tare-aş vrea să leg ce înseamnă asta!

— Calea Ferată, dacă vreţi să ştiţi, ripostă Lyman, fH introdus contestaţie împotriva noului tarif.

Annixter izbucni în hohote batjocoritoare de râs:

— Contestaţie! Asta-i bună, zău aşa! Când „P. & S. \fi are ceva de obiectat împotriva tarifelor, nu introduce con Htaţie, fiule! Primul lucru pe care-l face domnul Shelgrim fjH să obţină o ordonanţă judiciară de suspendare vigoare a noilor tarife. Pe Dumnezeul meu, strigă el FUIH sărind în sus, şi eu aş vrea să ştiu ce înseamnă toate a De ce n-aţi redus tarifele noastre de transport? Pentru fi v-am ales?

— Da, pentru ce v-am ales? întrebară Osterm.11 Gethings, ridicându-se şi ei de pe scaune.

— Linişte, linişte, domnilor! strigă Magnus, amintindib de îndatoririle sale şi ciocăni cu încheieturile degeţel masă. Lucrurile au mers şi aşa prea departe.

— Ne-aţi ales, stărui Lyman cu încăpăţânare, ca «I

facem o reducere a tarifelor cu zece la sută în medie Alf făcut-o! Ridicaţi obiecţii numai pentru că nu puteţi beneflOJ îndată de reducere! Fiecare cu interesul lui!

— Lyman!

I asemenea măsură radicală nu poate fi realizată dintr-un Sondei. Trebuie să studiem…

— Dumneata ştiai bine că tariful din valea San Joaquín lonstituie o problemă esenţială! strigă Annixter, ameninţân-lu-l cu degetul peste masă. Ce ne încălzeşte pe noi, cei care ţi-am sprijinit, tariful aplicabil în comitatele Del Norte şi fciskiyou? Nu ne încălzeşte câtuşi de puţin, la toţi dracii! Noi ţi-am zbătut pentru reducerea tarifului aplicabil în valea San Jjoaquin, şi am votat ca să-l reduceţi. N-aţi făcut-o şi pare-se să nici n-aveţi de gând s-o faceţi. Pe bunul Dumnezeu, aşirea să ştiu, pentru ce?

— Veţi şti, domnul meu… începu Lyman.

— Lasă, am să ţi-o spun eu de ce n-au făcut-o! vocifera Osterman. Fiindcă am fost vânduţi, fiindcă şi-au vârât coada bei de la „P. & S. W”, fiindcă oamenii noştri din comisie fie-au trădat. Fiindcă noi, nătărăii de fermieri, am fost din nou

FRANK NORHB

traşi pe sfoară.

Atacat direct, Lyman păli. Nu se aşteptase atât curând la discuţia aceasta. O clipă, îşi pierdu cumpătul. fi străduia să vorbească, dar i se tăiase răsuflarea şi trerdă ca varga.

— Ce-ai de spus? interveni răstit Harran care pân’.<
„clipa aceea nu scosese o vorbă.

— Am de spus, răspunse Lyman, străduindu-se din rfl puteri să facă faţă, am de spus că aceasta nu este o a fi sferă în care se poate discuta serios. În orice caz, corrţlM şi-a îndeplinit obligaţiile. A pus la punct tarifele în mu url posibilităţilor ei. Am lucrat două luni la întocmirea aceifl tarif…

— E o minciună, strigă Annixter, învăpăiat la faţă, în minciună! Tariful a fost ticluit în birourile companiei „Pacl-

H Southwestern Railroad”, şi dumneata ştii lucrul acesta.

tarif făcut pentru Calea Ferată de către Calea Ferată şi *OmlM* neata ai fost cumpărat să-l subscrii!

La aceste cuvinte, izbucni o larmă de nedescris. H cei de faţă săriră în picioare, gesticulând, vociferând.

— Domnilor, domnilor, strigă Magnus, suntem şcofijfl suntem golani de pe stradă?

— Suntem nişte nătărăi de fermieri şi am fost trjjHA strigă Osterman.

— Ei bine, ce ai de spus? Ce ai de spus? stărui Harrifl aplecându-se peste masă spre fratele lui. Pentru numele im Dumnezeu, Lyman, trebuie să ne dai o explicaţie!

— Vă înşelaţi, protestă Lyman palid, tremurând ca v. i M-aţi înţeles greşit. V-aţi aşteptat la prea mult. Anul viilor., anul viitor… peste scurt timp, comisia va lua în discuţin comisia va lua în considerare şi tariful San Joaquín. Am i tot ce am putut! Asta-i tot.

— Aţi făcut tot ce aţi putut, domnul meu? ininM Magnus.

RACATIŢA

Îi vuia capul. îl cuprinsese o senzaţie aproape de leşin, te oare cu putinţă? Era oare cu putinţă?

— Aţi făcut, într-adevăr, tot ce aţi putut? O clipă se încorda, atrăgând spre el privirile lui Lyman.

hii tatălui şi ai fiului se întâlniră. În ciuda celor mai mari rţări, privirile lui Lyman începură totuşi să rătăcească de lo-colo. Protestă din nou, repetând explicaţiile ce le dăduse inte. Magnus nu-l mai ascultă însă. În aceste clipe se redinţase că lucrul acela îngrozitor se întâmplase, că ceea îi păruse de necrezut se petrecuse. Plutea în aer. Între tă şi fiu, pe căi subtile, nevăzute, adevărul, adică minciuna! dezvăluise deodată. Totuşi, Magnus nici acum nu voia să adă. Lyman să facă una ca asta! Fiul lui, fiul lui cel mare, starul lui, să se înjosească pană într-atât?! încă o dată, intru ultima oară, se întoarse ZDre el. Glasul lui avea acel bru care impunea tăcere:

— Lyman, zise, te invit… te., te somez, ca fiu al meu şi «om de onoare, explică-te! Care-i adevărul? Acum nu-ţi

brbesc ca preşedinte al comitetului, ţie, unui membru al iomisiei căilor ferate, acum îţi vorbeşte tatăl. Mă adresez ţie, mii îi meu! înţelegi gravitatea acestor momente critice? îţi dai cama de răspunderea pe care o implică funcţia ta? înţelegi hportanţa momentului? Răspunde. Explică-te!

— N-am nimic de explicat.

— N-aţi redus tarifele în valea San Joaquín? N-aţi redus irifele între Bonneville şi litoral?

— Repet ceea ce am spus şi mai înainte. O reducere de zece la sută în medie…

— Lyman, răspunde-mi: da. sau nu? Aţi redus tariful onneville?

— Treaba asta nu poate fi făcută atât de repede. Daţi-ne gaz. Noi…

— Da sau nu?! Pe Dumnezeul meu, îndrăzneşti să-mi răspunzi în doi peri? Da sau nu? Aţi redus tariful Bonneville?

FRANK NORM

— Nu.

— Acum răspunde-mi mie! strigă Harran, întinzându-fl spre e! peste masă. Răspunde-mi mie! Ai fost plătit de Call Ferată ca să laşi neatins tariful văii San Joaquín?

Lyman, mai palid ca oricând, se întoarse furios «fi fratele lui.

— Să nu îndrăzneşti să-mi mai pui această întremfl încă o dată!

— Nu, n-am să-ţi mai pun nicio întrebare, fiindcă îţi; acum de la obraz, nemernicule, că ai fost plătit să faci aofl lucru!

În aceeaşi clipă izbucni un vacarm cumplit. În piciofifl agitaţi, încet-încet, fermierii se ridicaseră de la locurile şi Numai Magnus nu se clintise de la masă. Ceilalţi fi îmbulzeau înaintea lui Lyman, înconjurându-l, încolţindu I, împingându-l spre perete, răcnindu-i în faţă, gesticulant:!: ameninţători. Faptul că fuseseră minţiţi, certitudinii e ti încrederea lor fusese înşelată, că Lyman îşi călcafWA picioare fără ruşine angajamentul luat era

limpede pentru Ä.

— Pentru numele lui Dumnezeu! Unii au fost împuăvJ pentru mai puţin decât atât! strigă Osterman. Şi aşa, a vândut! Ei, dacă îţi mai arăţi vreodată mutra murdară în fH mea, află c-am să te pălmuiesc!

— Lasă mâna jos, ripostă Lyman iute, cu agresivii şoarecelui încolţit. Fără acte de violenţă! Să nu dej-H măsura!

— Cât ţi-au plătit? Cât ţi-au plătit? răcni Harran.

— Da, da, ce preţ ai luat? strigară ceilalţi, scoşi din mifl de furie, şuierând cuvintele printre dinţii încleştaţi, vântuetiii pumnii.

— Comisia şi-a îndeplinit îndatoririle cu bună-credin ripostă Lyman. Ştiţi că s-a procedat corect, cinstit.

— Mincinosule! strigă Annixter. Mincinosule! Şperţarufl Te-au cumpărat şi te-au plătit pentru asta!»

RACATIŢA

În clipa când rosti aceste cuvinte, braţul lui ţâşni ainte. Lyman primi lovitura drept în faţă şi violenţa acesteia zvârli până la perete. Se împiedică de valiză şi căzu, bindu-se cu spatele de uşă. Magnus sări. Fiul lui fusese vit şi instinctele tatălui se răzvrătiră spontan; se răzvrătiră o bă, dar îndată se stinseră pentru totdeauna în inima lui. Nu şti cuvintele care îi săgetaseră mintea. Lăsă jos braţul ridil Nu, acum nu mai avea decât un singur fiu! Sărmana catură care se clătina pe picioare, cu faţa albă, cu buzele line de sânge, nu mai era fiul lui! O lovitură nu-l putea zonora mai mult decât se dezonorase el însuşi!

Interveni însă Gethings, cel mai bătrân dintre toţi, care, gându-l înapoi pe Annixter, strigă:

— Stai! Asta nu se face. Cel puţin nu sub ochii tatălui!

— Nu mai sunt tatăl acestui om, domnilor! exclamă agnus. De-acum înainte nu mai am decât un singur fiu. umneata, domnule, se întoarse el către Lyman, dumneata, omnule, părăseşte casa mea!

Lyman, cu batista la buze, cu cravata-i elegantă motolită, îşi luă pălăria şi pardesiul. Dădu uşa de perete,

pumegând de furie, cu ochii injectaţi.

— Tâlharilor! strigă el din prag. Tâlharilor! Bătăuşilor! De cum încolo n-aveţi decât să vă învârtiţi singuri afacerile o.istre murdare! Am terminat cu voi! ia te uită, v-aţi găsit codată să vorbiţi despre onoare! Ca să vezi, deodată sunaţi cinstiţi, corecţi! La Sacramento, înainte de alegerea mem-iMor comisiei, nu eraţi aşa! la spuneţi, cum au fost aleşi ceştia? Sunt un şperţar, nu? Aşa e? Dar ia spuneţi, e vreun cru mai grav decât să dai şperţ? întrebaţi-l pe Magnus errick ce crede despre asta! întrebaţi-l cu cât i-a sfănţuit pe efii partidului democrat la Sacramento ca să schimbe acazul adunării pentru desemnarea candidaţilor!

Şi, trântind uşa în urma lui, ieşi.

Presley ieşi şi el. Toată povestea îi făcea greaţă, îl

FRANK NOR

umplea de un dezgust nesfârşit. îi era lehamite. Ar fi vrut fie departe de toate acestea. Părăsi sufrageria, lăsân acolo pe oamenii aceia aprinşi care vociferau şi ieşi verandă, închizând uşa după el. Lyman dispăruse. Nu zărea nicăieri ţipenie de om. Era târziu. În comparaţie aerul încălzit de lampa din sufragerie, răcoarea nopţii îi p încântătoare. După aprinderea, după larma şedinţei contrului, liniştea nemărginită a nopţii pogora din stele d „binecuvântare. Presley păşi spre marginea verandei, prin spre miazăzi.

În jurul lui, pe mile întregi, la nesfârşit, din zare în zarif grâul, de curând încolţit, se şi înălţase de la pământ, întinzâfl du-se ca un ocean nemărginit, mut, unduitor, verde-pal să lună şi sub stele, o forţă puternică, vlaga popoarelor, viaţ] lumii, crescând cu hotărâre în noapte, sub bolta cerul înaintea acelei privelişti, mintea lui Presley reducea la p porţii infinitezimale cele petrecute în încăperea pe care toll mai o lăsase în urmă. Da, grâul, pentru grâu se încăierasal Calea Ferată, fermierii, trădătorul ce-şi călcase cuvântul şi toţi ceilalţi părtaşi la acele întunecate uneltiri. Ca şi cull faptele oamenilor ar fi putut să înrâurească această putftfl gigantică! Ce însemnau acele frământări josnice, acea zar vi sterilă,

meschină, acea forfotă zadarnică a gâzelor omenfH faţă de măreţia, de liniştea grandioasă a mării de giaiivi

Nepăsător, uriaş, grâul plăpând îşi urma ciclurile sale statof…

nice. Oamenii, liliputani, ţânţari care bâzâiau cu neruşinata, încăierându-se neobrăzaţi în lumina soarelui, se năşteau. 19I trăiau scurta lorzi, mureau şi erau daţi uitării, pe când qiaul învăluit în liniştea Nirvāṇei, creştea năvalnic în noapte, SIM gur, cu stelele şi cu Dumnezeu.

CAPITOLUL 5

Iepurii erau o calamitate în anul acela. Lui Presleyâi llcea plăcere să plece din când în când la vânătoare cu haita Be ogari ai lui Harran, fugărindu-i călare. Într-o zi, după câte-Ka luni de la vizita lui Lyman la Los Muertos, în timp ce se torcea spre casă dintr-un colţ îndepărtat, singuratic al Hlmpiei, dădu de o privelişte neaşteptată.

Vreo douăzeci de oameni, arendaşi ai lui Annixter, ai lui bsterman şi mici fermieri de la răsărit de Guadalajara, toţi pembri ai ligii, făceau instrucţie de luptă sub supravegherea Şui Harran Derrick. Toţi erau înarmaţi cu puşti „Winchester”. Harran le arăta cu puşca lui cum trebuiau executate diferitele nimenzi pe care le dădea. Îndată ce unul dintre oamenii Instruiţi deprindea, cât de cât, meşteşugul armelor, era pus a înveţe mai departe un alt grup interesat. După mânuirile M arme, Harran comanda trecerea la formaţia de atac. Oamenii se răspândeau în linie, la câţiva metri unul de altul, ÎI înaintau peste câmp, aplecaţi spre pământ, apăsând pe îrăgacele armelor, în timp ce ocheau un inamic închipuit.

Liga avea la San Francisco informatorii ei, care pân-Beau cu multă luare-aminte mişcările Companiei de cale fentă. Cu câtva timp mai înainte, Annixter fusese informat că leful poliţiei, însoţit de locţiitorii şerifului, urma să vină în 1 urând la Bonneville, să-i pună în posesie pe oamenii de paie

FRANK NOFAJ

care acceptaseră să joace rolul de cumpărători ai fefflH

sale. Această ştire se dovedise deocamdată neîntemelj-B ca multe altele, dar îi îmboldi pe membrii ligii să facă preH înfrigurate. împărţiră arme la vreo trei-patru sute de oaij-H şi, din timp în timp, aceştia făceau instrucţie pe ascuns. 1

Fermierii declaraseră ferm că dacă cei de la CaH Ferată îşi închipuiau că ei n-ar fi absolut hotărâţi SH lucrurile în serios, făceau o greşeală fatală.

În ziua aceea, pe când se întorceau la casa ranef-HJ Harran îi repetă acest lucru lui Presley. Harran îl ajunses-H urmă în timp ce el ieşise pe Lower Road şi acum merdH amândoi la trap peste întinderea de grâu crescut mărişjHJ

— Dacă au curaj, să vină să ne ia ranchul, spus (H N-au s-o facă niciodată atâta timp cât sunt eu în viaţă. LelH trimis vorbă ieri, lui S. Behrman şi lui Cyrus Ruggles, să *(MwM* de aici. Desigur, n-au s-o facă, dar nu vor putea spune ajH că n-au fost avertizaţi.

După vreun ceas ajunseră la casa ranchului. *(jm Jm* Harran intră pe alee, scoase o exclamaţie:

— Dar asta ce-o mai fi?! Să ştii că se petrece ceva Mi trăsura lui Genslinger!

Într-adevăr, caii directorului lui *Bonneville Merçi it * i-tmi legaţi la umbra unui eucalipt uriaş. Tulburat de acea neafjtată vizită a omului duşmanilor, Harran descăleca şi, fâjbH bage calul în grajd, se îndreptă numaidecât spre sufrag-H unde erau primiţi de obicei vizitatorii. Acolo nu se afla mnurul Maică-sa îi spuse că Magnus şi Genslinger se aflau în lumii şi că Magnus lăsase vorbă să nu fie deranjaţi.

Genslinger sosise cu trăsura mai devreme, du în ază, şi o întrebase pe missis Derrick care citea pe veravJ un volum de versuri, dacă putea să stea de vorbflă J Magnus. Acesta tocmai plecase cu Phelps să vadă arăta grâul răsărit pe lotul lui Hooven. Peste vreo jum 1 – oră se întorsese şi Genslinger îi solicitase o întreveden

R AC ATÂTA

kieva clipe între patru ochi.

Intraseră amândoi în birou şi Magnus încuiase uşa în rma lui.

— Frumos v-aţi instalat, mister Derrick! exclamase tristul în felul său jovial, direct, privind în toate părţile cu ochii negri ca mărgelele, care sclipeau înapoia ochelarilor. Ilefon, casă de bani, telegraf, registre contabile, ei, semne progres, nu-i aşa?! Asta-i singura cale să exploatezi azi p ranch mare! Totuşi, zilele fermelor mari sunt numărate. Pe lăsură ce valoarea pământului creşte, ispita de a vinde loturi Hei e tot mai mare. Atunci, loturile vor fi cultivate intensiv, cu l-ai multă rentabilitate. Într-o zi voi publica un editorial pe Jma aceasta.

— La drept vorbind, observă Magnus cu nepăsare, „întreţinerea loturilor mici e mai costisitoare decât a unei tprafeţe mari de pământ.

— Posibil, posibil, încuviinţă Genslinger. Urmă o lungă pauză. Genslinger se lăsă pe spate în

Dtoliu şi-şi frecă un genunchi. Magnus rămase în picioare Ingă casa de bani, aşteptându-l să spună pentru ce venise.

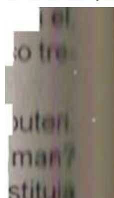
— Governor, începu Genslinger, neînţelegerea aceasta; Între fermieri şi Calea Ferată este o poveste nefericită. Tare şi dori să fie aplanată! Aici e vorba de două ramuri produc-ve care trebuie să convieţuiască în armonie. Altminteri, înde ajungem?

— Aş prefera să nu dau interviuri asupra acestei teme, înmnule Genslinger, spuse Magnus.

— O, nu, o, nu, Doamne fereşte, Governor, nu doresc să iau un interviu! Ştim cu toţii care-i punctul dumneavoastră vedere.

Din nou se aşternu tăcerea. Magnus se întreba intrigat dorea de la el omuleţul acesta, de obicei atât de flecar. În sfârşit, Genslinger continuă, uitându-se la Magnus doar dinând în când:

FRANK NOR.

— Apropo de actuala Comisie a căilor ferate, remaroj campania ce-aţi dus-o la Sacramento şi la San Francisc buie să fi fost foarte interesantă.

Magnus încleşta pumnii, stăpânindu-se din răsf Aflase oare Genslinger despre cele întâmplate cu Ly Pentru asta venise? Nu cumva povestea, aceea con subiectul editorialului de a doua zi al ziarului său?

— O campanie interesantă, repetă Genslinger înewv campanie foarte interesantă. Am urmărit-o cu cel mai i interes, l-am urmărit fiecare fază, mister Derrick.

— Campania n-a fost lipsită de interes, încuv-H Magnus.

— Da, confirmă încet Genslinger, fazele au fost <... l>

care mai interesante, de exemplu, modul în care dumn-H voastră... personal... v-aţi asigurat voturile unora *dfmjM* preşedinţii delegaţiilor... E nevoie să intru în amănunin Hm... modul în care v-aţi asigurat voturile, ei... deocarr-l atât aş vrea să spun, mister Derrick: a fost cea mai iOA] sântă acţiune din tot jocul. Nostim... murmură el gândim ai. pus două bancnote de câte o mie de dolari şi patru de *Omm* cinci sute într-un seif, seiful numărul trei sute opt... la „*j*-mă Deposit Vaults” din San Francisco, apoi... hai să vedem dat câte o cheie a acestui seif fiecăruia dintre domini în chestiune... şi după alegeri, seiful era go. De a (H spuneam că e interesant... că e nostim... fiindcă reprezinţi metodă nouă, sigură şi nespus de ingenioasă de mituim Cum de-aţi născocit-o, Governor?

— Vă daţi seama ce spuneţi, domnule? izbucni Mai şi Vă daţi seama ce insinuaţi aici, în propria mea casă?!

— Vai de mine, Governor, replică dulceag, nu insinuai nimic. Spun ceea ce ştiu.

— E o minciună!

Genslinger îşi frecă bărbia meditativ.

— Bine, răspunse el, s-ar putea să aveţi ocazia dn n

R AC AT IŢA

vedi acest lucru înaintea marelui juriu, dacă veţi dori!

— Corectitudinea mea e cunoscută pretutindeni în

lifornia, blufă Magnus. Acţiunile mele politice au fost întotauna oneste. Eu…

— Nimeni n-are nevoie de o reputaţie mai bună decât Ha care porneşte să mituiască pe alţii, îl întrerupse Penslinger. De altfel, trebuie să vă amintesc că n-aveţi posiitatea să tăgăduiţi. Pot pune mâna chiar azi pe cei doi şedinţe pe care i-aţi mituit. Declaraţiile lor se află de şase plămâni în casa mea de fier. Dacă am dori, am putea prolda la arestarea lor chiar mâine. Governor, dumneavoastră îţi asumat, fără îndoială, un mare risc când v-aţi amestecat campania aceea de la Sacramento. Un risc îngrozitor, urniţi oameni îşi pot permite să… şperţuiască… să fie Buzaţi de manopere frauduloase. Aşa ceva nu-i tulbură nici tica! Dar dumneavoastră… Dumnezeule., pe dumneafestră, Governor, v-ar distruge, v-ar ucide! Ştiu totul, de la 1 la Z, despre întreaga maşinaţie. Dacă nu credeţi… iată, Ile el scoţând din buzunar un şpalt lung, iată proba zdro-itoare a întregii afaceri. Magnus luă şpaltul.

Acolo, sub ochii lui, în şpalt, cu un titlu de o şchioapă şi «J frazele mai importante subliniate, se afla o dare de seamă mănunţită a tranzacţiei pe care Magnus o încheiase cu cei în delegaţi. Un document necruţător, cinic, fără perdea, flecare afirmaţie era susţinută de probe concludente, fiecare llfră fusese verificată cu meticulozitatea lui Genslinger. Pe deasupra, documentul avea rezonanţa adevărului, însemna imaşcare, ruină, nimicire totală.

— E oarecum exact, nu? comentă Genslinger, după ce agnus Derrick isprăvi de citit.

Acesta nu răspunse nimic.

— Cred că e destul de exact, continuă gazetarul. Mi-am Is însă că ar fi corect să v-o arăt înainte de a o publica.

FRANK NOS

Singurul gând care-l domina pe Magnus Derrick um gurul său impuls în clipele acelea era ca, oricât l-ar fi coH să-şi păstreze demnitatea. Să nu îngăduie acestui mi jubileze la vederea unui tremur de slăbiciune, a unui semÉB înfrângere, a unei impresii de umilire. Printr-un

efort *oljM* puse la încercare toată rigiditatea de fier, se strădui privească drept în ochii lui Genslinger.

— Te felicit, observă el, dându-i înapoi hârtia, pânilui spiritul dumitale de iniţiativă gazetărească. Ziarul dumilal va vinde bine.

— O, nu ştiu dacă am să public acest material, rem Genslinger cu nepăsare, punând în buzunar şpaltul. Aşa eu! Mă amuză să alerg până în pânzele albe după un H nal interesant, dar îndată ce am pus mâna pe el, îşi pitfl farmecul pentru mine. Nu mi-ar plăcea să văd, dat fiind Mziţia pe care o aveţi, ca preşedinte al ligii şi ca om proe în comitat, nu mi-ar plăcea să văd că o poveste ca asta da lovitura de graţie. Dumneavoastră aveţi mai mare \r*vâra* să nu fie tipărită decât am eu s-o tipăresc! Ce-aş câsH Câteva ediţii speciale. Dumneavoastră, Dumnezeule a neavoastră aţi pierde totul! Comitetul dumneavoastră e § vârât până în gât în treaba asta, iar liga dumneavui toată valea San Joaquín, toată suflarea din California crftfl că membrii comisiei au fost aleşi în mod corect.

— Istoria dumitale, exclamă deodată Magnus, vet h o idee, va fi pe de-a-ntregul discreditată de îndată ce vrt publicat noul tarif de transport al cerealelor. Sunt informai i *a* tariful pentru grâul din valea San Joaquín, problema pnilm care a fost aleasă comisia, va rămâne neatins. E oaio n putinţă ca fermierii să fi luptat pentru alegerea unei comlill care să-i tragă pe sfoară?

— Oh, ştiu asta, răspunse Genslinger, zâmbind i crezut cu toţii că l-aţi strecurat pe Lyman în comisin mi uşurinţă! V-aţi închipuit că cei de la Calea Ferată au u< al

RACATIŢA

jim le-aţi cântat. Nu v-aţi întrebat cum a fost oare posibil să igeţi sforile cu atâta uşurinţă?! Lyman e omul Căii Ferate doi ani. Când s-a pus problema candidaturilor, compania mai pe dânsul se gândea să-l propună drept candidat. Dar înenii dumneavoastră l-au ales, scutind astfel Calea; rată de toată tevatura unei campanii în favoarea lui. Nu bri putea aduce aici o contraacuzaţie de corupţie. Nu, sir, mpania nu uzează de asemenea metode diletante.

Între» I fie vorba, tot ceea ce a făcut Calea Ferată pentru Lyman, are a-l atrage de partea ei, a fost să-i tăgăduiască sprijinul viitoarea campanie a electorală pentru funcţia de guverna – (ÎI E destul de regretabil, continuă ziaristul cu glas scăzut, L) ezindu-se mai comod în fotoliu, e, într-adevăr, regretabil vezi oameni cumsecade încercând să dărâme un zid cu pul gol. Nu puteaţi avea nicio şansă! Tare-aş fi vrut să stau vorbă cu dumneavoastră şi cu prietenii domniei-voastre linte de a vă lansa în acea campanie la Sacramento! V-aş I putut spune ce perspective aveaţi. Când o să vă daţi ama, oameni buni, că nu puteţi înfruntă Calea Ferată?! Vai, Ister Derrick, e ca şi când aţi naviga cu o barcă de hârtie şi J bombarda cu boabe de mazăre un cuirasat.

— Asta-i tot, mister Genslinger? întrebă Magnus, ridicân-jflu-se. Sunt cam ocupat azi.

— Bine! răspunse gazetarul. Vă daţi seama ce va însemna pentru dumneavoastră publicarea acestui articol?!

Tăcu, îşi luă ochelarii, suflă în ei, şterse lentilele cu batista şi-i puse din nou pe nas.

— Am intenţia, Governor, începu el iar, cu o concentrare «înnoită, în aparenţă fără nicio legătură cu cele vorbite mai înainte, am intenţia să dau amploare gazetei mele. Vedeţi, unt la jumătatea drumului între cele două mari centre ale Californiei, San Francisco şi Los Angeles, şi aş vrea să extind Ifera de influenţă a gazetei în vale atât de departe pe cât îmi va fi cu putinţă, în plus, aş vrea s-o ilustrez. Vedeţi, dacă aş

FRANK NOI M.T.

avea o zincografie, aş face o afacere bună, investitjlH aduce zece la sută. Ca să faci bani, trebuie să ai bani de pil la bătaie. N-aş vrea să fac ceva de mântuială, mi-aş d>H zincografie ca lumea. Mi-am şi făcut un plan. M-am gând afară de zincografie, mi-ar trebui hârtie de calitate s-firioară. Pentru reproduceri e nevoie de hârtie velină, şi costa bani! Ei, una peste alta, plus cheltuielile de regie pèl ce ar începe să producă, toată afacerea ar costa vreo zf mii

de dolari. Mă întrebam dacă n-aţi putea să mă ajutaţi,»!

— Zece mii?

— Da. Hai să zicem cinci mii imediat şi restul în şa-ţi de zile.

Neînţelegând numaidecât unde bătea Genslingl Magnus se întoarse spre el mirat.

— Bine, dragul meu, dar ce garanţie mi-ai putea da în îi tru o asemenea sumă?

— Între noi fie vorba, răspunse Genslinger nu m-am gândit la garanţii. Adevărul e că mi-am închipuit c-fifl vă daţi seama cât de avantajos e pentru dumneavoasWB discutaţi această afacere cu mine. Luaţi notă că n-am inti-H să public articolul despre dumneavoastră, Governor, şi r să-l las să-mi scape din mână ca să-l publice altcineva. cred că un serviciu ca acesta merită un contraserviciu, nu?

Magnus înţelese, în sfârşit, despre ce era vorb (j Cuprins de acea mânie teribilă din vremuri trecute, în *wÊ* căreia se pleca odinioară orice voinţă, simţi deodată o pornifţ irezistibilă să-l înşface pe şantajist şi să-l sugrume acolo, I loc, sau cel puţin să-l zvârle afară. În aceeaşi clipă, însă. l dădu seama că aşa ceva nu se va mai întâmpla. Nuni corectitudinea făcea ca altă dată mânia lui să fi fost atât ol înfricoşătoare, numai dreptatea mâniei sale o făcea de temi Acum, însă, îi fugea pământul de sub picioare, îl surpase «I însuşi. De trei ori mai slab e aceia a cărui mânie nu am lot bază dreptatea. Înaintea acestui gazetăraş de prov…

WACATIŢA

Iaintea acestui trepăduş, finanţa, de Calea Ferată, şedea cu lipul în jos, se simţea condamnat Era la discreţia lui! Inituitorul descoperit nu se poate supăra de o insultă, lenslinger se ridică, netezindu-şi pălăria…

— Ei, încheie el, desigur, trebuie să vă gândiţi la toată Baba asta. De altfel, nici banii nu-i puteţi procura cu una, cu Buă. Aştept până vineri la prânz. Vineri după amiază, în jurul Bei patru, începem să dăm ia tipar gazeta de sâmbătă. Şpal-Lrile sunt gata în jurul orei două dimineaţa. Sper, mister femck, adăugă el, întorcându-se în

pragul uşii, că sâmbătă Bnmeaţa nu veţi descoperi nimic dezagreabil în *Bonneville micuiyl*

Ieşi. trăgând uşa în urma lui. O clipă după aceea, ivî. us ru: „roţile trăsurii huruind pe alee.

În dimineaţa următoare sosi o scrisoare, adressa lui e nu-s de Gethings, de la rancrul San Pablo, care se àfla Buce aproape de Visalia. Scris-o crea vestea că peste tot în Etnii Visaliei, la ranchurile afecta1? de manevrele companiei în vederea reevaluării terenurile r, oamenii se înarmau şi Beeau instrucţie, şi că în ţinut for: a ligii era neîndoielnică.

„*Trebuie să menţionez, însă, continua scrisoarea, un meru foarte dureros. Fără îndoială, vă amintiţi că atunci când* Ba *încheiat ultima şedinţă a comitetului nostru s-au adus pe mţă învinuiri în ceea ce priveşte săvârşirea anumitor manopere ilicite cu prilejul propunerii candidaturii şi cu prile-mi alegerii unuia dintre membrii noştri în comisie, învinuiri miianând, ceea ce-i cu atât mai dureros, chiar de la membrul* srecf/V *Aceste învinuiri, scumpe mister Derrick, au fost mrirvptate împotriva domniei-voastre personal. Cum a fost mombil oare să transpire secetele comitetului, nu pot să înie-my*! *Desigur, domnia-voastră puteţi conta pe indiscutabila* Bi i *discreţie şi loialitate. Totuşi, regret nespus, dar t-ebuie hi vă comunic că zvonurile cu privire la învinuirile despre Kiram pomenit mai sus nu numai că s-au răspândit în Oks*

FRANK NORP

trictul acesta, dar sunt chiar speculate de inamicii ÊÊ Regretabil e şi faptul că unii dintre membrii ligii, ştiţi demi că numărăm în rândurile noastre mulţi mici fermiemÊ

tughezi şi alţi străini ignoranţi, şi-au plecat urechea la am zvonuri şi au îngăduit să se cuibărească un simţămâim nelinişte în mijlocul lor. Chiar dacă am admite că în al & i s-au întrebuinţat manopere frauduloase, lucru pe care, (îi gur, personal nu-l recunosc, nu cred că un asemenea l-am *avea vreo influenţă asupra încrederii pe care marea mm tate a membrilor ligii o au în şefii lor.*

*Totuşi, noi am stăru*i *de mult asupra corectitudinii noastre, în opoziţie cu* fera *Căii Ferate, încât socot că ar fi de dorit să curmăm* dejfe *această bănuială neobrăzată. A se tăgădui public acuz despre care circulă acele zvonuri ar însemna să li’s prea mare importantă. Totuşi, nu socotiţi că ar fi util trimiteţi o scrisoare prin care să se arate exact cum dusă campania, cum a fost aleasă şi numită comisia putea să arăt această scrisoare unora dintre cei mai* nE*L miţi oameni ai noştri, şi asta ar duce de îndată la înlătu oricăror bănuieli. Ar fi bine, socot, ca scrisoarea să nu pà că se datorează vreunei sugestii venite din partea muni iniţiativei domniei-voastre, şi să nu pomeniţi nimic de pe tele rânduri. Consideraţi cele de mai sus numai ca o sug & M în ceea ce mă priveşte, mă voi ralia cu toată încredm oricărei hotărâri la care aţi putea ajunge”*.

Scrisoarea se încheia cu reînnoite declaraţii de lidf tate.

Magnus era singur când citi rândurile de mai sus. Ptfij scrisoarea cu grijă în clasorul său, ştergându-şi broboint de sudoare de pe frunte şi de pe faţă, rămânând o clipă (mâinile rigide de o parte şi de alta a trupului, cu puilf încleştaţi.

„Ajunge funia la par! murmură el privind în gol Iffl peretele din faţă. Dumnezeule, ajunge funia la par! Ce n ilh

t?”

Ah, cât de cumplită e amărăciunea regretelor nemăr-jsite, zadarnicele, chinuitoarele compromisuri cu con-nţa, remuşcarea pentru fapta rea săvârşită într-un moment aprindere! Ah, umilinţa de a fi descoperit, de a fi prins ca şcolar care cotrobăieşte în pupitrele colegilor pentru a rpeli ceva şi, mai rău decât orice, mai rău decât orice, înştiinţa pierderii respectului de sine, conştiinţa pierderii stigiului, a demnităţii, conştiinţa că autoritatea care a ţinut dva mulţimea în şah se clatină, că mâna a început să piure, să şovăie, şi că respectul e slăbit. Apoi, micile trull pentru amăgirea mulţimii, micile subterfugii, micile simule pentru a salva aparenţele, minciunile, bluful, poza, vadă,

fanfaronada, acolo unde odinioară era autoritatea fier, întoarcerea capului pentru a nu vedea inevitabilul, ma de a nu se bănui ceva, spaima obsedantă de omul de stradă, privirile directe, neliniştitoare, cererile de explicaţii: ce ai spus acest lucru? Ce ai înţeles prin acest cuvânt, el gest, acea privire?”

Trecu şi ziua de miercuri, şi ziua de joi. Magnus stătea Dhis, nevoind să vadă pe nimeni, evitându-i chiar şi pe ai îi. Cum să scape prin ochiurile plasei, cum să-şi recâştige prea poziţie, cum să împiedice demascarea? Dacă ar [Ista o ieşire, dacă ar putea face un efort uriaş spre a Ibândi din nou vechea lui putere, ca să-l zdrobească pe yman cu o mână şi pe Genslinger cu cealaltă şi pentru ca licăr pentru o clipă, pentru o ultimă clipă, să se ridice din u, să fie iar conducătorul implacabil, şi apoi să înfrunte, tri-ifător, moartea, memoria lui rămânând neîntinată, repu-jţia nepătată. Totuşi, stigmatul era în el însuşi, era pecetluit intru totdeauna, ca o amprentă, în adâncul fiinţei sale! Ihiar dacă Genslinger ar fi putut fi redus la tăcere, chiar dacă în fi zdrobit pe Lyman, chiar dacă liga ar fi învins Calea erată, chiar dacă el ar fi fost conducătorul recunoscut

FRANK NOI

care-i dusese pe ai lui la o victorie strălucită, totuşi ştie… itul avea să rămână! Pentru el nu mai exista perspectiva iunmin lui. Oricât de mare ar fi fost în aparenţă victoria, el ÎJH Magnus Derrick, eşuase ruşinos şi iremediabil.

Ce meschine complicaţii materiale, ce socoteli josijH Chiar dacă ar fi vrut să-i astupe gura lui Genslinger, de-H să ia banii? Campania pe care o dusese de ani de fi împotriva Căii Ferate îl costase slump. Planul de a semfl grâu pe tot pământul ranchului Los Muertos, descotoio» În du-se de arendaşi, se dovedise costisitor, iar cheltumilla implicate de acţiunea care dusesva alegerea lui Lymarî-B naseră greu în bugetul lui. Tot timpul sperase o reH record, care să-l pună din nou pe picioare. Nu-i venei – H creadă că cei de la Calea Ferată vor încerca să pun, i i ><

pe ranch, dar dacă acest lucru s-ar fi întâmplat, ar fi rH pur şi simplu pe drumuri. Zece mü de dolari! Ar putea fi scoată o asemenea sumă? Poate că da. Dar pentru cefl s-o dea unui şantajist?! Să lase să i se pună astfel pe e piept, ca la drumul mare, şi să nu existe niciun mijloc dţ-H pare? Dar dacă i-ar da banii, oare nu ar fi tot ruinat? /Ww să-l lase pe Genslinger să facce poftea. El, unul, jjjfl să-l înfrunte cu curaj, avea să braveze. Cinstea lui nu fi oare mai presus de orice bănuială?

Dar era oare cu adevărat? Da, scrisoarea acei m. i în Gethings. Începea să se audă un murmur de neîncredej-H vestea el oare apropierea dezastruuj? Publicarea matellfl lui lui Genslinger ar precipita lucrurile. Scânteia bănumlii îi stârni vâlvătaia învinuirilor făţişe! S-ar face cercetaţii „anchetă! Ce perspectivă înfiorătoare! N-ar putea supravifl unei anchete! Şi, cuprinzându-şi capul cu mâinile inei Magnus gemu. Mituitor, corupător al moralei publice, mi-l lui tor de urne, doborât la nivelul afaceriştilor politici, al ttetpţi duşilor electorali! El, Magnus Derrick, omul de stat *M* vechea şcoală, cu integritatea lui de fier, vrednică de un num

IARACATIŢA

man, care, mai curând decât să se adapteze la noile morari, preferase să renunţe la cariera lui politică, el, într-o clipă *h* slăbiciune, mizase totul pe o singură carte şi acceptând curi mari spre a realiza obiective considerabile, îşi pusese [fi joc chiar şi onoarea, făcând tabula rasa din opera unei vieţi Ştregi

Fire de jucător, mizase bunul cel mai de preţ, onoarea, cea mai mare partidă a vieţii sale, şi pierduse.

Presley, cu un spirit de observaţie de o agerime mor-ida. deosebi cel dintâi semnele acestei noi frământări penţa şi în felul de a fi al lui Magnus Derrick. De la început, Bpetul simţi că nu trădarea lui Lyman îl tulbura într-atât. În Blmineaţa care urmase şedinţei comitetului, Magnus îi «iernase în birou pe Harran şi pe Annie Derrick şi după ce îi lată soţiei împrejurările trădării lui Lyman, le interzise mândrurora să-i mai pomenească vreodată

numele în faţa li. Nutrea faţă de fiul rătăcit un resentiment adânc, neînduâecat. De data aceasta, însă, Presley constata la el urmele unui zbucium mult mai profund. În aer plutea ceva. Vremurile Irau tulburi. Ce va aduce ziua de mâine? Ce năpastă Imeninţa la orizont?

Într-o dimineaţă, către sfârşitul acelei săptămâni, Presley se trezi devreme în patul lui alb, de fier. Se grăbi să le scoale şi să se îmbrace. Avea multe treburi în ziua aceea. eara trecută lucrase până târziu la o culegere a unora dintre versurile sale, adunate de prin revistele în care apăruseră. Primise o ofertă generoasă pentru publicarea acestor versuri în volum. Poemul „Truditorii” urma să fie inclus în volum şi Ihiar să-i dea titlul *Truditorii şi alte poeme*. În ajun lucrase la Milegere până la miezul nopţii, revizuind, adnotând. Manuscrisul trebuia expediat în dimineaţa aceea.

În plus, Presley primise şi un bileţel de la Annixter, scris la maşină, prin care era invitat la Quien Sabe în dimineaţa ilceea, explicând că Hilma îşi sărbătorea ziua de naştere şi

FRANK NOI

că organizase cu acest prilej un picnic sus pe platoi izvoarele pârâului Broderson. Vor merge cu brecul, HI Presley, missis Dyke, Sidney şi el însuşi, şi ave petreacă până seara. Urmau să plece din Quien Sabe dimineaţa. Presley hotărâse de îndată să se ducă. Anni era nespus de drag, mai cu seamă de când se căsători Hilma şi de când se schimbase atât de uimitor. Hilând asemenea, era încântătoare de când devenise *rţ-W* Annixter, iar missis Dyke şi mormolocul fuseseră dintotdtuiti na prietenele lui. Ziua se vestea deci foarte plăcută.

În dimineaţa aceea de la ranch nu pleca nimebonneville să ducă poşta, aşa că dacă ţinea să-şi expa-H manuscrisul, nu-i rămânea decât să-l ducă el însuşi. HijH să facă acest lucru, să plece cât mai de dimineaţă călH de la Bonneville să se întoarcă la Quien Sabe.

Era abia 6 când Presley se aşeză la masă în sud na de la Los Muertos ca să bea cafeaua şi să mănânce fifl Ziua se

vestea caldă. Presley îmbrăcase pentru întâifl-H un costum de călărie kaki, de croială englezească, *dţem* locul cizmelor obişnuite purta bilgherii lui cu şiret p. m/i u genunchi şi cu un pinten mare la tocul stâng. Haii. u salopeta de lucru din denim albastru, i se alătură la tj9 dejun. Se pregătea să se ducă să vadă cum mai mfjH treaba la canalul de irigare.

— Cum arată grâul? întrebă Presley.

— Minunat, răspunse Harran, amestecându-şi caf-H Tata a avut noroc, ca de obicei. A semănat grâu pu N terenul, şi a ieşit o frumuseţe pretutindeni. Am fost alaltăwi la tarlaua a doua. Totul merge strună, cred că acolo *WmW* iasă treizeci de saci de acru! Cutter a comunicat că pn laua a patra sunt porţiuni pe care o să scoatem patiu/m 11 doi şi chiar patruzeci şi trei de saci. La Hooven, de ai nea, grâul e foarte frumos! Numai să-l vezi! Spicele to i început să lege. Unele au şi douăzeci de boal *MWRACATIŢA*

Înseamnă aproape patruzeci de buşeli de grâu la acru. Cred Ji o să iasă o recoltă record.

— Ai vreo scrisoare de expediat? întrebă Presley, ridindu-se. Mă duc la oraş.

Harran dădu din cap negativ şi plecă la treburile lui, iar estey se îndreptă spre grajd să-şi ia poneiul.

Când ieşi călare din curtea grajdului şi trecu pe alee, în reptul casei ranchului, dădu cu ochii de Magnus, care sta pe lltima treaptă a verandei.

— Bună dimineaţa, Governor! îl salută Presley. Vă scuiţi devreme, n-am ce zice!

— Bună dimineaţa, Pres, răspunse Magnus şi, făcând un bas înainte, puse mâna pe greabănul poneiului, păşind mai departe pe lângă el.

— Te duci în oraş?

— Da, sir. V-aş putea fi de folos cu ceva? Magnus scoase din buzunar un plic pecetluit.

— Te-aş ruga să-l predai în numele meu la redacţia Ilarului *Bonneville Mercury*, spuse el. Înmânează-l domnului benslingei personal. Înăuntru sunt numai documente, dar reprezintă o sumă considerabilă, şi de aceea te rog să ai Brijă, nu cumva să se piardă. Acum câţiva ani, când nu eram adversari, ca acum, domnul Genslinger şi cu mine am făcut împreună nişte afaceri. Am socotit că se cuvine, îndeosebi cum, când ne aflăm atât de făţiş pe două baricade ostile, să termin întreaga poveste şi s-o rup cu el. Am ajuns amândoi de un aranjament. Documentele acestea reprezintă socoteala finală. Să i le înmânezi personal, Presley, auzi?

Presley porni în trap şi, cotind pe County Road, o luă pre miazănoapte, pe lângă uriaşul rezervor de apă, de-a lungul perdelei de plopi plantate de Brorderson. Când trecu în faţa cârciumii lui Caraher, acesta se afla în prag. îl salută, fluturând din mână, şi Caraher îi răspunse.

În ultima vreme Presley începuse să-l vadă pe Caraher

FRANK NORRII într-o lumină mai favorabilă. Spre marea lui miraif descoperise că acesta ştia câte ceva despre Mill şi desdă Bakunin, deşi nu din cărţile lor, ci din extrasele şi din citatjH reproduse în ziarele la care era abonat. De câteva ori disijfl taseră îndelung amândoi. Presley auzise chiar de la CaraliH înfiorătoarea poveste a morţii soţiei acestuia, ucisă din întfH plare de Pinkerton, în timpul unor demonstraţii ale grev ştilM Asta îl investea pe cârciumar în ochii lui Presley cu aurşjH tragediei. Nu-l putea osândi că e un „roşu”, dar se întreba di ce nu-şi pusese teoriile în practică, plătind cu maşina infff! nală pentru nenorocirea care îl lovise odinioară. le Presley începuse să vadă în el un caracter.

„Aşteaptă, domnule Presley, îi spusese odată Cru când Presley îi combătea ideile radicale. Ehei, încă niM cunoşti pe cei de la Calea Ferată. Observă-i,

pândeşmanevrele şi ai să vii la vorba mea!”

Era aproape şapte şi jumătate când Presley ajunse M Bonneville. În cartierul comercial al oraşului se zărea *p\ MwM* mişcare. Presley expedie manuscrisul, apoi alerţi;] redacţia ziarului *Bonneville Mercury*. Genslinger, aşa cil bănuia, nu-şi făcuse încă apariţia, dar portarul imobilulujb dădu adresa acestuia. Când sosi acolo, ziaristul tocmai’s aşeza să ia micul dejun. Presley abia izbuti să fie cât da <*nu* politicos, dar îi refuză prompt invitaţia de a bea ceva fi înmâna plicul lui Magnus şi plecă.

Se gândi că nu era frumos să se ducă la aniversau»! Hilmei cu mâinile goale şi, după ce ieşi de la Genslingi-H îndreptă poneiul înapoi, spre cartierul comercial al oraşului, oprindu-l în faţa giuvaiergeriei tocmai când vânzătorulndii a obloanele.

Cumpără o mică broşa pentru Hilma şi, intrând în linliji hotelului „Yosemite”, luă de la debit o cutie de ţigări de ful extrafine, dar îndată după aceea îşi dădu seama că Anni>l» nu le va fuma niciodată, căci ţinea cu o consecvenţa slidl

ARACATIŢA

oare la ţigările lui negre, amare, pe care le cumpăra din Guadalajara pe o nimica toată, cinci cenţi trei bucăţi.

Presley sosi la Quien Sabe aproape cu o jumătate de D-ră mai târziu decât fusese hotărât, dar, aşa cum era de Işteptat, gazdele nu păreau nici pe departe gata de plecare.

tecul, cu caii acoperiţi de plase albe, împotriva muştelor, r, ştepta sub un pom, lângă casă, tânărul Vacca moţăind pe feapră. Hilma şi Sidney, aceasta din urmă nespus de veselă, feeea ce înroura de lacrimi ochii lui Presley, făceau sandvişuri e terasa din dos. Missis Dyke nu se vedea nicăieri: Annixter se bărbierea în dormitor.

Când Presley intră în trap pe poartă, Annixter se ivi în fereastră, cu faţa pe jumătate săpunită, şi-i făcu semn, flu-jurând briciul.

— Hei, Pres, strigă el, vino încoace! Nimeni nu-i încă aţa. Ai venit mult prea devreme.

Presley intră în dormitor. Pintenul lui uriaş zornăia pe bodea. Annixter era fără haină, vestă şi guler, cu bretelele de mătase albastră atârnându-i de nasturi pe fiecare şold, cu arul vâlvoi, cu moţul cârlionţat mai rebel ca niciodată.

— Mă bucur să te văd! Nu, nu-mi strânge mâna, sunt plin e săpun. Uite, ia loc, te rog, Sunt gata numaidecât.

— Mi s-a părut că ai fixat plecarea pentru ora zece, bpuse Presley, aşezându-se pe marginea patului.

— Ei, am fixat-o eu, dar…

— Pe de o parte, da, iar pe de alta, nu, aşa-i? îl întrerupse prietenul lui.

Annixter bombăni ceva, bine dispus, şi se întoarse a-şi ascută briciul. Presley îi privi chiondorâş bretelele.

— Ce să fie asta?! observă el. Îndată ce se însoară, băr-fbaţii îşi cumpără totdeauna bretele de mătase bleu! De mătase! ia gândeşte-te! Tu, Buck Annixter, cu bretele de mătase bleu! Ar trebui să pui şi o curea.

— Gugumanule! observă Annixter, clipind repezit, la

FRANK NOF

spune, continuă ţinând briciul departe de faţă şi lăsânu capul pe un umăr, în timp ce-l privea pe Presley în oglinfl Priveşte de jur-împrejur. Nu-i plăcută odăiţa asta? Am r-H vat toată casa, ştii? Ai văzut c-am zugrăvit peste tot?

— Am văzut, răspunse Presley, dând roată cu privifl prin cameră de câteva ori.

Se abţinu însă de la orice comentarii. Annixter se mfl drea cu atâta naivitate de aspectul camerei, încât ar fi ib nepoliticos să-l dezamăgească. Presley privea grozavul şi de alamă, cu baldachin, cumpărat de la magazinul genj-l lavoarul de serie, cu ligheanul şi cu ulciorul din porţelan nfl cu verde, litografiile în rame de rafie, înfăţişând nişte Jfl serafice, pe fondul multicolor al noului tapet, scaunele fi cu garnituri aurii, abajurul de hârtie satinată al lămpii < < atu va panicule de iarbă de pampas, prinse în perete, în ung-ţi artistice, dominând două picturi extravagante, în ulei, în rafl aurii, sclipitoare.

— Ia spune, ce zici de tablourile astea, Pres? între B Annixter cam neliniştit. Habar n-am dacă sunt bune sau rffl sunt pictate de un chinez din Monterey care nu avea j-ţi trei degete. Am dat pe ele, una peste alta, treizeci de dolnfl cu rame cu tot! Hm, cred că numai ramele fac treize-ţi dolari!

— Da, aşa cred şi eu, confirmă Presley. Buck, un grăbindu-se să schimbe subiectul, am auzit că le-ai adus fi pe missis Dyke şi pe Sidney. Asta-i foarte frumos din p.

ta!

— Fleacuri! murmură Annixter, întorcându-se bruni fi continuând să se bărbierească.

— Nu mă amăgeşti tu pe mine, urmă Presley. Ai *\<\ v zat picnicul ăsta pentru soţia ta, dar, în aceeaşi măsui i tru missis Dyke şi pentru mormoloc, ca să se mai învwtllească puţin.

— Ptiu, mă plictiseşti!

ARACATIŢA

— Ei, aşa trebuie să se poarte un om, Buck. Îmi pare Bine şi pentru tine, şi pentru ele. Altă dată le-ai fi lăsat să se bucă unde vedeau cu ochii, nici nu te-ai fi gândit la ele. N-aş Vrea să fac pe înţeleptul, dar te-ai schimbat în bine şi cam ënuiesc eu care-i pricina. Ea... Presley prinse privirea prin Blenului său şi adăugă grav: E o fată bună, Buck!

Annixter se întoarse brusc, cu faţa îmbujorată sub puma de săpun.

— Pres, exclamă el, a făcut din mine om! înainte eram o păşină, un robot, un automat, şi dacă îmi ieşea în cale un arbat, o femeie sau un copil, îi zvârleam cât colo. Nu mă îndeam niciodată decât la mine însumi. Dar îndată ce iii-am dat seama că o iubesc cu adevărat, ei bine, asta a fost lentru mine ceva înălţător! într-un anume sens, de atunci îni-e drag orice om, şi vreau să fiu prietenul oricui. Am început să-mi dau seama că nu poţi trăi numai pentru tine, şi în atât mai puţin numai prin tine, trebuie să te gândeşti şi la iei dimprejur. Dacă ţi-a venit mintea la cap, te gândeşti la Sărmanii schilozi, la cei slabi de minte, şi nu le dai cu piciorul în spate fiindcă, din întâmplare, sunt

săraci cu duhul. Dacă file îţi merge bine, trebuie să te gândeşti şi la cei în suferinţă. Dacă ţi-ai făcut o casă, gândeşte-te şi la cei care n-au unde să pună capul. De când am îndrăgit-o pe Hilma, am înţeles o mulţime de lucruri. Îndată ce am să pot, am să mă duc să ajut (oamenii. Sunt hotărât să nu uit lucrul acesta câte zile îmi va mai fi dat să trăiesc! Nu-i cine ştie ce, aşa zice şi religia, dar pentru mine e cel mai frumos lucru de care mi-am dat seama. JToate acestea îşi au izvorul în faptul că ne iubim.

Presley sări în sus, îşi petrecu braţul pe după umerii lui Annixter şi-i strânse mâna cu căldură. Omul acela căruia i se bălăbăneau bretelele de mătase, omul acela cu bărbia săpunită, cu ochii plini de lacrimi, păru deodată aureolat de o adevărată nobleţe. În comparaţie cu dorinţa lui de a lupta i» irtru dreptate, de a-şi ajuta semenii, vagile proiecte ale lui

FRANK NOI

Presley, strălucitoarele lui sisteme de reconstrucţie i se prăbuşeau în ruină, şi cu tot rafinamentul săuintele «Oul cu tot spiritul său poetic, cu toată cultura sa, Preslaţ-B vedea pe sine însuşi ca pe un ageamiu la bancul de lu-H omenirii.

— Eşti minunat! exclamă el, negăsind o expresii. potrivită. Eşti minunat! Aşa se vorbeşte! Ei, întreacă l h«ni ţi-am adus o cutie de ţigări.

Annixter se uită cu ochi mari la cutia pe care Presl-B pusese pe marginea lavoarului.

— Eşti un prostănac, la ce naiba ai făcut treaba astfl

— Ei, tocmai ca să avem de ce râde!

— Pesemne că-s nişte ţigări de mahorcă puturoasă; H fel nu le-ai fi adus!

— Ia te uită ce preaplecate mulţumiri... începu Pic:

— Gura! strigă Annixter.

Şi cu asta incidentul se închise. Annixter isprăvi cu ferchezuitul şi Presley îşi apuini «ţigară.

— Ceva veşti de la Washington? întrebă el.

— Nicio bucurie, bombăni Annixter. la ascultă, adafl el, ridicând capul, vine careva în goană.

Se auzea galopul unui cal atât de năvalnic, im IM copitele sunau într-un ropot neîntrerupt. Ropotul răsuna fi spre drumul care ducea de la misiune către Quien şi-H apropiindu-se vertiginos. Presley sări în picioare. Annhiw deschise fereastra.

— Un evadat! exclamă Presley.

Cu gândul la Calea Ferată şi la posibila nava! ranchului, Annixter duse repede mâna la buzunarul du îi şold.

— Ce e, Vacca? strigă el.

Tânărul Vacca se întoarse pe capra brecului. ullftii du-se spre drum. Deodată sări din brec şi veni în fuga *u\m că RACATIŢA*

reastră.

— Dyke! strigă el. Dyke! E Dyke!

În timp ce aceste cuvinte zburau de pe buzele lui, ropo-fil copitelor răsuna vijelios tot mai aproape. Un glas puternic, finător strigă de trei ori:

— Annixter, Annixter, Annixter!

Era glasul lui Dyke. După o clipă, acesta se ivi în plin Belop pe pajiştea din faţa casei.

— Oh, Dumnezeule! strigă Presley.

Fostul mecanic struni calul. Acesta cabra şi Dyke sări filn şa. Animalul se prăbuşi la pământ, tremurând ca varga, pnixter ţâşni pe fereastră şi o luă la goană spre el, urmat de resley.

Era Dyke, fără pălărie, cu pistolul în mână, o imagine Inică, înspăimântătoare, cu barba nesfârşit de lungă, cu braţii scofâlciţi, cu ochii adânciţi în orbite. Hainele-i, rupte, drenţuite de săptămânile de hăituiala, de fugă prin hăţi-uri, erau într-un hal fără hal, cizmele, însângerate la glezne, mdcă dăduse pinteni calului cu furie, ajunseseră ferfeniţă.

— Annixter! strigă el o dată şi încă o dată, rotindu-şi în Bp ochii cufundaţi în orbite. Annixter! Annixter!

— Iată-mă, iată-mă! răspunse Annixter. Dyke se întoarse, îndreptând pistolul spre el.

— Un cal, un cal! Repede, n-auzi?! Dă-mi un cal, sau

fig!

— Uşurel, uşurel! Cu mine nu merge aşa, doar mă cunoşti, Dyke! îl mustră Annixter. Ştii că aici eşti între prieteni!

Dyke lăsă pistolul în jos.

— Ştiu, ştiu, gâfâi el. Uitasem. Mi-am ieşit din minţi, domnule Annixter. Fug ca să-mi scap capul! Sunt la mai puţin de pe ce minute în urma mea.

— Vino, vino! strigă Annixter, luând-o la goană spre grajduri, cu bretelele fluturând.

— Uite calul ăsta! strigă Dyke.

FRANK NORRIE

— A! meu?! exclamă Presley. N-o să te ducă nicio mi-l Annixter ajunsese însă departe, răcnind în stânga şi fi dreapta.

— Şargul! urlă el. Scoate-l afară, Billy! Unde-i grăjdardb scoate calul. Adu şaua!

Trecură câteva clipe de grabă înfrigurată. PresijM

Annixter, Billy, grăjdarul, şi Dyke însuşi forfoteau cu budH albe, pe lângă cal, legând chingile, cu degetele tremurând de emoţie.

— Vrei ceva merinde? întrebă Annixter care-şi vâr JH capul sub pulpana şeii în timp ce trăgea de chingă. Vrei… –.» merinde? Ai nevoie de bani? Să-ţi dau o puşcă?

— Apă1 răspunse Dyke. Au pus pază la toate izvoardH ca să mor de sete.

— Uite aici gura de apă. Repede!

— Ajunsesem la Kern River, dar m-au gonit în, spuse Dyke cu răsuflarea tăiată, în timp ce bea apă.

— Bea! Nu mai vorbi.

— Mama şi mormolocul…

— Am avut eu grijă de ele. Le-am adus aici.

— Aici?

— N-o să le vezi. Pe dumnezeul meu1 N-o să le vffl Trebuie să fugi imediat. Unde-i codarul, Billy? La toţi driţfl vrei să-l împuşte aici? Acum, Dyke, sări în şa şi fugi! CIH ăsta plesneşte, dar nu se lasă ajuns din urmă.

— Dumnezeu să te binecuvânteze, Annixter! UnlH

mormolocul? Ea şi mama sunt bine, Annixter? Spune-le…!

— Da, da, da. Totul e în ordine, Pres? Nu-l struni, Dykif Lasă-l în voia lui! Eşti pe cel mai bun cal din comitat. OM drumul, Billy. Acum, Dyke, dă-mi mâna să ţi-o strâng! Toiul K în ordine. Da, Dumnezeu să te ocrotească. Dă-i drumu’ şterş-o?

Îmboldit de pinteni, tremurând nervos, molipsii du înfrigurarea oamenilor din jurul lui, din două salturi, şi u>Hl

ARACATIŢA

I fugarului, care ducea spre Guadalajara, şi săltă capul. În iceeaşi clipă Presley îşi astupă urechile.

Ah, strigătul acela groaznic, pătrunzător, răsunător, ca dangătul unui clopot greu! strigătul triumfător al copoilor care, în dat de urma prăzii, urletul răguşit, nesăţios, rău prevestitor, vibrând ca alarma sinistră a unui clopot, ca horcăitul greu, le moarte. Îndată după câini, ropoti galopul cailor. Cinci Călăreţi, cu ochii la câini, cu puştile de-a curmezişul oblâncu-liii. cu caii aburind, negri de sudoare, trecură fulgerător.

FRANK NORM

Într-o volbură de praf, de potcoave sclipitoare, de coamiH fluturau în vânt.

— Banda lui Delaney! strigă Annixter.

— Era cu ei şi Christian, vărul lui S. Behrman, h Vacca. Şi doi locţiitori ai şerifului. Cel cu pălăria albă la» pe ochi e şeriful din Visalia.

— Pe dumnezeul meu, sunt pe urmele lui! excl Annixter.

Când întoarseră privirile, Hilma şi doamna DykJ aflau în pragul căsuţei unde locuia aceasta din urmă. PrivjH nedumerite, neştiind ce se întâmplase. Pe veranda cflH ranchului, însă, singură, uitată în zăpăceala aceea: t. Iii”, mormolocul, şedea palidă, serioasă, cu ochii larg deschei Văzuse şi înţelesese totul, dar nu spunea nimic. Cu cijfl aplecat în direcţia drumului, asculta hămăitul slab, încep. În m al câinilor.

Dyke trecu în goană linia ferată lângă gara Guadal…

cu cel mult cinci minute înaintea urmăritorilor. Părea e: l părăsise norocul. În faţa gării, de obicei atât de pu;, Ni, staţiona pe linia a doua garnitura unui tren de marfă, în în ce, nu departe de ea, pe linia întâi, îndreptată în aci direcţie ca şi garnitura mărfarului, se afla o locomotivă difl plată, al cărei mecanic fără îndoială că-l recunoscuse *QwÊ* trecuse Şargul peste linii.

Dyke nu avusese timp să-şi întocmească un pl. i acţiune până în dimineaţa aceea, când, chinuit de sein, n aventurase spre un izvor din susul pârâului Broderson. 11 H în direcţia ranchului Quien Sabe, fiind cât pe ce sa cu mâinile pândarilor care atât aşteptau. Acum, ia ce bun mai pară rău, făcuse tot ce era cu putinţă ca să i se pl. min urma, dând un ocol pentru a ajunge din nou pe culmile de îi răsărit de Bonneville. Totuşi, Delaney era pe urmele lut, Singurul lucru la care trebuia să se gândească deocnm era să mărească distanţa de ceata acestuia. Să se a.

deva, nu mai putea, atâta vreme cât urmăritorii nu-l beau de loc. îl alungaseră din adăpostul munţilor, devale, acea zonă populată, unde, la fiece răspântie, putea să lltâlnească un duşman. Acum lupta era pe viaţă şi pe poarte: ori va scăpa, ori va fi ucis. Era hotărât să nu cadă viu şi mâinile urmăritorilor, dar nici să se lase ucis cu una, cu un îi va înfrunta, va lupta până la ultima suflare! ocamdată, singurul lui gând era să mărească distanţa dinei şi urmăritori.

Săptămânile de hăituiala îi ascuţiseră fiecare simţ. and coti pe Upper Road, aproape de Guadalajara, îi zări pe i trei călăreţi, care galopau la vale dinspre păşunile lui rrick, îndreptându-se spre şoseaua dinaintea lui. Aveau – i taie drumul! întoarse calul. O va lua pe Lower Road, care răbătea ranchul Los Muertos, venind dinspre Guadalajara, ebuia să ajungă la drumul acela înaintea câinilor şi a cetei Delaney. îşi continuă drumul în galop. Şargul se întrecea el însuşi. Zări din nou gara. Se ridică în scări, privind peste m², spre Lower Road. Într-acolo se învolbura un nor de inf. Să fie vreo căruţă? Nu, erau cai care goneau şi călăreţi

armaţi! Ţevile puştilor sclipeau în soare. Toţi se îndreptau re el, apropiindu-se concentric, de la Guadalajara, pe toate turnurile existente. La apus de Guadalajara, Upper Road acea drept spre Bonneville. Nu mai putea s-o ia pe acolo! ézuse în cursă? Sosise, în sfârşit, clipa hotărâtoare?

Când se apropie însă de gara Guadalajara, dădu cu cin: de locomotiva decuplată, care pufăia liniştită pe linia Itâi. Cu un freamăt de bucurie, Dyke îşi aminti că era Jkecanic get-beget, mecanic de locomotivă înnăscut! Câinii lui Delaney se şi auzeau, ropotul copitelor pe Lower Road suna în urechile lui când sări din şa în faţa gării. La vederea tii, personalul trenului, care staţiona pe linia întâi, se mprăştie ca o turmă înspăimântată. Dyke nu se uită la nimeni. Cu pistolul în mână se repezi spre locomotiva singu-FRANK NORI

ratică.

— Jos! le strigă el celor din cabină. Şi unul, şi altul! Ilijfl sau vă ucid pe amândoi!

Mecanicul şi fochistul săriră de pe platforma de fiefl tenderului, în timp ce Dyke se repezi în cabină, zvârlind fi toiul pe pardoseala ei şi punând mâna cu vechea deprindă pe comenzile bine cunoscute.

Greaua maşină începu să şuiere şi să vibreze în ce el dădea drumul la abur. Uriaşele roţi se puseri-B mişcare, învârtindu-se încet pe linii. În clipa aceea se au, strigăt. Ceata armată a lui Delaney, câini şi oameni, îşi fa apariţia la cotitura drumului, călăreţii aplecându-se în *ŞmWM* timp ce coteau în plină goană. Dyke dădu presiune maxifl şi puse mâna pe revolver. Înapoi detună un foc *M* „Winchester”. Cei de pe Lower Road erau şi mai aprofl decât Delaney. Aceştia îi observaseră manevra şi piniw împuşcătură a luptei făcu să zumzăie geamurile cabinei e supra capului său.

După ce, la început, patinaseră în gol, roţile locomoin 11 începură să adere la linii. Maşina înainta, trecu de gară, în garnitura mărfarului şi mărindu-şi viteza ieşi la câmp. QA coşul ei ţâşnea spre cer un nor de fum negru, învălătucit, *un* era articulaţie care să nu vibreze sub

presiunea şuvoiulyj năvalnic de abur. Dar, îndată ce marea lui inimă ce pul M simţi mâna stăpânului pe manete, colosul de fier, una fi cele mai noi şi mai bune locomotive „Baldwin”, răspund! supus comenzilor. Încordându-şi muşchii de oţel şi fier, lui viteză tot mai mare, vuind peste câmpie, umplând văzduhul de şuierul răsuflării sale vijelioase, ascunzând soaiH. erupţia fumului său fierbinte, gros. Când Delaney, Christian ţi şeriful din Visalia dădură buzna în gară, începuse s4 (fi zărească tot mai mică în depărtare. Poteraşii văzuseră lui *i*§ se petrecuse.

— Ptiu, ce ghinion! strigă Delaney.

ARACATIŢA

Şeriful sări însă din şa şi se repezi la oficiul telegrafic.

— Între gară şi Pixiey e o linie de evitare, nu? strigă el.

— Da.

— Telegrafiaţi să deschidă macazul. Să deviem locomo-kva acolo! Haideţi! strigă el întorcându-se spre Delaney şi pre ceilalţi.

Se repeziră cu toţii spre locomotiva trenului de marfă.

— În numele statului California, strigă şeriful mecanicucare-l privea uluit, decuplează locomotiva!

Şeriful era un om căruia trebuia să-i dai prompt scurtare. Echipajul nu avu vreme să discute dacă avea sau dreptul de a rechiziţiona locomotiva şi, mai înainte de a se gândi careva dacă acţiunea era primejdioasă sau nu, loco-Tiotiva trenului de marfă zbura pe linia a doua, în urmărirea II Dyke, care se afla acum departe, înainte, pe linia întâi.

— Îmi amintesc cu precizie că între gara aceasta şi ixiey e o linie de evitare! strigă şeriful, dominând vuietul Deomotivei. Serveşte pentru a devia locomotivele care ar căpa pe linie şi duce de-a dreptul peste câmp. O să-l prinli în acolo! Armele gata, băieţi!

— Dacă vine încoace, pe linia asta, alt tren? întrebă Iliecanicul speriat.

— Sărim jos sau ne facem praf. Priviţi! Uite-l!

În timp ce maşina trenului de marfă lua o curbă, locomotiva lui Dyke se zări într-o volbură de fum, la vreun sfert de milă, gonind înaintea lor.

— Macazul nu-i departe! strigă mecanicul. Uitaţi-vă, se areşte Pixiey.

Dyke zbura vuind, cu mâna pe maneta supapei de (abur, cu capul aplecat pe fereastra cabinei. Era din nou în elementul lui! Era iar mecanic, simţea din nou locomotiva liepidând sub el. În urechi îi răsunau iar zgomotele familiare, în faţa lui se tălăzuiau, şuierau binecunoscutele rafale de Vânt. Trăgea pe nas mirosurile familiare ale aburului încins.

ale fumului. De ambele părţi ale liniei se desfăşurau ca dota panorame paralele cele două jumătăţi de peisaj, ca şi can acesta ar fi fost tăiat în două de roţile zăngănitoare ale locul motivei, scurgându-se, perindându-se repede, ca nişte petl verzi şi cafenii.

Dyke se trezi pe scaunul din cabină, sprijinit în cot. I fereastră, cu o mână pe maneta de conducere. Deodâb instinctul fugarului, care în ultima vreme devenise nespu-M ascuţit, îl făcu să arunce o privire înapoi. Zări cealaltă lofl motivă pe linia a doua, legănându-se în goană turbată dud el. Deci, nu scăpase de urmăritori, nu era în afară de primfl die. Încleşta dinţii şi, deschizând uşiţa focarului, aruiH înăuntru lemne cu înverşunare. Manometrul arătă creşwfl presiunii, viteza locomotivei spori. Privind spre stâlpi telegraf, Dyke îşi dădea seama că era pe punctul de a atitfl cincizeci de mile la oră, că locomotiva de marfă din urma lui nu fusese făcută pentru o asemenea viteză. Dacă în întâmpla nimic, avea şanse să scape.

Deodată, însă, mecanicul dominându-l pe fuH închise aburul şi trase frâna până la refuz. Drept înaintea lui se ridica un semafor, plasat în punctul în care se tfl macazul liniei de evitare. Braţul semaforului era lăsat e fi supra liniei, semnalând primejdia. Macazul era deschis.

Într-o clipă, Dyke îşi dădu seama ce se petrecut*

Voiau să-l facă praf acolo. Fuseseră destul de isteţi, destui i îi dibaci ca să deschidă macazul, dar uitaseră se mai automat, manevrat simultan cu liniile! Să meargă înainin însemna o moarte sigură. Dyke dădu contraabur. Nul rămânea altceva de făcut decât s-o ia înapoi. Cu un frenmil. cu un spasm al tuturor fibrelor sale metalice, uriaşa mavini se încorda, lunecând pe şine cu roţile ei rigide. Dyke mimsese maneta, fugind de primejdia mai mare spre cea mai mică. Era inevitabil ca ambele maşini, una pe linia mill cealaltă pe linia a doua, să se încrucişeze, să treacă una pf lângă cealaltă.

Dyke lăsă maneta şi puse mâna pe pistol. Mecanicul fedevenise un tâlhar încolţit. Acum, fără nicio îndoială, clipa hotărâtoare se apropia.

Cei care se îngrămădeau în cabina greoaiei locomotive De marfă, cu ochii aţintiţi asupra volburii de fum dinainte, Scoaseră deodată un strigăt: „

— S-a oprit! A deraiat! Priviţi! N-o ia cumva spre câmp?

— N-a deraiat! Se-ntoarce. Fiţi gata! Trece curând pe lângă noi.

Mecanicul frână, dar greaua locomotivă construită pen-Iru tracţiune, mai puţin mobilă decât maşina de mare viteză a lui Dyke, răspundea încet la comenzi. Pata de pe linie se mărea repede.

— Vine. Vine! Atenţie, a început să tragă.

Din pervazul ferestrei negre de funingine a cabinei sări io aşchie de lemn alb.

— Trageţi în el! Trageţi în el!

În timp ce locomotivele erau încă la două sute de iarzi Una de alta, duelul începu, împuşcătură răspunzând la împuşcătură, asprul stacato al focurilor de armă punctând tunetul roţilor şi şuierul aburului.

Deodată pământul începu să vibreze, să se cutremure. iun vuiet, ca bubuitura unui tun greu, izbucni, brusc, ca o explozie. Cele două maşini trecură una pe lângă alta, în timp be oamenii trăgeau, îşi descărcau pistoalele, sfărâmând lem-jnul, spărgând geamurile.

Gloanţele ţăcăneau pe metal, tot lovind şi lovind. Oamenii se aplecau din cabine unii spre alţii, (teşiţi din minţi de furie, înjurând, ocărând. Maşinile trepidau, «burul şuiera. Parc-ar fi fost vârtejul dănţuielii unei vrăjitoare. Norii albi de aburi, vâltorile negre de la gurile coşurilor, scânteierile albastre ale împuşcăturilor, spiralele din gurile încinse ale pistoalelor, totul se învolbura într-un vălmăşag de aburi orbitor, ce-i înconjura, ameţindu-i, zăpăcindu-i. Vuietul

FRANK NOK Kirt înfiorător îi buimăcea, toată fiinţa lor tresărea, se crisj-H iureşul, în trepidaţia tumultuoasă a maşinilor.

Duduind, mugind, mirosind a praf de puşcă şi a un încins, scuipând moartea, uriaşe, turbate, vedenii e şi toate, ivite brusc din haos, chipuri schimonosite cât holbându-se prin fum, mâini întinse din întunericul e lăsase deodată, gata să înşface, vrăjmaşe, înfricoşătoau tunetul, repezi ca fulgerul, cele două locomotive se întâfifl şi trecură una pe lângă alta.

— E rănit! strigă Delaney. Sunt sigur că l-am nuc Acum nu poate să ajungă departe, înapoi, după cât îndrăzneşte să treacă prin Bonneville.

Era adevărat. Tot timpul duelului Dyke stătuse în imprudent, între cabină şi tender, gândindu-se numai I, nu şi la apărare, şi un glonţ tras de unul din pistoale îl iHsese la şold. Cât de serioasă era rana nu-şi dădea dar nici nu se gândea să se predea. Ţâşni înapoi prin d.ni Guadalajara, întâmpinat cu o grindină de gloanţe. Şfff! nindu-se de marginea ferestrei sfărâmate a cabinei, îndreptă spre Bonneville trecând peste Broderson CrfH peste viaduct, străbătând câmpul deschis dintre ranchufl Los Muertos şi Quien Sabe.

Să meargă la Bonneville, însemna moarte sigur: înaintea, ca şi înapoia lui, drumurile erau blocate. Se *BmjM* din nou la munţi. Hotărî să părăsească locomotiva şi săiH încă o ultimă încercare de a ajunge la adăpostul colinele» iltă colţul de la miazănoapte al ranchului Quien Sabe. lin dinţii. Nu se va preda. Mai putea să lupte încă. Avea să h’s ultima carte. Lăsă locomotiva încet şi,

încărcându-şi du pistolul, sări jos. Privi în toate părţile, trăgând cu urechea Hi jur-împrejur se întindea o mare de grâu. Nu se zărea hi de om.

Locomotiva, lăsată singură, necondusă de mâna only lui, îşi continua drumul încet, ţăcănind greoi la încheierimilt.

RAC ATI ŢA

nelor. Privind-o cum se îndepărtează, Dyke fu cuprins de o nzaţie vagă de singurătate. îl părăsea ultimul prieten, care lese şi cel dintâi. îşi amintea de ziua, tare îndepărtată, nd deschisese supapa primei locomotive pe care o con-Icea. Acum, ultimul său prieten îl lăsa singur, întorcându-se potriva lui. Încet-încet, se ducea spre Bonneville, spre pourile Căii Ferate, spre tabăra vrăjmaşului care îl aduse la sapă de lemn, îl răpusese. Pentru ultima oară în viaţa I fusese mecanic. Acum era din nou tâlharul scos în afara: gii, împotriva căruia oricine putea să ridice mâna, fugarul re se ascundea în munţi, care trăgea cu urechea la hămăicâinilor. Totuşi, nu se va preda! încă nu-l doborâseră! aţa vreme cât mai putea să lupte, nu-i va prilejui lui S. hrman bucuria de a pune mâna pe el.

Îşi cercetă rana şi, dându-şi seama că nu e gravă, intră lanurile de grâu ale ranchului Quien Sabe luând-o spre lazănoapte, către casa unei tarlale, care înconjurată de mi, se ridica din grâu ca o insulă. Ajunse acolo cu sângele. ustindu-i în ghete şi dădu peste doi muncitori portughezi re, miraţi de apariţia lui, îl priveau, cu ochii holbaţi, din Iţul grajdului. Prezenţa lor îl îmboldi să treacă la acţiune, ipezindu-se spre ei, le strigă poruncitor să-i dea un cal.

Între timp, la Guadalajara, Delaney şi şeriful feborâseră din locomotivă.

— Caii! strigă şeriful. Nu se duce el până la Bonneville, „ră doar şi poate. Lasă locomotiva în drum şi fuge peste, imp. îl urmărim călări, îndată ce sare jos, îl luăm ca din Mlă.

Caii poterei, printre care era şi Şargul, pe care Dyke îl lisase acolo, se aflau încă în gară. Săriră cu toţii în şei.

elaney strigă:

— Uite şi calul meu! şi încalecă Şargul.

Îi luară din nou şi pe cei doi copoi. Îndemnând caii, loviţi, călăreţii porniră în galop pe Upper Road, privind toţi

FRANK NORRIF cu luare-aminte în stânga şi în dreapta drumului, căutând din ochi locomotiva lui Dyke.

La trei mile dincolo de viaduct dădură de S. BehrmiÉ îşi ţinea calul de dârlogi şi privea cu atenţie o dâră lăsată *pM* grâul înalt de pe câmpul ranchului Quien Sabe. Cal. im l struniră caii.

— Locomotiva a trecut singură pe lângă mine, spusa N Behrman. Băieţi, cred că aici a sărit jos din ea.

Înainte de a răspunde careva, copoii începură să latrt semn că adulmecaseră urma.

— El a fost! strigă S. Behrman. Daţi-i drumul, băieţii Călăreţii se repeziră înainte după câini. S. Behrman urcă greoi în şa, gâfâind, leoarcă de sudoare, ştergândii şi cutele de grăsime de deasupra gulerului hainei, şi după ceata de călăreţi, tropotind departe în urmă, cu pai it* cele lui mare şi bărbia tremurătoare clătinându-i-se în momâi calului.

— Ce mai zi! murmură el. Ce mai zi!

Urma lăsată de Dyke era proaspătă, mergeau după «i tot atât de uşor ca şi când ar fi rămas pe zăpada nou ca/iiij Peste puţin, potera dădu năvală la casa tarlalei. Cei doi să tughezi erau încă acolo, holbându-se la călăreţi, groza miraţi de tot ce întâmpla.

Da, da, Dyke fusese acolo, nu era o jumătate de oiailp când îi ameninţase. Luase un cal şi pornise în galop miazănoapte, către coline, spre izvoarele păiauliii Broderson.

Porniră din nou în galop prin grâul crud, călcându-I IM picioarele cailor, în timp ce câinii, aţâţaţi, adulmecau uium lătrând necontenit. Oamenii, pe cai odihniţi, luaţi de la < >im tarlalei, se aplecau înainte în şei, dând pinteni fără crul în Behrman se clătina departe în urmă.

Fugărit astfel, în câmp deschis, unde nu putea: ascundă nicăieri, era uimitor cât le dădea de lucru tallmnil

acela. Trecură dincolo de garduri, a căror sârmă ghimpată fusese tăiată de pumnalul fugarului, începea urcuşul. Colinele erau aproape. Totuşi, urmărirea continua. Soarele, ţie multă vreme trecut de amiază, începuse să scapete. Avea tare să se însereze înainte de a sfârşi cu el?

— Priviţi! Priviţi! Uite-l! Repede! Uite-l colo! îndreptându-şi privirile în direcţia în care arătase pelaney, văzură cu toţii, sus, pe povârnişul pleşuv al colinei fcelei mai apropiate, silueta unui călăreţ ieşind dintr-un hăţiş fi urcând repede, într-un galop chinuitor. Deodată scoaseră în strigăt: calul căzuse, zvârlind călăreţul din şa. Omul se ridică în picioare, prinse dârlogii, îi scăpă, şi calul o luă la coană înainte. Omul se opri o clipă, privi de jur-împrejur, zări urmăritorii care se apropiau, se întoarse şi dispăru în hăţiş, belaney dădu un chiot asurzitor.

— Am pus mâna pe tine!

Călăreţii se repeziră care încotro pe costişe şi prin ylroage, urma fiind acum atât de proaspătă, încât putea fiantă cu uşurinţă de toţi. Urcau după ea pas cu pas, din greu, ÎI furie, cu înverşunare. Clipele se scurgeau. Trecură prin Inatca secată a unui pârâu, săriră peste un gard, străbătură lin hăţiş de manzanita, un tăpşan cu ovăz sălbatic, unde se hârjoneau nişte vite; o luară apoi printr-un arroyo plin de tufe Be chaparral şi de stejari pitici. Deodată izbucni o răpăială de împuşcături. Toţi începuseră să tragă, ca la comandă. Unul dintre locţiitorii şerifului se aplecă înainte, în şa, ducându-şi mâinile la faţă, şi sângele îi ţâşni printre degete.

În sfârşit, Dyke fusese încolţit. Rezemat cu spatele de Io stâncă, ascuns după rădăcinile unui copac prăbuşit ca în dosul unui meterez, pândea, cu pistolul fumegând în mână.

— Dyke, eşti arestat! strigă şeriful. Nu mai are niciun rost să te împotriveşti. Tot ţinutul e în picioare.

Dyke trase. Glonţul spintecă piciorul dinainte al calului Ipe care se afla şeriful.

FRANK N

Ceilalţi călăreţi, în total patru oameni, locţiitorul scos din luptă după prima împuşcătură a lui Dyke, fuseşi de

acolo, săriseră din şa după primul schimb de focur adăpostiseră după stânci şi copaci. Nu puteau să lupte pe coclaurile acelea. Între timp, Dyke susţinea un fa deşi ştia că, îndată ce-şi va descărca pistolul, nu va mai timp să-l încarce din nou.

— Dyke, strigă din nou şeriful, pentru ultima o somez să te predai!

Dyke nu răspunse. Şeriful, Delaney şi Christiantuiră tustrei cu glas scăzut, apoi Delaney şi Christian să îl părtară, făcând un mare ocol, ca să cadă oarecum la stf şi în spatele lui Dyke.

În clipa aceea sosi la faţa locului şi S. Behrman. N putea spune ce îl aducea pe reprezentantul Căii Feri faţa pistolului lui Dyke: curajul, sau imprudenţa? Poate fost într-adevăr un om curajos. Poate ca străduindu-se § ţină bine pe spatele calului său care urca din greu, nu ob vase că se afla atât de aproape de locul luptei. Fără indl că nu-i văzuse pe oamenii care stăteau culcaţi la adăpi stâncilor şi copacilor. Mai înainte de a apuca să-l prtţi careva, se ivi pe tăpşan, la mai puţin de treizeci de pal ascunzişul lui Dyke.

Acesta dădu cu ochii de el. iată-l pe vrăjmaşul ce cumplit, cel mai urât dintre toţi, omul care-l lăsase sf care-l scosese din minţi şi-l împinsese la crimă, care inc nase la urmărirea aceea fără răgaz de-a lungul ultimeloi tămâni îngrozitoare. Sfidând moartea, Dyke sări deodl sus şi se repezi spre el. La vederea acestui om, uitaţii sine şi de toate. Ar fi murit bucuros numai să-l vadă *p* Behrman dându-şi duhul înaintea lui.

— Am pus mâna pe tine! strigă el, năpustindu-se:. \ Behrman.

Când Dyke apăsă pe trăgaci, gura pistolului nu Şi

ARACATIŢA

zece picioare de uriaşul pântece al lui S. Behrman. Dacă r fi trimis glonţul, soarta lui S. Behrman ar fi fost pecetluită, [Jar tocmai în clipa aceea, singura dintre toate, cartuşul nu la foc.

Cu o neaşteptată sprinteneală, S. Behrman sări din şa II, ţinând calul între el şi Dyke, aplecându-se, o luă la fugă

în zag, de la un copac la altul. Ratând primul foc. Dyke trase Tică o dată şi încă o dată după duşmanul lui, descărcându-şi pistolul, fără să-i pese ce se va mai întâmpla după aceea. Trăgea cu înverşunare, orbeşte, şi mai înainte de a-şi putea I poate pumnalul, toţi urmăritorii săriră pe el.

Fără un plan dinainte stabilit, fără a aştepta vreun semkal, răspunzând impulsului spontan de a prinde ocazia priel-Ică, urmăritorii, Delaney şi Christian, de o parte, şeriful şicţiitorul teafăr, de cealaltă, se năpustiră asupra lui. Nu leseră. Voiau să-l prindă viu. Unul dintre ei smulsese un sou de la oblâncul, şeii, şi acum încercau să-l lege.

Săriseră patru împotriva unuia, patru bărbaţi cu legea *le* partea lor, împotriva unui om scos în afara legii, rănit, pe jumătate înfometat, istovit de zile şi nopţi de hăituire, doborât Ile nesomn, de sete, de lipsuri şi de nesiguranţa permanen-I, obsedantă, chinuitoare.

Se năpustiră asupra lui din toate părţile, înşfăcându-l le picioare, de braţe, de gât, de cap! ovindu-l, apucându-l, imucindu-l, căzând la pământ, rostogolindu-se încoace şi-ncolo, când dedesubt, când deasupra, clătinându-se înainte, Isturnându-se înapoi.

Totuşi, Dyke lupta mereu, din răsputeri. S. Behrman îi l/edea când şi când faţa învăpăiată, ochii injectaţi, părul încâlcit, ud de sudoare, în ghemul de oameni care se zbătea, se ivârcolea, în vălmăşagul de trupuri răsucite, de braţe „încleştate, de picioare încordate. Ba era doborât, pironit la pământ de doi oameni care-i înşfăcaseră picioarele, ba se lldica pe jumătate, luptând într-un genunchi, ba sărea din nou

FRANK NORF

În picioare, cu jumătate din duşmani în spate. Puterea (t uriaşă părea că se dublase. Când îi ţineau braţele, lovefti capul ca un taur. O clipă, credeai că sunt gata-gata să-ls tuiască zdravăn la pământ, dar, deodată. îşi smucea un hrf un picior, un umăr, şi ghemul care nu mai mişcase, pl roiţi du-şi victima la pământ, se desfăcea din

nou atunci când (izbutea să zvârle pe unul din spate, răsucindu-se, plin *e* sânge, zbătându-se, zvârcolindu-se, sărind încoace şi înco cu pumnii lui uriaşi, care loveau ca nişte ciocane, dândiM înapoi, târându-i, trăgându-i şi pe ceilalţi după el.

De mai multe ori scăpă din mâinile tuturor, rămânând clipă aproape liber, gâfâind, rotindu-şi ochii în toate părţilai hainele sfâşiate, sângerând, scăldat în sudoare, o im. niii groaznică. Aproape liber! Şeriful strigă cu răsuflarea tăiaţi

— Pe Dumnezeul meu, o să ne scape din nou! S. Behrman urmărea lupta satisfăcut.

— Asta poate însemna încăpăţânare, dar în niciun CE înţelepciune, comentă el.

Totuşi, oricât ar fi izbutit Dyke să scape din strânsdb din ghearele care-l strângeau, îl încătuşau din toate p, oricât ar fi putut să desfacă, să risipească ghemul duşmani care tăbărâseră pe el, oricât ar fi putut să din spate, unul sau altul i se agăţa mereu, orbeşte, de un i-i sau de un picior, gâfâind, înşfăcându-l necruţător, crud, (iU înşfacă dulăii un lup.

În cele din urmă, doi dintre ei izbutiră să împimiff încheieturile mâinii lui Dyke, astfel încât şeriful să-i pune cătuşele. Chiar şi atunci, însă, Dyke îşi apropie mâinii şi, folosindu-se de cătuşe ca de o armă, îl dădu grămada Delaney, lovindu-l năprasnic în frunte. Dar nu putu să

ARACATIŢA

fepere multă vreme de atacurile din spate, şi lasoul fu în Ifârşit petrecut în jurul trupului său, ţintuindu-i braţele. Acum nu mai avea niciun rost să se împotrivească.

Locţiitorul rănit şedea rezemat de o stâncă, ţinându-şi la amândouă mâinile falca zdrobită. Calul şerifului, cu iciorul rupt, fu împuşcat. Delaney avea o rană mare de la Umplă până la falcă. Încheietura mâinii drepte a şerifului fu-iese pur şi simplu dislocată, iar cel de al doilea locţiitor era tat de istovit, încât trebui ajutat ca să ajungă până la calul pl. Dar Dyke fusese prins.

Căzu deodată într-o stare de apatie aproape de

conştientă, nemaiputând nici să meargă. îl urcară pe Şarg., Behrman îl sprijinea, iar şeriful mergea pe jos, ducând felul de dârlogi. Micul convoi coborî astfel de pe coline, rotind spre Bonneville. Acolo avea să fie formată o garnitură specială, un vagon şi o locomotivă, fugarul urmând să doarmă în noaptea aceea în închisoarea din Visalia.

În cele din urmă, Delaney şi S. Behrman rămaseră în Irma călăreţilor. La un moment dat, Delaney se întoarse tare patronul său.

— Ei, şefule, spuse el. gâfâind şi oblojindu-şi fruntea, kam înhăţat!

CAPITOLUL 6

În vara aceea, Osterman seceră grâul înaintea tutunjj celorlalţi fermieri, şi îndată ce recolta fu în hambare, organiji o vânătoare de iepuri. Ca şi serata pe care o dăduse Annixtfl cu prilejul terminării grajdului, vânătoarea trebuia să fie uf) eveniment la care să ia parte toată suflarea din împrejuiirul Goana urma să înceapă în tarlaua de la apus a ranchului lui Osterman, înaintând spre sud-est, ajungând în partea *M* miazănoapte a ranchului Quien Sabe, pe care Annixter M semănase grâu, şi sfârşind pe coline, la izvoarele lui Broderson Creek, unde trebuia să se organizeze o nutfl petrecere câmpenească.

În ziua vânătorii, dis-de-dimineaţă, în faţa grajduiiliii din Los Muertos, în timp ce Harran şi Presley puneau seile p cai, Phelps, vătaful, spuse:

— Aseară am fost în oraş, unde am auzit că Chri li în trage de Ruggles ca să-l pună în posesie aici, la! ni Muertos, şi că Delaney cere acelaşi lucru pentru Quien S abil

Misit de terenuri şi văr al lui S. Behrman şi unul din lit» principalii actori în drama prinderii lui Dyke, acest Chirii îi se prezentase în calitate de cumpărător al ranchuluii Muertos atunci când Calea Ferată reevaluase terenurile <1111 jurul oraşului Bonneville.

— Pretinde, urmă Phelps, că atunci când a cunipai i

ARACATIŢA

ranchul Los Muertos, Calea Ferată i-a garantat netulburată posesie şi vrea să-l ia în stăpânire din timp, ca să culeagă col la.

— Asta-i cusută cu aţă albă, bombăni Harran, vârând fcăbala în gura calului. Christian ăsta n-a cumpărat ranchul tos Muertos, cum n-a cumpărat nici Delaney ranchul lui Annixter! Calea Ferată a evaluat ranchul Quien Sabe la vreo iece mii de dolari, ba chiar la cincisprezece, şi Delaney nu Ired că are bani nici pentru un cal ca lumea! Ticăloşii, nici măcar nu încearcă să salveze aparenţele! Cu ce să cumpere Christian ranchul Los Muertos? Nimeni din Bonneville n-are tâţia bani! Şarlatani blestemaţi! îşi închipuie că nu ne dăm beam ci că sunt amândoi uneltele lui S. Behrman. Ei bine, Bacă au să-şi ia prea mult nasul la purtare, o să le retezăm hol ghearele! strigă el deodată cu înverşunare.

— Cum e cu putinţă, întrebă Presley când ieşiră călări fain curtea grajdului, cum e cu putinţă, Harran, ca indivizii de n Calea Ferată să-şi facă astfel de cap înainte de a se pronunţa Curtea Supremă?

— Păi, nu ştii cum argumentează ei? mormăi Harran. Pretind că procesele pendinte de Curtea Supremă nu sunt azuri tip, aşa cum spunem noi, că, întrucât nici Annixter, nici lata n-au făcut recurs, deciziile rostite în apel au rămas definitive. O perfidie fără margini, dar n-o să le meargă! Cu liga lui de joacă! Deocamdată nu îndrăznesc ei să vină încoace. Ehei, Pres, numai să încerce să se atingă de vreuna din fermele de pe aici şi-ar fi întâmpinaţi cu răpăitul a şase sute de puşti! La naiba, ar trebui să aducă un regiment din trupele lederale ca să ne alunge de pe pământul nostru. Da, dragul (meu, îşi dau ei seama că de astă dată liga va reacţiona!

În timp ce Presley şi Harran mergeau la trap pe County load, întâlneau mereu sau depăşeau alţi călăreţi, precum şi Carete, brecuri, docare ori chiar căruţe cu coviltir, care înam-Inu în aceeaşi direcţie, pline de invitaţi de la fermele din

Împrejurimile oraşului Bonneville, care se duceau ia vânt «toarea de iepuri. Erau aceiaşi oameni, gătiţi în haine de sfij băteare, care fuseseră şi la serata lui Annixter, fete în rofl de muselină, cu pălării de vară, bărbaţi cu halate dibă împotriva prafului, peste costumele negre, femeile vârstnicii în rochii de stambă înflorată sau cu picăţele. Multe dH femei îşi scoseseră pălăriile, căci ziua era foarte calda, împachetate în ziare prinse cu ace, le puseseră fi banchete, sau îşi vârâseră batistele sub gulerele rochifl înnodându-le la gât, spre a se feri de praf. Căldări *gkj M*nizate, acoperite cu grijă, în care erau puse merinde pt VA prânz, atârnau de osiile vehiculelor. Copiii mai mici, băieţii i u gulere mari, plisate. fetele, cu ghetuţe care le strângdH şedeau de o parte şi de alta a briştilor, cu picioarele atârnâlfl mâncând banane şi picromigdale, privind de jur împrtfl absenţi, cu ochi mari, inexpresivi. Legaţi de osii, câinii ţineau după copitele cailor, cu limbile scoase, pline de prafl Soarele Californiei se revărsa ca o avalaffl copleşitoare. Pârjolite de arşiţă, colinele se zăreau roşoJH brăzdate de crăpături. Iarba şi ovăzul sălbatic, veşted, u-H scrâşneau sub picioare ca nişte filamente de stiofl Drumurile, gardurile care le mărgineau, ba chiar şi frunze; crengile copacilor erau îngroşate, cenuşii de praf. Toate cuhnle peisajului păliseră, arse de soare, cu excepţia porţiunllfjf irigate, care licăreau verzi ca nişte oaze în pustietatea roşe «i gălbuie.

Grâul, care dăduse în pârg, trecând de la gălbui p, i i auriu şi de la acesta la roşcat, se întindea din zare în zaraH un covor uriaş. Cât vedeai cu ochii, nu se zărea altceva dtdă marea, nesfârşită de grâu copt, fremătând sonor în i adieri ale vântului cald de la sud-est.

Pe măsură ce Harran şi Presley înaintau pe County Road, numărul vehiculelor şi al călăreţilor sporea. îi aţi n din urmă pe Hooven şi pe ai lui. Aceştia se aflau într-o cin i

ARACATIŢA

n spatele căreia era legat un cal de şa. Nemţul, gătit cu o «che redingotă a lui Magnus Derrick şi cu o pălărie

nouă, de i, cu boruri mari, trona pe capră, împreună cu doamna ooven. Mezina, Hilda, şi fiica mai mare, Minna, şedeau în aţele lor pe o scândură sprijinită pe cele două laturi ale rutei. Presley şi Harran se opriră şi le strânseră mâinile.

— Uitat, strigă Hooven, scoţând la iveală o puşcă veche, r foarte bine păstrată, uitat, bei Gott, eu loat plocon pentru pur. Feteţ, chint o s-o ia la fuga şi-mi este nainte, ochesc cu usca... şi... pum, pum! Am prins pe el.

— Poliţaii n-au să te lase să tragi, Bismarck, îi spuse resley, uitându-se la Minna.

Hooven se aplecă vesel spre călăreţi.

— Ho! La naipa, asta-i gluma foarte pun, eu... şi eu sunt olizei, hohoti el nespus de vesel şi-şi plesni genunchiul.

Socotind că era grozavă, o repetă apoi toată ziua. „Tomi Pres zice: Polizei n-o să te las să traji, Bismarck, r eu: Ah, Gott, eu nu sunt Polizei?”

Cei doi prieteni îşi văzură de drum. Presley se tot gânea la Minna Hooven. Era tare drăguţă în rochia ei curăţică, z, cu pălăriuţa de pai, ieftină, ca de marinar, cumpărată la onneville. Avea părul negru cu reflexe albăstrii, faţa albă de t, buzele roşii ca sângele, şi ochii de un albastru-verzui, era re drăguţă, neîndoielnic! Mereu îi dădeau târcoale o mulţime de curtezani. Poveştile ei de dragoste erau pe uzele tuturor celor de la Los Muertos.

— Bine mi-ar părea ca fata lui Hooven să n-o ia razna, îi puse Presley lui Harran.

— Oh, să ştii că e o fată cuminte, răspunse acesta. N-are nimic vicios în ea. Cred că se va mărita cu şefu1 echipei „e la canalul de irigare.

— Da, da, fără îndoială că e cuminte, se grăbi Presley să încuviinţeze, numai că e prea frumuşică pentru o fată săracă, i, în afară de asta, prea sigură de frumuseţea ei. La oraş.

FRANK NORRIE

urmă el, asemenea fetişcane o iau razna foarte uşor...

În preajma cârciumii lui Caraher era îmbulzeală m.im

Cai de şa şi o mulţime de docare se înghesuiai undi» găsea cât de puţină umbră, sau erau legaţi de gard în fff! jgheabului cu apă. Trei dintre arendaşii portughezi de in ranchul lui Broderson şi câţiva muncitori de la atelierele d** cale ferată din Bonneville zăceau pe terasă, de pe acum lwt turtă.

Tineri, singuri sau în grupuri, ieşeau din cârciuma ştergându-şi buzele cu mişcări piezişe ale mâinilor. De împrejur era mare forfotă, ca de obicei duminica dimineaţa

Şiruri de vehicule se scurgeau şuvoi prin Bonn «„sporind la fiece colţ de stradă. Pe Upper Road se ivfilj mereu, venind de la Quien Sabe şi de la Guadalajara alin ţi alte pâlcuri de oameni, hispano-mexicani de la oraş, Imun oacheşi pe cai jucăuşi, fete cu ochi negri şi mame de l-ai mil» cu rochii în care dominau roşul, negrul şi galbenul, mulţi pol tughezi cu salopete nou-nouţe, fumând ţigări de foi, lumji ţi subţiri. îşi făcu apariţia chiar şi pater Sarria.

— A, exclamă Presley deodată, uite-i pe Annixtei în fii Hilma! Şi-a găsit calul.

Fermierul de la Quien Sabe, în cizme cu şiret până tfifl cu sombrero, cu ţigara între dinţi, urma călare cabriolvtÉV Hilma şi doamna Derrick şedeau pe bancheta din spate, mi tânărul Vacca mâna caii în faţă. Harran şi Presley se moli nară, scoţându-şi pălăriile.

— Salutare, Pres! strigă Annixter pe ceasupra capei, m. mulţimii, ridicându-se în scări şi fluturând mâna. Frumoasa ill Ce de lume, ce ziceţi?! Ascultaţi, după ce se terminăinti «cerea şi când o începe lumea să se risipească, vernil» prânziţi cu noi. Vă aşteptăm pe amândoi. Salutare, Hau. În Governor unde e?

— Nu vine, strigă Harran peste umăr, în timp ce puhoiul îl îndepărta de Annixter. A rămas cu bătrânul Broder: ...

ARACATIŢA

Los Muertos.

Mulţimea ieşi din oraş, răspândindu-se pe câmpul linchului lui Osterman. Cai şi vehicule veneau din toate porţile spre mirişte, îndreptându-se către locul de

întâlnire. Casele lui Osterman rămăseseră la răsărit. Şuvoiul invitaţilor [iţea pasul, începea să fie cam târziu, spre stâlpul pe care putură un steag roşu. În jurul stâlpului se strânsese de pe care un mare număr de docare şi cai. Începuseră să apară II vătafii puşi să ţină rânduială. Hooven coborî din căruţă, îşi înfipse semnul distinctiv, alb, la pălărie şi încalecă, isterman, într-un elegant costum de călărie englezesc, flalopa încoace şi încolo pe cel mai bun pur-sânge al lui, m. himbând glume cu unul şi cu altul, tachinând în stânga 1 n dreapta, cu gura lui mare întinsă într-un permanent zâmlet prietenos.

— Staţi, staţi! strigă el pe neaşteptate, repezindu-se înaintea lui Presley şi a lui Harran şi fluturându-şi cravaşa.

Convoiul de vehicule se opri cu caii îndreptaţi spre făsărit. Linia hăitaşilor începuse să se înfiripe. Vătafii strigau, le frământau, galopau de colo-colo, asudând, zorindu-l pe unul să meargă mai înainte, poruncindu-i altuia să se dea înapoi, rânduind miile de vehicule şi de călăreţi într-un şir lung, curbat, ca o semilună larg deschisă. Aripile semilunii, tub comanda vătafilor, erau uşor împinse înainte. Departe,m ((iţa centrului, Osterman îşi ocupa locul de comandant, încântat la culme de rolul lui, îmboldindu-şi calul să joace sub l pozând pentru mulţime.

— Spuneţ, sunt gata se încep? întrebă doamna Hooven, bare se aşezase, în locul soţului ei, pe capră.

— Niciodată nu mi-a fost atât de cald, murmură Minna, licându-şi vânt cu pălăria.

Părea că totul e gata. Pretutindeni domnea o voioşie înfrigurată. Pe miriştea netedă se întindea nesfârşita linie de Bai şi de vehicule. La cea dintâi privire, să tot fi fost acolo vreo

FRANK NORI

cinci mii de oameni. Era una din cele mai mari vânători onHnizate vreodată. Oamenii se uitau în toate părţile, n i tori, nu se dădea de loc plecarea. Marea semilună stftH nemişcată sub soarele arzător. Ici şi colo răsunau glume

— Ei, daţi-i drumul careva!
— Poftiţi în vagoaneee!
— Of, în curând o să prind rădăcini aici! Unii încercau o plăcere maliţioasă strigând:
— Aaa, uite că pornim!
— Of, în sfârşit!
— Ei, s-a dat semnalul!
Asemenea glume induceau în eroare de fiecare pe cineva din linie. Vreun bătrân sau vreo bătrână, nerimH tori, tari de ureche, puneau mâna pe hăţuri, şi pornă H Numaidecât erau siliţi însă de cel mai apropiat vătaf să inH înapoi în rând. De fiecare dată şotiile acestea stan mu râsetele celor mai apropiaţi. Toţi făceau haz de cel pă; ah mucalitul îl lua în balon pe faţă:
— Hei, ia fă-te-ncoa!
— Uşurel, uşurel!
— Încetişor, tataie! Copăcel!
— Nu cumva vrei să prinzi toţi iepurii doar mătăluţăfH într-un târziu, câţiva începură iar să se ţină de fo' –, 1
— La spuneţi, mult om mai aştepta păcăliciul ăla?
— Ce păcălici?
— Păi nu ştiţi că nu poţi vâna iepuri fără păcălici?
— Ce-i acela „păcălici"?
— Ia te uită! Nu ştie ce-i păcăliciul! Nu poţi să vâne/i i. m» păcălici! Pete s-a dus înapoi să-l aducă!
— Ei, îţi baţi joc! Nu există aşa ceva.
— Păi bine, da' ce crezi că aşteptăm noi aici?
— Ei, ia uitaţi-vă, uitaţi-vă! strigară nişte femei de sub Uf coviltir. Uitaţi-vă, colo au pornit.
Într-adevăr, părea că extremitatea îndepărtată a linin
ARACATIŢA
e pusese în mişcare. Deasupra ei se ridica praful.
— Au pornit? Noi de ce nu pornim?
— Aş! Ţi-ai găsit! Uite, se opresc!
— Nu se opresc!
— Da' noi de ce n-om porni?
Unul sau doi făcură câţiva paşi înainte. Cel mai

apropil vătaf le strigă mânios:

— Dă-te înapoi, dă-te înapoi!

— Păi, uite, colo au pornit!

— Dă-te înapoi, când zic!

— Unde-i păcăiiciul?

— Ia te uită, o să rămânem de căruţă. În partea aia toţi în pornit.

Alt vătaf veni în galop de-a lungul liniei, strigând:

— Hei, ce se petrece aici? De ce n-aţi pornit?

Izbucni o larmă asurzitoare. Toată lumea răsuflă în acelaşi timp, prelung: – Ohhhhh!

— Pornim, în sfârşit.

— Adevărat, sau chiar că i-a dat drumul.

— Nu uitaţi să ţineţi alinierea. Nu mergeţi prea repede. Vătafii se repezeau încoace şi încolo pe caii lac de ludoare, spre locurile în care linia ieşea înainte, şi strigau înturând din mâini:

— Mai încet, mai încet… Opreşte-te!… Stai! Ţineţi» aproape. Vreţi să fugă toţi iepurii printre dumneavoastră?

Un vuiet învălmăşit se ridica în văzduh, scârţâitul osiilor, hurducăturile obezilor de fier peste bulgării uscaţi, pârâi-tlil miriştii fragede sub copitele cailor, hămăitul câinilor, larma conversaţiilor şi râsetele oamenilor.

Întreaga linie, cai, docare, căruţe, şarete, câini, bărbaţi mai vârstnici şi mai tineri, pe jos, înarmaţi cu măciuci, păşea încet peste câmp, stârnind un nor de praf care plutea ca fumul pe deasupra tuturor. Domnea o atmosferă veselă.

FRANK NO!

Însufleţită. Toţi erau în cea mai bună dispoziţie, strigând în Im vehicul la vehicul, râzând, turuind, glumind. Garnett, dn I «ranchul Ruby, şi Gethings, de la ranchul San Pablo, a mai ulii călări, se pomeniră unul lângă altul. Ignorând vânătoaut. t şi voioşia dimprejur, discutau îndelung şi serios o evenhmifl urcare la preţul grâului. Dabney, tot călare, se ţinea dupii dl ascultând atent fiece cuvânt, dar neîndrăznind să fana vrifi remarcă.

Doamna Derrick şi Hilma stăteau pe bancheta rabini

letei, în spatele tânărului Vacca. Doamna Derrick, puţin hui măcită la vederea atâtor oameni strânşi laolaltă, gândirulu 41 înspăimântată câţi iepuri aveau să fie ucişi, şedea absmitJI cu ochii ei de fată tânără neliniştiţi, plini de o tristeţe nm Mi nită. Hilma, foarte însufleţită, se apleca în toate părţile, hw răbdătoare să vadă totul, uitându-se după iepuri, pun. Îndtl i nenumărate întrebări lui Annixter care călărea alătiui dt cabrioletă.

Schimbarea ce se vădise în Hilma încă din faimoasei serate părea să se apropie acum de punctul nul minant. În caracterul ei se dezvăluia tot mai mult un iuţii aspect, o demnitate conştientă, fata devenise fem» üp l acum femeia devenea mamă. Sfiala, stângăcia fetei în nu se trezea femeia dispăruseră. Emoţia, necunoscutul lull nu – tor al vieţii de femeie, o taină pentru ea, pierea tot mai inul! Răsărea maternitatea, îi revenea vechea simplitate dn în timpul când era fată. Acum însă nu mai era simplitatea imiţiranţei, ci a înţelegerii depline, simplitatea împlinirii, kimiţil tatea măreţiei vieţii. Acum privea lumea în ochi fără teama în sfârşit, vălmăşagul gândurilor ei, ce roiau ca nişte paştii înspăimântate, se limpezea, se statornicea de la sun ieşea din el liniştită, senină, luându-şi în primire prerogativei divine, ca o regină domnia unui regat al păcii veşnice.

Da, purta acum pe frunte o cunună, cununa…

gingăşii pline de farmec, înduioşătoare, ca gingaşi…

ARACATIŢA

mângâieri. În jurul ei plutea aureola nevăzută a iubirii. Iubirea clipea în ochii ei mari, căprui. Iubirea, reflexul cununii de pe frunte, radia tainic din părul ei des, şaten-închis. Iubirea îi împodobea ca un şirag de nestemate gâtul ce cobora sculptural spre umeri, iubirea fără cuvinte, tandră, adia de pe buzele ei întredeschise, adia gingaş, ademenitor, ca un fluid Electric, de-a lungul braţelor albe, durdulii, până în vârfurile degetelor trandafirii. Ca notele unei muzici necunoscute, Iubirea îi vibra în timbrul profund, catifelat al glasului.

Annixter, ciudatul, impulsivul ei soţ, sub înrâurirea

soţiei bare devenea mamă, stăpânit ceas de ceas de acest simţă-pânt nobil, gingaş, şi de acela al dragostei, în timp ce instinctele tatălui îl şi prindeau în mreje, plămădindu-se în inima lui, knnixter fremăta în pragul unei transformări adânci. Asprimea, cruzimea masculină se topeau repede în sufletul lui. Într-o seară, întorcându-se târziu din oraş, unde avusese Îmburi, o găsise pe Hilma adormită. Această seară îi rămăsese întipărită în suflet. Simţământul fericirii fără margini, izvorâtă din dragostea pe care o dăruia şi o primea, bucuria că Hilma avea încredere în el, convingerea că nu merita acea fericire, recunoştinţa nemărginită, umilă pentru faptul că Dumnezeu îl alesese pe el dintre toţi oamenii pentru o atât de itmare bucurie, toate acestea îl făcuseră să îngenunche pentru întâia oară în viaţa lui agitată, aprinsă, de luptător. Se rugă, nici el nu ştia cu ce cuvinte vagi, cu ce gânduri mute, hotărând aprig să meargă pe calea cea dreaptă, să răscumpere într-un fel darul pe care i-l hărăzise Dumnezeu.

Unde altă dată s-ar fi gândit numai la sine, acum se pândea numai la Hilma. Nu sosise încă ziua când gândurile Hale să poată trece dincolo de Hilma, la aproapele lui, la toţi lemenii. Ajunsese, deocamdată, la pruncul încă nenăscut şi, aşa cum fusese în cazul lui doamna Dyke, simţămintele i se h vărsaseră îmbrăţişând un alt copil şi o altă mamă, legată de H şi asta din omenie, din milă. Plecând de la acest punct.

FRANK NOR

structura sa sufletească avea să evolueze tot mai mult, pifl ce, în clipa potrivită, avea să cuprindă toţi bărbaţii, i femeile, toate fiinţele omeneşti, şi firea lui intolerantă, eflistă, fără a-şi pierde vrednicia înnăscută, avea să di îngăduitoare, mărinimoasă, blândă, miloasă.

Deocamdată, cele două laturi ale firii sale se înfrul ËB încă. Trebuia să dea o luptă, încă una, cea din urmă şi flH mai aprigă, trebuia să ţină piept duşmanului care-i ameninţi, căminul, vatra. Atunci, după ce-şi va dobândi pacea, evoj-i să sufletească avea să continue.

Hilma privea din cabrioletă câmpia deschisă dinainM

liniei hăitaşilor care înaintau.

— Unde-s iepurii? îl întrebă ea pe Annixter. Nu se virff niciunul.

— Sunt încă departe, înainte, răspunse acesta. Uit-H binoclul.

Îi întinse binoclul. Dânsa îl potrivi la ochi.

— O, da! îi văd, îi văd. Se zăresc cinci sau şase, *ÊÊ* foarte departe…

— Ehei, urecheaţii sunt iuţi de picior, nu glumă!

— Adevărat. Vai, cum fug, parcă-s nişte pum când şi când se opresc pe lăbuţele dinapoi, cu un ciulite.

— Uite unul aproape!

La vreo douăzeci de iarzi, ditamai iepuroiul pai din pământ, îndepărtându-se în salturi grozave, ţinând după în sus urechile lui sure, negre spre vârfuri, şi se făcu ne va.ml făptura cenuşie pierzându-se pe fondul cenuşiu al câmpului

— Ce mare era!

— Uite colo altul! Uite-l!

— Da, da, oh, priveşte-l cum fuge!

Pe întinsul câmpului, la început în aparenţă. pustiu, lipsit de orice viaţă, unde nu păreau să existe ascunzişuri din ut cel mult pentru un şoricel-de-câmp, pe măsură ce mâinii

RACATIŢA

lia hăitaşilor, săreau iepuri din toate părţile. În primele clipe şnea când şi când câte unul, apoi, pe măsură ce goana intinua, câte doi şi câte trei. Se îndepărtau în salturi şi, la i moment dat, se opreau, ridicându-se pe lăbuţele dinapoi, i urechile ciulite, apoi, când erau ajunşi din urmă de alţii se îemuiau la pământ, cu urechile lipite de cap, şi o luau la >ană din nou, făcând un ocol, întorcându-se pe urmele lor, arlindu-se înainte fulgerător, pierind din vedere, pentru ca locul lor să răsară alţii.

Încet-încet, numărul iepurilor de pe întinderea miriştii naintea liniei hăitaşilor sporea şi toţi făceau fel şi chip de umbuşlucuri. Nu vedeai doi ale căror mişcări să semene, nul se lungea la pământ cu îndărătnicie într-o

gropiţă de pe imp, între doi bulgări de pământ, până ce copitele cailor) roape că-l călcau, sărind din ascunziş în ultima clipă. Alţii geau înainte, dar la câţiva iarzi se opreau deodată, adul-ecând înainte o primejdie mai mare decât în urmă. Alţii, surinşi în ultima clipă, săreau cât colo şi se întorceau pe mele lor, repezindu-se orbeşte printre vehicule, căutând nebuniţi scăpare. De fiecare dată izbucnea o larmă asurzi-are.

— Nu-l lăsaţi să scape, nu-l lăsaţi să scape!

— Uite-l colo! Colo!

Cornurile vuiau, clopotele sunau, iar tingirile, bătute, ingăneau asurzitor. Vânatul fie că scăpa, fie că, zăpăcit de jomot, se repezea înapoi, valvârtej, ca şi când viaţa i-ar fi arnat de un fir de păr. La un moment dat, un iepure năuc Sri drept în poala Annei Derrick, care şedea în cabrioletă,) oi ţâşni de acolo ca o săgeată.

— Sărmană fiinţă înfricoşată! exclamă missis Derrick, are, multă vreme după aceea, simţi pe genunchi atingerea lor patru lăbuţe dârdâind de spaimă, atingerea trupşorului îblănit, tremurător, a inimioarei aceleia ce zvâcnise nebuişte pe inima ei.

FRANK NORKI:

Spre prânz, prin binoclul lui Annixter se zăreau o puzderie de iepuri care săreau, se aruncau într-o parta-H alta, se întorceau, fugeau încolo şi încoace, un văl în urechi agitate, de cozi şi de picioruşe care trepidau. Aripii» liniei vehiculelor începură să înainteze, îndreptându-se câtă centru. Ranchul lui Osterman rămăsese în urmă. Goana colţ* ţinua acum pe ogoarele ranchului Quien Sabe.

Lucru ciudat, treptat, iepurii se arătau mai puţin zjftfl citi. Nu mai fugeau nici atât de departe şi nici atât de repet în ci săreau câţiva paşi şi se ghemuiau la pământ, cu ure. date pe spate. Treptat, hăitaşii începură să se strângă în uiuj grosului turmei de iepuri. Cu fiece clipă turma sporea. A< mu nu mai erau mii, ci zeci de mii. Un adevărat furnicar.

Se îngrămădeau tot mai mulţi şi mai mulţi. Oriunde Ei uitai, nu se vedea decât o masă clocotitoare de idftfl

Flancurile liniei vehiculelor începuseră să se apropie Iii depărtare se zărea ţarcul. Masa fluidă a iepurilor parca im *n* puse să se solidifice, să se închege. Mai înainte iepum «aflaseră la vreo trei picioare unii de alţii, dar încet-încel în apropiaseră într-atât încât, în cele din urmă, săreau Urli peste alţii.

Priveliştea era tot mai ciudată. Pe câmp nu se ulii zărea un furnicar, o masă de vieţuitoare, ci o mare ce n «tălăzuia învălmăşit, zvârcolindu-se fără contenire, salinul prăbuşindu-se, vânzolită de forţe nevăzute. Liniştea în lăsa uneori pe neaşteptate ici şi colo, în masa vie, înoftl deodată, şi în locul ei se dezlănţuia o vâltoare iscata ill spaimă. Spaima se răspândea, stârnind o goană oaihil deznădăjduită, o învălmăşeală cumplită de mii de spinan în trupuri îngrămădite, ce săreau unele peste altele, pana ci răpăitul surd al puzderiei de picioare ce alergau se iiiâllH crescu, vuind ca ecoul unui tunet îndepărtat, străpuns <. îmi şi când de ţipetele stranii, sălbatice ale iepurilor înspăimăn taţi.

ARACATIŢA

Vehiculele fură oprite. Dacă ar fi mers mai departe, ar fi însemnat să calce iepurii sub roţi. Hăituiala încetase, iepurii Intrau în ţarc. Acest lucru necesita timp, pentru că iepurii erau cum prea înghesuiţi ca să mai alerge. Totuşi, ca poarta Beschisă a unui stăvilar, aripile intrării ţarcului înghiţeau încet mulţimea de iepuri. Masa acestora, mai îmbulzită ca nicio-Hată, scădea treptat, întocmai ca o baltă atunci când se deschide zăgazul. Ultimii întârziaţi intrară în goană, şi poarta la coborâtă.

— Hai să-i vedem! strigă Annixter.

Hilma coborî din cabrioletă şi, împreună cu Presley şi lui Harran, se apropie şi privi peste gardul înalt.

— Oh, aţi mai văzut vreodată aşa ceva? exclamă Hilma. Ţarcul, o împrejmuire foarte mare, se dovedea beâncăpător pentru puzderia iepurilor închişi în el. Masa dinăuntru colcăia, unduia, zvâcnea, se tălăzuia. Iepurii se îngrămădeau pe o adâncime de două, trei şi patru picioare, prea o mişcare continuă, cei de dedesubt se zbăteau să se

fidice sus, cei de deasupra cădeau, dispăreau. Părea că prezenţa oamenilor nu-i mai speria câtuşi de puţin. Bărbaţi Vârstnici şi băieţi se aplecau peste gard şi luau câte un iepure în fiecare mână, ţinându-i de urechi, în timp ce doi reporteri de la ziarele din San Francisco îi fotografiau. Zgomotul pe fcare-l făcea sumedenia de trupuri ce se zvârcoleau aducea feu şuierul vântului într-o pădure, în timp ce din masa încinsă, icăldată în sudoare, a iepurilor se ridica un miros ciudat, pătrunzător, de amoniac, un miros de sălbăticiune.

La un semnal începu măcelul. Câinilor care fuseseră duşi acolo în acest scop li se dădu drumul în ţarc, dar, aşa cum era de aşteptat, şovăiră să-şi facă datoria. Adulmecau uirioşi grămada de iepuri, apoi se trăgeau înapoi tulburaţi, neliniştiţi. Dar bărbaţii tineri şi bătrâni, portughezi în cea mai mare parte, erau necruţători. Annixter se îndepărtă cu Hilma. Cei mai mulţi dintre invitaţi se şi apucaseră să înjghebe Petre

FRANK NORR

cerea câmpenească.

În ţarc, masacrul continuă. Băieţi din Guadalajara, dil Bonneville şi de la ranchuri săreau în ţarc, cu câte un retevti în fiecare mână, clătinându-se peste sumedenia de trupulf îngrămădite sub picioare. Când se făcea loc, se cufunlM aproape până la brâu în masa ce tresaltă şi se zbuciumjjM jurul lor. Croiau în stânga şi în dreapta, cu înverşuraM orbeşte. Privitorii anglo-saxoni, strânşi împrejur, se trăgtfl înapoi, înfioraţi, dar sângele fierbinte al tinerilor portughifl mexicani şi metişi clocotea, aţâţat de acel uriaş măcel. I puţini dintre participanţii la hăituire stăteau şi priveau. fi invitaţii se îndepărtaseră spre coline, la vreun sfert de milă în acolo.

Picnicul şi petrecerea câmpenească urmau să aibă fi în jurul izvoarelor pârâului Broderson. Acolo se şi frigeau fi boi. Caii de ham fuseseră deshămaţi, cei de călărie, dfifl uaţi. O mulţime de bărbaţi, femei şi copii se împrăştiaser-Lj umbra stejarilor de Virginia. O larmă surdă, vălmăşagul dă versaţiilor, zăngănitul farfuriilor de tinichea, al cuţitelor

şi (fi culiţelor, se ridica în văzduh. Se desfundau sticle; pe iarba» aşterneau pături şi muşamale. Bărbaţii îşi aprindeau lulfLA şi ţigările de foi, femeile îşi alăptau pruncii.

Osterman, prezent pretutindeni, ca întotdeauifl radios, cu cizmele-i strălucitoare şi cu pantalonii lui de cai englezeşti, umbla de colo-colo printre pâlcurile de invilitfi susţinând un şuvoi nesfârşit de conversaţii, glumind zgofâfl tos, făcând cu ochiul, dând ghionturi, gesticulând, schi monosindu-se, nerămânând dator cu niciun răspuns, i i...

pe măscăriciul.

— Şugubăţul ăsta de Osterman se tot maimuţăreşte, *dţe* la urma urmei, e un băiat bun şi isteţ. Totuşi, nu are pl lui Magnus Derrick.

— Totul e în ordine, Buck? întrebă Osterman, apa i du-se de locul unde se aşezaseră Annixter, Hilma şi doanmi

I socotind o fală să arate farfuria goală.

După ospăţ începură pregătirile pentru întreofl Concurenţii trebuiau să se producă pe un tăpşan, unde li *U* sub 17 ani şi grăsunii aveau să se întreacă la alergate, mi băieţii mai tineri aveau să participe la concursuri de tit, <l* sărituri în lungime şi în înălţime şi de lupte clasice.

Presley era încântat de tot ce vedea, de ospăţul! inc, căruia îi urmau acum întreceri voiniceşti: Simplitate» fi francheţea lor şi veselia nevinovată a acestor anglo-saxotli înnobilau ospăţul. Era grosolan şi necioplit, dar fără urmf viciu. Oamenii aceştia erau cumsecade, plăcuţi, chiar *bfkWL* întotdeauna gata mai curând să dea decât să primească, *nwl* curând să ajute decât să fie ajutaţi. Bun soi de oameni, vărata coloană vertebrală a naţiunii1 Unde mai gipă asemenea bărbaţi vânjoşi. oneşti, îndrăzneţi, asem (AH femei voinice, frumoase? 1 Toţi. americani din cap pâriftfl picioare.

Annixter, Harran şi Presley urcară spre tăpşane care trebuiau să aibă loc întrecerile, pentru a le organi/. i marca distanţele. Acolo trândăvea cândva Presley de H amiezi

întregi, citind poeme, fumând şi moţăind. Tăpşanul domina întreaga vale spre miazăzi şi spre apus. Priveli era minunată. Cei trei tineri se opriră o clipă pe creastă H linei, uitându-se în toate părţile.

Gâfâind, tânărul Vacca veni în fugă după ei du-l pe Annixter.

— Ei, ei, ce este?

— Vă caută domnul Osterman pe dumneavoasti i 11 mister Harran. Vanamee, cowboy-ul de la Los Muierum Im mai a venit cu un bilet de la Governor. Se pare că ei nvn grav.

— Ce-o mai fi? mormăi Annixter, în timp ce colioimli devale.

Îl găsiră pe Osterman punând în mare grabă şaua \m pursângele lui. Aproape de el, Vanamee ţinea de däiloul un cal ud de sudoare, înspumat. Câţiva dintre petrecăreţii care se ospătau pe iarbă întoarseră capetele spre ei, curioşi. Vădit, plutea ceva în aer.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Annixter, apropiindu-se, împreună cu Harran şi urmat de Presley.

— La toţi dracii! exclamă Osterman cu răsuflarea tăiată. Citeşte biletul; l-a adus Vanamee adineauri. îi întinse biletul şi zise întoarse, continuând să strângă chingile şeii. Trebuie să alergăm numaidecât într-acolo, strigă el. Ne-au luat-o înainte.

Annixter citi biletul. Harran şi Presley priveau peste umărul lui.

— Aha, a sunat ceasul! exclamă Annixter. Harran încleşta dinţii.

— Acum, pe ei! rosti el.

— Au şi sosit la dumneavoastră, domnul Annixter, spuse Vanamee. Am trecut pe acolo. L-au pus pe Delaney în posesie şi v-au scos toată mobila în drum.

Annixter se întoarse spre el cu buzele albe. Presley şi Harran se repeziră la cai.

— Vacca, strigă Annixter, unde eşti, Vacca? Pune şaua pe Şarg! Repede! Osterman, adună cât mai mulţi dintre membrii ligii care sunt pe aici. Înţelegi? într-o clipă sunt

înapoi. Trebuie să-i spun Hilmei.

Annixter o luă la goană. Hooven venea valvârtej spre cei rămaşi pe loc. Ochii lui mici scânteiau. îşi aducea şi calul.

— Spuneţ, oameni ceia fenit? Eu sunt deşa gât, uite, am puşca în mun.

— Au năvălit la ranch, fetiţo, îi spuse Annixter Hilmei, petrecând un braţ pe după umerii ei. Acum sunt în casa noastră! Alerg să văd ce e de făcut. Du-te la Derrick şi aşteaptă-mă.

Hilma îi cuprinse gâtul cu braţele.

— Pleci acolo? îl întrebă.

FRANK NOÉH

— Trebuie să mă duc. Nu-ţi fie frică. Totul o să iasă tfifl Aşteaptă-mă la Derrick… Ei, la revedere.

Hilma nu spuse un cuvânt. îl privi lung în ochi, apă A sărută pe buze.

Între timp, vestea se răspândise.

Oamenii se ridicaseră în picioare. Femei şi bărbaţi, fi ca varul, se uitau unii la alţii, amuţiţi, sau scoteau exclai nearticulate. Un murmur straniu, neobişnuit, luă locul vest Hat însufleţite de până atunci. În aer plutea o senzaţie apoi<toare de spaimă, de zăpăceală, de primejdie ameninţaţi Ce se va întâmpla acum?

Când Annixter se întoarse la Osterman, câţiva diniti membrii ligii se şi adunaseră. Toţi erau călări. Printre *WmWă* aflau Hooven, Harran, Garnett de la ranchul Ruby, Get! de la ranchul San Pablo, Phelps, vătaful de la Los Muierifl şi, în sfârşit, Dabney, stând deoparte, tăcut ca întotdeauna Presley se întoarse şi el, călare.

— Mai bine nu te-ai amesteca în povestea asta, Pn strigă Annixter.

— Suntem gata? întrebă Gethings.

— Gata, suntem gata toţi.

— Toţi? Care toţi? strigă Annixter. Unde suntem sute de oameni care trebuiau să se ridice la cea din lll chemare?!

Ceilalţi membri ai ligii şovăiau. Acum, când venise

dH hotărâtoare, erau uluiţi. A, nu, n-aveau să se bată, să fi împuşcaţi numai pentru pământul lui Derrick! N-aveau aunif Drept cine îi luau Annixter şi Osterman? Nu, drăguţilor, Cfifl Ferată le-o luase înainte! Cu toate vorbele lui mari, Derffl îngăduise să fie luaţi prin surprindere. Singurul lucru chiu rămânea de făcut era să convoace comitetul executţi Altceva nu se mai putea face. Cât despre a merge acolo cu mâna goală, nuuu, drăguţilor! Asta era prea mult!

— Atunci să-i dăm drumul, băieţi! strigă Osterman, inliifi bându-le spatele. Governor ne-a trimis vorbă să venim la Hooven. Mergem spre viaduct, şi de acolo o luăm pe cărarea bare duce la Hooven.

Porniră, începu o cavalcadă înfiorătoare. În timp ce Coborau povârnişul abrupt, poneiul lui Presley îngenunche fcub el de două ori. Annixter, pe Şarg, şi Osterman, pe pursângele lui, amândoi călăreţi buni, îi duceau pe ceilalţi într-o goană nebună, turbată. Colinele rămaseră în urmă. Trecură Broderson Creek. Cei nouă cai, şfichiuiţi, împunşi cu pintenii, galopau din răsputeri pe şesul ranchului Quien Babe, de-a dreptul prin grâul nesecerat. Goana lor făcea să sune lanul, parcă s-ar fi sfâşiat o ţesătură uriaşă. Peisajul ne pe ambele părţi se contopea, părând o pată lungă. Le Bădeau lacrimile. Pietricele, bulgări de pământ, boabe de! grâu le ţâşneau în faţă, lovindu-i ca nişte gloanţe. Mai încolo, Când întâlniră din nou cursul şerpuit al lui Broderson Creek, pursângele lui Osterman îl trecu dintr-un singur salt. Pe sub Viaduct copitele împroşcară o ploaie de noroi şi de pietriş, kaii urcară apoi dâmbul gâfâind şi scoţând aburi ca nişte (Cazane cu vapori. O luară pe cărarea care ducea spre casa lui Hooven, înşiruindu-se unul după altul. Poneiul lui Presley rămăsese în urmă. Calul lui Hooven avea ochii injectaţi. Şargul, întărâtat, ca un cocoş în luptă, se întrecea pe el însuşi şi conducea cavalcada, lăsându-l mult în urmă chiar şi le pursângele englezesc al lui Osterman.

În sfârşit, în zare, sub uriaşul stejar de Virginia, se ivi basa nevăruită a lui Hooven. Călăreţii trecură în ropot

peste Lower Road, năvălind peste gard, şi dădură buzna, tropăind, în curte. Magnus îi aştepta.

Descălecară, fiind la fel de istoviţi ca şi caii.

— Ei, unde-s toţi oamenii? îl întrebă Annixter pe [Magnus.

— Aici se află doar Broderson şi Cutter. Altcineva n-a mai venit. Credeam că o să aduceţi mai mulţi oameni.

FRANK N (H i i

— Nu suntem decât nouă.

— Unde-s cei şase sute care trebuiau să se ridice la JH dintâi chemare a ligii?! exclamă Garnett cu amărăciune.
1

— Naiba s-o ia de ligă! spuse Annixter. S-a d copcă, s-a spulberat la prima suflare de vânt.

— La urma urmelor, am fost luaţi prin surprindere, în Magnus. Nu ne-am aşteptat câtuşi de puţin la aşa ceva în sfârşit, suntem unsprezece. E destul!

— Ei, ce s-a întâmplat? A venit portărelul? câţi.

are?

— Portărelul tribunalului federal din San FrançbH explică Magnus, a venit în zori şi s-a oprit la Guadalajaia Ani aflat lucrul acesta acum aproximativ o oră de la prit Bonneville. Mi-au telefonat mie şi domnului Brodeison U Behrman i-a ieşit înainte şi a avut grijă să-i pună la dispn-il, r vreo zece – doisprezece locţiitori de-ai şerifului. După ce h \. e alăturat şi Delaney, Ruggles şi Christian, au pau till Guadalajara, îndreptându-se spre casa ranchului Uuinji Sabe. Înmânează ordonanţele de evacuare şi îi pun în \.*nu* sesie pe cumpărătorii fictivi. Sunt înarmaţi. S. Behiinan Ij însoţeşte.

— Unde sunt acum?

— Cutter îi pândeşte de pe viaduct. S-au întoi Guadalajara. Acolo se află acum.

— De la Guadalajara, îşi dădu cu părerea Gethings, UK pot face decât una din două sau să se îndrepte spre ranoţfl lui Osterman, pe Upper Road, sau s-o ia pe Lower Road cpul ranchul domnului Derrick.

— La asta m-am gândit şi eu. confirmă Magnus, fi

aceea v-am chemat. De aici de la Hooven putem supravnghea ambele drumuri în acelaşi timp.

— Avem pe cineva pe Upper Road?

— Pe Cutter. E la viaduct.

— Uitat, observă Hooven, pe care-l îmboldeau în iim

R AC AT IŢA

lele fostului soldat, uitat, acest flăcăi e pun acolo, cret eu. Irepuie punem pichet şi încolo pe Lower Road! Să ia pinocl K la tom Annixter. Uitat, canal de irigar. Canal merj drept peste aminteu trumur, nu? Acolo fain fortificat, nu-i aşa? Se luptam la canal.

Într-adevăr, canalul de irigare era o tranşee gata făcută foarte potrivită, căci tăia ambele drumuri, aşa cum le arătase hooven, închizând drumul de la Guadalajara spre toate fermele din împrejurimi, în afară de acela al lui Annixter, care şi Lsese ocupat.

Gethings plecă, spre a se alătura lui Cutter la viaduct, în timp ce Phelps şi Harran, luând binoclul de câmp al lui annixter şi încălecând pe cai, porniră spre Guadalajara pe Lower Road, ca să pândească apropierea portărelului din partea aceea.

După ce pândarii plecară spre posturile lor, cei rămaşi în casa lui Hooven se îngrijiră de arme. De multă vreme, toţi (membrii ligii luaseră obiceiul de a purtă pistoale la ei. Erau şi cum înarmaţi. Hooven avea puşcă. Numai Presley nu avea nicio armă.

Odaia cea mare din casa lui Hooven, în care se adunaseră membrii ligii, mobilată sărăcăcios, era curată. Un ceasornic vechi ticăia zgomotos pe o poliţă. Într-un colţ era patul, cu plapuma ponosită. În mijlocul odăii, pe duşumea, se afla o masă de brad. Se adunară cu toţii împrejurul ei, doi sau trei aşezându-se pe scaune. Annixter stătea pe colţul mesei, ceilalţi rămăseseră în picioare.

— Sper, domnii mei, spuse Magnus, că ziua aceasta va trece fără vărsare de sânge. Sper că nu va trebui să se tragă niciun foc. Calea Ferată nu va forţa nota, nu va duce lucrurile până acolo încât să se provoace o încăierare. Când portărelul îşi va da seama de seriozitatea cu care

privim lucrurile, de hotărârea noastră fermă, sunt convins că va bate în retragere.

FRANK NOAHJ

Se auzi un murmur de încuviinţare.

— Ascultaţi, spuse Annixter, dacă toată dandanai în i. «poate fi aplanată paşnic, printr-un mijloc oarecare, fireşti «ti condiţia de a nu ceda o iotă, sunt de părere că trebiiK cădem la înţelegere.

Cei de faţă făcură ochii mari. Vorbea oare AnnijjM omul aprins, arţăgos, cârcotaş, care căuta cearta JH lumânarea, Annixter care, de data aceasta, era cel dint-H singurul păgubaş, căruia îi luaseră ranchul şi-i zvârli < i lucrurile în drum?!

— Când ai ajuns să ucizi un om, urmă el, când ai at-H să ucizi, pentru o pricină sau alta, e grav! Propun să fa încă o încercare spre a împiedica un asemenea lucru, vedem dacă n-am putea să stăm de vorbă chiar cu poţi lui. În orice caz, trebuie preîntâmpinat pericolul de a m-H prea departe. Domnilor, nu care cumva să tragem noi cel *qÊÊ* tăi foc! Ce aveţi de spus?

Cei de faţă încuviinţară de îndată într-un *ÊmjM* Frământându-şi neliniştit barba lungă, bătrânul BrodalH adăugă:

— Nu… nu… nicio violenţă, nicio violenţă inutilă. Da, dH mi-ar fi silă să-mi mânjesc mâinile cu sânge nevinovat este nevinovat. Nu ştiu dacă S. Behrman… ei, este… eH fără îndoială că el are sânge nevinovat pe mâini. Povc Mi aceea cu Dyke, ce îngrozitor, ce îngrozitor! Dacă Dyk” «căzut în greşeală, a fost împins la asta! Calea Ferată nu \ *fm* buia să-l aducă până acolo… Vreau să fiu cinstit şi rin i fiecare…

— Vine o căruţă de la Los Muertos, vesti Presley din uşi

— Cinstit şi drept cu fiecare, mormăi bătrânul Brodei-mii, clătinând din cap şi încruntându-se, încurcat. Nu vreau nfl să… nedreptăţesc pe nimeni dacă nu mi-a făcut niciun au

— Căruţa se duce spre Guadalajara? întrebă Gamiti

ridicându-se de pe scaun şi apropiindu-se de uşă.

— Da, e un portughez. Unul din căruţaşii care lucrează Ha grădinărie.

— Să-l întoarcem din drum! strigă Osterman. Nu trebuie a meargă mai departe. Nu e bine să-l lăsăm să ducă ştiri Hefului poliţiei şi lui S. Behrman.

— Îl opresc îndată, spuse Presley încălecând.

Şi o luă la goană după căruţă. Ceilalţi priveau din faţa casei lui Hooven. Presley opri căruţa şi spuse ceva por Hughezului. Acesta putea fi auzit cum protestează cu Biprindere. Până la urmă însă se întoarse.

— Stare de asediu la Los Muertos, nu?! observă Hbsterman. Atenţie! strigă el, întorcând capul. Vine Harran.

Harran sosi în galop, îl înconjurară cu toţii.

— Se zăresc! strigă el. Vin pe drum, S. Behrman şi uggles sunt într-o trăsură cu doi cai. Toţi ceilalţi, unsprezece le număr, sunt călări. Printre ei se află Christian şi Delaney. B\ceştia doi au puşti. L-am lăsat pe Hooven să-i suprave-Hgheze.

— Ar fi bine să-i chemăm încoace pe Gethings şi pe HCutter, propuse Annixter. Avem nevoie de toţi oamenii.

— Îi chem îndată, se oferi din nou Presley. Aş putea să hau Şargul? Poneiul meu este aproape la capătul puterilor.

Se îndepărtă în galop. Nu departe îi întâlni pe Gethings şi pe Cutter întorcându-se spre casa lui Hooven. De pe darnicul de unde pândeau, zăriseră şi ei ceata şefului poliţiei Heşind din Guadalajara pe Lower Road. Presley le comunică hotărârea de a nu deschide ei cei dintâi focul.

— Foarte bine, încuviinţă Gethings. Dacă se va ajunge Ha un schimb de focuri, înseamnă că s-a isprăvit cel puţin cu unul dintre noi. Delaney nu-şi greşeşte niciodată ţinta!

Când ajunseră la casa lui Hooven, membrii ligii ocu Bpaseră în şanţ poziţii de luptă. Podeţul de scânduri de peste şanţ fusese răsturnat. Cu două pistoale lungi în faţa

lui, pe I marginea şanţului, Magnus se afla în centru. Harran era ăla

turi de el. De o parte şi de alta, şi la interval de cinci piciofl unul de celălalt, luaseră poziţii restul membrilor ligii, cu pl ţoalele gata de tragere. Dabney, bătrânul cel tăcui i scosese haina.

— Ocupaţi-vă locurile între Osterman şi Broderson strigă Magnus celor trei care se apropiau călări. I'i adăugă el, îţi interzic să te amesteci câtuşi de puţin I povestea asta!

— Da, să stea deoparte! strigă Annixter, din în u Pres, du-te înapoi la casa lui Hooven şi vezi de cai, ad; lung el. Treaba asta nu te priveşte. Supraveghează di nun dinapoia noastră. Nu lăsa pe nimeni să se apropie (; nimeni, înţelegi?

Presley se îndepărtă, ducând de dârlogi Şargul şi fij doi cai pe care călăriseră Gethings şi Cutter. îi legă» iil uriaşul stejar de Virginia, apoi ieşi în drum, în faţa căsoi, O să vadă ce se întâmplă.

În şanţul adânc până la umeri, membrii ligii, gâtul luptă, încordaţi, aşteptau în tăcere, cu ochii aţintiţi lui licărirea albă de pe drumul care ducea spre Guadalaj; n.i

— Unde-i Hooven? întrebă Cutter.

— Nu ştiu, răspunse Osterman. A plecat împreună Harran Derrick să supravegheze drumul. Ei, Harran, strigi Hooven n-a venit înapoi?

— Nu ştiu ce-o mai aştepta, răspunse Harran. Trebui vină îndată după mine. Credea că ceata portărelului putea preface că vine încoace şi până la urmă să ocol pe Upper Road. Zicea că vrea să-i mai supravegheze, însă ar fi trebuit să fie aici.

— Nu cumva o trage în ei, de capul lui?

— Nu, nu cred să facă aşa ceva.

— S-ar putea chiar să-l prindă.

— Da. Şi asta s-ar putea.

Deodată, dinspre răspântie se auzi un strigăt şi se

un nor de praf, din care ieşi capul unui cal.

— Atenţie, vine cineva!

— Nu uitaţi: nu deschidem focul cei dintâi.

— S-ar putea să fie Hooven. Nu se vede bine. El o fi? l-ar părea că e numai un cal.

— Prea mult praf pentru un singur cal! Annixter luă binoclul din mâna lui Harran şi-l duse la ochi.

— Nu, nu sunt ei, spuse numaidecât. Şi nici Hooven. E căruţă. E căruţa măcelarului din Guadalajara, adăugă după o clipă.

Încordarea slăbi. Toţi îşi traseră adânc răsuflarea, lăsându-se înapoi pe locurile lor.

— Îl lăsăm să treacă, Governor?

— Podeţul e răsturnat. Nu poate să treacă mai departe, Bar nici înapoi să nu-i dăm drumul. Să-l oprim şi să-l întrebăm le-i pe acolo. Mă mir că portărelul l-a lăsat să treacă.

Căruţa se apropia în trap viu.

— N-or fi cumva pitiţi în căruţă, domnul Annixter? întreită Magnus. Uită-te cu atenţie. Poate fi un vicleşug. Ciudat, Bum de l-a lăsat portărelul să treacă?!

Membrii ligii se ridicară din nou. Osterman puse mâna Ipe pistol.

— Nu, strigă Annixter după câteva clipe, în căruţă nu se (vede decât un singur om!

Căruţa se apropia. Cutter şi Phelps săriră din şanţ şi o priră.

— Ce e… ce e?… strigă tânărul măcelar, ridicându-se. E rupt podeţul?

Când auzi însă că va fi ţinut acolo, flăcăul protestă în gura mare, nespus de speriat, de buimăcit, neştiind ce avea să se întâmple.

— Nu, nu. Trebuie să duc carnea. Lăsaţi-mă să plec. N-am nimic de-a face cu dumneavoastră.

Şi trase de hăţuri, încercând s-o ia înapoi. Cutter

scoase cuţitul de vânătoare şi tăie hăţurile calului chiar I zăbale.

— Rămâi aici câtăva vreme, fiule. Nu-ţi facem nici rău. N-o să te întorci în oraş până nu-ţi spunem noi. *CEM* veneai încoace pe câmp ai văzut pe cineva?

Asaltat de întrebările membrilor ligii, tânărul măcel;» *t* spuse până la urmă că trecuse chiar la linia ferată pe I o trăsură cu doi cai şi o ceată de călăreţi care se îndn spre Los Muertos.

— Ei sunt, da, da, murmură Annixter. Vin pe du acesta. Fără îndoială!

Calul şi căruţa măcelarului fură trase deoparte, i fiind legat la gard cu unul din hăţurile tăiate. Măcelaiul fu încredinţat lui Presley, care îl încuie în grajdul lui Hooven, j

— La naiba! la staţi! exclamă Osterman. Dar Bism. iie (unde-i?

Într-adevăr, măcelarul nu văzuse nici urmă de HoovlM Clipele treceau, dar acesta nu se ivea de loc.

— Hm! Unde-o fi dispărut?

— Pun rămăşag că l-au prins. Cum se aprinde zănaloi Mi ăsta de neamţ, s-o fi apropiat prea mult de ei! Din partea fi oricând te poţi aştepta să-şi piardă capul.

Trecură cinci minute, apoi zece. Drumul spl Guadalajara se întindea pustiu, încins, albit de soare.

— Se pare că portărelul şi S. Behrman nu se grăbeai

— Să plec înaintea lor, în recunoaştere, Governor? întjfl bă Harran.

Dabney, însă, care şedea lângă Annixter, îi atmil umărul şi, fără a rosti o vorbă, arătă spre drum. Annixter privi într-acolo, şi deodată strigă:

— Uite-l pe Hooven!

Neamţul galopa sub ochii lor, aproape de cotitura dru Mmului, cu puşca de-a curmezişul şeii. Sosi repede, trase de dârlogi şi sări din şa pe buza şanţului de irigare.

— Fin! strigă el, tremurând de emoţie, l-am pântit mult ifreme de pe parte a trum tin tufiş. S-a oprit la porta te tincol fie linie ferat şi a forpit mult freme uni cu alt. Apoi a pornit mai ţepart. Au sicur puste la oplinc, l-am fezut pe unu cum pune cartuş în puste. Cret că fin spre caz me

întâi, să mă alunj, să-mi le caz, bei Gott!

— Nu-i nimic. Descăleca şi stai liniştit, Hooven. Nu tragi decât dacă…

— Uite-i!

Izbucniseră toţi într-un glas. De data aceasta nu se puteau înşela. La cotitura drumului se ivise o trăsură trasă de poi cai, însoţită de trei călăreţi. În urma lor, într-un nor de praf, se zăreau la intervale doi… trei… cinci… şase, alţi bărbaţi [călări.

Aceştia erau deci S. Behrman şi portărelul tribunalului federal, cu escorta lor! Aşadar, sosise clipa despre care spuneau că n-avea să vină niciodată, suprema încercare a forţelor, lupta finală dintre trust şi popor, încleştarea directă, violentă a oamenilor înarmaţi, sfidarea legii, nesocotirea; 8 utorităţii de stat. Da, clipa aceea se apropia.

Osterman trase cocoşul pistolului şi, în liniştea adâncă ce se aşternuse, ţăcănitul lui se auzi limpede de la un cap la Itul al şirului de oameni.

— Domnilor, nu uitaţi ce-am vorbit! strigă Magnus. Mister Osterman, te-aş ruga să laşi cocoşul pistolului.

Nu se auzi niciun răspuns. Într-o tăcere adâncă, stând nemişcaţi la locurile lor, membrii ligii îl aşteptau pe portărel să be apropie.

Trecură vreo cinci minute. Călăreţii îşi continuau drumul. Ajunseseră aproape. Începu să se audă tropotul prelung de copite şi scrâşnetul roţilor trăsurii pe pietrişul amestecat cu praful drumului. Acum membrii ligii puteau desluşi chipurile duşmanilor.

În trăsură se aflau S. Behrman şi Cyrus Ruggles.

FRANK NORF

Acesta din urmă mâna caii. Un bărbat înalt, în redingotă! pălăria lăsată pe ochi, portărelul, fără îndoială, călăreb stânga trăsurii. Delaney, în mână cu un „Winchester”, călii în dreapta. Christian, misitul de terenuri, vărul lui] Behrman, şi el cu o puşcă în mână, se zărea în urma şeful poliţiei. După aceştia venea întins un pâlc de călăreţi, fi căror feţe nu se vedeau prin praful

stârnit de roţile trăsurii, Se apropiau repede.

— Să nu-i lăsăm să se apropie prea mult, Govern! şopti Harran.

Când trăsura lui S. Behrman ajunse la vreo sută iarzi, Magnus sări în drum, lăsându-şi pistoalele pe margini şanţului. Le făcu semn lui Garnett şi lui Gethings să-l urm «J cu excepţia lui Broderson, ei trei erau cei mai vârstnici în H tară fără arme, ca să stea de vorbă cu portărelul.

Magnus îi strigă acestuia:

— Opriţi!

Din şanţ, Annixter, Osterman, Dabney, Harrt Hooven, Broderson, Cutter şi Phelps, cu mâna pe pistol priveau tăcuţi, cu ochii în patru, ageri, gata la orice.

Când răsună strigătul lui Magnus Derrick, îl văzurfi Ruggles că trage brusc de hăţuri. Trăsura se opri, şi calăm de asemenea Magnus, urmat de Garnett şi de Gethingijj apropie de portărel şi începu să vorbească. Cei din şfifl auzeau glasul, dar cuvintele nu le puteau desluşi. îl auziii pe portărel răspunzând destul de liniştit. Amândoi strânseră mâinile. Delaney dădu ocol trăsurii şi-şi opn *M* înaintea ei, de-a curmezişul drumului. Se apleca din ţ ascultând ce se vorbea, dar nu spunea nimic. Când şi r; în S. Behrman şi Ruggles, de pe bancheta trăsurii, făceflU remarcă sau alta însă, la început, în măsura în care merfil ligii puteau să-şi dea seama, nici Magnus, nici portantul i le acordau vreo atenţie. Observară totuşi că cel din urmă i din cap de mai multe ori, şi la un moment dat îl mul exclamând: „Îmi cunosc eu prea bine datoria, mister Derrick!”

În clipa aceea, Gethings se întoarse şi, văzându-l pe Delaney aproape, îi spuse ceva, dar cei din şanţ nu auziră ce anume. Delaney răspunse tăios, şi cuvintele lui părură să-l înfurie pe Gethings. Acesta arătă cu mâna înapoi spre şanţ, către membrii ligii, postaţi acolo. Delaney păru să comunice celorlalţi oameni din ceată că membrii ligii erau acolo, gata să reziste. Priviră cu toţii spre şanţ şi-i văzură limpede pe fermieri cu pistoalele în mâini.

Între timp, Ruggles i se adresase direct lui Magnus şi

între ei doi se iscase o discuţie aprinsă. La un moment dat, Harran îl auzi pe tatăl lui strigând:

— Afirmaţia aceasta e o minciună şi ştii acest lucru mai bine decât oricine!

— Hm! mormăi Annixter către Dabney, care sta alături de el, în şanţ. S-au apropiat prea mult! ia te uită cum se furişează! Magnus nu-i vede oare?

Ceilalţi călăreţi din ceata portărelului trecuseră din spatele trăsurii înaintea ei, răsfirându-se pe drum. Câţiva îi înconjuraseră pe Magnus, pe Garnett şi pe Gethings, ceilalţi vorbeau ceva între ei, arătând spre şanţ. Cei din şanţ nu-şi puteau da seama dacă acţionau din ordin sau nu, dar era neîndoielnic că unul sau doi dintre oamenii portărelului înaintaseră prea mult. În afară de asta, Delaney îşi împinsese calul între Magnus şi şanţ, şi acum alţi doi călăreţi din urmă îi urmaseră pilda.

Ceata de oameni înarmaţi îi înconjurase pe cei trei fermieri şi acum vorbea toată lumea deodată.

— Hei, îi strigă Harran lui Annixter, nu-mi place ce se petrece! Parc-arvoi să-i prindă! înainte de a ne dumiri noi, ar putea pune mâna pe Governor şi pe ceilalţi.

— Ar trebui să se întoarcă, îşi dădu cu părerea Annixter.

— Ar trebui să le atragem atenţia că se strâng pe furiş în jurul lor.

FRANK NOI elvi

În clipa aceea, disputa aprinsă dintre Magnus DemRuggles ajunsese la paroxism. Răcneau care mai de e gesticulând mânioşi.

— Ar trebui să vină înapoi! strigă Osterman. De frfl întâmpla ceva acum, n-am putea trage, de teamă să niM lovim.

— Da, şi se pare c-o să se întâmple ceva foarte curândi Gethings şi Delaney se certau cu aprindere, şi un lociflitor se apropie, intervenind în discuţie.

— Mă duc să-l chem pe Governor înapoi! strigă Annixiaf, sărind deodată afară din şanţ.

— Nu, nu, îl opri Osterman, nu ieşi din şanţ. Daol

rămânem pe loc, n-au să ne poată scoate de aici!

Auzindu-l pe Osterman, Hooven şi Harran, carurmaseră instinctiv pe Annixter, şovăiră, oprindu-B nehotărâţi în faţa şanţului, cu armele în mâini.

— Governor, strigă Harran, vino înapoi! Nu poţi fejf nimic.

Totuşi, disputa continuă. Înaintând puţin, unul di locţiitorii şerifului răcni:

— Staţi acolo! Nu vă mişcaţi!

— Să te ia toţi dracii! îi răspunse prompt Harran. Aici H pe pământul meu!

— Oh, coboară în şanţ! îl rugă Osterman. N-are nici un rost.

— La… ascultaţi… strigă deodată Harran. Ne chearul Governor. Haideţi! Mă duc!

Osterman sări din şanţ, se apropie de el şi luându-l elf braţ îl trase înapoi.

— Nu te-a chemat. Ce te aprinzi aşa?! Ai să dai tulul peste cap! Coboară în şanţ.

Neînţelegând bine ce se întâmpla şi văzându-l pa Osterman că ieşise din şanţ, Cutter, Phelps şi bătrânul Dabney îi urmară pilda. Toţi membrii ligii erau acum afară din şanţ. Hooven, Osterman, Annixter, în frunte cu Harran, se opriseră ceva mai departe, pe drum, iar Dabney, Phelps şi Cutter păşeau spre ei.

— Staţi pe loc! le strigă din nou locţiitorul.

În grupul din jurul trăsurii lui S. Behrman, Gethings şi Delaney se certau încă, iar disputa aprinsă dintre Magnus, Garnett şi portărel continua.

Până în clipa aceea, Christian, misitul de terenuri, se ţinuse deoparte, în spatele trăsurii. Acum însă păşi înainte.

Neavând loc suficient, când trecu pe lângă trăsură, calul lui se lovi de butucul roţii. Animalul sări brusc înapoi şi, dând peste Garnett, îl trânti la pământ. Calul lui Delaney aflându-se între trăsură şi membrii ligii care ieşiseră pe drum, în faţa şanţului, aceştia nu văzură bine ce se petrecuse şi interpretară greşit întâmplarea.

Garnett nu apucase să se ridice, când deodată

Hooven răcni:

— Hoch der Kaiser! Hoch das Vaterland!

Şi, lăsându-se într-un genunchi, duse puşca la umăr, ochind cu grijă, şi trase în grupul de oameni din jurul trăsurii, în aceeaşi clipă, toate pistoalele şi puştile părură să se descarce de la sine. Locţiitorii şerifului şi membrii ligii I deschiseseră focul aproape simultan. La început nu se auzi decât un vuiet învălmăşit de împuşcături, apoi vuietul se transformă într-o răpăială precipitată, dezordonată, foc cu [foc, după care urmă o clipă de linişte, şi, în sfârşit, răspicate ca tic-tacul unui ceas, răsunară la intervale regulate încă trei detunături. În cele din urmă se aşternu liniştea.

Delaney, împuşcat în pântece, lunecă din şa şi începu să se târască pe brânci de pe drum în grâul nesecerat; Christian căzu pe spate peste trăsură şi rămase atârnat ast-I fel, cu capul şi umerii pe roată, cu un picior înţepenit de-a curmezişul şeii. În clipa când încercă să se ridice din genunchi, Hooven fu lovit de un glonţ drept în gât. Se prăbuşi

FRANK NORRIE

pe brânci, strigând:

— Oh, m-au puşcat, păieţi!

— Ah, m-au împuşcat, fraţilor! strigă bătrânul Broderson: clătinându-se cu capul în piept, cu mâinile ţepene, depărtnli de trup, şi se prăvăli în şanţ.

Cu sângele podidindu-i pe nas şi pe gură, Osterman şi întoarse pe călcâie şi se trase înapoi. Presley îl ajută streacă şanţul. Osterman se aşeză jos, cu capul pe braţtfl împreunate. Harran Derrick se prăbuşi la pământ, cu faţa în jos, şi rămase nemişcat, gemând îngrozitor. Sub pântecsli lui se forma o baltă de sânge. Tăcut ca totdeauna, bătrânii Dabney primi moartea fără să crâcnească. Căzu în genunchi, se ridică din nou, se lăsă înapoi şi-şi dădu duhul fără o vorbă Annixter, ucis pe loc, se prăvăli pe spate ca trăsnit, incH menind, aşa cum căzuse, cu un braţ deasupra ochilor.

CAPITOLUL 7

În drum spre casa ranchului Los Muertos, Hilma şi idoamna Derrick auziră nişte împuşcături undeva departe.

— Opreşte! strigă Hilma, punând mâna pe braţul tânărului Vacca. Opreşte! Ascultaţi! Ce a fost asta?

Cabrioleta se opri. Din depărtare, dominând freamătul lanurilor de grâu, se auzeau înăbuşit focuri de puşcă şi de pistol.

— Auziţi?! strigă Vacca, rotindu-şi ochii. Acolo se bat! Se luptă!

Doamna Derrick îşi acoperi faţa cu mâinile.

— Se luptă?! izbucni ea. Oh, oh, ce îngrozitor! Magnus e acolo… Şi Harran.

— Unde credeţi că sunt? întrebă Hilma. – încolo, spre gospodăria lui Hooven. – întoarce. Mână spre Hooven, repede!

— Mai bine nu, doamna Annixter, se împotrivi tânărul. Domnul Annixter a spus să ne ducem la Los Muertos. Dacă s-au încăierat acolo, mai bine am face să ocolim casa lui Hooven. Oricum, nu vom ajunge decât după ce se va fi isprăvit totul.

— Da, da, hai la noi, insistă doamna Derrick. Mi-e frică. Oh, Hilma, mi-e frică!

— Dacă vă e frică, haideţi cu mine la Hooven!

— Acolo unde se luptă?! Mi-e cu neputinţă… Nu pot şi aşa cum spune domnul Vacca, până ajungem noi acol

va fi isprăvit totul.

— Sigur! întări tânărul Vacca.

— Mână spre Hooven! porunci Hilma. Dacă nu un-H mergeţi, mă duc singură, pe jos! Şi zvârli poala rochiei ppitif marginea cabrioletei, pregătindu-se să coboare. Cum pud şi exclamă ea, întorcându-se spre doamna Derrick Harran şi soţul dumneavoastră cine ştie dacă nu suni Hi primejdie!

Bombănind, Vacca întoarse cabrioleta şi, mânând e etil de-a dreptul peste câmp, ajunse la drumul – ce duci Guadalajara, nu departe de zidurile misiunii.

— Repede! strigă Hilma.

Şfichiuiţi de bici, caii goneau întins. În zare se ifH casele ranchului Quien Sabe.

— Nu vreţi să oprim la ranch? întrebă Vacca peste urm

— Nu, nu! Oh, mână mai departe!

Trecură în goană printre acareturile ranchului.

— Oh, exclamă Hilma deodată, priviţi! ia uite ce ani Vacca trase de hăţuri, ridicând caii în două i căci din faţa casei lui Annixter drumul era blocat...

Un morman de efecte casnice, scaune, sofale, tab! lămpi, zăcea în mijlocul aleii. Micul cămin al Hilmei *hv Mn* devastat, toate lucruşoarele ei scoase afară, zvârlite făr. i mill în drum, toate lucruşoarele pe care ea şi soţul ei, 1 cumpăraseră în săptămâna aceea minunată care urm. twi căsătoriei lor. Iată garnitura albă, emailată, de dormitor, < ni «trei scaune, lavoarul şi biroul, sertarele biroului căzuserl l conţinutul lor se risipise în colbul aleii, lată carpetele de l. mfl albă din salonaş, iată consola pentru flori, cu toate v) / «! sfărâmate, cu florile veştejite! lată acvariul cu peştişorii nutll, spart! lată peştişorii, morţi! lată balansoarul, maşina dl cusut, masa mare, rotundă, de stejar galben, lampa cu iliu jurul uriaş de hârtie roşie, fotografiile gingaş pastelate, care târnau pe pereţi, coriştii cu ochi drăgălaşi, fetiţele, gânditoare, în rochii roz. Iată bibelourile sculptate în lemn, înfăţişând prepeliţe şi raţe, iată, în sfârşit, perdelele de liuselină, încreţite, odinioară imaculate, acum sfâşiate, călfcate în picioare fără milă; iată patul, minunatul pat cu bal-Bachin, atât de falnic şi de vesel, de care Hilma era atât de mândră, aruncat acolo, în calea tuturor, smuls de la locul lui, Bin intimitatea iatacului conjugal, violat, pângărit, zvârlit în praf, ziua-n amiaza mare, în văzul lumii, ca o batjocură, ca o kişine.

Hilmei i se părea că fusese astfel dezvăluit, înjosit beva, din ea însăşi, din fiinţa ei, că fusese pus la stâlpul Infamiei, atârnat în ştreang, spre batjocura lumii, tot ceea ce locotea sacru. Lacrimile durerii îi podidiră ochii, învăpăierea pudorii ultragiate îi aprinse obrajii.

— Oh, strigă ea, sugrumată de un suspin, oh, cum au

putut să facă aşa ceva?!

Scoaseră capul însă din nou celelalte temeri, o asaltară ler celelalte spaime, ameninţătoare.

— Dă-i drumul! îi strigă ea lui Vacca. Mână repede! Vacca însă nu porni caii. Zărise ceea ce scăpase tenţiei Hilmei: pe veranda casei ranchului vegheau doi oameni, fără îndoială, doi locţiitori ai şerifului. Stăteau de bază acolo, atestând luarea în posesie a ranchului, şi prezenţa inamicului la Quien Sabe îl intimida.

— Nu! declară el sărind de pe capră. Nu vă duc unde l-ar putea să vi se întâmple ceva. Şi apoi drumul e închis de mormanul ăsta de lucruri. Nu putem să trecem cu cabrioleta.

Hilma sări jos.

— Haideţi, îi spuse ea Anniei Derrick.

Tremurând, şovăind, buimacă de spaimă, doamna Derrick se supuse. Hilma îşi croi drum pe lângă ruinele căminului ei şi o luă pe cărarea care ducea spre viaduct, spre

FRANK NOI UI

Hooven.

Când ajunseră acolo, găsiră drumul din faţa ca). el fi curtea lui Hooven pline de lume. Alături de drum, ceva fflH departe, zăcea o trăsură răsturnată. Caii, încurcaţi în han erau ţinuţi de câţiva oameni. Sub stejarul de Virginia, îl zări trăsurica lui Caraher şi, alături de ea, o a doua trăsurii.1 pe care o recunoscu ca fiind a medicului din Guadalajara.

— Oh, ce s-a întâmplat? Ce s-a întâmplat? gemui de na Derrick.

— Veniţi, răspunse Hilma.

O luă de mână, şi împreună îşi croiră drum mulţimea bărbaţilor şi femeilor şi intrară în curte.

Oamenii le făceau loc, dându-se înapoi la dreapta stânga, fără o vorbă.

— Presley! strigă doamna Derrick, zărindu-l pe *accău* în pragul casei. Oh, Presley, ce s-a întâmplat? Ce-i cu Hamm Ce-i cu Magnus? Unde sunt?

— Nu intraţi, doamna Derrick, răspunse Presley, pi*M* înaintea ei. Nu intraţi.

— Unde-i soţul meu? întrebă Hilma.

Presley se întoarse în loc şi se sprijini de uşorul 11 Hilma o lăsă în drum pe missis Derrick şi intră în caii Odaia din faţă era plină de oameni. Ca prin ceaţă îi vâj-H Cyrus Ruggles şi pe S. Behrman. amândoi îngrozitoi di i lizi, vorbind grav, în şoaptă, cu Cutter şi cu Phelps în MM plutea mirosul straniu, înţepător, al unui medici necunoscut. Pe masa dinaintea ei se aflau o trusă, iirtitu mente chirurgicale, role de tifon şi o cutie albastră de i.ni plină cu vată. Dominând zgomotele înăbuşite ale glasuii lui p paşilor, se auzea un horcăit prelung, chinuit, agonizant

— Unde-i soţul meu? strigă Hilma, croindu-şi drum îl zări pe Magnus cu capul gol. Trei sau patru oi «în zăceau pe duşumea, unul pe jumătate gol, cu trupul înlăfH rat în pansament alb. Medicul, cu mânecile suflecate;, >eriw

aracatiţa într-un genunchi lângă un om întins în faţa lui.

Garnett se întoarse spre ea, alb ca varul.

— Unde-i soţul meu?

Garnett nu răspunse, dar se dădu la o parte, şi Hilma zări cadavrul soţului ei zăcând pe pat. Nu izbucni în ţipete.

Nu scoase niciun cuvânt. Se apropie de pat şi, aşezându-se pe marginea lui, luă capul lui Annixter, ridicându-l uşor cu amândouă mâinile. Apoi încremeni, rămânând astfel îndelung, cu capul lui în poală, privind buimacă spre cei de faţă. Fără niciun suspin, fără niciun ţipăt, lacrimi mari îi podidiră ochii larg deschişi, rostogolindu-i-se încet pe obraji.

Aflând că soţia sa era afară, Magnus ieşi repede s-o întâmpine, iar ea i se aruncă în braţe.

— Spune-mi, spune-mi... strigă ea, Harran e... e...

— Nu se ştie încă... Oh, Annie...

Magnus tăcu brusc. El, neînvinsul, nu putea să se lase I doborât acum.

— Doctorul e la căpătâiul lui. Face tot ce poate, încearcă să-ţi păstrezi curajul, Annie. Sunt speranţe. A fost

o zi îngrol zitoare. Dumnezeu să ne ierte pe toţi.

Dânsa voi să intre, dar Magnus o opri.

— Nu, să nu-l vezi acum. Intră în camera de alături. I Garnett, ai grijă de ea.

Totuşi, n-o putură opri. îl dădu la o parte pe Magnus şi, I croindu-şi drum printre cei care-l înconjurau pe fiul ei, căzu în penunchi lângă acesta, gemând de durere şi de groază.

Harran zăcea ţeapăn, pe podea, cu capul sprijinit pe o pernă, cu haina de care fusese dezbrăcat pusă pe piept. I Pantalonii îi erau stropiţi de sânge. Ochii erau pe jumătate I închişi, şi pupilele licăreau, tresăreau, cu regularitatea unei maşini. Faţa îi era atât de albă, încât părul lui blond părea I castaniu, iar din gura-i larg căscată ieşea acea horcăială I îngrozitoare care te amuţea, acea răsuflare grea, hârâitoare, I chinuită, sugrumată de fiecare dată când rănitul trăgea aer în

FRANK NORM

piept.

— Oh, Harrie, Harrie! strigă doamna Derrick, apucai du-l de mână.

Medicul clătină din cap.

— Şi-a pierdut cunoştinţa, doamna Derrick.

— Unde a fost… unde e… ră… ră…

— În plămâni.

— Scapă? Spuneţi-mi adevărul!

— Nu ştiu, doamnă Derrick.

Văzând-o că e gata-gata să leşine, bătrânul Garnetfl duse mai mult pe sus în camera alăturată, în iatacul Mir «Hooven. Buimacă, paralizată de spaimă, Annie Derrick M aşeză pe marginea patului şi, legănându-se încolo *M* încoace, murmură:

— Harrie, Harrie, oh, fiul meu, oh, băieţelul meu…

În camera din faţă, Presley, năuc, tremurând ca vanfi alerga de colo-colo, străduindu-se să fie de folos. Supă vieţuitorii, atât membrii ligii, cât şi locţiitorii şerifului, cele ciob tabere beligerante: Calea Ferată şi poporul se amestecb fără duşmănie. Presley îl ajută pe medic să

acopere cadavi lui Christian. S. Behrman şi Ruggles ţinură ulcelele cu apă fi timp ce medicul îl pansa pe Osterman. Oroarea acelei întâii plări îngrozitoare le alungase orice alte gânduri din mintf Duşmani juraţi până mai adineauri, acum nu se mai gândti la nimic altceva decât să-i ajute pe aceia pe care în furia Io îi împuşcaseră. Lăsând baltă tentativa de a pune în ext cutare celelalte ordonanţe, portărelul plecase la Şi Francisco.

Cei căzuţi fuseseră aduşi în casa lui Hooven. Cadavru lui Annixter fusese aşezat pe pat; Dabney şi Hooven, cifl fuseseră răniţi la faţă şi la cap, erau acoperiţi cu o faţă dl masă. Pentru ceilalţi se făcuse loc pe duşumea. Cuttn I Ruggles plecaseră călări la Guadalajara, ca să aduci medicul şi să telefoneze la Bonneville după alţii.

491

De când fusese împuşcat, Osterman nu-şi pierduse cunoştinţa nicio clipă. Zăcea pe duşumeaua casei lui Hooven, gol până la brâu, bandajat cu tifon peste pântece şi umeri. Ochii îi erau pe jumătate închişi. În aşteptarea birjei de la Bonneville, care trebuia să-l ducă la ranch, Presley îl îngrijea şi îşi dădea seama că e în agonie.

Acest cabotin, acest fanfaron, acest mucalit pe care nimeni nu-l luase vreodată în serios, acum, în clipele acelea supreme, îşi răscumpărase toate păcatele. Când, în sfârşit, sosise medicul, deschisese ochii pentru întâia oară.

— Pot să aştept, i-a spus el. Vedeţi mai întâi de Harran. Când, în cele din urmă, îi venise rândul, broboane de sudoare începură să i se rostogolească pe frunte în timp ce medicul căuta glonţul cu sonda, întinzând mâna liberă, apucase mâna lui Presley, strângându-i-o tot mai aprig, pe măsură ce sonda pătrundea mai adânc în rană, răsuflând scurt pe nări. Faţa lui, ca a unui clovn, cu umerii obrajilor înalţi, cu craniul pleşuv, cu urechile clăpăuge, se făcu tot mai palidă, tăietura mare a gurii, tot mai încleştată, totuşi nu gemu nici o singură dată.

După ce trecuse durerea cea mai mare şi putuse să-şi tragă răsuflarea, primele lui cuvinte fuseseră:

— Mai e cineva grav rănit?

Presley, care adusese o găleată cu apă pentru medic, şedea în uşa casei, când zări dincolo de canalul de irigare o ceată de tineri care înaintau cu băgare de seamă în lanul de grâu. Dând cu ochii de Cutter, Presley îl întrebă ce căutau acolo.

— S-au dus după Delaney, răspunse Cutter. Cei care erau cu el spun că după ce a fost împuşcat s-ar fi târât în grâu. Acum s-au dus să-l caute.

Presley uitase de Delaney. îşi amintea vag că la începutul luptei îl văzuse lunecând de pe cal. Vrând să vadă ce se întâmplase cu el, alergă după cei care-l căutau.

— Umblaţi cu băgare de seamă, spuse unul dintre tun rii ce forfoteau încoace şi încolo. Dacă mai trăieşte, s*” putea să nu-şi dea seama că-l căutăm şi să tragă în noi

— Cred că nu mai are el multă putere, răspunse altul îl uitaţi-vă la grâul acesta!

— Dumnezeule, ce de sânge! Parc-ar fi fost înjungim îl un porc.

— Uite, asta-i pălăria lui! strigă deodată tânărul di: i grupului. Trebuie să fie pe aproape. Să-l strigăm.

Strigară de mai multe ori, fără a primi vreun răspund apoi păşiră înainte cu atenţie. Deodată, cei din frunţi opriră atât de brusc, încât cei care-i urmau dădură peste ti, izbucniră exclamaţii:

— Uite-l!

— Dumnezeule mare! El e!

— Nenorocitul! Nenorocitul! Delaney zăcea pe spate, cu genunchii ridicaţi, cu ochii larg deschişi, cu buzele vinete. Degetele îi erau încleştaţi – \ în pistolul descărcat.

Tinerii, argaţi de pe la fermele învecinate şi muncitori din Guadalajara, se dădură înapoi fără voie. În sfârşit, uiliji îndrăzni să se apropie, privind în jos spre faţa celui căzni

— E mort? întrebă careva din urmă.

— Nu ştiu.

— Ei, pune-i mâna la inimă.

— Nu! Nu... nu fac aşa ceva.

— Ce, ţi-e frică?

— Aduce nenoroc. Pune tu…

— Numai după asta nu se poate şti! Mi-ar fi nu ştiu cum să-i simt inima…

— Atunci, cum poţi să ştii?

— Ce v-a găsit?! Mi-e lehamite când vă aud! Facoţi un loc să pun eu mâna.

Şi tânărul care-i repezise pe ceilalţi se aplecă şi puw mâna pe pieptul lui Delaney. Se aşternu o tăcere apăsătoare.

— Ei?

— Nu-mi dau seama. Uneori mi se pare că bate, alteori, nu. Până acum n-am văzut om mort.

— Ei, după inimă nu poţi să-ţi dai seama.

— Ce rost are să tot sporovăim atât? Mort sau nu, să-l luăm de aici.

Doi sau trei tineri alergară înapoi, în drum, să aducă scânduri de la podul sfărâmat. Se întoarseră, înjghebară o targă şi, aruncându-şi hainele peste trupul lui Delaney, îl duseră cu targa înapoi la drum. Chemară medicul. Acesta spuse că Delaney murise de peste o jumătate de oră.

— Ce-am zis eu? exclamă unul din grup.

— Ei, nici eu n-am spus că nu e mort, protestă cel care-i pusese mâna la inimă. Am zis doar că nu-ţi poţi da seama dacă inima îi bate sau nu.

Deodată, mulţimea din curte începu să se tălăzuiască. Intrase căruţa în care se aflau doamna Hooven, Minna şi micuţa Hilda.

— Oh, parpat meu! strigă doamna Hooven, cercetând buimacă feţele celor dimprejur. Ce s-a întâmplat? Spuneţ, acest ticăloşi au făcut cefa rău la parpat meu? Oh, spuneţ!

Sări din căruţă, urmată de Minna, care o ţinea pe Hilda în braţe. Cei dimprejur se dădură înapoi din faţa lor, privindu-le în tăcere.

— Oh, ce s-a întâmplat, ce s-a întâmplat? se tângui doamna Hooven, luând-o la fugă cu mâinile întinse, cu degetele răşchirate. Oh, Hooven, oh, parpat meu, eşti senetos?

Se năpusti în casă. Cadavrul lui Hooven fusese dus alături, în dormitor, şi spre această odaie dădu buzna instinctiv doamna Hooven, urmată de Minna. Cei din săliţă le făcură loc, fără a spune o vorbă. Intrară în dormitor, închizând uşa în urma lor, şi toată ziua aceea îngrozitoare nu mai fură nici auzite, nici văzute de cei care se îngrămădeau în sală şi în

FRANK NOKH

jurul acelei case a morţii. Dintre toţi cei apropiaţi pa panţilor la tragica luptă de lângă canal, ele trecură apro neobservate, închizându-se în sine, ascunzându-se dest lumii. Deocamdată erau uitate.

În jurul gospodăriei lui Hooven era o mare de ea, Spre locul luptei se revărsa o mulţime de oameni Bonneville, din Guadalajara, de la ranchuri, sporită cu de bărbaţi şi femei, băieţi şi fete, muncitori de la fe săteni, orăşeni, fermieri, slujbaşi de la Calea Ferată, n cani, spanioli, portughezi, care luaseră parte dimin ea vânătoarea de iepuri. Presley, care se întorcea din Ian grâu, unde fusese găsit Delaney, îşi croi drum anevoie casă.

Deasupra mulţimii se ridica o rumoare vagă, n luşită. Ca şi până atunci, în rumoarea aceea nu era ameninţare, nici mânie. Nu erau decât uimirea şi buimac exprimate în prelungile exclamaţii „oh! oh!” cu care S (B întâmpinate veştile oricărei nenorociri. Oamenii încă nu gândeau la cauza nenorocirii. Impulsul dominant era curlqjH tatea. Toţi voiau să vadă ce se întâmplase, şi dacă nu putdă să vadă, măcar voiau să afle, şi dacă nu puteau nici să a fi voiau măcar să fie aproape de locul nenorocirii. Mulţimea îngrămădea pe aproape un sfert de milă jur-împrejillb gospodăriei. Curioşii se căţăraseră pe sârma ghimpată a ţiH durilor căutând să vadă peste umerii celor din faţă, urcaseră pe caprele căruţelor, şaretelor, camioanelor, ba câtva, chiar pe şeile cailor. Se îmbulzeau, se înghionteau, îi zbăteau, se tălăzuiau încoace şi încolo, fără un scop anumw împingându-se tot timpul spre gospodăria lui Hooven.

Când, în sfârşit, Presley ajunse la poartă, dădu cu ochii de un brec oprit dinaintea acesteia. Între poartă şi uşa caşul, mulţimea se dădea în lături de-o parte şi de alta, formând o cărare. Presley se opri în loc o clipă. Câţiva membri ai huli, printre care se aflau Garnett şi Gethings, ieşiră încet pe uţi, ducându-l pe bătrânul Broderson pe braţe. Medicul, cu capul gol, în cămaşă, clipind mărunt în bătaia soarelui, îi însoţea, repetând la fiece pas:

— Încet, încet, uşor, domnilor…

Bătrânul Broderson zăcea în nesimţire. Nu era palid la faţă, nu se vedeau pansamente, îl duseră la brec cu multă băgare de seamă şi-l aşezară pe bancheta din spate. Pe o latură fusese lăsată prelata, ca să împiedice privirile mulţimii.

Deodată se stârni o agitaţie. Presley, care se afla în spatele unui grup de oameni, nu putea să vadă ce se petrece. Se auzeau exclamaţii, forfotă. Medicul ceru ceva repede. Un om alergă înapoi spre casă şi se întoarse numaidecât cu trusa. În timpul acesta, Presley ajunsese lângă roţile brecului şi putea să-l vadă pe doctor înăuntru, aplecat asupra bătrânului Broderson.

— Poftiţi, poftiţi! strigă omul care adusese trusa.

— Nu mai e nevoie, răspunse medicul. A intrat în comă. O linişte adâncă se aşternu peste rândurile cele mai apropiate ale mulţimii. Câţiva îşi scoaseră pălăriile.

— Daţi-vă înapoi, spuse medicul calm. Daţi-vă înapoi, oameni buni, vă rog.

Mulţimea se trase puţin îndărăt. În liniştea ce se aşternuse, o femeie începu să suspine. Clipele se scurgeau. Caii brecului tropăiau şi dădeau din cozi, alungând muştele. În sfârşit, medicul coborî din brec, lăsând prelata şi pe partea cealaltă.

— Vrea cineva să însoţească mortul până acasă la el? întrebă medicul.

Gethings păşi înainte şi se urcă lângă vizitiu. Brecul, porni.

Presley intră din nou în casă. În lipsa lui, toţi membrii ligii care participaseră la luptă, în afară de unul sau doi,

părăsiseră odaia. Hilma şedea încă pe pat, cu capul lui Annixter în poală. S. Behrman, Ruggles şi toţi ceilalţi oameni ai Căii

FRANK NOI I i

Ferate plecaseră. Cadavrul lui Osterman fusese dus cu bir» iar faţa de masă cu care era acoperit Dabney fusese înlocuiţi cu un cearşaf. Răsuflarea grea, agonizantă a lui Harran *na* auzea încă. Tot ceea ce fusese cu putinţă se făcuşi Deocamdată nici vorbă nu putea fi să-l transporte de in – Mama şi tatăl lui se aflau lângă el, Magnus, cu faţa în h cu privirile aţintite în ochii aceia care tresăreau mereu; Anr Derrick, ghemuită lângă fiul ei, cu mâna lui în ale sale, fă du-i vânt tot timpul cu un ziar vechi, boţit.

Presley se apropie de ei în vârful picioarelor, uită M du-se încordat la rănit. Unul dintre chirurgii care fusesii chemaţi din Bonneville privea faţa lui Harran, cu braţul» încrucişate la piept.

— Cum merge? îl întrebă Presley în şoaptă.

— E în comă, răspunse celălalt.

Încet-încet, horcăielile muribundului deveniră tot IT1 () neregulate, şi pleoapele se închiseră deasupra ochilor Gei tresăreau. Deodată horcăielile încetară. Magnus aruncM privire întrebătoare spre chirurg.

— A murit, domnule Derrick, spuse acesta.

Annie Derrick scoase un ţipăt care răsună în toată cât şi se aruncă peste trupul fiului, lipindu-şi capul de pieptul lui Umerii laţi ai lui Magnus se încovoiară, pentru a nu se în! ridica niciodată.

— Doamne, ajută-mă şi mă iartă, mormăi el.

Scos din minţi de durere, de groază, de milă, de i) mânie turbată, iraţională, Presley ieşi în fugă din casă P» veranda casei dădu cu ochii de Caraher.

— A mu… a mu…? îngăimă acesta.

— A murit! strigă Presley. Toţi sunt ucişi, împuşc aţi morţi! Toţi. Cui îi va veni rândul acum?

— Aşa mi-au ucis-o şi pe soţia mea, Presley.

— Caraher, strigă Presley, dă-mi mâna! Până acum ttiti greşit necontenit. Şi liga a greşit. Toţi am greşit.

Dumna «l.

eşti singurul dintre noi care vede lucrurile cum trebuie. De acum înainte sunt alături de dumneata. Pe dumnezeul meu, am devenit şi eu roşu!

Peste câtva timp, în faţa casei lui Hooven se opri un furgon, trimis de la Bonneville. Cadavrul lui Annixter şi cel al lui Harran fură puse în el. Furgonul porni pe Lower Road, la vale, spre casele ranchului Los Muertos.

Cadavrul lui Delaney şi cel al lui Christian fuseseră duse la Guadalajara, şi de acolo transportate cu trenul la Bonneville.

Hilma urmă furgonul în cabrioleta lui Derrick, împreună cu acesta şi cu soţia lui. Tot timpul drumului nu rostiră niciun cuvânt. Se înţeleseseră ca, atâta vreme cât ranchul Quien Sabe avea să rămână în mâinile Căii Ferate, Hilma să stea la Los Muertos. Acolo fu dus şi cadavrul lui Annixter.

În ziua aceea, târziu, pe înserate, duba neagră a antreprenorului de pompe funebre, venind dinspre gospodăria lui Hooven, trecu prin faţa casei ranchului Los Muertos şi coti pe County Road spre Bonneville. Vâlva stârnită în legătură cu întâmplarea de la canalul de irigare se potolise. Lumea se împrăştiase de mult. Când duba trecu prin dreptul lui Caraher, soarele apusese. Se însera.

Duba neagră mergea prin întuneric, neînsoţită de nimeni, ignorată, singuratică, ducând cadavrul lui Dabney, bătrânul tăcut despre care nimeni nu ştia decât cum îl cheamă, care nu avea prieteni, pe care nu-l cunoştea nimeni, nimeni nu-l vorbea nici de bine, nici de rău, care venise nu se ştia de unde şi acum se ducea cine ştie încotro.

Spre miezul nopţii, doamna Dyke fu trezită de gemete ce se auzeau din camera alăturată. Deşi copleşit de moartea lui Harran, Magnus Derrick nu-i uitase pe ceilalţi care se aflau în suferinţă şi, când auzise că doamna Dyke şi Sidney fuseseră alungate, ca şi Hilma, de la Quien Sabe, le poftise şi pe ele la Los Muertos, prevenindu-le însă că, „în cel mai bun

FRANK NOKU – lâi caz, şi această ospitalitate s-ar putea să fie tot vremelnilÄ

În seara aceea doamna Dyke stătuse până târziu Ù Hilma, îmbărbătând-o cum şi cât se pricepea, îmbrăţişa: plângând împreună cu ea, încercând s-o liniştească. îmi iift ce-şi dădea frâu liber, durerea Hilmei se dezlănţ” * sfâşietoare, năprasnică. În cele din urmă, vlăguită, ador în braţele bătrânei, suspinând ca o copiliţă. Doamna Dykffl aşezase binişor în pat, ieşind încet pe uşă.

Ceva mai târziu, deşteptată de gemete ce izvor*, dintr-o suferinţă grea atât fizică, cât şi sufletească, băti luând lampa, alergase în camera Hilmei.

Dumerindu-se îndată despre ce era vorba, îl tic. Presley şi-l rugă stăruitor să telefoneze numaidecê-H Bonneville după un medic. În noaptea aceea, Hilma, zdr-H de durere, avorta.

Presley nu închise ochii până în zori. Nici măcin i dezbrăcă. Multă vreme după ce medicul plecase şi lic. iţtll tragediei se liniştise din nou, rămase încremenit de spt-H la fereastra deschisă a odăiţei sale, privind în depaiimn peste marea de grâu, cu ochii aţintiţi spre geana de lumini ce mijea la răsărit. Vedenii monstruoase, uriaşe, înfiorătoam ale căror nume abia le aflase, se zbăteau nebuneşj-H mintea lui, se ridicau fantomatice, cutremurătoare înaint ochilor săi. Harran murise, Annixter murise, Broder murise, Osterman poate că murea chiar în clipa a Oamenii aceştia erau lumea lui. Annixter fusese cel în prieten al său, iar Harran, un tovarăş aproape de fie Broderson şi Osterman îi erau apropiaţi ca nişte fraţi, aceştia erau tovarăşii, bunii săi prieteni, mediul lui, fă parte din viaţa sa de fiece zi şi, pe neaşteptate, îi va împuşcaţi, acolo, în praful drumului, lângă canalul de in şi deodată se trezi la masă, cu lumânarea aprinsă lângă cu jurnalul înainte, scriind repede, însetat să dea glas durilor care-i roiau năvalnic în minte, nicicând în stăruitoare, mai imperioase. Astfel a scris:

Dabney – mort; Hooven – mort; Harran – mort; Annixter l mort; Broderson – mort; Osterman – pe moarte;

S. Behrman – viu, triumfător; Calea Ferată – în posesiunea ranchului Quien Sabe. I-am văzut când au fost împuşcaţi. Nici douăsprezece ore nu sunt de când am stat acolo, lângă canalul de irigare. Ah, acea clipă înfiorătoare, de groază, de nebunie! Fum de praf de puşcă – pistoale fulgerând – bălţi de sânge – cai sănnd înapoi – oameni împleticindu-se şi căzând l Christian, într-o poziţie macabră, cu un picior ţeapăn, ridicat în sus peste şa – Broderson, prăbuşindu-se pe o parte în şanţ I Osterman, lăsându-se în jos cu capul pe braţe, parc-ar fi fost obosit, obosit de moarte. Imaginile acestea le-am văzut cu ochii mei! Vedeniile acestei zile tragice vor face parte de acum înainte din mintea mea, din mine. Da, au săvârşit nelegiuirea. Da, S. Behrman şi stăpânii Căii Ferate au făptuit o asemenea nelegiuire sub ochii lumii întregi, sub ochii întregului popor al Statelor Unite. Ei, poftiţi acum să vă etalaţi teoriile în faţa noastră, în faţa noastră, a oamenilor de la ranchuri, care am suferit, care ştim. Oh, poftiţi acum să ne mai vorbiţi nouă despre „drepturile capitalului”, să ne vorbiţi nouă despre trust, să ne vorbiţi nouă despre „echilibrul dintre clase”. Poftiţi de încercaţi ingenioasele dumneavoastră teorii asupra noastră. Noi ştim.

N-aş putea spune dacă teoriile dumneavoastră sunt sau nu excelente. Nu ştiu dacă ideile pe care le promovaţi sunt măcar plauzibile. Nu-mi dau seama cât de practic este planul dumneavoastră de organizare socială. Nu ştim dacă, da sau nu, Calea Ferată are vreun drept asupra pământurilor noastre, dar ştiu bine că Harran a fost ucis, că Annixter a fost ucis, că Broderson a fost ucis, că Hooven a fost ucis, că Osterman este în agonie şi că S. Behrman este viu şi nevătămat, că jubilează triumfător şi că, trecând peste cadavrele a

cinci oameni ucişi de năimiţii lui, a pus mâna pe un adevdomeniu.

Deznodământul este de prevăzut. Calea Ferată învinge. Trustul ne va birui. Aici, în acest colţişor al unei

(M mari, aici, la marginea continentului, în această vale din veut, departe de marile centre, uriaşa mână de fier zdrobeşte vi & M unor oameni izolaţi, răzleţiţi, pierduţi, le striveşte orim năzuinţă spre libertate şi spre fericire. Zbuciumul nostru zvâcnirea de o clipă a agoniei noastre nu pricinuieşte niciO tresărire în vastul, în trepidantul angrenaj al vieţii naţiunii, un firicel, un grăunte de nisip scăpat pe o roată dinţată, ud scârţâit al axei, atâta înseamnă jalea unei mame după pierderea ei grea, sfâşietoare, atâta înseamnă geamătul (/< durere al soţiei, şi marele angrenaj se învârteşte mai dep. ut», domol, din nou, şi piedica abia simţită o clipă, abia observi-M este uitată numaidecât. Ai putea oare să convingi po, acea imperceptibilă trepidaţie a marelui angrenaj ptiinttf* duieşte funcţionarea lui? Ce naivitate să-ţi închipui aşa cevM încearcă de zugrăveşte poporului această primejdii şi oamenii au să-ţi râdă în nas! Povesteşte-le peste cinci mk cele întâmplate între liga din Valea San Joaquín şi Calşe Ferată, şi nu vei fi crezut! „Ce vorbeşti! O luptă între fermijË şi Calea Ferată, o luptă care a costat şapte vieţi? Fugi din aici! Cu neputinţă, una ca asta nu s-a putut întâmpini Povestea dumitale e o născocire, o exagerare”.

Totuşi, de fapt, e un Lexington, Doamne ajut A, Doamne, luminează-ne, Doamne, trezeşte-ne din letargic >h fapt, e un Lexington; fermierii luptând cu arma în mână putt* tru libertate. Să fie oare California singurul stat care am un vrăjmaş vechi, ereditar? Oare să nu existe între cele doit i oceane şi alte trusturi afară de acest „Pacific & Sauthweatoin Railroad”? Puneţi-vă această întrebare voi, cei din Vestit Mijlociu, şi voi, cei din Nord, puneţi-vă această întrebate vi cei din Est, şi voi, cei din Sud, să-şi pună această întmhnm cetăţenii tuturor statelor din Maine până în México, din Dakota până în Carolina: nu există oare monstrul şi între hotarele voastre? Chiar dacă nu aveţi un trust de căi ferate, să ştiţi că nu este altceva decât un cap al aceleiaşi hidre. Oare lupta noastră pe viaţă şi pe moarte nu-i tipică? Fiind una dintre numeroase alte lupte, nu constituie ea un simbol al profundului, al crâncenului

conflict care se desfăşoară pretutindeni în Statele Unite? *Oh, voi, oameni orbi, încătuşaţi, înşelaţi, trădaţi, nu vă daţi seama de acest lucru*? *Nu vedeţi oare că monştrii v-au prădat comorile şi că le ţin în ghearele lor de fier, dându-vă cu zgârcenie firimituri din ele, pe care le plătiţi cu preţul sângelui vostru, cu preţul vieţii soţiilor voastre şi a copilaşilor voştri*? *îi jertfiţi Molohului pe copilaşii voştri pentru o pâine pe care singuri aţi plămădit-o şi vă aruncaţi soţiile înfometate înaintea lui Juggernaut*.

Presley îşi petrecu toată noaptea aplecat asupra jurnalului, aşternându-şi pe hârtie multe asemenea gânduri, păşind de colo-colo prin odăiţă sau, cuprins când de o spaimă iraţională, când de o furie oarbă, prăvălindu-se cu faţa în jos pe pat, jurând că nici S. Behrman, nici Shelgrim nu vor apuca să se bucure de triumful lor.

Sosi dimineaţa şi, odată cu ea, ziarele, veştile. Presley nu aruncă nici măcar o privire peste *Bonneville Mercury*. La Bonneville apăreau încă două ziare care afirmau că exprimă voinţa şi oglindesc starea de spirit a opiniei publice. Pe acestea le citi cu interes.

Osterman trăia încă. Erau şanse să scape cu viaţă, să se însănătoşească. Vreo trei sute de membri ai ligii se adunaseră peste noapte la Bonneville şi patrulaseră pe străzi, hotărâţi deocamdată să păstreze liniştea, păzind chiar atelierele şi clădirile Căii Ferate. Scoseseră manifeste, îndemnându-i pe toţi cetăţenii să respecte legea şi ordinea şi convocând pentru după-amiaza aceea o adunare de protest

FRANK NOF

În sala Operei.

Din ziare rezulta că cei care se împotriviseră por i lui aflat în exerciţiul funcţiunii puteau fi deferiţi justiţiei

I îi pe baza unui rechizitoriu al procurorului districtual, printr-o plângere, fie prin trimitere în faţa marelui jumm în perioada aceea, marele juriu nu se afla însă în sesiune. (M de altă parte, se ştia că serviciul portăreilor nu dispum o du fonduri nici pentru plata cheltuielilor implicate de convoc, imn juraţilor, nici pentru

citaţii. S. Behrman şi Ruggles dariucoil interviuri, declarând că acum Calea Ferată avea să îţi retragă din luptă; după părerea lor, de aici înainte n-H rămânea pendinte între membrii ligii şi autorităţile federsHH se spălau pe mâini de orice răspundere în această afai-H Fermierii n-aveau decât să se înţeleagă cu Washmu1 Congresul pare-se că interzisese de curând folosirea trufl-H în scopuri civile, aşa că deocamdată întregul litigiu dintre llfl şi Calea Ferată avea să rămână, evident, în starea în cal-H află.

Pentru Presley, ştirea cea mai semnificativă din 'neaţa aceea fu cea privitoare la măsurile luate de compafM de cale ferată, cum aflase despre ciocnirea ce avusese Ififl

Oraşul Bonneville fusese imediat izolat. Trenurile locni fuseseră suspendate, cele în tranzit nu mai opriseră în d. ti corespondenţa nu mai fusese expediată. Mai mult chiar pl baza unei înţelegeri surprinzătoare, oficiile de telegial difl Bonneville şi Guadalajara, acţionând conform unor onllni precise, refuzaseră orice telegrame, cu excepţia celor cil emanau de la funcţionarii Căii Ferate Amănuntele cioi nun versiunea care avea să creeze cea dintâi impresie, urmau N fi transmise, la San Francisco şi lumii exterioare, de *H,* Behrman, de Ruggles şi reprezentanţii locali ai companmi „l & S. W".

Cam cu vreun ceas înainte de micul dejun, anii. prenorul de pompe funebre sosise şi luase în pinnm

[cadavrul lui Harran şi pe acela al lui Annixter. Presley nu-i Ivăzu nicăieri nici pe Hilma, nici pe Magnus sau pe missis [Derrick. Medicul veni pentru a o îngriji pe Hilma. Acesta luă micul dejun cu doamna Dyke şi cu Presley şi-l asigură pe acesta din urmă că Hilma avea să se restabilească după [şocul pricinuit de moartea soţului ei şi după avortul din [noaptea aceea.

— Ar fi bine ca mama doamnei să vină să stea cu dânsa, spuse el. Tot timpul o cheamă şi mereu mă roagă să-i dau voie să se ducă la dânsa. Am încercat să expediez o telegramă doamnei Tree, dar compania refuză s-o

primească, şi chiar dacă i-aş putea trimite vorbă, cum ar ajunge aici? Trenurile nu circulă.

În ziua aceea Presley simţi că-i era cu neputinţă să rămână la Los Muertos. Jalea, umbra tragediei erau nespus Ide apăsătoare. Pretutindeni domnea o tăcere adâncă, întreruptă doar de paşii uşori ai antreprenorului de pompe funebre şi ai ajutoarelor sale. Presley hotărî să se ducă la Bonneville. Când ieşi pe uşă, îl găsi pe antreprenorul de pompe funebre legând o fâşie mare de crep negru la mânerul clopoţelului.

Presley puse şaua pe poneiul său şi porni spre oraş. jintre timp, după ceasuri îndelungate de meditare necontenită asupra aceluiaşi subiect, o mânie sumbră, greu stăpânită, o [dorinţă aprigă de răzbunare încolţise, se încuibase în mintea lui. Cea dintâi zăpăceală trecuse. Contactul cu ceea ce se petrecuse îi estompase simţământul de groază, de oroare, şi acum devenise dominantă setea de răzbunare. La început, în el mocnise doar o mânie sumbră, mânia celui înfrânt, indignarea stârnită de samavolnicie, dar, cu cât se gândea mai mult la cele petrecute, cu atât i se aprindea mai crâncen furia. Când ajungea pe neaşteptate la paroxism, această furie îl sugruma, izbucnirile ei crunte îi injectau ochii. Încleşta dinţii, din gură i se revărsau blesteme, pumnii i se strângeau

FRANK NORM!

până secau de sânge. Deci Calea Ferată triumfase până îi urmă! După luni întregi de pregătiri, după toate acele rezoluţii sforăitoare, după toată acea fanfaronadă a ligii?! Lig i la farsă! Ce însemnase ea atunci când sosise clipa hoţ.h. stoare? Era oare cu putinţă ca trustul să-i zdrobească p> cu atâta uşurinţă? Era cu putinţă ca S. Behrman să pflH mâna pe ranchul Los Muertos? S. Behrman! Presley îl ved «i aievea înaintea ochilor. Mătăhălos, buhăit, albicios, îi vedul bărbia puhavă, tremurătoare, grăsimea răsfrântă peste gul M presărată ici-colo cu peri, pântecele voluminos, jiletca de in maro, cu lanţul greu al ceasornicului, ale cărui Verigi răsuctt

zornăiau ori de câte ori se loveau bumbii din sidef. Şi a individ, după ce luase viaţa unor oameni ca Harran şi Annixter, îl va zdrobi oare acum definitiv pe Magnus Derriofl Acest ipochimen va pune mâna în numele trustului \>*p* ranchul Los Muertos, aşa cum pusese mâna pe Quien Sabfl şi, după Los Muertos, va urma ranchul lui Broderson, apş acela al lui Osterman, apoi altele şi altele, întreaga valn întreaga Californie?!

Tot mergând înainte, Presley îşi lovea fruntea cu puni nii.

„Nu, nu, striga el, nu, am să-l ucid, am să-l ucid, afli să-l ucid cu mâinile mele!”

Gândul acesta îl scotea din minţi. Ah, să-şi înfigă o dai1” degetele în beregata aceea albă, puhavă, să le încleştă/n gâtlejul acela buhăit, să smulgă viaţa din el, să-l gâtuie, sugrume, să-i plătească jafurile şi samavolniciile să vă ani şi ani, să se răfuiască cu el pentru mituirea juraţilor, p tru cumpărarea judecătorilor, pentru coruperea adunării! legiuitoare, să-l pedepsească pentru mârşăvia pe care osese la cale în legătură cu Comisia căilor ferate, pentru sau t tania aşa-zisei „reduceri de zece la sută”, pentru ruinarea lui Dyke, pentru că pusese mâna pe ranchul Quien Sabe, \» *v*\ tru că-i asasinase pe Harran şi pe Annixter.

În această stare sufletească ajunse la Caraher, care tocmai deschisese localul. Stătea în prag, pufăind din pipă. Presley descăleca şi intră în cârciumă, unde statură îndelung de vorbă.

Trei ore mai târziu, tânărul ieşi, încalecă din nou şi îşi continuă drumul spre Bonneville. Faţa îi era albă ca varul, [buzele strânse ferm, cu îndârjire, pe scurt, avea înfăţişarea kinui om hotărât.

Întrunirea din sala Operei fusese fixată pentru ora 1, dar, cu mult înaintea prânzului, strada din faţa acestui edificiu, precum şi străzile vecine erau înţesate de oameni ce se îmbulzeau, se vânzoleau, se tălăzuiau agitaţi. Se vedeau puţine femei în mulţime, dar nu părea să lipsească un singur bărbat din Bonneville sau din Guadalajara.

Veniseră unii chiar şi de la Visalia şi de la Pixiey. Nu mai era mulţimea curioasă care se strânsese în jurul gospodăriei lui Hooven, jlângă canalul de irigare, oamenii nu mai erau zăpăciţi, buimaci. Acum toţi înţelegeau limpede, pe deplin, ce se întâmplase în ajun. Lăsaseră treburile baltă; aproape toate prăvăliile fuseseră închise. Membrii ligii se iviseră încă din zori, călări, umblând de colo-colo, cu puştile de-a curmezişul oblâncului. Spre ora 10 începu să se adune tot mai multă lume pe străzi. Grupurilor strânse la colţ de stradă li se adăugau mereu alţi oameni, şi încetul cu încetul acestea se contopiră. Nemaiavând loc pe trotuare, mulţimea se revărsa spre mijlocul străzii, sporind ceas de ceas, până ce se făcu îmbulzeală. Circulaţia, tot mai stânjenită, până la urmă deveni de-a dreptul imposibilă. Mulţimea compactă se înghesuia de pe un trotuar pe celălalt, între cele două rânduri de prăvălii. Deasupra acelei mase omogene, deasupra acelui organism viu care răsufla, deasupra poporului, se ridica un vuiet surd, o rumoare înfricoşătoare. Nu era încă larma sălbatică, pătrunzătoare, cruntă a răscoalei, a revoltei, era doar începutul, mârâitul fiarei trezite, care, simţind fierul în coaste.

FRANK NORRI

Înălţa capul, scotea colţii, cu coardele vocale vibrând din pf cina mârâitului ei prelung, înăbuşit, fioros.

Astfel trecură ceasurile dimineţii. Mulţimea sporea mai mult, se îmbulzea, unduia uşor înainte şi înapoi, înti-d parte şi alta, în timp ce acea rumoare surdă se ridica ffifl contenire în aerul cald, liniştit.

În sfârşit, spre ora 12 tălăzuirea mulţimii luă o direcţi» precisă. Oamenii se îndreptau spre Operă Presley, can i lăsase poneiul la grajdul comunal, se trezi şi el la un morraH dat prins de şuvoi şi purtat înainte. Braţele îi erau lipite M trup. Apăsarea părea atât de mare din toate părţile, *tmm* mai-mai că-i strivea coastele. Abia îşi mai putea trage i flarea. împrejurul lui roiau fel şi fel de chipuri omen-H aprinse, sumbre, întunecate. Masa înainta încet-încet, m (j singură direcţie, înghesuindu-se, îmbulzindu-se.

Cine ştie ce pricină, un freamăt năvalnic, ca suflul unui flux imint unduia când şi când deasupra mulţimii. Uneori, Presley r luat pe sus şi împins înapoi, înapoi, înapoi, împreună mulţimea, îndepărtându-se de intrarea Operei. Apoi, reflu îl zvârlea din nou înainte. Gâfâind, împleticindu-se, împ din toate părţile, fu prins de vâltoare şi aruncat încă o dată faţa foaierului. Acolo, unduirile erau mai scurte, mai rep Strâns din toate părţile, strivit, nu mai avea putere să sco strigătul care i se ridica pe buze. Deodată, toată masa aşa de oameni care tropăia, se zbătea, se zvârcolea în jurul păru să se ridice, să se înalţe, ca o mare umflată, nem ginită. Un zvâcnet năprasnic îl zvârli pe Presley înainte, a, vâltoarea de o clipă a unei privelişti alcătuite dintr-un valniÄ «şag de feţe învăpăiate, guri căscate, pumni strânşi. Izbuont brusc o larmă furioasă, curmată când şi când de strigan aclamaţii, înjurături. O clipă, încleştarea mulţimii deveni at M de năprasnică, încât Presley se temu c-avea să-i frângl) coastele ca pe nişte vreascuri. Buimac, cu răsuflarea tăiaţi vlăguit, fu târât, ca un fulg pe creasta unui val învolburat dă

furtună, zvârlit sus pe scările Operei, aruncat prin uşi în hol şi, în sfârşit, în sala de spectacole.

Înăuntru era o goană nebună după locuri. Nemaiţinând seama de intervalele dintre rânduri, oamenii călcau de pe un fotoliu pe altul, săreau peste spătare, lăsând pecetea tălpilor prăfuite pe pluşul roşu. Sala se umplu repede de la scenă până sus la ultimul rând al galeriei. Intervalele erau ticsite, şi chiar şi pe marginea scenei, de fiecare parte a luminilor rampei, oamenii se înghesuiau ca un franj negru.

Cortina, ridicată, descoperea scena, pe jumătate aranjată pentru spectacol. Decorurile, aplecate în unghiuri periculoase, reprezentau o terasă pardosită cu lespezi pătrate de marmură, negre şi albe, în timp ce din nişte amfore şi vaze se înălţau flori roşii, albe şi galbene, ca şi când ar fi crescut în ele. Două rânduri de scaune se întindeau de-a curmezişul scenei dintr-o parte în alta,

flancând o masă acoperită cu pânză roşie, pe care se afla, pentru vorbitor, o garafă cu apă şi un pahar.

Curând, scaunele fură ocupate de membrii ligii, lumea din sală aplaudând când îşi făceau apariţia anumite figuri bine cunoscute, printre care Garnett, de la ranchul Ruby, Gethings, de la ranchul San Pablo, Keast, de la ranchul cu acelaşi nume, Chattern, de la ranchul Bonanza, oameni vârstnici, bărboşi, domoli la vorbă, chibzuiţi.

Garnett declară şedinţa deschisă; vorbea simplu, sincer, fără înconjur. Relată pe scurt ceea ce se întâmplase, anunţă că trebuiau luate anumite hotărâri şi dădu cuvântul vorbitorului următor.

Acesta pleda pentru moderaţie. Le spuse că este conservator şi că se împotrivise tot timpul ideii rezistenţei armate, la care nu trebuia să se recurgă decât în ultimă instanţă. Deplângea întâmplările îngrozitoare din ziua precedentă. Rugă asistenţa să aştepte în linişte, să nu comită alte violenţe, făcând cunoscut că gărzi înarmate ale ligii patrulau

FRANK NO

În clipele acelea la Los Muertos, la Broderson şi la Oste. Se ştia foarte bine că portărelul tribunalului federal deci că nu era în măsură să pună în executare ordonanţei evacuare. Deci nu mai era în perspectivă altă vărsar sânge.

— A fost, urmă vorbitorul, destulă vărsare de sânge, fi aş vrea să o spun cinstit aici: cine ştie dacă evenimeninu îngrozitoare de ieri nu puteau fi evitate! Un om stimat de toţi care de la început a fost conducătorul nostru recunoscut, f clipa aceasta deplânge pierderea unui fiu, ucis îna-H ochilor săi. Dumnezeu mi-e martor că, aşa cum suntem i u toţii, sunt şi eu alături de durerea preşedintelui nostru M «doare sufletul pentru el. În acest ceas sfâşietor, inima hu*m în* alături de el. Totodată, poziţia ligii trebuie lămurită. Avem faţă de noi înşine şi faţă de locuitorii comitatului datoria să tai mu acest lucru. Liga s-a înarmat în scopul precis de a pre/oiv «ordinea, nu de a o încălca. Noi credem că, sprijinindu nu *m* cei şase sute de oameni înarmaţi şi instruiţi, care sunt la tili» poziţia noastră, gata

să răspundă la cea dintâi chemate, util putea să zădărnicim orice tentativă de a ni se lua pămftnturile, şi putem fi siguri că asemenea încercare, înainte da se soluţiona procesele pendinte înaintea Curţii Supreme, în se va mai face. Dacă ieri, când inamicul a apărut între noi, în fi fost întâmpinat de şase sute de puşti, nu cred că s-ar uimi şi forţat lucrurile, nu s-ar fi dezlănţuit nicio luptă şi ăstuil n-am deplânge moartea a patru cetăţeni, a patru oamtif de-ai noştri. S-a făcut o greşeală şi noi, cei din ligă, nu în buie să fim ţinuţi responsabili pentru aceasta.

În mijlocul aplauzelor puternice ale membrilor ligii tji ttl unor demonstraţii mai puţin însufleţite din partea auditor vorbitorul se aşeză.

Îi luă locul un alt membru al ligii, un bărbat înalt, nelfţ demânatic, jumătate fermier, jumătate politician.

— Aş dori să întăresc cele spuse de colegul meu, începu el. Problema aceasta a rezistenţei în faţa executorilor când vor încerca să-i pună în posesie asupra ranchurilor din împrejurimi pe oamenii de paie ai Căii Ferate a fost discutată şi dezbătută încă demult, în întrunirile comitetului ligii. N-a fost în intenţia noastră să tragem niciun foc de armă, nicio persoană n-a fost împuternicită cu o asemenea autoritate absolută ca aceea asumată ieri. Stimatul nostru preşedinte este un om de treabă, dar ştim cu toţii că domniei-sale îi place să fie autoritar, să procedeze în orice împrejurare cu de la sine putere, fără a da socoteală nimănui. Noi, ceilalţi membri ai ligii, n-am fost niciodată informaţi asupra lucrurilor care se petreceau. Am presupus, fireşte, că mişcările Căii Ferate sunt urmărite pas cu pas, aşa încât să nu putem fi luaţi prin surprindere, cum s-a întâmplat ieri. Acum însă pare că n-a fost organizată nicio supraveghere ca lumea, sau, dacă a fost, s-a dovedit mai mult decât insuficientă. Intenţia noastră era să contracarăm orice acţiune a Căii Ferate şi voiam ca, atunci când vom fi aflat că portărelul se pregăteşte să vină, să convocăm o şedinţă a comitetului executiv, care să hotărască ce avem de făcut. Ar fi fost necesar să avem chiar răgaz pentru a convoca adunarea

generală a ligii. Dar ce s-a întâmplat? Pe când ne aflam cu toţii la vânătoarea de iepuri, Calea Ferată şi-a permis să ne atace pe furiş şi, când era prea târziu, s-au adunat în grabă câţiva membri ai ligii, care au precipitat lupta, oamenii noştri au fost ucişi. Sunt şi eu alături de preşedintele nostru în durerea lui. Nimeni nu-i mai mult alături de domnia-sa ca mine. Totuşi, îmi permit să-mi exprim părerea că a procedat pripit, imprudent. Dacă ar fi luat măsurile necesare, ar fi putut avea la dispoziţie şase sute de oameni pentru a-i opune Căii Ferate, şi atunci nu s-ar fi întâmplat nicio ciocnire, n-ar fi fost ucis niciun om. Domnia-sa n-a procedat cum trebuie, consecinţa a fost moartea câtorva oameni, şi nu văd cum ar putea fi ţinută liga răspunzătoare pentru acest lucru. Concepţia ligii, întreaga raţiune pentru

FRANK NORRI

care a fost creată era aceea de a apăra toate ranchurile dirţ valea aceasta împotriva Căii Ferate. Mi se pare că daci vieţile tovarăşilor noştri au fost sacrificate, aceasta s-a făcut nu în apărarea tuturor fermelor noastre, ci numai pentru unul dintre ele, şi anume pentru ranchul Los Muertos, pe care deţine domnul Derrick.

Vorbitorul abia se aşeză pe scaun, când fu văzut un om ieşind din culise şi apropiindu-se de Garnett, căruia îi înmâJH o hârtie şi-i şopti ceva la ureche. Garnett citi hârtia, apoi st apropie de rampă şi ridică mâna. Când se făcu linişte în sali, [spuse:

— Am primit o veste tristă. Domnul Osterman, prietenul şi tovarăşul nostru, a murit azi-dimineaţă, între orele 11 şi ia în sală se stârni deodată un adevărat vacarm. Toată asistenţa se ridică în picioare, strigând, gesticulam! Vacarmul creştea, sala vuia, făclioarele din policandiuk» aprinse tremurau. Se auzeau urlete răguşite, blestemi mugete asurzitoare, furioase, inarticulate.

O vâltoare de nebunie se învolbură brusc de la un perete la altul, copleşindu-l şi pe Presley, care nu mai ari stăpân pe simţămintele, pe pornirile sale. Deodată se trezi pl scenă, în faţa sălii, aprins, cu imaginaţia înflăcărată,

goal! culând aprig, cu înverşunare. Cuvintele ţâşneau în mintea lui într-un şuvoi năvalnic.

— Încă un mort, strigă el, încă unul! Harran – morţi Annixter – mort; Broderson – mort; Dabney – mort; Osterman – mort; Hooven – mort! împuşcaţi, ucişi, ucişi pentru căii apărau căminele, ucişi pentru că-şi apărau drepturile, uciil pentru că voiau să salvgardeze libertatea! Cât va mai meiijs astfel? Cât timp va mai trebui să îndurăm toate acestonv Unde-i capătul suferinţei? Unde-i sfârşitul? Câtă vreme se v «mai hrăni monstrul cu inimă de fier din sângelel nostru? *CIWA* vreme ne va mai călca în picioare balaurul de abur şi oţel? N-o să vă săturaţi niciodată, n-o să vă mai potoliţi, voi, dom nii şi stăpânii noştri, voi, regii noştri, voi, patronii noştri, voi, faraonii noştri? Când veţi da oare ascultare poruncii: „Dă drumul poporului meu să plece!”? Oh, acest strigăt, care răsună de-a lungul veacurilor, ascultaţi-l, ascultaţi-l! E glasul Dumnezeului atotputernic vorbind prorocilor săi! Ascultaţi-l, ascultaţi-l! „Daţi drumul poporului meu să plece!” Ramses a auzit glasul acesta când cu pilaştrii de la Teba; Cezar l-a auzit pe Palatin, Ludovic Bourbonul l-a auzit la Versailles, Carol Stuart l-a auzit la Whitehall, ţarul cel alb l-a auzit în Kremlin. „Dă drumul poporului meu să plece!” Acest strigăt al popoarelor, acest glas măreţ al veacurilor se ridică pretutindeni. Vocea poporului, vocea lui Dumnezeu! Poporul strigă: „Dă drumul poporului lui Dumnezeu să plece!” Voi, stăpânii noştri, voi, regii noştri, voi, tiranii noştri, nu ne auziţi? Nu-l auziţi pe Dumnezeu vorbind prin glasul nostru? Până când ne veţi hăitui? Până când ne veţi schingiui? Nimic nu vă poate speria, nimic nu vă poate înfrâna? Nu ştiţi oare că dacă veţi rămâne prea multă vreme surzi la strigătul nostru, veţi trezi furia distrugătoare? Ramses n-a voit să-l asculte şi a fost răpus de o moarte năprasnică. Cezar n-a voit să-l asculte, şi a fost înjunghiat în Senat. Ludovic Bourbonul n-a voit să-l asculte şi a murit pe eşafod. Carol Stuart n-a voit să-l asculte şi a pierit pe butucul călăului. Ţarul cel alb n-a voit să-l asculte şi a fost măturat din propria lui capitală. Vreţi

să ajungeţi tot acolo? Vreţi să ne împingeţi la aşa ceva şi pe noi, care ne fălim cu ţara noastră, a libertăţii, noi, care trăim în ţara libertăţii?! Faceţi-vă mendrele mai departe tot astfel, şi acolo veţi ajunge! Astupaţi-vă multă vreme urechile la acest strigăt: „Daţi drumul poporului meu să plece!”, şi atunci se va ridica alt strigăt, pe care, vrând-nevrând, îl veţi auzi, pe care nu-l veţi mai putea înăbuşi, pe care nu-l veţi mai putea amuţi. Va fi strigătul omului din stradă, strigătul: „A la Bastille!” care dezlănţuie Teroarea şi aprinde pălălăile revoluţiei! Hărţuit, vândut, scos din minţi, deznădăjduit, în cele din urmă poporul

FRANK NORRI

se va ridica, aşa cum s-a ridicat de atâtea ori în trecut! V dumnezeii noştri, voi, stăpânii noştri, voi, regii noştri, I* prins pe Samson şi i-aţi supt vlaga, l-aţi tăiat părul, i-aţi se ochii, l-aţi pus să întoarcă pietrele de moară, să macine gum în morile voastre, aţi făcut din el o ruşine, o batjocură! Băgaţi de seamă, oh, dacă vă e dragă viaţa, băgaţi de seamă, all minted, într-o bună zi, ridicându-şi ruga către stăpânul, cătra Dumnezeul lui, îşi va întinde mâinile spre pilaştrii templelor voastre!

Ascultătorii, la început miraţi, buimăciţi de asemene! invocări neaşteptate, la ultimele cuvinte ale oratorului şi aprinseră deodată, izbucni un tunet de aplauze. Apoi, mal semnificativ decât dacă ar fi început vacarmul din nou, când Presley îşi continuă cuvântarea, toată sala amuţi, ascultai! du-l, numai ochi şi urechi. Şi el îşi rosti frazele următoarf într-o tăcere adâncă:

— Ei sunt stăpânii noştri, patronii noştri, stăpânii căminelor noastre, ai adunărilor legiuitoare. Nu putem scapi de ei, nu avem nicio ieşire! Ni s-a spus că-i putem înfrunta l urnele de vot. Urnele de vot sunt în mâinile lor! Ni să se că putem cere justiţiei să ne facă dreptate. Justiţia e în mă lor! Ştim câte parale le face pielea: tâlhari în viaţa politica, în hari în viaţa economică, tâlhari în justiţie, tâlhari în comerţ, mituitori, escroci, şarlatani. Nicio ocară nu-i face să.ro» şească; nu se dau înapoi, nu se ruşinează de niciun furtişag, fie că ar prăda tezaurul guvernamental

de un milion de de ilari fie că ar buzunări un muncitor de pâinea cea de toate zilei. Jefuiesc o naţiune de o sută de milioane de oameni fi numesc acest lucru politică financiară; se dedau la şantaj fi numesc acest lucru comerţ; corup adunările legiuitoare fi numesc acest lucru politică; mituiesc judecătorii, şi num*M acest lucru legalitate; plătesc escroci care să le ducă pil* nurile la îndeplinire şi numesc acest lucru organizare; proi tituează onoarea unui stat şi numesc acest lucru concurenţa

Asta este America! Am luptat la Lexington pentru libertatea noastră, am luptat la Gettysburg ca să-i eliberăm pe alţii! Totuşi, jugul a rămas! N-am făcut decât să-l schimbăm pe celălalt umăr. Vorbim despre libertate! Ce farsă! Ce naivitate! Ne spunem nouă înşine şi ne învăţăm copiii că ne-am cucerit libertatea, că nu mai avem nevoie să luptăm pentru ea. Ei bine, lupta este încă la începutul ei şi atâta vreme cât concepţia noastră despre libertate rămâne aşa cum este astăzi, lupta va continua. Ni se pare că libertatea ar avea chipul statuilor pe care i le ridicăm, că ar fi femeie falnică, încununată cu lauri, triumfală, cu platoşă strălucitoare, în veşmânt alb, cu o făclie în mâna ridicată sus, că ar fi o zeiţă senină, calmă, liniştită, cuceritoare! Ce farsă! Ce naivitate! Libertatea nu este imaginea falnicei zeiţe încununate cu lauri, în veşmânt neprihănit, triumfală, atotputernică. Libertatea este omul de pe stradă, o arătare spăimântătoare, care se avântă prin fumul de praf de puşcă, plină de mâzga şanţurilor, însângerată, furibundă, brutală, răcnind şi blestemând cumplit şi purtând într-o mână o puşcă fumegândă şi în cealaltă o torţă aprinsă. Libertatea nu e hărăzită a da pomană aceluia care o cerşeşte; libertatea nu purcede de la zei. Ea e vlăstarul poporului, e zămislită în chinurile, în focul, în măreţia luptei, e odrasla morţii, plină de sânge, mânjită de pulbere! Ea nu se înalţă ca o zeiţă, ci ca o Furie, o imagine înfiorătoare, care ucide prieteni şi duşmani deopotrivă, e Teroarea dezlănţuită, plină de o mânie nesăţioasă, necruţătoare!

Cu aceste cuvinte, Presley îşi încheie înflăcăratul

discurs. Coborî de pe scenă istovit, clătinându-se, abia mai dându-şi seama unde se afla, întâmpinat de o explozie de aplauze care se prelungi. Sala Operei vuia până la plafon, oamenii ovaţionau, băteau din picioare, îşi fluturau pălăriile. Nu erau însă aplauze trecute prin alambicul minţilor. În timp ce-şi croia drum prin mulţime, Presley îşi dădea seama instinctiv că nu captivase nicio clipă inimile ascultătorilor săi.

FRANK NORM

Vorbise aşa cum ar fi scris. Plin de dispreţ pentru frazeologifi făcuse frazeologie. Auditoriul, fermieri, oameni de la ţari, prăvăliaşi, deşi ascultaseră cu luare-aminte, nu-şi apropiaseră o clipă inimile de el, nu se înfiripase o clipă osmozi între el şi ei. Simţeau vag că în vorbele lui era ceva, cum care pentru alţi oameni, mai instruiţi, poate că ar fi părul elocvent. Aplaudau zgomotos, însă de complezenţă, o pară că au înţeles.

Cu toată dragostea lui pentru oamenii din popul, Presley îşi dădea seama limpede că deocamdată rămaşi „în afara înţelegerii lor, că nu le ajutase câtuşi de puţin cauză şi n-o va ajuta nicicând.

Descumpănit, buimac, ruşinat, îşi croi drum încet spă ieşire şi se opri pe treptele din faţa Operei, gânditor, cu capul în piept.

Eşuase, îşi spuse el. Eşuase în acel moment hotăr Aloi despre care credea că dăduse aripi închipuirii sale. Oamörm n-aveau să-l preţuiască, n-aveau să creadă că ar putea să îi fie de vreun folos! Apoi, deodată parcă-şi aminti de cev» Buzele i se strânseră din nou, cu hotărâre. Croindu-şi di uni prin mulţimea ce înţesa străzile, se îndreptă spre gându comunal, unde îşi lăsase poneiul.

Între timp, în sala Operei asistenţa fusese adani zguduită de apariţia lui Magnus Derrick.

Numai sentimentul că-i incumbă o mare răspundem, numai simţul datoriei îl făcuseră pe Magnus să-şi părăsea: „I în ziua aceea casa şi să se despartă de rămăşiţnif pământeşti ale fiului său. Era preşedintele ligii şi de la înfiinţarea ei nu avusese loc niciodată o adunare de

însemna tatea acesteia. În ajun, acolo, lângă canalul de irigare, el drt (l…

nu se comanda. În jurul lui se adunaseră cei câţiva membn ligii. Pe umerii săi se cuvenea să apese răspunderea pentru lupta aceea.

Când intră în sala Operei şi-şi croi drum spre scena prin intervalul din mijloc, se stârni rumoare. Se auzeau când aplauze, când o larmă nedesluşită. Unii se îmbulzeau să-i strângă mâna, iar alţii păreau să se codească; oameni care altă dată fuseseră susţinătorii lui credincioşi, acum mirosind opoziţia în aer, şovăiau, se ţineau deoparte, temându-se să nu se compromită angajându-se alături de o persoană ale cărei acţiuni ar fi putut fi înfierate de însăşi organizaţia al cărei conducător era.

Magnus Derrick refuză să ocupe scaunul prezidenţial pe care i-l oferi Garnett şi se aşeză într-un colţ al scenei, unde fu urmat de Keast.

Acesta, credincios încă fără şovăire lui Magnus, îi relată pe scurt cuvântările ţinute până atunci.

— Mi-e şi ruşine, Governor! protestă el indignat. Să-ţi ieşi din sărite, nu alta! Acuma vă înşală aşteptările, vă trădează! Fierbe sângele în mine când mă gândesc! Dacă ieri aţi fi izbândit, de-ar fi ieşit totul bine, credeţi că am fi auzit vreo vorbă despre „asumarea autorităţii”, despre „acţiuni cu de la sine putere, fără a avea mandat”?! Ca şi când ar fi fost timp să convocaţi comitetul! Dacă n-aţi fi acţionat aşa cum aţi făcut, Calea Ferată ar fi pus mâna pe întregul ţinut. Ridicaţi-vă, Governor, şi daţi cu ei de pământ! Faceţi-i fărâme, arătaţi-le că dumneavoastră sunteţi conducătorul! Asta trebuie să faceţi! Măcelul de ieri a băgat frica în ei.

Magnus Derrick rămase uluit. Cum asta?! Oamenii lui de încredere îl trădaseră? Cum adică, aveau să-l interpeleze, să-l cenzureze în legătură cu incidentele funeste din ajun? în acel moment crucial se manifestau disensiuni în rândurile ligii? Căută să-şi uite pentru o clipă durerea îngrozitoare. Cauza era în pericol! Era încă preşedintele ligii, şeful, conducătorul! O mândrie aprinsă

izbucni în el, un dispreţ total, suveran, sfidător. Va zdrobi din capul locului defecţiunea, se va justifica, va întări din nou cauza ligii. Păşi înainte şi se opri la pupitrul vorbitorilor, întorcându-se astfel ca să poată fi auzit

FRANK NORRI

şi de sală, şi de membrii ligii.

— Domnilor membri ai ligii, începu el. Cetăţeni din Bonneville…

Deodată, însă, liniştea care se aşternuse fu tulburat!

de un strigăt, ca şi când cuvintele fuseseră un semnii într-un colţ al galeriei, drept în faţa sa, se ridică un om cart strigă batjocoritor, sfidător:

— Ce-i cu mituirea celor doi delegaţi la Sacramental Vorbeşte-ne despre asta! Asta vrem s-o auzim!

Izbucni un vacarm cumplit. Acum vocifera nu nunul omul de sus, dar şi un întreg grup care îl înconjura. Dându-se ama că acea tulburare a liniştii nu era decât maneviu câtorva trepăduşi ai Căii Ferate, o parte din auditoriu încerll să-i reducă la tăcere, fluierând fioros şi răcnind:

— Afară cu ei! Afară cu ei!

— Linişte, linişte! strigă Garnett, ridicând mâna. Toată sala vuia.

Întreruperea cuvântării lui Magnus Derrick fusese pir.il la cale dinainte, vădit, fiind o uneltire chibzuită în toate amia «numele. Grupul de la galerie vocifera stăruitor, cu îndârjiră

— Spune-ne cum i-ai şperţuit pe delegaţi la Sacramento! înainte de a împroşca pe alţii cu noroi, să vedem dacă dumneata eşti curat!

— Afară cu ei, afară cu ei!

— Mituitor! Mituitor! Magnus Derrick e un mituitor necon damnat, afară cu el!

Scos din sărite, Keast se repezi pe intervalul deasupri căruia se afla grupul de scandalagii şi, scuturând pumnul, I «strigă:

— Aţi fost plătiţi ca să tulburaţi liniştea! Dacă aveţi covi de spus, vi se va da prilejul, dacă nu, lăsaţi-l pe preşedinţi în nostru să vorbească. Altfel, chemăm poliţia,

să vă scont I afară.

Individul care strigase întâia oară se aplecă peste»

balustrada galeriei şi, cu faţa aprinsă de mânie, hohoti:

— Ha, ha, ha!… ia te uită cine vorbeşte de poliţie! Vedeţi să n-o chemăm noi întâi, ca să-i aresteze pe preşedintele vostru pentru mituire. Mai şi pălăvrăgiţi despre lege, dreptate şi corupţie! lată, strigă el, întorcându-se spre sală, citiţi, citiţi cum a cumpărat Magnus Derrick, preşedintele ligii din valea San Joaquín, adunarea pentru desemnarea candidaţilor ţinută la Sacramento! lată, negru pe alb, faptele şi probele!

Şi, rostind aceste cuvinte, necunoscutul se aplecă şi trase de sub scaun un pachet mare conţinând o ediţie specială a ziarului *Bonneville Mercury*. Nu era niciun ceas de când fusese tipărită. Pachete tot atât de mari se iviră în mâinile celor care îl înconjurau. Aceştia tăiară sforile şi zvârliră braţe întregi de ziare pe deasupra capetelor celor din sală. Foile fluturau pretutindeni, rostogolindu-se peste balustrada galeriei ca nişte nori de insecte înaripate, monstruoase, căzând peste capetele şi în mâinile celor de jos, trecând repede din mână în mână. În câteva clipe, toată lumea citi reportajul amănunţit şi susţinut de probe, scris de Genslinger, despre „tranzacţia” încheiată de Magnus Derrick cu şefii politici de la Sacramento cu prilejul desemnării candidaţilor.

După ce băgase în buzunar banii ce-i ceruse lui Magnus Derrick drept preţ al tăcerii, acum Genslinger îl vânduse.

Tremurând de indignare, Keast îşi croi drum înapoi spre scenă. În sală domnea o confuzie îngrozitoare. Dintre membrii ligii, jumătate erau în picioare şi strigau buimaci. De la rampă şi până în foaier era un tumult de nedescris. Puzderia de ziare licăreau ca nişte creste albe de valuri pe o mare agitată.

Keast se întoarse cu faţa spre sală.

— Mincinoşilor! strigă el din răsputeri, ca să domine larma. Mincinoşi şi calomniatori! Ziarul vostru e plătit de

Calea Ferată. N-aveţi nici măcar umbra unei dovezi în sprl «unul calomniilor voastre. Clipa asta aţi ales-o ca să zvârliţi Oul lături în capul unui om cinstit, pe care l-aţi şi doborât, atfl sinându-i fiul! Dovezi! Prezentaţi dovezi!
— Martori sunt chiar membrii adunării pentru deseni «narea candidaţilor! suna răspunsul. Să vorbească Derri Qjfl Unde se ascunde? Dacă este o minciună, s-o spună pe faţfl să facă dovada că învinuirea este neîntemeiată.
— Derrick! Derrick! tuna sala.
Keast se întoarse pe călcâie. Unde era Magnus? Nu n «zărea pe scenă. Dispăruse. Keast îşi croi drum spre culltf* prin mulţimea membrilor ligii. Acolo nu era mai mult IOQ, Aproape toată lumea avea în mâini ziare, din care se citea nu glas tare ici şi colo, în grupuri. La un moment dat Korifl prinse cuvintele:
— La urma urmei, mă întreb dacă nu e adevărat!
— Şi dac-ar fi, ce importanţă ar avea? se răsti Koalt, întorcându-se spre cel care vorbise. Noi suntem ultimii Glffif am avea motiv să ne plângem. În orice caz, dacă s-a tai în s-a făcut spre binele nostru, pentru alegerea oamenilor noM în Comisia căilor ferate.
— Mare folos am avut de la comisia asta! îi repliti celălalt.
— Dacă a făcut una ca asta, se amestecă cineva, o lunii Asta nu-i treabă, să mituieşti corpurile legiuitoare! Doar lup tăm împotriva corupţiei politice! Nu ne putem îngădui să hui noi înşine nişte mituitori.
Keast dădu din mână plictisit şi-şi croi drum ifi Ml departe. Deschizând o uşiţă în dosul scenei, dădu în sfainll cu ochii de Magnus.
Era într-o odăiţă. O cabină. Abia cu două sen în înainte o folosise primadona unei trupe de operă comma în turneu care jucase la Bonneville trei seri la rând. O sofa ponosită şi o măsuţă de toaletă şchioapă ocupau otreinm din spaţiu. Aerul dinăuntru era greu din pricina mirosului fardurilor râncede, a cremelor şi a punguţelor cu buruieni bine mirositoare. Fotografii îngălbenite ale unor balerine

în tricouri strânse pe corp şi rochiţe de tul împodobeau oglinda şi pereţii. Sub sofa se aflau două corsete vechi. O fustă roşie, garnisită cu paiete, întoarsă pe dos, atârna de un cui.

În acest decor, înconjurat de un grup de oameni aprinşi, care vociferau şi gesticulau în faţa lui, îl zări pe Magnus Derrick, palid, agitat, cu buzele sale subţiri strânse.

— A, izbucni Keast, intrând şi închizând uşa, aici eraţi, Governor? Vă căutam. Cei din sală parcă au înnebunit! închideţi-le gura! Veniţi şi spuneţi acelor ticăloşi că mint. Pretind că vă ascundeţi.

Mai înainte ca Magnus să poată răspunde ceva, Garnett se întoarse spre Keast:

— Asta îi spunem şi noi să facă, dar nu vrea nici în ruptul capului.

— Da, da, strigară într-un glas cei care se îmbulzeau în jurul lui Magnus, da, asta îi spunem şi noi!

Keast se întoarse către Magnus.

— Cum aşa? Se poate, Governor? exclamă el. Trebuie să răspundeţi! De ce nu le spuneţi că mint?

— Da… da… bâigui Magnus, desfăcându-şi gulerul, e o minciună. N-am să mă cobor… ar fi… ar fi mai prejos… ar… ar fi sub demnitatea mea.

Keast îl privi uluit. Acesta era oare omul cel mare, con-I ducătorul, caracterul neînduplecat, integru ca un roman, viteaz ca un roman, omul a cărui voce făcuse să tremure adunări întregi? Era oare cu putinţă să se teamă de acei calomniatori cumpăraţi?

— Ei bine, care-i adevărul? întrebă deodată Garnett. Mint, nu-i aşa? Comisia a fost aleasă în mod cinstit, nu?

— Cum îndrăzneşti?!… izbucni Magnus. Cum îndrăzneşti să-mi pui asemenea întrebări?… îmi ceri să-ţi dau

FRANK NORR

socoteală?! Te rog să-ţi dai seama că am îngăduit prea…

— Oh, sfârşeşte cu asta! strigă un glas din grup. Nu

sperii, Derrick. Felul acesta de a vorbi mergea odată, d acum nu mai merge! îţi cerem un răspuns răspicat: da 3 nu?

Apusese puterea lui de subjugare, facultatea lui dai comanda. îi fugea pământul de sub picioare. îl surpase mult cu mâna lui! Nu mai avea nicio autoritate. Atunci, de să mai dăinuie prefăcătoria aceea blestemată? Ce, n puteau citi minciuna pe faţă, în glas? Ce prostie să amăgească acum cu o ficţiune stupidă! Se prăbuşi Rămăsese sărac. Pe Harran îl pierduse. Banii îi pierduse, curând avea să piardă şi ranchul! Pentru el Lyman era mii rău decât mort. Cinstea-i fusese pătată. Pierduse tot ce-i ijjfl mai scump. Totul se spulberase, pierise în acea luptă crâlfl cenă. Şi, deodată, într-o clipă, ultimele resorturi ale fiinţţt sale în care minciuna şi prefăcătoria stăruiseră prea mult ciudat de mult, plesniră, se prăbuşiră.

— Comisia a fost aleasă cinstit? stărui Garnett. Delegat!) au fost... i-aţi mituit pe delegaţi?

— A trebuit să închidem ochii asupra mijloacelOB răspunse Magnus, şovăitor. N-am avut încotro... Apoi, brustti cu ultimele rămăşiţe ale voinţei, încheie: Da, le-am dat câtfl două mii de dolari fiecăruia.

— O, Doamne, Dumnezeule! exclamă Keast, căzând pl sofaua ponosită.

Se aşternu o lungă tăcere. Un simţământ sfredelitor jenă coborî asupra celor de faţă. Niciunul nu mai ştia ce spună, unde să privească. Prefăcându-se nepăsător, Garnotl murmură:

— Da. Înţeleg. Ei bine, asta am vrut să ştiu. Da, m-Él lămurit.

— Ei, spuse în cele din urmă Gethings, apropiindu-i i, eu plec acasă.

Cei de faţă începură să păşească de colo-colo. Grupul se destramă. Se îndreptară toţi spre uşă. Ieşiră unul după altul. În sfârşit, în cabină nu mai rămase decât Keast. Se apropie de Magnus şi-i strânse mâna lipsită de vlagă.

— La revedere, Governor, rosti el. O să mai trec pe la dumneavoastră. Nu vă lăsaţi doborât. Totul o să se

aranjeze. Pe curând!

Ieşi şi închise uşa după el.

Magnus Derrick rămase îndelung nemişcat pe singurul scaun din încăpere, privindu-se în oglinda plesnită, care, ani de-a rândul, reflectase feţele grimate ale actorilor, în acea atmosferă de parfum răsuflat şi pudră de orez mucegăit.

Deci sunase ceasul prăbuşirii, al ruinei! După atâţia ani de viaţă integră, de luptă cinstită, ajunsese aici, în cabina unei actriţe, părăsit de prieteni, plângându-şi fiul pierdut, un bătrân zdrobit, zvârlit la o parte, dezonorat, părăsit de toată lumea.

Înainte de a se înnopta, locuitorii oraşului Bonneville fură zguduiţi de o veste senzaţională. S. Behrman locuia într-o vilă undeva în afara oraşului, în mijlocul unui crâng de stejari de Virginia şi eucalipt. Seara, puţin după şase şi jumătate, în momentul când se aşezase la masă să cineze, cineva aruncase în sufragerie, prin fereastra deschisă, o bombă care explodase aproape de uşa ce dădea în hol. Întreg mobilierul încăperii fusese nimicit şi aproape toate geamurile casei săriseră în ţăndări. Ca prin minune, însă, S. Behrman scăpase neatins.

CAPITOLUL 8

Într-o după-amiază de la începutul lui iulie, la vreo la după ciocnirea de la canalul de irigare şi după întrunirea hută la Bonneville, Cedarquist, care tocmai se pregătea deschidă corespondenţa în biroul său din San Francis rămase foarte surprins când se trezi faţă în faţă cu Presle

— Ce-i cu tine, Pres? exclamă fabricantul când ace se ivi în uşa pe care o deschisese băiatul de serviciu pen el. Nu cumva ai fost bolnav? Şezi, băiatule. Să te tratez cu sherry. Totdeauna am la îndemână o sticluţă…

Presley luă paharul şi se lăsă în adâncul unui tot mare, de piele.

— Bolnav? răspunse el. Am fost. Sunt şi acum. zdrobit, sir!

Presley părea cu totul absent, semn al unei adl oboseli.

— Ce spui?! exclamă Cedarquist. îmi pare foarte rău. necazuri ai, Pres?

— Oh, presupun că e vorba îndeosebi de nervi. Apoi, capul, insomniile, starea de slăbiciune, un colaps genei aşa zice doctorul. „Surmenaj intelectual”, mi-a zis, „Sui citare”. Cred că n-a lipsit mult ca să fac o febră generală.

— Ei da, după toate prin câte ai trecut, e lesne închipuit, îşi exprimă Cedarquist cu gravitate compasiunea

Presley închise ochii căzuţi în fundul unor cearcăne vineţii şi-şi duse la ceafă mâna subţire.

— E un coşmar, murmură el. Un coşmar înfiorător. Şi încă nu s-a terminat! Dumneavoastră aţi aflat despre toate cele întâmplate numai din reportajele ziarelor. Acolo, însă, la Bonneville, la Los Muertos, oh, nici nu vă puteţi închipui ce disperare a pricinuit înfrângerea fermierilor şi decizia Curţii Supreme care-i deposedează pe toţi. Nu încetaseră să spere că, în cele din urmă, acolo vor obţine câştig de cauză. Socotiseră că în faţa celei mai înalte instanţe de judecată a Statelor Unite, măcar acolo! li se va face dreptate. Ei, şi vestea deciziei pe care a pronunţat-o Curtea Supremă a fost ultima lovitură, cea mai dureroasă! Pentru Magnus a fost lovitura de graţie. Efectiv, lovitura de graţie!

— Sărmanul Derrick, sărmanul Derrick... murmură Cedarquist. ia spune-mi, Pres, cum reacţionează? Ce are de gând să facă?

— A rămas cerşetor. A investit în ranchul lui mai mulţi bani decât ne-am închipuit, atunci când a hotărât să denunţe contractele cu toţi arendaşii şi... să-şi lucreze singur tot pământul. După aceea, procesele susţinute împotriva companiei şi campania dusă pentru a-l plasa pe Lyman în Comisia căilor ferate, toate acestea l-au costat şi mai mult. Pare-se că banii pe care Genslinger i-a stors de la el prin şantaj erau tot ce-i mai rămăsese. A mizat totul, îl ştiţi cum e, sperând că anul acesta va obţine o recoltă îmbelşugată, care-l va pune pe picioare din nou. Şi a obţinut, într-adevăr, o recoltă îmbelşugată tocmai la timp ca să i-o smulgă S. Behrman şi Calea Ferată. Magnus e un

om ruinat.

— Ce nenorocire! Ce nenorocire! murmură Cedarquist. Lyman să se dovedească un ticălos, Harran să fie ucis şi, pe deasupra, toate acestea, una după alta, într-un timp atât de scurt, toate deodată, s-ar putea spune!

— Mai bine-ar fi murit şi el, urmă Presley, asta e partea

FRANK NORM:

cea mai tristă.

— Cum cea mai tristă? Ce vrei să zici?

— Mă tem, sincer vă spun, mă tem c-o să-şi piardl minţile. E distrus! Oh, dacă l-aţi vedea, dacă l-aţi vedea, lin moşneag… un moşneag… se târăşte, gârbovit, tremurător, senil, şade toată ziua în sufragerie, frunzăreşte hârtii! sortează, le leagă teancuri, teancuri, le răsfoieşte din nou i< uită, se învârteşte stângaci de colo-colo, bolboroseşte, moi mine, buimac. La masă, uneori, uită să mănânce. Ei, ştiţi oi din casă pot fi auzite trenurile când fluieră la intrare-viaduct. De câte ori trece un tren, Governor pare, cui spun, pare speriat, îşi vâră capul între umeri, ferindu-să parcă de ceva, şi nici nu îndrăzneşte să răsufle până nu liceu trenul. Ai zice că-l stăpâneşte o spaimă iraţională, animalii fi de Calea Ferată.

— Şi, fireşte, acum va trebui să părăsească Lot Muertos, nu?

— Da, toţi vor trebui să plece. Mai pot sta acolo vino două săptămâni. Puţinii arendaşi care încă rămăseseră If Los Muertos pleacă şi ei. Acesta e, de altfel, şi unul din motivele pentru care am venit în oraş. Soţia şi fiicele unul! dintre cei ucişi, un anume Hooven, au venit încoace să cauli de lucru. Numai printr-o minune ar putea să aibă noroc. Alllul, cred c-o vor scoate foarte greu la capăt. Vreau să le caut f să încerc să le dau o mână de ajutor.

— Ar trebui să te îngrijeşti mai întâi de tine, Pres.

— Oh, îndată ce sunt departe de Bonneville şi de privr» liştea dezastrului de acolo, mă simt mai bine. De aceea, am de gând să şi plec. Pentru că veni vorba, aş fi vrut să vi întreb dacă nu cumva aţi putea să-mi faceţi un

serviciu Medicul e de părere că o călătorie pe ocean mi-ar face bin «V-aş ruga să puneţi o vorbă, să mă pot îmbarca pe unul dintre vapoarele dumneavoastră care transportă grâu.

— Mai încape vorbă, Pres?! Totuşi, îmi pare rău ca fie

buie să pleci. Speram că iarna asta ai să vii să stai la noi la ţară.

Presley clătină din cap.

— Nu, răspunse el, trebuie să plec! Chiar dacă aş fi perfect sănătos, n-aş vrea să mai rămân în California tocmai acum. Dacă aţi fi bun să mă recomandaţi unuia dintre căpitanii dumneavoastră…

— Cu plăcere, Pres. Când ai vrea să pleci? Va trebui să aştepţi câteva săptămâni. Cel dintâi vapor al nostru ridică ancora abia spre sfârşitul lunii.

— Perfect. Vă mulţumesc foarte mult.

Cedarquist se interesa îndeaproape de problema pământurilor din jurul oraşului Bonneville. De aceea întrebă:

— Ia spune, Calea Ferată a fost pusă în posesie asupra majorităţii ranchurilor?

— Asupra tuturor, răspunse Presley. Îndată ce Magnus a fost silit să renunţe la preşedinţie, liga s-a destrămat. Vechea poveste, au început să se certe între ei. Careva a găsit o soluţie de compromis şi, ca urmare, a fost ales un nou preşedinte. Atunci au început neînţelegerile. Calea Ferată a oferit să arendeze terenurile în cauză fermierilor care, de fapt, erau proprietarii terenurilor! exclamă el cu amărăciune. Vrând-nevrând, mulţi au acceptat oferta aceasta, sperând că astfel vor salva situaţia. Fireşte, îndată ce au semnat contractele de arendă, au recunoscut implicit titlul de proprietate al Căii Ferate. Lui Magnus, Calea Ferată a refuzat să-i arendeze pământul. În câteva săptămâni, S. Behrman va fi pus în posesia ranchului Los Muertos.

— Fără îndoială că, drept recompensă pentru serviciile aduse, Calea Ferată are să treacă ferma pe numele lui, observă Cedarquist.

— Fără îndoială, mormăi Presley obosit. Se ridică spre a-şi lua rămas bun.

— Apropo, îşi aminti Cedarquist, ia spune, ce program ai

FRANK NORRI

vineri seara? Vrei să cinezi cu noi? Fetele se duc la ţa lunea viitoare şi, probabil, că o vreme n-o să le mai vezi da pleci în călătorie pe ocean.

— Mă tem că am să fiu foarte anost. În ultima vrem abia îmi duc zilele, abia mai e viaţă în mine. Sunt ca un ce cu arcul rupt.

— Nu e rupt, Pres, băiatule, îl îmbărbăta industriaşul, doar neîntors. ia să vedem, n-am putea să te remontă niţeluş? Hai, făgăduieşte că vii! Cinăm la orele şapte.

— Vă mulţumesc. Atunci, pe vineri, la şapte! Coborând în stradă, Presley îşi trimise valiza printr-l băiat la club, unde-şi oprise o cameră, şi se urcă într-un tra vai care mergea spre strada Castro. Înainte de a pleca Bonneville, aflase, după cercetări stăruitoare, unde trase missis Hooven la San Francisco şi acum se ducea s-o cau

Când Presley îi spusese lui Cedarquist că e boln istovit, vlăguit, nu rostise decât jumătate din adevăr. Deşi st de puteri, distrus, cu nervii zdruncinaţi, totuşi apatia lui e copleşită, când şi când, de izbucnirile aprige ale unei mă ale unei indignări crunte, revenindu-i pentru o clipă ideea fix obsedantă, care-l îndemna să săvârşească o faptă neas muită, un act de dreptate, ce fel de act anume, nu put spune, să îndure cândva un martiriu înfiorător, un sacrifi total, suprem, hotărâtor, care să inspire respectul, închipuia înflăcărat de eroismul orb, iraţional al unui anarhi care-şi zvârle victima în vâltoare, deplin conştient că va înghiţit şi el odată cu ea.

Firea lui şovăielnică îi zăgăzuia însă de fiecare da drumul. Bolnav de nervi, lipsit de voinţă, emotiv, chiar tirul amâna de azi pe mâine, tărăgăna, în mintea lui mocnind I şi chip de gânduri, luând noaptea hotărâri de careul dimineaţa.

O singură dată trecuse la acţiune, şi acum, străbată

cu tramvaiul străzile pustii, murdare, bântuite de vânt, trem ra la amintirea aceea. Groaza de „ce s-ar fi putut întâmpla”, nepotrivită cu răzbunarea, al cărui executor se închipuise, îl copleşea. Scena aceea era reconstituită necontenit de mintea lui. Se vedea în umbra copacilor şi a boschetelor din jurul acelei case dinafară oraşului Bonneville, târându-se pe brânci spre ferestrele luminate, aşteptând clipa favorabilă, pândind şi, atunci când perdelele, ridicate, îngăduiau acest lucru, privind în interior. La un moment dat se ivise în lumină omul pe care-l aştepta. Presley se vedea. din nou ridicându-se şi furişându-se spre fereastră. îşi amintea ce grea i se părea bomba artizanală pe care i-o dăduse Caraher, o ţeavă lungă de şase ţoli, umplută cu exploziv şi astupată la capete. Ridicase mâna şi o zvârlise. O vibrare, ferestrele smulse, apoi, un gol, o vâltoare roşie, un suflu năprasnic, un cutremur, şi din vâltoare se trezise zvârlit în vid, în întuneric, tremurând de spaimă. Într-un târziu îşi venise în fire, dându-şi seama că fugea spre Los Muertos înspăimântat, gâfâind, scos din minţi. Urmaşe noaptea neuitată când se cufundase în hăul beznei, înfiorat de ceea ce credea că săvârşise, când chinuit de remuşcări, când spumegând împotriva slăbiciunii sale, a fricii, a nenorocitului său temperament şovăitor. Sosise, în sfârşit, dimineaţa, şi, odată cu ea, ştirea nereuşitei şi încredinţarea că nu era bănuit câtuşi de puţin. Scăpase ca prin minune, aşa cum scăpase şi duşmanul lui. Căzuse în genunchi, îngăimând o rugăciune, mulţumind lui Dumnezeu cu lacrimi în ochi că-l scăpase de pe marginea prăpastiei spre care-i lunecase piciorul.

După aceea, în minte se înrădăcinase adânc o idee fixă, era cea mai mizerabilă făptură umană, era un ratat, un avorton! Nimic nu izbutea să ducă la bun sfârşit: grozavul lui poem, sforţările de a-i ajuta pe cei dimprejur, chiar încercarea de a-i nimici pe duşmani, toate se dovedeau zadarnice. Cu un efort al voinţei, se gândi să facă o ultimă încercare spre a dărui ceea ce era mai bun în el, şi, în acest scop, hotărî să

ajute, în nenorocirea în care se afla, văduvită familie neamţului Hooven.

După ce se isprăvise cu toate, după ce Hooven fi ceilalţi şapte care pieriseră lângă şanţul de irigare fuseserl înmormântaţi în cimitirul din Bonneville, fără a cere ajutori sau sfatul cuiva, doamna Hooven plecase la San Francisî împreună cu Minna şi cu micuţa Hilda, ca să caute de lucf” părăsind pentru totdeauna căminul său şi ranchul L Muertos. Presley află de plecarea lor abia după cincis zece zile.

Îndată începu să-l obsedeze teama că doamna Hoo şi Minna, Minna îndeosebi, care trăiseră la ţară, necun când obiceiurile de la oraş, lesne ar putea să fie doborâte lupta aspră, pe viaţă şi pe moarte, pentru existenţă. În stimp această temere se transformă într-o convingere până la urmă, îl determină să plece după ele la Francisco, hotărât să le găsească şi să le ajute.

La adresa notată în carneţelul lui, aproape de cent, electrică din strada Castro, se afla o pensiune modes destul de curăţică. Acolo întrebă de doamna Hooven.

Proprietara pensiunii îşi amintea foarte bine de la Hooven.

— A, nemţoaica aceea, cu cele două fete, una maro fi cealaltă micuţă?! Da, desigur. Fata cea mare era tari drăguţă. Sigur, îmi amintesc de ele, dar nu mai stau aici Au plecat de o săptămână. A trebuit să elibereze camera, ntpt cum ne înţelesesem. îmi datora chiria pe o săptămână. Nu-ltl pot îngădui, domnule…

— Ei, nu ştiţi unde s-au dus? N-aţi auzit la ce adresă IU trimis cufărul?

— A, cufărul? răspunse femeia, izbindu-şi coapsele mi palmele. Şi, înroşindu-se: cufărul lor, ei, l-am oprit, şi dumneata ce pofteşti? îl ţin până au să-mi dea banii! Ai cev împotrivă? Să auzim!

Cu un gest de descurajare, Presley plecă cu inima strânsă. La colţul străzii se opri locului îndelung, încruntat, descumpănit, cu gândurile învălmăşite. Presupunerile lui

se dovediseră deci întemeiate. Aşadar, soţia lui Hooven îşi cheltuise micile economii încă de acum o săptămână. Prin urmare, rămăseseră fără resurse de şapte zile, afară numai dacă găsiseră de lucru. „Dar ce, pentru numele lui Dumnezeu, se întreba el, ce puteau face ele, acolo, la oraş?”

Şapte zile! La gândul acesta Presley se clătină de spaimă. Şapte zile, fără bani, fără să cunoască un suflet de om în acel oraş plin de lume. De unde să ştie Minna şi maică-sa că existau aşezăminte pentru asemenea făpturi omeneşti în nevoie, ca ele? Ştia că nu le lipsea mândria, mândria [încăpăţânată, ursuză, a omului trăit la ţară. Chiar dacă ar şti de existenţa instituţiilor filantropice, ar vrea ele, şi-ar călca pe inimă să facă apel la acestea? O nelinişte sfredelitoare se cuibări în sufletul lui Presley. Unde se aflau acum? Unde dormiseră noaptea trecută? Unde îşi luaseră micul dejun în dimineaţa aceea? La drept vorbind, avuseseră oare parte de aşa ceva? Găsiseră măcar un pat, o pernă pe care să-şi pună capul în noaptea aceea? Necunoscute de nimeni, pierdute în vălmăşagul vieţii oraşului, ce se întâmplase cu ele? încotro le târâse şuvoiul străzilor?

Ghearele de fier vor scrie oare încă o poveste pe aceeaşi cheie a portativului, veche de când lumea, largă cât lumea? Cât de departe aveau să ajungă urmările celor întâmplate în ziua aceea îngrozitoare, lângă canalul de irigare? Până unde aveau să se întindă tentaculele monstrului?

Presley se întoarse în centrul oraşului, în cartierul comercial, făcându-şi în minte plan după plan şi renunţând la ele numaidecât, pentru a le găsi şi a le ajuta pe missis Hooven şi pe fiicele ei. Ajunse pe strada Montgomery şi coti spre club, trecând încă o dată în revistă toate cauzele şi împrejurările marii încleştări la care asistase în ultimele optsprezece luni.

FRANK Nül: IT

Deodată se opri, cu ochii ţintă la firma de pe un eziţi chiar la intrarea din stradă a unei clădiri înalte, în 1 aflau

birourile unei întreprinderi, şi deodată îi veni o din» Rămase o clipă neclintit pe trotuar, cu ochii larg deschişi, au pumnii încleştaţi.

În clădirea aceea se afla direcţia generală a companiei „Pacific & Southwestern Railroad”. Deşi destul de main clădirea nu era totuşi pretenţioasă, şi de câte ori venise în oraş, Presley pesemne că trecuse de multe ori pe lângă» *a iară* s-o bage în seamă.

Totuşi, aceasta era citadela inamicului, inima acelui vast sistem de artere ramificate care sugeau sângele rutţlU nii, centrul păienjenişului în care fuseseră prinse atâtea viaţă atâtea averi, atâtea destine. Aici, îşi spunea Presley, era 111 ezită acea politică de jaf, de samavolnicii şi nedreptăţi ciul încet-încet, le smulsese fermierilor drepturile, până în doborâţi la pământ, scoşi din sărite, deznădăjduiţi, se hellcaseră la luptă şi muriseră. De aici porniseră dispo/tţiţii adresate lui S. Behrman, lui Cyrus Ruggles şi lui Genslinijoi care-l împinseseră pe Dyke în închisoare, care-l ucisesem *m* Annixter, care-l ruinaseră pe Magnus, care-l pervertisem *m* Lyman. Aceasta era citadela; aici, îndărătul uneia dlâl numeroasele ferestre, într-unul din numeroasele birouu, nu mâna pe pârghiile puternicei sale maşini, se afla stăpânul Shelgrim însuşi!

În clipa când îi trecu prin cap acest lucru, Presh cuprins de o dorinţă irezistibilă, de o curiozitate aprins a-l cunoaşte, de a-l privi în ochi pe omul cu putere alai ilii nemărginită, cu voinţă atât de irezistibilă, a cărui forţă mim rău era atât de nestăvilită, omul împotriva căruia luptasem 111 toţii atâta vreme, cu atâta înverşunare. Avea reputaţia unul om accesibil. Atunci, de ce să nu se ducă la el? Pronluy hotărî cu tărie să facă acest lucru. Dacă n-avea s-o fad-H clipa aceea, îşi dădea seama că n-o va mai face niciodată

Cu inima zvâcnind, cu răsuflarea tăiată, intră în clădire şi I după câteva clipe se pomeni şezând pe scaun într-o anti-l cameră, cu ochii pironiţi hipnotic pe geamul jivrat al uşii pe I care, cu litere aurite, era înscris cuvântul: „Preşedinte”.

Presley află cu mirare că Shelgrim se găsea încă I acolo. Era destul de târziu, trecuse de ora 6, şi funcţionarii I plecau. Multe birouri rămăseseră încă de pe acum pustii. Prin I uşa deschisă a anticamerei zărea mereu în treacăt I funcţionari, băieţi de serviciu, contabili şi alţi slujbaşi îndrep-luându-se grăbiţi spre scări şi ascensoare: pentru ziua aceea I sfârşiseră munca. Iar Shelgrim rămăsese încă la masa de I lucru, necunoscând oboseala, nesimţind nevoia de odihnă.

— La ce oră pleacă acasă în mod obişnuit domnul I Shelgrim? îl întrebă Presley pe tânărul care linia nişte foi pe! masa din antecameră.

— De obicei pleacă pe la şase şi jumătate, şapte, I răspunse funcţionarul. Şi adăugă: De multe ori se mai I întoarce.

Hm! Shelgrim avea 70 de ani! Presley nu-şi putu I stăpâni un murmur de mirare. Deci, nu era doar cu numele I preşedintele companiei „P. & S.W”. Avea 70 de ani şi totuşi [se află încă la post, muncind cu o energie, cu o încordare I care ar fi năruit sănătatea şi nervii multor oameni în floarea I vieţii.

O clipă după aceea, însă, Presley încleşta dinţii.

„Este vitalitatea unui căpcăun, îşi spuse el, întocmai ca I aceea a tigrului. Omul care suge sângele unui întreg popor [nu se poate să nu fie energic”.

Mica sonerie electrică din perete zbârnâi. Tânărul care I linia foile lăsă jos tocul şi, deschizând uşa, vârî capul în biroul

FRANK NORRIE

— Vă amintiţi, domnule Shelgrim, i-aţi luat de mai multe ori apărarea când noi eram hotărâţi să-l dăm afară. De astă dată, însă, cred că nu mai putem face nimic cu el. Făgăduielile de a se îndrepta sunt o poveste ce se repetă mereu. Ultima dată n-a mai dat niciun semn de viaţă timp de patru zile. Sincer vă spun, domnule Shelgrim, cred că trebuie să-l concediem pe acest Tentell. Nu ne putem permite să-l ţinem mai departe în serviciu. Adevărul e că ne costă mai mult decât merită. Poftiţi dispoziţia de

concediere. Dacă vreţi s-o semnaţi…

Urmară câteva clipe de tăcere. Presley, numai ochi şi urechi, aştepta cu răsuflarea tăiată. Directorul puse dinaintea preşedintelui dispoziţia de concediere scrisă la maşină. Tăcerea se prelungi. În hol grilajul ascensorului lunecă huruind. Shelgrim nu se uita la hârtia din faţa lui. Se întorsese pe scaunul turnant şi privea pe fereastră. În sfârşit, spuse:

— Tentell are familie… soţie şi trei copii… Ce salariu primeşte?

— O sută treizeci de dolari.

— Dublaţi-i salariul. Sau, să zicem, faceţi-i două sute cincizeci de dolari. Să vedem cum se va comporta.

— Ei, desigur… dacă doriţi, dar adevărul este, mister Shelgrim…

— Ei, să mai facem o încercare… nu strică.

Presley nu avu vreme să-şi ajusteze părerile în aşa fel încât să ţină seama de acest nou punct de vedere exprimat de preşedintele companiei „P. & S. W.”, căci directorul se retrase îndată. Înainte de a-şi îndrepta atenţia spre el, Shelgrim îşi notă ceva în agenda de pe birou şi semnă câteva scrisori. În sfârşit, îşi ridică privirile şi-l fixă pe tânăr cu o privire gravă. Nu zâmbea. Trecu o vreme până ce vorbi. În sfârşit, întrebă:

— Ei bine, domnul meu?

fi putut aplica omului din faţa lui niciun etalon din registrul său mintal. îi încolţi în minte gândul că pesemne acest lucru se datora nu împrejurării că etaloanele sale erau nepotrivite obiectului, ci faptului că erau ridicol de modeste ca dimensiuni, începu să vadă în omul din faţa lui nu numai corpolenţa, dar şi măreţia; un om multilateral, cu vaste simpatii, care se apleca cu aceeaşi înţelegere asupra naturii umane a unui beţiv nărăvit, asupra mesajului unei capodopere plastice, ca şi asupra problemelor ridicate de finanţarea şi exploatarea unei reţele de zece mii de mile de cale ferată.

— Niciodată n-am privit pictura în această lumină, repetă Presley. Ceea ce spuneţi e foarte interesant.

— Dacă trebuie să ascult acest limbaj, continuă Shelgrim, prefer să-l ascult de la prima mână. Prefer să aud ce a avut de spus marele pictor francez, şi nu ce-ai avea dumneata de spus despre ceea ce el a exprimat din capul locului.

La început, când ceea ce avea de spus îi era proaspăt în minte, bătrânul rostea vorbele tare, cu energie, dar spre sfârşitul frazelor, glasul scădea, ca şi când ideea nu l-ar mai fi interesat, şi cuvintele din urmă se auzeau nedesluşit de sub barba şi mustăţile sure. Uneori păreau a fi ecoul stins al unei şoapte.

— Am scris acest poem, se hazarda Presley, într-un moment când eram îngrozitor de agitat. Locuiesc, explică el, sau, mai bine zis, am locuit la ranchul Los Muertos, în comitatul Tulare, la ranchul lui Magnus Derrick.

— La ranchul Căii Ferate, deţinut de domnul Derrick, preciza Shelgrim.

Presley dădu braţele în lături cu un gest de neputinţă, de resemnare.

Privindu-l pătrunzător, preşedintele companiei „P. & S. W”. urmă apoi, ridicând glasul:

— Presupun că mă crezi un mare ticălos.

va să oprească creşterea grâului? Ei bine, cu atât mai puţin pot eu opri Calea Ferată.

Presley coborî în stradă zăpăcit, cu gândurile învălmăşite. Acea nouă optică îl amuţise. Orice s-ar fi spus, nu putea s-o conteste. Era ca ecoul limpede al adevărului. Deci, nu trebuia nimeni osândit pentru grozăvia de la canalul de irigare? Forţe, condiţii, legea cererii şi ofertei, aceştia erau deci inamicii? De fapt, nu inamici, căci în natură nu există rea-voinţă, ci numai o indiferenţă nemărginită, o tendinţă irezistibilă de a realiza anumite ţeluri prestabilite. Natura era o maşină uriaşă, o putere ciclopică, gigantică, înspăimântătoare, un Leviathan cu inima de oţel, nemiloasă, necruţătoare, neînduplecată, neîndurată; o putere care zdrobeşte cu un calm de Nirvāṇa atomul omenesc care-i stă în cale, fără ca suferinţele legate de nimicirea lui să pricinuiască cea mai mică

trepidaţie, nici cel mai slab fior prin acel uriaş mecanism de roţi şi angrenaje.

Presley se duse la club şi cină singur, îngândurat, mohorât, pierdut într-un labirint de reflecţii sumbre. Totuşi, în clipa când se ridică de la masă, se petrecu ceva care, o clipă, îl învioră, îi abătu gândurile.

Masa lui se afla aproape de fereastră. În timp ce-şi sorbea cafeaua, aruncă întâmplător o privire pe stradă, şi pe neaşteptate zări o siluetă familiară. Nu era oare Minna Hooven?! într-o clipă, silueta, apucând-o pe o stradă laterală, o pierdu din vedere. Ciudat! Parcă ea era. Presley se ridică brusc de la masă şi, luându-şi pălăria, coborî repede în stradă, unde fuseseră aprinse lămpile.

Oricât o căută însă din ochi, Presley n-o mai zări pe tânăra în care credea c-o recunoscuse pe fiica nefericitului neamţ. În sfârşit, renunţă şi, întorcându-se la club, la ora aceea aproape pustiu, fumă câteva ţigări, încercă zadarnic să citească un volum de eseuri din bibliotecă şi, în cele din urmă, enervat, descumpănit, se culcă.

Să tot fi fost ora 5. În buzunar avea treizeci şi cinci de cenţi, acesta era întreg avutul ei. Ce era de făcut?

Deodată, spaima de oraş, o spaimă oarbă, iraţională, pe care o cunosc numai proscrişii, se abătu asupra ei, sugrumându-i glasul.

În cele câteva zile de când tot căuta de lucru, văzuse prea bine la ce se putea aştepta de la această nouă lume în care fusese aruncată. Ce se va întâmpla cu ea? Ce să facă, unde să se ducă? înfiorătoare întrebări, la care nu putea răspunde. De astă dată nu se neliniştea numai pentru sine. Maică-sa şi micuţa Hilda, o copiliţă, nu erau în stare niciuna, nici alte să se descurce în viaţă. Pierdute, ca şi ea, în vălmăşagul oraşului, ce se va alege de ele, încotro vor apuca? Totuşi, pe măsură ce paşii o duceau înainte, îşi recapătă curajul. Gândul că vor flămânzi, şi ea, şi maică-sa, şi Hilda, nu avea niciun sens. Fără îndoială că nu vor ajunge acolo. Era cu neputinţă. Ceva se va întâmpla, desigur, se va întâmpla la timp. Totuşi, cum se vor

descurca până atunci, ce vor face în noaptea asta şi în cele câteva zile următoare? La lucrul acesta trebuia să se gândească în primul rând.

O nelinişte îndeosebi faptul că totul se întâmplase pe neaşteptate. În cei nouăsprezece ani ai vieţii sale nu avusese niciodată prilejul să afle ce înseamnă să te descurci singur în viaţă. Din munca lui, taică-său reuşise totdeauna să întreţină toată familia; şi iată că dânsul se prăpădise pe neaşteptate. Iar acum maică-sa fusese despărţită de ea. Rămăsese deodată fără niciun ajutor de nicăieri. Un glas înfricoşător îi striga: „Acum ce ai să faci ca să trăieşti?” Era pusă faţă în faţă cu viaţa! Se uita la uriaşa ei imagine cu inimă de piatră, o privea drept în ochii orbi.

Se însera. Căutând să treacă neobservată, i se părea că o urmăreau mii de priviri curioase, iscoditoare, Minna luă un aer flegmatic şi o porni cu pas vioi spre cartierul comercial al oraşului.

FRANK NORRII

Era îmbrăcată destul de îngrijit, fustă de stofă albanii cordon de pluş, tot albastru, pantofi curaţi, pe care-i avea de la maică-sa, bluză roz, jachetă şi pălărie marinărească di pai. Arăta destul de drăguţ. Părea ciudat, nici măcar gâfl durile negre nu întunecaseră sclipirea din ochii ei albaştri verzui, nu-i păliseră buzele, nespus de roşii, nu-i întujjflcaseră faţa, negrăit de albă. Părul negru cu reflexe albàs. tflI era pieptănat cu grijă. Păşea dreaptă, bine proporţionate bine împlinită. Chiar şi în nefericirea ei observa că atragn» atenţia bărbaţilor care uneori o urmăreau cu privirile. Aofl lucru îl nota însă plină de amărăciune, cu o facultate ad; i nedesluşită a subconştientului. Minna cea adevărat! hărţuită, speriată, săgetată de o mie de nelinişti, şfichiuită du o mie de griji, murmură cu răsuflarea tăiată: „Ce e de făe ui Ce e de făcut? Oh, ce e de făcut acum?”

După ce străbătu un drum lung, interminabil, ajunsă Iii strada Kearney şi merse pe această stradă până ce din luminatul şi îngrijitul cartier comercial ajunse în port, în

lumfl tavernelor şi a şantanurilor. Ca să le evite, apucă pe o strifl laterală, dar se trezi pe uliţele Chinatown-ului, din care H după o jumătate de oră, cu răsuflarea tăiată, după spaime pe care nu avea să le uite niciodată. Între timp se întunecau» de-a binelea.

La întretăierea străzilor California cu Dupont se opri a chibzuiască.

„Trebuie să fac ceva, îşi zicea. Trebuie să fac ceva” Era de pe acum zdrobită de oboseală. Se gândi să intri să stea jos şi să se odihnească în catedrala catolică lânyl care se oprise. Aşa şi făcu. Tocmai se sfârşea slujba «I» seară. După ce preoţii şi băieţii din altar plecaseră, Minna rămase încă vreme îndelungată în interiorul întunecos, pllfţ de ecouri, cumpănind cum să facă faţă situaţiei deznăda duite în care se afla.

După vreo trei ore, paracliserul o trezi din gânduri I în vremea să închidă biserica. Minna trebuia să plece. Înfrigurată de vântul rece, pătrunzător al nopţii, amorţită, stătuse multă vreme nemişcată, toropită de somn, buimacă, speriată, Minna se trezi din nou în stradă. O încerca foamea, o chinuia cu fiece clipă tot mai mult. În cele din urmă cumpără de cinci cenţi fructe, pe care le mâncă cu lăcomie, apoi pomi mai departe.

În sfârşit, pe o uliţă întunecoasă care se desprindea din strada Kearney, aproape de Piaza, zări o firmă luminoasă, pe care scria: „Paturi pentru o noapte, cincisprezece şi douăzeci şi cinci de cenţi”.

Cincisprezece cenţi! Şi-ar putea îngădui aşa ceva? l-ar rămâne şi mai puţin, acel puţin cât mai avea până va începe să flămânzească, clipă la care nici nu îndrăznea să se gândească, în afară de asta, o speria înfăţişarea respingătoare a acelei clădiri negre, mohorâte, murdare, ce părea locaşul unor crime întunecate, al unor spaime ascunse. Şovăi vreo douăzeci de minute sau chiar o jumătate de oră, plimbându-se de două sau de trei ori încolo şi încoace prin faţa intrării. În sfârşit, se hotărî. Nu se simţise niciodată atât de istovită. Oboseala îi apăsa umerii, îi atârna de picioare ca plumbul. Trebuia să

doarmă. Nu putea să colinde străzile toată noaptea. Intră pe uşa de sub firmă şi urcă nişte scări murdare, fără balustradă. În capul scării, lângă un pupitru înalt, un om cu o bluză albastră umplea o lampă cu gaz. Minna se apropie de el.

— Dacă sunteţi bun, aş dori, îngăimă ea, o cameră… un pat pentru noapte. Unul de cincisprezece cenţi, vă rog.

— Aici e numai pentru bărbaţi, răspunse omul, ridicându-şi privirile de la lampă.

— Oh, suspină Minna, n-am… n-am ştiut. Apoi îl privi o clipă, uluită, şi el o fixă cu o privire lipsită de expresie.

— N-am… n-am ştiut, repetă Minna.

— Da, numai pentru bărbaţi, spuse el încă o dată.

Minna coborî încet scările şi ieşi din nou în stradă, măsură ce orele înaintau, oraşul devenea tot mai pustiu, tot mai sumbru, şi simţământul vitregiei vieţii apăsa tot mai greu pe umerii celor lipsiţi de mijloace. Minna Hooven petreli trează cea dintâi noapte de luptă, de zbucium, străduindu-şi să ţină capul sus deasupra valurilor vieţii în care fusese aruncată.

Se lumină de ziuă, şi, odată cu dimineaţa, foamei deveni sfâşietoare. O luă iar către cartierele de sus ajfl oraşului. Cam pe la 10 şedea pe o bancă într-un mic parc plin de bone şi de copii. Câteva dintre acestea se apropiară cu trăsuricile copiilor şi se aşezară pe banca Minnei, continuând o conversaţie începută mai înainte. Minna ascultă. Prieteni uneia dintre bone îşi părăsise slujba, lăsându-şi stăpâna în încurcătură.

— Oh! interveni Minna. Şi, minţind cu multă naturaleşti zise: Sunt şi eu bonă, şi deocamdată n-am slujbă. Nu cumvi aş putea să intru acolo?

Celelalte se întoarseră şi o priviră cu indiferenţa fi superioritate pe această fată care, se vedea bine, abia venin «de la ţară.

— Ei, ai putea să încerci, răspunse una din ele. Ai reftflrinţe bune?

— Referinţe? repetă Minna stingherită. Habar n-avea

ce însemna aşa ceva.

— O, missis Field nici nu-ţi cere referinţe, spuse altă fati E o molâie. O învârti pe degete dacă vrei.

— Mă duc la ea! hotărî Minna. Unde stă? Fetele îi spuseră adresa.

— La Lorin? murmură ea. E afară din oraş?

— Da, pe malul celălalt al golfului.

— Pe malul celălalt.

— Eşti de la ţară, nu?

— Da. Cum… cum pot să ajung acolo? E departe?

— Nu. Cobori pe strada Market, treci cu bacul pe malul celălalt şi apoi iei trenul. Nu, nu e prea departe. Mai întrebi acolo pe cineva. O să te îndrepte.

Trebuia să încerce. Minna se duse pe jos la bac, unde constată că drumul până la malul celălalt costa douăzeci de cenţi. Dacă acea călătorie se dovedea zadarnică, nu-i mai rămâneau decât zece cenţi. După aceea se sfârşeau toate speranţele. Totuşi, se ivise o ocazie, o mică ocazie. Trebuia să încerce!

Pe tramvaiele care circulau pe străzi, pe bac, pe locomotivele şi pe vagoanele trenurilor locale se lăfăiau iniţialele „P & S. W”, amintindu-i de moartea tatălui ei, de puterea uriaşă care o adusese la acea ananghie. I se părea că vede aceste iniţiale pretutindeni, şi avea senzaţia că din toate părţile o pândeau tentaculele monstrului.

Clipă de clipă, foamea o chinuia tot mai rău. Nu-i mai dădea pace nicio secundă. Pe bac se surprinsese că iscodeşte feţele călătorilor, întrebându-se când luase gustarea de dimineaţă unul, când va prânzi altul.

Când coborî din tren, la Lorin, pe malul celălalt al golfului, văzu că era vorba de o mică aşezare suburbană de felul celor care răsar la marginea oricărui mare oraş american. De-a lungul liniei ferate erau risipite ici-colo căsuţe şi vile clădite de antreprenori pentru speculă. Panouri uriaşe, aşezate de-a lungul liniei ferate, trâmbiţau cu litere de şapte picioare avantajele pe care le ofereau loturile de casă şi vilele din aşezările suburbane.

Minna găsi fără multă greutate adresa la care fusese

îndrumată. Acolo se afla o vilă drăguţă, aşezată în fundul unei curţi, departe de stradă, umbrită de palmieri, stejari de Virginia şi nelipsiţi eucalipţi, Minna o privi cu simpatie. Oh, să-şi găsească aici un colţişor, un cămin, unde să se refugieze de acele străzi îngrozitoare ale oraşului, din ghearele foamei care o rodea cu dinţi neobosiţi! Cum va mai

FRANK NORRII

munci! Cu câtă râvnă va încerca să se facă plăcută! Cu câtl răbdare va asculta orice dojana. Cât de credincioasă, cât dl conştiincioasă va fi! Ceea ce spusese nu era cu totul neada-vărat. Acasă, grija micuţei Hilda, surioara, era lăsată p umerii ei aproape tot timpul, aşa că ştia ce se cere, cum trebuiau îngrijiţi copiii.

Cu inima zvâcnind, cu răsuflarea tăiată, trase mânerul clopoţelului, fixat în mijlocul uşii din faţă.

Îi deschise însăşi stăpâna casei, o femeie mai în vârstă, cu faţa plăcută. Minna spuse pentru ce venise.

— Dar am şi angajat o fată, răspunse doamna.

— Oh, murmură Minna, luptând din răsputeri să-ţi păstreze cumpătul. Oh… am crezut că poate… Dădu plece.

— Îmi pare rău, zise doamna. Apoi adăugă: Ai putea îngrijeşti de trei copii şi, printre picături, să ajuţi la treb casei?

— Da, doamnă.

— Sora mea caută o fată. Stă în North Berkeley, la d Te pricepi la gospodărie? Ai referinţe bune?

— Da, doamnă.

— Bine, o să-ţi dau adresa. Stă în North Berkeley. Intră în casă şi, după o clipă, se întoarse, întinză

Minnei o carte de vizită.

— Lată adresa. Fii atentă, să n-o mânjeşti, feţi cerneala nu s-a uscat încă, ar fi mai bine s-o citeşti chl acum.

— E departe? Pot să mă duc pe jos până acolo?

— Nu cred. Mai bine ai face să iei tramvaiul, e o buc bună de drum până sus în deal.

Când Minna sosi în North Berkeley, nu-i mai rămăsei!

niciun cent. Printr-o crudă ironie a sorţii, luase din greşe. ihi tramvaiul în direcţia opusă, şi, cu toate că îşi dăduse repedn seama de greşeală, acest lucru o costase ultimii cinci cenţi

Acum avea să-şi încerce ultima şansă, şi dacă nu reuşea, urma prăbuşirea. În sfârşit, ajunse. Aici, ca şi dincolo, locul fusese ocupat. Minna se îndepărtă de uşa casei, încredinţată că nu mai are ce spera, că acum avea să-şi înfrunte soarta pentru ultima oară, să lupte pe viaţă şi pe moarte, de astă dată lipsită şi de cel din urmă sprijin jalnic, cea din urmă salvare, cel din urmă bănuţ.

Porni din nou înainte, fără niciun ţel. Se simţea vlăguită, sleită de puteri, îşi dădea seama c-o aştepta istovirea, sfârşeala foamei, tot mai neîndurătoare. Spaima morţii o îmboldea.

„Trebuie să fac ceva, trebuie! Orice. Trebuie să fac rost de mâncare”.

Se gândi să-şi amaneteze jacheţica, dar acum era departe de oraş, de casele de amanet, şi nu mai avea timp să ajungă acolo înainte de închidere.

Mergea înainte, în neştire. Trecu o oră. Pierduse orice simţ al orientării. Buimacă, nu mai ştia unde se duce, cotea la colţuri, mergea pe străzi, fără a-şi da seama de ce. Ştia numai că trebuie să meargă înainte, spunându-şi că, îndată ce se va opri, foamea va începe s-o roadă cu şi mai multă înverşunare.

În sfârşit, intră într-un mic parc, un fel de grădină publică, un colţişor frumos, cu mulţi copaci, în a căror umbră şerpuiau ispititor drumeaguri şi alei bine îngrijite. În fund, printre copacii de la marginea unei pajişti întinse, cu iarba ofilită de arşiţă, zări nişte clădiri înalte şi un catarg pentru steaguri. Toată priveliştea avea o vagă înfăţişare a unei instituţii publice educative. Minna ghici după tăbliţele fixate pe copaci, care avertizau publicul să nu rupă florile, că se află în incinta Universităţii statului California. Merse înainte. Aleea pe care păşea o duse până la urmă într-un crâng de uriaşi stejari de Virginia, ale căror ramuri aproape că atingeau pământul. Acolo, fiind

umbră deasă, iarba era verde şi se zăreau din loc în loc flori înflorite. Rareori văzuse un colţişor mai plăcut. Dădu cu ochii de o bancă în jurul celui mai bătrân stejar şi acolo, în sfârşit, istovită, vlăguită de foame, dezni dăjduită, singură, Minna Hooven se aşeză, întrebându-se ca să facă.

Îndată ce se aşeză, chinurile foamei şi ale oboselii deveniră şi mai sfâşietoare, şi mai imperative. Dorea mai pr0> sus de orice, dorea cu nesaţ să mănânce, să se odihnească, să găsească un adăpost pentru noapte. Şi dorinţa această lăuntrică, tot mai arzătoare, o făcea să încleşteze pumnii el mici, în timp ce pe obraji lacrimile i se scurgeau şiroaie, iar trupul tot îi era scuturat de suspine.

După un timp, Minna observă o femeie ca de vreo 30 de ani care trecuse de două ori pe alee, prin faţa băncii pt care şedea, şi, privind-o mai atent, îşi aminti că o văzuse pt bac când venise din oraş.

Femeia era îmbrăcată în mătase, strânsă zdravăn în corset şi purta o pălărie de o eleganţă ţipătoare. Minna îşi dădu seama că necunoscuta o pândea, dar mai înainte de t hotărî ce să facă, o văzu cu nespusă mirare că se apropii! şi-i vorbeşte.

— Ce coincidenţă! exclamă necunoscuta, aşezându-şi lângă ea. Nu eşti dumneata tânăra care a şezut în faţa met pe bac? Mi se pare ciudat că te întâlnesc din nou. M-am gândit tot timpul la dumneata.

Privind-o acum mai de aproape, văzu că faţa femeii ei «foarte fardată. Răspândea împrejur un parfum pătrunzăim Nu avea trăsături bătătoare la ochi, dar expresia gurii era cam aspră, pleoapele parcă-i erau umflate de nesomn fi avea o siguranţă în mişcări care nu scăpară atenţiei Minnei

— Pun prinsoare, urmă necunoscuta, că eşti necăjită, Aşa mi s-a părut când te-am văzut pe bac, tot aşa mi se pan şi acum. E adevărat? Ce necazuri ai? Eşti de la ţară, nu?

Bucuroasă că găsise cui să-şi împărtăşească necazul.

chiar unei cunoştinţe întâmplătoare, Minna îi mărturisi că era într-adevăr necăjită, că se rătăcise de maică-sa, că era de la ţară.

— Am încercat să găsesc o slujbă, încheie ea, dar se pare că n-am noroc. Până acum n-am fost în niciun alt oraş în afară de Bonneville.

— Ciudat! exclamă necunoscuta. îmi dau seama că nu degeaba m-am simţit atrasă de dumneata. Tocmai de o tânără ca dumneata am nevoie. Uite, sunt singură foarte multă vreme, şi totdeauna mi-am dorit o fată drăguţă, vioaie, apropiată, care să-mi ţină companie. Înţelegi? Ai ceva care îmi place. Mi-ai plăcut din clipa când te-am văzut pe bac. Vrei să stăm de vorbă despre asta?

Spre sfârşitul acelei săptămâni, într-o după-amiază, ieşind de la club, Presley se întâlni pe neaşteptate la colţ de stradă cu Minna.

— Ce surpriză! exclamă el bucuros, apropiindu-se de ea. Pe cuvântul meu, aproape îmi pierdusem speranţa c-am să te mai găsesc vreodată. Te-am căutat pretutindeni. Mă temeam că n-ai să te descurci aici, şi aş fi dorit să-ţi pot fi de folos cu ceva. Ce face mama dumitale, ce face Hilda? Unde staţi? Aţi găsit o casă bună?

— Nu ştiu unde-i mama, răspunse Minna. M-am pierdut de ea şi n-am reuşit s-o regăsesc.

Între timp, Presley observase fugitiv amănuntele îmbrăcăminţii Minnei: rochie de mătase cu garnitură de dantele, volan de catifea şi, la cordon, pafta de argint. Părul îi era pieptănat altfel ca de obicei. Pe cap, de asemeni, purta o pălărie mare, cu o agrafă sclipitoare fixată într-o parte cu o spelcă suflată cu aur şi un puf de pluş albastru, lucios. Presley o privi în ochi.

— Şi… şi… cum te descurci? întrebă el. Minna râse dispreţuitoare.

— Eu?… strigă ea. Am păşit pe calea pierzaniei.

N-aveam de ales. Asta, sau foamea!

Alb ca varul şi tremurând, Presley se întoarse în camera lui de la club. Se întâmplase mult mai rău decât se temuse, Nu venise la timp spre a-i da o mână de ajutor. Suferise un nou eşec. îl cuprinse o spaimă superstiţioasă la gândul căi într-un fel sau altul, era sortit să rateze, să eşueze. Minna ajunsese aici, fusese împinsă la asta, iar el,

întârziind, punând prea târziu în practică hotărârea tardivă de a o sprijini, nu fusese în stare să împiedice prăbuşirea. Era oare sous ca lanţul nenorocirilor să nu mai aibă sfârşit? îi fusese hăral zit ca spectrul hidos al urmărilor ciocnirii de la canalul de ira gare să dănţuiască mereu în calea lui? Când se va sfârşi cu povestea asta, când se va încheia totul? Nu exista un locşor unde tentaculele monstrului să nu poată ajunge?

Era bolnav de groaza tuturor celor întâmplate. Dorea arzător să plece departe, să scape de acele nenorociri ce nu se mai sfârşeau, să nu mai vadă că nu poate fi de niciun folos. Da, dar asta însemna că e un laş, îşi spunea, şi asta îl făcea silă.

Plin de dispreţ faţă de sine însuşi şi totodată amărât ci fusese amestecat în asemenea josnicii, începu să se îmbrace pentru a-şi îndeplini promisiunea de a lua cina la familia Cedarquist.

Sosi acolo cu o întârziere de aproape o jumătate di oră. Nu apucase să-şi scoată pardesiul, când missis Cedarquist se ivi în fundul holului, în pragul uşii ce dădea spre salon, gătită pentru a ieşi în oraş.

— Dragul meu Presley, exclamă ea, bondoacă şi împopoţonată, tresăltând, aplecându-se spre el cu un foşnii de mătase perceptibil, mă bucur nespus că te văd! Val, scumpul meu poet, eşti slab ca o stafie, bietul de tint nevoie de o cină mai substanţială decât aş putea să-ţi ofer eu, şi tocmai acest lucru îl vei avea!

— Nu cumva am făcut vreo gafă? exclamă Presley pre cipitat. Nu m-a invitat domnul Cedarquist pentru vineri seara?

— Nu, nu, nu dumneata, îl linişti ea, gafa a făcut-o el! Dumneata, care eşti atât de manierat, să faci gafe?! Cu neputinţă! Nu, dragul meu! Domnul Cedarquist a uitat cu desăvârşire că astă-seară suntem invitaţi în altă parte, şi când mi-a spus că te-a poftit, m-am năpustit asupra lui, să-l sfâşii, şi alta nu! A propus să contramandeze invitaţia, dar de una ca asta nici n-am vrut să aud! l-am scris amfitrioanei noastre, întrebând-o dacă n-aş putea să te

aduc şi pe dumneata. Când a auzit cine eşti, a acceptat bucuroasă. Totul s-a aranjat. Cedarquist şi fetele au plecat înainte, iar dumneata, ca un scump poet ce eşti, o vei conduce pe bătrâna doamnă. Mi se pare că aud trăsura. Să mergem! Să ne urcăm în trăsură!

După ce luară loc în cupeul întunecos, care mirosea a piele şi a tapiserie, doamna Cedarquist exclamă:

— Oh, încă nici nu ţi-am spus la cine vei cina! Vei cina cu o adevărată personalitate. Închipuie-ţi, te vei afla în tabăra celor mai iubiţi duşmani ai dumitale, vei cina cu familia Gerard, unul dintre vicepreşedinţii companiei de cale ferată „P. & S. W.”, care, precum ştiu, ţi-e dragă ca sarea-n ochi.

Presley tresări şi strânse pumnii atât de brusc, încât mai că-i plesniră mănuşile albe. Buimac, răspunse ceva, nici el nu ştia ce, dar doamna Cedarquist era atât de furată de propria ei sporovăială, încât nici nu băgă de seamă ce tulburat era.

— Fiica lui, Honora, pleacă în Europa săptămâna viitoare, împreună cu maică-sa; au invitat câteva persoane la cină, numai prieteni intimi, bineînţeles, noi, dumneata şi, oh, nu mai ştiu, încă două sau trei persoane. O cunoşti pe Honora? Cât se poate de drăgălaşă, mititica, şi bogată, îţi închipui! Milioane? Nici nu îndrăznesc să spun câte! Ei, am ajuns!

Cupeul trase la scară, şi Presley urcă, urmând-o pe doamna Cedarquist, treptele masive ale impozantei clădiri, îngădui unuia dintre valeţi să-i ia pălăria şi pardesiul; o ajunse pe missis Cedarquist într-o încăpere cu plafon de să» dă, plină de tablouri, galeria de artă, fără îndoială, şi auzi et prin vis numele lor anunţate la intrarea salonului, ale cărui uşi erau ascunse de draperii grele, albastre.

Concentrându-şi atenţia pentru prezentările şi recomandările de rigoare, iminente, trecu pragul.

Salonul era foarte spaţios şi de o somptuozitate exci-sivă. Pilaştri netezi, paralelipipedici, din marmură trandafirii, brăzdată în fel şi chip, ce se înălţau din podea, încununaţi cu capiteluri aurite în stil corintian, sprijineau

plafonul. Acesta, în loc să se unească cu pereţii în unghiuri drepte, se curba spre ei, părând mai curând bolta unui dom. Pe plafon, lucrate If} basorelief, se împleteau sumedenie de arabescuri aurii, aici» tuind un cadru masiv pentru o frescă imensă, reprezentâflÉ nimfe şi zeiţe, porumbei albi, care de luptă de aur, în jura cărora se învălătuceau nori şi ghirlande de trandafiri, intri pilaştri, pe pereţii salonului, atârnau goblenuri de mătase simple, de bun-gust, stil Ludovic al XV-lea. Şemineul, adă vărată operă de artă, se ridica până la plafon. Pe soclul lin dil, marmură neagră, sculptată, era reprezentat, în nenumaiaii exemplare, Atlas încovoiat, muşchiulos, sprijinind pe umeri partea de sus a şemineului îmbrăcat în marmură purpurie, brăzdată de vine albe, sculptată cu motive asemănau mi. acelora ale goblenurilor de mătase. În centrul şemineului afla un blazon de bronz, cu o monogramă indescifrabilă şi UA motto în latineşte. Grilaje din alamă, aproape de şase picioare înălţime, flancau vatra.

Ferestrele încăperii erau încadrate fastuos de drapurll din brocart închis, cu garnituri din dantelă pe care era ţesuta artistic monograma familiei. Pe peretele din faţa şemineului, un vitraliu gotic, imens, luminat din sera alăturată, arunci în salon licăriri de basm. În centrul vitraliului, doi cavalou în armuri, Lohengrin şi Parsifal, ţineau în mâini unul o lebădă, celălalt o flamură. Efectul de lumini era feeric; vitraliul, o adevărată capodoperă, sclipea, scânteia, scapără, revărsând o puzderie de culori, de tente opal, purpuriu, bordo, trandafiriu-pal, albastru-regal, galben ca şofranul şi nuanţe de violet atât de întunecate, încât păreau negre.

Sub picioare, covorul era moale ca iarba. Ici şi colo stăteau aşternute pe parchet blănuri, una din ele a unui uriaş urs polar, şi carpete din catifea de mătase. Un scrin în stil Renaissance, de abanos, mai înalt decât Presley cu câteva picioare, împodobit cu încrustaţii de fildeş şi argint, ocupa un colţ al salonului, iar în mijloc se afla o masă întinsă, din stejar flamand, negru, masiv, greu ca fierul. În aer plutea o mireasmă vagă de santal. Din sera alăturată

se auzea susurul unui havuz. Un şir de becuri electrice, cu abajururi de cristal jivrat, opalescent, fixate de-a lungul frizei, între capitelurile aurii ale pilaştrilor, aruncau pretutindeni o lumină discretă, difuză.

Doamna Gerard ieşi în întâmpinarea oaspeţilor.

— Dumnealui e desigur domnul Presley, noul nostru poet, de care suntem cu toţii atât de mândri! Mă temeam că s-ar putea să nu veniţi! Este o reală plăcere să vă urez bun venit la noi!

Valetul apăru lângă ea.

— Masa e servită, doamnă, anunţă el.

După ce părăsi pensiunea din strada Castro, doamna Hooven se opri în colţul străzii s-o aştepte pe Minna. Micuţa Hilda, care avea atunci cel mult 6 ani, o ţinea de mână.

Doamna Hooven nu era o femeie bătrână, dar munca grea o ofilise de tot. Nu mai avea nicio veleitate de a fi atrăgătoare, aşa că nu mai dădea cine ştie ce importanţă ţinutei. Când fusese alungată din pensiunea de pe strada Castro, purta o pălărie neagră, spălăcită, cu flori artificiale, decolorate, de un trandafiriu ponosit. Pe umeri avea un şal.

FRANK NORRli

Ziua aceea nefericită o doborâse însă cumplit, chiar mai răl ciecât pe fiica ei. Punga, în care mai avea câteva monede da la conştiinţa ei. S-o aresteze! Aşadar, s-o aresteze. Teama de închisoare a omului trăit la ţară o făcu să-şi ia repede tălpăşiţa, gândindu-se să se întoarcă după ce poliţistul se va fi depărtat. Când însă făcu cale întoarsă şi căută din ochi pensiunea, îşi dădu seama pe neaşteptate că se afla pe o stradă necunoscută. Fără îndoială că, fără să observe, o luase pe altă stradă. Nu mai ştia drumul înapoi. Se rătăcise.

— Am oposit, mămico, se plânse Hilda. Maică-sa o luă în braţe.

— Mămico, unte ne tucem, mămico?

Într-adevăr, unde? Uluită, doamna Hooven privi jur-împrejur şirurile nesfârşite de clădiri, procesiunea

neîncetată a vehiculelor pe străzi, forfota necurmată a trecătorilor pe trotuare. Unde era Minna? Unde aveau să se culce ea şi fetiţa în noaptea aceea? Ce avea să-i dea de mâncare Hildei?

N-avea astâmpăr. N-avea unde să se aşeze o clipă. îi rămânea de făcut un singur lucru: să meargă tot înainte.

Ah, acest drum al sărmanului, acest calvar al celor lipsiţi de adăpost! Oh, mile după mile de pavaj de granit, care trebuiau, trebuiau străbătute. Da, trebuiau să umble. Trebuiau să circule. Să meargă înainte, unde vedeau cu ochii. De ce, nu puteau spune. Da, nu puteau. Trebuiau să meargă, să meargă tot înainte, deşi le sângerau picioarele şi le usturau încheieturile; deşi le tremurau genunchii şi le durea spatele; trebuiau să meargă, deşi erau ameţite de oboseală; deşi ochii li se închideau de somn, deşi fiece nerv, vrând să se odihnească, abia mai dădea alarma despre suferinţa care-l chinuia. La sfârşitul acelui labirint de drumuri întortocheate, şerpuitoare, încolăcite, străbătute cruciş şi curmeziş, se afla moartea! Nu exista alt sfârşit al acelei via dolorosa, nu exista scăpare din labirintul acela. Soarta celor rătăciţi în acest labirint era pecetluită, îi pândea pieirea! Zadarnic ar încerca să se întoarcă pe urmele paşilor lor, zadarnic ar apuca la stânga sau la dreapta la miile de colţuri

de stradă, zadarnic ar merge înainte, ar lua-o înapoi, ar aleii ga încolo şi încoace, dintr-o parte în alta, oriunde, zadarnic ar ocoli, zadarnic s-ar zbate, în cele din urmă vor ajunge inevitabil în centrul labirintului unde îi aşteaptă moartea. Doamna Hooven păşea mereu înainte –, fără ţel, când ducând-o da mână, când luând-o în braţe pe Hilda, lăsând în urmă clădiri după clădire, stradă după stradă, temându-se să st oprească, să n-o vadă vreun poliţist. De câte ori încetineli; pasul, era sigură că zăreşte în depărtare una din aolH siluete înspăimântătoare care o pândeau, aşa i se părea el, abia aşteptând să se oprească o clipă pentru a putea să-l caute pricină. Hilda se frământa fără încetare.

— Mămico, unte ne tucem? Am oposit, mami. Şi, în

celi din urmă, înjunghie inima mamă-sii scâncind: Mămico, mi-l foame.

— Ai reptare, fetiţ al mami, căută s-o liniştească misslij Hooven. Curint o s-o muncam.

În marea forfotă de la 6, când se închideau birourilt, trecătorii, bărbaţi şi femei care se îndreptau grăbiţi spre cast-le lor, îi îmbrânciră încoace şi încolo. Cu o curiozităţi buimacă, doamna Hooven privea acel şuvoi nesfârşit de fett* gândindu-se că pe fiecare din ele se pot vedea orice alte simţăminte, numai mila nu. Feţele oamenilor erau veselt, îngrijorate, posomorâte, bucuroase, îngândurate, sau pur şi simplu serbede, inexpresive, dar niciuna nu se apleca spri ea cu compasiune. Fizionomiile lor se deosebeau, dar sub fiecare mască putea fi descoperită duritatea. Oamenii păreau nemăsurat de departe de ea; se aflau deasupra ei, la o înălţime incomensurabilă. În ochii lor, oare ce puteau însem na ea şi fetiţa? Nişte slăbănoage, nişte lepădături ale neimului omenesc, incapabile să supravieţuiască, zvârlite ca st piară la marginea drumului.

Nici nu-i trecu prin gând c-ar putea să ceară ajutOR acestor oameni. Şi nu era vorba de mândrie. Pur şi simplu nu-i dădu în minte că ar putea cere pomană de la nişte sfincşi!

Merse tot înainte. Fără voie, picioarele o duseseră într-un cerc larg. Începu să recunoască unele clădiri, mai trecuseră pe aici! Asta nu-i prea plăcu; apucând pe o stradă laterală, merse drept înainte cam vreo zece, cincisprezece rânduri de case. Se însera. Soarele apusese. Acele orologiului de la Centrala electrică a funicularelor arătau 7. Nu încăpea îndoială, Minna se întorsese de mult şi n-o găsise… Ce va fi făcut, ce ar fi putut să facă? Unde o fi acum? Fără îndoială, colinda şi ea de colo-colo. Ce avea să se aleagă de Minna, o fată frumuşică, fără adăpost, fără niciun cunoscut, rătăcită în forfota acelor străzi? Trezită din toropeală, doamna Hooven nu putu să-şi înăbuşe un strigăt de spaimă. Ce nenorocire, ce cumplită nenorocire! făcu un efort şi îşi aminti adresa pensiunii. Trebuia să ceară s-o îndrepte cineva într-acolo. Poliţistul s-o fi dus

acasă, doar se înserase. Privi de jur-împrejur. Se afla pe o stradă cu case modeste. Spre ea venea un tânăr, cu un furtun de stropit grădina încolăcit pe umăr.

— Spuneţ, tomle, spuneţ, fa roc…

Tânărul îi aruncă o privire şi-şi văzu de drum, săltându-şi pe umăr furtunul. După câţiva paşi, însă, încetini pasul şi se căută în buzunarul jiletcii, apoi se întoarse spre doamna Hooven şi-i strecură în mână o monedă de douăzeci şi cinci de cenţi.

Doamna Hooven privi uluită bănuţul. Tânărul se depărtase. Aşadar, o luase drept cerşetoare. Apucase şi asta. Ea, care ţinuse capul sus toată viaţa, ea, al cărei soţ avusese în arendă cinci sute de acri de pământ, fusese luată drept cerşetoare. Roşi de ruşine. Tocmai voia să arunce moneda după cel care i-o dăduse, când deodată, Hilda scânci din nou:

— Mămico, mi-e foame.

FRANK NORRII

Cu un gest de nesfârşită oboseală, de resemnară, doamna Hooven păstră bănuţul. De acum înainte n-aveb dreptul să mai fie mândră. Hilda trebuia să mănânce.

În seara aceea, ea şi fetiţa cinară într-un birt modest dintr-un cartier sărac al oraşului şi –, petrecură noaptea pe o bancă, într-un parc din partea de sus a oraşului.

Neobişnuită cu viaţa la oraş, neştiind cum se putea mânca ieftin într-un birt, cheltui cei douăzeci şi cinci de cenţi pe mâncare, pentru ea şi Hilda, şi nu îi mai rămase niciun ban cu care să-şi poată închiria un pat undeva.

Noaptea fu îngrozitoare. Hilda suspina, adormind în braţele maică-sii, trezindu-se din oră în oră, plângându-se ci îi e frig, deşi maică-sa o înfăşurase în şalul ei, şi întrebând di ce nu se culcau în pat. Oameni beţi sforăiau, sau se târau pl aproape. Spre dimineaţă, un vagabond, duhnind a băutura, se aşeză lângă ea şi începu să mormăie de unul singur, răni şir, presărându-şi bâiguielile cu înjurături şi obscenităţi. Când aţipi, nu mai era mult până în zori.

Se trezi ziua-n amiaza mare. Hilda, slavă Domnului

dormea. îşi simţea mădularele ţepene de frig şi umezeala îl zvâcneau tâmplele. Se mută pe altă bancă, la soare, şi rămase mai bine de două ore în bătaia razelor lui firave, panii ce umezeala nopţii care îi pătrunsese şi în haine se zvântă

Când la intrarea parcului se ivi un poliţist, o trezi pa Hilda de îndată şi, luând-o în braţe, se îndepărtă.

— Mi-e foame, scânci Hilda îndată ce se dezmetici de-i binelea. Mi-e foame, mămico, tămi să mănânc ceva.

— Da, da, intrat, fetiţ al mami.

Şi ei îi era foame, dar nu-i stătea gândul la asta. Ci să-i dea Hildei să mănânce? îşi aminti de experienţa din seara trecută, când tânărul cu furtunul îi dăduse moneda Oare era atât de simplu să cerşeşti? Primeai de pomană de fiecare dată îndată ce cereai? Aşa se părea. Dar tot ce mai; rămăsese din mândria ei îndărătnică se revoltă la acest gând. Ea, să cerşească? Să întindă mâna la străini?

— Mămico, mi-e foame.

Nu exista altă ieşire. îi fusese dat să ajungă şi aici. De ce să tărăgăneze ceea ce era inevitabil? Căută o stradă mai umblată, pe care bărbaţi şi femei treceau grăbiţi spre slujbă, îi lăsă, pe rând, să treacă, cercetându-le chipurile, descurajată în ultima clipă de o imperceptibilă schimbare a expresiei, de buzele strânse cu fermitate, de o sprânceană ridicată grav, de o bărbie proeminentă. A doua oară când hotărî să încerce era aproape gata să deschidă gura, când deodată şovăi, crispându-se, dându-se înapoi, cu urechile vuind, întreaga ei fiinţă protestând împotriva acestei înjosiri. I se părea că toată lumea o urmăreşte. Fără îndoială că sute de ochi erau aţintiţi asupra ei.

— Mămico, mi-e foame, scânci Hilda din nou.

Atunci se hotărî. Dar ce trebuia să spună, cum cereau de pomană cerşetorii? încercă să-şi amintească ce cuvinte îi spuneau vagabonzii care se iveau la uşa din spate a gospodăriei sale de pe ranchul Los Muertos. Cum, cu ce cuvinte i se adresau cerşetorii din Bonneville? în sfârşit, hotărându-se asupra câtorva cuvinte, se apropie de un domn pântecos, cu favoriţi, care se îndrepta grăbit spre

centru.

— Fa rog, fa rog, aşutat un sărman femei. Domnul cel pântecos îşi văzu de drum. „Poate că nu m-a auzit”, îşi zise ea.

Două femei bine îmbrăcate se apropiau, ciripind vesel.

— Fa rog, fa rog, fa rog, aşutat un sărman femei.

Una dintre femei se opri, şoptind ceva prietenei, şi scoase din pungă un bilet galben, pe care, turuind ceva, i-l întinse. Doamna Hooven, însă, zăpăcită, nu înţelese niciun cuvânt. Ce să fie acel bilet? Femeile îşi văzură de drum.

În sfârşit, se apropie de o fată de vreo optsprezece ani, foarte cochet îmbrăcată.

— Fa rog, fa rog, aşutat, fa rog, aşutat un sărman femei.

Vădit stânjenită, tânăra se opri şi căută în mica el poşetă.

— Mi se pare că am… mi se pare că am… zece cenţi, aici, undeva… repeta ea mereu.

În sfârşit, găsi o monedă şi-o lăsă să cadă în palma pe care doamna Hooven o ţinea întinsă.

Acesta fusese începutul. Primul pas o dată făcut, ceilalţi urmară uşor. Doamna Hooven şi Hilda cutreierară străzile toată ziua, cerşind mereu. Ici pica o monedă de cinci cenţi, dincolo una de zece, dincoace iar una de cinci. Nu se pricepea însă câtuşi de puţin să găsească mâncare mai Ie1 tină, şi toată truda acelei zile abia îi ajunse pentru două porţii de pâine, două pahare de lapte şi o mâncare cu carne, gătiţi îngrozitor. Şi noaptea de marţi spre miercuri o petrecură sub cerul liber. Doamna Hooven şi fetiţa dormiră din nou pe bănci în parc.

Miercuri, dis-de-dimineaţă, doamna Hooven se trezi sfâşiată de colici, de crampe ascuţite în stomac. Din ci pricină, nu ştia. Ceas de ceas, durerile erau tot mai mari, alternând cu valuri de căldură în tot trupul şi cu un fel de slăbiciune, de sfârşeală. Pe măsură ce ziua înainta, crampele şi sfârşeala se înteţeau. Când încercă să umble, constată că putea s-o facă numai cu cea mai mare

greutate. Ali. i năpastă! Ca să poată cerşi, trebuia să se târască anevoie o bucată de drum. Ajunse în stradă, izbuti să capete vreo două monede de câte cinci cenţi, cumpără o pungă cu mere şi, întorcându-se în parc, căzu istovită pe bancă.

Acolo rămase toată ziua. Hilda, când scâncea, ceranU pâine şi lapte, când se juca apatică la picioarele ei, pe aleii pietruită. Seara o porni din nou. De astă dată însă lucrurile merseră mai greu. Nimeni nu părea dispus să dea ceva dl pomană. În două rânduri, un poliţist îi porunci să circule. Se scurseseră două ore de când cerşea şi nu căpătase decnt fi monedă de zece cenţi. Cu asta cumpără pâine şi lapte pentru Hilda… Dânsa nu mâncă nimic şi se întoarse în parc pe bancă, singurul adăpost pe care-l cunoştea, şi petrecu noaptea dârdâind de frig şi arzând de febră.

De miercuri dimineaţa până vineri seara missis Hooven nu mâncă nimic, în afară de câteva mere cumpărate şi o bucată de pâine uscată găsită într-un ziar soios, rămăşiţa cinei vreunui muncitor. Sleită de puteri, îi era tot mai greu să cerşească, şi puţinele monede căpătate le cheltuia fără şovăială, dimineaţa şi seara, pe pâine şi lapte pentru Hilda.

Vineri după-amiază se simţi cu totul istovită. Vedea tulbure, şi uneori îi jucau în faţa ochilor imagini ciudate, cupe de cleştar uriaşe, nespus de graţioase, plutind şi legănându-se aproape de ea, la îndemână. Vaze frumoase de cristal scânteietor se înclinau, se aplecau spre ea, globuri de sticlă luau tot felul de forme gingaşe înaintea ochilor ei, când rotunjindu-se ca nişte sfere, când luând forma unor strangulate clepsidre, când forma şerpuită a covrigilor împletiţi.

— Mi-e foame, mămico, stăruia Hilda, atingându-i faţa. Doamna Hooven tresărea şi se dezmeticea. Era vineri seara. Pe străzi se şi aprinseseră luminile.

— Hai, micuţa fetiţ, zise ea ridicându-se şi luând-o de mână pe Hilda. Hai să mâncăm, nu?

Ieşiră din parc. O luară pe o stradă transversală, lăsând în urmă cartierul în care cerşiseră în ajun. Acolo o

urmărise ghinionul. Voia să-şi încerce norocul în altă parte. Abia târându-se, ajunse pe bulevardul Van Ness, aproape de încrucişarea acesteia cu strada Market. îşi continuă drumul pe bulevardul Van Ness, îndreptându-se spre golf, înaintând cu greu, cerşind de la toţi trecătorii, căci acum nu mai făcea nicio deosebire între ei.

— Fa rog, fa rog, fa rog, aşutat un sărman femei.

— Mămico, mămico, mi-e foame.

Era vineri seara, între orele 7 şi 8. Marele bulevard, pustiu, se şi întunecase. Dinspre ocean, o pală de ceaţă se apropie cu repeziciune, lăsându-se treptat mai jos. Se răcorise. Lămpile de pe străzi, păsări de foc în colivii de sticlă, fluturau, dănţuiau în rafalele prelungi ale vântului schimbător ce se învolbura pe străzile oraşului.

Cu gingaşa domnişoară Gerard ia braţ, Presley intră în sufrageria palatului ocupat de familia Gerard; înaintea lor intraseră toţi ceilalţi oaspeţi: Cedarquist, cu doamna Gerard, un tânăr palid, molatic, care-i fusese prezentat lui Presley sub numele de Julian Lambert, la braţ cu Beatrice, verişoara lui Presley, una dintre cele două fete gemene ale soţilor Cedarquist; fratele său, Stephen Lambert, ai cărui păr era neted ca al unui indian, dar gălbui ca paiul, la braţ cu sora Beatricei; Gerard, taciturn, bărbos, rotofei, astmatic, cu, doamna Cedarquist; în afară de aceştia, mai erau două sau trei perechi ale căror nume Presley nu le reţinuse.

Sufrageria avea un aspect somptuos. Pe trei pereţi al încăperii, înalte de vreo zece picioare, se desfăşura o pictură în ulei, împărţită în panouri lungi prin stinghii înguste de stei jar negru. Pictura reprezenta episoade din „Le roman de la rose” şi era concepută în atmosfera celei mai gingaşe, celei mai aeriene alegorii, reprezentând tineri cavaleri cu ochi albaştri, frumoşi, suavi ca nişte heruvimi, femei împodobite cu cununiţe de aur, pe deasupra cărora pluteau trâmbe de nori, fete fermecătoare, cu văluri albe, cu păr de aur fiu turând, în veşminte diafane, cu braţele pline de flori, întregul alai defilând pe un fond închipuit din luminişuri de pădureţ stejari bătrâni, fântâni pe jumătate

ascunse între copai I poieni presărate cu trandafiri.

Altminteri, mobilierul era simplu. Lângă peretele pe care pictura nu se prelungea se afla un dulap uriaş cari, cândva, spre sfârşitul Renaşterii, împodobise sala de ospeţa a vreunui palat italian, înnegrit de vreme, pe luciul său sumbru licărea un şir de talgere grele de argint, cupe de cristal şlefuit şi pocale gravate.

Invitaţii se aşezară la masă atacând primul fel: stridii albastre, crude, servite pe mici piramide de gheaţă pisată mărunt. Cei doi majordomi începură în acelaşi timp să umple cupele cu Haut Sauterne rece.

Doamna Gerard, de obicei foarte mândră de mesele pe care le dădea, nu putea niciodată să reziste ispitei de a comenta unele amănunte. De data aceasta se aplecă spre Presley şi spre doamna Cedarquist şoptindu-le:

— Domnule Presley, nu găsiţi acest Sauterne, prea rece? întotdeauna am fost de părere că e atât de bourgeois să ţii la gheaţă un vin ca acest Sauterne, un Bordeaux sau un Bourgogne… oh, e pur şi simplu o crimă!

— Vinul acesta este din podgoria dumneavoastră, nu-i aşa? întrebă Julian Lambert. Am impresia că recunosc buchetul.

Voia să treacă neapărat drept un fin gourmet, neputând să se abţină de a comenta felurile meniului pe măsură ce se succedau.

Gingaşa Honora Gerard se întoarse către Presley:

— Ştii, explică ea, papa are propriile sale vii în sudul Franţei. E foarte pretenţios ia vinuri; strâmbă din nas când îi oferi vinuri californiene. La vară am să mă duc acolo. Localitatea unde avem viile se numeşte Ferneres, un sat tare drăguţ.

Honora, o brunetă frumuşică, era ca o delicată figurină de porţelan. Nu purta bijuterii, dar gâtul şi umerii încă nedezvoltaţi pe deplin se ridicau fragezi, juvenili din corsajul de tul al primei ei toalete decoltate.

— Da, continuă ea, pentru întâia oară voi face un voiaj în Europa. Voi avea o cameristă proprie. Maman şi cu mine vom călători mult. Vom vizita Baden, Homburg, Spa,

Tirolul! Va fi minunat, nu?

Cu gândul în altă parte, Presley încuviinţă. Sorbindu-şi absent vinul, privea de jur-împrejur fastuosul interior, cu luminile lui galbene, discrete, cu sclipirile cristalurilor şi argintăriei, cu femeile frumoase în toalete elegante, cu valeţii îndemânatici, stilaţi, cu paharele de cristal şlefuit, cu tacâmurile de argint cizelat şi cu farfurii de faianţă de Dresda Aceasta era bogăţia, în formele ei exterioare, vizibile, o bogăţie atât de mare, că nu avea nevoie să fie economisită, Acesta era căminul unui magnat, al unui rege al căilor ferate, lată deci pentru ce plăteau fermierii, pentru ce strânge! şurubul S. Behrman. Iată pentru ce Dyke fusese împins în afara legii, pentru ce fusese întemniţat, lată pentru ce fusese cumpărat Lyman Derrick, pentru ce Magnus ajunsese la ruină, iată de ce fuseseră împuşcaţi Annixter şi Hooven.

Fu servită supa, purée à la Derby, şi, în acelaşi timp, ca hors d'oeuvres, pateu de ortolani, împreună cu tartine toarta mici, făcute din felii de pâine prăjită, bine rumenită, cu şuncii tăiată subţire, presărată cu parmezan. Vinul, aşa cum dadei] să se înţeleagă doamna Gerard, era Xeres din recolta anului 1815.

Doamna Hooven traversă bulevardul. Se făcuse târziu, Fără să ştie, ajunsese într-un cartier al oraşului pe care cerşetorii cu experienţă îl ocoleau. Nu se vedea nici ţipenii de om. De o parte şi de alta a bulevardului, până departe, se înşirau vile elegante, luminate, pline de lume. Trotuarele însă erau pustii.

— Mămico, scânci Hilda, am oposit, ia-mă în praţe. Adunându-şi toate puterile, doamna Hooven o ridică şi porni cu ea înainte, în neştire.

Nu trecu multă vreme, şi din nou auzi acel glai sfâşietor, glasul copilului flămând, adresat mamei neputin cioase:

— Mămico, mi-e foame.

— Ah, Gott, micuţ fetiţ! exclamă doamna Hooven, strângând-o la piept, cu ochii plini de lacrimi. Ah, Tochter în mic. Taci, taci, taci. Rup la mine inima. Nu pot găsesc

muncare; nu găsesc nimic muncare, nimic, nimic.

— Chind o s-o afem din nou pâine şi lapte, mămico?

— Mâini… curând… acum, Hilda. Nu ştii ce se întâmple cu noi acum, ce se întâmple cu fetiţ me mic.

Păşi mai departe, ţinând-o pe Hilda, strângând-o cu o mână la piept, iar cu cealaltă sprijinindu-se ea însăşi de gardurile ce se înşirau de-a lungul trotuarului. În sfârşit, se ivi un trecător singuratic, un tânăr cu joben şi pardesiu, care mergea repede. Când acesta trecu pe lângă ea, doamna Hooven întinse o mână tremurătoare.

— Fa rog, fa rog, tomle, fa rog, ajutaţi o femeie sărman. Tânărul grăbi pasul.

Apoi li se servi peşte: grenadins de biban şi somoni umpluţi, copţi în vin alb, cu sos de ciuperci.

— Fireşte, ţi-am citit poemul, domnule Presley, ciripea doamna Gerard. Truditorii, desigur. Ce predică ne mai ţii, tinere, eşti teribil! Am simţit că trebuie „să vând numaidecât tot ce am şi să împart banii săracilor”. M-a răscolit, realmente. Te poţi felicita că ai făcut cel puţin un prozelit. Tocmai din cauza acestui poem doamna Cedarquist şi cu mine am iniţiat o acţiune: să trimitem înfometaţilor din India un vapor încărcat cu grâu. Eşti mulţumit acum?

— Sunt foarte mulţumit, murmură Presley.

— Mă tem, însă, observă doamna Cedarquist, să nu sosească acolo prea târziu. Mor atât de repede, sărmanii! Până va ajunge în India vaporul nostru, s-ar putea să se termine şi cu foametea.

— În privinţa aceasta, a ajutorării celor în nevoie, nu trebuie să vă temeţi niciodată că va ajunge „prea târziu”, răspunse Presley. Din nefericire, există totdeauna destui oameni în nevoie.

— Inteligentă remarcă, observă doamna Gerard. Doamna Cedarquist ciocăni în masă cu evantaiul, ca şi când ar fi aplaudat încetişor, declarându-se de acord.

— Sclipitor, sclipitor, murmură ea, lapidar!

— Honora, ciripi doamna Gerard, întorcându-se spre fiica ei, care conversa de zor cu molaticul Lambert, Honora

entends tu, ma chérie, l'esprit de notre jeune Lamartine?

Împleticindu-se, doamna Hooven îşi urmă drumul de pe o stradă pe alta, strângând-o pe Hilda la piept. Foamea o chinuia cumplit. Mergea încolo şi încoace, întorcându-se pe urmele ei, spre bulevard, târându-se neîncetat, fără răgaz, în timp ce foamea îi sfredelea măruntaiele fără încetare. Era îngrozitor, şi dacă pentru ea, femeie în toată firea, constitui, i un chin insuportabil, ce trebuie să fi suferit sărmana fetiţă?! Oh, de unde să apară acum o mână care s-o ajute? Oh, de unde să capete o îmbucătură cât de mică? Ce să mănânce, ce să mănânce?! Toată biata ei făptură cerea de mâncare, cerea ceva care să amorţească dinţii aceia ascuţiţi ce. rodeau, orice, o bucată de pâine, o coajă uscată, zvârlită, a fruct pe jumătate mâncat, chiar şi rămăşiţe aruncate la gunoi, chiar şi resturi din mormanele de cenuşă. Mergea înainte, cu ochii aţintiţi spre colţurile întunecoase, de-a lungul drumului, pretutindeni, ascultând miorlăitul şi pasul furiş al pisiciloi urmărind din ochi câinii fără căpătâi care dădeau târcoal prin partea locului. Se simţea tot mai slăbită, crampei reveniseră, greutatea Hildei o dobora. De câteva ori simţis o ameţeală, o sfârşeală groaznică. Se învârtea pământul C ea. Hilda dormea. S-o trezească, ar fi însemnat să-i deştept foamea. Totuşi, cum s-o ducă mai departe? începu să steamă c-avea să cadă cu fetiţa în braţe. Spaima că ar pute să se prăbuşească leşinată pe caldarâmul jilav, alunecos din pricina ceţei, o dezmetici; trebuia să facă un efort şi să rezist până la ziuă. îşi adună toate puterile, oprindu-se o clipă ca a schimbe fetiţa grea pe celălalt braţ, apoi porni din nou i noapte. Într-un târziu zări la marginea trotuarului cojile unei banane. Erau murdare, călcate în picioare, dar ce noroc fi dăduse de ele!

— Hilda, strigă ea, treseşte, micuţ fetiţ! Fezi, prifeşte, uite cefa de muncare, fezi, hei? E pun, nu? Panane.

Cojile nu puteau fi mâncate. Veştede, murdare, putrede, îţi făceau greaţă.

— Nu, nu! strigă Hilda. Nu-i pun. Nu pot să mănânc.

Of, mămico, te rog, tămi pâine cu lapte.

Între timp, oaspeţii familiei Gerard ajunseseră la entrées: fazan Londonderry, raţă şi rissolettes à la Pompadour. La acestea se servi vin Château Latour.

De jur-împrejurul mesei, invitaţii conversau cu animaţie. Vinurile fine înlăturaseră uşoara rezervă de la începutul serii, acum domnind o atmosferă de bună dispoziţie şi de jovialitate plăcută.

Julian Lambert şi domnul Gerard depanau amintiri despre nişte vânători de raţe pe care le făcuseră împreună. Doamna Gerard şi doamna Cedarquist discutau despre un roman, ciudat amestec de psihologie, de degenerescentă şi de analiză erotică, recent tradus din italiană. Stephen Lambert şi Beatrice dezbăteau problema însuşirilor unui câine ciobănesc scoţian pe care tocmai îl primise în dar tânăra domnişoară. Atmosfera era voioasă, lustrele răspândeau o lumină plăcută, care se reflecta în garafele cu vin. Feţele de masă albe, vesela de porţelan fin şi cupele de cristal, totul răspândea o strălucire difuză. Înapoia oaspeţilor, valeţii păşeau încolo şi încoace, îndemânatici, fără cel mai uşor zgomot, umplând mereu cupele, schimbând şervetele, servind gustările, îngrijindu-se de masă necontenit.

Presley nu se simţea însă câtuşi de puţin vesel.

De la aspectul acelui ospăţ, de la priveliştea acelui lux, de la acea atmosferă de rafinament decent, manierat, gândurile lui zburau înapoi la Los Muertos, la Quien Sabe şi la canalul de irigare de lângă casa lui Hooven. îi vedea pe toţi căzând, unul câte unul: Harran, Annixter, Osterman, Broderson, Hooven. Clinchetul cupelor cu vin era acoperit de detunăturile revolverelor. Calea Ferată, reflecta el, s-ar putea să fie, într-adevăr, o forţă pe care nimeni nu era în măsură s-o strunească, pentru care nimeni nu ar putea fi tras la răspundere; totuşi, prietenii lui fuseseră ucişi. Ani după ani de jaf şi samavolnicii storseseră din toată valea San Joaquín banii care făcuseră posibilă însăşi ambianţa aceasta, în care se găsea el acum. Pentru că Magnus fusese adus la sapă de lemn, Gerard

ajunsese rege al căilor ferate; pentru că fermierii din vale sărăciseră, oamenii aceştia făcuseră avere.

Imaginaţia lui era tot mai fecundă, tot mai deformată, mai caricaturală, mai înfiorătoare. Gerard şi ai lui se îndopau cu toate bunătăţile pământului. Se îngrăşau din sângele fermierilor ucişi lângă canal. Da, aceşti oameni ilustrau dictonul „omul este lup pentru om”, se dovedeau nişte canibali crunţi. Harran, Annixter şi Hooven fuseseră devoraţi acolo, sub ochii lui. Aceste tinere elegante, verişoara lui, Beatrice, şi gingaşa miss Gerard, delicată, fragilă, toate aceste doamne fine, r. u degetele lor subţiri şi gâtul delicat, se transfigurau deodată în mintea lui chinuită în nişte harpii care sfâşiau carnea omtinească. De oroare, de spaimă, la gândul acesta îl prindeÉ ameţeala. Ei bine, într-o bună zi poporul se va ridica şi-i va sfâşia pe cei care acum îl chinuiau. Atunci se va adeveri ca „omul este lup pentru om”. Şi cu ochii minţii Presley vedefl splendida casă a lui Gerard devastată până în temelii, mesele răsturnate, picturile sfâşiate, draperiile în flăcări, iar libertatea, omul cu mâinile mânjite de sânge, omul de pe stradă, înnegrit de fum, murdar de noroi, răcnind, dând buzna pe uşi cu torta în mână.

La ora 10, doamna Hooven se prăbuşi.

Din fericire, în clipa aceea o ducea pe Hilda de mână, şi fetiţa nu păţi nimic. Cutreierase în zadar străzile ceasul! de-a rândul. Nici măcar nu mai încerca să cerşească. De alt fel, nu mai trecea nimeni. Nici măcar nu mai căuta de mâncare laolaltă cu câinii şi cu pisicile fără căpătâi. Hotărâse să se întoarcă în parc ca să se aşeze pe o bancă, dar se rătăcise şi, tot mergând pe strada Sacramento, dăduse până la urmă sus de tot, pe strada Clay nu de un parc, ci de un mare teren viran. Nu se zăreau garduri. Drumul urca în pantă spre creasta colinei, presărat peste tot cu tufe şi cu câţiva stejari de Virginia piperniciţi. Încercând să străbată terenul acela, se împiedică şi căzu. Sări numaidecât în picioare.

— Ah, mămico, te-ai lovit?

— Nu, nu.

— La casa aia o să ne dea puine şi fapt?

Hilda arătă spre o clădire singuratică, răzleaţă, care se zărea prin întuneric pe culmea colinei, într-un pâlc de copaci

— Nu, nu, colo nu est puine, nici fapt, micuţ Tochter. Hilda începu din nou să geamă.

— Ah, mămico, te rog, te rog, freu lapte. Mi-e foame. Nervii încordaţi de tensiune plesniră deodată: zgâlţâind-o aspru pe Hilda, doamna Hooven strigă:

— Taci, taci, nu mai secat un forb, tu, mein Gott, tu uciş la mine!

Îndată după aceea se produse însă reacţia. Mama îşi trase fetiţa spre sine, se lăsă în genunchi şi, cuprinzând-o cu braţele, o strânse la piept.

— Nu, nu, forpeşt chit frei. Spune că ţi-e foame, spune tin nou, spune tot timp tin nou. Spune, sărman mic copilaş flamint. Oh, sărmana mea mic Tochter. Mein Gott, oh, am se inepunesc curând. Ce se fac?! Nu pot să căscsc ce se menind. Nimic, nimic. Hilda, o s-o murim amândoi. Pune praţe de ghit meu, strâns, copilaş. O s-o murim, o s-o murim. N-o să ne mai fi foame niciotat.

— Unte mergem acum? întrebă Hilda.

— Nicăieri. Mămica foarte oposit. Ne oprim ici puţin şi otihnim.

Doamna Missis Hooven se aşeză sub o tufă mare care le adăpostea cât de cât împotriva vântului. O luă pe Hilda în braţe şi înfăşură şalul în jurul ei. Nemărginită, vastă, noaptea se întindea imensă pretutindeni în jurul lor. Acolo, pe colină, se aflau sus de tot deasupra oraşului. Era linişte. Trâmbe dl ceaţă se învolburau în văzduh, galopând spre pământ e nişte care de triumf, lumini estompate, contururi nedesluşite se iveau ici-colo. Curând nu se mai zări nimic. Pieri chiar şi casa singuratică de pe culmea colinei. Nu mai rămăsese decât ceaţa sură învăluratată, mama şi copilul tremurând sân guri pe o bucăţică de pământ umed, pe o insuliţă purtată în hău, fără ţel.

Degetele Hildei atinseră o frunză a tufei şi, instinctiv, o rupseră şi o duseră la gură.

— Mămico, îngăimă ea, mănânc frunsa asta. E pună? Maică-sa nu-i răspunse.

— Ai atormit, mămico? întrebă Hilda, atingându-i faţa. Missis Hooven tresări.

— Cum? Ce-ai spus? tormit? Ta, cret am tormit. Încetişor, glasul ei se pierdu din nou în linişte. Totuşi, i adormise. Ţinea ochii deschişi, începuse s-o cuprindă uşur o toropeală dulce, plăcută. Nu mai simţea durerea, crampelo din stomac încetaseră. Nici chiar foamea n-o mai muşca.

— Sunt delicioase anghinarele împănate, doamnă Gerard! zise Julian Lambert, ştergându-şi buzele cu un colţ al şervetului. Iertaţi-mă că-mi exprim astfel entuziasmul, dar un asemenea dineu e o circumstanţă atenuantă pentru mine!

— Dar sparanghelul, de vreme ce mister Lambert a dat exemplul cel rău?! remarcă doamna Cedarquist. Spamn ghelul e atât de fraged, are un gust atât de bun! De unde»! procuri? Cum îl găteşti?

— Primim sparanghelul de la un ranch din sudul Californiei, explică doamna Gerard. îl comandăm telegrafic şi îl primim în mai puţin de douăzeci de ore după ce a foit cules. Soţul meu se îngrijeşte să fie expediat cu un tren special. Acesta se opreşte la ranchul cu pricina numai atât cat’s. i ia sparanghelul nostru. Extravagant, nu? Pur. Şi simplu eu nu pot să mănânc sparanghel mai vechi *de* ° *Z*]!

— Nici eu! exclamă Julian Lambert, care Poza în ep cu „nan. Pot spune cu destulă precizie de câtvreme a fost cules!

— Nici nu înţeleg cum e cu putinţă, exclama missis Gerard, să mănânci sparanghel obişnuit, ciim Parat la P-ava> care va fi trecut Dumnezeu ştie prin câte mâi” 1”!”

— Mămico, mămico, treseşte! strigă Hild. Încercalld să deschidă pleoapele mamei, care se închiseseră în sar – Mămico, nu face aşa, ce, frei să mă sperii?

Hilda o zgâlţâi uşor de umăr. În sfârşit buzele mamei se mişcară. Aplecându-se, Hilda desluşi şoa Pte e

— Mi-e rău. Tu-te şi culcă... polnav... niri» ic

muncare-Desertul era o capodoperă alcătuită din stratun alter

native de biscuiţi glasaţi, îngheţată şi castan e» – în

— Delicioasă, *nu*] această minune?! remarca Julian Lambert, parte către sine, parte către miss se „Ui – e cuvântul meu, niciodată n-am gustat ceva a-emana or.

— Şi o vei face acum, nu? răspunse tariära Cedarquist.

— Mămico, mămico, treseşte! strigă Hild*3Nu tormi aşa Mi-e frică.

O zgâlţâia, şi cu vârful degetelor încerca mereu să-i ridice pleoapele inerte. Dar maică-sa nu mai mişca. Făptura istovită, slabă, cu faţa osoasă şi ochii căzuţi în °*Jbûe* zfcea pe spate, cu vârfurile picioarelor în sus, arătând tălpile pantofilor făcuţi ferfeniţă, cu picături de ap-Pf f™nte Şi” în părul cărunt, cu sărmana-i pălărie ponosită tram a, cu sar-mana-i rochie spălăcită, murdară, ruptă...”

Hilda se lipi de maică-sa, o sărută pe o PraZ ŞI” ŞI incola” ci braţele în jurul gâtului ei. Stătu astfel mij la vremee când suspinând, când dormitând. Într-un târziu simt ca mŞca cineva în juru-i. Se trezi din toropeală şi dădu cu och” de un poliţist şi de alte două sau trei persoane apl e? cate asu Pra ei

Cineva avea în mână un felinar. Speriată, amuţită, nu reuşi să răspundă întrebărilor ce i se puneau. În sfârşit, veni o femeie, pesemne stăpâna casei de pe creasta colinei, o luă pe Hilda în braţe şi începu să plângă.

— Iau eu fetiţa, îi spuse ea poliţistului. Dar pe maică-sa, ce credeţi, o puteţi salva? E în stare gravă?

— Am trimis după doctor, răspunse.

În clipa în care invitaţii se ridicară de la masă, tânărul Lambert înălţă cupa de Madeira şi, întorcându-se spre soţia regelui căilor ferate, rosti:

— Felicitările mele cele mai călduroase pentru acest admirabil dineu!

Medicul, care se aplecase spre doamna Hooven, se ridică.

— Nu mai e nimic de făcut, spuse el, a murit de

inaniţie

CAPITOLUL 9

Pe tarlaua a treia a ranchului Los Muertos grâul fusese secerat. Într-o dimineaţă din prima săptămână a lunii august, S. Behrman străbătea în docar întinderea miriştii, spre sud-vest, căutând din ochi în depărtare şuviţa de fum care trebuia să arate locul unde se afla combina cu aburi. Totuşi, nu zărea nimic. Miriştea se întindea cât vedeai cu ochii, parcă până la marginea lumii.

S. Behrman opri docarul, luă binoclul de sub banchetă, se ridică şi, potrivind lentilele, dădu roată cu privirea spre miazăzi şi spre apus. Parcă ar fi fost într-adevăr pierdut pe ocean şi ar fi scrutat nemărginirea prin binoclu, căutând fumul unui vapor aflat dincolo de orizont.

— De mirare! murmură el. Oare să lucreze de pe acum pe tarlaua a patra?

În sfârşit, scoase o exclamare de satisfacţie. Departe, spre miazăzi, pe luciul alb al cerului, chiar la orizont, descoperi o pată slabă, estompată. Fără îndoială, acolo era combina.

Întoarse calul într-acolo. Cutreiera de un ceas pe câmpul gloduros, peste miriştea care pârâia sub copitele calului! Bine că găsise combina! Când ajunse aproape de ea, constată totuşi că nu lucra. Cusătorii de saci, împreună cu mânuitorul secerătorii, se tolăneau la umbra maşinii, iar mecanicul şi mânuitorul dispozitivului de triat meştereau ceva la o piesă.

— Ce s-a întâmplat, Billy? întrebă S. Behrman, strunind calul.

Mecanicul se întoarse spre el.

— Grăunţele sunt grele în partea asta. Ne-am gândit că ar fi bine să mărim turaţia cupei triorului.

S. Behrman dădu din cap, în semn că era nimerit să se facă acest lucru, şi apoi se interesă cum mergea treaba.

— Scoatem douăzeci şi cinci, treizeci de saci la acru. Merge strună. Cred că nu-i cu supărare!

— Câtuşi de puţin!

— În ultima jumătate de oră am scos câte trei saci pe

minut, se amestecă în vorbă unul dintre cusători.

— E bine, e bine.

Era mai mult decât bine. Era o recoltă record. Pe toată tarlaua aceea a fermei se întindea o mare de grâu ca acesta, minunat! Pământul ranchului Los Muertos nu fusese niciodată mai darnic. Niciodată nu dăduse o recoltă mai îmbelşugată. Mulţumit, S. Behrman trase aerul adânc în piept. Ştia foarte bine care era partea lui din terenurile înghiţite de compania căreia îi slujea, ştia foarte bine câte mu de bushels din această minunată recoltă erau ai lui. De-a lungul acestor ani de incertitudine, de hărţuială, de vrăjmăşie deschisă şi, în cele din urmă, de ostilităţi făţişe, aşteptase calm, cu răbdare, sigur de izbânda finală. Deznodământul sosise în cele din urmă! îşi primise răsplata. Se vedea, în sfârşit, instalat pe locul râvnit atâta vreme, se vedea stăpânul unui adevărat domeniu, stăpânul grâului.

Îndată ce triorul fu reglat, mecanicul îşi chemă oamenii, şi aceştia îşi reluară locurile. Fochistul alimentă zdravăn maşina, cei doi cusători de saci îşi ocupară posturile pe plat…

forma unde se umpleau sacii, punându-şi ochelarii care îi protejau ochii de pleavă. Mânuitorul dispozitivului de triat şi mânuitorul secerătorii puseră mâna pe pârghii…

Împroşcând drept în sus un sul de fum des, trepidând de la roţi până în vârful coşului, combina şuieră şi zăngăni şi se smuci înainte. Într-o clipă, toate piesele se treziră la viaţă. Cuţitele secerătorii, care scrâşneau ca nişte dinţi, tăiau o postată de treizeci şi şase de picioare; curelele de transmisie lunecau mişcându-se fără zgomot, ca apele molcome; selectorul uruia, malaxorul vibra răsunător, trosnea, cilindrii, sfredelele, ventilatoarele, toba de grăunţe, elevatoarele, tăietoarele clănţăneau, vuiau, zumzăiau, răsunau. Aburul şuiera, scrâşnea; pământul răsfrângea un duduit înfundat, şi mii şi mii de snopi de grâu seceraţi, tăiaţi în bucăţi, retezaţi de cuţitele zăngănitoare, paiele cădeau cu un sunet ca aceia al stufului uscat pe vijelie, de unde erau înşfăcate de cureaua

conveierului, ce se învârtea necontenit, şi dispăreau în pântecele fiarei uriaşe care le devora.

Atât, şi nimic mai mult. Era ospăţul unui monstru fantastic, nesăţios, cu dinţi de criţă, care scrâşneau, îmbucând şi treierând lanuri întregi de grâu; înghiţind fără contenire, niciodată sătul, niciodată cu foamea potolită, înfulecând o recoltă întreagă, mârâind şi scuipând în mijlocul trâmbelor de aburi fierbinţi şi de fum înecăcios, şi al norilor de pleavă, aspră, orbitoare! Combina se lăsa până la pântece în holda de grâu ca un hipopotam afundat în apele unui fluviu, ghiftuindu-se cu stuf, sforăind, asudând, ca un dinozaur ce se târa prin ierburile dese, încropite, tăvălindu-se ici, bălăcindu-se colo, târându-se dincolo, în vreme ce fălcile-i uriaşe zdrobeau şi sfâşiau prada, în vreme ce gâtlejul lui enorm înghiţea fără încetare, cu lăcomie, hulpav.

Nespus de amuzat, S. Behrman îi spuse unuia dintre cusătorii de saci să-i ţină calul, apoi se urcă pe platforma de încărcare şi-i luă locul. Trepidaţia şi zvâcnetele maşinii îl zgâlţâiră până ce începură să-i clănţăne dinţii în gură. În urechi îi vuia un răcnet, izbucnit parcă din mii de piepturi, zăngănitul oţelului, şuierul curelelor întinse, scârţâitul pieselor de lemn, în vreme ce pulberea impalpabilă a plevii, împroşcată de vânturătoare, i se depunea pe păr, îi intra în ochi, în gură.

Drept în faţa lui, în gura unui sac pe jumătate plin, din jgheabul separatorului curgea un şuvoi nesfârşit de grâu vânturat, curăţat, treierat, gata de măcinat.

Grâul ce curgea din jgheab îi stârnea lui S. Behrman o profundă bucurie. Fără o clipă de răgaz, puhoiul gros de grâu curgea, se rostogolea vijelios în sac. Într-o jumătate de minut, uneori chiar în douăzeci de secunde, sacul plin era trecut în mâinile celui de al doilea cusător, care-l cosea la gură şi-l zvârlea jos, de unde era încărcat în care şi dus la tren.

S. Behrman privea fascinat cascada de grăunţe, privi în maşină, asculta toată acea larmă stridentă, se gândea la acel mecanism, luni întregi de muncă, arăturile,

semănăturile, aşteptarea ploilor, anii de pregătiri, necazurile, neliniştile, grijile, toată munca pământului, toată truda cailor, a aburului, a oamenilor vârstnici şi tineri, toate ţinteau spre clipa aceasta, spre torentul acesta de grâu care curgea în saci. Debitul Im era semnul eşecului sau succesului, al bogăţiei sau sărăciei în punctul acesta se sfârşea munca fermierului. Aici, la gura jgheabului, fermierul se despărţea de grâul lui, care pleca puhoi să hrănească omenirea. Gurile căscate ale sacilor parcă simbolizau nenumăratele guri ale oamenilor ce aşteptau hămesite de foame. În aceşti saci, la început atât de moi, atât de fleşcăiţi, de moleşiţi, ca nişte stomacuri înfometate, ţâşnea stăruitor, la nesfârşit, şuvoiul viu al hranei oamenilor, umplându-i doldora, îngroşându-i, netezindu-i.

O jumătate de ceas mai târziu, combina se opri din nou. Oamenii de pe platforma de încărcare umpluseră toţi sacii. Administratorul, adus de curând de S. Behrman la Los Muertos, se apropie şi-i spuse că îndată trebuie să sosească alt rând de saci.

— Cum merge construcţia silozului din Port Costa?

— E gata, răspunse S. Behrman.

Noul stăpân de la Los Muertos hotărâse să-şi depoziteze grâul într-un mare siloz în portul de pe coastă, unde erau încărcate vasele care transportau grâne la Liverpool şi spre răsărit. În acest scop cumpărase şi mărise mult o clădire din Port Costa, folosită şi până atunci pentru depozitarea grânelor. Într-acolo era transportată recolta de la Los Muertos. Compania „P. & S.W”. îi acordase lui S. Behrman un tarif de transport special.

— Orice s-ar zice, îi spuse S. Behrman administratorului, avem noroc! Achizitorul lui Fallon a fost ieri în Bonneville. Cumpăra grâu pentru Fallon şi pentru Holt. L-am întâlnit din întâmplare şi i-am vândut încărcătura pentru un vas întreg.

— Un vas întreg?

— Da, un vas întreg, încărcat cu grâu de la Los Muertos. E mandatarul nu ştiu cărui comitet de ajutorare a

înfometaţilor din India, format de doamnele din San Francisco, şi voia un cargobot întreg. Am făcut o afacere bună. În Golful San Francisco se află acum o mulţime de vase neafretate, vreo cincizeci de mii de tone disponibile, şi armatorii caută cu lumânarea încărcături, l-am telegrafiat lui McKissick şi azi-dimineaţă am primit un telefon de la el. A navlosit vasul „Swanhilda” care soseşte poimâine şi îndată începe încărcarea.

— N-ar trebui să plec acolo, sugeră administratorul, să văd cum merg lucrurile?

— Nu, răspunse S. Behrman. Dumneata trebuie să rămâi aici şi să ai grijă ca dulgherii să dea zor la casa fermei. Între timp, Derrick va pleca. îţi dai seama că am încheiat o afacere bunicică. Important e că n-am vândut unui misit, n-am vândut achizitorului lui Fallon. El doar m-a pus în legătura cu cumpărătorii. Am încheiat tranzacţia direct cu doamnele şi mi-am luat obligaţia să mă ocup personal de expedierea încărcăturii! Am inclus şi navlul în preţul de vânzare. În sfârşit, este o tranzacţie neobişnuită; totuşi, complicată, care nu-mi prea place, dar ies bani frumoşi. De aceea am să mă duc eu însumi la Port Costa.

Ceva mai târziu, în cursul aceleiaşi zile, după ce S. Behrman se convinsese că secerişul mergea bine, se urcă din nou în docar şi, ieşind pe County Road, apucă spre miazăzi, spre casa ranchului Los Muertos. Nu departe zări deodată înaintea lui silueta cunoscută a unui călăreţ săltând uşor în trapul calului. Era Presley. Scutură hăţurile pe spinarea calului şi-l ajunse repede.

— Ei, ce vă aduce pe aici, domnule Presley? Credeam că n-o să vă mai vedem pe aici.

— Am venit să-mi iau rămas bun de la prietenii mei, răspunse Presley scurt.

— Plecaţi undeva?

— Da, în India.

— Departe, pe legea mea! Ca să vă îngrijiţi sănătatea, nu?

— Da.

— Păreţi tare obosit. îşi dădu cu părerea S. Behrman.

Cred că aţi auzit ultima noutate, adăugă el.

Presley se crispa. În ultima vreme, veştile nenorocirilor se succedaseră atât de repede una după alta, încât începea să tremure la orice ştire neaşteptată.

— Despre ce noutate e vorba? întrebă el.

— În legătură cu Dyke. A fost găsit vinovat. Judecătorul l-a condamnat pe viaţă.

Pe viaţă! Călărind alături de omul acesta pe County Road, Presley îşi repetă cuvintele rostite de el, până ce întregul înţeles ajunse, în sfârşit, în conştiinţa lui.

Închisoare pe viaţă! Nicio luminiţă la orizont. Nicio speranţă în viitor. Zi după zi, an după an, să stai în aceeaşi monotonie a temniţei, să vezi aceiaşi pereţi de piatră cenuşie, aceleaşi uşi de fier, aceeaşi curte pavată, fără pic de iarbă sau de pomi, să stai în aceeaşi celulă, îngustă, goală, sumbră, să porţi aceleaşi haine de puşcăriaş, să mănânci aceeaşi mâncare, să fii izolat de lumea de afară prin acele ziduri triste de granit întunecat, închis laolaltă cu urgisiţii; cu lepădăturile societăţii, cu hoţii, cu ucigaşii, cu acele fiinţe mai sălbatice decât fiarele, cu acei oameni îndopaţi cu opiu, ticăloşiţi de tot. Acolo îl aruncaseră pe Dyke şi cine oare era mai cinstit, mai curajos, mai prietenos decât Dyke?! Ajunsese în temniţă. Starea civilă era aceea de condamnat.

Presley găsi un pretext pentru a o lua înainte. Nu se mai opri la cârciuma lui Caraher, căci vâlvătăile mâniei începuseră să se răcească de multă vreme. Acum vedea lucrurile în adevărata lor lumină. Cu toată tragedia morţii soţiei sale, Caraher exercita o influenţă nefastă printre fermieri, o influenţă care nu făcea decât să îndemne la crimă. Nevrând să rişte el însuşi, să-şi pună în primejdie propria-i piele, negustorul anarhist îi împinsese la crimă pe Dyke şi pe Presley. Da, Caraher era un răufăcător, o plagă printre fermierii din împrejurimi, otrăvindu-le trupul cu alcool şi aprinzându-le minţile cu aţâţări.

În cele din urmă, Presley ajunse la casa ranchului Los Muertos. De jur-împrejur domnea o linişte adâncă. Iarba de pe pajişte, înaltă de un picior, se ofilise. Pe alee, ici-colo,

începuseră să apară buruieni. Presley îşi legă calul de un belciug înfipt în trunchiul unuia dintre eucalipţii mai mari şi intră în casă.

Doamna Derrick îl întâmpină în sufragerie. Privirea neliniştită, aproape înspăimântată, de odinioară, pierise din ochii ei căprui, larg deschişi. Aceşti ochi oglindeau acum expresia cuiva peste care se abătuse şi trecuse nenorocirea de care se temuse atâta vreme. Privirea, felul ei de a fi exprimau suferinţa resemnată, durerea ireparabilă, deznădejdea de neînlăturat. Apatică, absentă, calmă, calmul ei era al unui om care ştia că mai mult nu poate suferi.

— Plecăm în curând, îi spuse lui Presley după ce se aşezară amândoi la ambele capete ale mesei din sufragerie. Magnus şi cu mine, adică ce a mai rămas din noi. Nu prea mai avem bani; Magnus abia îşi mai poate duce zilele, fără să mai vorbesc de mine. Trebuie să văd de el. Ne ducem la Marysville.

— De ce acolo?

— Vezi, din întâmplare, postul pe care l-am ocupat cândva la pensionul de acolo e vacant. Mă duc înapoi, să predau… literatura, îi explică ea zâmbind stins. Luăm totul de la început. Nu-i aşa? Doar că de data aceasta nu mai avem ce spera. Magnus e de pe acum un om bătrân şi trebuie să văd de el.

— Aşadar, merge cu dumneavoastră? întrebă Presley. Veţi avea cel puţin această mângâiere.

— Nu ştiu, murmură ea. L-ai văzut pe Magnus în ultima vreme?

— Ce vreţi să spuneţi? Nu se simte mai bine?

— Vrei să-l vezi? E în birou. Poţi să te duci. Presley se ridică. Şovăi o clipă.

— Doamna Annixter, Hilma… e încă aici? întrebă el. Aş vrea s-o văd înainte de a pleca.

— Du-te de-l vezi pe Magnus, îi răspunse doamna Derrick. Am să-i spun Hilmei că ai venit.

Presley străbătu coridorul pardosit cu mozaic, cu plafon de sticlă, ciocăni de trei ori la uşa biroului, o

deschise şi intră.

Magnus şedea pe scaun la birou. Nu ridică privirile când intră Presley. Părea să aibă mai curând optzeci de ani decât şaizeci. Ţinuta lui dreaptă, mândră nu mai exista. Muşchii care, odinioară, îi ţineau spatele drept, se moleşiseră, se întinseseră parcă. Din cauza vieţii sedentare, se îngrăşase şi grăsimea îi atârna greu în jurul şoldurilor şi abdomenului, ochii îi erau apoşi, privirile vagi, obrajii nebărbieriţi, neîngrijiţi, iar părul cărunt nu se mai cârlionţa spre tâmple, ci atârna rărit şi nepieptănat în jurul urechilor. Nasul acvilin părea să se încovoaie de tot, aproape întâlnind bărbia. Buzele îi erau ofilite, gura pe jumătate deschisă.

Magnus fusese cândva un model de corectitudine vestimentară. Redingota lui era totdeauna încheiată şi lenjeria imaculată. Acum şedea cu jiletca descheiată şi purta o cămaşă murdară. Mâinile-i pătate de cerneală, singura parte a fiinţei sale care mai părea să activeze într-un fel, frunzăreau un teanc de hârtii, documente risipite pe birou înaintea lui. Fără o clipă de răgaz, mâinile umblau încolo şi încoace printre hârtii, mişcându-se agile, sprintene, vioaie.

Magnus îşi sorta actele. Lua o hârtie din teancul de la stânga, o despăturea, se uita la ea, o împăturea la loc cu grijă şi o punea în dreapta. Când toate hârtiile se strângeau într-o parte, o lua de la început, ridica hârtiile din dreapta, punându-le în stânga, apoi din nou de la stânga la dreapta şi iar de la dreapta la stânga. Nu scotea o vorbă, şedea cu totul tăcut. Nici ochii nu i se mişcau. Numai mâinile, nervoase, agitate, păreau vii.

— Bună ziua, Governor, rosti Presley, apropiindu-se. Magnus se întoarse încet, uitându-se la el şi la mâna care i-o strângea pe a lui.

— Ah… Presley… Da… exclamă el într-un târziu. Privirea lui fixă coborî spre duşumea.

— Am venit să-mi iau rămas bun, Governor, spuse Presley. Plec.

— Pleci… da. A, tu eşti, Presley? Bună ziua, Presley.

— Bună ziua, Governor. Plec. Am venit să-mi iau rămas bun.

— Rămas bun? Magnus se încruntă. De ce să-ţi iei rămas bun?

— Plec într-o călătorie, domnule.

Magnus Derrick nu răspunse. Privea spre marginea mesei, părând pierdut în gânduri. Urmară câteva clipe lungi de tăcere. În sfârşit, Presley întrebă:

— Cum vă simţiţi, Governor? Magnus îşi ridică încet privirea.

— A, dumneata erai, Presley? exclamă el. Ce mai faci, Presley?

— Vă simţiţi bine, domnule?

— Da, da, foarte bine. Plec. Am venit să-mi iau rămas bun. Ba nu, zise Magnus după o clipă, dumneata ai spus asta, nu-i aşa?

— Ei, şi dumneavoastră plecaţi. Mi-a spus soţia dumneavoastră.

— Da, plec, nu mai pot să stau aici la… Magnus şovăi îndelung, căutând cuvântul potrivit, nu mai pot să stau aici la… Cum se numeşte locul ăsta?

— Los Muertos, răspunse Presley.

— Nu, nu e aşa. Ba da, aşa-i, e adevărat… Los Muertos! Nu ştiu ce s-a făcut cu memoria mea de la o vreme!

— Sper că vă veţi simţi curând mai bine, Governor.

În timp ce Presley rostea aceste cuvinte, S. Behrman intră pe uşă. Magnus Derrick sări în sus şi se rezemă de perete, răsuflând agitat şi privindu-l fix pe împuternicitul Căii Ferate.

S. Behrman, afabil, îi salută pe cei doi şi se aşeză lângă birou, prefirând lanţul greu al ceasului printre degetele lui groase.

— Nu era nimeni afară, Governor. Am ciocănit şi, auzin* glasurile dumneavoastră, am intrat. Aş dori să vă întreb, Governor, dacă dulgherii mei pot să înceapă lucrul aici poimâine. Aş vrea să dărâm acest zid şi să fac din camera aceasta şi din cea alăturată una singură. Cred că

va fi foarte bine, nu-i aşa? Veţi pleca până atunci, nu?

De data aceasta, în felul de a fi al lui Magnus nu mai rămăsese nici urmă din apatia de până atunci. Era încordat ca un leu în prezenţa dresorului.

— Da, da, spuse el repede, poţi să-ţi trimiţi oamenii. Voi pleca mâine.

— N-aş dori să aveţi impresia că vă grăbesc, Governor.

— Nu, nu mă grăbeşti. Sunt gata de plecare de pe acum.

— Vă pot fi de folos cu ceva, Governor?

— Cu nimic.

— Ce să facem, Governor? stărui S. Behrman. Sper că acum, după ce totul s-a terminat, putem fi buni prieteni, nu? Cred că vă pot fi de folos cu ceva. Este nevoie de un impiegat la biroul local de mărfuri. Ei, ce spuneţi, n-aţi face o încercare? Salariul, una peste alta, e de cincizeci de dolari pe lună. Cred că trebuie să fiţi la strâmtoare. Şi apoi trebuie să vă întreţineţi şi soţia. Ce ziceţi? N-aţi vrea să încercaţi?

Uluit şi mut de mirare, Presley îl privi pe S. Behrman. Ce mai punea la cale? Ce ascundeau trucurile acelea? De ce proceda atât de direct, de faţă cu el? Lucrurile se lămuriră curând: Behrman jubila, îşi savura din plin triumful, îşi sărbătorea victoria, încercând să vadă până unde putea merge, cât putea să-l calce în picioare pe acest vechi inamic al său.

— Ei, ce spuneţi? stărui el. Încercaţi?

— Dumneata… dumneata insişti? întrebă Magnus Derrick.

— Oh, eu nu insist câtuşi de puţin, ridică vocea S. Behrman. Pur şi simplu vă ofer un post. Doriţi să-l ocupaţi?

— Da, da, îl voi ocupa.

— Veniţi alături de noi?

— Da, voi veni.

— Vreţi să vă împăcaţi cu Calea Ferată?

— Da, am să mă împac cu Calea Ferată.

— Vă daţi seama că uneori veţi primi dispoziţii din

partea mea?

— Voi primi dispoziţii din partea dumitale.

— Va trebui să fiţi loial faţă de Calea Ferată, ştiţi, nu să umblaţi cu prefăcătorii.

— Voi fi loial cu Calea Ferată.

— Deci, vă convine postul?

— Da.

S. Behrman îi întoarse spatele. Magnus se lăsă numaidecât pe scaun şi începu din nou să-şi sorteze hârtiile.

— Ei, Presley, exclamă împuternicitul Căii Ferate, cred că n-o să ne mai vedem!

— Sper că nu, răspunse tânărul.

— Ţţţ, Presley, ştii bine că nu mă poţi scoate din sărite.

Îşi puse pălăria de pai lăcuit şi-şi şterse cu batista fruntea unsuroasă. În ultima vreme se îngrăşase mai mult ca oricând. Jiletca de in pe care erau imprimate şiraguri de potcoave înlănţuite, întinsă pe abdomenul voluminos, trăgea de nasturii de sidef.

Presley se uită la el o clipă. Cu câteva săptămâni mai înainte n-ar fi putut privi astfel în faţă pe cel mai înverşunat duşman al fermierilor fără să i se urce sângele la cap. Spre mirarea lui, acum constata că mânia i se transformase într-un dispreţ adânc, în care era amărăciune, dar nu şi agresivitate. După toate cele petrecute, era obosit, obosit de moarte.

— Da, spuse el tărăgănat, plec! Dumneata ai pângărit toate locurile acestea. N-aş mai putea respira aici, de vreme ce atunci când aş ieşi pe uşă ar trebui să te văd pe dumneata sau urmările faptelor dumitale.

— Fleacuri, Presley! îi răspunse S. Behrman, hotărât să nu se supere pentru nimic în lume. Ce naivitate, ce mod de a vorbi, deşi, altminteri, înţeleg ceea ce simţi! Nu cumva dumneata ai aruncat bomba aceea la mine în casă?

— Eu.

— Ei, asta nu dovedeşte o judecată sănătoasă, Presley, spuse S. Behrman, câtuşi de puţin tulburat. Ce ai fi

câştigat dacă mă ucideai?

— Nu atât, probabil, cât ai câştigat dumneata ucigându-i pe Harran şi pe Annixter. Dar acum toate au trecut. Nu mai ai de ce să te temi de mine.

Deodată, dându-şi seama de ciudăţenia conversaţiei şi de ciudăţenia întregii situaţii, izbucni în hohote de râs.

— Cine ar putea să-ţi vină de hac dumitale, S. Behrman? Justiţia nu se atinge de dumneata, legea nu se atinge. Spre norocul dumitale, pistolul lui Dyke n-a luat foc! Ai scăpat chiar şi de bomba a lui Caraher. Deci, eşti invulnerabil!

— Cel mai bun lucru ar fi s-o lăsăm încurcată, Pres, băiatule! replică S. Behrman. Da, este şi părerea mea că nimic nu mă poate atinge. Ei bine, Magnus, urmă el întorcându-se din nou spre gazdă. Am să reflectez la ceea ce ai spus. Într-o zi sau două o să-ţi comunic dacă am putut obţine postul pentru dumneata. Ştii doar, adăugă el, că eşti cam bătrâior, Magnus Derrick!

Presley ieşi repede din cameră, nemaiputând să asiste la acea groaznică degradare a lui Magnus, la alte scene de înjosire, să vadă cât de departe ducea S. Behrman umilirea. Simţea că dacă mai stă, se sufocă.

Urcă în goană spre odăiţa în care locuise cândva. În drum, constată că cea mai mare parte a casei era în neorânduială. Peste tot se împacheta de zor. Pe coridoare se aflau cufere pe jumătate pline, precum şi lăzi şi cutii nenumărate. Slugile forfoteau încoace şi încolo cu braţele pline de cărţi, obiecte de artă şi haine.

Presley luă din odăiţa lui doar câteva manuscrise şi carnete de însemnări şi o valiză cu lucruri personale. Se opri în prag şi, cu mâna pe clanţă, privi îndelung cămăruţa.

În sfârşit, coborî scara şi intră în sufragerie. Missis Derrick nu se mai zărea nicăieri. Presley se opri o vreme în faţa căminului, rotindu-şi ochii prin încăpere, amintindu-şi de scenele la care fusese martor: consfătuirea cu prilejul căreia Osterman propusese întâia oară planul pentru alegerea unor reprezentanţi ai fermierilor în Comisia căilor

ferate, demascarea lui Lyman Derrick, descoperirea neaşteptată a acelei neînchipuite trădări. Cum stătea astfel, gândindu-se la toate acestea, uşa din dreapta se deschise şi Hilma intră în sufragerie.

Presley păşi înainte cu mâna întinsă, neputându-şi crede ochilor. În faţa lui se afla o femeie gravă, impunătoare, cumpănită în gesturi. Hilma era îmbrăcată în negru, croiala, forma rochiei, fiind severă, aproape mănăstirească. Nicăieri nu se mai vedeau acele, mici rafinamente feminine. Seninătatea calmă, statuară a linilor sale persista, dar acum era seninătatea marii dureri, a infinitei resemnări. Era încă frumoasă, dar părea mai bătrână. Avea aerul unui om care cunoscuse viaţa şi necazurile. Peste chipul Hilmei plutea parcă amărăciunea zilelor de suferinţă trecute, dar de neuitat, încă nu împlinise 21 de ani, dar avea căutătura unei femei de 40.

Plinătatea de odinioară a făpturii, rotunjimea şoldurilor şi a umerilor, mlădierea pieptului, gâtului pieriseră. Slăbise şi părea neobişnuit, aproape nefiresc de înaltă. Gâtul îi era acum subţire, conturul buzelor plinuţe şi al bărbiei rotunde se asprise puţin. Braţele fermecătoare, minunatele ei braţe, slăbiseră, dar ochii ei, tot atât de mari ca şi până atunci, erau mărginiţi ca şi mai înainte de linia neagră, foarte neagră şi subţire, a genelor, iar părul castaniu, plăcut mirositor, tot atât de des ca altă dată, mai lucea şi scânteia în soare. Glasul îşi păstrase gravitatea catifelată pe care Annixter o îndrăgise atât.

— Oh, dumneata eşti! rosti ea, întinzându-i mâna. Drăguţ din partea dumitale că ai dorit să mă vezi înainte de a pleca. Am auzit că ne părăseşti.

Se aşeză pe sofa.

— Da, răspunse Presley, trăgând un scaun aproape de sofa. Simt că n-aş mai putea sta… aici. Plec într-o călătorie lungă peste Ocean. Vaporul ridică ancora peste câteva zile. Dar dumneavoastră, domnul Annixter, ce aveţi de gând să faceţi? Aş putea să vă fiu de folos cu ceva?

— Mulţumesc, nu, răspunse ea. Părinţii mei au venit şi stau cu mine.

— Vă simţiţi mai bine?

Hilma făcu cu ambele mâini un uşor gest de resemnare, zâmbind nespus de trist.

— Precum vezi.

În timp ce vorbea, Presley o privea cu luare-aminte.

Gravitatea devenise un nou element în înfăţişarea ei şi acea zvelteţă a siluetei era accentuată de faldurile lungi ale rochiei negre pe care o purta cu o prestanţă impresionantă. Parcă era o regină în exil. Totuşi, nu-şi pierduse nimic din feminitate, ci, mai curând, dimpotrivă. Durerea o maturizase, şi totodată întreaga ei făptură părea şi mai înduioşătoare. Acest lucru era vădit. Hilma ajunsese acum la maturitatea deplină; cunoscuse şi marea iubire şi marea durere. Femeia pe care o trezise în ea dragostea pentru Annixter se oţelise şi se înnobilase nesfârşit prin moartea lui.

Dar dacă nu s-ar fi întâmplat acea nenorocire?

În timp ce vorbea cu ea, Presley îşi zicea că feminitatea, gingăşia, duioşia ei fermecătoare erau aproape palpabile. I se părea că obrazul îi era mângâiat uşor, că mâna lui era strânsă de o mână delicată. îşi dădea seama că aceasta era manifestarea compasiunii, a unei adânci comuniuni de simţăminte.

Şi deodată inima lui secătuită îşi revărsă aceste simţăminte. O dorinţă aprinsă de a-i închina gândurile cele mai înălţătoare, de a fi tare şi nobil, de a-şi făuri din nou un ţel al vieţii sale pe jumătate irosite, inspirat de nobleţea, de puritatea şi gingăşia ei, toate acestea îi izvorâră brusc în suflet, izvorâră tot mai vijelios, inspirându-i o hotărâre mai nestrămutată decât oricând.

O clipă, îşi spuse că acea nouă emoţie care îl cuprinsese prea brusc putea foarte bine să nu fie ancorată adânc în sufletul lui. Îşi dădea seama prea bine că impulsurile îi erau precipitate şi de scurtă durată. Mai ştia însă tot atât de bine că nu izbucneau pe neaşteptate. Fără să-şi fi dat seama, Hilma îl atrăsese de mult şi în toate acele ultime zile înfiorătoare de când o văzuse la Los Muertos după ciocnirea de la canal îi stăpânise necontenit

gândurile. Văzând-o acum, calmă, fermă, resemnată, mai frumoasă decât oricând, simţămintele lui se revărsară năvalnic.

— Hilma, o întrebă, eşti atât de nefericită încât nu întrevezi nicio geană de lumină în viaţa dumitale?

— De vreme ce nu pot uita, de vreme ce nu-mi pot uita soţul, răspunse ea, cum aş mai putea fi fericită? Prefer să fiu nefericită amintindu-mi-l decât fericită uitându-l. El era întreaga mea lume, în adevăratul înţeles al cuvântului. Pentru mine, nimic nu mai poate avea vreo însemnătate acum, după ce l-am pierdut.

— Deocamdată crezi că dacă ai fi din nou fericită, asta ar însemna o lipsă de loialitate faţă de amintirea lui. Cândva, poate, după câţiva ani, ai să-ţi dai seama că nu trebuie să vezi lucrurile astfel. Partea din fiinţa dumitale care-i aparţine îi poate păstra întotdeauna amintirea sacră. îi aparţine lui şi el ei. Totuşi, eşti tânără, ai toată viaţa înainte. Nu trebuie să te împovăreze durerea. Când ai să priveşti această încercare, aşa cum o vei privi într-o zi, crede-mă, ea va fi un mare reazem pentru dumneata. Datorită ei vei fi mai nobilă, mai feminină, mai generoasă.

— Voi vedea. Până acum n-am privit lucrurile sub această lumină.

— Aş vrea să te ajut, aşa cum şi dumneata m-ai ajutat, spuse el. Aş dori să rămânem buni prieteni. Dar, mai presus de orice, aş vrea să ştiu că nu ţi-ai irosit viaţa. Plec curând, şi este foarte posibil să nu te mai văd niciodată, totuşi amintirea dumitale îmi va fi întotdeauna un reazem.

— Nu înţeleg prea bine ce vrei să spui, dar îmi dau seama că vrei să fii foarte, foarte bun cu mine, răspunse Hilma. Nădăjduiesc că atunci când te vei întoarce, dacă te vei întoarce vreodată, ai să fii acelaşi. Nu văd alt motiv pentru care eşti atât de bun decât faptul că… da… fireşte… faptul că ai fost cel mai drag prieten al soţului meu.

Mai vorbiră un timp de una, de alta. În sfârşit, Presley se ridică.

— Nu mai îndrăznesc să dau încă o dată ochii cu doamna Derrick. N-aş face decât să-i trezesc durerea. Vrei să-i explici acest lucru? Cred că va înţelege.

— Da, răspunse Hilma. Bine, am să-i explic.

Câteva clipe tăcură. Parcă nu mai aveau ce să-şi spună. Presley îi întinse mâna.

— La revedere, rosti Hilma, cu mâna în mâna lui. Presley îi luă mâna şi o duse la buze.

— La revedere, răspunse el. La revedere şi Dumnezeu să te aibă în pază.

Se întoarse brusc şi ieşi pe uşă.

Păşea încetişor, sperând să-şi ia calul neobservat, când deodată dădu cu ochii de doamna Dyke şi de Sidney, care şedeau pe verandă. Uitase că, de când cu cele întâmplate la canal, la Los Muertos se aflau şi mama şi fiica lui Dyke.

— Dumneata, doamnă Dyke, o întrebă el, luându-i mâna, unde ai să te duci acum, când se va desface casa?

— Plec la San Francisco. Am acolo o soră care o să vadă de fetiţă.

— Dar dumneata ce-ai de gând să faci, doamnă Dyke?

— Eu o să mor curând, mister Presley, foarte curând, răspunse bătrâna cu voce liniştită, stinsă. Nu mai am de ce să trăiesc pe lumea asta. Fiul meu e închis pe viaţă. Ce să mai fac umbră pământului degeaba… Sunt tare obosită.

— Nu vorbi aşa, missis Dyke, n-are rost, protestă Presley. Vei trăi destul ca s-o vezi pe Sidney măritată.

Încercă s-o îmbărbăteze, dar ştia că vorbele lui nu erau convingătoare. Moartea îşi aruncase de pe acum umbra pe faţa mamei mecanicului. Simţea că bătrâna spusese adevărul şi, cum stătea acolo, vorbindu-i pentru ultima oară, cu mâna pe umărul micuţei Sidney, îşi dădea seama că era martor la prăbuşirea altei familii şi că, întocmai ca Hilda Hooven, altă fetiţă va fi zvârlită în lume fără nicio vină, va fi doborâtă, copleşită în pragul vieţii de povara dezonoarei. Hilda Hooven şi Sidney Dyke! Cum se va desfăşura oare firul vieţii lor? Una, sora unei femei stigmatizate; cealaltă, fiica unui ocnaş. Şi gândurile îi

zburau spre cealaltă fată, spre gingaşa Honora Gerard, moştenitoarea atâtor milioane, răsfăţată, alintată, măgulită de toţi cei ce o înconjurau, a cărei unică grijă era să aleagă din mulţimea plăcerilor pe care lumea se grăbea să i le ofere.

— La revedere, spuse el, întinzând mâna bătrânei.

— Mergi sănătos.

— La revedere, Sidney.

O sărută pe fetiţă, strânse o clipă mâna bătrânei Dyke într-a sa, apoi îşi aruncă rucsacul pe umăr, coborî treptele verandei şi sărind în şa părăsi pentru totdeauna ranchul Los Muertos.

Ieşi la County Road. Nu departe, pe stânga, se zăreau casa şi acareturile în mijlocul cărora trăise cândva Broderson. În ultima vreme acestea fuseseră renovate după cerinţele mai pretenţioase ale agriculturii moderne. Un străin ieşi la poarta din drum, fără îndoială, noul proprietar. Presley coti, depărtându-se repede pe County Road spre miazănoapte, trecând pe lângă uriaşul rezervor de apă şi de-a lungul perdelei de plopi.

Ajunse în dreptul cârciumii lui Caraher. Acolo nu se vedea nicio schimbare. Tot atât de indispensabil oamenilor noi cât şi celor vechi, localul fusese ocolit de furtună. Aceleaşi şarete, aceleaşi docare prăfuite erau legate la umbră. În timp ce Presley trecea repede mai departe, putu să desluşească vocea lui Caraher, gălăgioasă ca întotdeauna, proclamând încă o dată crezul nihilist.

Presley ocoli Bonneville. N-avea nicio afinitate sufletească cu acest oraş. Se abătu din drum şi, după ce străbătu colţul de la nord-vest al ranchului Los Muertos, trecu linia de cale ferată, o luă pe Upper Road, ajungând la viaduct şi la ranchul lui Annixter. Tăcere, paragină, părăsire.

O linişte adâncă, nemărginită, netulburată mocnea pretutindeni. Nu mişca nicio fiinţă vie. Aripile acoperite de rugină ale motorului eolian de pe turla scheletică a puţului zăceau neclintite. Grajdul cel mare era pustiu, ferestrele casei ranchului, ale bucătăriei şi căşăriei fuseseră astupate

cu scânduri. Pe un pom, aproape de poarta prăbuşită, era bătută în cuie o scândură, vopsită cu alb, pe care scria cu litere de tipar:

AVIZ

PERSOANELE CARE VOR ÎNCĂLCA ACEASTĂ PROPRIETATE VOR SUFERI RIGORILE LEGII DIN ORDINUL COMPANIEI DE CALE FERATĂ „P. & S. W”.

Aşa cum plănuise, Presley ajunse târziu după amiază sus, pe coline, de unde izvora Broderson Creek. Urcă anevoie pe creasta cea mai înaltă şi, întorcându-se, privi îndelung, pentru ultima oară, toată întinderea văii ce i se desfăşura la picioare. Pământurile fermelor se pierdeau în depărtare cât vedeai cu ochii. Nemărginita panoramă a văii San Joaquín se mistuia în zare, şfichiuită de arşiţă, vibrând, licărind sub ochiul roşu al soarelui. Era după seceriş, şi uriaşa glie, maica noastră, după vremea zămislirii, după muncile facerii, descătuşată de rodul pântecelui său, dormea istovită, se odihnea adânc, ca o făptură uriaşă binefăcătoare, veşnică, puternică, ce hrănea întreaga omenire.

Pe neaşteptate, Presley intui deodată, viu, pătrunzător, tâlcul, cheia tuturor enigmelor creaţiei. Da, o clipă, i se păru că înţelesese însăşi taina vieţii. Ce însemnau oamenii? Oamenii erau doar nişte gâze, nişte efemere, care trăiesc între răsăritul şi apusul soarelui şi apoi pier, dispar în noaptea nefiinţei şi sunt daţi uitării. Vanamee spusese că nu există moarte. O clipă, lui Presley i se păru că ar putea afirma mai mult. Oamenii nu erau nimic, moartea nu era nimic, viaţa nu era nimic. Exista numai forţa care aducea oamenii pe pământ, forţa care-i zvârlea din lume ca să facă loc generaţiilor următoare, forţa care făcea grâul să crească, şi încă o dată forţa care-l culegea spre a face loc recoltei viitoare.

Era misterul creaţiei, minunea uimitoare a reproducerii. Vastul ciclu al anotimpurilor, cumpănit, alternat, soarele şi stelele, măsurând vremea ca o eternă simfonie a renaşterii, oscilând în cadenţe formidabile, ca uriaşul pendul al unui neasemuit orologiu, energia

primordială ţâşnită din mâna atotputernicului, veşnicului, olimpicului Dumnezeu.

Cum şedea astfel, privind în jos spre întinderile văii, Presley zări în depărtare silueta unui om ce se îndrepta spre Misiunea „San Juan”. Omul se vedea abia cât un punct, dar, în avântul cu care înainta, avea ceva familiar ce nu putea să înşele. Pe lângă asta, Presley era aproape sigur că nu purta pălărie. Dădu pinteni poneiului. Era Vanamee, fără îndoiala! Coborând pe potecile şi cărările şerpuitoare care duceau la Broderson Creek, Presley îşi ajunse prietenul.

Observă la el de îndată o mare schimbare. Faţa lui Vanamee era încă aceea a unui ascet, încă radia focul lăuntric al unui tânăr vizionar, al păstorilor proroci, pe jumătate inspiraţi, din legendele biblice, dar umbra acelei tristeţi adânci, care mocnise în el atâta vreme, dispăruse. Durerea, pe care odinioară şi-o închipuise nepieritoare, acum nu se mai vedea, pierise cu adevărat sau, mai curând, fusese alun gată de bucuria triumfătoare care strălucea ca lumina zorilor în ochii lui duşi în fundul capului, pe obrajii oacheşi, supţi. Statură de vorbă până spre seară, dar la întrebările puse de Presley în privinţa pricinilor fericirii lui Vanamee, acesta nu voi să-i facă nicio destăinuire. O singură dată îşi îngădui să atingă în treacăt acest subiect.

— Moartea şi durerea n-au nicio însemnătate, spuse el. Sunt trecătoare. Viaţa şi bucuria trebuie să precumpănească. De altfel, moartea şi durerea nici nu există. Nu sunt decât negativele imaginii. Viaţa e pozitivă. Moartea e doar lipsa vieţii, tot astfel precum noaptea e lipsa zilei. Şi dacă e astfel, moartea nu există. Există numai viaţă şi oprire a vieţii, pe care noi o numim, prosteşte, moarte. Oprire, zic eu, nu stingere a vieţii. Nu spun că viaţa se întoarce. Ea nu piere nicicând, viaţa pur şi simplu există. Un anumit timp se ascunde în întuneric, dar asta-i oare moartea, stingerea, nimicirea? Cred că nu, slavă Domnului! Oare grăuntele de grâu, ascuns pentru o vreme în întuneric, moare? Grăuntele pe care îl credem mort îşi

reia viaţa. Dar cum? Nu cu forţa unui grăunte, ci cu aceea a douăzeci de grăunţe. Acelaşi lucru se petrece în totul şi în toate! Moartea există numai pentru drojdiile lumii, pentru toată durerea, pentru toată nedreptatea, pentru toată suferinţa. Binele, Presley, nu moare niciodată. Răul, cruzimea, samavolnicia, egoismul, lăcomia, acestea mor. Nobleţea, iubirea, sacrificiul, mărinimia, adevărul, deşi există doar pe ici, pe colo, deşi sunt flori rare, slavă Domnului, trăiesc veşnic, sunt eterne! Tu ai fost zguduit de ceea ce ţi-a fost dat să vezi în valea asta, de acea luptă deznădăjduită, de acele suferinţe fără speranţă de alinare. Ei bine, lucrurile nu se sfârşesc aşa! După ce totul s-a terminat, după ce morţii au fost îngropaţi şi inimile au fost zdrobite, ce rămâne oare?! Priveşte toate acestea de la înălţimea nemărginită a umanităţii; judecă-le după criteriul „binelui maxim pentru cei mulţi". Ce rămâne până la urmă? Oamenii pier, sunt ticăloşiţi, inimi le sunt sfâşiate, dar ceva rămâne totuşi neatins, de neînvins, nepângărit! încearcă şi descoperă acel ceva nu numai aici, dar în toate perioadele de răscruce ale vieţii omenirii, şi dacă vei avea o perspectivă destul de largă, vei vedea că până la capăt nu răul, ci binele învinge.

Urmă o lungă pauză. Frământând în minte aceste gânduri noi, Presley stătea nemişcat. În sfârşit, Vanamee adăugă:

— Am crezut că Angèle a murit. Am jelit pe mormântul ei. Mi-am cernit toată fiinţa, socotind că ar fi murit întinată. Ei bine, s-a întors la mine, mai frumoasă ca oricând! Nu mă întreba mai mult. Să dau grai acestei poveşti, acestei idile, ar însemna o profanare! Atât trebuie să-ţi fie de ajuns! Angèle s-a întors la mine şi sunt fericit. Adios!

Apoi se ridică brusc. Cei doi prieteni îşi strânseră mâinile.

— N-o să ne mai întâlnim niciodată, încheie Vanamee. Dacă acestea sunt ultimele cuvinte pe care ţi le-am spus, ascultă-le, aminteşte-ţi-le, fiindcă sunt încredinţat că ţi-am spus adevărul. Răului îi e hărăzită viaţă scurtă. Niciodată

să nu judeci întregul drum al vieţii prin perspectiva micului segment pe care îl poţi vedea. Până la urmă întregul este perfect.

Vanamee se depărta iute. Se făcu nevăzut. Singur, gânditor, Presley îşi urmă calea printre lanurile fermelor care dăduseră rod îmbelşugat, întorcându-şi faţa de la ele pentru totdeauna.

Vanamee, dimpotrivă. Privind în jur cu nesaţ, rătăci ceasuri întregi peste câmpuri, printre clădirile pustii care fuseseră cândva căminul lui Annixter, peste holdele fremătătoare, încă nesecerate, ale ranchului Quien Sabe, sus, pe povârnişul colinelor, departe, spre miazănoapte, sau urmând din nou cursurile şerpuitoare ale şuvoaielor. Astfel îşi petrecu noaptea.

În cele din urmă, zorile mijiră strălucitoare, senine. Noaptea rămăsese în urmă. Toate sclipirile, tot clocotul bucuriei vibrau în lumina cristalină, în timp ce aurora se revărsa trandafirie şi învăpăind zenitul în clipa când globul de foc al soarelui se ivi în zarea lumii, privind în jos spre pământ, ca ochiul lui Dumnezeu-tatăl.

Într-un colţ singuratic al ranchului Quien Sabe, Vanamee tocmai intrase până la piept în lanul de grâu. Se întoarse spre răsărit, către strălucirea cerească a zilei, şi-şi trimise chemarea fără grai peste holdele aurii, departe, spre vâlceaua florilor.

Răspunsul veni numaidecât. Se apropia. Arse, pârjolite de soarele verii, florile ranchului Seed se veştejiseră, dăruindu-şi sământa din belşug, ca să fie din nou semănată şi ca să înflorească iară. Ranchul Seed, nu mai era scăldat în culori somptuoase. Trandafirii, crinii, garoafele, zambilele, macii, violetele, rezedele, toate florile pieriseră, vâlceaua rămăsese tristă! Acolo unde cândva plutiseră cele mai suave miresme, acum nu se mai simţea nicio adiere. Sub lumina orbitoare, valea se întindea golaşă, roşcată, stearpă. Poezia acelor locuri se risipise, dar cu ea pierise şi Vedenia. Făptura care venea în întâmpinarea lui Vanamee nu mai era o născocire a închipuirii lui, o zămislire a viselor sale. Era realitatea, în

gura vâlcelei se ivise Angèle însăşi, vie, sănătoasă, materială. Visarea se risipise, dar acum totul era mai mult decât vis. Nu mai avea a face cu o arătare, nu mai trăia un vis, în faţa ochilor lui era ea, aievea. Noaptea se risipise, răsărise soarele; florile pieriseră, dar răsărise grâul, vânjos, puternic, generos.

O aşteptă în grâu. Venea spre el. În îmbrăcămintea ei nu era nimic neobişnuit. Nu avea pe cap nici cununiţe fantastice de chiparoase, nu purta nici ciudatul veşmânt roşu, ţesut cu fir de aur. Nu mai era o iluzie trecătoare, mistică, a nopţii, ci pur şi simplu o fată de la ţară care venea să-şi întâinească iubitul. Vedenia nocturnă fusese frumoasă, dar ce însemna ea alături de fata aceasta? Realitatea era mai frumoasă decât visul. O inimă iubitoare, încrezătoare, deschisă înseamnă mai mult decât închipuirea înflorită, decât o nălucire în lumina lunii. Scăldată de razele soarelui, ajunsese aproape. Se uita la chipul ei, privea cele două cosiţe netede ce-i încadrau faţa, fermecătoarea rotunjime a buzelor, strania legănare a capului ei pe gâtul gingaş. De astă dată nu mai era adormită. Ochii minunaţi, albaştri ca vioreaua, cu gene grele, cu uimitoarea lor trăsătură orientală, adusă spre tâmple, îl priveau larg deschişi.

Venise, în sfârşit, la el din lumea viselor, din strălucirea nopţilor luminate de lună şi de stele, din licărirea crinilor, dintre miresmele imensei grădini. Lumina lunii, florile, visul, toate se risipiseră. În grâu era Angèle aievea. Se înălţa neclintită în lumina soarelui, cu adevărat, nu în închipuire.

Se repezi s-o întâmpine. Ea îi întinse mâinile. O strânse în braţe. Ridicând faţa spre el, îl sărută pe buze.

— Te iubesc, te iubesc… îi şopti.

Cum coborî din tren la Port Costa, S. Behrman ceru să i se arate unde încărca grâu „Swanhilda”. Deşi cumpărase şi mărise mult un siloz în acest port, până atunci nu-l văzuse. S. Behrman, având alte numeroase şi presante treburi care-i reclamau prezenţa şi atenţia, întreaga lucrare fusese executată sub supravegherea

oamenilor săi. Acum, aştepta să vadă pentru întâia oară materializarea concretă a triumfului său.

Trecu liniile ferate spre antrepozitele numerotate cu cifre romane uriaşe, pline de saci cu grâu, construite ca un brâu de-a lungul docurilor.

Vederea sacilor îl făcu să se gândească la faptul ca, dintre toţi expeditorii, singur el manipula grâul folosind metodele cele mai noi. Ceilalţi încărcau grâul în saci, dar el prefera să-l depoziteze în siloz, şi de acolo să-l deşerte în pântecele vaporului. Preţul sacilor ajungea uneori la patru cenţi bucata şi S. Behrman socotise că amenajând silozul şi depozitându-şi grâul acolo, va economisi această cheltuială. Numai o mică parte din grâul lui, recolta de pe tarlaua a treia, fusese încărcată în saci. Tot restul, două treimi din întreaga cantitate recoltată pe ranchul Los Muertos, se găsea depozitat în uriaşul siloz din Port Costa.

Dorise să vină la Port Costa, între altele, ca să vadă cum se încarcă vasul direct de la siloz. Totuşi, cel mai puternic motiv fusese curiozitatea, spre a nu spune de-a dreptul dorinţa de a gusta bucuria victoriei! Atâta vreme urzise, uneltise pentru această zi de triumf, cu atâta înfrigurare o aşteptase, încât acum, când, în sfârşit, sosise, voia să se bucure din plin. Dorea să nu scape niciun amănunt din operaţiile de manipulare a grâului. Văzuse cum fusese secerat, cum fusese transportat la gară, şi acum avea să vadă cum e vărsat în pântecele vasului. Avea să asiste la plecarea vasului, avea să-l privească pornind la drum.

Se strecură printre magazii şi ajunse la docul care se întindea paralel cu ţărmul golfului. În port se aflau o mulţime de vase, cea mai mare parte vase cu pânză, care făceau curse în jurul Capului Horn, vase transoceanice, ale căror etrave ferecate brăzdaseră toate mările lumii, de la Rangoon la Rio de Janeiro, de la Melbourne la Christiania. Unele dintre ele, încărcate cu grâu până la limită, stăteau gata să ridice ancora la venirea fluxului. Altele staţionau cu bordajele lor mari de-a lungul cheiurilor şi în clipa aceea, macaralele şi vin-ciurile revărsau în magazii mii şi

mii de saci de grâu. Era o privelişte plină de însufleţire. Macaralele zăngăneau şi se legănau necontenit în zornăitul lanţurilor. Docherii şi hamalii trudeau şi asudau, şefii de echipaj şi meşterii din docuri dădeau comenzi, căruţele huruiau. Apa clipocea, lovindu-se de piloni; câţiva marinari vopseau bordajele unuia dintre transoceanice cântând în gura mare. Vântul şuiera prin cor daje, răspândind peste tot un iz iute de sare. Pretutindeni mirosea a corăbii, a mare.

S. Behrman îşi descoperi curând silozul. Era cea mai mare clădire dintre toate şi pe acoperişul ei îşi zări numele scris cu litere albe, uriaşe. Strecurându-se printre stivele de saci cu grâu, printre camioane, lăzi şi cutii cu mărfuri, S. Behrman se furişă pe lângă o piramidă de lăzi cu somon. Amarat la chei, aproape, chiar sub silozul lui, staţiona un vas mare, cu catarge înalte, semeţe, şi vergi lungi. Pe bordajul lui scria cu litere aurii, zvelte: „Swanhilda”-Liverpool.

Se urcă pe bord, căţărându-se pe pasarelă foarte repede. Căpitanul era pe puntea de cart. S. Behrman se prezentă.

— Ei, întrebă el, cum merge treaba?

— Destul de bine, domnule, răspunse căpitanul, un englez. Poimâine pe vremea asta e gata totul. Metoda nouă de încărcare înseamnă o mare economie de timp; trei oameni pot face munca a şapte!

— Aş dori să privesc şi eu cum merg lucrurile, răspunse S. Behrman.

— O, vă rog! încuviinţă căpitanul, dând din cap.

S. Behrman păşi înainte spre tambuchiul care se deschidea în jos către vasta magazie a vasului. Un jgheab lung de tablă unea tambuchiul cu silozul şi prin el se revărsa o adevărată cascadă de grâu.

Grâul curgea dintr-un uriaş compartiment al silozului, luneca prin jgheab, vărsându-se în uriaşa cală întunecoasă cu un vuiet necontenit, metalic, stăruitor, năvalnic, copleşitor. De jur-împrejur nu se zărea niciun om. Grâul nu părea să se mişte prin acţiunea mâinii omului, ci

împins de o forţă proprie, o forţă plină de viaţă, vijelioasă, furtunoasă, covârşitoare, arzând de nerăbdare să ajungă în larg.

Privea, asurzit de vuietul grăunţelor grele care loveau pereţii metalici ai jgheabului. La un moment dat atinse cu mâna şuvoiul de grâu, şi acesta îi juli pielea de pe degete, trăgându-i mâna în iureşul lui.

Se holbă în jos, spre cală, de unde i se ridica spre nări un iz de mucegai şi o aromă înţepătoare de grâne neuscate. Jos era întuneric, nu putea să vadă nimic, dar pretutindeni, de jur-împrejur şi deasupra tambuchiului, plutea o pulbere fină, impalpabilă, orbitoare, înecăcioasă.

Pe măsură ce ochii se obişnuiau cu întunericul cavernei de la picioare, începu să desluşească masa cenuşie, marea de grâu, mişcătoare ca un lichid care, pe măsură ce cascada de deasupra se prăvălea peste ea, se deplasa, îşi schimba poziţia, rotindu-se prelung, încet, ca o vâltoare. Deodată, cascada se înteţi.

S. Behrman se întoarse privind în sus, spre siloz, pentru a descoperi pricina. Se împiedică de o parâmă făcută colac şi se prăbuşi în cală cu capul în jos.

Căderea fu lungă, şi când se izbi de masa de grâu, se auzi un pleoscăit ca de rufe umede. O clipă rămase buimac. I se tăiase răsuflarea. Nu putea nici să se urnească, nici să strige. Încet-încet însă îşi reveni în simţiri. Se uită de jur-împrejur şi în sus. În magazie lumina era tulbure, încărcată de pleava ce se răspândea din ploaia de grăunţe, semiobscuritatea destrămându-se aproape de gura tambuchiului, în vreme ce ungherele mai îndepărtate erau pierdute într-o beznă de nepătruns. S. Behrman se ridică în picioare, dar constată îndată că se cufundă până la glezne în masa neconsistentă de sub picioarele lui.

— Drace, exclamă el, asta-i bună!

Sub jgheab grâul se clădise în forma unui crater de vulcan, dar luneca în jos, fără încetare, de pe marginile acestuia, revărsându-se în toate părţile în şuvoaie groase, ca un lichid. În clipa când scosese acea exclamaţie, un val de grâu se rostogoli peste picioarele sale, ridicându-i-se

repede până la genunchi. Se trase iute înapoi. Dacă ar fi rămas sub jgheab, curând ar fi fost îngropat până la brâu.

Fără îndoială că trebuia să existe încă o ieşire din cală, vreo scară mobilă care ducea pe punte. S. Behrman se zbătu, înotă prin grâu, bâjbâind prin întuneric cu amândouă mâinile întinse. Cu fiece răsuflare, gura şi nările i se umpleau mai mult cu pleavă decât cu aer. Uneori nici nu mai putea să răsufle. Căsca gura, simţind că se înăbuşă. Zadarnic căută, zadarnic orbecăi prin întuneric, nu putu să găsească nicio ieşire din cală, nicio scară, niciun culoar. îşi făcu vânătăi la frunte şi la încheieturi lovindu-se de bordajele metalice ale vasului. Nemaisperând că va găsi vreo ieşire interioară, se întoarse anevoie sub tambuchiul deschis. Nivelul grâului se ridicase vizibil.

— Dumnezeule, murmură el, asta nu-i a bună. Răcni din răsputeri: Hei, voi, ăia de pe punte, nu-i careva pe aproape? Pentru numele lui Dumnezeu!

Vuietul vijelios, metalic al şuvoiului de grâu îi înăbuşea glasul. Abia se putea auzi el însuşi. Până la urmă îşi dădu seama că era cu neputinţă să rămână sub tambuchiu. Cascada de grăunţe îl izbea peste faţă ca grindina spulberată de vânt. Era o adevărată caznă. îl usturau mâinile. La un moment dat îşi dădu seama că nu mai vede. Pe deasupra, valurile de grâu care se rostogoleau unele după altele din gura jgheabului, prăvălindu-i-se peste picioare şi genunchi, ridicându-se repede tot mai sus, îl zvârleau înapoi, îl dădeau grămadă.

Încă o dată se trase îndărăt de sub tambuchiu.

O clipă rămase nemişcat, apoi strigă din nou. Zadarnic. Glasul se răsfrângea ca un ecou, neputând să domine vuietul puhoiului de grâu. Constată îngrozit că, îndată ce rămânea nemişcat deasupra grâului, se afunda în el. Înainte de a-şi da seama de acest lucru, se cufundase din nou până la genunchi. Un val de grăunţe revărsându-se dinspre craterul care mereu se surpa şi mereu se înălţa la loc, sub cascadă, i se strânse în jurul şoldurilor, imobilizându-l.

O spaimă nebună îl cuprinse din nou. Groaza de

moarte, de capcana în care căzuse, îl scutura ca pe o trestie uscată. Răcnind, se smulse din grâu şi se târî pe brânci încă o dată, zbătându-se, căutând să se caţere spre gura tambuchiului. Când ajunse aproape în dreptul ei, se poticni şi căzu sub torentul de grâu care-l împroşca întocmai ca o grindină de alice, necruţător, neîndurător. Puzderia de grăunţe îl plesnea, îl biciuia, îl pocnea, sfâşiindu-i carnea. Sângele începu să-i curgă şiroaie de pe frunte şi, îngroşat cu pleavă, îl orbea. Se căzni să se ridice încă o dată în picioare.

O avalanşă revărsată din craterul de grăunţe îl îngropa din nou până la şolduri. Se trase înapoi, mai înapoi, bătând aerul cu mâinile, căzând, ridicându-se, urlând, cerând ajutor. Nu mai vedea. De câte ori deschidea ochii, plini de pulbere, îl usturau îngrozitor, ca şi când în ei ar fi fost înfipte ace. Gura

I se umpluse de pleavă, buzele îi erau uscate, îl chinuia setea. Gâtlejul, rănit din pricina răcnetelor, i se încleşta, făcându-l să se sufoce. Şi tot timpul, fără o clipă de răgaz, neînduplecat, puhoiul de grâu, parcă mişcat de o forţă proprie, se prăvălea cu un vuiet prelung, stăruitor, năvalnic, de neînlăturat.

S. Behrman se târî spre un ungher îndepărtat al magaziei şi se aşeză jos, cu spatele rezemat de carena metalică a vasului, încercând să-şi adune gândurile, să-şi recapete cumpătul. Nu se putea să nu mai existe o cale de scăpare, nu se putea să moară astfel, să fie îngropat în acea masă îngrozitoare de grăunţe, nici solidă, nici lichidă. Ce era de făcut? Cum să-l audă cei de afară?

În timp ce se gândea ia toate acestea, craterul de sub şuvoi se surpă din nou, revărsând un val de grăunţe care undui, se rostogoli şi, ajungând până la el, îi îngropa o mână şi un picior.

S. Behrman sări în sus tremurând ca varga şi alergă în alt ungher.

— Pentru numele lui Dumnezeu, pentru numele lui Dumnezeu, strigă el, trebuie să găsesc o ieşire, repede!

Nivelul grâului se înălţă din nou, şi boabele începură

să se ridice grămadă în jurul lui, făcându-l să se tragă încă o dată înapoi. Se târî iarăşi sub cascadă, împleticindu-se, răcnind, până ce simţi că-i vuiesc urechile.

Ochii îi ieşiseră din orbite. Fluxul neîncetat ai grâului îl zvârli din nou înapoi.

Atunci începu un înfiorător dans al morţii. Omul răcnea, trăgându-se când într-o parte, când într-alta, se încorda, se zbătea, alungat dintr-un colţ într-altul de grâul ce se revărsa încet, neîndurător, se ridica, se răspândea în toate ungherele, în toate crăpăturile. În sfârşit, îi ajunse la brâu. Înnebunit, cu mâinile sângerânde, cu unghiile rupte, S. Behrman înota prin grăunţe din răsputeri; cădea pe spate, istovit, gâfâind, cu răsuflarea tăiată de aerul amestecat cu pleavă. Ridicat din nou de revărsarea înceată a puhoiului, sări în picioare şi-şi făcu vânt înapoi, cu spaima morţii în ochi, izbindu-se de peretele metalic al vasului. Se întoarse pe călcâie, cu sângele curgându-i şiroaie pe faţă, şi se opri să-şi adune gândurile. Cu o unduire suplă, alt val i se strecură în jurul gleznelor şi genunchilor. S. Behrman era istovit de tot. Să stea nemişcat, ar fi însemnat să se cufunde în grâu. Să se aşeze jos ori să se lase pe vine, ar fi însemnat să fie îngropat repede. Şi toate acestea se petreceau în întuneric, într-un aer unde abia mai putea să răsufle, în timp ce se lupta cu un duşman nevăzut, înotând într-o mare care nu putea fi stăvilită.

Orientându-se după vuietul cascadei de grâu, S. Behrman se târî din nou în patru labe spre gura tambuchiului, strigând încă o dată din răsputeri după ajutor. Gâtlejul însângerat, o carne vie, buzele uscate nu scoaseră decât o horcăială. Din nou încercă să privească fâşia de lumină firavă de deasupra. Pleoapele îmbâcsite, zgrunţuroase, pline de pleavă, nu se mai puteau deschide. În timp ce se ridica în genunchi, grâul îl îngropa până la mijloc.

Îşi pierdu minţile. Asurzit de vuietul grăunţelor, orbit, năucit, înăbuşit de pleavă, se aruncă înainte cu degetele chircite, rostogolindu-se pe spate, legănându-se pe o parte

şi pe alta. Grăunţele se prăvăleau necontenit din jgheab, ridicându-se în jurul lui, umplându-i buzunarele hainei, strecurându-i-se în cămaşă şi în pantaloni, îngropându-i pântecele mare, pătrunzându-i până la urmă în gura căscată, horcăitoare, acoperindu-i faţa.

În sfârşit, nu mai mişca decât marea de grăunţe. Altfel de viaţă nu mai era acolo. Deodată, însă, suprafaţa grâului undui. O mână grasă, cu degete scurte, cu vinele umflate, se ridică, se chirci, apoi căzu înapoi, moale. O clipă după aceea o acoperiră grăunţele. În cala „Swanhildei" nu mai mişcau decât valurile de grâu revărsate de pe craterul care mereu se surpa şi mereu se refăcea; nu se auzea decât vuietul prelung, stăruitor, furtunos, copleşitor al grăunţelor ce se prăvăleau necontenit din jgheabul de tablă.

EPILOG

A doua zi după ce Presley părăsise Bonneville şi fermele, „Swanhilda" ridică ancora din Port Costa, îndreptându-se spre San Francisco, unde opri în rada din faţa oraşului. La câteva ore după sosirea vasului, Presley, care aştepta la clubul lui, primi o comunicare de la Cedarquist, prin care i se făcea cunoscut că vasul va ridica ancora în zorii zilei următoare şi că trebuia să se îmbarce înainte de miezul nopţii.

Îşi trimise geamantanele pe vas şi se duse îndată la Cedarquist la birou ca să-şi ia rămas bun. îl găsi în cea mai bună dispoziţie.

— Ce zici de Lyman Derrick?! exclamă el, după ce Presley luă loc în fotoliu. S-a vârât până la urechi în politică. Drept răzbunare, aşa-i? Iar scumpa noastră Companie de cale ferată îl proclamă deschis candidatul ei. Ai auzit ce campanie electorală desfăşoară, nu?

— Da, da, răspunse Presley. Lyman ştie cum să-şi învârtească afacerile.

Cedarquist era însă preocupat de alte gânduri. Noua lui afacere care la început păruse destul de riscantă, organizarea unei linii pentru transporturi de grâu în zona Pacificului şi Extremului Orient, era înfloritoare.

— „Swanhilda” e mama flotei mele, Pres! Pe ea a trebuit s-o cumpăr, dar în timp ce va fi descărcată la Calcutta, chila surorii ei va fi pusă pe şantier. Vom transporta grâul nostru în Asia. De acolo au început anglo-saxonii! Destinul lor e să ocolească tot globul şi să ajungă de unde au pornit. Iar tu, Pres, eşti în fruntea procesiunii, pleci în India cu un vas încărcat cu grâu pe care flutură pavilionul american. În treacăt fie zis, ştii de unde am să scot banii ca să construiesc cea de a doua „Swanhilda”? Din vânzarea utilajului şi fierului vechi al uzinelor „Atlas”. Da, am lichidat definitiv afacerea aceea. Cei de aici nu vor să-mi dea niciun sprijin. Acum însă m-am lansat în direcţia asta. S-ar putea să-mi rup gâtul, dar nu-i nimic, omul e dator să încerce. Ştii, „expoziţia care a costat un milion de dolari” a fost inaugurată ieri, cu surle şi trâmbiţe. Lumea se distrează, ce să-i faci! Missis Cedarquist şi prietenul nostru Hartrath au deschis o listă de subscripţie pentru ridicarea monumentalei statui a Californiei… din caise uscate. Te asigur, remarcă el cu o gravitate amuzantă, că e o adevărată operă de artă, ba chiar o senzaţie a târgului. Ei, şi acum, la revedere, Pres. Scrie-mi din Honolulu. Drum bun! Salutările mele hinduşilor înfometaţi. Spune-le că „venim, tata Abraham, noi şi alţi o sută de mii”. Spune-le oamenilor din Orient să-i aştepte pe oamenii din Occident. Impetuosul american bate la uşile templelor lor şi doreşte să le vândă aspiratoare de praf pentru covoarele de prin haremuri şi instalaţii electrice pentru a-şi lumina raclele de prin altare. La revedere!

— La revedere, domnule.

— Mai îngraşă-te niţeluş pe acolo, Presley, îl sfătui el, în timp ce se ridicară amândoi şi-şi strânseră mâinile.

— Pe un vas cu grâu nu poate fi lipsă de hrană. Se găseşte desigur pâine destulă.

— Totuşi, e cam plictisitor. Omul nu poate trăi numai cu pâine. Ei, şi acum, drum bun.

— Vă las cu bine, domnule.

Când ieşi în stradă, Presley dădu cu ochii de un camion uriaş, drapat cu pânză albă, în care duduia de

mama focului o tobă mare. Pe pânză erau scrise ditamai literele:

„Votaţi-l pe Lyman Derrick, candidatul republican pentru postul de guvernator al Californiei!”

„Swanhilda” ridică ancora plutind încet, maiestuos, pe valurile Pacificului. Apa şuiera şi clocotea sub etravă, corda-jele vibrau, zbârnâiau în iureşul alizeelor. Se însera. Luminile fuseseră aprinse. Căpitanul trecu pe lângă Presley, care se sprijinea de copastie, fumând o ţigară. Tăcu câteva clipe, apoi remarcă:

— Vedeţi? Colo e Point Gordo. Dacă aţi trage o linie de aici prin punctul acela şi aţi duce-o cu vreo sută de mile mai încolo, ar străbate de-a dreptul prin ţinutul Tulare, nu prea departe de locurile în care aţi stat atâta vreme.

— Da, răspunse Presley, e adevărat. Mulţumesc, îmi pare bine că aud acest lucru.

Căpitanul se îndepărtă şi Presley urcă pe puntea de cart, de unde privi lung, stăruitor, conturul estompat al munţilor ce se înălţau albăstrui în zare, deasupra întinderii de apă clocotitoare.

Aceia erau munţii Coast Range, şi în preajma lor se afla ceea ce fusese cândva căminul lui. Acolo erau Bonneville, Guadalajara, Los Muertos, Quien Sabe, Misiunea „San Juan”, ranchul Seed, căminul pustiu al lui Annixter şi plantaţia de hamei a lui Dyke, lăsată în paragină.

Toate rămăseseră în urmă, împreună cu drama îngrozitoare pe care o trăise. Drama se îndepărta tot mai mult, dar câteva clipe învie din nou în mintea lui, rău prevestitoare, întunecată, de neuitat. Şi Presley trecu în revistă totul, începând din ziua primei lui întâlniri cu Vanamee şi până în clipa când îşi luase rămas bun de la Hilma. Revedea totul aievea, larga panoramă ce se întindea de pe creasta colinelor de unde izvora Broderson Creek; serata din grajdul lui Annixter; îmbulzeala fermierilor scoşi din sărite în magazia hamurilor; căsuţa lui Dyke, fuga acestuia cu locomotiva, lupta lui vitejească din hăţişuri; Lyman Derrick, încolţit în sufragerie la Los

Muertos; vânătoarea de iepuri; sângeroasa ciocnire de la canalul de irigare; mulţimea care vocifera în sala Operei din Bonneville.

Drama rămăsese în trecut. Lupta dintre ferme şi Calea Ferată fusese împinsă spre un deznodământ îngrozitor. Era adevărat ce spusese Shelgrim că în acea luptă tonul îl dăduseră mai curând forţele decât oamenii. Totuşi, suferiseră fermierii, nu domnii de la Calea Ferată. Monstrul în galop, dihania de oţel şi abur, se năpustise în acea vale înfloritoare, în liniştita comunitate a fermierilor, ţâşnind spre zări, tunând şi fulgerând pe deasupra tuturor ranchurilor, lăsând în urmă sânge şi ruine.

Da, Calea Ferată învinsese. Fermele fuseseră înşfăcate de tentaculele caracatiţei. Povara exorbitantă, spoliatoare, a tarifelor de transport le fusese impusă ca un jug de fier. Monstrul îl ucisese pe Harran, îl ucisese pe Osterman, îl ucisese pe Broderson, îl ucisese pe Hooven, îl ruinase şi îl scosese din minţi pe Magnus, după ce se dezonorase într-o zadarnică încercare de a dobândi dreptatea pe căi piezişe. îl ademenise pe Lyman, pentru a smulge din el omenia şi onoarea, pervertindu-l, otrăvindu-l iremediabil. îl izgonise pe Dyke de la munca lui, la care avea un drept legitim, făcând din el un ucigaş, un tâlhar. O alungase pe doamna Hooven, ca să moară de foame pe străzile din San Francisco. O împinsese pe Minna la prostituţie. îl ucisese pe Annixter chiar în clipa când îşi dobândise chinuitor, eroic salvarea sufletului, hotărând cu tărie să facă bine, să se lepede de egoism, să-şi dăruiască viaţa semenilor săi. O văduvise pe Hilma în zorile fericirii. Ucisese chiar pruncul în pântecele mamei, su grumând viaţa înainte de a se naşte, stingând scânteia hărăzită de Dumnezeu să se nască de-a pururi.

Ce rămăsese? Nu mai exista oare nicio speranţă, nicio perspectivă de viitor; nicio luminiţă în beznă, nicio licărire de lumină în noapte? Era oare scris ca binele să fie călcat în picioare, ca răul să se ridice deasupra şi să învingă? Nu mai exista nicio umbră de nădejde?

Deodată îşi aduse aminte de cuvintele lui Vanamee.

Care era perspectiva cea mai cuprinzătoare a lucrurilor? Ce era bine pentru cei mulţi? Cum să vadă cursul vieţii în întregimea lui şi nu numai un segment? Care era concluzia? Iată concluzia: din acea încercare binele ieşea neatins, nepângărit, de neînvins.

Oamenii, firişoare de praf în razele soarelui, piereau, erau împuşcaţi în floarea bărbăţiei, inimile erau zdrobite, copilaşii păşeau jalnic pragul vieţii, fetele erau împinse la o existenţă ruşinoasă, femeile vârstnice mureau de foame, în acea comunitate, încă răzleaţă, de gâze omeneşti, suferinţele, lipsurile, moartea, grijile se depanau ca o roată de foc.

Rămânea însă grâul. Neatins, nepângărit, de neînvins, rămânea grâul, această mare forţă mondială, hrana omenirii, învăluit într-o linişte de Nirvāṇa, nepăsător faţă de viermuiala omenească, atotputernic, copleşitor, grâul îşi urma ciclurile sale pe făgaşele predestinate. Ignorând sângele vărsat la canalul de irigare, operele caritabile iluzorii izvorâte din snobism, filantropia de paradă a comitetelor de ajutorare a înfometaţilor, grâul de la Los Muertos curgea şuvoi de la Munţii Sierra spre Himalaya pentru a hrăni miile de umbre omeneşti înfometate de pe câmpiile sterpe ale Indiei.

Făţărnicia rămâne o amintire; nedreptatea, samavolnicia până la urmă se sting, pier. Lăcomia, cruzimea, egoismul, neomenia au viaţă scurtă. Oamenii suferă. Dar omenirea merge înainte. Annixter murise, dar într-un colţ îndepărtat al lumii, o mie de vieţi fuseseră salvate, în pofida tuturor amăgirilor, a tuturor relelor şi viciilor, perspectiva largă asupra vieţii descoperă totdeauna Adevărul, până la urmă biruitor, totul năzuind, fără şovăire, cu hotărâre, nestrămutat, spre izbânda Binelui.

CUP RI N S